

Т. Л. Абрамюк,
Н. О. Іванова,
І. В. Оніщенко

КРАЇНСЬКА

МОВА (НАВЧАННЯ ГРАМОТИ)
ЧАСТИНА 1

Абрамюк Т. Л.

А16 Українська мова (навчання грамоти). 1 клас. Частина 1 / Т. Л. Абрамюк, Н. О. Іванова, І. В. Оніщенко. — Х. : Вид. група «Основа», 2019. — 390, [2] с. — (Серія «Мій конспект»)

ISBN 978-617-00-3561-5.

Посібник містить орієнтовне календарно-тематичне планування та розробки уроків української мови (навчання грамоти) у 1-му класі Нової української школи, складені відповідно до вимог нового Державного стандарту початкової освіти (2018) за Типовою освітньою програмою авторського колективу під керівництвом О. Я. Савченко.

Розподіл годин і тематика уроків відповідають змісту підручника К. І. Пономарьової (Українська мова. Буквар: Підручник для учнів першого класу ЗЗСО (у 2-х частинах). — К. : УОВЦ «Оріон», 2018).

Конспекти уроків, різноманітних за формою проведення, побудовано з урахуванням основних положень Концепції «Нова українська школа», на засадах компетентнісного, діяльнісного підходів, з використанням елементів інтеграції, інноваційних та здоров'язбережувальних технологій, інтерактивних методів та прийомів навчання, сучасного обладнання як складової нового освітнього середовища.

Для вчителів початкової школи.

УДК 37.016

ЗМІСТ

Орієнтовне календарно-тематичне планування	6
Добуквений період	9
Урок 1. Ознайомлення з букварем. Правила поведінки на уроці	9
Урок 2. Письмове приладдя. Постава під час письма. Орієнтування на сторінці зошита (<i>вгорі, посередині, внизу</i>)	13
Урок 3. Слова, які відповідають на питання <i>що?</i> . Навчальне приладдя	16
Урок 4. Орієнтування на сторінці зошита (<i>праворуч, ліворуч</i>)	19
Урок 5. Слова, які відповідають на питання <i>хто?</i> . Сім'я	22
Урок 6. Рядок. Верхня і нижня рядкові лінії	25
Урок 7. Слова, які відповідають на питання <i>який? яка? яке? які?</i> . Світлофор	28
Урок 8. Рядок. Середина рядка. Поле на сторінці	32
Урок 9. Слова, які відповідають на питання <i>що робить?</i> . Режим дня	35
Урок 10. Міжрядкові лінії (<i>надрядкова, підрядкова</i>)	39
Урок 11. Речення. Відпочинок на природі	42
Урок 12. Пряма лінія (<i>вертикальна, горизонтальна</i>)	45
Урок 13. Службові слова в реченні. Природа навколо нас	48
Урок 14. Похила лінія (<i>коротка, подовжена</i>)	52
Урок 15. Речення розповідні, питальні й окличні (<i>без уживання термінів</i>). Дитячі ігри	55
Урок 16. Коротка похила лінія із заокругленням унизу і вгорі	59
Урок 17. Поділ слів на склади. Посуд. Сімейний обід	62
Урок 18. Подовжена похила лінія із заокругленням унизу і вгорі	65
Урок 19. Наголос у словах. Казки. Ляльковий театр. Робота з дитячою книжкою	68
Урок 20. Подовжена похила лінія з петлею внизу. Розвиток зв'язного мовлення (<i>Навчальне приладдя</i>)	72
Урок 21. Звуки голосні і приголосні. Овочі і фрукти	75
Урок 22. Подовжена похила лінія з петлею вгорі	79
Урок 23. Тверді і м'які приголосні звуки. Зоряне небо	82
Урок 24. Півовал (<i>малий, великий</i>)	85
Урок 25. Звукові схеми слів. Птахи	88
Урок 26. Овал (<i>малий, великий</i>)	92
Урок 27. Звуковий аналіз слів. Звірі. У зоопарку	94
Урок 28. З'єднувальні лінії (<i>верхнє, середнє і нижнє з'єднання</i>)	98
Урок 29. Повторення вивченого в добуквений період. Професії. Ким ти мрієш стати? Робота з дитячою книжкою	101
Урок 30. Повторення вивчених елементів букв. Розвиток зв'язного мовлення. Іграшки	105
Буквений період	108
Урок 31. Звук [а]. Мала буква <i>а</i> . Складання речень за малюнками	108
Урок 32. Написання малої букви <i>а</i>	111
Урок 33. Велика буква <i>А</i> . Розповідь за малюнками	114
Урок 34. Написання великої букви <i>А</i>	118
Урок 35. Звук [о]. Мала буква <i>о</i> . Складання розповіді за малюнками	121
Урок 36. Написання малої букви <i>о</i>	124
Урок 37. Велика буква <i>О</i> . Складання розповіді за малюнками	127
Урок 38. Написання великої букви <i>О</i>	130
Урок 39. Звук [у]. Мала буква <i>у</i> . Розповідь за малюнками	133

Урок 40.	Написання малої букви <i>y</i>	137
Урок 41.	Велика буква <i>У</i> . Складання речень за малюнками	140
Урок 42.	Написання великої букви <i>У</i>	144
Урок 43.	Звук [и]. Буква <i>и</i> . Встановлення відповідності між малюнками і звуковими схемами слів. Робота з дитячою книжкою	147
Урок 44.	Написання букви <i>и</i> . Розвиток зв'язного мовлення (<i>Овочі і фрукти</i>)	151
Урок 45.	Звук [і]. Мала буква <i>і</i> . Складання речень за малюнками.	155
Урок 46.	Написання малої букви <i>і</i>	158
Урок 47.	Велика буква <i>І</i> . Складання речень за малюнками	160
Урок 48.	Написання великої букви <i>І</i>	163
Урок 49.	Звук [е]. Мала буква <i>е</i> . Складання речень за малюнками	166
Урок 50.	Написання малої букви <i>е</i>	169
Урок 51.	Велика буква <i>Е</i> . Складання речень за малюнками	172
Урок 52.	Написання великої букви <i>Е</i>	175
Урок 53.	Звуки [л], [л']. Мала буква <i>л</i> . Читання складів з буквою <i>л</i>	178
Урок 54.	Написання малої букви <i>л</i> і складів з нею.	181
Урок 55.	Велика буква <i>Л</i> . Читання складів, слів і речень з вивченими літерами	183
Урок 56.	Написання великої букви <i>Л</i> , складів і слів з нею	186
Урок 57.	Звук [м]. Мала буква <i>м</i> . Читання складів і слів з вивченими літерами. Робота з дитячою книжкою	189
Урок 58.	Написання малої букви <i>м</i> , складів, слів і речень з вивченими буквами. Розвиток зв'язного мовлення (<i>Сім'я</i>)	193
Урок 59.	Велика буква <i>М</i> . Читання слів і речень з вивченими літерами	197
Урок 60.	Написання великої букви <i>М</i> , складів, слів і речень з вивченими буквами	201
Урок 61.	Звуки [с], [с']. Мала буква <i>с</i> . Читання складів і слів з вивченими літерами	205
Урок 62.	Написання малої букви <i>с</i> . Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами	209
Урок 63.	Велика буква <i>С</i> . Читання слів і речень з вивченими літерами	213
Урок 64.	Написання великої букви <i>С</i> . Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами	217
Урок 65.	Звуки [н], [н']. Мала буква <i>н</i> . Читання складів і слів з вивченими літерами	220
Урок 66.	Написання малої букви <i>н</i> , складів, слів і речень з вивченими буквами	223
Урок 67.	Велика буква <i>Н</i> . Читання слів і речень з вивченими літерами	226
Урок 68.	Написання великої букви <i>Н</i> . Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами	230
Урок 69.	Звук [к]. Мала буква <i>к</i> . Читання слів і речень з вивченими літерами	233
Урок 70.	Написання малої букви <i>к</i> ; складів, слів і речень з вивченими буквами	237
Урок 71.	Велика буква <i>К</i> . Читання слів і речень з вивченими літерами. Робота з дитячою книжкою	240
Урок 72.	Написання великої букви <i>К</i> . Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами. Розвиток зв'язного мовлення (<i>Одяг і взуття</i>)	245
Урок 73.	Звук [в]. Мала буква <i>в</i> . Читання складів, слів і речень з вивченими літерами	249
Урок 74.	Написання малої букви <i>в</i> , складів, слів і речень з вивченими буквами	252
Урок 75.	Велика буква <i>В</i> . Читання слів, речень і тексту з вивченими літерами. Уявлення про особові займенники <i>він, вона, воно, вони (без уживання термінів)</i>	255
Урок 76.	Написання великої букви <i>В</i> . Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами	260
Урок 77.	Звук [п]. Мала буква <i>п</i> . Читання слів, речень і тексту з вивченими літерами	263
Урок 78.	Написання малої букви <i>п</i> , складів, слів і речень з вивченими буквами	267
Урок 79.	Велика буква <i>П</i> . Читання речень і тексту з вивченими літерами	271
Урок 80.	Написання великої букви <i>П</i> . Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами	274
Урок 81.	Звуки [р], [р']. Мала буква <i>р</i> . Читання слів і речень з вивченими літерами	278
Урок 82.	Написання малої букви <i>р</i> , складів, слів і речень з вивченими буквами	282

Урок 83. Велика буква <i>Р</i> . Читання слів, речень і тексту з вивченими літерами. Робота з дитячою книжкою	285
Урок 84. Написання великої букви <i>Р</i> . Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами. Розвиток зв'язного мовлення (<i>Посуд</i>)	288
Урок 85. Звуки [т], [т']. Мала буква <i>т</i> . Читання слів, словосполучень і речень з вивченими літерами	292
Урок 86. Написання малої букви <i>т</i> , складів, слів і речень з вивченими буквами	295
Урок 87. Велика буква <i>Т</i> . Читання слів, речень і тексту з вивченими літерами	299
Урок 88. Написання великої букви <i>Т</i> . Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами	303
Урок 89. Звуки [д], [д']. Мала буква <i>д</i> . Читання складів, слів, речень і тексту з вивченими літерами	307
Урок 90. Написання малої букви <i>д</i> , складів, слів і речень з вивченими буквами	311
Урок 91. Велика буква <i>Д</i> . Читання складів, слів, речень і тексту з вивченими літерами	315
Урок 92. Написання великої букви <i>Д</i> . Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами	318
Урок 93. Звуки [з], [з']. Мала буква <i>з</i> . Читання складів, слів і тексту з вивченими літерами. Уявлення про слова, однакові за звучанням і написанням, але різні за значенням	322
Урок 94. Написання малої букви <i>з</i> . Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами	325
Урок 95. Велика буква <i>З</i> . Читання слів, речень і тексту з вивченими літерами	328
Урок 96. Написання великої букви <i>З</i> , складів, слів і речень з вивченими буквами	332
Урок 97. Закріплення вміння читати. Робота з дитячою книжкою	334
Урок 98. Удосконалення вміння писати вивчені букви, слова і речення з ними. Списування друкованого речення. Розвиток зв'язного мовлення (<i>Меблі</i>)	339
Урок 99. Звук [й]. Мала буква <i>й</i> . Читання слів, речень і тексту з вивченими літерами. Уявлення про слова, протилежні за значенням	342
Урок 100. Написання малої букви <i>й</i> ; складів і слів з вивченими буквами. Списування друкованого речення	346
Урок 101. Велика буква <i>Й</i> . Читання слів, речень і тексту з вивченими літерами	348
Урок 102. Написання великої букви <i>Й</i> , складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення	351
Урок 103. Звук [б]. Мала буква <i>б</i> . Читання слів, речень і тексту з вивченими літерами. Уявлення про залежність значення слова від зміни наголосу в ньому	354
Урок 104. Написання малої букви <i>б</i> . Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення	359
Урок 105. Велика буква <i>Б</i> . Читання слів, речень і тексту з вивченими літерами	362
Урок 106. Написання великої букви <i>Б</i> , складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення	365
Урок 107. Закріплення вміння читати	368
Урок 108. Удосконалення вміння писати вивчені букви, слова і речення з ними. Побудова речень за поданим початком і малюнками	372
Урок 109. Закріплення вміння читати	375
Урок 110. Написання розділових знаків ! ? , . Записування речень з ними	378
Урок 111. Підсумковий урок за семестр. Робота з дитячою книжкою	381
Урок 112. Підсумковий урок за семестр. Розвиток зв'язного мовлення (<i>Побутова техніка</i>)	385
Література та Інтернет-ресурси	388
Відомості про авторів	391

ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ

№ з/п	Тема уроку	Дата
Добуквений період		
1	Ознайомлення з букварем. Правила поведінки на уроці	
2	Письмове приладдя. Постава під час письма. Орієнтування на сторінці зошита (<i>вгорі, посередині, внизу</i>)	
3	Слова, які відповідають на питання <i>що?</i> . Навчальне приладдя	
4	Орієнтування на сторінці зошита (<i>праворуч, ліворуч</i>)	
5	Слова, які відповідають на питання <i>хто?</i> . Сім'я	
6	Рядок. Верхня і нижня рядкові лінії	
7	Слова, які відповідають на питання <i>який? яка? яке? які?</i> . Світлофор	
8	Рядок. Середина рядка. Поле на сторінці	
9	Слова, які відповідають на питання <i>що робить?</i> . Режим дня	
10	Міжрядкові лінії (<i>надрядкова, підрядкова</i>)	
11	Речення. Відпочинок на природі	
12	Пряма лінія (<i>вертикальна, горизонтальна</i>)	
13	Службові слова в реченні. Природа навколо нас	
14	Похила лінія (<i>коротка, подовжена</i>)	
15	Речення розповідні, питальні й окличні (<i>без уживання термінів</i>). Дитячі ігри	
16	Коротка похила лінія із заокругленням унизу і вгорі	
17	Поділ слів на склади. Посуд. Сімейний обід	
18	Подовжена похила лінія із заокругленням унизу і вгорі	
19	Наголос у словах. Казки. Ляльковий театр. <i>Робота з дитячою книжкою</i>	
20	Подовжена похила лінія з петлею унизу. <i>Розвиток зв'язного мовлення (Навчальне приладдя)</i>	
21	Звуки голосні і приголосні. Овочі і фрукти	
22	Подовжена похила лінія з петлею вгорі	
23	Тверді і м'які приголосні звуки. Зоряне небо	
24	Півовал (<i>малий, великий</i>)	
25	Звукові схеми слів. Птахи	
26	Овал (<i>малий, великий</i>)	
27	Звуковий аналіз слів. Звірі. У зоопарку	
28	З'єднувальні лінії (<i>верхнє, середнє і нижнє з'єднання</i>)	
29	Повторення вивченого в добуквений період. Професії. Ким ти мрієш стати? <i>Робота з дитячою книжкою</i>	
30	Повторення вивчених елементів букв. <i>Розвиток зв'язного мовлення (Іграшки)</i>	
Буквений період		
31	Звук [а]. Мала буква <i>а</i> . Складання речень за малюнками	
32	Написання малої букви <i>а</i>	
33	Велика буква <i>А</i> . Розповідь за малюнками	
34	Написання великої букви <i>А</i>	
35	Звук [о]. Мала буква <i>о</i> . Складання розповіді за малюнками	
36	Написання малої букви <i>о</i>	
37	Велика буква <i>О</i> . Складання розповіді за малюнками	
38	Написання великої букви <i>О</i>	

№ з/п	Тема уроку	Дата
39	Звук [у]. Мала буква у. Розповідь за малюнками	
40	Написання малої букви у	
41	Велика буква У. Складання речень за малюнками	
42	Написання великої букви У	
43	Звук [и]. Буква и. Встановлення відповідності між малюнками і звуковими схемами слів. <i>Робота з дитячою книжкою</i>	
44	Написання букви и. <i>Розвиток зв'язного мовлення (Овочі і фрукти)</i>	
45	Звук [і]. Мала буква і. Складання речень за малюнками	
46	Написання малої букви і	
47	Велика буква І. Складання речень за малюнками	
48	Написання великої букви І	
49	Звук [е]. Мала буква е. Складання речень за малюнками	
50	Написання малої букви е	
51	Велика буква Е. Складання речень за малюнками	
52	Написання великої букви Е	
53	Звуки [л], [л']. Мала буква л. Читання складів з буквою л	
54	Написання малої букви л і складів з нею	
55	Велика буква Л. Читання складів, слів і речень з вивченими літерами	
56	Написання великої букви Л, складів і слів з нею	
57	Звук [м]. Мала буква м. Читання складів і слів з вивченими літерами. <i>Робота з дитячою книжкою</i>	
58	Написання малої букви м, складів, слів і речень з вивченими буквами. <i>Розвиток зв'язного мовлення (Сім'я)</i>	
59	Велика буква М. Читання слів і речень з вивченими літерами	
60	Написання великої букви М, складів, слів і речень з вивченими буквами	
61	Звуки [с], [с']. Мала буква с. Читання складів і слів з вивченими літерами	
62	Написання малої букви с. Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами	
63	Велика буква С. Читання слів і речень з вивченими літерами	
64	Написання великої букви С. Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами	
65	Звуки [н], [н']. Мала буква н. Читання складів і слів з вивченими літерами	
66	Написання малої букви н, складів, слів і речень з вивченими буквами	
67	Велика буква Н. Читання слів і речень з вивченими літерами	
68	Написання великої букви Н. Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами	
69	Звук [к]. Мала буква к. Читання слів і речень з вивченими літерами	
70	Написання малої букви к, складів, слів і речень з вивченими буквами	
71	Велика буква К. Читання слів і речень з вивченими літерами. <i>Робота з дитячою книжкою</i>	
72	Написання великої букви К. Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами. <i>Розвиток зв'язного мовлення (Одяг і взуття)</i>	
73	Звук [в]. Мала буква в. Читання складів, слів і речень з вивченими літерами	
74	Написання малої букви в, складів, слів і речень з вивченими буквами	
75	Велика буква В. Читання слів, речень і тексту з вивченими літерами. Уявлення про особові займенники <i>він, вона, воно, вони (без уживання термінів)</i>	
76	Написання великої букви В. Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами	
77	Звук [п]. Мала буква п. Читання слів, речень і тексту з вивченими літерами	

№ з/п	Тема уроку	Дата
78	Написання малої букви <i>л</i> , складів, слів і речень з вивченими буквами	
79	Велика буква <i>Л</i> . Читання речень і тексту з вивченими літерами	
80	Написання великої букви <i>Л</i> . Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами	
81	Звуки [р], [р']. Мала буква <i>р</i> . Читання слів і речень з вивченими літерами	
82	Написання малої букви <i>р</i> , складів, слів і речень з вивченими буквами	
83	Велика буква <i>Р</i> . Читання слів, речень і тексту з вивченими літерами. <i>Робота з дитячою книжкою</i>	
84	Написання великої букви <i>Р</i> . Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами. <i>Розвиток зв'язного мовлення (Посуд)</i>	
85	Звуки [т], [т']. Мала буква <i>т</i> . Читання слів, словосполучень і речень з вивченими літерами	
86	Написання малої букви <i>т</i> , складів, слів і речень з вивченими буквами	
87	Велика буква <i>Т</i> . Читання слів, речень і тексту з вивченими літерами	
88	Написання великої букви <i>Т</i> . Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами	
89	Звуки [д], [д']. Мала буква <i>д</i> . Читання складів, слів, речень і тексту з вивченими літерами	
90	Написання малої букви <i>д</i> , складів, слів і речень з вивченими буквами	
91	Велика буква <i>Д</i> . Читання складів, слів, речень і тексту з вивченими літерами	
92	Написання великої букви <i>Д</i> . Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами	
93	Звуки [з], [з']. Мала буква <i>з</i> . Читання складів, слів і тексту з вивченими літерами. Уявлення про слова, однакові за звучанням і написанням, але різні за значенням	
94	Написання малої букви <i>з</i> . Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами	
95	Велика буква <i>З</i> . Читання слів, речень і тексту з вивченими літерами	
96	Написання великої букви <i>З</i> , складів, слів і речень з вивченими буквами	
97	Закріплення вміння читати. <i>Робота з дитячою книжкою</i>	
98	Удосконалення вміння писати вивчені букви, слова і речення з ними. Списування друкованого речення. <i>Розвиток зв'язного мовлення (Меблі)</i>	
99	Звук [й]. Мала буква <i>й</i> . Читання слів, речень і тексту з вивченими літерами. Уявлення про слова, протилежні за значенням	
100	Написання малої букви <i>й</i> , складів і слів з вивченими буквами. Списування друкованого речення	
101	Велика буква <i>Й</i> . Читання слів, речень і тексту з вивченими літерами	
102	Написання великої букви <i>Й</i> , складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення	
103	Звук [б]. Мала буква <i>б</i> . Читання слів, речень і тексту з вивченими літерами. Уявлення про залежність значення слова від зміни наголосу в ньому	
104	Написання малої букви <i>б</i> . Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення	
105	Велика буква <i>Б</i> . Читання слів, речень і тексту з вивченими літерами	
106	Написання великої букви <i>Б</i> , складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення	
107	Закріплення вміння читати	
108	Удосконалення вміння писати вивчені букви, слова і речення з ними. Побудова речень за поданим початком і малюнками	
109	Закріплення вміння читати	
110	Написання розділових знаків ! ? , . Записування речень з ними	
111	Підсумковий урок за семестр. <i>Робота з дитячою книжкою</i>	
112	Підсумковий урок за семестр. <i>Розвиток зв'язного мовлення (Побутова техніка)</i>	

ДОБУКВЕНИЙ ПЕРІОД

УРОК 1. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З БУКВАРЕМ. ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ НА УРОЦІ

Мета: познайомитися з учнями класу; навчити їх відрекомендуватися; формувати вміння уважно слухати інших; ознайомити школярів із завданнями уроків читання, букварем, правилами поведінки в школі, класі, на уроці та під час перерви; розвивати вміння розповідати за малюнком, про події з власного життя; збагачувати лексичний запас учнів словами шкільної тематики; виховувати інтерес до навчання, прагнення дотримувати правил поведінки на уроці, повагу до вчителів та однокласників.

Обладнання: таблички зі словами *абетка*, *буквар*, *казка* для стіни слів; картки з головоломкою для групової роботи; пазл казки «Ріпка» для парної роботи; малюнок «Правильний вибір».

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Форма проведення: уявна подорож за путівником.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, мистецька, математична.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Вітання

Діти утворюють коло, разом з учителем промовляють:

Ми — сімейка невеличка.
Усі друзі — я і ти.

Привітаємось, щоб личка
Всі усмішками цвіли.

2. Вступна бесіда

— Сьогодні я запрошую вас до подорожі та склала для вас путівник, але ми рушаємо не з порожніми руками. Нумо з'ясуємо, що ми беремо із собою. У головоломці зашифровано назву цього предмета. У кожному рядку потрібно закреслити букву *С* та обвести олівцем слово, що залишилось. (*Групова робота.*)

С	С	С	С	Б	С	С	С	С	С
С	С	С	С	У	С	С	С	С	С
С	С	С	С	К	С	С	С	С	С
С	С	С	С	В	С	С	С	С	С
С	С	С	С	А	С	С	С	С	С
С	С	С	С	Р	С	С	С	С	С

— У нашу подорож ми беремо буквар. Саме завдяки йому ви навчитеся читати та писати. Будете мати змогу читати цікаві книжки. Ми потрапляємо на *першу сторінку* нашого путівника — «*Історичну*».

3. Оформлення стіни слів: *буквар*, *абетка*

Учитель пояснює, що стіна слів — уявний будиночок для нових слів, що будуть з'являтися на ній протягом навчання в 1-му класі.

	<p>буква́р абéтка</p>
---	---------------------------

Завдання: доповнити словосполучення словами.

Я читаю

Вивчаю букви у

мій перший підручник.

Інформація для вчителя. Буквар — це підручник, за яким навчаються грамоти. Найдавніший друкований український буквар — «Буквар» Івана Федоровича. Він був створений 444 роки тому. Існує інша назва букваря — «абетка». Ця назва походить від перших букв алфавіту А та Б.

Розміщення слова «абетка» на стіні слів.

4. Друга сторінка путівника «Маленькі письменники»

— Закінчіть рядочок вірша.

- Я — школяр,
Розумний хлопчик,
Вивчив вже... (*буквар*)
І рахую в стовпчик.
- Андрійко наш уже школярик:
Іде з портфеликом в руці,
А в ньому зошит і... (*букварик*),
Пенал, і ручки, й олівці.
- — Ой, Степане, ой, Миколо,
Куди ти спішиш так скоро?

— Нема часу на розмову —
Поспішаю в рідну... (*школу*).

- Тридцять три маленькі гноми
Цей будинок населяють —
Прочитати кожне слово
Нам вони допомагають!
Придивіться до них ближче:
Ось казки, а далі — вірші.
Хто ж такий отой казкар?
Це улюблений... (*буквар*).

— Щоб рухатися далі за нашим путівником, нумо розучимо віршик К. Могилевського.

МАМА НАМ БУКВАР КУПИЛА

Мама нам буквар купила
Й нас його читати вчила.
Разом довго ми сиділи,
Бо читати ще не вміли.
Вчили літери й склади,
Щоб читати ми могли.

Не за день і не за два
Прочитали ми слова:
«В школі вчитись нам потрібно
І читати необхідно,
Щоб розумним бути дуже...»
Ти буквар читай, мій друже!

— Ось ми на *третьій сторінці* нашого путівника, що має назву «Де букварик?» (*фізкультхвилинка*).

Фізкультхвилинка

Учитель читає і показує свої дії, а діти показують дії учнів.

Дійові особи: учні, учитель.

Обладнання: буквар, портфель, столик.

- Де твій букварик? (*Розводять руки в сторони.*)
- В портфелі новому. (*Показують портфель.*)
- Ну, а портфель де? (*Розводять руки в сторони.*)
- У столику вдома. (*Показують на столик.*)
- Взяв би зі столу! (*Стискають-розтискають кисті рук.*)
- Так стіл же замкнувся? (*Розводять руки в сторони.*)
- То відімкнув би! (*Імітують відмикання.*)
- Ключа я позбувся... (*Знижують плечима.*)
- Де ж це той ключ? (*Махають долонею.*)
- У портфелі новому. (*Показують портфель.*)
- Ну, а портфель де? (*Розводять руки в сторони.*)
- У столику вдома. (*Показують на столик.*)

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Стратегія «Прогнозування за ілюстрацією»

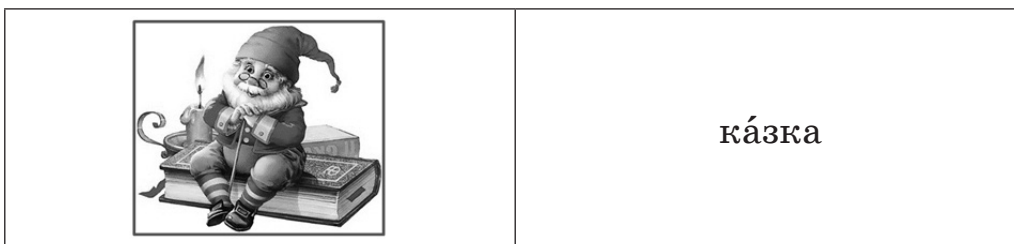
— *Четверта сторінка* путівника — «Мистецька» (*входження в картину*).

Діти мають зробити власні припущення щодо теми картини.

- Що, на вашу думку, зображено на картині?
- Чим займаються діти?
- Як вони поведуться? Чи уважно вони слухають хлопчика, який читає?
- Скільки хлопчиків? Скільки дівчаток? Скільки всього дітей?
- Як ви вважаєте, чи цікаво дітям слухати?
- Картина має назву «Нова казка», автор — М. П. Богданов.
- Чи підтвердилися наші припущення?

Стіна слів. КАЗКА — це твір про вигадані події. Казки бувають народними та авторськими.

- Які казки ви знаєте?
- Яка казка найулюбленіша?

Фізкультхвилинка

За казками ми пішли,
Не одразу їх знайшли!
Ніжками ми тупали,
Кулачками стукали.
Пам'ятають казки нас,

Нахилились ми на «раз».
А на «два» ми піднялись
І за руки узялись.
Всі по колу ми пішли,
Наші казочки знайшли.

2. Гра «Склади пазл». Робота в парах

- Складіть пазли. Що у вас утворилося? (Ілюстрація до казки «Ріпка».)

П'ята сторінка путівника — «Театральна»

- Хто з вас коли-небудь відвідував ляльковий театр?
- Сьогодні ви спробуєте стати акторами та показати всім відому казку «Ріпка» за допомогою ляльок.

(За допомогою лялькового театру відбувається вистава за участю дітей.)

Шоста сторінка путівника — «Правильний вибір»

- Оберіть та обведіть малюнок, на якому зображено правила, які хочете, щоб були у нашому класі.

УРОК 2. ПИСЬМОВЕ ПРИЛАДДЯ. ПОСТАВА ПІД ЧАС ПИСЬМА. ОРІЕНТУВАННЯ НА СТОРІНЦІ ЗОШИТА (*вгорі, посередині, внизу*)

Мета: ознайомити учнів із завданнями уроків письма, зошитом для письма і розвитку мовлення, письмовим приладдям; формувати вміння правильно сидіти за партою, тримати олівець під час письма, класти на парту зошит; учити орієнтуватися на сторінці зошита, розрізняти поняття *вгорі, посередині, внизу*; вправляти учнів у наведенні контурів предметів; розвивати вміння розповідати за малюнком, висловлювати свої міркування; виховувати охайність і старанність під час виконання олівцем завдань у зошиті.

Обладнання: іграшка зайчика; портфель з навчальним приладдям; плакати «Сиди правильно», «Пиши правильно»; Чарівна скринька та іграшки; таблиця «Гімнастика для очей»; зошит для письма і розвитку мовлення (авт. К. І. Пономарьова).

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та мистецька.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

2. Бесіда про значення письма та важливість уміння писати

— Наш Зайчик уперше прийшов до школи. Він став школярем. Цією радісною новиною він вирішив поділитись із друзями, які живуть поряд, а бігти дуже далеко.

— Як бути? (*Написати смс-повідомлення, надіслати письмо електронною поштою...*)

— Для того щоб написати листа, потрібно вміти писати. На уроці української мови ми будемо вчитися писати.

3. Робота за обкладинкою зошита

— Що ви бачите на обкладинці зошита?

— Хто навчається в лісовій школі?

— Який урок зараз?

— Що навчає робити Сова?

— За чим сидять звірятка?

— Подивіться уважно, як лежать зошити в учнів та як вони тримають ручку.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Ознайомлення з письмовим приладдям

Гра «Допоможи Зайчику»

— У портфелі Зайчика лежать ручки, олівці, зошити, фломастери, підручники, але він не знає, як ними користуватися. Нумо допоможемо йому!

Учні розповідають про призначення цих речей. Учитель доповнює, розповідає про те, які речі потрібні для уроку української мови. Повідомляє, що речі, необхідні для письма, називають *письмовим приладдям*.

— Як називають речі в портфелі у Зайчика? (*Навчальне приладдя*.)

2. Ознайомлення із зошитом для письма та розвитку мовлення (Пономарьова К. І. Зошит для письма і розвитку мовлення : навч. посіб. для 1-го класу закл. загал. серед. освіти (у 2-х част.). — К. : УОВЦ «Оріон», 2017)

— Зошит — це зшиті аркуші паперу. Саме назва про це говорить: *зошит — зшитий*. У ньому ми будемо вчитися писати.

— А зараз ми ознайомимося з позначками, що допомагатимуть нам навчатися та орієнтуватися у зошиті.

Учні розглядають зошит та умовні позначки. Визначають, де обкладинка, де сторінки, розповідають, що намальовано в умовній позначці, а вчитель пояснює, що вона позначає.

Фізкультхвилинка

3. Продовження роботи за сторінками зошита (с. 1, 2)

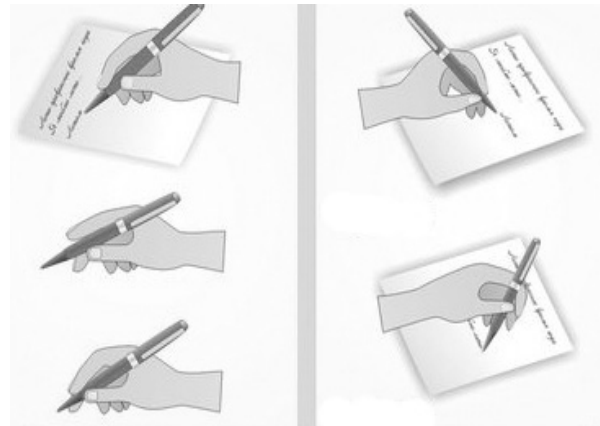
1) Ознайомлення з правилами сидіння за партою.

Учні розглядають малюнки на плакатах та на сторінці зошита. Учитель розповідає, як потрібно сидіти за партою під час письма, учні вправляються у засвоєнні цих правил.

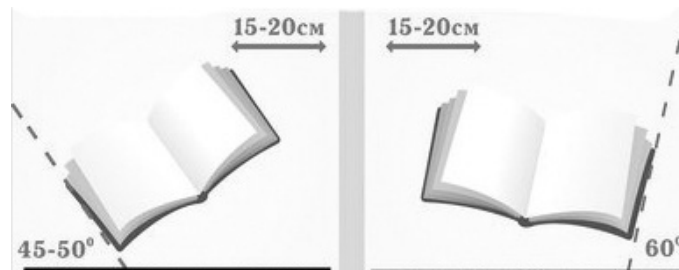

2) Ознайомлення з правилами правильного тримання ручки.

— Візьміть до рук олівець (таким чином вказують, чи є в класі ліворукі діти) і, дивлячись на малюнок, спробуйте правильно тримати його.

3) Ознайомлення з правилами розташування зошитів.

4) Гра «Чарівна скринька».

Умови гри: не заглядаючи у скриньку, дитина визначає на дотик предмети та називає їх. Якщо завдання виконано правильно, предмет дістають зі скриньки.

- Як одним словом назвати предмети, що ми дістали із «Чарівної скриньки»? (Іграшки.)
- Зараз ми поговоримо про іграшки, якими люблять гратися хлопчики та дівчатка.

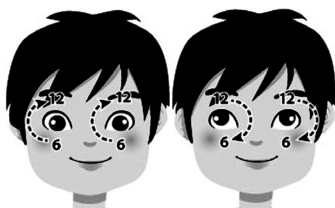
5) Робота за малюнками у зошиті (с. 2).

Бесіда за малюнком

- Назвіть предмети, розташовані ліворуч.
- Назвіть предмети, розташовані посередині.
- Якими грають лише хлопчики?
- А якими можуть грати дівчатка?
- Якими іграшками можна грати разом?
- Обведіть іграшки простим олівцем і розфарбуйте їх.

6) Гімнастика для очей.

Раз, два —
Рівно голова!
Три, чотири, п'ять —
Нумо очі закривать!
Шість, сім —
Розплющують очки всі!

На вісім знов позакривали,
Міцненько так їх потримали
Та й все спочатку розпочали.
П'ять разів отак зробили,
За роботу знову сіли.

— Виконайте вправу за малюнком.

7) Продовження роботи у зошиті (с. 2).

Бесіда за другим завданням

- Кого ви бачите на малюнку?
- Хто намальований праворуч?
- Хто намальований ліворуч? посередині?
- Обведіть малюнок посередині, малюнок ліворуч, малюнок праворуч, розфарбуйте їх.

8) Робота в парах. Складання діалогу «Моя улюблена іграшка».

(Учні розпитують одне одного про улюблені іграшки, де їх зберігають, кому дозволено ними грати, хто складає іграшки.)

9) Малювання улюбленої іграшки.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Відгадування загадок

- Не сорочка, а зшитий.
Не куц, а з листочками. *(Зошит.)*
- Настриваюсь вволю
По чистому полю.
Правда, трішки ніс стешу,
Як малюю чи пишу. *(Олівець.)*
- Хутко стрибне на папір.
І, хоч вір, а хоч не вір,
Враз напише нове слово.
Ось і рішення готове.
Вправно пише у руді,
Бачать всі старання ці. *(Ручка.)*

— Як називають зошит, олівець, ручку? *(Письмовим приладдям.)*

2. Вправа «Мікрофон»

- З чим ми сьогодні ознайомилися?
- Що потрібно для уроку письма?
- Навіщо вміти писати?

3. Рефлексія

— Сьогодні до нас завітав Зайчик, який навчається у лісовій школі. Нумо розповімо йому, що нового дізналися на уроці.

Умова проведення вправи: діти утворюють коло, розповідають Зайчикові, що нового дізналися на уроці, яку нову інформацію почули. Після цього передають іграшку наступному учасникові.

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 3. СЛОВА, ЯКІ ВІДПОВІДАЮТЬ НА ПИТАННЯ *що?*. НАВЧАЛЬНЕ ПРИЛАДДЯ

Мета: сформувати в учнів уявлення про слова — назви предметів; навчити ставити до них питання *що?*; збагачувати словниковий запас першокласників словами шкільної тематики; ознайомити з термінами *предмет, слово, питання до слова, навчальне приладдя*; формувати вміння уважно слухати вчителя, відповідати на його запитання, виконувати сприйняті на слух завдання, орієнтуватися на сторінці букваря, уважно розглядати малюнок, знаходити зайвий предмет серед групи предметів, об'єднаних за певною ознакою, доповнювати тематичну групу слів; розвивати логічне мислення, увагу, вміння висловлювати свою думку; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну та громадянську компетентності; підтримувати інтерес до вивчення нового; формувати вміння акуратно користуватись підручником і навчальним приладдям; виховувати бережливе ставлення до книжок.

Обладнання: таблички зі словами портфель, ранець для стіни слів; картки з малюнком шкільного приладдя; малюнок портфеля з розрізами; картки для віршика Н. Забіли; стікери; картки для домальовування; картки зі шкільними речами для вірша; картки зі стислим зображенням видів робіт, що виконували на уроці.

Тип уроку: урок формування вмінь і навичок.

Форма проведення: урок-практикум.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, мистецька.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Люблю я свій розум,
Увагу і пам'ять.
Працює мій мозок,
І вчусь я старанно.

Сприймаю все нове
І мислю логічно,
Учителя слово
Здійсню практично.

2. Вступна бесіда

— Відгадайте загадку.

- А у мене є торбинка —
Зошитам, книжкам хатинка.

Ще й пенал туди кладу.
З чим до школи я іду? (*Портфель*.)

— Сьогодні у нас не просто урок, а урок-практикум, тобто ми будемо виконувати багато практичних речей: описувати, розфарбовувати, домальовувати, вирізати, складати, зіставляти тощо.

— Як ще можна назвати портфель? (*Ранець*.) Зверніть увагу, що одну й ту саму річ називають по-різному, це слова-синоніми. Ми ознайомимося з ними ближче у 2-му і 3-му класах.

Словникова робота

Доповнення стіни слів словами *портфель, ранець*.

	портфѐль ра́нець	
---	-----------------------------------	---

— Яке шкільне приладдя можна покласти у портфель?

3. Складання «асоціативного куща» до слова *портфель*

(Діти отримують аркуш паперу із зображенням портфеля, пишуть або малюють асоціації з цим словом.)

— Ми будемо вчитися складати портфель та ознайомимося зі шкільним приладдям, що повинно міститися у ваших портфелях.

4. Словникова робота. Робота в парах

Завдання: доповнити словосполучення словами (*портфелі, портфель, портфелями*).

Зошити та буквар у

Мені купили новий

Діти ідуть з

5. Розучування вірша «Мій портфель» В. Бойченка

— Щоб нам навчитися правильно складати портфель, розучимо віршик.

Портфель — мій друг і помічник,
Я до портфеля дуже звик.

І він без мене — ні на крок:
Зі мною йде він на урок.

Фізкультхвилинка

Лапки в боки, вгору вухка,
Скачуть білочки-подружки.
Раз, два, три, чотири, п'ять —
По гілках вони летять.

Кожен ранок на галяві
Спритно роблять вільні вправи.
Раз, два, три, чотири, п'ять —
Люблять білочки стрибать.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за малюнком. Вправа «Вилучи зайве»

- Розгляньте малюнок.
- Як можна назвати всі ці речі коротко? (*Шкільне приладдя.*)
- А чи всі речі можна покласти до портфеля? Чому?
- Які речі зайві? Скільки їх? Порахуйте!
- А яких речей більше — тих, що можна покласти до портфеля, чи тих, які до портфеля не кладуть?

2. Гра «Збери портфель»

— Виріжте ножицями шкільне приладдя, яке можна носити в портфелі.

Повторення правил роботи з ножицями.

— Складіть їх у свої маленькі портфельчики, що є на партах.

— Ми можемо назвати ці предмети «живими»? Чому?

— Усі назви неживих предметів відповідають на питання *що?*

3. Гра «Мікрофон» (у парах)

— Запитайте одне в одного *Що це?*, по черзі дістаючи речі з портфельчика.

4. Художня майстерня

— Домалюйте частини предметів, назви яких відповідають на питання *що?*

— Який малюнок зайвий? Чому?

УРОК 4. ОРІЕНТУВАННЯ НА СТОРІНЦІ ЗОШИТА (*праворуч, ліворуч*)

Мета: формувати в учнів уміння контролювати свою поставу під час письма; закріплювати вміння правильно тримати олівець під час письма; учити орієнтуватися на сторінці зошита, розрізняти поняття *праворуч* і *ліворуч*; вправляти учнів у наведенні контурів предметів; закріпити знання про навчальне приладдя; формувати вміння будувати речення за малюнками; виховувати старанність і охайність під час виконання в зошиті завдань олівцем.

Обладнання: плакати «Сиди правильно», «Пиши правильно», «Чарівний мішечок» з предметами; картка з предметами; контейнер з манкою; картка-розмальовка.

Тип уроку: урок формування вмінь і навичок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Нумо, діти, підведіться!
Всі приємно посміхніться.

Пролунав уже дзвінок,
Починаємо урок!

2. Повторення правил сидіння за партою, тримання ручки, розташування зошита

3. Гра «Розташуй речі»

Умови гри: запам'ятати, де права рука, де — ліва. Діти визначають, які речі знаходяться праворуч, ліворуч, посередині. Учитель називає предмети, розташовані в класі, а учні визначають їхнє розташування у просторі.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Гра «Чарівний мішечок»

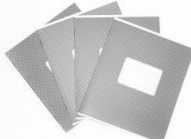

Умови гри: дістати із мішечка речі; навчальне приладдя скласти праворуч, іграшки — ліворуч.

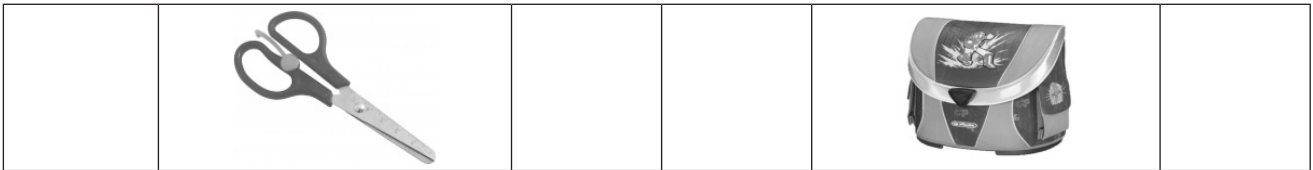
2. Робота за сторінкою зошита (с. 3)

- Назвіть речі на малюнку зверху. Що знаходиться ліворуч, а що — праворуч?
- Обведіть та назвіть іграшки.
- Обведіть навчальне приладдя.
- Стрілочкою покажіть, які речі потрібно покласти в ранець, а які — в кошик для іграшок.
- Як можна назвати одним словом предмети, що поклали в ранець?
- А як назвати предмети, що поклали в кошик?
- Зафарбуйте зображені предмети пунктирними лініями.

3. Робота за картою

Учитель називає, у якому стовпчику слід розташувати предмет, а учні повинні стрілочкою показати — ліворуч або праворуч.

Фізкультхвилинка

Працювати перестали
І тепер всі дружно встали.
Будемо відпочивати,
Нумо вправу починати!
Руки вгору, руки вниз
І легесенько пригнись.

Покрутились, повертілись,
На хвилинку зупинились.
Пострибали, пострибали,
Раз — присіли, другий — встали.
Всі за парти посідали.

4. Продовження роботи у зошиті

1) *Бесіда за малюнком.*

— Що зображено на малюнках, розташованих ліворуч? (*Гараж, куц, калина, дерево, озеро, рибалка на березі річки.*)

— Які предмети розташовані праворуч? (*Машина, пташка, жаба, рибка.*)

— Як предмети з лівого стовпчика пов'язані з предметами правого стовпчика? (*Відповіді складають повними реченнями: «Рибалка ловить рибку в річці».*)

— Порівняйте, чи однаково рухалися машина, пташка, жабка, рибка. Чому?

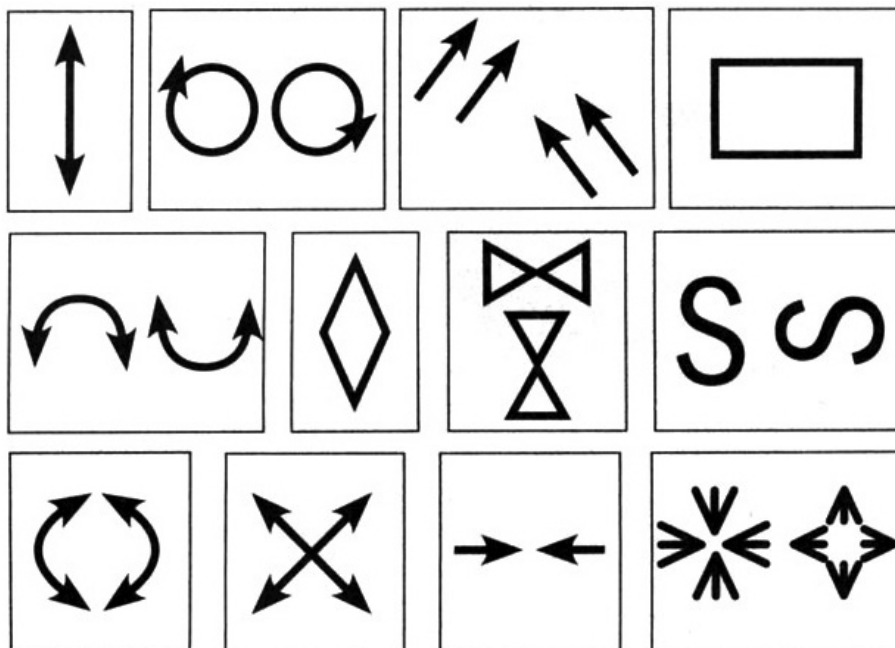
2) *Гра «Допоможи тваринкам».*

- Малювання ліній у контейнері з манкою.
- Учні наводять олівцем залишені сліди, орієнтуючись на стрілочки (*нагадати дітям, що лінії необхідно проводити, не відриваючи олівець від зошита*).

3) *Гімнастика для очей.*

Очі швидко обертаєм,
Головою не хитаєм.
Вліво раз, два, три, чотири.
Вправо стільки ж повторили.
По колу очі обертаєм

І все навколо розглядаєм.
Раз коло, два і три, чотири.
Щільніше очі ми закрили.
На п'ять і шість їх потримали
І потім знову закружляли.

5. Продовження роботи в зошиті

1) *Колективне складання розповіді за малюнком у зошиті.*

— Що, на вашу думку, намальовано? (Один учень починає розповідати, інші продовжують.)

2) *Гра «Домалюй малюнок на плашці».*

Діти завершують малюнок.

6. Гра «Розмальовка» (робота в групах або в парах)

Умови гри: розмалювати ліворуч ведмедика, праворуч — зайчика, ліворуч — м'яч, праворуч — піраміду.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Гра «Упізнай!»

Діти отримують картки з елементами ліній.

— Знайдіть та обведіть лінії, що ми писали на уроці.

2. Рефлексія

Вправа «Дерево успіху»

— Повісьте зелені листочки ліворуч ті, кому було цікаво; жовті праворуч — ті, кому інколи було не цікаво; червоні листочки посередині — ті, кому було зовсім не цікаво.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 5. СЛОВА, ЯКІ ВІДПОВІДАЮТЬ НА ПИТАННЯ *хто?*. СІМ'Я

Мета: сформувати в учнів уявлення про слова — назви живих предметів; навчити ставити до них питання *хто?*; активізувати словник тематичної групи «Сім'я»; формувати вміння виконувати завдання на відповідність, розповідати за серією малюнків про події з власного життя, висловлювати свої думки; учити орієнтуватися на сторінках букваря, розрізняти умовні позначки; розвивати спостережливість, логічне мислення, вміння робити висновки; виховувати любов і повагу до членів сім'ї, турботливе ставлення до тварин.

Обладнання: малюнок із зображенням родини; таблички для стіни слів; картки для заповнення складу чисел 3, 4, 5; репродукція картини; набір LEGO «Шість цеглинок»; заготовки для виготовлення листівки; картки зі словом *сім'я*.

Тип уроку: комбінований урок.

Форма проведення: урок-практикум.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, мистецька, математична, технологічна.

Хід уроку

1. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Не просто слухати, а чути.
Не просто дивитися, а бачити.

Не просто відповідати, а міркувати.
Дружно і плідно працювати.

2. Вступна бесіда

— Дорогі діти, вітаю вас на сімейному святі! Сьогодні ми зібралися у колі нашої дружної родини, адже клас — це теж сім'я.

Мама, тато, дід, бабуся —
Всіх назву, не помилюся,
Старший братик і сестричка —
В нас сімейка невеличка.
Не спинайте, бо зіб'юся:
Мама, тато, дід, бабуся,
Старший брат, сестра і я —
Отака у нас... (*сім'я*).

— Перед вами — малюнок, на якому потрібно обвести тільки членів вашої родини.

3. Гра «Доповніть речення»

Моя матуся _____

Мій татусь _____

Моя бабуся _____

Мій дідусь _____

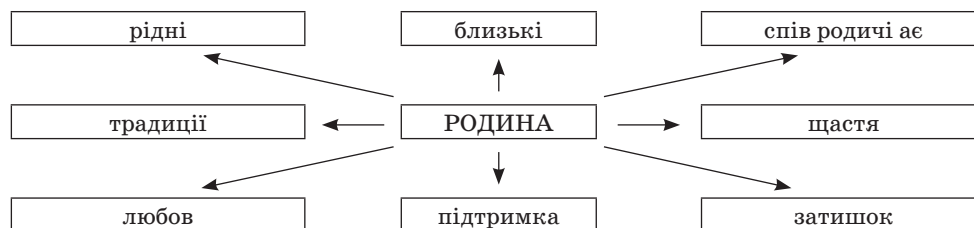
Моя сестричка _____

Мій братик _____

— Скільки членів вашої родини? (*Обведіть цифру.*)

2 3 4 5

2. Складання «асоціативного куща» до слова *родина*. Робота в групах

— Знайдіть в «асоціативному кущі» слова, які відповідають на питання *хто?*, та підкресліть їх.

4. Розучування вірша «Родина»

Сім'я, родина, рід — які слова святі!
Вони потрібні кожному у житті.

Якщо зміцніє хоч одна родина,
Міцніша стане наша Україна.

5. Гра «Приємні побажання»

Посміхнись тому, хто справа,
Посміхнись тому, хто зліва, — ми одна сім'я.
Посміхніться, поверніться, за руки всі візьміться.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за картиною. Стратегія «Входження в картину»

— Подивіться на репродукцію картини.

- Що на ній відбувається?
- Який настрій відображає картина? Чому ви так вважаєте?
- Коли відбуваються події?
- На вашу думку, це сучасна картина? Чому?
- Що зробили б ви, опинившись на цій картині?
- Який заголовок можна дібрати до цієї картини?
- Ви бачили картину художника М. П. Бельського «Нові господарі».
- Сподіваюсь, гарний настрій від спокійного сімейного сніданку перейде до вас.

2. Гра «Спіймай слово»

— Я кидатиму м'яч, називаючи предмети, а ви повинні спіймати його і поставити запитання *хто?* або *що?*.

3. Ланцюжок ніжних слів

— Я називатиму слово, а ви добиратимете якомога більше ніжних слів до поданого.

Сім'я... (*сімейка, сімейний, сімечка*).

Рід... (*родина, рідня, родичі, рідний*).

Тато... (*татко, татусь, татунь, татусик*).

Мама... (*матуся, матінка, мамуля, мамочка, мамуська*).

Фізкультхвилинка

Мій дідусь кує залізо й сталь.
І тато мій — коваль.
А я й собі кувати вчусь.
Потроху, день за днем,
Я теж, як тато і дідусь,
Зроблюся ковалем.

4. Робота за підручником (с. 6)

— Знайдіть зайвий предмет у кожному ряду.

— Чому він зайвий?

— На яке питання відповідає його назва?

5. Гра «Додай словечко»

— Потрібно доповнити речення одним словом. Якщо це слово відповідає на питання *хто?*, підніміть червону цеглинку, якщо на питання *що?* — жовту.

- Донька моєї мами — це моя... (*сестра*).
- Найбільше в хаті свято, коли повертається із роботи... (*тато*).
- Своїх онуків розуму навчає старенький... (*дідусь*).
- Найбільше пестить і голубить свою дитину... (*матуся*).
- Батькам на потіху росте здоровий, розумний їхній... (*син*).

6. Приємний сюрприз для рідних

— Своїм рідним приємно дарувати подарунки, особливо якщо вони зроблені власноруч. Сьогодні ми виготовимо вітальну листівку для рідних.

— Повторімо правила користування клеєм, ножицями.

- 1) Візьми основу з цупкого паперу білого кольору розміром 20х20 см.
- 2) Зігни заготовку навпіл і, пригладивши лінію згину, розгорни.
- 3) Приклей заготовки квітів, листочків та стебельця квіток.
- 4) Оздоб букет бантиком.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Вправа «Незакінчене речення»

- Сьогодні на уроці я дізнався(лась) про...
- Найбільш цікавим було...
- Урок запам'ятався мені тим, що...

2. Рефлексія

— Розфарбуйте слово СІМ'Я зеленим кольором, якщо вам усе сподобалось і все вийшло; жовтим кольором — якщо постали запитання; червоним кольором — якщо вам було важко, незрозуміло.

Завдання для цікавої перерви

- Розфарбуйте.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 6. РЯДОК. ВЕРХНЯ І НИЖНЯ РЯДКОВІ ЛІНІЇ

Мета: сформувати в учнів уявлення про рядок; ознайомити з рядком для письма, верхньою і нижньою лініями робочого рядка; формувати вміння писати в рядку; розвивати вміння складати розповідь за малюнками, розповідати про події з власного життя; закріплювати вміння правильно сидіти за партою, тримати олівець під час письма, класти на парту зошит; виховувати охайність і старанність під час письма.

Обладнання: картки з малюнками; зображення Сови; таблиця «Сітка робочого зошита»; шнурок; контейнер із манкою; таблиці «Гімнастика для очей», «Правила дорожнього руху»; малюнок із зображенням замку.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Пролунав дзвінок —

Починаємо урок.

Працюватимем старанно,

Щоб почути у кінці,

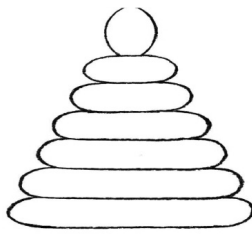
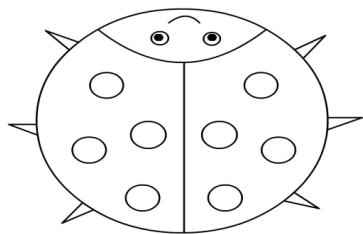
Що у нашій першій класі

Діти — просто молодці.

2. Повторення правил сидіння за партою, тримання ручки, розташування зошита

3. Гра «Домалюй предмет»

Умови гри: учні домальовують предмет та визначають: «Домальовую праворуч (або ліворуч)».

— Оберіть один із предметів. Опишіть його.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Вступна бесіда

— Поміркуйте, які предмети в навколишньому світі розташовані в рядок.

— А як ви розумієте слова: *розташувати в рядок*?

2. Робота за сторінкою зошита (с. 4)

— Подивіться уважно на малюнок. Які предмети розташовані в рядок? (*Дерева на тротуарі, будинки на вулиці, ґрадієнт паркану.*)

— Нумо розфарбуємо парканчик уздовж дороги.

— А навіщо потрібен паркан уздовж дороги?

— Навіщо на дорозі роблять пішохідні переходи?

— Сьогодні ми будемо не лише вчитися писати, але й пригадаємо правила дорожнього руху. Правила нам надішле Мудра Сова на електронну пошту наприкінці уроку.

3. Ознайомлення з рядком

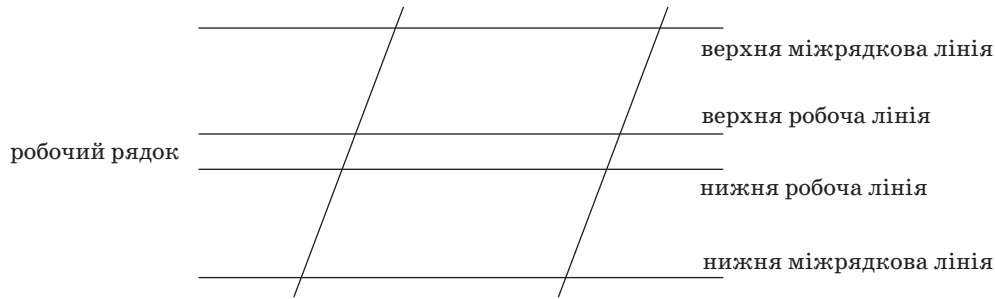
— Які предмети в класі розташовані в рядок?

1) Практична робота.

(*Наприклад: викладіть з паличок рядок, кружечки викладіть у другий рядок. На дошці вчитель малює квадратики у рядок.*)

— Рівно розмістити предмети нам допоможуть лінії, проведені одна зверху, а інша — внизу.

Учитель проводить лінії та ознайомлює дітей з їхніми назвами: *верхня рядкова, нижня рядкова*.
Учні повторюють назви ліній.

Сітка робочого зошита

2) Робота за сторінкою зошита.

— Покажіть у зошиті верхній рядок, покажіть нижній рядок.

— Пропоную вам написати рамочки, схожі на штахети паркану.

а) Викладемо рамочку за допомогою шнурка;

б) напишемо рамочку в контейнері з манкою;

в) письмо в зошиті на рахунок (*спочатку проводимо дві лінії зверху донизу, а потім з'єднаємо їх лініями вгору та вниз*).

Фізкультхвилинка

Хто вже, хто вже так стомився,

Що ліворуч нахилився?

Треба дружно всім вам встати,

Фізкультпаузу почати.

Руки в сторони та вгору —

На носочки піднялись.

Підніми голівку вгору —

Й на долоньки подивись.

Присідати ми почнемо,

Добре ноги розізнемо.

Раз — присіли, руки прямо.

Встали — знову все так само.

Повертаємося вправо,

Все виконуємо гарно.

Ліворуч-праворуч повернулись

І сусіду усміхнулись.

4. Продовження роботи у зошиті (с. 4)

1) Бесіда за малюнком.

— Що роблять хлопчики?

— Як вони розвісили прапорці? (*У рядок*.)

— Навіщо, на вашу думку, вони це зробили? (*Готуються до свята*.)

2) *Письмо прапорців (обведення по контуру простим олівцем, розфарбовування).*

3) *Письмо трикутних прапорців на рахунок.*

4) *Письмо кульок та їхнє розфарбування.*

5. Гімнастика для очей

Очі швидко обертаєм,

Головою не хитаєм.

Вліво раз, два, три, чотири.

Вправо стільки ж повторили.

По колу очі обертаєм

І все навколо розглядаєм.

Раз коло, два і три, чотири.

Щільніше очі ми закрили.

На п'ять і шість їх потримали

І потім знову закружляли.

6. Гра «Знайди кульку»

Умови гри: знайти однакові круглі кульки, зафарбувати зеленим кольором; знайти продовгуваті кульки — розфарбувати синім; у вигляді сердечок — червоним кольором.

Бесіда за завданням

— Скільки круглих кульок на малюнку?

— Скільки продовгуватих?

— Скільки — у вигляді сердечок?

— А скільки кульок усього?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Читання правил дорожнього руху

— Ми виконали всі завдання правильно. Мудра Сова надіслала нам правила дорожнього руху, що ми зараз прочитаємо.

2. Бесіда

- Пригадайте, що ми робили на уроці.
- Яке завдання вам найбільше сподобалось?

3. Рефлексія

— Пропоную вам домалювати прапорець на замку. Ті, хто задоволений, малюють жовті прапорці, хто не задоволений — сині, кому байдуже — зелені прапорці.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 7. СЛОВА, ЯКІ ВІДПОВІДАЮТЬ НА ПИТАННЯ *який? яка? яке? які?*. СВІТЛОФОР

Мета: сформувані в учнів уявлення про слова, які відповідають на питання *який? яка? яке? які?*, навчити ставити до них питання; активізувати слова тематичної групи «Кольори»; удосконалювати вміння складати речення, виконувати завдання на встановлення відповідності, складати розповідь за серією малюнків; розвивати спостережливості, вміння аналізувати, порівнювати, робити посильні висновки; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну та громадянську компетентності; закріпити знання учнів про правила дорожнього руху; виховувати усвідомлення необхідності їхнього дотримання.

Обладнання: картки для «Розминки»; малюнки із зображеннями світлофора, зірки, осені, дівочої коси; картки із завданнями для 3-х груп; сюжетний малюнок; картки для проведення рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Форма проведення: урок-КВК.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна, громадянська.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

— Покладіть руки на парту, заплющте очі та повторюйте.

- Я зможу сьогодні добре працювати на уроці.
- Я — особистість творча.
- Я бажаю успіхів на уроці всім однокласникам.

2. Вступна бесіда

— Сьогодні у нас не звичайний урок читання, а конкурс веселих, розумних і кмітливих. За першими звуками слів — КВК. У ньому беруть участь три команди: «Веселі», «Розумні», «Кмітливі». А зараз проведемо жеребкування. Підійдіть до першої парти та витягніть папірець. Ті, у кого на папірці написано букву «В», сідають у групу з табличкою «Веселі», у кого — «Р», утворюють групу «Розумні», у кого — «К», долучаються до групи «Кмітливі».

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

— Під час веселих змагань ми ознайомимося з новими словами, навчимося ділити предмети на групи, ставити до слів запитання *який? яке? яка? які?*.

1. Розминка

1) Гра «Розподіли».

— Поділіть слова на дві групи: перша група — назва предметів, які відповідають на запитання *що?*; друга група — назва предметів, які відповідають на питання *хто?*.

(Команда, яка дасть правильну відповідь, отримує 3 бали.)

ХТО?	Предмети	ЩО?	ХТО?	Предмети	ЩО?
					
					

ХТО?	Предмети	ЩО?
		
		
		

2) Гра «Зайве слово».

— Послухайте ланцюжок слів і знайдіть зайве слово, поставте до нього питання, обґрунтуйте свою відповідь. (Команда, яка виконає це завдання першою, отримує 3 бали, другою — 2 бали, третьою — 1 бал.)

Корова Трамвай Зозуля Червоний Хвіст Спідниця	Жовтий Комар Тарілка Лисиця Команда Диван	Зайчик Група Зелений Горобець Павук Сумка
---	---	---

Слова, що вилучили три команди: **ЧЕРВОНИЙ, ЖОВТИЙ, ЗЕЛЕНИЙ.**

— На які питання відповідають ці слова?

— Вони означають предмет?

— Як ці слова пов'язані з нашим життям? Правильно, це кольори світлофора.

Словникова робота

Світлофор — пристрій оптичної сигналізації, призначений для регулювання руху людей, велосипедів, автомобілів та інших учасників дорожнього руху, потягів залізниці та метрополітену, річкових і морських суден. (Розміщення таблички зі словом на стіні слів.)

	світлофóр
---	-----------

— Навіщо в нашому житті потрібен світлофор?

Хвилинка-цікавинка

Перший світлофор був установлений у Лондоні (Англія) 150 років тому. Існують світлофори двох видів: вуличні та дорожні. Найпоширеніші світлофори із сигналами (зазвичай круглими) трьох кольорів: червоного, жовтого і зеленого.

2. Словникова робота. Робота у великих групах

— Допишіть слова у реченнях.

Під час переходу вулиці уважно стежите за сигналами _____.

«Стій! Зупинися!» означає червоний сигнал _____.

Переходь дорогу тільки на зелений сигнал _____.

Пристрій, призначений для регулювання руху людей і машин, — _____.

Фізкультхвилинка

Щоб красиво розмовляти,
Треба ознаки вивчати.
Клен високий і стрункий,
А бузочок ще низький.
Диня стигла і смачна,
А калина геть гірка.

Син у мамі я дбайливий,
Лагідний росту, кмітливий.
Донька — щира і щаслива,
Працьовита і вродлива.
Разом будемо працювати,
Труднощі перемагати!

3. Гра «Добери ознаку»

— Я називатиму предмет і ставитиму питання. Команда, яка добре найбільшу кількість слів-ознак, отримує 1 бал.

Зірка (яка?) ...

Осінь (яка?) ...

Коса дівоча (яка?) ...

— Отже, необхідно зробити висновок, що слова — назви ознак прикрашають нашу мову, конкретизують уявлення про будь-який предмет.

Щоб красиво розмовляти,
Потрібно багато слів — назв ознак знати.

4. Конкурс «Словознайко»

Гра «Відгадай слово за ознакою» (по 2 слова для кожної команди)

Команда, яка дасть правильну відповідь, отримує по 1 балу за кожне слово.

(Який?) Новий, великий, гарний, ребристий, кольоровий, тонкий, міцний (що?) ... олівець.

(Який?) Осінній, жовтий, великий, гарний, маленький, опалий (що?) ... листочок.

(Яка?) Запашна, весняна, лісова, яскрава, гарна, маленька (що?) ... квітка.

(Яка?) Швидка, мальовнича, прозора, глибока, чиста, широка (що?) ... річка.

(Який?) Густих, ялиновий, темний, грибний, весняний (що?) ... ліс.

(Яка?) Добра, ніжна, мила, лагідна, працювита, спокійна (хто?) ... мама.

5. Конкурс «Хто більше?»

Завдання 1. За поданою ілюстрацією команди повинні дібрати слова, які відповідають на запитання *хто?*, *що?*.

Завдання 2. Команди добирають слова — назви ознак, що відповідають на питання *який?* *яка?* *яке?*.

(Команда, яка добере більшу кількість слів, отримує 1 бал.)

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Підрахунок балів

— Уявімо, що про нашу роботу на уроці готується репортаж на телебаченні. Що б ми могли розповісти телеглядачам?

— Увага! Увага! Починаємо репортаж із уроку читання у 1-му класі. Сьогодні учні стали учасниками незвичайного уроку — змагання веселих, розумних та кмітливих. Між командами точилася запекла боротьба в умінні добирати слова — назви ознак, відповідати на питання *хто це?* *що це?*, розподіляти предмети на групи. У результаті запеклої боротьби перемогла дружба!

2. Рефлексія

— Позначте на малюнку той настрій після змагання, що ви зараз відчуваєте.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 8. РЯДОК. СЕРЕДИНА РЯДКА. ПОЛЕ НА СТОРІНЦІ

Мета: ознайомити учнів з поняттями *середина рядка* і *поле на сторінці зошита*; формувати вміння знаходити середину рядка, писати вертикальні лінії до середини і від середини рядка, не виходити під час письма на поле; удосконалювати вміння спостерігати, порівнювати, відповідати на запитання вчителя, розповідати за малюнком; зміцнювати м'язи кисті руки; закріплювати вміння правильно сидіти за партою, тримати олівець під час письма, розташовувати на парті зошит; виховувати старанність, охайність під час письма.

Обладнання: таблиця «Сітка робочого зошита»; малюнки із зображеннями машини швидкої допомоги та пожежної машини.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Добрий день! В добрий час!
Рада, діти, бачить вас!
Ви почули всі дзвінок?
Він покликав на урок.

Кожен з вас приготувався —
На перерві постарався.
Зараз сядуть всі дівчатка,
А за ними і хлоп'ятка.

2. Робота за сторінкою зошита (с. 5)

Бесіда за малюнком

- Що зображено на малюнку?
- Що намальоване посередині дороги? (*Розмежувальна лінія.*)
- Навіщо потрібна на дорозі ця лінія? (*Вона ділить дорогу на дві частини, по одній частині машини рухаються в одну сторону, а по іншій — в іншу.*)
- Яким кольором позначають лінії на дорогах? (*Білим.*)
- Які ще лінії бувають на дорогах? (*Лінії пішохідного переходу.*)

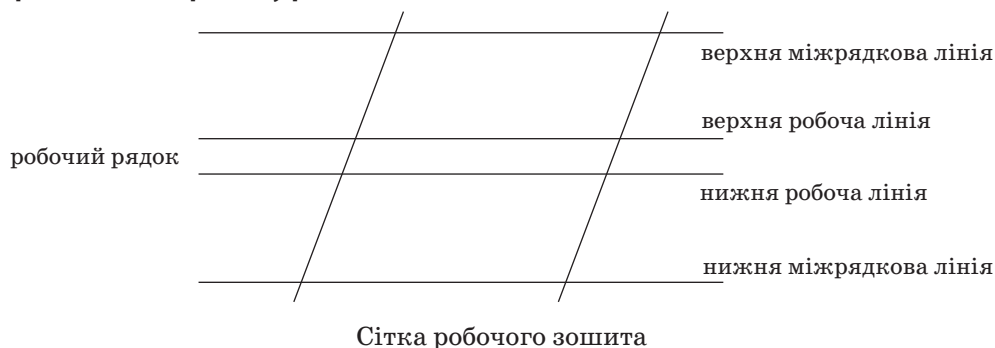
II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Продовження роботи за сторінкою зошита (с. 5)

Робота за малюнком

- Знайдіть і наведіть на малюнку олівцем лінії, зображені пунктиром.
- Зафарбуйте наведені частини.

2. Повторення знань про сітку робочого зошита

3. Ознайомлення з полем на сторінці зошита

— **Поле** — це смужка вздовж краю аркуша паперу, що залишається чистою під час письма. На ній не можна писати.

4. Продовження роботи за сторінкою зошита

1) *Письмо парканчика на оксамитовому папері.*

2) *Письмо парканчика у зошиті.*

(Звернути увагу на стрілочки, що показують напрямок руху олівця під час письма; нагадати, що не можна виходити за верхню або нижню лінію рядка.)

Фізкультхвилинка

Раз! Два! Час вставати:
Будемо відпочивати.
Три! Чотири! Присідаймо,
Швидко втому проганяймо.
П'ять! Шість! Засміялись,
Кілька разів понахилялись.
Їжачок у вільний час

Завітав сьогодні в клас.
Будем бігати, стрибати,
Щоб нам їжачка впіймати.
Прудко їжачок втікає,
Голочками нас шиляє.
Сім! Вісім! Час настав
Повернутися до справ.

3) *Письмо горизонтальної палички.*

— Уявіть, що ваш рядок — це дорога. На ній посередині проходить лінія, що ділить її навпіл. Потрібно розділити рядок навпіл і написати лінію посередині.

4) *Письмо вертикальної лінії до середини рядка.*

5) *Письмо лінії від нижнього рядка до середини лінії.*

6) *Гра «Зроби розмітку».*

Умови гри: зробити розмітку на дорозі, якою їдуть назустріч джип та мотоцикл.

Бесіда

— Який ще транспорт ви бачили на дорозі?

— Яких правил мають дотримувати водії, аби не трапилося зіткнення машин, які рухаються назустріч одна одній?

5. Гімнастика для очей

- 1) Глибоко вдихніть. Замруживши очі якомога сильніше, напружуйте м'язи шиї, обличчя, голови. Затримайте подих на 2–3 секунди. А потім швидко видихніть, широко розплющивши на видиху очі. Повторіть 5 разів.
- 2) Заплющте очі, помасажуйте надбрівні дуги й нижні частини очіць коловими рухами — від носа до скронь.
- 3) Заплющте очі, розслабте брови. Поводіть очними яблуками зліва направо й справа наліво. Повторіть 10 разів.
- 4) Поставте великий палець правої руки перед собою на відстані 25–30 см від очей. Дивіться на нього двома очима, потім — правим оком, заплющивши ліве, знову двома, потім лівим, щоразу — по 2–5 секунд.
- 5) Покладіть кінчики пальців на скроні, злегка стиснувши їх 10 разів, і легко кліпніть. Заплющте очі й відпочиньте, зробіть 2–3 глибоких вдихи. Повторіть тричі.
- 6) Подивіться ліворуч, потім праворуч, уверх і вниз, не повертаючи голови. Зробіть колові рухи очними яблуками зліва направо та справа наліво. Потім ці самі рухи виконайте із заплющеними очима.
- 7) Широко розплющте очі й подивіться вгору. Полічіть до 10-ти й опустіть їх. Повторіть 5 разів. Намагайтеся не морщити лоба.
- 8) Розплющте очі, подивіться вгору й ліворуч, полічіть до 10-ти й опустіть повіки. Виконайте те саме, дивлячись угору й праворуч.

6. Гра «Порівняй!»

Умови гри: порівняти автомобілі, навести та зафарбувати.

7. Складання колективної розповіді «Малий автомобіль, його переваги»

(Мають одні двері, один ряд сидіння, не мають багажника, займають мало місця, у містах ними зручно і легко припарковуватись.)

УРОК 9. СЛОВА, ЯКІ ВІДПОВІДАЮТЬ НА ПИТАННЯ *що робить?*. РЕЖИМ ДНЯ

Мета: сформувати в учнів уявлення про слова, які відповідають на питання *що робить? що роблять?*; навчити ставити до них питання; активізувати слова тематичної групи «Режим дня»; удосконалити вміння будувати речення за малюнками, розповідати за серією малюнків про події з власного життя, висловлювати свою думку й доводити її; розвивати спостережливість, вміння аналізувати; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну та громадянську компетентності; виховувати в учнів прагнення бути організованими, заохочувати їх дотримувати режиму дня.

Обладнання: малюнки предметів у русі; предметні малюнки для складання «асоціативного куща»; слово *рух* для стіни слів; репродукція картини «Вратар»; малюнки з діями; план складання сенкану; набір LEGO «Шість цеглинок».

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна, громадянська.

Хід уроку

1. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

— Ми починаємо урок, а на уроці ми...

Уважні!

Розумні!

Організовані!

Кмітливі!

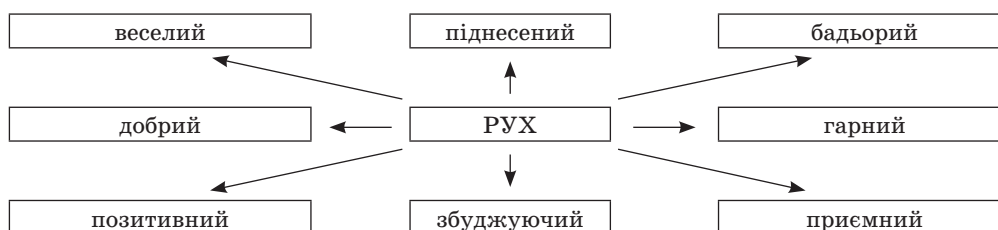
2. Бесіда за малюнками, на яких усі предмети рухаються

- Назвіть предмети, назви яких відповідають на питання *хто?*.
- А тепер — предмети, назви яких відповідають на питання *що?*.
- Що спільного на цих малюнках? (*Усі предмети знаходяться у русі.*)
- Сьогодні ми будемо розмовляти про рух предметів.

3. Складання «асоціативного куща» до слова *рух*. Робота в групах

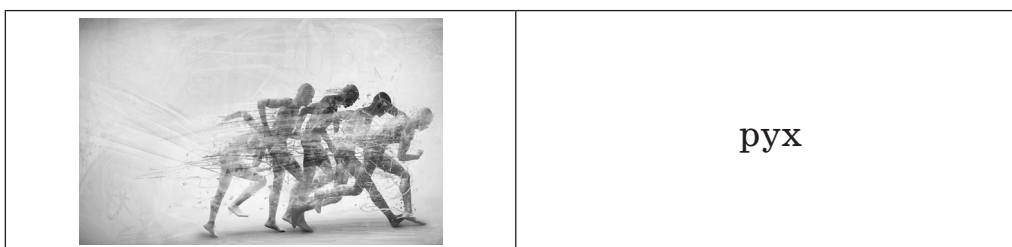
— На чому вам подобається рухатися? (*На ковзанах, на велосипеді, на лижах, на санчатах, на машині, потягом, на скейтборді, на кораблі...*)

— Який настрій виникає у вас під час руху на цих предметах?

Розміщення слова *рух* на стіні слів.

— Додайте слова у словосполученнях. (*Рухаються, русі, руху.*)

... на велосипедах.

Перебувають у постійному ...

Розклад ... автобусів.

— А ми продовжуємо рухатися далі за завданнями нашого уроку.

Фізкультхвилинка

Сильний вітер до землі

Гне дерева молоді, (*Присідають.*)

А вони ростуть, міцніють. (*Підводяться.*)

Вгору тягнуться, радіють. (*Встають навшипінки, руки тягнуть угору.*)

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за картиною. Стратегія «Входження в картину»

- Подивіться на репродукцію картини.
- Що відбувається на ній?
- У яку гру грають діти?
- Який настрій мають діти?
- Чого вони чекають?
- Де і коли відбуваються події?
- На вашу думку, це сучасна картина? Чому?
- Як можна назвати цю картину?
- Перед вами була картина С. О. Григор'єва «Вратар».
- Які основні дії виконують футболісти протягом гри у футбол? (*Бігають, б'ють по м'ячу.*)

— Нумо поставимо питання до цих дій.

Діти (*що роблять?*) бігають.

Гравці (*що роблять?*) б'ють по м'ячу.

— Слова, які означають дії предметів, відповідають на питання *що робить? що робити?*.

— Сподіваюсь, гарний настрій від цієї картини перейде до вас і збережеться протягом уроку.

2. Гра «Доповни речення»

Умови гри: доповни речення словом — назвою дії, яке відповідає на запитання *що робити?*

Я хочу (*що робити?*) ...

Я вмію (*що робити?*) ...

Я мрію (*що робити?*) ...

3. Гра «Вилучи зайве слово»

Корова, свиня, слухають, шафа, зозуля.

Підручник, хвіст, книга, вуха, веселитися.

Читати, слово, павук, лінія, перепілка, сукня.

Тролейбус, лисиця, урок, писати, конкурс.

— Чому ці слова зайві? Що вони означають? (*Дії предметів.*)

4. Гра «Впізнай назву дії за малюнком»

		
бігати	стрибати	стріляти

— Поставте питання до цих слів. (*Що робити?*)

5. Складання речень за малюнками (*пропедевтична робота*)

Фізкультхвилинка

Петрик йшов, йшов, йшов (*Крокують на місці.*)

І суницю знайшов. (*Нахиляються вперед.*)

З'їв і далі пішов.

(*Імітують рухи, що виконує хлопчик.*)

Петрик йшов, йшов, йшов

І горішок знайшов.

Підняв і далі пішов.

Петрик йшов, йшов, йшов

І грибочок знайшов.

Поклав у кошик

І додому пішов. (*Сідають за парти.*)

6. Робота за букварем (с. 11)

— Як можна назвати всі ці малюнки? (*Розпорядок дня.*)

— Хто дотримує розпорядку дня?

— Чому важливо його дотримувати?

— Розкажіть, як починає свій день Андрійко.

7. Гра «Упіймай слово»

(*Учні плескають у долоні, коли слово означає дію предмета.*)

Заходити, квітка, веселий, читати, розмовляю, склад, малювати, гарний, ставити, учні, дзеркало, рухатися.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Стратегія «Сенкан»

— Сьогодні ми спробуємо скласти сенкан до слова *рух*.

Сенкан — це невеличкий твір, що складається з п'яти рядків.

1-й рядок — одне слово (тема уроку) хто? що?.

2-й рядок — два слова (опис теми) який? яка?.

3-й рядок — три-чотири слова (дія, пов'язана з темою) що робить?.

4-й рядок — речення — ставлення до теми.

5-й рядок — назвати назву теми іншим словом, з таким самим значенням.

1. Рух.

2. Швидкий, повільний.

3. Їхати, бігати, стрибати.

4. Рухатися корисно для здоров'я.

5. Дії.

2. Рефлексія

— Якщо вам було цікаво на уроці, підніміть цеглинку зеленого кольору. Якщо урок вас не зацікавив — жовтого.

— Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

- Обери малюнок. Розфарбуй.
- Про який рух ти можеш розповісти за малюнком?

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 10. МІЖРЯДКОВІ ЛІНІЇ (надрядкова, підрядкова)

Мета: ознайомити учнів з поняттями *міжрядкові, надрядкова, підрядкова лінії*; навчити знаходити їх на сітці зошита; формувати вміння писати в робочому рядку, уважно слухати пояснення вчителя і виконувати його поради; удосконалювати вміння розповідати за малюнком, фантазувати; закріплювати вміння правильно сидіти за партою, тримати олівець під час письма; зміцнювати м'язи кисті руки; виховувати старанність, охайність під час письма.

Обладнання: таблиця «Сітка робочого зошита»; контейнер з манкою; фасоль; таблиця «Гімнастика для очей»; розмальовка скриньки; смайлики.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, математична, соціальна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Сьогодні у нас незвичайний урок —
У казку сьогодні ми зробимо крок.
Із казкою ми зустрічались не раз,
І знову вона завітає до нас.

2. Робота за сторінкою зошита (с. 6)

1) Бесіда за малюнком.

- Кого ви бачите на малюнку?
- Які події, на вашу думку, там відбуваються?

2) Складання колективної казки за малюнком.

(*Ми бачимо замок, розташований на березі моря; панянок, які вийшли на прогулянку з парасольками; корабель, що наближається до берега.*)

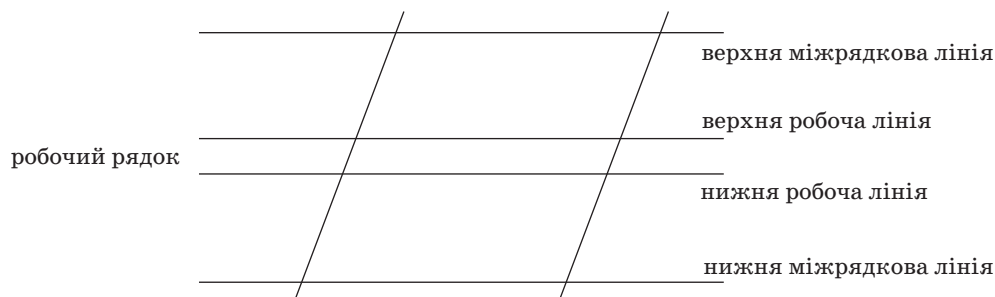
— Спробуйте уявити себе у казковому світі. Уявіть, що ви — художники, які опинилися у стародавні часи на березі моря. Ви бачите, що до вас наближається корабель.

- Які вітрила в нього?
- Якого кольору замок? А прапори?
- Яким кольором ви розфарбували парасольки?
- Зафарбуймо недомальовані частини малюнка!

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Вступна бесіда

— Пригадайте, як називають лінії, що утворюють робочий рядок? (*Верхня рядкова і нижня рядкова.*)

Сітка робочого зошита

— Подивіться на рядок, на якому зображено прапорці. Під робочим рядком рисочками позначено підрядкову лінію, а над рядком — надрядкову лінію, позначену рисочками.

2. Письмо прапорців

— Знайдіть рядок, на якому написано прапорці. Стрілочкою показано напрямок руху олівця. Перший елемент прапорця ведемо до підрядкової лінії, потім ведемо рисочку до середини рядка і від середини вниз до першого елемента.

- 1) Письмо у контейнері з манною крупою.
- 2) Письмо в першому рядку.

3. Письмо будинка

- 1) Розглядання хатинки з дахом (звертаємо увагу, що дах знаходиться над робочим рядком).
- 2) Викладання будинка із квасолі.
- 3) Письмо будиночків.

Фізкультхвилинка

Для розминочки з-за парт
Ми виходимо: на старт!
Віг на місці — веселіше!
Покажіть-но, хто хутчіше?
Починаймо присідати:
Низько-низько, щоб дістати
Ручками та й до підлоги.
Що, стомилися вже ноги?
Ну тоді не присідаймо!

Ми всі — літачки. Літаймо!
Полетіли всі по колу,
Що ж ми бачимо довкола?
Он дерева захитались,
Бо вітриська налякались.
Будем вітра проганяти,
Нумо тишу закликати!
Тихо-тихо ми сідаймо
Й працювати починаймо.

4. Продовження роботи в зошиті (с. 6)

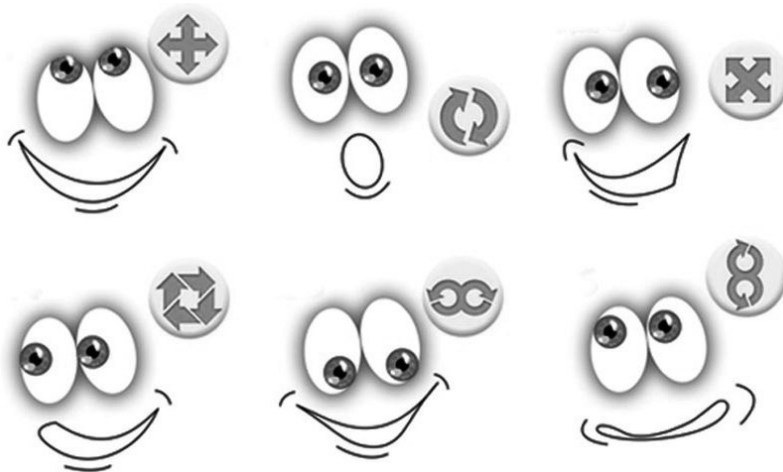
- Закріплення знань про підрядкову і нарядкову лінії.
- Письмо парасольки на рахунок.
- Лічба парасольок (Скільки парасольок утворилося?).
- Письмо корабликів.
- Лічба корабликів (Скільки корабликів ви написали?).

5. Гімнастика для очей

Раз, два, три!
Очі догори!
На чотири та й на п'ять

Будем міцно їх стулять.
Знову очі догори —
Ми рахуем раз, два, три!

— Виконайте вправи.

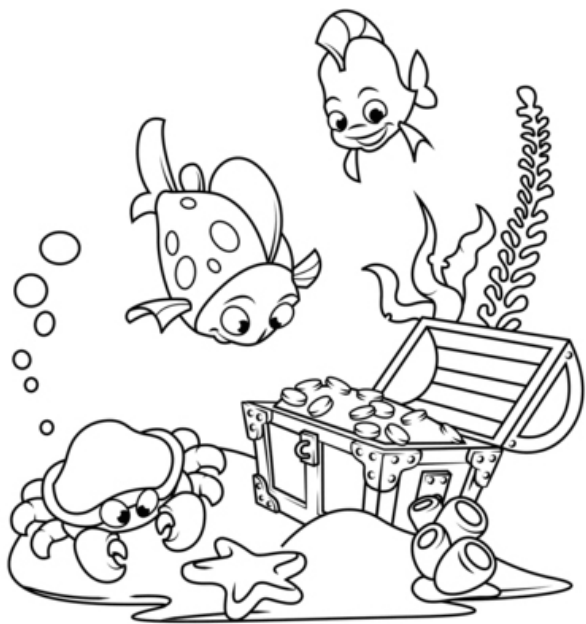

6. Продовження колективного складання казки за малюнком

(Один говорить, інший продовжує: на берег висадилися пірати, вони міркують, як їм відкрити скриню зі скарбами.)

— Наведіть олівцем контури скрині, обведіть використані елементи та розфарбуйте її.

7. Гра «Розмалюй!»

- А де можна знайти скриню зі скарбами?
(У морі.)
- Нумо розмалюємо таку скриню!

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

На дошці задалегідь написано елементи букв.

- Обведіть ті елементи, що ми навчилися писати сьогодні.
- Де знаходиться підрядкова лінія?
- А надрядкова лінія? Покажіть.

2. Рефлексія

— Приклейте смайлик, що відповідає вашому настрою на уроці, внизу сторінки, на якій ми сьогодні працювали.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 11. РЕЧЕННЯ. ВІДПОЧИНОК НА ПРИРОДІ

Мета: сформувати в учнів уявлення про речення; удосконалювати вміння будувати речення за малюнками, розповідати за допомогою речень про побачене, почуте, пережите, висловлювати у формі речень власні думки, почуття; активізувати слова тематичної групи «Осінь»; уточнити значення окремих із них; розвивати спостережливість, вміння аналізувати, логічно мислити; формувати мовно-літературну, соціальну, громадянську, математичну, природничу компетентності; виховувати прагнення більше часу проводити на природі, дбайливо ставитися до неї.

Обладнання: картки для складання речень, табличка зі словом *осінь* для стіни слів, картки для гри «Розсипанка».

Тип уроку: урок формування вмінь і навичок.

Форма проведення: урок-екскурсія.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, громадянська, математична, природнича.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Шкільний мелодійний дзвінок
Покликав усіх на урок.
Тож не будемо гаяти часу

І полинемо разом із класом
В чарівну країну Осені.

2. Вступна бесіда

— Сьогодні ми вирушаємо на екскурсію. А куди саме, дізнайтесь за першими літерами слів.

Природа

Акваріум

Риба

Кінь

— А за чим ми будемо спостерігати у парку? Додайте слово у вірші!

В зеленім лісі побував
Якийсь художник — і поволі
Дерева перефарбував
У золотисто-жовтий колір.

Ти хто такий? — я здивувався,—
Чому тебе не бачив досі?
— То придивися,— хтось озвався,—
І ти тоді побачиш... (*осінь*).

(*Діти відповідають хором.*)

— Так, ми спостерігатимемо за змінами у природі восени. Осінь підготувала для нас цікаві завдання, що ми будемо знаходити на нашому шляху.

— Одягайтеся — і в подорож, відкривати для себе осінній дивосвіт!

(*Клас переходить до парку.*)

3. Складання речення

— Діти, на телеграфному стовпі є якась велика крапка.

— А що це розсипано на землі? (*Діти знаходять розсипане речення і запрошення.*)

— Це слова. Спробуйте їх об'єднати так, щоб утворилося речення.

ВАС НА ЗАПРОШУЮ ПРОГУЛЯНКУ. ОСІННЮ

(*Діти складають речення.*)

— Це запрошення для нас. Нумо приклеїмо це речення на наше запрошення.

— А з чого складається речення? (*Зі слів.*)

— Скільки слів у цьому реченні? Нумо порахуємо.

— Крім слів, у цьому реченні є ще крапка. Що вона означає? (*Речення закінчено.*)

— Знайдіть слово, написане з великої літери. Чому? (*Речення завжди пишеться з великої букви, а в кінці речення ставиться крапка.*)

— А як ви вважаєте, хто запросив нас на екскурсію?

— Відгадайте загадку.

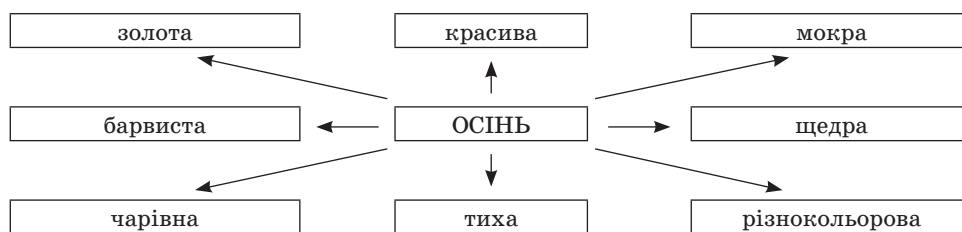
- В жовте лист пофарбувала,
Урожай з полів зібрала.

Золотила вербам коси
Чарівна цариця... (*Осінь*).

— Правильно, це осінь запросила нас на чарівну прогулянку.

4. Складання «асоціативного куща» до слова *осінь*

— Осінь яка? Погляньте навкруги, вам усе підкаже природа.

Стіна слів: осінь.

— На стіні слів у нас з'явиться нове слово ОСІНЬ.

— Які осінні місяці ви знаєте? (*Вересень, жовтень, листопад.*)

— Вересень так називають, тому що цвіте верес. Жовтень — тому що жовтіє листя. Листопад — тому що листя опадає.

— Осінь, як листя, розсипала завдання у парку.

— Рушаймо!

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Завдання 1. Слухання твору

(На стовпі через дорогу діти помічають стрілочку і через пішохідний перехід підходять до підказки.)

— Вітаю! Ви в осінньому парку. Подивіться навкруги. Яка краса! Послухайте, як про неї говорить Сергій Сухомлинський у вірші «Скільки барв кругом розлито».

Скільки барв кругом розлито:
Пурпур, охра, зелень, просинь.
Це минає тепле літо,

Золота надходить осінь.
Край наш, писанка неначе, —
Треба тільки вміти бачить!

— Назвіть кольори осіннього дивосвіту, згадані автором.

— А тепер станьте на лінію СТАРТ і відрахуйте в напрямку стрілки 20 кроків. Хай щастить!

(Порахувавши кроки, діти помічають на дереві біля дупла яскраву стрічку-підказку, в дуплі — нове завдання.)

2. Завдання 2. Робота в групах

— В одному конверті лежить записка, а в іншому — осінні листочки. Візьміть по одному листочку. Для цього об'єднаймося у групи.

Перша група — кленові листочки.

Друга група — каштанові листочки.

Третя група — листочки горобини.

— А тепер відкріймо конверт. У ньому — завдання для кожної групи.

Гра «Розсіпанка»

— Складіть із розсіпаних слів речення.

I група	II група	III група
Настала чарівна осінь.	Ходить осінь містом.	Листя дощем сиплется.

— Порахуйте, скільки слів у ваших реченнях. Кожне слово позначайте одним каштаном. Це і буде схема речення.

— Скількима каштанами ви позначили свої речення? (*Трьома.*)

— Ми можемо зробити висновок, що ваші речення складаються з трьох слів.

— Молодці! Далі групами рухаємося за червоною стрілкою, стрибаючи, як зайчики. (*Діти стрибають маршрутом.*)

3. Завдання 3

— Під деревом ви знайшли мішечок, але він не простий, а із завданнями.

«Чарівний мішечок»

— У цьому мішечку знаходяться предмети.

Кожна група дістає свій предмет і складає з цим предметом речення. (У мішечку: каштан, листочок, гілочка, жолудь.)

I група	II група	III група
жолудь	листочок	гілка

Учні складають речення та викладають схеми речень за допомогою листочків.

4. Завдання 4

— Рушаймо далі. Ідемо за стрілкою, як маленькі ведмежата. Вона привела нас до цього великого каміння. Знайдіть своє завдання під ним.

— Цей конверт для вас — від чарівниці Осені.

Вправа «Правда чи ні?»

— Я зачитую речення. Якщо воно правдиве, ви піднімаєте зелений листочок, якщо хибне — червоний листочок.

- Осінь настає після зими.
- Усі дерева покриваються фарбами різних кольорів і відтінків.
- Восени у лісі можна знайти різноманітні гриби.
- Осінь дарує нам картоплю, буряк, капусту.
- Восени в'януть та відмирають трави.
- Осінь фарбує листя у зелені кольори.
- Осінь дарує нам полуниці.
- Восени повертаються з вирію птахи.
- Восени дощів дуже мало.
- Це час збирання врожаю та підготовки до зими.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Стратегія «Сенкан»

— Нумо складемо разом за цією схемою сенкан до слова *осінь*.

Осінь.

Золота, чарівна.

Настала, приходять, завітала.

Зимі ворота одчиняє.

Пора року.

2. Рефлексія

— Ми сьогодні будемо прикрашати своє осіннє дерево у класі. А для цього вам потрібно зібрати листя.

Якщо вам сподобалось на уроці, виберіть жовтий листочок; якщо вам було не дуже цікаво — червоний листочок.

Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 12. ПРЯМА ЛІНІЯ (вертикальна, горизонтальна)

Мета: учити дітей орієнтуватися в сітці зошита, знаходити робочий рядок, міжрядкові лінії, не виходити на поле під час письма; ознайомити з терміном *пряма лінія*, навчити розрізняти вертикальні й горизонтальні лінії та писати їх у робочому рядку; розвивати вміння розповідати за малюнком, про події з власного життя; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну та громадянську компетентності; виховувати старанність, охайність.

Обладнання: набір LEGO «Шість цеглинок»; малюнки конструкторів різного виду; малюнок драбини для рефлексії; зошит із друкованою основою.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, громадянська.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

- Видумуй, пробуй, твори! Активним і уважним будь,
Розум, фантазію прояви! Про кмітливість не забудь!

2. Робота за сторінкою зошита (с. 7)

Читання вірша А. Костецького «Ходім на наш майданчик!»

Вірте, друзі,	Кращий в світі!
Чи не вірте,	А не вірите — тоді
Наш майданчик	Разом глянути ходім!

3. Бесіда за малюнком

- Запрошую вас на спортивний майданчик.
- Кого ви бачите на малюнку? (Дітей — хлопчика і дівчинку.)
- Придумайте дітям імена.
- Діти прийшли на спортивний майданчик. Які предмети ви на ньому побачили?
- Що взагалі роблять на спортивному майданчику?
- Що робить хлопчик?
- Чим займається дівчинка?
- Дивлячись на малюнок, скажіть, який настрій у дітей.
- Як ви вважаєте, яку пору року зображено на малюнку? Що свідчить про ранню осінь?
- Кому подобається займатися на спортивному майданчику?
- Чи знаходили ви друзів на майданчику? Розкажіть.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Вступна бесіда

- Пригадайте, які елементи букв ми навчилися писати попереднього уроку.

2. Робота за сторінкою зошита (с. 7)

1) Письмо елементів букв.

— Знайдіть та обведіть на малюнку лінії, що тягнуться зверху вниз. Їх називають *вертикальними лініями*.

— Знайдіть та обведіть лінії, що тягнуться зліва направо. Їх називають *горизонтальними лініями*.

— Усі вертикальні та горизонтальні лінії називають *прямими*.

2) Письмо в робочих рядках сітки зошита.

— Знайдіть робочий рядок, надрядкову та підрядкову лінії.

— Пропишіть прямі лінії, подані в першому рядку (спочатку короткі вертикальні, а потім — довгі). (Пишуть під рахунок.)

— Які лінії зображені у другому рядку? Де вони написані? (Посередині рядка.)

— Пропишіть ці лінії зліва направо під мій рахунок.

Фізкультхвилинка

Працювати перестали
І тепер всі дружно встали.
Будемо відпочивати,
Нумо, вправу починати!
Руки вгору, руки вниз
І легесенько пригнись.

Покрутились, повертілись,
На хвилинку зупинились.
Пострибали, пострибали,
Раз — присіли, другий — встали.
Всі за парти посадили.

3. Продовження роботи у зошиті (с. 7)

Гра «Будь уважним!» (набір LEGO «Шість цеглинок»)

— За моєю командою ви почнете викладати на парті цеглинки в такому положенні, що буду називати: *горизонтально, вертикально, горизонтально, вертикально, горизонтально, вертикально, горизонтально.*

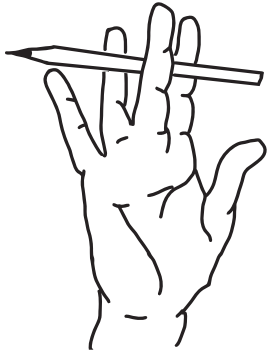
— На що це схоже? (*На вежу, паркан.*)

— Саме такі лінії ви будете писати у зошиті.

(*У третьому рядку поєднують вертикальні та горизонтальні лінії. У другій половині рядка чергують довгу вертикальну з короткою.*)

— Зверніть увагу на напрямок руху олівця під час написання кожної лінії.

4. Пальчикова гімнастика

Олівець в руці катаю,
Поміж пальчиків кручу.
Неодмінно кожен палець
Будь слухняним я навчу.

5. Продовження роботи у зошиті (с. 7)

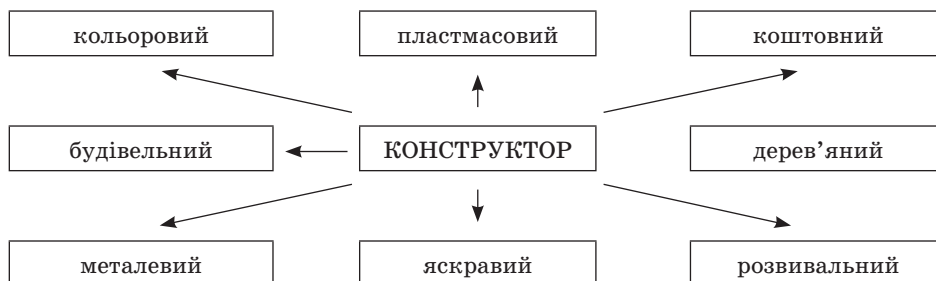
— Четвертий рядок заповніть вертикальними лініями: короткою і двома довгими — одна починається з нарядкової лінії, а інша тягнеться до підрядкової.

6. Розвиток зв'язного мовлення. Тема «Піраміда з конструктора»

— Перед вами — малюнки. Як можна всі ці предмети назвати одним словом?

1) Складання «асоціативного куца».

2) *Бесіда.*

- Хто грається на малюнку? Дайте дітям імена.
- А яким конструктором граються діти на малюнку?
- Що вони будують? (*Піраміду.*)
- Чи побудували вони піраміду повністю?
- Допоможіть дітям. Наведіть кубики горизонтальними і вертикальними лініями. Після цього розфарбуйте піраміду і дітей, які її збудували.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. *Бесіда*

(Учитель відкриває дошку з елементами букв, записаних заздалегідь.)

- Знайдіть на дошці елементи букв, що ми вже вивчили.
- Як називають елементи, що ми писали сьогодні на уроці?

2. *Рефлексія*

- Перед вами на картці — зображення драбини. Якщо на уроці вам було цікаво, домалюйте драбину до найвищої позначки на аркуші паперу; якщо не всі завдання вам сподобалися, домалюйте до другої позначки зверху; а якщо вам було зовсім нецікаво — домалюйте драбину до третьої позначки зверху.

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 13. СЛУЖБОВІ СЛОВА В РЕЧЕННІ. ПРИРОДА НАВКОЛО НАС

Мета: сформувати в учнів уявлення про службові слова; формувати вміння знаходити їх у реченні, складати словосполучення і речення зі службовими словами; активізувати слова тематичної групи «Природа»; розвивати вміння будувати речення і складати розповідь за малюнками, про події з власного життя, спостерігати, аналізувати, висловлювати свої думки; формувати мовно-літературну, соціальну, громадянську, математичну, природничу компетентності; виховувати інтерес до природи, турботливе ставлення до тварин і рослин.

Обладнання: куб для стратегії «Кубування»; малюнки із зображеннями лося та ізюбра; картини ранньої, золотої осені та підзимку; картки із зображеннями тварин; картки для вправи «З якого дерева листя?»; картки з наметами зеленого, жовтого, червоного кольорів; великий малюнок лісової галявини для рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Форма проведення: урок-мандрівка.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, громадянська, математична, природнича.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Пролунав уже дзвінок,
Починаємо урок.

Будем добре працювати,
Хороші результати будемо мати.

2. Вступна бесіда

Перша зупинка

— На цьому уроці ми вирушаємо у мандрівку. Перша зупинка — для розумних та кмітливих. Де будемо мандрувати, записано на дошці. Нумо зберемо це речення.

по Прогулянка лісу

— Ми у лісі.

— Чи давно ви були у лісі?

— Що ви там робили?

— Чи бачили яку-небудь тварину? Яку саме?

3. Гра «Хто більше?»

— За початковими літерами слова *ліс* назвіть лісових мешканців або тварин, яких ви бачили.

Л — лисиця, лось

І — ?

С — сова, свиня дика

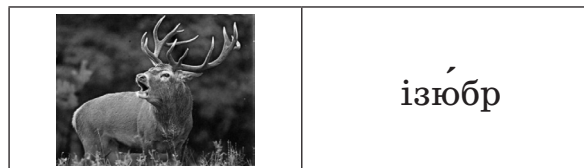
— Майже неможливо знайти лісових мешканців, назва яких починається на букву *І*.

— Я хочу познайомити вас із твариною під назвою ІЗЮБР. Погляньте на малюнок.

Ізюбр — це справжній олень. Східно-азіатський справжній олень. Підвид благородного оленя.

Мешкає в Російській Федерації (*Іркутська область, Забайкалля, Далекий Схід*) і в Китаї (*Північна Маньчжурія*), зустрічається в Кореї та Північному Китаї.

Стіна слів: ізюбр.

4. Стратегія «Кубування» (використовують дві грані куба: «опишіть» і «порівняйте»)

- Опишіть (описати зовнішній вигляд об'єкта загалом: колір, форма, розмір, зовнішній вигляд).
- Порівняйте (додати нові характеристики об'єкта, що з'ясувалися в результаті порівняння з іншим об'єктом, наприклад: на кого схожий, від кого відрізняється).

Можна порівняти ізюбра і лося.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Друга зупинка

1. Вправа «Спільне відкриття»

- Назвіть тему, що об'єднає всі ці фотографії.
- Чим вони відрізняються?
- Розташуйте фотографії відповідно до періодів осені: рання осінь, золота осінь, підзимок.
- Яким осіннім місяцем вони відповідають? Яким лісом ви хотіли би погуляти?

- Отже, ви вибрали золоту осінь.
- Складіть речення за цим малюнком.

У ліс прийшла золота осінь.

- Скільки слів у цьому реченні?
- Яке слово найменше?
- Спробуймо прочитати речення без маленького слова.

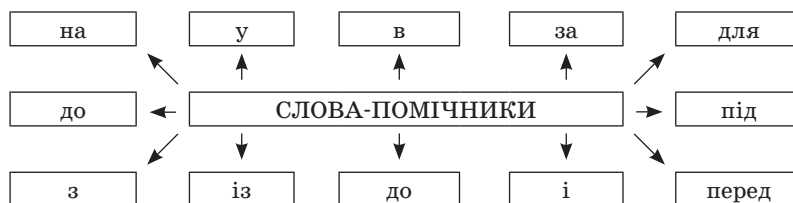
ліс прийшла золота осінь

- Без цього слова речення вам зрозуміле?
- Такі маленькі слова називають словами-помічниками, без яких речення не буде існувати.

2. Вправа «Впізнай»

- Я читатиму слова. Якщо ви почуєте слова-помічники, плескайте в долоні. Листочок, і, стіл, на, птахи, у, зима, та, калюжа, із, буква, в, пам'ять, під.

3. Складання «асоціативного куща» до поняття *слова-помічники*

4. Робота за букварем (с. 15)

Третя зупинка

- Наша мандрівка триває. Ми зупинилися на лісовій галявині.
- Поділіть слово «галявина» на склади. Скільки складів? (Пропедевтична робота.)

— Який перший звук у цьому слові? Голосний чи приголосний?

— Яких тварин ви побачили? Назвіть їх.

— Що роблять тварини на лісовій галявині?

(Діти складають речення про кожну тварину і називають у них слова-помічники.)

Розвиток спостережливості

— Продовжте речення: «На галявині ми побачили...».

— Поясніть, що на кожному малюнку незвичне (с. 15).

— Кого б ви розмістили на дереві? (Білку.)

— Кому б запропонували моркву? (Зайцеві.)

— Що намалювали б на гілках дуба? (Жолуді.)

5. Гра «Додай словечко»

— Доповніть речення словами-помічниками та згадайте, про яку тварину йдеться. (Робота в парах.)

— Рушаймо далі. Кого ми зустріли?

1) Улітку шукаю ... всьому лісу зернятка, горішки ... відкладаю ... нірку.

2) Проводжу зиму ... ногах ... пошуках їжі. Моя шубка руденька.

3) Узимку перевдягаюся: зміню сірий козушок ... білий.

4) Якщо зустріну на своєму шляху змію — здолаю її. Взимку сплю ... глибокій норі.

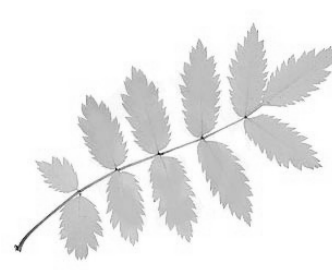
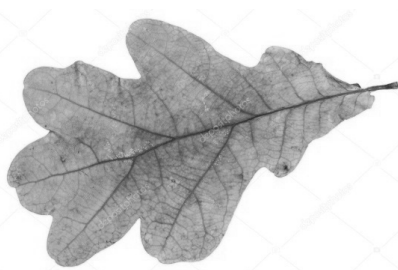
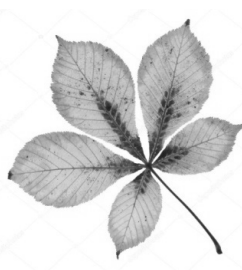

6. Вправа «З якого дерева листочок?» (робота в групах)

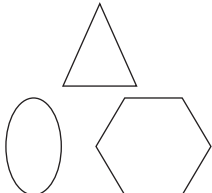

Четверта зупинка

— У лісі ми назбирали листочків.

— Визначте, з яких дерев упали ці листочки.

— Опишіть листячко за схемою.

Назва дерева	Форма листочка	Як осінь змінює забарвлення листя?	На що листочки схожі?
			

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Вправа «Незакінчене речення»

- Сьогодні на уроці я дізнався(*лася*) про...
- Найбільш цікавим було...
- Я намагався(*лася*)...
- Я зрозумів(*ла*), що...
- Урок запам'ятався мені тим, що...

2. Рефлексія

— Наша мандрівка завершилась на лісовій галявині. Мандрівники носять намети в мішку за спиною, як равлики свої будиночки. А потім розкладають намети і можуть відпочити.

— Перед вами — три намети різного кольору. Якщо вам сподобалася наша мандрівка, наклейте намет зеленого кольору; якщо вам було тільки трішечки цікаво — жовтий намет; а якщо ви взагалі незадоволені — червоний намет.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 14. ПОХИЛА ЛІНІЯ (коротка, подовжена)

Мета: ознайомити учнів з терміном *похила лінія*; навчити писати коротку й подовжену похилі лінії; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, знаходити робочий рядок, міжрядкові лінії, допоміжну похилу лінію, не виходити на поле під час письма; зміцнювати м'язи кисті руки; розвивати спостережливість, уміння розповідати за малюнком, про події з власного життя; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну та громадянську компетентності; виховувати старанність, охайність, інтерес до навчання.

Обладнання: набір LEGO «Шість цеглинок»; малюнки конструкторів різного виду; малюнок драбини для рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Пролунав дзвінок.
Починаємо урок.
Працюватимем старанно,

Щоб почути у кінці,
Що у наших першій класі
Діти — просто молодці.

2. Робота за сторінкою зошита (с. 8)

Бесіда за малюнком зошита (вгорі)

- Які предмети зображені на малюнку?
- Поставте питання до назви кожного з них.
- Яке слово відповідатиме на питання *хто?* Чому?
- Що робить дівчинка? (*Дівчинка дмухає на кульбабку.*) Дайте їй ім'я.
- Скільки слів у цьому реченні?
- Назвіть найменше слово. Як воно називається? (*Слово-помічник.*)
- Які ще слова-помічники ви знаєте?
- Яка схема відповідає цьому реченню?

┌ _____	┌ _____	┌ _____
1	2	3

- Пофантазуйте і скажіть, хто може мешкати в цьому будинку і в дворі?
- Якої пори року відбуваються події? Обґрунтуйте свою відповідь.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Вступна бесіда

— Які елементи ми навчилися писати попереднього уроку? (*Прямі вертикальні та горизонтальні лінії.*)

- Які предмети не зафарбовані?
- Знайдіть і наведіть на них прямі лінії (*вертикальні та горизонтальні*).
- Чим відрізняються вертикальні та горизонтальні лінії від ліній на даху будинку? (*Нахилом.*)
- Ці лінії називають *похилими*. Похилими лініями позначені ніжки парашутиків кульбабки.

2. Робота на сторінці зошита (с. 8)

— Наведіть похилі лінії на цьому малюнку.

3. Пальчикова гімнастика

Пальчику, пальчику,
Де ти бував?
Я з цим братом в ліс ходив,
А з цим братом борщ варив,
З цим я кашки скуштував,
А з найменшим заспівав.

4. Продовження роботи на сторінці зошита (с. 8)

1) Письмо похилих ліній.

— Де вам доводилося бачити похилі лінії у навколишньому середовищі? Знайдіть їх у класній кімнаті.

— Пригадайте, як називають лінії, що утворюють робочий рядок. (*Верхня і нижня лінії робочого рядка.*)

— Покажіть міжрядкові лінії — надрядкову і підрядкову.

— Зверніть увагу на похилу допоміжну лінію на сітці зошита: вона допомагатиме писати букви під нахилом. А сьогодні вона допоможе писати похилі лінії.

— Напишіть похилі лінії в робочих рядках зошита під рахунок (*раз, два, три*).

— Під час письма в другій половині першого рядка після двох похилих ліній ставте посередині робочого рядка крапку. Рахунок змінився: *раз, два, крапка*.

Фізкультхвилинка

А тепер у нас розминка,
А тепер фізкультхвилинка.
Встали рівно біля парт,
Починаємо наш старт.
Ось зігнули так ручата
Й полетіли, мов качата.
Ніжками затупотіли,
Потім разом всі присіли.
До сонечка потяглися

І у боки так взялися.
Вправо разом нахилились,
Вліво, щоб не помилились.
Руки вниз ми опустили
Й трохи ними потрусили.
Шию трішки розім'яли
І за парти посідали.
А тепер мерщій до справ,
Кожен вченим з нас щоб став.

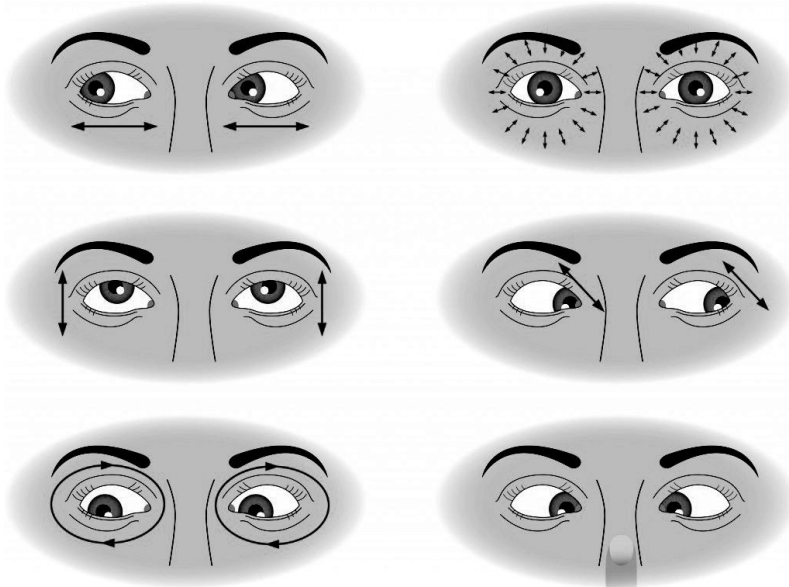
2) Письмо подовжених та коротких ліній.

— Під час письма по черзі подовженої та короткої ліній можна коментувати написання словами: *подовжена, коротка, подовжена, коротка*.

— Аналогічно напишіть похилі лінії у наступних рядках зошита.

5. Відпочинок для очей

— Виконайте вправу за малюнком.

6. Вправа на розвиток спостережливості

— Скільки дітей на каруселі?

— Хто на чому сидить?

— Який настрій у дітлахів? Чому?

— Я прочитаю вірш А. Костецького. Якщо ви почуєте слово *карусель*, плесніть у долоні.

КАРУСЕЛІ

Каруселі —
річ весела,
не побачиш тут
сумних.
Але наші каруселі —
не лише
веселий сміх.
Вам відкрию таємницю —
тільки ж ви
не проходитеся!
Якщо хочете вже знати —
тут готують...
в космонавти!

- Скільки разів повторилося слово *каруселі*?
- Знайдіть і наведіть олівцем похилі лінії. (*На даху каруселі наводять спочатку лінії, нахилені ліворуч, а потім праворуч, згодом наводять похилі лінії на паркані.*)
- Які ще пунктирні лінії залишилися? (*Прямі вертикальні на нижній частині каруселі.*)
- Наведіть їх олівцем та розфарбуйте малюнок кольоровими олівцями.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Подивіться на дошку і скажіть, які лінії ми сьогодні писали.
- Як називають лінії сітки зошита?

2. Рефлексія

- Знайдіть свій настрій після цього уроку та виріжте цей смайлик ножицями.

- Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 15. РЕЧЕННЯ РОЗПОВІДНІ, ПИТАЛЬНІ Й ОКЛИЧНІ (без уживання термінів). ДИТЯЧІ ІГРИ

Мета: сформувати в учнів уявлення про розповідні, питальні та окличні речення (без уживання термінів); формувати вміння розпізнавати їх в усному мовленні, самостійно складати та правильно інтонувати; ознайомити учнів з назвою і зображенням розділових знаків у кінці речень — крапкою, знаком питання і знаком оклику; удосконалювати вміння будувати речення і розповіді за малюнками, подіями з власного досвіду; формувати вміння пояснювати правила найпростіших рухливих ігор; удосконалювати вміння виконувати завдання на встановлення відповідності; формувати мовно-літературну, соціальну, громадянську, природничу компетентності; виховувати інтерес до рухливих ігор, прагнення підтримувати дружні стосунки з однокласниками.

Обладнання: кольорові кульки (жовті, зелені, червоні, сині); схеми речень; мнемотаблиця; картки з реченнями, зі знаками; слова для стіни слів (актор, листопад); цеглинки LEGO; розмальовка «Петрик П'яточкин».

Тип уроку: комбінований урок.

Форма проведення: урок-рятування.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, громадянська, природнича.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Пролунав дзвінок —
Починаємо урок.
Працюватимем старанно,

Щоб почути у кінці,
Що у нашім першім класі
Діти — просто молодці.

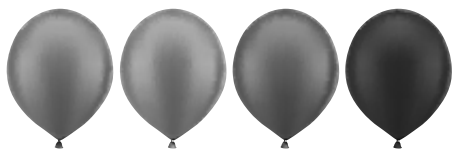
2. Вступна бесіда

— Чи знайомий вам невгамовний герой мультфільму Петрик П'яточкин?

— Він опинився у скрутному становищі. Прочитавши книгу Миколи Носова «Пригоди Незнайки», Петрик теж вирішив здійснити подорож у повітрі, надув повітряні кульки і не може приземлитися. Справа в тому, що кожна кулька містить завдання, які хлопчик не в змозі виконати. Пропоную утворити команди рятувників 1-го класу і врятувати горе-мандрівника. Хто готовий мандрувати та перешкоди всі долати?

— Пропоную вам об'єднатися у 4 команди рятувників за допомогою кульок. Кожен обирає повітряну кульку улюбленого кольору.

— Перша команда — «жовті»; друга — «зелені»; третя — «сині»; четверта — «червоні» кульки.

3. Виконання першого завдання для команд рятувників

— Воно цікаве, але потребує уваги. Кожній команді запропоновано свою загадку.

- Невидимка пустотливий:
Все грає він з травою,
Листя в повітрі кружляє
І куди-то все поспішає. (Вітер.)
- Крижаний горох
Поскакав на поріг.
Якщо землю покрив —
Урожай згубив. (Град.)
- Побігли по доріжці
Сріблястих ниток ніжки. (Дош.)
- Золоті метелики з дерева летять,
Крильцями своїми сумно шарудять. (Листопад.)

— Вітер, дощ, град, листопад — це ознаки якої пори року?

Стіна слів: листопад.

4. Гра «Так чи ні?»

(Якщо відповідь ТАК, діти плескають у долоні, якщо НІ — тупотять ногами.)

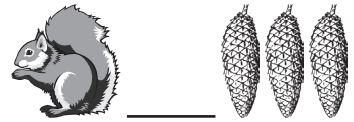
- Сипле сніг.
- Птахи відлітають у вирій.
- З'являються перша травичка та квіти.
- Часто дощить.
- На річках з'являється лід.
- Червоніють яблука на деревах.
- Жовтіють листя та в'яне трава.
- Сонце піднімається вище і менше нагріває землю.

— Складіть речення з відгадкою. Накресліть схему речення на аркуші. (Командир команди зачитує речення і показує схему речення.)

5. Додаткове завдання для команд

Гра «Слова-помічники»

— Складіть речення за схемами (усно).

- Покажіть стільки цеглинок, скільки використано слів-помічників. (В, на, у, на.)
- Які слова-помічники повторювалися?
- Згадаймо основне правило речення!

Речення пишеться з великої букви. У кінці речення ставиться крапка.

Фізкультхвилинка

- Раз, два! Пострибали!
Три, чотири! Назад стали.
Лапки вліво, лапки вправо.
Лапки вгору підняли.

Всі тихесенько присіли,
Потім знову підвелись
І кружились, веселились, усміхнулись,
Й за науку знов взялись.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Виконання другого завдання для команд рятувальників

Гра «Вередливий звук»

— Вимовте звук, з якого починається ім'я капітана команди. (Ілля, Олександра, Євген.)

— А тепер спробуйте вимовити цей звук з питальною інтонацією. (Команди вимовляють по черзі.)

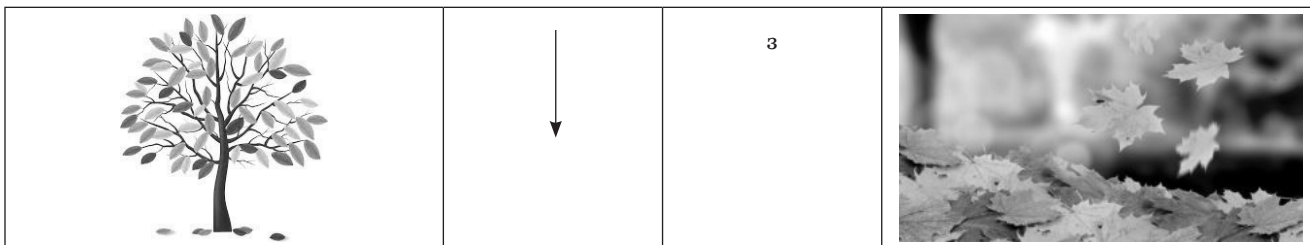

- Якщо звучить питальна інтонація, то в кінці речення ми можемо поставити знак... Виберіть із-поміж запропонованих.
- Обведіть зеленим олівцем з-поміж запропонованих знаків потрібний.

Висновок:

У кінці питальних речень ставиться знак питання.

2. Робота з мнемотаблицями

Листя опадають з дерев.

— А тепер прочитайте це речення з питальною інтонацією.

Листя опадають з дерев?

3. Гра «Збери розсипане речення»

— Завдання отримують усі команди рятувальників. Потрібно скласти речення і прочитати їх з питальною інтонацією.

на	весело	Діти	гуляють	вулиці
----	--------	------	---------	--------

(Діти весело гуляють на вулиці?)

друга	Ми	з	привітали	Днем	народження
-------	----	---	-----------	------	------------

(Ми привітали друга з Днем народження?)

4. Конкурс акторської майстерності

— Прочитайте слова.

Вау Ура Гол О-о-о Хай Ой Ау

(Ці слова кожний член команди вимовляє з піднесеною інтонацією.)

- А тепер на своїй карточці обведіть знак, що ви поставили б у кінці кожного слова.

Висновок:

У кінці речення, що вимовляємо з піднесеною інтонацією, ставиться знак оклику.

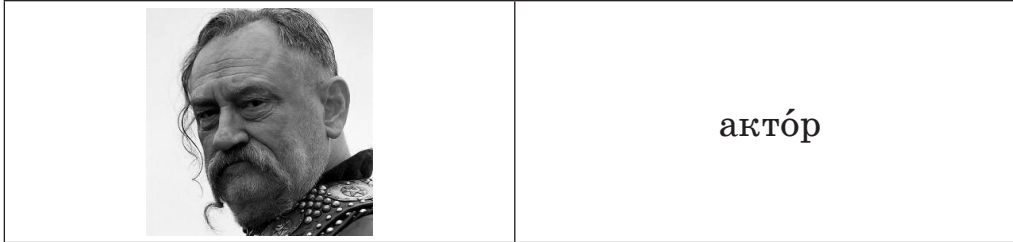
5. Словникова робота

— Відгадайте загадку.

- Він такий же, як і ми,
Непомітний між людьми,
А в театрі грає ролі:

Нині — вчителя у школі,
Завтра буде інша роль —
То бідняк він, то король. (Актор.)

Стіна слів: актор.

— Доповніть речення словами: *актора, актори, актори*.

Професія ... дуже цікава.

... — це відомі люди.

У виставах грають ...

— Вимовляйте ці речення з питальною інтонацією, з піднесенням.

6. Робота за букварем (с. 16–17)

— Складіть речення за малюнками (с. 16) та вимовляйте з потрібною інтонацією.

— Складіть речення зі знаком оклику.

— Складіть речення зі знаком питання.

— У яку гру грають діти (с. 17)?

— Хто головні дійові особи в цій грі?

— Дайте дітям імена. Хто виконує роль кота? Хто — мишки?

— Назвіть усі голосні звуки у слові *гра*. Назвіть перший звук у цьому слові. Який він? Доберіть слова, що починаються на звук [г].

Фізкультхвилинка «Кіт і миші»

Тихесенько котик крадеться,
Мишку, може, він діждеться.
Мишка з нірки вибігає,

Котик її доганяє.
Бігав, бігав — не догнав,
Спотикнувся та й упав.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Гра «Види речень»

— Перед вами на партах — картки, на яких написано речення. Закресліть питальні речення зеленим кольором, а речення, що вимовляються з піднесенням, — жовтим.

2. Рефлексія

— Сьогодні на уроці ми допомагали Петрику П'яточкину. Якщо цей урок вам сподобався, домалюйте Петрикові зелену повітряну кульку; якщо вам не дуже сподобалася роль рятівника — жовту; якщо ви взагалі нудьгували — червону кульку.

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 16. КОРОТКА ПОХИЛА ЛІНІЯ ІЗ ЗАОКРУГЛЕННЯМ УНИЗУ І ВГОРІ

Мета: навчити учнів писати короткі похилі лінії із заокругленням унизу і вгорі; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, знаходити робочий рядок, міжрядкові лінії, допоміжну похилу лінію, не виходити за межі поля під час письма; зміцнювати м'язи кисті руки; розвивати вміння порівнювати, виконувати роботу за зразком, розповідати за малюнком, про події з власного життя; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну та громадянську компетентності; виховувати старанність, охайність, інтерес до навчання, патріотичні почуття.

Обладнання: синельні палички; контейнер з манкою; малюнки для пальчикової гімнастики, гімнастики для очей; розмальовка вишиванки.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, громадянська.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

От і знову дзвінок лунає,
Мелодійно і срібно дзвенить.

Він до класу дітей скликає,
Щоб успішно вас знову вчить!

2. Робота за сторінкою зошита (с. 9)

1) *Бесіда за малюнком.*

— Сьогодні на уроці я хочу запросити вас до... А куди саме, ви зараз почуєте у вірші.

Ви не бачили ніколи,
Як звірята йшли до школи?
О! Про це цікаво знати...
Хочу всім вам розказати.
Звірі, як і людські діти,
Вміють плакати й радіти,
Вміють бігати, стрибати
Й хочуть все на світі знати.

— Ми потрапимо сьогодні до лісової школи.

— Хто навчається у цій школі?

— Де навчаються звірята?

— Хто їх навчає?

— Назвіть учнів, ставлячи запитання *хто?*

— Як ви вважаєте, а який урок у лісовій школі? Чому?

— Хто з учнів лісової школи пише правою лапою, а хто — лівою?

— Який елемент учаться писати звірі? (*Похила лінія із заокругленням унизу.*)

2) *Моделювання елемента.*

— Повторіть цей елемент за допомогою синельної палички.

— На що схожий цей елемент? (*На гачок.*)

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Вступна бесіда

— Пригадайте, які елементи букв ми навчилися писати попереднього уроку.

— Сьогодні ми повторимо написання елементів букв, що вивчали на попередніх уроках.

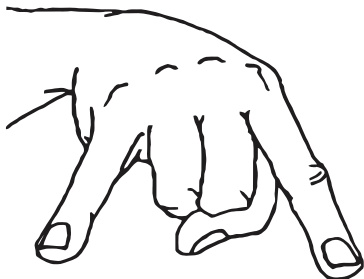
2. Робота за сторінкою зошита (с. 9)

1) *Письмо елементів букв.*

— Спробуйте повторити цей елемент у контейнері на манці вказівним пальцем.

- Наведіть елемент на малюнку. (*На дошці, а потім унизу.*)
- Які лінії залишилися ненаведеними? (*Похилі лінії із заокругленням угорі.*)
- Наведіть ці лінії в повітрі, потім — у контейнері з манкою, потім — на малюнку.

2) **Пальчикова гімнастика.**

ЖУК

Жук у жолудя питає:
— Де ти шапочку придбав?
От якби мені таку —
Був би красень я в ліску.

3) **Письмо в робочих рядках сітки зошита.**

- Аналіз кожного елемента букв, наведення зразків та написання елементів до кінця рядка.
- Похилі лінії пишуть під рахунок *раз, два, три*, а похилі із заокругленням — *раз і* (лінію пишуть на «раз», а заокруглення — на «і»).

Фізкультхвилинка

Кіт збирався до роботи, Та завадили турботи: Треба висушити хвоста, Накрутити вуса, Почесати живота І помити писок.	(Потягуються.) (Розводять руки в сторони.) (Показують «хвіст».) (Гладять живіт.)
Цілий день такі турботи, Що не встигнеш до роботи!	(«Лічать» пальцем.) (Розводять руками, крутять головою.)

4) **Продовження роботи в зошиті.**

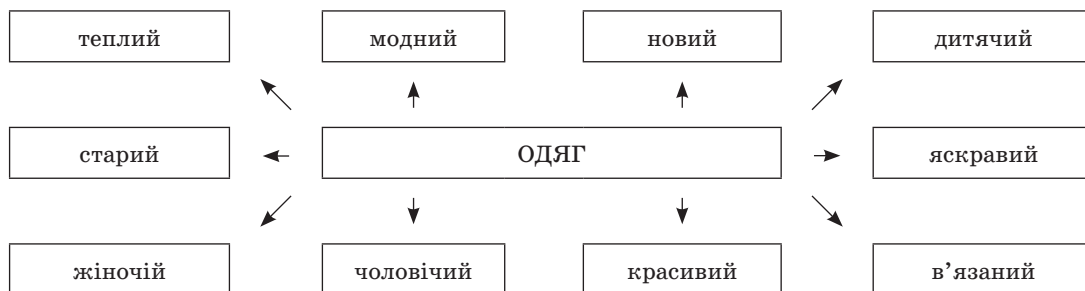
- Написання ліній у наступних рядках. Під час письма двох з'єднаних ліній (*третій рядок*) рахують так: *раз і, два і*.

5) **Розвиток зв'язного мовлення з теми «Одяг».**

— Як можна назвати всі ці предмети одним словом? (*Одяг.*)

Складання «асоціативного куца»

— Одяг який?

— Доповніть речення.

Мама купила мені теплий _____.

Багато різного _____ можна побачити у магазині.

— Опишіть очима кожний предмет (*за сигналом учителя*).

— Подивіться на верхній малюнок. Хто з учнів одягнений у шорти? Якого вони кольору?

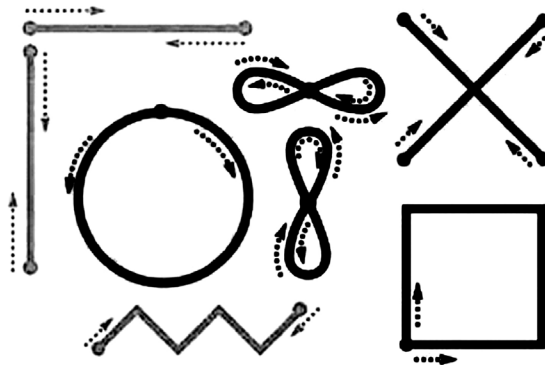
— У що одягнений ведмедик?

— Хто з учнів одягнений у вишиванку?

— Половина кожного предмета не домальована. Домалюйте і розфарбуйте цей одяг за зразком.

— Яку річ можна назвати українським національним одягом? (*Вишиванку.*)

б) Гімнастика для очей.

7) Розучування віршика про вишиванку.

Квіти розцвітають
Ось на рукавах,
З вірію далекого
Повернувся птах —
Дивні візерунки
Сяють, мов живі, —
Мама вишивала
Оберіг мені!

- У кого є вишиванка?
- Якими кольорами вона вишита?
- Коли одягають вишиванку?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Вправа «Прикрась вишиванку»

- Які елементи ви сьогодні навчилися писати?
- На ваших картках — частини цих елементів, допишіть їх.
- Прикрасьте вашу вишиванку орнаментом — похилою лінією із заокругленням.

2. Рефлексія «Сонечко»

На дошці прикріплено коло від сонечка, у дітей на столах — промінчики жовтого і блакитного кольорів.

Промінчики потрібно прикріпити до сонечка: жовтого кольору, якщо сподобався урок, багато чого навчилися; блакитного кольору — заняття не дуже цікаве, не все виходило.

- Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 17. ПОДІЛ СЛІВ НА СКЛАДИ. ПОСУД. СІМЕЙНИЙ ОБІД

Мета: сформувати в учнів уявлення про склад слова; формувати вміння поділяти слова на склади, позначати поділ слів на склади графічно; активізувати слова тематичної групи «Посуд»; удосконалювати вміння виконувати завдання на встановлення відповідності; розвивати вміння будувати речення і розповіді за малюнками, серією малюнків, про події з власного життя; формувати мовно-літературну, соціальну, громадянську компетентності; виховувати прагнення долучатися до хатньої роботи, обслуговувати себе, допомагати старшим у сім'ї.

Обладнання: конверт; запрошення; картки з текстом запрошення; предметні малюнки; картки з малюнками і схемами; розмальовка торта.

Тип уроку: комбінований урок.

Форма проведення: урок-запрошення.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, громадянська.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Любі діти! Добрий день!
Зичу праці і пісень.

А ще, друзі, всім бажаю
Сил, натхнення на весь день!

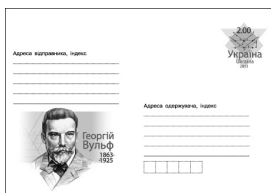
2. Вступна бесіда

— Сьогодні ми будемо навчатися зустрічати гостей, пригощати їх. А починати будемо зі складання запрошення. Наша школа — це будинок друзів, які разом навчаються, спілкуються, грають і т. ін.

Нумо запросимо до себе в гості учнів із паралельного 1-го класу. Наша зустріч не буде несподіваною, ми її заплануємо.

— Сьогодні ми починаємо готуватися.

3. Складання запрошення. Робота в групах

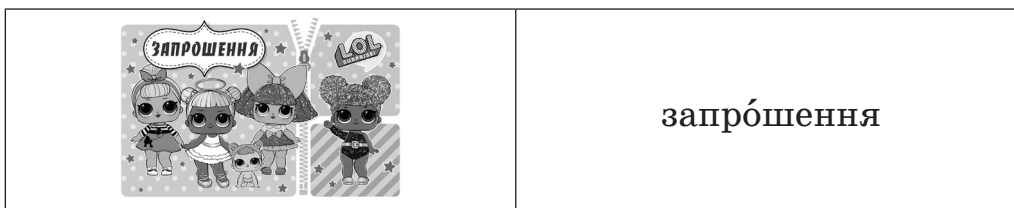

— У вас на парті — конверт. Вам потрібно скласти запрошення із розсипаних слів.

у	друзі!	Любі
Запрошуємо	гості.	вас

— Яке речення в цьому запрошенні вимовляється з піднесенням?

Стіна слів: запрошення.

запрошення

— Завершіть речення.

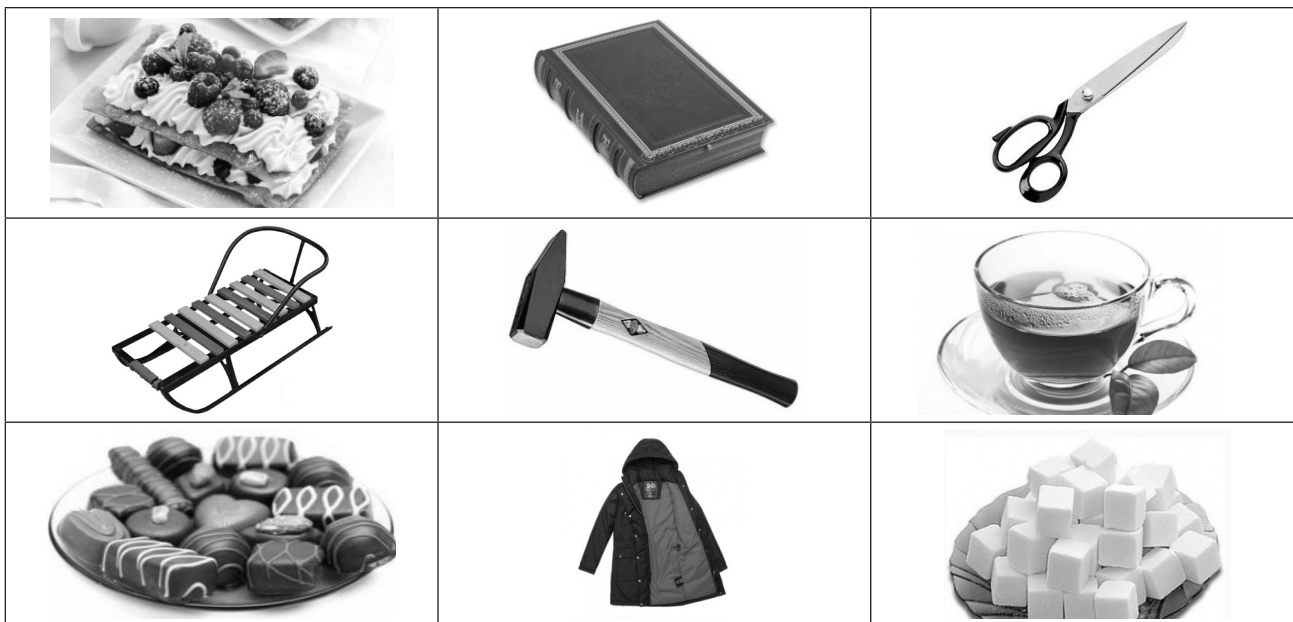
Діти склали _____.

Ми отримали _____.

_____ надіслали поштою.

— Чим ми пригощаємо гостей?

— Оберіть відповідні малюнки.

(Тістечко, цукор, цукерки, чай.)

Фізкультхвилинка

Що ж, мабуть, прийшла пора
Всім нам відпочити.
Хочу на фізкультхвилинку
Усіх запросити.
Раз, два — всі присіли,
Потім вгору підлетіли.
Три, чотири — нахилились,

Зі струмочка гарно вмилась.
П'ять, шість — всі веселі —
Летимо на каруселі!
Сім, вісім — в потяг сіли,
Ніжками затупіли.
Дев'ять, десять — відпочили
І за парти дружно сіли.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Сервірування столу

Гра «Впізнай слово»

- Невелика посудина (*частіше з вушком*), переважно з порцеляни, фаянсу, з якої п'ють чай, каву та інші напої. (*Чашка*.)
 - Нумо вимовимо це слово з оплесками.
 - Скільки разів ми плеснули в долоні? (*Два*.) Це означає, що в цьому слові два склади.
- Напій, що отримують заварюванням, варінням або настоюванням підготовленого листа чайного куща. (*Чай*.)
 - Нумо вимовимо це слово з оплесками.
 - Скільки разів ми плеснули в долоні? (*Один*.) Це означає, що в цьому слові один склад.
- Кондитерський виріб невеликого розміру з солодкого здобного тіста, зазвичай з начинкою, з кремом. (*Тіс-теч-ко*.)
 - Нумо вимовимо це слово з оплесками.
 - Скільки разів ми плеснули в долоні? (*Три*.) Це означає, що в цьому слові три склади.

Висновок. Будь-яке слово можна поділити на склади. Слова можуть складатися з одного, двох, трьох і більше складів.

2. Робота за букварем (с. 18)

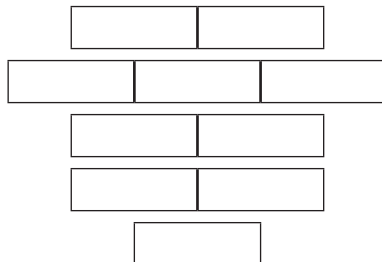
- Як називаються предмети, зображені на малюнках? (*Посуд*.)
- Назвіть столові прибори на малюнках.
- Поділіть на склади названі слова за допомогою оплесків.
- Знайдіть помилку (с. 17).

— Перевірте, чи правильно ці слова поділені на склади.

— У якому слові помилка?

3. Гра «Знайди відповідність» (робота в групах)

— З'єднайте стрілочками малюнок і схему слова.

Фізкультхвилинка

Щось не хочеться сидіти.

Треба трохи відпочити.

Руки вгору, руки вниз.

На сусіда подивись.

Руки вгору, руки в боки.

Вище руки підніміть.

А тепер їх опустіть.

Плигніть, діти, кілька раз.

4. Розвиток зв'язного мовлення (с. 19)

— Хто накриває стіл у вашій сім'ї?

— Чи допомагаєте ви це робити?

— Хто миє посуд у вашій родині?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

— За допомогою чого ми можемо поділити слова на склади?

— Поділіть на склади ім'я свого сусіда чи сусідки.

2. Рефлексія

— Якщо ви готові зустрічати гостей, зафарбуйте всі три свічки на торті.

— Якщо ви не дуже раді гостям — 2 свічки.

— Якщо ви взагалі не раді гостям — одну свічку.

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 18. ПОДОВЖЕНА ПОХИЛА ЛІНІЯ ІЗ ЗАОКРУГЛЕННЯМ УНИЗУ І ВГОРІ

Мета: навчити учнів писати подовжені похилі лінії із заокругленням унизу і вгорі; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита; зміцнювати м'язи кисті руки; розвивати вміння порівнювати, виконувати роботу за зразком, розповідати за малюнком, про події з власного життя; формувати мовно-літературну, соціальну, громадянську, природничу компетентності; виховувати старанність, охайність, інтерес і дбайливе ставлення до птахів.

Обладнання: робочий зошит; контейнер з манкою; малюнок для гімнастики для очей; кружечки (кольори світлофора) для рефлексії; картка для гри «Знайди опис».

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Добрий день! В добрий час!
Рада, діти, бачить вас!
Ви почули всі дзвінок?
Він покликав на урок.
Кожен з вас приготувався —
На перерві постарався.
Зараз сядуть всі дівчатка,
А за ними і хлоп'ятка.

2. Робота за сторінкою зошита (с. 10)

1) Бесіда за малюнком.

— Сьогодні на уроці ми опинилися на незнайомій нам території. Так, це територія, на якій живуть різні тварини, птахи та інші живі істоти з усього світу.

— Ось послухайте вірш.

Їде Зоя в зоопарк,
Ось її зупинка.
Вийшла Зоя із таксі,
Засміялась дзвінко:
«Зебра, заєць, зубр, змія —
Тут усіх побачу я».

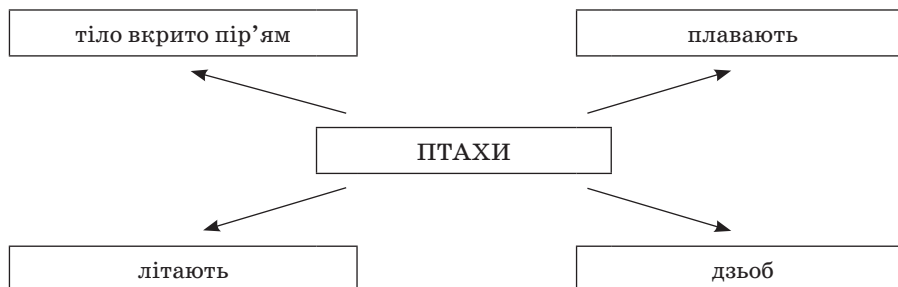
— Кого ми побачили на малюнку в зошиті? (*Птахів.*)

— Як вони називаються? (*Павич, лебідь, фламінго.*)

— Чому таких птахів ми не можемо побачити в нашій місцевості?

— Які птахи мешкають у нашій місцевості? (*Лебеді.*)

— Які основні зовнішні ознаки птахів ви знаєте?

2) Гра «Знайди опис» (робота в групах).

— Перед вами — картки, на яких потрібно з'єднати назву птаха з його описом і зображенням.

ЛЕБІДЬ		Характерною ознакою самця є значний розвиток верхніх криючих пір'їн хвоста, які разом зі стерновим пір'ям утворюють хвостове віяло
ПАВИЧ		Зовнішній вигляд примітний. Відносно розмірів тіла — це найбільш довгоногі та довгошії птахи світу. S-подібна у спокійному стані, тонка шия довша, ніж у лебедя
ФЛАМІНГО		Від гусей їх відрізняє ще довша шия, що дає змогу в глибших водах обшукувати дно у пошуках їжі, а також їхня величина, адже вони є найбільшими водними птахами. Розмах їхніх крил сягає двох метрів, а маса може перевищувати п'ятнадцять кілограмів

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Вступна бесіда

— Пригадайте, які елементи букв ми навчилися писати попереднього уроку?

— А який елемент ви бачите на малюнку? (*Подовжена похила із заокругленням унизу і вгорі.*)

2. Продовження роботи у зошиті (с. 10)

— Знайдіть на зображеннях птахів і на паркані подовжені похилі лінії. Наведіть їх.

Моделювання елементів

— Змоделюйте ці елементи у контейнері з манкою. Пишіть лінії під рахунок.

— Проаналізуйте лінії, написані в першому робочому рядку. Напишіть.

Фізкультхвилинка

Тут трава росте висока,
Тут стежинонька вузька.
Вище руки, вище ноги —
Не проста у нас дорога.
А тепер ідемо боком —

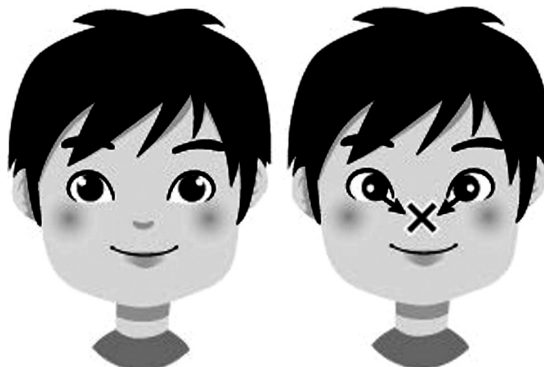
Із підскоком, із підскоком.
Походили на носочках,
А тоді на п'ятах.
Випростали добре спини
І звели лопатки.

— Повторіть у повітрі подовжену похилу лінію із заокругленням угорі.

— Пропишіть цей рядок.

3. Гімнастика для очей

— Повторіть за малюнками рухи для очей.

4. Гра «Чи схожі півні?» (зошит, с. 10)

- У що дивиться півник? (У дзеркало.)
- Якщо ми дивимося у дзеркало, зображення змінюється чи ні?
- Опишіть його зовнішній вигляд.
- Чим він відрізняється від птахів, зображених на верхньому малюнку? (Він свійська птиця, а решта — дикі птахи.)
- Які птахи плаваючі?
- Зафарбуйте півня таким, яким він бачить себе у дзеркалі.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Гра «Впізнай елемент»

— Я показуватиму вам елементи букв, а ви плескайте, якщо побачите елементи, що ви писали на цьому уроці.

2. Рефлексія

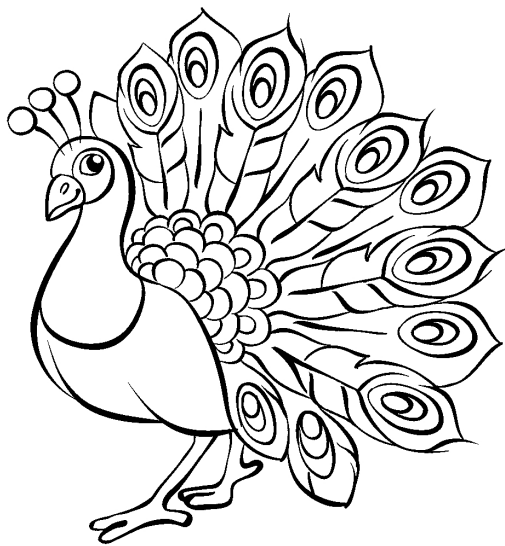
Вправа «Світлофор»

На світлофорі розміщуємо кружечки: зелений — усе зрозуміло, жовтий — є труднощі, червоний — багато незрозумілого.

— Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

- Розфарбуйте.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 19. НАГОЛОС У СЛОВАХ. КАЗКИ. ЛЯЛЬКОВИЙ ТЕАТР. РОБОТА З ДИТЯЧОЮ КНИЖКОЮ

Мета: сформувати в учнів уявлення про наголос у словах; ознайомити з терміном *наголос*; формувати вміння визначати в слові наголошений склад, позначати його відповідним значком у схемі слова; удосконалювати вміння поділяти слова на склади, аналізувати, порівнювати, робити висновки; пригадати найвідоміші казки, їхніх персонажів; актуалізувати слова тематичної групи «Ляльковий театр»; розвивати вміння будувати речення, розповідати за малюнками, про події з власного життя, розповідати казки за ілюстраціями; формувати мовно-літературну, соціальну, громадянську компетентності, загальнокультурну грамотність; виховувати інтерес до дитячих книжок, лялькового театру, прагнення інсценізувати казки.

Обладнання: сюжетні малюнки до теми «Ляльковий театр», до гри «Порушена послідовність»; розмальовка до казки «Червона Шапочка»; малюнки до казки «Червона Шапочка» зі схемами слів; смайлики до гри «Віяло»; картки до гри «З'єднай правильно».

Тип уроку: комбінований урок.

Форма проведення: урок-театралізація.

Освітні галузі: мовно-літературна, мистецька, соціальна, громадянська.

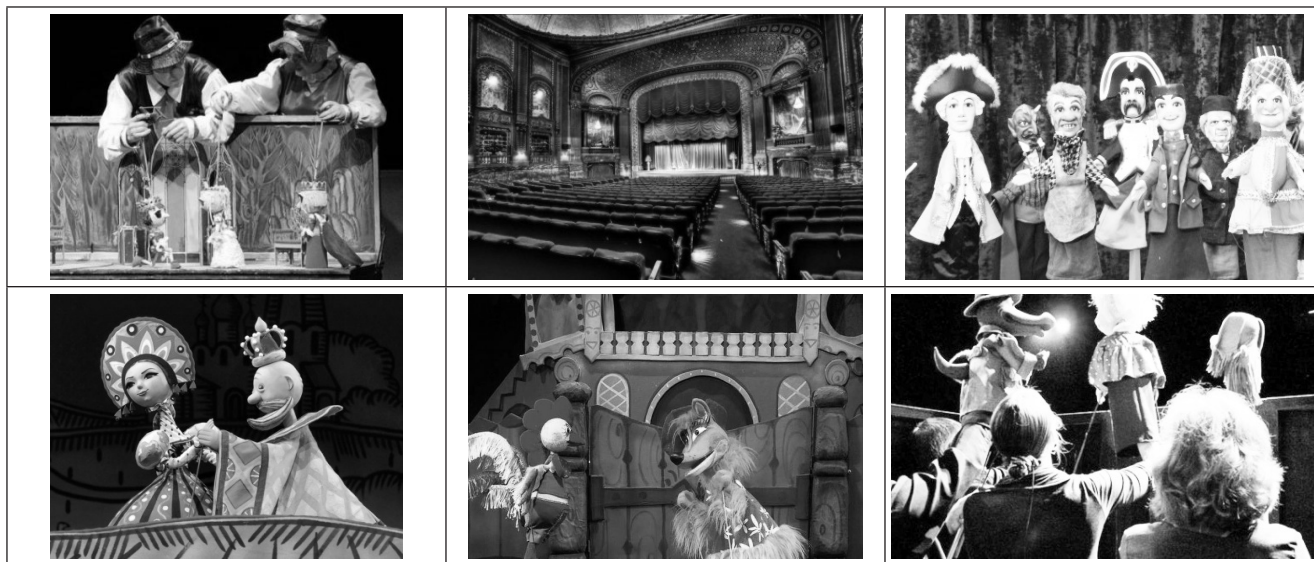
Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

2. Стратегія «Передбачення»

- Подивіться на ці світлини.
- На основі цих світлин спробуйте передбачити, про що ми сьогодні говоритимемо?
- Якою спільною темою вони об'єднанні? (*Театр.*)
- А саме який театр? (*Ляльковий.*)
- Хто з вас бував у ляльковому театрі?
- Кого в ляльковому театрі називають акторами: ляльок чи людей, які їх «оживлюють»?

— Сьогодні на уроці ми потрапимо у наш ляльковий театр, самі спробуємо стати акторами.

Стіна слів: театр.

	театр
---	-------

— Доповніть речення словами: *театрі, театр, театрі, театр.*

Сьогодні я був у _____.

Скільки коштує квиток у _____?

Вистава у _____ починається о сьомій вечора.

Який красивий _____!

— Прочитайте речення, що вимовляється з питальною інтонацією.

— Прочитайте речення, що вимовляється з піднесеною інтонацією.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Стратегія «Кола по воді»

Опорним словом на уроці є слово *театр*. На кожну літеру цього слова слід дібрати слова до досліджуваної теми.

Т — тиша

Е — езопівська мова (*таємний, прихований зміст*)

А — актори

Т — тішить око

Р — різний

— Нумо поділимо деякі дібрані слова на склади.

— Який склад у слові вимовляється голосніше?

ТИ-ША

--	--

— Який звук ми протягуємо? ([*u*].)

— Можемо сказати, що наголошений перший склад (*наголошений склад*). Наголошений звук [*и*].

АК-ТО-РИ

--	--	--

— Можемо сказати, що в слові *актори* наголошений другий склад.

— Назвіть наголошений звук. (*Звук [o].*)

Фізкультхвилинка

З тобою гуляємо весело,

В театр ми йдемо

І пісеньку співаємо:

Тра-ля-ля, тра-ля-ля!

2. Стратегія «Порушена послідовність»

— Зараз ми потрапляємо не в ляльковий театр, а в театр академічний, де головні ролі виконують люди — актори.

Робота в групах

— Пропонуємо вам кілька малюнків, поданих у порушеній послідовності. Ваше завдання: запропонувати правильну послідовність. Потім ми перевіримо результати та обговоримо ситуації.

Наприклад: Чи правильно відбувається підготовка до відвідування театру?

3. Вправа «З'єднай правильно»

— З'єднайте слова із малюнками, що їх пояснюють.

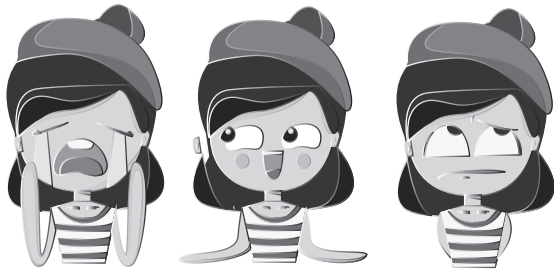
	<p>ГАРДЕРОБНИК ХУДОЖНИК-ДЕКОРАТОР</p> <p>ГРИМЕР АКТОР</p>	
		

— Поставте наголос у цих словах та поділіть їх на склади.

4. Групова вправа «Моделювання правил поведінки в театрі»

- У театр я приходжу завчасно.
- Знімаю верхній одяг.
- Відшукую ряд і місце, зазначені в квитку.
- До свого місця в ряду проходжу обличчям до глядачів, які сидять.
- Своїми враженнями ділюся під час перерви.
- Удячність артистам висловлюю оплесками і квітами.

5. Гра «Віяло»

— Я демонструватиму зображення облич, а ви промовляйте речення: «У нас гості» з такою інтонацією у голосі, який настрій бачите на обличчі.

Фізкультхвилинка

Кіт збирався до роботи,
Та завадили турботи:
Треба висушити хвоста,
Накрутити вуса,
Почесати живота
І помити пісок.
Цілий день такі турботи,
Що не встигнеш до роботи!

(Потягуються.)
(Розводять руки в сторони.)
(Показують «хвіст».)

(Гладять живіт.)

(Лічать пальцем.)
(Розводять руками, крутять головою.)

6. Робота за букварем (с. 21)

- Де побували діти?
- Яку виставу переглядали? Промовте назву цієї казки.
- Хто її головні герої?
- Який персонаж казки вам подобається? Який — ні?

Інсценізація казки «Червона Шапочка»

- 1) Повторення змісту казки.

2) Обирання акторів.

3) Інценування казки.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Робота в парах

— З'єднайте схеми слів із малюнками персонажів.

--	--	--

--

--	--	--

2. Рефлексія

— Розфарбуйте капелюх дівчинки червоним кольором, якщо вам сподобалося на уроці, зеленим — якщо вам було нецікаво.

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 20. ПОДОВЖЕНА ПОХИЛА ЛІНІЯ З ПЕТЛЕЮ ВНИЗУ. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ (Навчальне приладдя)

Мета: навчити учнів писати подовжену похилу лінію з петлею вниз; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита; зміцнювати м'язи кисті руки; розвивати вміння порівнювати, виконувати роботу за зразком, розігрувати діалог, розповідати за малюнком, серією малюнків, про події з власного життя; формувати мовно-літературну, соціальну, здоров'язбережувальну компетентності; виховувати інтерес до різних видів спорту, дбайливе ставлення до навчального приладдя.

Обладнання: робочий зошит, контейнер з манкою, малюнок для гімнастики для очей, клубок ниток для рефлексії, сюжетні малюнки.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Знову день почався, діти,
Всі зібрались на урок.
Тож пора нам починати,
Кличе в подорож дзвінок.

2. Робота за сторінкою зошита (с. 11)

1) Вправа «Докажи віршиком».

Ковзани для льоду взимку,
Що ж улітку з відпочинком?
Додай колеса, болтики —
Взувай скоріше... (ролики).

2) Бесіда за малюнком зошита.

— Як ви зрозуміли, говоритимемо про ролики.

— Придумайте імена для хлопчиків.

— Чим вони займаються?

— Як вони одягнені?

— Навіщо вони надягли наколінники та шоломи? Що вони захищають?

— Ви знаєте, як називається вид спорту на роликах? (Ролер-спорт.)

— Хто з вас уміє кататися на роликах?

— Які відчуття виникають під час катання?

— Чи складно вам було навчитися кататися? Розкажіть.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Вступна бесіда

— Які елементи букв ми навчилися писати попереднього уроку?

— Сьогодні ми повторимо написання елементів букв, які вивчали раніше на попередніх уроках.

2. Бесіда за малюнком зошита

— Що об'їжджають хлопчики? (Один об'їжджає фішки, а інший — прапорці.)

— Які сліди залишаються за роликами? Що вони нагадують? (Петлі.)

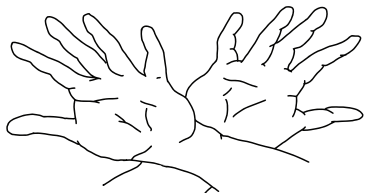
3. Робота у зошиті

— Наведіть олівцем петлі на малюнку, позначені пунктиром.

- Угорі над малюнком наведіть кожну петлю окремо, починаючи з довгої похилої лінії.
- Які сліди зробив перший хлопчик? (*Лінія йде навколо фішки донизу, утворює петлю і знову піднімається до наступної фішки.*)
- Виконуємо завдання під рахунок. (*Раз і, два і.*)
- Петлі наводимо, не відриваючи руки від зошита.

4. Пальчикова гімнастика

Руки перехрещені тильним боком долонею до себе. Спочатку пальці обох рук стиснуті в кулаки, потім пальці-«промінці» розчепірюються, руки повертаються праворуч — ліворуч. У кінці віршика діти плескають у долоні.

Ясне сонечко в кімнату
Дивиться в віконечко,
Дуже раді всі малята,
Плескають в долонечки.

5. Письмо в робочих рядках сітки зошита

— Які допоміжні лінії є на сітці зошита? (*Надрядкова, підрядкова, похила.*)

1) Моделювання елементів.

- Змоделуйте елемент у контейнері з манкою.
- А тепер — у повітрі.

2) Письмо першого і другого рядків.

Фізкультхвилинка

Щось не хочеться сидіти,
Треба трохи відпочити.
Руки вгору, руки вниз,
Руки в боки, руки так,
Руки вгору, як вітряк.

Вище руки підніміть
І спокійно опустіть.
Плесніть, діти, кілька раз.
За роботу, все гаразд!

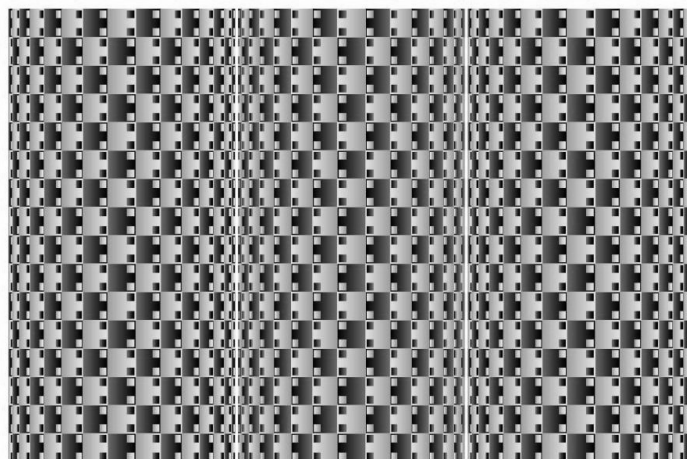
3) Бесіда за малюнками (внизу).

- Чим займаються дівчата?
- Як називається цей вид спорту?
- Кому подобається художня гімнастика? Чому?

Практична робота

- Наведіть олівцем стрічки і зафарбуйте малюнок.

4) Гімнастика для очей. Вправа «Зорова ілюзія».

УРОК 21. ЗВУКИ ГОЛОСНІ І ПРИГОЛОСНІ. ОВОЧІ І ФРУКТИ

Мета: сформувати уявлення учнів про голосні та приголосні звуки, навчити позначати їх умовними позначками; формувати вміння виділяти в словах окремі звуки, робити звуковий аналіз найпростіших слів; актуалізувати слова тематичних груп «овочі» і «фрукти»; розвивати вміння спостерігати, порівнювати, узагальнювати; закріплювати вміння виконувати завдання на встановлення відповідності; удосконалювати вміння складати речення, розповідати за малюнками та про події з власного життя; формувати мовно-літературну, соціальну, громадянську компетентності, екологічну грамотність та прагнення вести здоровий спосіб життя; збагатити учнів інформацією про користь овочів; виховувати бажання вживати овочі, турбуватися про своє здоров'я.

Обладнання: предметні малюнки овочів та фруктів; куб для стратегії «Кубування»; картки з позначенням голосних і приголосних звуків; люстерко; набір LEGO «Шість цеглинок»; картки для гри «Знайди зайве».

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна, громадянська, природнича.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Добрий день! В добрий час!
Рада, діти, бачить вас!
Ви почули всі дзвінок?
Він покликав на урок.
Кожен з вас приготувався —
На перерві постарався.
Зараз сядуть всі дівчатка,
А за ними і хлоп'ятка.

2. Актуалізація знань

1) Гра «Знайди зайвий предмет».

— Подивіться на ці малюнки та знайдіть зайвий предмет.

- Який предмет зайвий? Чому?
- Як можна назвати ці предмети одним словом? (*Овочі.*)
- Поставте наголос у цьому слові.
- Який звук наголошений?
- Скільки складів у цьому слові?

2) Стратегія «Кубування» (використовують дві грані «опиши» і «порівняй»).

яблуко

помідор

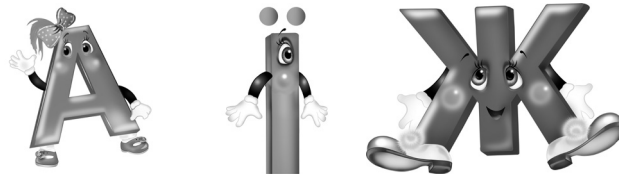
Фізкультхвилинка

Щось не хочеться сидіти,
Треба трохи відпочити.
Руки вгору, руки вниз,
Руки в боки, руки так,
Руки вгору, як вітряк.

Вище руки підніміть
І спокійно опустіть.
Плесніть, діти, кілька раз.
За роботу, все гаразд!

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Складання «розсипанки» із букв

2. Вступна бесіда

МІСТО НЕСЛУХНЯНИХ ФРУКТІВ І ОВОЧІВ

А ви ніколи не замислювались, що трапляється з тими овочами, які втікають з лотка на базарі, з пакета чи тарілки?

От що мені розповіли. А я з вами поділюся.

Жив у коробці з такими ж червонобокими братами Помідор, поважний і круглий.

Коли його купили, не захотів він стати салатом. Та й рагу бути не захотів.

Утік тихенько з пакета... аж у місто Неслухняних овочів і фруктів.

Знайшов тут вулицю Помідорну та й замешкав у порожньому будиночку.

Якось уранці він прокинувся з думкою, як же у цьому гарному місті, адже ще й досі є порожні будинки. Потім рушив між чудернацьких дерев і яскравих квітів блукати.

Аж тут назустріч йому йде Апельсин, такий самий круглий. Тільки не червоний, а оранжевий. І бік у нього підозріло побілів.

— Що з вами трапилося, пане?

— Я вже тут довго живу, багато бачив. От і настала моя черга залишати місто. Колись давно я скотився з дерева, та й не у кошик, а повз. Так і сюди потрапив. Гадав, що довго житиму серед цієї краси. Але ми, фрукти й овочі, маємо дарувати свою вроду і користь іншим — людям та тваринам. Якщо ж нас вчасно не з'їдять, ми зіпсуємося.

— Не хочу просто зіпсуватись. Хочу потрапити у якийсь салат і порадувати смаком якусь дівчинку чи якогось хлопчика.

І тільки він це вимовив, як опинився у тому самому пакеті, звідки викотився.

А ввечері Помідор став частинкою вишуканого капрезе. І всі ще довго згадували неймовірно смачний салат.

— Хто головні герої цього оповідання?

— Поясніть вислів: «Але ми, фрукти й овочі, маємо дарувати свою вроду і користь іншим — людям та тваринам».

— Як ви це розумієте?

— Із самого дитинства ви чуєте, що потрібно їсти свіжі фрукти й овочі, адже у них міститься багато вітамінів, вони дуже корисні. А чому? Цього ніхто не пояснює. Нумо з'ясуємо, що нам це дає, і в чому полягає користь овочів і фруктів.

1) Поліпшують настрої.

Фрукти й овочі так само, як шоколад, — містять речовини (*селен і фолієву кислоту*), що сприяють виробленню ендорфінів. Якщо що-небудь не склалося — з'їжте яблуко або банан, і настрої поліпшаться.

2) Дарують бадьорість.

Фрукти й овочі містять багато води — одночасно рятують і від голоду, і від спраги, швидко засвоюються. Якщо потрібен заряд бадьорості — кращого рішення не знайти!

3) Додають вітамінів.

Неможливо в одній таблетці умістити вітаміни так, щоб усі вони повністю засвоювалися! З овочами та фруктами такої проблеми не виникає — все гармонійно, все засвоюється.

4) Подовжують молодість.

Пам'ятаєте молодильні яблучка з казок? Так от — вони існують. Фрукти й овочі містять антиоксиданти, що допомагають оновлюватися клітинам організму — просто кажучи, дають вам змогу бути молодшими.

5) Роблять розумнішими.

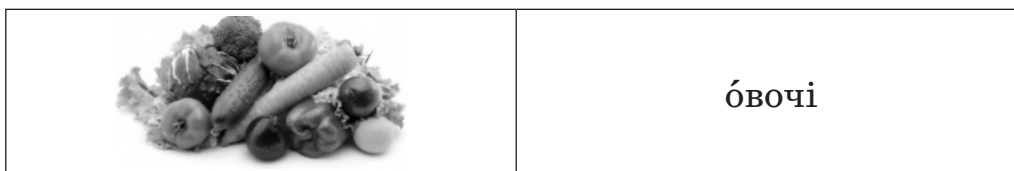
Овочі й фрукти допоможуть зберегти ясність розуму і відмінну пам'ять: нещодавно опублікували результати дослідження, у якому з'ясували, що 6–8 фруктів й овочів на день допомагають краще запам'ятовувати і розв'язувати математичні задачки.

6) Захищають від хвороб.

Учений Колін Кембелл 20 років шукав взаємозв'язок між хворобами та харчуванням. Перевірив раціон мільйонів людей і довів, що фрукти й овочі лікують краще за будь-якого лікаря. І чим більше їх у вашому раціоні — тим нижче ризик захворіти.

І зрештою, фрукти й овочі — це просто дуже смачно!

Стіна слів: овочі, фрукти.

— З якого звука починається це слово?

— Нумо проспівемо цей звук. ([о-о-о-о-о]).

— Звук, який можна протягнути, заспівати, називають *голосним* і позначають .

— Другий звук у цьому слові [в]. Його можна заспівати?

— Якщо струмінь повітря натрапляє на перешкоди (*їх утворюють язик, зуби, губи*), тоді чуємо шум — ці звуки називають *приголосними* і позначають .

ЗВУКИ

Ти знаєш? На землі все голос має:
Гуркоче хвиля, камінь стукотить.
Гуде жучок і пташечка співає,
Деся вітер свище, в небі грім гримить.
Муркоче котик, кенгуру стрибає.
Цвірінькають веселі горобці.
Та думку звук такий не виражає,
Тому немовні звуться звуки ці.
А от людина мислить, розуміє.
І у людини мова є жива!
Вона творити мовні звуки вміє,
Це звуки, що складаються в слова.

Фізкультхвилинка

У садку зеленому
Яблук нарвемо.
В кошики великі
Ми їх складемо.

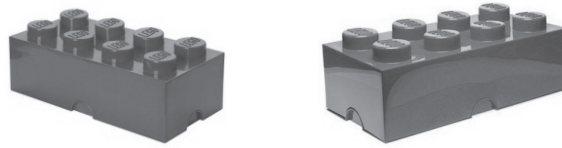
Ручки хай потрудяться —
Буде нелегко.
Вправними, бадьорими,
Дружними ростемо.

3. Вправа з люстерком

— Виділіть звуки в слові **МАК**. Зверніть увагу (*подивитись у люстерко*), що під час вимовляння звука [м] губи стулились, під час вимовляння звука [а] рот широко розкрився, під час вимовляння звука [к] губи знову стулилися (*між губами залишилась лише маленька щілина*).

4. Гра «Впіймай звук» (LEGO «Шість цеглинок»)

— Я називатиму звуки: якщо звук голосний, піднімайте червону цеглинку, якщо приголосний — синю.

5. Робота за букварем (с. 22)

— Побудуйте звукові схеми слів (*оса, рак, жук, сом*).

6. Розвиток зв'язного мовлення (с. 23)

- За сюжетним малюнком на с. 23 складіть розповідь.
- Розпізнайте плоди, що вирости на городі.
- Що росте на городі?
- Чи знаєте ви, які страви можна приготувати з цих овочів?
- Хто з вас був на городі?
- Хто допомагав збирати врожай?
- Розкажіть, які овочі ви найбільше любляете.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

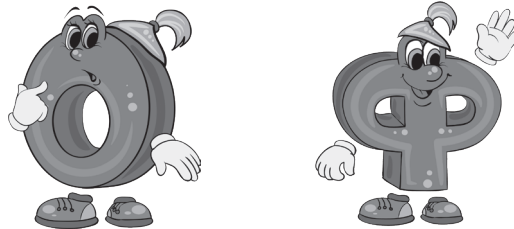
1. Словниково-логічна вправа «Знайди зайве». Групова робота

— Вилучте зайве слово. Чому воно зайве?

Танк	Дзвінкий	Літній
Комбайн	Бадьорий	Осінній
Літак	Апельсин	Зимовий
Помідор	Голосний	Цибуля

2. Рефлексія

— Назвіть букви.

- Чому саме ці букви я обрала?
- Які звуки вони позначають?
- Розфарбуйте ці букви зеленим кольором, якщо вам на уроці було цікаво; жовтим — якщо сподобалися не всі завдання та вправи; червоним — якщо вам було сумно та нецікаво.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 22. ПОДОВЖЕНА ПОХИЛА ЛІНІЯ З ПЕТЛЕЮ ВГОРІ

Мета: навчити учнів писати подовжену похилу лінію з петлею вгорі; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита; зміцнювати м'язи кисті руки; розвивати вміння порівнювати, виконувати роботу за зразком, розповідати за малюнком про свої іграшки; формувати мовно-літературну, соціальну компетентності; виховувати старанність, охайність, інтерес до життя тварин.

Обладнання: контейнер з манкою; малюнок сходинок для рефлексії; предметні малюнки радіокерованих іграшок.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна.

Хід уроку

1. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

2. Стратегія «Передбачення»

— Розгляньте ці малюнки і припустіть, про що ми сьогодні будемо розмовляти, яку тему досліджувати. (*Іграшки.*)

— А які саме іграшки? (*Радіокеровані.*)

— Яке зображення, на вашу думку, зайве? Чому? (*Батарейка, тому що вона не є іграшкою, але без неї радіокеровані іграшки працювати не будуть.*)

3. Складання «асоціативного куща» до слова *іграшки*

— Іграшки які?

4. Робота за сторінкою зошита (с. 13)

1) Бесіда за малюнком.

- Кого ви побачили на малюнку?
- Дайте імена хлопчикам.
- Що вони роблять?
- З чим граються?
- Якого кольору іграшки хлопчики обрали для себе?

2) **Розвиток спостережливості. Заповнення таблиці на дошці.**

— Знайдіть спільне і відмінне: машина — літак (*іграшки*).

Спільне	Відмінне
металеві	колір
іграшки	спосіб пересування
радіокеровані	крила
транспорт	хвіст
колеса	кермують 2–3 людини
руль, штурвал	
перевозять пасажирів	
використовують пальне	
пасажирські вантажні	

— Яких ознак більше?

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

— Які сліди залишає літак?

— Які сліди залишає машина? Що вони нагадують? (*Петлі.*)

2. Моделювання петлі

- У повітрі.
- У контейнері на манці.

3. Письмо на сторінці зошита

— Наведіть петлі олівцем у зошиті.

Верхню петлю починайте вести від хлопчика до літачка, а нижню — від машинки до хлопчика. Петлі наводьте, не відриваючи олівець від зошита. (*Письмо проводять під рахунок — раз і.*)

Фізкультхвилинка

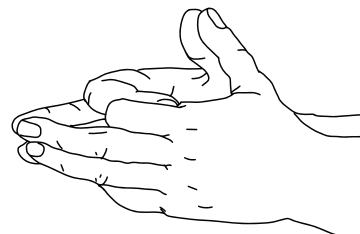
Біля кожної машини	
Перевіримо ми шини.	(Присідання з імітацією рухів.)
Ми качаєм, ми качаєм,	
Свої шини надуваєм.	(Нахили вперед з імітацією рухів.)
Не бува аварій в нас,	
Бо є шини про запас.	(Руки на поясі, повороти ліворуч-праворуч.)
Стук-дзень, стук-дзень,	
Їздим, їздим цілий день.	(Довільна ходьба з імітацією рухів.)
А ось і наші гаражі,	
Заїжджайте чимскоріш!	(Діти сідають на стільчики.)

4. Письмо в робочих рядках сітки зошита (під рахунок «раз і»)

5. Пальчикова гімнастика

ЛИС

Лиса з лісу у село
«Ку-ку-рі-ку!» занесло.
Заглядає лис у вікна:
«Де ж це півень
Кукурікнув?»

6. Бесіда за малюнком

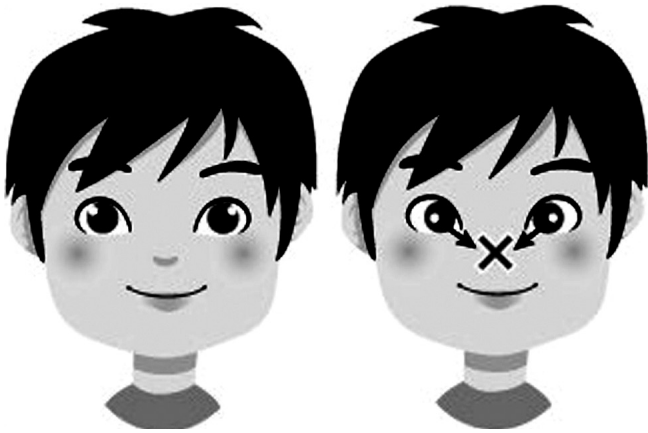
— Лисиця — це дика чи свійська тварина? Чому?

— Що робить лисиця на малюнку? (*Полює.*)

— На кого?

- Лисиця яка? (Зовнішній вигляд, спосіб харчування, спосіб життя, характер.)
- Заець заплутав свої сліди. На який елемент схожий слід?

7. Гімнастика для очей

Очі щільно ми закрили —
 Це один, два, три, чотири.
 Потім ширше розкриваєм,
 Вдалині щось роглядаєм.
 І поки ми розглядали,
 До шести порахували.
 Щоб очі наші відпочили,
 Робим це разів чотири.

8. Робота на сторінці зошита

- Наведіть олівцем, не відриваючи руку від зошита.
- Розфарбуйте малюнок олівцями.

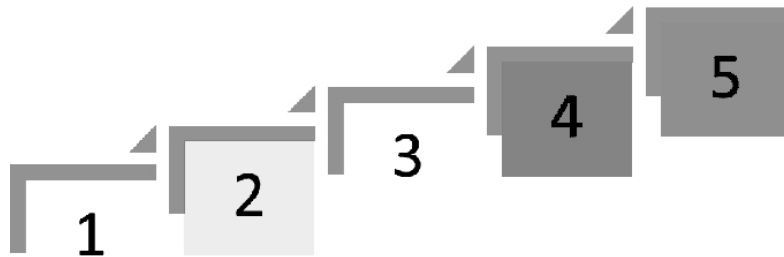
III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку лінію писали на уроці?
- На ваших картках оберіть саме такий елемент та обведіть його.

2. Рефлексія «Сходінки успіху»

— Якщо на уроці вам було цікаво, зрозумілі всі завдання, розфарбуйте п'яту сходинку; якщо були декілька моментів, що ви не зрозуміли, а взагалі вам було цікаво, зафарбуйте четверту сходинку; якщо вам на уроці не сподобалося, вам не зрозумілі завдання — розфарбуйте третю сходинку.

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 23. ТВЕРДІ І М'ЯКІ ПРИГОЛОСНІ ЗВУКИ. ЗОРЯНЕ НЕБО

Мета: сформувати в учнів уявлення про тверді та м'які приголосні звуки; навчити позначати їх умовними позначками; формувати вміння розрізняти в словах тверді та м'які приголосні звуки, робити звуковий аналіз найпростіших слів; розвивати вміння спостерігати, аналізувати, порівнювати, робити висновки; закріплювати вміння виконувати завдання на встановлення відповідності; удосконалювати вміння складати речення, розповідати за малюнками та про власні спостереження; формувати мовно-літературну, соціальну, громадянську, природничу, математичну компетентності; виховувати інтерес до пізнання зоряного неба.

Обладнання: звукові схеми слів; набір LEGO «Шість цеглинок»; мнемотаблиці з реченнями; розмальовка для рефлексії; м'яч.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, громадянська, природнича, математична.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Всі за парти ми сідаєм,
До роботи приступаєм.

Щоб помилок уникати,
Треба мову добре знати.

2. Гра «Звук упіймай — слово називай!»

— Я вимовлятиму звуки, а ви об'єднайте їх у слово.

[д], [у], [б] (*дуб*)

[с], [а], [д] (*сад*)

[с], [и], [р] (*сир*)

[л], [о], [т], [о] (*лото*)

[к], [и], [т] (*кит*)

— Яке слово зайве? Чому?

— Назвіть тільки голосні звуки. Назвіть приголосні звуки.

— Яка схема відповідає обраним словам?

-○-	-○-ó	=○-
1	2	3

— Який новий символ ви побачили у схемах?

— Сьогодні ми з ним ознайомимось.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота над загадкою

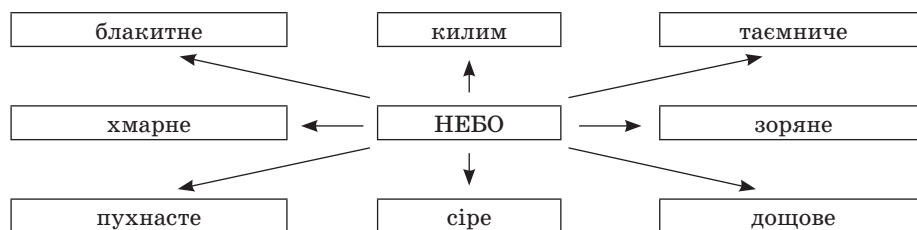
- Вище лісу, вище гір
Розстеляється килим.
Він завжди, завжди розкинутий

Над тобою і наді мною,
То він сірий, то він синій,
То він яскраво-блакитний. (*Небо.*)

Стіна слів: небо.

2. Складання «асоціативного куща»

— Доповніть речення.

На _____ з'явилися дощові хмари.

Безліч зірок на _____.

Блакитне _____ увесь світ накрило.

У _____ літають літаки.

— Які слова-помічники було використано в цих реченнях?

— Зробіть звуковий аналіз слова *небо*.

— А що вночі з'являється на небі?

ЗОРІ

ЗІРКИ

— Нумо проаналізуємо перший звук у цих двох словах.

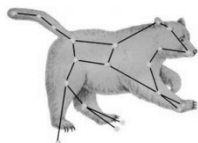
(Слід звернути увагу учнів на відмінності у вимовлянні перших звуків у цих словах — [з] і [з']: у слові «зорі» перший звук твердий, а в слові «зірки» — м'який.)

3. Гра «Впіймай звук»

— Я називатиму звуки. Якщо ви чуєте твердий приголосний, піднімайте жовту цеглинку, якщо м'який приголосний — зелену цеглинку.

4. Звуковий аналіз слів

- Звідкіля у нас на небі
Риби, близнюки, ведмеді?
Лебідь розправляє пір'я.
Це все зоряні... (*сузір'я*).

— Пропоную ознайомитись з мало відомими сузір'ями.

— Подивіться на малюнок. Перед вами — сузір'я Оріон.

— Зимовими вечорами над південною стороною обрію красується найефектніше сузір'я неба — сузір'я Оріона, що впадає в око своїми сьома яскравими зірками, з яких розташування чотирьох нагадує гігантську літеру X, а три інші, витягнуті в ряд, перекреслюють цю букву посередині. Праворуч від верхніх яскравих зірок, а також ліворуч й вище від них видно дві дужки зі слабких зірок, звернені увігнутістю до яскравих зірок. Стародавні греки назвали це сузір'я на честь міфічного велетня — мисливця Оріона.

- Зі скількох зірок складається це сузір'я?
- Поділіть слово *Оріон* на склади. Скільки у ньому складів?
- Який склад наголошений?
- Зробіть звуковий аналіз слова.
- Який звук позначає м'який приголосний?
- Скільки голосних звуків?

5. Робота за букварем (с. 25)

- Чим захоплені тато з сином?
- Як називається пристрій, крізь який можна розгледіти зірки? (*Телескоп.*)
- Складіть речення за схемою. Назвіть слова, у яких є м'які приголосні звуки.

— це _____ зірка.

- Поясніть, що зайве на малюнку (с. 25).
- Складіть звукову схему до слова *місяць*.
- Скільки м'яких приголосних звуків у цьому слові?
- Як позначають м'які приголосні?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Гра «Відбий м'яча»

— Я кидатиму м'яч, а ви відбиваєте його, якщо я назвала твердий приголосний.

2. Рефлексія

— Якщо на уроці вам було цікаво, розфарбуйте зорі; якщо сподобалися не всі завдання, розфарбуйте місяць; якщо вам було незрозуміло, — сонце.

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 24. ПІВОВАЛ (малий, великий)

Мета: формувати в учнів уміння писати малий і великий півовали; ознайомити з терміном *півовал*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита; зміцнювати м'язи кисті руки; розвивати спостережливість, уміння порівнювати, виконувати роботу за зразком; удосконалювати вміння розповідати за малюнком, про власні спостереження; формувати мовно-літературну, соціальну та здоров'язбережувальну компетентності; виховувати старанність, охайність, прагнення вживати корисну їжу.

Обладнання: контейнер з манкою; малюнок сходинок для рефлексії; картки із предметними малюнками; ребус; малюнок для гімнастики для очей; картки для знаків «+», «-».

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

2. Розгадування ребуса

— Відгадавши ребус, ми дізнаємось, про що сьогодні говоритимемо на уроці.

— На уроці ми будемо розмовляти про їжу.

3. Робота за картками. Стратегія «Сюрприз»

— Перед вами — картки із зображенням малюнків за темою уроку.

— Прокоментуйте кожний малюнок.

— Які малюнки, на вашу думку, зайві?

— Що означає термін «корисна їжа»? Навіщо людині потрібно вживати тільки корисну їжу?

— Позначте зірочками шкідливу їжу.

- Як шкідлива їжа впливає на наше здоров'я?
- Які шкідливі продукти ви ще знаєте? Поясніть, чому їх вважають шкідливими?

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Бесіда за малюнком зошита (с. 14)

- Яку їжу зображено на малюнку?
- Зверніть увагу на форму лимона, запеченого з рибою.
- Як можна назвати цю форму? (*Півовал.*)

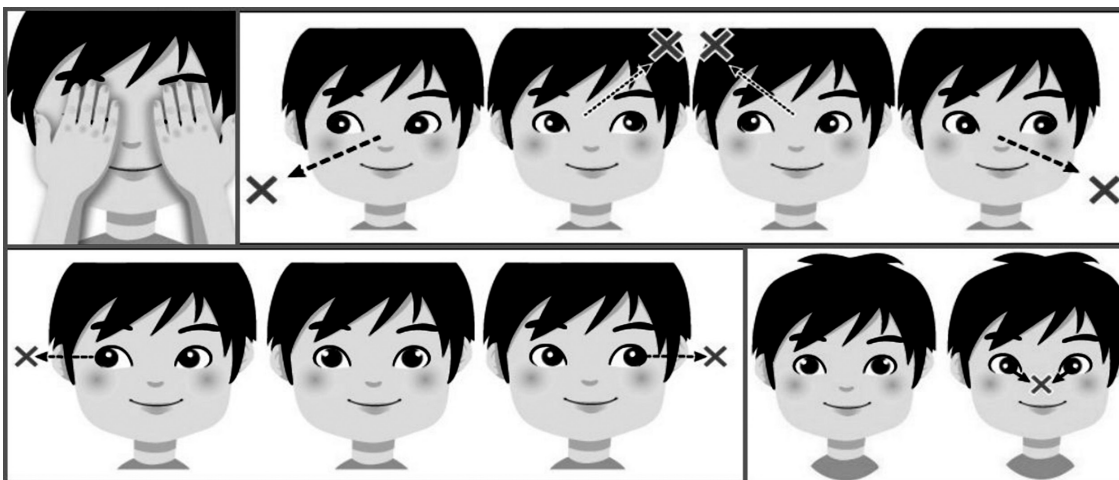
Моделювання елементів

- Викладання елемента шнурком.
- Написання у повітрі.
- Письмо на манці.

2. Робота на сторінці зошита

- Обведіть олівцем півовали на малюнку, позначені рисочками.

3. Гімнастика для очей

- Глибоко вдихніть, замруживши очі якомога сильніше. Напружуйте м'язи шиї, обличчя, голови. Затримайте подих на 2–3 секунди. А потім швидко видихніть, широко розплющивши на видиху очі. Повторіть 5 разів.
- Заплющте очі, помасажуйте надбрівні дуги й нижні частини очінь коловими рухами — від носа до скронь.
- Заплющте очі, розслабте брови. Поводіть очними яблуками зліва направо й справа наліво. Повторіть 10 разів.
- Поставте великий палець правої руки перед собою на відстані 25–30 см від очей. Дивіться на нього двома очима, потім — правим оком, заплющивши ліве, знову двома, потім лівим. Щоразу — по 2–5 секунд.
- Покладіть кінчики пальців на скроні, злегка стиснувши їх 10 разів, і легко кліпніть. Заплющте очі й відпочиньте, зробіть 2–3 глибокі вдихи. Повторіть тричі.

4. Письмо в робочих рядках сітки зошита

- Аналіз елемента.
- Написання під рахунок *раз і*.

Фізкультхвилинка. Пальчикова гімнастика

РІДНИЙ ДІМ

Хай живе наш рідний дім —
Тепло й затишно у нім.

- Написання правого малого півовалу.
- Написання великого півовалу, спочатку лівого, потім правого.

Фізкультхвилинка

Руки в сторону та вгору —
 На носочки підніміться.
 Підніміть голівку вгору
 Й на долоньки подивіться.
 Руки в сторони розводим,
 Опускаєм плавно вниз,
 Присідати ми почнемо,
 Добре ноги розімнемо.
 Раз присіли — руки прямо.
 Встали. Знову все так само.
 Вправо дружно почали.
 Нахил вліво — раз, два, три!
 Повертаємося вправо.
 Все виконуємо гарно.
 Вліво, вправо повернулись.
 Ось розминці вже й кінець.
 Хто ж старався — молодець!

5. Робота за малюнком зошита (внизу)

1) Бесіда.

- Назвіть овочі, що ви бачите.
- Які страви можна з них приготувати?
- Які страви ми можемо приготувати з фрукту, зображеного на малюнку?

2) Обведення малюнків, використовуючи півовали.

- Розфарбуйте малюнки.

3) Малювання улюбленого овоча чи фрукта.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Який елемент писали на уроці?
- Де можна побачити півовали у житті?

2. Рефлексія

Вправа «Плюс, мінус, цікаво»

- Я називатиму моменти нашого уроку. Якщо я назву позитивний для вас момент, піднімайте «плюс»; піднімайте «мінус», якщо вам цей момент не сподобався або був незрозумілим.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 25. ЗВУКОВІ СХЕМИ СЛІВ. ПТАХИ

Мета: розвивати вміння робити звуковий аналіз найпростіших слів, позначати звуки умовними позначками у звукових схемах слів; удосконалювати вміння спостерігати, аналізувати, порівнювати, робити висновки; закріплювати вміння виконувати завдання на встановлення відповідності; актуалізувати слова тематичної групи «Птахи»; удосконалювати вміння складати речення, розповідати за малюнками і про свої спостереження; розширювати й уточнювати знання дітей про птахів, пробуджувати інтерес до їхнього життя; формувати мовно-літературну, соціальну, громадянську, математичну, природничу компетентності; виховувати турботливе ставлення до пернатих.

Обладнання: букви слова *птахи*; картки із зображеннями черв'ячків, зерняток і миші; картки із загадками про птахів; схема речення; смайлики із зображенням емоцій; вірш «Пугач»; картки для фонетико-артикуляційної вправи; картки для звукового аналізу; картка «Пташина енциклопедія»; розмальовка пташиної родини.

Тип уроку: урок формування вмінь і навичок.

Форма проведення: урок-гра «Поле чудес».

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, громадянська, природнича, математична.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

Організаційний момент

Холодно зараз у лісах і лугах,
Холодно зайчикам, лискам, птахам,

Затишно, тепло в класі у нас.
Доброго дня вам, вітаю я вас!

— Сьогодні ми всі — учасники гри «Поле чудес», а я буду ведучою цієї цікавої гри. Тематику нашої гри ви дізнаєтесь, склавши слово.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Вступна бесіда

- Сьогодні на уроці ми познайомимося з птахами.
- Для того щоб наш урок пройшов веселіше, об'єднаймося у команди.
- Візьміть собі картку. На ваших картках — різні малюнки.

		
I команда	II команда	III команда

— Ми об'єдналися у команди за способом живлення птахів.

Стіна слів: птахи.

	птахі́
---	--------

— Характерними рисами сучасних птахів є наявність пір'я, дзьоба без зубів, відкладання яєць.

Фізкультхвилинка

Біжать, біжать з двору (*Крокують на місці.*)
Гуляти, гуляти в луки: (*Стрибки на місці.*)
Курка-гарабурка-каки-таки, (*Плескають у долоні.*)
Качка-поплавутка-бряки-кряки, (*Тупотять ногами.*)
Гусак-водомусь-гаги-ваги, (*Присідають.*)
Індик-хрипиндик-шулти-булди, (*Плескають у долоні.*)

Свинка-стоспинка-чахи-ряхи, (*Тупотять ногами.*)
Коза-дерибоза-хутрі-беке, (*Присідають.*)
Баран-крутороган-чікі-брики, (*Плескають у долоні.*)
Корова-комола-тпруки-борошна, (*Тупотять ногами.*)
Кінь-бриконь-ігі-віги. (*Крокують на місці.*)

2. Перший тур гри «Поле чудес»

Відгадай!

- Жовтогруді пташенята
Просять хліба в двір їм дати.
На морозі мерзнуть щічки,
Прилетіли це... (*синички*).

Сірий, чепуренький.
Справжній молодець!
Хто він?.. (*Горобець*).

- По дворах стрибає,
Крихти збирає,
Ростом він маленький,

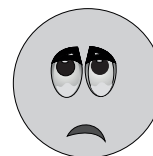
- Вірно людям я служу,
Їм дерева стережу.
Дзьоб міцний і гострий маю,
Шкідників ним добуваю. (*Дятел*.)

- У слові-відгадці підкресліть букви, що позначають голосні звуки.
- Складіть з цим словом речення за схемою.

_____ на _____ .

Горобець сидить на дереві.
Синички прилетіли на галявину.
Дятел сидить на дереві.

- Промовте ці речення з відповідною до ма-
люнків інтонацією.
- Побудуйте звукові схеми цих слів.

3. Другий тур гри

— Прочитайте вірш, знайдіть назви птахів. Закресліть їх зеленим олівцем.

Пугач хвалиться Пінгвіну:
— Півень дав мені пір'їну.

Причеплю, причепурюся,
Потім Паві покажуся.

— Знайдіть пару слів, що починаються зі звуків [п] — [п'].

— Які з цих птахів свійські (*ті, які живуть поряд з людьми*), а які — дикі (*ті, які живуть у природі, самостійно добувають собі їжу*)?

4. Третій тур гри

Робота за букварем (с. 26)

- Назвіть птахів.
- З'єднайте звукову схему із назвою птаха.
- У назвах яких є м'які приголосні звуки?

5. Четвертий тур гри

Завдання 1

— Доберіть склади за подібністю: до складу з твердим приголосним слід дібрати склад із м'яким приголосним.

ТА — ТЯ	ТЕ — ТЄ	ПУ — ПЮ
МО — МЬО	ТИ — ТІ	ЗУ — ЗЮ
ТУ — ТЮ	РА — РЯ	ВА — ВЯ

Завдання 2. Фонетико-артикуляційні вправи

- Чим завершується день і починається ніч? (*Звуком [н']*.)
- Послухайте вірш і назвіть слова — назви птахів.

Я ладнаю годівнички
Для горобчика й синички,
Для малого снігурця

Крихт насиплю і пшонця.
Прилітайте, друзі милі,
Не лякайтесь заметілі!

— Зробіть звуковий аналіз за малюнками.

Фізкультхвилинка

Раз, два, три, чотири, п'ять!
Будемо стрибати! (*Стрибки на місці.*)
Нахилився в правий бік.

(*Нахили тулуба ліворуч-праворуч.*)

Раз, два, три.
Нахилився лівий бік.
Раз, два, три.

А зараз підніmemo ручки (*Руки вгору.*)

І дотянемо до хмаринки.

Сядемо на доріжку, (*Присідають на підлогу.*)

Розімнімо ніжки.

Зігнемо праву ніжку, (*Згинають ноги в коліні.*)

Раз, два, три!

Зігнемо ліву ніжку,

Раз, два, три.

Ноги високо підняли (*Піднімають ноги вгору.*)

І трохи потримали.

Головою похитали (*Рухи головою.*)

І всі дружно разом встали. (*Підводяться.*)

6. П'ятий тур гри

Пташина енциклопедія

— З'єднайте опис з назвою птаха та його зображенням.

Найбільш поширені птахи на землі...	динозаврів	
Птахи походять від...	кури	
Найбільший представник пернатих, який уміє літати...	пінгвін	
Зрідка може голодувати навіть 9 тижнів, поки висиджує майбутнє потомство. Для нього зовсім не страшний холод до 50–60 градусів...	кондор	
Під час полювання може досягати швидкості понад 320 км/год...	сокіл сапсан	

— Обведіть зеленим кольором малюнки птахів, у назвах яких є м'які приголосні.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Вправа «Мікрофон»

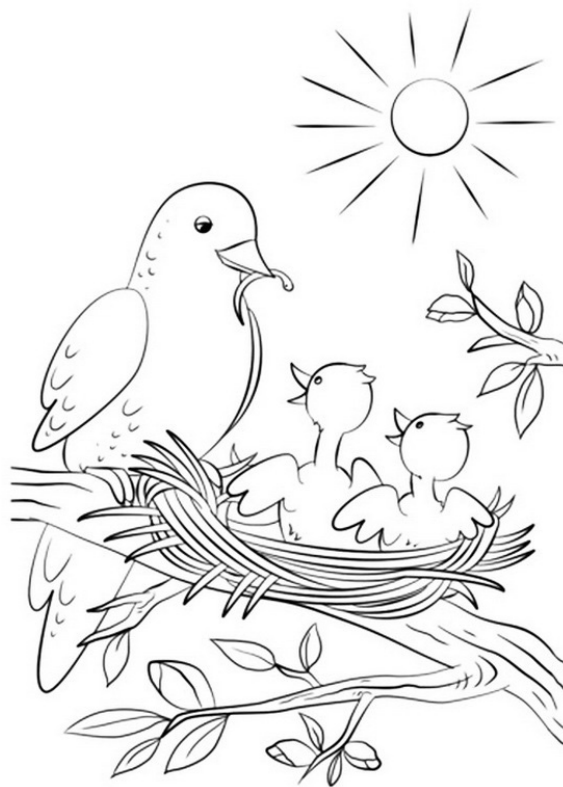
— Підбиття підсумків нашої гри проведемо у формі репортажу.

— Увага! Увага! Передаємо репортаж з уроку читання, що відбувся у 1-му класі... Це був не просто урок, а гра «Поле чудес»! Завданнями для гри слугували слова — назви птахів. Учні були дисциплінованими, працювали самостійно, виконували різні завдання, аналізували звуковий склад, складали речення та моделі до них, будували звукові схеми слів.

(Учитель бере інтерв'ю в учнів, ставлячи їм запитання за завданнями уроку.)

2. Рефлексія

— Ось і завершилась наша гра «Поле чудес». Якщо вам було цікаво, розфарбуйте маму-пташку та пташенят; якщо на уроці вам було нецікаво, то розфарбуйте тільки пташенят.

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 26. ОВАЛ (малий, великий)

Мета: формувати в учнів уміння писати малий і великий овали; ознайомити з терміном *овал*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита; зміцнювати м'язи кисті руки; розвивати спостережливість, уміння порівнювати, виконувати роботу за зразком; удосконалювати вміння розповідати за малюнком, про події з власного життя; формувати мовно-літературну, соціальну, громадянську компетентності; виховувати старанність, охайність, прагнення вживати фрукти для зміцнення власного здоров'я.

Обладнання: контейнер з манкою; малюнок сходинок для рефлексії; картки із зображенням предметних малюнків; ребус; малюнок для гімнастики для очей; картки для знаків «+», «-».

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

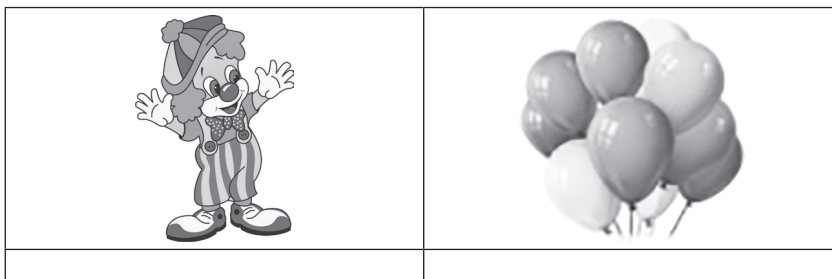
2. Робота за сторінкою зошита (с. 15)

Бесіда за малюнком зошита

- Де знаходяться діти?
- Як може називатися свято, на якому присутні діти?
- Скільки дітей на святі? Дайте їм імена.
- Хто розважає дітей?
- Що приніс із собою клоун?
- Чи вистачить повітряних кульок для всіх дітей?

3. Звуковий аналіз слів

- Поділіть слова на склади.
- Зробіть звуковий аналіз слів.

4. Складання речень зі словами *клоун, кульки*

На арені цирку виступав _____.
_____ показував фокуси маленьким дітям.
Повітряні _____ прикрашали свято.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Вступна бесіда

- Пригадайте, які елементи букв ми навчилися писати попереднього уроку?
- Знайдіть предмети в нашому класі, що за формою нагадують півовал.

2. Робота за сторінкою зошита (с. 15)

- Знайдіть на малюнку великі овали і малі.
- Наведіть їх олівцем.

3. Міжпредметні зв'язки

- Скільки кульок тримає клоун у кожній руці? Скільки їх разом?
- Складіть приклад на додавання. ($4 + 3 = 7$.)

4. Гімнастика для очей

Очима швидко обертаймо
Та головою не хитаймо.
Ліворуч — раз, два, три, чотири.
Праворуч — стільки ж повторили.
По колу очі обертаймо

І все навколо розглядаймо.
Раз коло, два і три, чотири.
Щільніше очі ми закрили.
На п'ять і шість їх потримали,
По колу знов пообертали.

5. Письмо в робочих рядках сітки зошита

— Розгляньте зразок, зверніть увагу на стрілочку, що вказує напрямок руху олівця, а також на те, що овал необхідно писати під нахилом. Пишемо під рахунок — *раз і*.

Написання овалу з похилою лінією вгорі та внизу.

Фізкультхвилинка

Руки в сторони та вгору —
На носочки піднялись.
Підніми голівку вгору —
Й на долоньки подивись.
Присідати ми почнемо,
Добре ноги розізнемо.

Раз — присіли, руки прямо.
Встали — знову все так само.
Повертаємося вправо,
Все виконуємо гарно.
Вліво — вправо повернулись
І сусіду усміхнулись.

6. Робота над загадками

	
<ul style="list-style-type: none">• Фрукт заморський — гордий пан: Пишний зуб, цупкий жупан. А як скинеш цей жупан, — Смакотую вгостить пан. (<i>Ананас.</i>)	<ul style="list-style-type: none">• На лозі, рососою вмиті, Зрілі грона соковиті. В сонця силоньку черпали, Золотистим соком стали. (<i>Виноград.</i>)

7. Робота у зошиті за малюнком унизу

- Обведіть контури фруктів.
- Намалюйте фрукт, що має овальну форму.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Складання таблиці користі фруктів на дошці

2. Бесіда

- Який елемент писали на уроці?
- Назвіть предмети овальної форми.

3. Рефлексія

- На ваших партах лежать два смайлики: веселий та сумний. Якщо вам сподобалося працювати на уроці, виберіть веселий смайлик; якщо вам було нецікаво, — сумний.
- Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 27. ЗВУКОВИЙ АНАЛІЗ СЛІВ. ЗВІРІ. У ЗООПАРКУ

Мета: удосконалювати в учнів уміння робити звуковий аналіз найпростіших слів; розвивати вміння спостерігати, аналізувати, порівнювати, робити висновки; закріплювати вміння виконувати завдання на встановлення відповідності; актуалізувати слова тематичної групи «Звірі»; удосконалювати вміння складати речення, розповідати за малюнками і про події з власного життя; розширювати й уточнювати знання дітей про звірів; спонукати бажання більше дізнатися про їхнє життя; формувати мовно-літературну, соціальну, громадянську, математичну, природничу компетентності; виховувати турботливе ставлення до тварин.

Обладнання: зашифроване слово; ребус до слова *тварини*; схеми звукових моделей слів; сюжетні малюнки для гри «Знайди дім для звірів»; картки для роботи в групах; куб; цікава таблиця.

Тип уроку: урок формування вмінь і навичок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, громадянська, природнича, математична.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

І знову дзвоник кличе в клас,
Знання нові чекають нас.
Ми дуже любим рідну мову,

Її мелодію чудову,
Тож починаємо урок,
Нехай знання ідуть вам впрок.

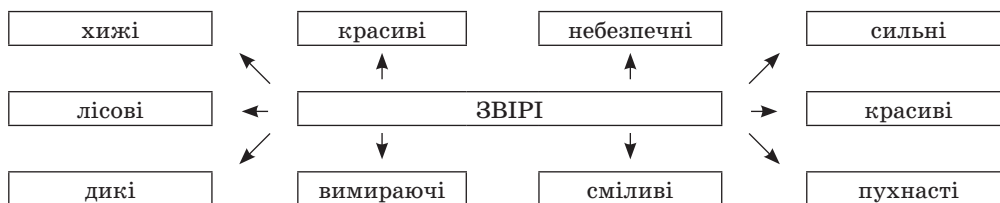
2. Гра «Шифрувальник»

— Прочитайте зашифроване слово (*зверніть увагу на великі букви*).

рпоъЗтирьВтьоцІзгшбРячфІрошгпб

— На цьому уроці ми будемо розмовляти про звірів та дізнаємось багато цікавих фактів з їхнього життя.

3. Складання «асоціативного куща» («Звірі які?»)

4. Розгадування ребуса

— Як інакше можна назвати *звірів*, ви дізнаєтесь, розгадавши ребус.

(*Тварини.*)

— Поділіть це слово на склади. Скільки складів у цьому слові?

— Який склад наголошений?

— Яка звукова модель відповідає цьому слову?

--○--○--○	○--○--○	--○--○
-----------	---------	--------

Фізкультхвилинка

Бігало по двору цуценя. (Повільний біг на місці.)
Бачить шматочок пирога. (Нахил уперед, руки в сторони.)
Під ганок заліз і з'їв, (Присідають, руки до рота.)
Розвалився, засопів. (Руки в сторони, голову на бік.)

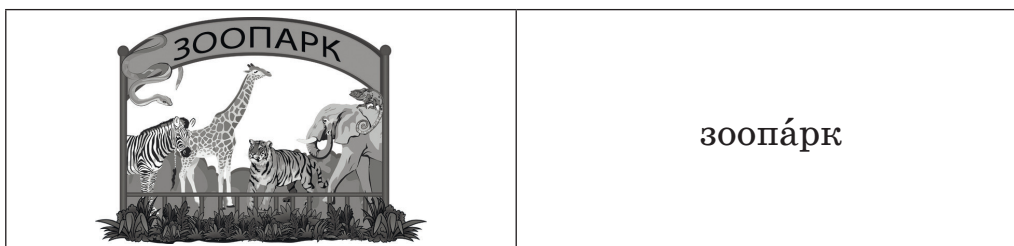
II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Гра «Знайди дім для звірів»

- Я називатиму звірів. Якщо тварини свійські — підводьтесь, якщо дикі — плескайте у долоні.
- Оберіть малюнки. Де можуть жити дикі звірі?

Стіна слів: зоопарк.

— Доповніть речення словами: зоопарк, зоопарку.

Ми з батьками відвідали _____.

У _____ живуть різні звірі.

2. Робота за букварем (с. 29)

- Куди прийшли діти?
- Яку пору року зображено на малюнку? Чому ви так вважаєте?
- А в якій частині світу можуть жити ці тварини?
- Кого вони там побачили?
- Порахуйте, скільки тварин ви бачите на малюнку.
- Чим діти можуть пригостити слона? мавп?
- А чи можна без дозволу годувати тварин?
- Чим це може бути небезпечно для вас? А для тварин?
- Зберіть речення із запропонованих слів.

у	прийшли	діти	зоопарк
---	---------	------	---------

тварини	там	які	живуть
---------	-----	-----	--------

у	мавпи	гарному	були	настрої
---	-------	---------	------	---------

- У якому із цих речень потрібно поставити знак питання? Чому?
- З якою інтонацією вимовляється перше речення? Що можна поставити в кінці цього речення?
- Які тварини можуть жити у зоопарку у воді?
- Подивіться на малюнок на с. 29. Які факти із життя тварин переплутав автор?
- Назві якої тварини відповідає ця звукова схема? (Крокодил.)

6. Вправа «Поясни прислів'я»

- Важко влітку без корови, а взимку без кожуха.
- Індик думав, та в борщ попав.
- Кіт муркоче — гостей кличе.
- І собака на того не гавкає, чий хліб їсть.
- Свиня болото знайде.

7. Вправа «Інтерв'ю»

(Учні беруть інтерв'ю у своїх однокласників. Учитель складає діаграму на дошці «Що ми дізнались».)

- Які хатні улюбленці живуть у вас удома?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Вправа «Цікава таблиця»

— Знайдіть у таблиці назви тварин. За якими ознаками їх можна розподілити?

т	є	є	є	к	м
и	є	є	є	и	а
г	ж	у	к	т	в
р	є	о	с	а	п
с	о	р	о	к	а

— Зробіть звуковий аналіз двох слів. Перевірте правильність виконання за таблицею на дошці.

2. Рефлексія

- Заплющте очі та намалуйте свою улюблену тваринку.
- На дошці — два кольорові плакати. Причепіть свою тваринку на зелений плакат, якщо вам сподобався урок. Ваша тваринка опиниться на жовтому плакаті, якщо вам було нецікаво на уроці.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 28. З'ЄДНУВАЛЬНІ ЛІНІЇ (верхнє, середнє і нижнє з'єднання)

Мета: ознайомити учнів з різними видами з'єднань (верхнє, середнє і нижнє), з терміном з'єднувальна лінія; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита; розвивати спостережливість, уміння порівнювати, виконувати роботу за зразком; удосконалювати вміння розповідати за малюнком, про події з власного життя; формувати мовно-літературну, соціальну та здоров'язбережувальну компетентності; виховувати охайність, старанність, інтерес до спорту, бажання загартовувати свій організм.

Обладнання: контейнер з манкою; малюнок кубка для рефлексії; картка із зашифрованим словом; малюнок для гімнастики для очей.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

— Ми починаємо урок, а на уроці ми...

Уважні!

Розумні!

Організовані!

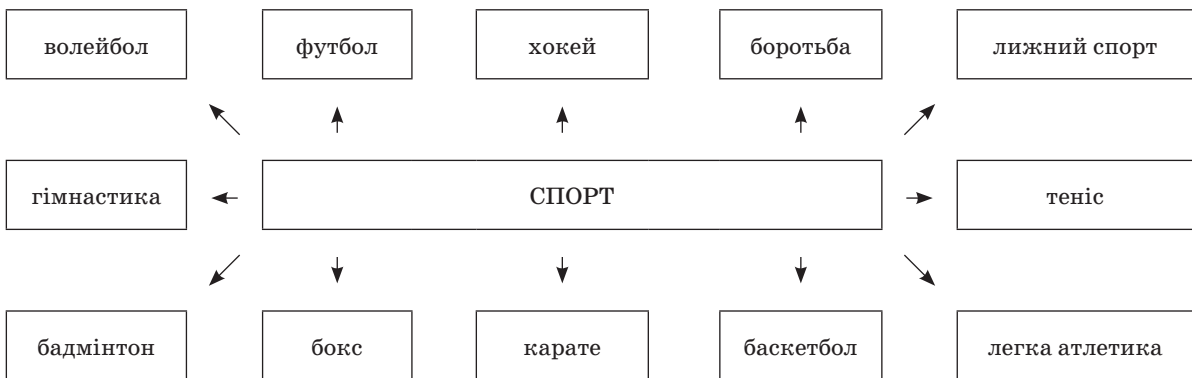
Кмітливі!

2. Гра «Дешифрувальник»

имторьСраогехПдлвшкейсОдловиіРбьдзціТ

— Прочитайте тему нашого уроку.

3. Складання «асоціативного куща»

4. Робота за сторінкою зошита (с. 16)

1) Вступна бесіда.

— Які елементи ми навчилися писати попереднього уроку?

— А на цьому уроці ми будемо вчитися з'єднувати ці елементи за допомогою з'єднувальних ліній.

2) Робота за малюнком зошита (вгорі).

— Чим займаються діти?

— Коли можуть проходити ці заняття?

— Чи доводилося вам займатися такими видами спорту?

— Якими видами спорту займаєтесь ви? Розкажіть.

— Яка користь від занять спортом?

— Як часто варто займатися спортом?

3) *Графічний редактор «Концептуальна таблиця».*
 (Учні заповнюють таблицю за допомогою вчителя.)

Характеристики	Теніс	Сноуборд	Футбол	Хокей	Велоспорт
командний					
одиначний					
парний					
зимовий					
літній					

Фізкультхвилинка

Працювати перестали
 І тепер всі дружно встали.
 Будемо відпочивати,
 Нумо, вправу починати!
 Руки вгору, руки вниз
 І легесенько прогнись.

Покрутились, повертілись,
 На хвилинку зупинились.
 Пострибали, пострибали,
 Раз — присіли,
 Другий — встали.
 Всі за парти посідали.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Вступна бесіда

- Які елементи букв ми навчилися писати попереднього уроку?
- Сьогодні ми повторимо написання елементів букв, що вивчали раніше на попередніх уроках.

2. Робота за сторінкою зошита (с. 16)

1) Письмо елементів букв.

— Знайдіть серед них петлі, з'єднані з півовалом, та наведіть їх олівцем. Потім — з'єднання, що починаються з півовала, та наведіть їх. А далі — з короткої похилої лінії із заокругленням унизу, потім — з подовженої похилої лінії з петлею внизу.

Вправи для пальців рук

Ати-бати — йшли солдати.
 Ати-бати — на базар.
 Ати-бати, що купили?
 Ати-бати — самовар.

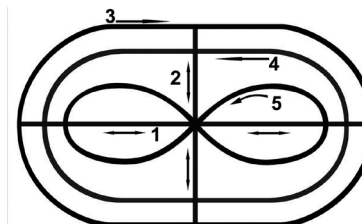

2) Письмо у сітці зошита.

- Аналіз елемента.
- Ознайомлення з верхнім, середнім, нижнім з'єднанням.
- Написання рядків елементів.

Фізкультхвилинка для очей

Не працювати є причина —
 Очам даємо відпочинок!
 Мерщій рівнесенько сідаймо,
 Очима кліпать починаймо.
 Навіщо кліпать? Така зарядка —
 Вже краще бачать оченятка!

3) **Стратегія «Павутинка».**

Учні утворюють коло, передаючи одне одному клубок ниток. Одним реченням вони відповідають на запитання: «Навіщо потрібен спорт?».

4) **Продовження роботи у зошиті.**

- Бесіда за малюнком (*унизу*).
 - Хто вміє підтягуватися на турніку?
 - Стрибати на скакалці?
 - Крутити обруч?
 - Кататися на ковзанах?
 - Грати у бадмінтон?
- Робота над малюнками (*наведення ліній, розфарбовування*).

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. **Стратегія «Кола по воді»**

С — старт, спринтер.

П — перемога, повільно, пас, пара.

О — обруч, огортати, олімпійський.

Р — ризик, раунд, ринг, реванш.

Т — тайм, тренування, тонус, тренер, тур.

2. **Рефлексія**

— Ми сьогодні всі — переможці! У вас на партах є малюнок спортивного кубка. Зафарбуйте його жовтим кольором — кольором золота, якщо вам було цікаво, ви виконали всі завдання із задоволенням; сірим кольором — кольором срібла, якщо вам сподобалося працювати, але якесь завдання було незрозумілим; червоним кольором — кольором міді, якщо ви нічого не зрозуміли, вам було нецікаво.

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 29. ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО В ДОБУКВЕНИЙ ПЕРІОД. ПРОФЕСІЇ. КИМ ТИ МРІЄШ СТАТИ? РОБОТА З ДИТЯЧОЮ КНИЖКОЮ

Мета: актуалізувати знання та уявлення учнів про слова, які відповідають на питання *що? хто? який? яка? яке? які? що робить? що роблять?*, про речення, розділові знаки в кінці речень, службові слова, поділ слів на склади, наголос, мовні звуки; удосконалювати вміння робити звуковий аналіз найпростіших слів; закріплювати вміння виконувати завдання на встановлення відповідності; актуалізувати слова тематичної групи «Професії»; удосконалювати вміння складати речення і розповіді за малюнками, про власні мрії; розвивати інтерес до дитячих книжок; розширювати й уточнювати знання дітей про професії; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну та здоров'язбережувальну компетентності; виховувати повагу до людей різних професій.

Обладнання: картки для об'єднання в групи; аркуші для складання «асоціативних кущів»; картки для гри «Чи знаєш ти професії?» (4 конверти); виставка книжок про професії; виставка малюнків «Ким я мрію стати».

Тип уроку: урок застосування знань, умінь і навичок.

Форма проведення: урок-гра за участю батьків.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Пролунав уже дзвінок.
Розпочинаємо урок!

Допитливі в класі діти
Про все хочуть знати на світі.

2. Вступна бесіда

— Любі діти! Запрошую вас на незвичайний урок, під час якого будемо грати, повторимо все, що знаємо, і дізнаємося нове про...

— Але спочатку відгадайте загадки!

- Професії *(це кожен знає!)*
Важливішої немає!
Він — наставник і навчитель,
Мудрий, приязний... *(учитель)*.
- Він з комп'ютером на ТИ,
Розумніших не знайти,
Віртуальний творить міст
Диво-майстер... *(програміст)*.
- Хто людей з біди рятує
І хвороби всі лікує,
Призначає процедури,
І таблетки, і мікстури? *(Лікар)*.
- Рівно цеглу викладає,
Дах старанно покриває...
Каменярь і покрівельник
Мають назву... *(будівельник)*.

— Як одним словом можна сказати про все те, що відгадали? *(Професії.)*

— Отже, сьогодні наш урок-гра присвячений професіям.

3. Об'єднання в групи

Об'єднуються в групи за малюнками, прикріпленими на спинці стільчика:

1-ша група — «Учителі»;

2-га група — «Лікарі»;

3-тя група — «Програмісти»;

4-та група — «Будівельники».

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Складання «асоціативного куща» за темою «Що я знаю про професію?»

Кожній групі видають аркуш із зображенням представника певної професії.

— Запишіть ваші асоціації, пов'язані із зазначеною професією, а також доберіть за малюнками слова, які відповідають на питання *що? і хто?, що робить?*. Час роботи — 3 хвилини.

(Після завершення роботи — презентація груп.)

2. Цікавинки від батьків (укласі присутні батьки — представники цих професій)

Завдання для батьків: доповнити розповіді дітей; розповісти цікаві історії з їхнього професійного життя (далі батьки можуть долучитися до роботи в групах).

3. Робота за букварем (с. 30)

Завдання для груп: назвати професії людей, зображених на малюнках. Перевірити, чи правильно розміщено звукові схеми цих слів.

1-ша група «Учителі». 1-й малюнок — учителька;

2-га група «Лікарі». 2-й малюнок — двірник;

3-тя група «Програмісти». 3-й малюнок — співак;

4-та група «Будівельники». 4-й малюнок — пекар.

— Чи всі схеми розміщено правильно?

— Яким групам звукові моделі слід поміняти? («Програмістам» та «Будівельникам» — переплутані схеми під їхніми малюнками.)

4. Гра «Професії»

— У світі так багато професій! Перевіримо, яка група знає їх більше.

— Назвіть професії:

- що допомагають нам подорожувати;
- для яких потрібні машини;

- представники яких ходять у білих халатах;
- представники яких носять спеціальну форму.

Фізкультхвилинка

Руки в сторону та вгору —
На носочки піднімійся.
Підніміть голівку вгору
Й на долоньки подивійся.
Руки в сторони розводим,
Опускаєм плавно вниз,
Присідати ми почнемо,
Добре ноги розізнемо.
Раз присіли — руки прямо.

Встали. Знову все так само.
Вправо дружно почали.
Нахил вліво — раз, два, три!
Повертаємося вправо.
Все виконуємо гарно.
Вліво, вправо повернулись.
Ось розминці вже й кінець.
Хто ж старався — молодець!

5. Гра «Чи знаєш ти професію?»

Представники груп отримують одну з карток із зображенням людини певної професії та малюнки з предметами, що можуть їм знадобитися.

Завдання: вибрати предмети, необхідні людині зазначеної на картці професії; дібрати до предметів слова, що відповідають на питання *який?, яка?, яке?*.

Кожна група отримує повний набір карток із зображенням предметів у конверті. Після завершення роботи — презентація груп.

6. Робота за букварем (с. 31)

— На малюнку — Катруся і Лесик. Ким вони мріють стати? (*Катруся хоче стати балериною, а Лесик — програмістом.*)

— А ким мрієте стати ви, коли виростите? Чому вам подобаються ці професії? (*Під час розповіді про майбутню професію діти звертаються до виставки малюнків «Ким я мрію стати».*)

7. Гра «Пригадай і розкажи» (с. 31)

— Розгляньте малюнок. Що зображено на табличках, які тримають діти? Пригадаймо, що означають ці умовні позначки. (*Слово, поділене на склади; слово з наголосом на другий склад; голосний звук; приголосні звуки — твердий і м'який; крапка, що ставиться в кінці речення; знак оклику; знак питання.*)

— Доберіть слова, що складаються з двох складів.

— Придумайте слова, у яких наголошений другий склад.

— Пригадайте слова, які починаються з голосного звука.

— Доберіть слова, що починаються з твердого приголосного звука.

— Придумайте слова, які мають на початку м'який приголосний звук.

— Складіть речення, у кінці якого слід поставити крапку.

— Побудуйте речення зі знаком оклику в кінці.

— Утворіть речення, у кінці якого необхідно ставити знак питання.

— Як ви гадаєте, чому діти усміхнені? Чи подобається їм навчатися?

— Анатолій Костецький написав вірш про головну професію. Послухайте його та скажіть, якою є ваша професія.

ГОЛОВНА ПРОФЕСІЯ

Спитай у тата і у мами,
Які професії у них.
Професій різних є чимало,
Сповна їх вистачить на всіх!

Та є одна поміж професій,
Якої вчать у житті.
Вона для кожного найперша,
Якої вчитимешся й ти!

— Яка професія є головною?

Фізкультхвилинка

Раз! Два! Всі присіли.
Потім вгору підлетіли.
Три! Чотири! Нахилились,
Із струмочка гарно вмились.
П'ять! Шість! Усі веселі.

Учитель, лікар та геолог,
Письменник, слюсар чи кресляр —
Всі називають головною
Одну професію — школяр!

Бо всім відомо, що без школи,
Без знань, що мусиш там набуть,
Не станеш у житті ніколи
Тим, ким в дитинстві мрієш быть!

8. Робота з дитячою книжкою. Джанні Родарі «Чим пахнуть ремесла»

1) Розглядання виставки книжок.

— Сьогодні у нас є чудова можливість переглянути і перечитати книжки, присвячені різним професіям. Багато книжок є на нашій виставці.

2) Читання вірша Джанні Родарі «Чим пахнуть ремесла».

— Пропоную вам звернути увагу на книжку Джанні Родарі «Чим пахнуть ремесла. Якого кольору ремесла?». Послухайте вірш «Чим пахнуть ремесла».

ЧИМ ПАХНУТЬ РЕМЕСЛА

Мають ремесла свої аромати:
Тістом в пекарні пахне, малята.
Мимо столярні пройдете зрана —
Гостро запахне стружка духмяна.

Лаком і фарбою пахне маляр,
Цеглою — муляр, замазкою — скляр.
Куртка шоферська пахне бензином,
Одяг робочий — мастилом машинним.

Пахне кондитер мускатами, тминами.
Лікар — аптекою і вітамінами.
А хлібороби, що ходять за плугом,
Пахнуть чорноземом, полем і лугом.

Морем і рибою пахне рибак...
Тільки неробство не пахне ніяк.
Ледар пахтиться духами старанно,
Та пахне він, діти, усе ж препогано.

3) *Бесіда за змістом вірша.*

- Про які професії ви почули у вірші?
- Що має кожна професія?
- Чим пахне ледар? Як ви вважаєте, чому?

Інформація для вчителя. Порекомендуйте учням під час перерви обрати книжку та прочитати її для себе чи друга (*упровадження елементів методики «Щоденні 5»*).

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Про які професії ми сьогодні говорили?
- Які професії найважливіші?

2. Рефлексія

На уроці я (*учні висловлюють власну думку*):

- дізнався(*лася*)...
- зрозумів(*ла*)...
- навчився(*лася*)...
- найбільший мій успіх — це...
- найбільші труднощі я відчув(*ла*)...
- я не вмів(*ла*), а тепер умію...
- я змінив(*ла*) своє ставлення до...
- наступного уроку я хочу...

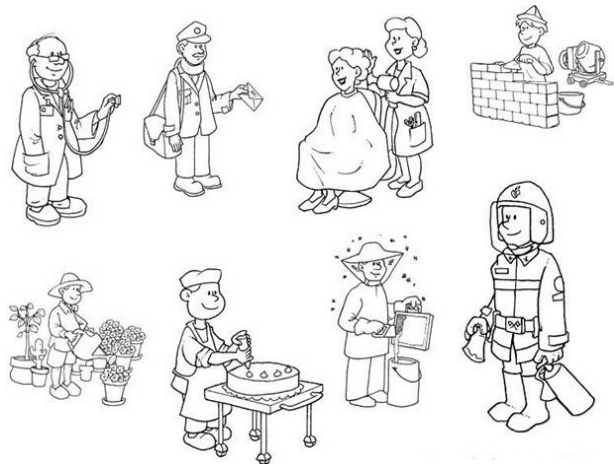
3. Подарунок від батьків

— Ви гарно попрацювали. Ваші мами, одна з яких є поваром-кондитером, спекли вам смачний пиріг, яким ви можете поласувати на перерві! Смачного відпочинку!

Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

- Яка професія, зображена на малюнку, тобі подобається? Розфарбуй.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 30. ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНИХ ЕЛЕМЕНТІВ БУКВ. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ (*Іграшки*)

Мета: закріплювати вміння учнів писати вивчені елементи букв та різні види їхніх з'єднань (*верхнє, середнє і нижнє*); удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита; розвивати спостережливість, уміння виконувати роботу за зразком; удосконалювати вміння спілкувати з однокласниками на задану тему, розповідати за малюнком про події з власного життя; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну та здоров'язбережувальну компетентності; виховувати охайність, старанність, інтерес до дитячих розваг, дбайливе ставлення до своїх іграшок.

Обладнання: мішечок з іграшками; «Чарівний мішечок» з іграшками; виставка улюблених іграшок; плакат для зорової гімнастики; клубок; зошит із друкованою основою.

Тип уроку: урок застосування знань, умінь і навичок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Видумуй, пробуй, твори!
Розум, фантазію прояви!

Активним і уважним будь,
Про кмітливість не забудь!

2. Робота за сторінкою зошита (с. 17)

Бесіда за малюнком

- Кого ви бачите на малюнку? (*Хлопчика і дівчинку.*)
- Придумайте дітям імена.
- Пофантазуйте та уявіть: наші діти завітали до парку атракціонів. Що вони побачили? (*Атракціон із машинками.*)
- Якого кольору машинку обрав хлопчик? А дівчинка?
- Як ви гадаєте, хто з-поміж дітей був більш вправним? Чому?
- Які відчуття вони переживали під час катання? (*Спочатку хвилювались, потім захоплювались, змагались, раділи, відчували страх під час зіткнення машин тощо.*)
- Хто з вас має досвід катання на таких машинках?
- Коли і де це було?
- Що ви відчували під час катання? Розкажіть.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Вступна бесіда

- Які елементи букв ми навчилися писати попереднього уроку?
- Сьогодні ми повторимо написання елементів букв, що вивчали раніше на попередніх уроках.

2. Робота за сторінкою зошита (с. 17)

1) Письмо елементів букв.

— Знайдіть та обведіть на малюнку малі півовали; короткі похилі лінії із заокругленнями вниз, а потім — угорі та вниз; подовжені похилі лінії із заокругленням угорі та вниз; подовжені похилі з петлею вниз, а потім — з петлею вгорі; овали малі та великі.

2) Письмо в робочих рядках сітки зошита.

Аналіз кожного елемента букв, наведення зразків і написання елементів до кінця рядка.

Фізкультхвилинка

А тепер у нас розминка,
А тепер фізкультхвилинка.
Встали рівно біля парт,
Починаємо наш старт.

Ось зігнули так ручата
Й полетіли, мов качата.
Ніжками загупотіли,
Потім разом всі присіли.

До сонечка потяглися
І у боки так взялися.
Вправо разом нахилились,
Вліво, щоб не помилились.
Руки вниз ми опустили

Й трохи ними потрусили.
Шию трішки розім'яли
І за парти посідали.
А тепер мерщій до справ,
Кожен вченим з нас щоб став.

3. Продовження роботи у зошиті (с. 17)

1) Гра «Чи схожі машинки?».

- Розгляньте машини, зображені внизу сторінки.
- Чи схожі вони на ті, на яких каталися діти, зображені на верхньому малюнку?
- Наведіть олівцем контури деталей та розфарбуйте машинки кольоровими олівцями.
- Яка з машинок вам більше подобається і чому?

2) Стратегія «Кубування» (1-ша сторона куба — «Опишіть»).

- Оберіть одну з машинок та опишіть її.

4. Розвиток зв'язного мовлення учнів. Тема «Іграшки»

1) Гра «Чудовий мішечок» (у вчителя — мішечок з іграшками).

Умови гри: не заглядаючи в мішечок, дитина визначає предмет на дотик і називає його. Якщо завдання виконане правильно, предмет дістають із мішечка.

- Як одним словом можна назвати предмети із «Чарівного мішечка»? (Іграшки.)
- Сьогодні ми поговоримо про наші улюблені іграшки.

2) Робота за сторінкою зошита (с. 18).

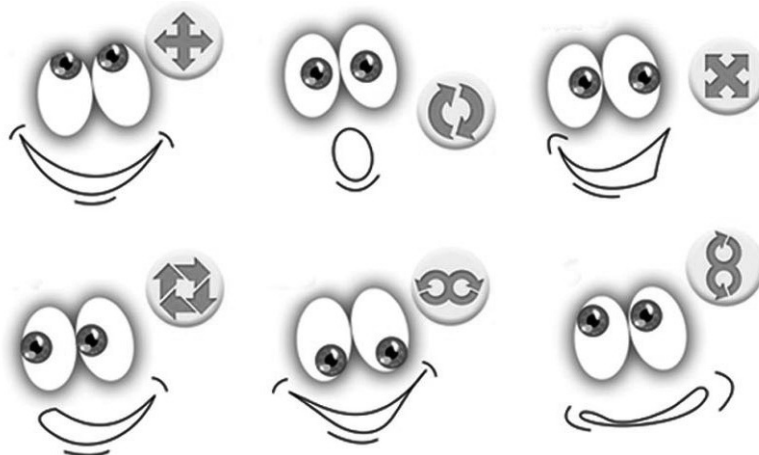
- Бесіда за малюнком.
 - Назвіть зображені на верхньому малюнку іграшки.
 - Які з них вам найбільше подобаються? Поясніть чому.
 - Пригадайте, які з цих іграшок є у вас удома?
- Складання діалогу. Робота в парах.
 - Ви сьогодні — не просто діти, ви сьогодні — актори. Що роблять люди зазначеної професії?
 - Уявіть себе на сцені. За допомогою чого актори передають настрій? (За допомогою голосу і рухів (жестів), почуттів та емоцій персонажів.)
 - Розкажіть одне одному про свої улюблені іграшки (хто їх купив, чому вони подобаються, як до них ставляться).

Учні об'єднуються у пари й розігрують за поданим малюнком сценку «Моя улюблена іграшка».

3) Гімнастика для очей.

Раз, два, три!
Очі догори!
На чотири та й на п'ять
— Виконайте вправу за малюнком.

Будем міцно їх стулять.
Знову очі догори —
Ми рахуем раз, два, три!

4) Продовження роботи за сторінкою зошита (с. 18).

- Бесіда за малюнком.
 - Кого ви бачите на малюнку?
 - У який час доби відбувається подія? Чому ви так вирішили?
 - Що забув зробити Петрик? (*Поскладати свої іграшки.*)
- Складання колективної розповіді про хлопчика Петрика (*один учень починає розповідати, а інші продовжують*).
- Робота в парах. Складання діалогу «Як живеться моїм іграшкам?».
Учні розпитують одне в одного, де зберігаються їхні іграшки, хто їх складає, чи трапляються з дітьми такі випадки, як з Петриком.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Гра «Упізнай!»

Учитель відкриває дошку з елементами букв, записаних задалегідь.

- Знайдіть на дошці елементи букв, що ми вже вивчили.
- З наступного уроку ви почнете вчитися писати букви та з'єднувати їх у слова.

2. Рефлексія

Вправа «Клубок»

Діти утворюють коло.

— Усі діти люблять іграшки та казки. У яких казках ми можемо зустріти чарівний клубок?

— Сьогодні «чарівний клубок» завітав і до нас.

Умова проведення вправи: кожний учасник розповідає, що дізнався на занятті, яку нову інформацію почув. Учень тримає в руках клубок і після розповіді віддає його іншому учасникові, залишаючи в себе кінчик нитки.

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

БУКВЕНИЙ ПЕРІОД

УРОК 31. ЗВУК [а]. МАЛА БУКВА а. СКЛАДАННЯ РЕЧЕНЬ ЗА МАЛЮНКАМИ

Мета: ознайомити учнів з друкованою малою буквою *а*; учити друкувати *ії*; удосконалювати вміння робити звуковий аналіз слів, добирати слова зі звуком [а] на початку, в середині та в кінці; розвивати вміння виконувати завдання на встановлення відповідності, будувати речення з використанням допоміжних матеріалів; формувати компетентності спілкування державною мовою, математичну та соціальну компетентність; формувати інтерес до навчальної діяльності; виховувати старанність.

Обладнання: таблички для стін слів, синельні палички, фішки для звукового аналізу, картки для гри «Розвідники», паперові квіти, розмальовка пирога, паперові кульки.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Форма проведення: урок-свято.

Освітні галузі: мовно-літературна, математична, соціальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

2. Вступна бесіда

— Сьогодні у нас справді свято. Послухайте вірш та спробуйте здогадатися яке.

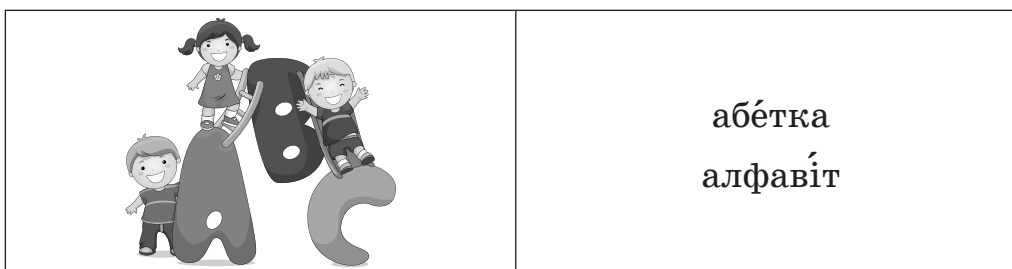
Для того щоб навчитися читати,
Абетку треба досконало знати,

Без букви жодної не можна обійтись,
Тож будь уважним і старанно вчись!

— Сьогодні свято першої букви! Ми розпочинаємо вивчення абетки.

— Що таке абетка? Як її ще можна назвати?

3. Розміщення слів *абетка*, *алфавіт* на стіні слів

— Поділіть слова *абетка* та *алфавіт* на склади. Визначте наголос. Який склад наголошений?

— Порахуйте голосні звуки у слові *абетка*.

— Скільки голосних звуків у слові *алфавіт*?

— У якому слові голосних звуків більше?

4. Розучування віршика про абетку

Букви всі від — А до Я,—
Як одна міцна сім'я.

Варто всіх у цій родині
Знати грамотній дитині.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Аналітична вправа

— Назвіть перший звук у словах *абетка* та *алфавіт*.

— Який це звук: голосний чи приголосний? Доведіть.

— На святі завжди співають пісні.

— Заспіваймо звук [а] на мотив колискової; на мотив пісні-гри «Подоланочка»; на мотив пісні «Жили у бабусі два веселих гуси».

— Якою буквою на письмі позначається звук [а]?

2. Робота за сторінкою букваря (с. 32)

- Розгляньте малюнок. Де знаходяться букви *Aa*?
- На якій зупинці? На який транспорт очікують букви?
- Викладіть слово *автобус* з фішок для звукового аналізу. Поділіть його на склади. Визначте наголошений склад.
- Пригадайте правила поведінки в автобусі.

3. Хвилинка-жартівлінка

- Послухайте віршик про хлопчика Івася та скажіть, чи добре він поведився в автобусі.

ПОДВИГ ІВАСЯ

У автобус на зупинці увійшла бабуся.
Хлопчик швидко підхопився, весело всміхнувся.
— Я постою, не біда... Сядьте, — мовив басом.
Сам навколо погляда, чи не скажуть часом:
«Молодчина наш Івась, він культурний, чемний...»

Наш Івась в четвертий клас ходить недаремно! ...
Та ніхто його чомусь похвалить не хоче.
І тоді він до бабусі нахилився й шепоче:
«Ну, здається, вже у вас відпочили ніжки.
Може, сходити вам час? Я посиджу трішки...»

Михайло Білецький

4. Позначення звука [а] буквою

- Отже, звук [а] на письмі позначається буквою *a*.
- Розгляньте букву *a*. З яких елементів складається ця літера?

5. Моделювання літери *a* із синельних паличок

6. Гра «Розвідники». Робота в парах

На картках зображено предметні малюнки. Учнім потрібно відшукати та обвести лише ті, що починаються буквою *a*.

- Які малюнки «спіймали»? Що спільного у всіх малюнків на картці?

7. Друкування малої літери *a*

- По оксамитовому паперу;
- у повітрі за зразком учителя;
- у зошиті за клітинками.

Фізкультхвилинка.

- Що за свято без танців? Запрошую вас відпочити!

Раз — і встали.
Один — руки в боки.
Один — два підскоки.
Один — тягнем руки.
Один — туки-туки.
На п'ятку й носочок,
І руки донизу.

Й неначе коточок,
Пройшовсь по карнизу.
Всміхнулись гарненько,
Присіли і встали.
Малята швиденько
Втому прогнали.

8. Продовження роботи за букварем (с. 32)

1) Звуковий аналіз слів.

— Що робить буква *a* на першому малюнку? (Буква «*a*» зриває *a*ґрус.)

— Викладіть звукову схему слова *a*ґрус. Де знаходиться звук [а] у цьому слові?

(Аналогічну роботу проводять за іншими малюнками цього завдання.)

2) Читання літери.

— На наше свято завітала гостя — дівчинка Читалочка. Вона пропонує вам разом прочитати літеру *a*.

3) Складання речень (с. 33).

— Складіть речення, вставивши замість крапок необхідні слова.

4) Гра «Розсипанка» (с. 33).

— Складіть із розсипаних букв слово (*айстра*).

— Де знаходиться звук [а] у цьому слові?

— Що таке айстра? Коли цвіте ця квітка? Якого кольору вона буває?

9. Динамічна гра «Збери квіти»

— Запрошую вас прикрасити наше свято квітами. Але оскільки у нас свято першої букви — букви *a*, то обрати можна лише квіти, в назві яких є буква *a*.

(На дошці прикріплено букву «*a*», у дітей у групах — картки із зображенням квітів; учням за певний час пропонують прикрасити дошку навколо букви «*a*» квітами з цією буквою.)

10. Вправа «Святковий пиріг»

— Настав час святкового пирога. Запрошую вас перетворитися на кондитерів та прикрасити наш торт буквою *a*.

(Учням пропонують розфарбувати пиріг та прописати по лініях літеру «*a*».)

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Вправа «Інтерв'ю»

— Свято добігло кінця.

— Якій букві воно було присвячене?

— Який звук позначає літера *a*?

2. Рефлексія

— Подаруйте нашій літері *a* повітряну кульку: якщо вам було цікаво та весело на святі — зеленого кольору; якщо іноді було щось незрозуміло — жовтого; якщо свято вам не сподобалося — червоного.

(Учні обирають вирізану з кольорового паперу «кульку» відповідного кольору та прикріплюють її на дошці біля букви «*a*».)

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 32. НАПИСАННЯ МАЛОЇ БУКВИ *a*

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою *a*; учити її писати; формувати вміння з'єднувати букву *a* з короткою похилою лінією, подовженою похилою з петлею вгорі, півовалом; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, не виходити за межі робочого рядка, дотримувати поля; удосконалювати вміння розповідати за малюнком; розвивати спостережливість, уміння порівнювати, знаходити в групі однакові предмети; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну, математичну та природничу компетентність; виховувати охайність, старанність, інтерес до декоративних рибок.

Обладнання: табличка для стіни слів; малюнки із зображенням акваріумів; цеглинки LEGO; картки з буквами *a*; каса букв; фігури рибок та акваріум для рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, природнича, соціальна, математична.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Вже закінчилась перерва
І дзвенить для нас дзвінок.

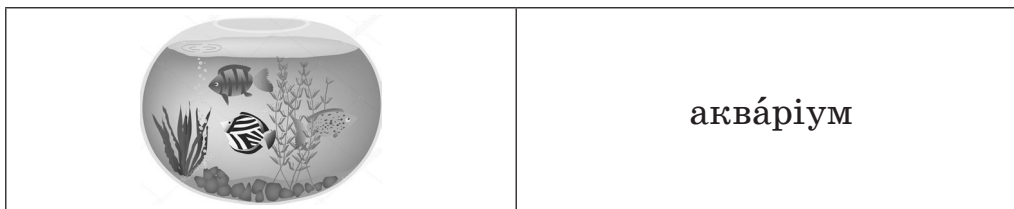
Всі зібралися у класі?
Починаємо урок!

2. Вправа «Шифрувальник»

ВА УМ АҚ РІ

— Про що ми сьогодні говоритимемо на уроці? (*Про акваріум.*)

3. Розміщення слова *акваріум* на стіні слів

— Акваріум — це скляна ємність для утримання та розведення водних тварин і рослин.

4. Словникова робота. Складання схеми речень

— Послухайте речення та викладіть його схему за допомогою шести цеглинок. Слово *акваріум* у реченні викладіть за допомогою картки-малюнка з його зображенням.

Тато купив мені акваріум.

Акваріум — це будинок для рибок.

У моєму акваріумі яскраві рибки.

— У якому реченні слово *акваріум* стоїть на початку? в середині? у кінці?

5. Робота за сторінкою зошита (с. 19)

— Що ви бачите на малюнку?

— Хто живе в акваріумі?

— Скільки рибок плаває?

Складання «асоціативного куща» до слова «рибки»

— Рибки які?

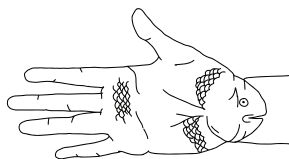

- Хто вдома має акваріум?
- Хто доглядає рибку у вашому акваріумі?
- Як потрібно доглядати за рибками в акваріумі?

6. Пальчикова гімнастика

«Голова риби» — початок долоні, «хвостик» — пальчики, «верхній плавець» — великий палець. Долоня й пальці розслаблені, вони гнучко звиваються.

Краснопірки та йоржі,
і колючі окуні
так іграють в глибині.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Аналітична вправа

- Поділіть слово *акваріум* на склади.
- Який склад наголошений?
- Назвіть перший звук у слові *акваріум*. Якою буквою позначається звук [а] на письмі?

2. Графічний аналіз малої літери а

— З яких елементів складається буква *а*? На що вона схожа?

- Порівняйте друковану та рукописну букви *а*.
- Закресліть всі друковані літери *А*.

А	А	А	А	А	А	А
А	А	А	А	А	А	А
А	А	А	А	А	а	а
А	а	а	А	а	А	А
а	а	а	а	а	а	А
А	а	а	А	а	А	А
А	А	А	А	А	а	а
А	А	А	А	А	А	А
А	А	А	А	А	А	А
А	А	А	А	А	А	А

— Який малюнок утворився у вас у таблиці? (*Рибка*.)

3. Повторення правил правильної постави під час письма

4. Продовження роботи у зошиті (с. 19)

1) Письмо елементів літери «а».

Фізкультхвилинка

РИБКИ

Рибка плаває в водиці,
Рибці весело гулять.
Рибко, рибко-витівнице,
Хочем ми тебе впіймати!
Рибка воду сколихнула,
Хліба крихітку взяла,
Рибка хвостиком махнула,
Рибка хутко попливла.

2) Письмо рядкової букви «а».

3) **Гра «Рибалка».**

— Послухайте слова та «зловіть на гачок» (*учні плескають у долоні*) лише ті, що мають звук [а] на початку слова.

4) **Письмо рядкової букви «а» у чергуванні з малою похилою лінією.**

5) **Письмо рядкової букви «а» у чергуванні з великою похилою лінією з петлею вгорі.**

6) **Вправа «Збери слово».**

Учням пропонують узяти на столах картку з буквою та об'єднатися в групи за кольором літери. За командою вчителя вишикуватися в рядок, утворивши з букв слово *рибка*.

7) **Письмо рядкової букви «а» з малим правим півовалом (окремо та в поєднанні).**

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Вправа для розвитку спостережливості (с. 19)

- Знайдіть та розфарбуйте однакових рибок.
- Скільки зафарбованих рибок на малюнку?
- Складіть приклад на додавання за цим малюнком.

2. Вправа «Мікрофон»

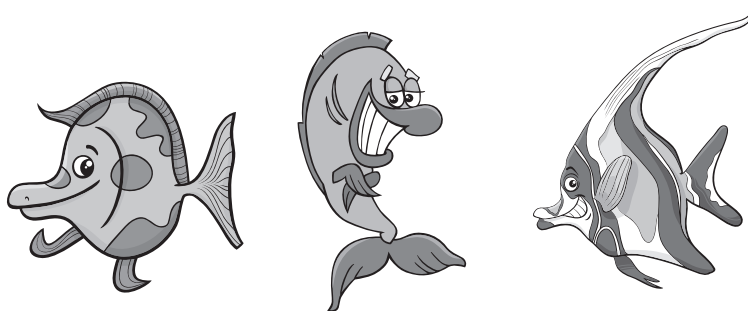
- Яку букву ми навчилися сьогодні писати?
- З яких елементів вона складається?
- Який звук вона позначає?

3. Вправа «Жива буква» (завдання на індивідуальних картках)

Завдання: «оживити» (*домалювати*) букву *а*, перетворивши її на живу істоту.

4. Рефлексія

- Оберіть рибку зеленого кольору, якщо вам удалося навчитися писати сьогодні малу букву *а*.
- Оберіть рибку жовтого кольору, якщо вам щось не вдалося.
- Оберіть рибку червоного кольору, якщо вам не сподобалося працювати на уроці.
- Запустіть обрану рибку до нашого акваріума.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 33. ВЕЛИКА БУКВА А. РОЗПОВІДЬ ЗА МАЛЮНКАМИ

Мета: ознайомити учнів з великою друкованою буквою А, її використанням під час написання імен, прізвищ; учити друкувати велику букву А; закріплювати вміння друкувати малу букву а; удосконалювати вміння робити звуковий аналіз слів; учити позначати друкованою буквою (великою чи малою) перший звук у сприйнятих на слух словах; формувати вміння читати чистомовки, розпізнавати букви А й а у тексті; учити сприймати на слух текст, відповідати на запитання за його змістом; розвивати спостережливість, уміння розповідати за малюнком; формувати компетентності спілкування державною мовою, математичну, мистецьку та природничу компетентності; виховувати уважність, старанність, інтерес до читання.

Обладнання: зображення Мудрої Сови; картка для роботи в парах; таблиця для стіни слів; куб (прийом «Кубування»); репродукція картини В. Волегова «Діти»; цеглинки LEGO; кольорові букви; фігури сови.

Тип уроку: комбінований урок.

Форма проведення: урок-гра.

Освітні галузі: мовно-літературна, математична, мистецька, природнича.

Хід уроку

1. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

2. Вступна бесіда

— Друзі, оскільки ви найрозумніші та найталановитіші діти у світі, я відмінюю урок української мови та запрошую вас на гру «Що? Де? Коли?».

Сьогодні з нами гратимуть відомі вам особистості. Отже, розпочинаймо!

— I раунд. З вами гратиме Мудра Сова.

— Поміркуйте, чому Сова Мудра. Де можна здобути знання, крім школи?

— З якою буквою ознайомилися попереднього уроку? Який звук вона позначає?

— Діти, Мудра Сова вирішила запросити до себе на гостину своїх подруг пташок. Але їх виявилось так багато, що Сова розгубилася. Тоді їй спало на думку запросити спочатку лише пташок, у назві яких є звук [а]. До вас вона звертається із завданням: оберіть пташок, назва яких містить звук [а].

(Учні працюють у парах. З-поміж запропонованих пташок обирають лише тих, у назві яких є звук [а], та обводять їх.)

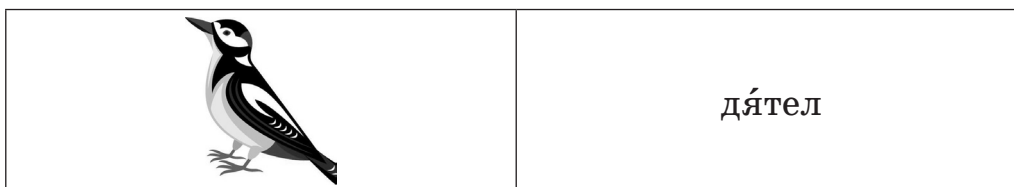
			
ворона	голуб	горобець	грак
			
гуска	дятел	ластівка	качка

— Порахуйте, скільки птахів завітає на гостину до Мудрої Сови.

— Яка назва пташки не має у назві букви а, але потрапила до списку запрошених? (Дятел.) Чому? (Бо має звук [а].)

3. Розміщення слова *дятел* на стіні слів

— Де ми чуємо звук [а] у слові *дятел*?

4. Словникова робота. Прийом «Кубування»

- Як виглядає дятел? Опишіть його.
- Чим він схожий на інших пташок? Чим відрізняється?

5. Розучування вірша про дятла

Цілий день у лісі дятел
Стукає собі завзято...

Тільки й чути його стук:
«Тук-тук-тук!» та «Тук-тук-тук!».

- Чому стукає дятел?
- Ви отримали бал від Мудрої Сови.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за картиною. Стратегія «Входження в картину»

- Розгляньте репродукцію. Кого зобразив художник?
- Що роблять діти?
- Де вони гуляють?
- У що одягнені хлопчик та дівчинка? Що у них у руках?
- Який настрій у дітей? Про що вони замислилися?
- Чи хотіли б ви долучитися до дітей? Чим би ви їх пригостили?
- Як ви вважаєте, це сучасна картина? Чому дійшли такого висновку?
- Яку назву можна дібрати до цієї картини?
- Ми розглядали картину сучасного художника Володимира Волегова «Діти».

Фізкультхвилинка

Руки в сторону та вгору —
На носочки підніміться.
Підніміть голівку вгору
Й на долоньки подивіться.
Руки в сторони розводим,
Опускаєм плавно вниз,
Присідати ми почнемо,
Добре ноги розізнемо.
Раз присіли — руки прямо.

Встали. Знову все так само.
Вправо дружно почали.
Нахил вліво — раз, два, три!
Повертаємося вправо.
Все виконуємо гарно.
Вліво, вправо повернулись.
Ось розминці вже й кінець.
Хто ж старався — молодець!

2. Вправа «Добери ім'я»

— Доберіть ім'я для хлопчика та дівчинки, що відповідатиме схемі.

А				а	Дівчинка
А					Хлопчик

(Учитель або учень друкують імена «Аліна», «Антон» на схемі на дошці.)

— Якою літерою починаються імена дітей? Чим відрізняється літера а на початку імені *Аліна* та в кінці? (*Велика та мала літери «а»*.)

— Чому слово *Аліна* написано з великої літери?

— Отже, навіщо потрібна велика літера А? (*Щоб писати імена людей*.)

— Чи є в нашому класі діти, ім'я яких починається літерою А?

3. Вправа «Вежа». Робота в групах

— II раунд. Завдання вам пропонує казковий герой, ім'я якого ви дізнаєтеся, якщо зможете зібрати «розсипанку» з літер. (*Аладдін*.)

— Питання від Аладдіна: «Чи знаєте ви, кого хоче врятувати Аладдін з високої вежі?».

— Щоб допомогти йому, слід виконати завдання: побудувати вежу з цеглинок у групі. Умова проведення вправи: по черзі члени групи називають ім'я дівчинки або хлопчика, що починається літерою А, та ставлять одну цеглинку. Якщо дитина не може дібрати ім'я, вона пропускає хід. Учні працюють до сигналу вчителя. Виграє група, у якій утворилася найвища вежа.

4. Робота за сторінкою букваря (с. 34)

1) *Бесіда*.

— Кого ви бачите на малюнку вгорі сторінки?

— Доберіть імена дітям, які починалися б літерою А.

— Чим займаються діти? Що вони малюють?

— Піднесіть руку, кому також подобається малювати на асфальті.

2) *Графічний аналіз літери «А»*.

— Розгляньте літеру А. З яких елементів вона складається?

— Скільки клітинок займає велика літера А?

3) *Друківання великої літери «А»*.

- У повітрі (*під рахунок раз, два, три*);
- у клітинках;
- по черзі — велику і малу.

4) *Робота за малюнками*.

— Розгляньте малюнок. Яка пригода сталася з дівчинкою?

— До якого слова побудовано звукову схему під малюнком? (*Кактус*.)

— Розгляньте другий малюнок. Кому матуся співає пісеньку?

— До якого слова побудовано звукову схему під малюнком?

5) *Читання букви «а»*.

5. Диктант

— Наступне питання надіслала нам Маша з мультфільму «Маша та ведмідь». Справа в тому, що вона ніяк не може розрізнити, які слова слід писати з великої літери, а які — з маленької.

Завдання виконують у такий спосіб: учитель диктує слова *Аліна, абетка, Антон, айстра, абрикос, Алла, артист, акваріум*, а діти друкують у клітинках тільки перші букви цих слів (*велику «А» або малу «а»*).

6. Пальчикова гімнастика

КУЛЬКА

Вихідне положення. Пальці обох рук зібрані пучкою і стикаються кінчиками.

«Надуваемо кульку»: пальці уявно тримають м'ячик або кульку.

«Кулька лопнула»: пальці набувають вихідної позиції.

Пружну кульку я надую,
Мотузочок зав'яжу.
Ну а потім її здую,
Всім цей фокус покажу.

7. Продовження роботи за букварем (с. 35)

1) Читання зі *Щебетунчиком*.

2) Робота над текстом.

- Читання тексту вчителем.
— Про кого йдеться в тексті?
- Диференційована вправа.
Учні, які вміють читати, читають тихо; ті, хто не читає, — шукає та рахує букви А.
— Ким хоче стати Аліна?
— Кого лікує дівчинка-лікар?
— Що вона радить хворому?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Вправа на розвиток спостережливості

— III раунд. Запитання ставить поросля Ньюша. Вона дуже любить малювати. Але останнього разу намалювала дивні малюнки. Ньюша просить вас знайти помилки в її роботах.

— Розгляньте малюнки. Що ви помітили? Де потрібно було намалювати аптекаря? А артиста?

2. Гра «М'яч злови — відповідь скажи!»

- З якою буквою ознайомилися сьогодні на уроці?
- Який звук вона позначає?
- Навіщо потрібна велика літера А?

3. Рефлексія

— У вас на столах — символ гри «Що? Де? Коли?» — сова.

Якщо гра сьогодні здалася вам цікавою, а ви були активними — посадіть свою сову на зелене дерево; якщо вам було щось незрозуміло — на жовте; якщо питання та завдання виявилися надто складними — на червоне.

— Дякую за гру!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 34. НАПИСАННЯ ВЕЛИКОЇ БУКВИ А

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою А; учити її писати; формувати вміння з'єднувати велику букву А з малою та елементами букв (*короткою похилою лінією, подовженою з петлею внизу, півовалом*); удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, не виходити за межі робочого рядка і надрядкової лінії, дотримувати поля; удосконалювати вміння розповідати за малюнком; розвивати спостережливість, уміння порівнювати; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну та здоров'язбережувальну компетентності; виховувати охайність, старанність, бажання вживати фрукти, усвідомлюючи їхню користь для здоров'я.

Обладнання: картки для гра «Буква заховалася»; зразок написання рукописної букви А; картки для проведення вправи для уважних; шматочки фруктів на шпажках.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

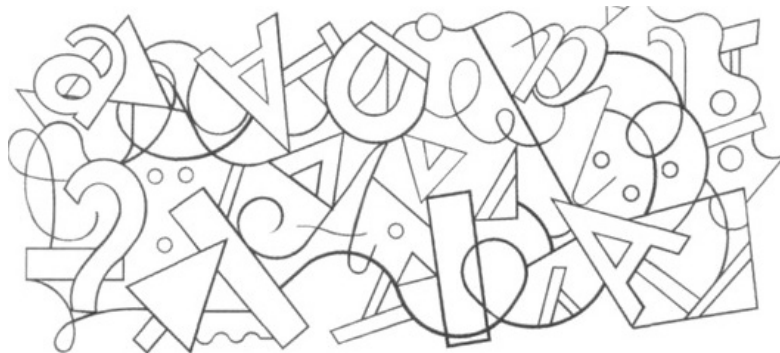
Усі почули ви дзвінок,
Він покликав на урок.
Кожен з вас приготувався,

На перерві постарався.
Зараз сядуть лиш дівчата,
А за ними і хлоп'ята.

2. Гра «Буква заховалася»

— Яку букву вивчали на уроці читання?

Завдання: знайти велику букву А, що заховалася, та обвести її. Скільки букв ви знайшли?

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою зошита (с. 20)

1) Бесіда за малюнком.

— Розгляньте малюнок. Розкажіть, що відбувається на ньому.

— Придумайте дітям, зображеним на малюнку, імена на букву А.

— Назвіть інші предмети, у назвах яких є буква а. (*Пальма, мавпа, акула, хмара, вода, океан.*)

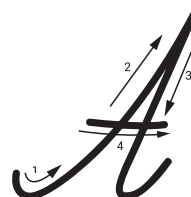
— Які слова ви будете писати з великої букви? (*Імена дітей.*)

— Сьогодні на уроці ви навчитеся писати велику рукописну букву А.

2) Аналіз елементів, з яких складається рукописна буква «А».

— З яких елементів складається рукописна буква А?

— Знайдіть ці елементи на малюнку та наведіть їх олівцем (*спочатку подовжені похилі лінії із заокругленням унизу праворуч, а потім — із заокругленням ліворуч*).

3) Письмо рукописної букви «А».

- Письмо елементів букви в рядку;
- пояснення та демонстрування написання букви А вчителем;
- письмо у повітрі (*під рахунок «раз і, два і, три»*);
- самостійне письмо букви дітьми.

Фізкультхвилинка

Руки в сторону та вгору —
На носочки підніміться.
Підніміть голівку вгору
Й на долоньки подивіться.
Руки в сторони розводим,
Опускаєм плавно вниз,
Присідати ми почнемо,
Добре ноги розімнемо.

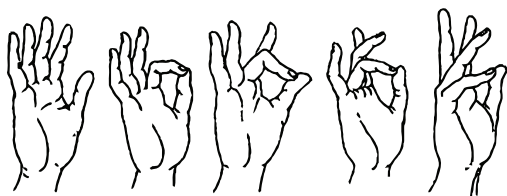
Раз присіли — руки прямо.
Встали. Знову все так само.
Вправу дружно почали.
Нахил вліво — раз, два, три!
Нахил вправо — раз, два, три!
Вліво, вправо повернулись.
Ось розминці вже й кінець.
Хто ж старався — молодець!

2. Продовження роботи в зошиті (с. 20)

- Вправлення у написанні великої букви А.
- Письмо поєднання букви А з елементами букв і малою а.

3. Пальчикова гімнастика

(Учитель декламує вірш і показує долоню, а потім по черзі з'єднує з великим пальцем решту, починаючи зі вказівного.)

— Пальчику, пальчику,
Де ти бував?
— Я з цим братом в ліс ходив,
А з цим братом борщ варив,
З цим я кашки скуштував,
А з найменшим заспівав.

4. Гра «Хто уважний?»

- Розгляньте малюнок і скажіть, які фрукти лежать у першій вазі.
- Чи є в назвах цих фруктів буква а?
- Порівняйте першу вазу з другою і третьою. Що не так?
- Домалюйте олівцем ті фрукти, яких бракує у другій та третій вазах.
- Чи корисні фрукти для здоров'я? Чому?
- Як ви вважаєте, чи вживали діти фрукти, зображені у вазах, чи люблять їх, чи знають, де вони ростуть?
- Навіщо необхідно і дітям, і дорослим уживати в їжу фрукти?

5. Гра «Здогадайся, який фрукт?»

До вчителя за бажанням виходять декілька учнів, їм зав'язують очі. У вчителя заздалегідь заготовлено шматочки фруктів на шпажках (*наприклад: яблуко, апельсин*, банан, ананас*). Діти, до рота яких потрапляють шматочки фруктів, повинні вгадати та назвати їх, зважаючи на смакові якості.

*Увага! Для проведення такого роду вправ учителям необхідно обов'язково знати реакцію дітей на вживання цитрусових.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

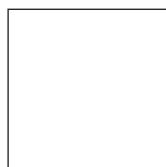
1. Бесіда

- Пригадайте, яку букву вчилися писати на уроці.
- Навіщо потрібна велика буква А?
- Назвіть слова, що починаються з букви А.

2. Вправа для уважних

- Знайдіть та обведіть усі букви А.
- У клітинці праворуч запишіть велику рукописну букву А.

ЛНОАИШРАВУА
ДЗАМНАВПФВС
РОВЦСЯЧБЮАД
ХГЕЖБЮАУЦЙФ

3. Рефлексія «Незакінчене речення»

Учасники по черзі продовжують незакінчене речення: «Я... (назвати себе) побачив(ла) для себе сьогодні багато нового й цікавого, зокрема...».

Завдання для цікавої перерви

- З'єднай лінією акулу та її тінь.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 35. ЗВУК [о]. МАЛА БУКВА о. СКЛАДАННЯ РОЗПОВІДІ ЗА МАЛЮНКАМИ

Мета: ознайомити учнів з друкованою малою буквою о; учити друкувати її; удосконалювати вміння робити звуковий аналіз слів, добирати слова зі звуком [о] на початку, в середині та в кінці; розвивати вміння виконувати завдання на встановлення відповідності, будувати речення і розповіді за малюнками; формувати компетентності спілкування державною мовою, природничу, соціальну та здоров'язбережувальну компетентності; формувати інтерес до навчання; виховувати старанність.

Обладнання: таблиця для стіни слів; картка для вправи «З'єднай правильно»; цеглинки LEGO; синельні палички; паперові дерева; малюнок городу; вирізані паперові овочі.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, природнича, соціальна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Хай плещуть долоньки,
Тупають ніжки,

Працюють голівки
Та сяють усмішки.

2. Вступна бесіда

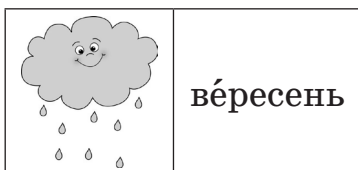
- Яка зараз пора року?
- Які прикмети осені ви знаєте?

3. Гра «Докажи словечко»

- Пригадаймо ще деякі прикмети осені.
- Осінь іде, а за собою дощі...
- Весна красна квітами, а осінь — ...
- Навесні горшки порожніють, а восени — ...
- Як вересніє, то й дощик...
- Літо дає коріння, а осінь — ...

4. Розміщення слів *вересень, жовтень, листопад* на стіні слів

- Назвіть осінні місяці.

- У назві якого місяця є звук [а]? Яке місце в слові він займає?
- Поділіть ці слова на склади. Назвіть слово, що складається з двох складів. Які слова складаються з трьох складів?
- У назвах якого місяця наголошений перший склад?

5. Вправа «З'єднай правильно». Робота в парах

(Пара отримує картку, на якій потрібно з'єднати малюнок зі словом.)

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Бесіда. Робота в групах

- Як назвати одним словом предмети, розташовані на картці?
- Де вирощують овочі?
- Чим овочі корисні для людини?
- Складіть у групі речення з цим словом.
- Побудуйте з цеглинок схему свого речення.
(Представники груп озвучують свої речення.)

2. Робота за сторінкою букваря (с. 36)

1) Бесіда за малюнком.

- Що ви бачите на малюнку вгорі?
- Куди потрапили букви?
- Що росте на цьому городі?
- Якими виростили(ся) огірки? (Великими, соковитими, смачними.)

2) Звуковий аналіз слова.

- Виконаймо звуковий аналіз слова *огірки*. Викладіть звукову схему слова зі своїх фішок. Порівняйте свою схему зі схемою на сторінці букваря.
- Назвіть перший звук у цьому слові.
- Як він вимовляється? (Рот відкритий, немає жодних перешкод.)
- Як називається звук, що вимовляється без перешкод та утворюється лише з голосу?
- Отже, який звук [о]?
- На письмі цей звук позначають буквою *о*.

Фізкультхвилинка

Пішов дід на город — гуп, гуп. (Учні крокують.)
Узяв ріпку за зелений чуб,
Тягне руками, вперся ногами,
Мучився, потів увесь день,
А ріпка сидить у землі, як пень! (Учні у рядах шикуються одне за одним, як герої казки, і нахилиються вперед — назад. Уявляють, що вирвали ріпку, сідають на місця.)

3) Ознайомлення з малою друкованою буквою «о».

- На що схожа буква *о*? Яку форму вона має?

4) Моделювання букви «о» із синельних паличок.

5) «Оживлення» букви «о». Робота в парах.

- Перетворіть букву *о* на живу істоту. (Учні працюють у парах на окремих аркушах паперу.)

6) Друкування букви «о».

- Письмо букви у повітрі за зразком учителя;
- письмо букви пальчиком на спинці сусіда;
- письмо в зошиті за клітинками;
- письмо букви *о* у чергування з малою літерою *а*.

7) Пальчикова гімнастика.

КОЗА

На галявині в лісу
Дід Трохим пасе козу.

Йде коза у хлів мерщій,
А козел — назустріч їй.

Вихідне положення: вказівний палець та мізинець випрямити. Середній та безіменний — притиснути великим пальцем до долоні. Спочатку вправу виконувати кожною рукою по черзі.

Потім можна виконувати вправу обома руками, імітуючи козла та козу.

8) Робота за малюнками (с. 36).

- Що робить буква *о* на першому малюнку? (Буква «о» тягне осла.)
- Викладіть звукову схему слова *осел*. (Учитель викладає паралельно з учнями схему з демонстраційних фішок.)

— Де знаходиться звук [о] в цьому слові? Якою буквою ми позначимо звук [о]?
(Аналогічну роботу проводять з іншими малюнками цього завдання.)

9) Читання букви «о» з Читалочкою.

10) Вправа на встановлення відповідності (с. 36).

Учні викладають звукову схему до слова *окуляри* та знаходять відповідну схему. Аналогічну роботу проводять зі словами *олівець* та *озеро*.

11) Визначення місця букви «о» у словах (с. 37).

— Розгляньте рамочки на сторінці букваря. Чим вони відрізняються? (Буква «о» у верхній рамочці стоїть у кінці, а в нижній — посередині.)

— Який предмет першим зображений на картці? (Човен.)

— Викладіть звукову схему цього слова. Де знаходиться звук [о] в цьому слові — у середині слова чи в кінці?

— Знайдіть рамочку, що відповідає слову *човен*.

(Аналогічну роботу проводять зі словами «горіх», «молоток», «весло», «крило».)

12) Робота за малюнками (с. 37).

— Кого ви бачите на малюнку? Дайте їй ім'я.

— Кого побачила дівчинка?

— Де вона помітила їжачка?

— Які емоції відчула дівчинка? Чому? Як ви здогадалися?

— Прочитайте, що вигукнула дівчинка.

— Хто зображений на іншому малюнку? Дайте ім'я хлопчикові.

— Кого зустрів... (ім'я)? Кого ще можна зустріти у зоопарку?

— Прочитайте, що вигукнув хлопчик, побачивши слона?

— Чому хлопчик був вражений?

13) Аналітична вправа (с. 37).

— Розгляньте малюнок та назвіть, хто або що є на ньому.

(Учні називають слова «сорока», «паркан», «трава», «корона», «ворона». Практично перевіряють, чи можна записати кожне з цих слів у поданих клітинках.)

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Вправа «Прикрась дерево». Робота в групах

Кожна група має кленовий паперовий листок, на якому написано незакінчені речення:

«Сьогодні на уроці ми вивчали ...; ця буква позначає ...; звук [о]; буква о має форму ...; тощо». Представник групи читає початок речення, а група разом закінчує. «Озвучений» листок прикріплюють до зображеного на дошці дерева.

2. Рефлексія

— «Посадіть» (прикріпіть) на наш город огірок, якщо у вас сьогодні все вийшло; жовтий перчик — якщо постали питання; помідор — якщо було багато складного та незрозумілого.

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 36. НАПИСАННЯ МАЛОЇ БУКВИ о

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою о; учити її писати; формувати вміння з'єднувати букву о з елементами букв та буквами а й А; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, не виходити за межі робочого рядка, дотримувати поля; удосконалювати вміння розповідати за малюнком; розвивати спостережливість, уміння порівнювати; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну та природничу компетентності; виховувати охайність, старанність, інтерес до життя птахів.

Обладнання: малюнок із зображенням сорок; цеглинки LEGO; фішки для звукових схем; синельні палички; картки для вправи «Збери кульки».

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, природнича.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Учитель посміхається.

Урок наш починається.

Голівки всі схиляються.

Школяррики стараються.

2. Робота над загадкою

- Як щось гарно заблищить,
Так вона туди й летить...

У гніздо несе оздобу, —

Все красуні до вподоби! (*Сорока.*)

3. Бесіда за малюнком (*зошит, с. 21*)

— Розгляньте малюнок. Що знайшли сороки?

— Що вони роблять? Чому сороки не можуть поділити намисто?

— Чим закінчилася їхня сварка?

— Знайдіть на малюнку інші предмети, у назвах яких є буква о. (*Сороки, намисто, дерево, орел, огорожа.*)

— У яких словах звук [о] стоїть на початку слова? в середині? у кінці?

— На уроці читання ми вчилися друкувати букву о, а на уроці письма будемо вчитися писати рукописну літеру о.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Вправа «Склади слово». Робота в групах

Кожна група має цеглинки LEGO, на яких маркером написано букви о, л, і, в, е, ц, ь. Учні мають зібрати з цеглинок слово.

2. Звуковий аналіз слова *олівець*

— Викладіть фішками звукову схему слова *олівець*.

— Поділіть його на склади.

— Назвіть перший склад. Який звук утворює перший склад?

— Якою буквою він позначається на письмі?

3. Цікавинки для малят

— А чи знаєте ви, що раніше писали паличкою без стержня? Один кінець цієї палички був гострим, ним писали на табличках, укритих воском; інший кінець був тупим і рівним, ним стирали написане. Потім писали гусячим пером, а згодом його замінила ще одна паличка, але вже свинцева, яка не дряпала, а залишала штрихи, темні сліди. Згодом почали використовувати дерев'яні олівці, дуже схожі на сучасні, але серцевина в них була зі сплаву олова та цинку. Звідси і походить назва олівця: олово → оли-вець → олівець. Пізніше такі олівці вийшли з ужитку, а назва так і залишилася у нашій мові.

4. Аналіз рукописної букви о

— З якого елемента складається літера о?

— Порівняйте рукописну та друковану літеру о.

5. Письмо рядкової букви о

- Моделювання літери з синельних паличок;
- робота на сторінці зошита.
— Знайдіть на малюнку овали, позначені крапочками й наведіть їх олівцем.
- Письмо літери о у повітрі за зразком учителя («і — раз — і»);
- письмо літери в зошиті тильною (зворотною) стороною ручки.

Фізкультхвилинка

Раз, два — дружно встали,
Добре спинки порівняли.
Три — швиденько взяли гіри,
Підняли їх на чотири.
Попиляли ми дрова —

Раз, два, раз, два.
Порубали ми дрова —
Раз, два, раз, два.
Не стомились — відпочили
І за парти тихо сіли.

6. Робота в зошиті (с. 21)

1) Письмо букви «о» з вивченими елементами.

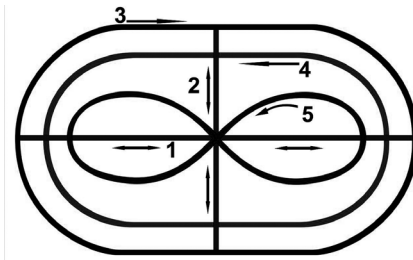
Пальчикова гімнастика

— Напишіть букву о у повітрі кожним пальчиком окремо.

2) Письмо букви «о» з малою буквою «а».

— Порівняйте малі букви а та о. Що в них спільного? Чим відрізняються?

3) Гімнастика для очей.

4) Письмо малої букви «о» з великою літерою «А».

— Як поєднуються велика буква А з малою буквою о?

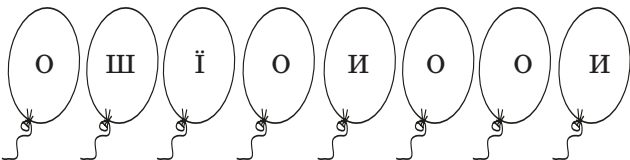
5) Релаксаційна пауза «Повітряні кульки».

— Заплющте очі. Уявіть, що всі ви — повітряні кульки, дуже гарні та веселі. Вас надувають, тому ви стаєте дедалі легшими. Усе ваше тіло стає легким, невагомим. І ручки легенькі, і ніжки стали легкі. Повітряні кульки піднімаються дедалі вище. Дме теплий ласкавий вітерець, він ніжно обдуває кожну кульку. Обдуває кульку, пестить кульку. Вам легко, спокійно. Ви летите туди, куди дме ласкавий вітерець. Але ось настав час повертатися додому. Ви знову опинилися в цій кімнаті. Потягніться і на рахунок «три» розплющте очі. Посміхніться своїй кульці.

— На що схожі повітряні кульки? (На літеру «о».)

7. Вправа «Збери кульки». Робота в парах

- Кого ви бачите на малюнку? (Клоуна.)
- Допоможіть клоунові зібрати лише ті кульки, на яких написано літеру о.
- Розфарбуйте їх.

8. Вправа на розвиток спостережливості (с. 27)

— Клоун дуже вдячний вам за допомогу. Він дарує веселий віршик.
Послухайте його та порухуйте, скільки клоунів згадано у цьому вірші.

КЛОУНИ

Клоун Рудий,
Білий Клоун,
Клоун боягуз
І клоун сміливий,
Клоун Бом
І клоун Бім, —
Клоун може

Бути будь-яким.
На їхні витівки
Видивляючись,
Ми кричимо:
«Ось це так!»...
Тільки клоуна-лиходія
Не буває ніколи!

- Молодці! А скільки клоунів намальовано на сторінці зошита?
- Скільки шапочок над ними?
- Чим клоуни відрізняються один від одного? (*Візерунком на одязі.*)
- Знайдіть шапочку кожного клоуна та дізнайтеся, якому клоунові належить шапочка без візерунка.
- Намалуйте на ній відповідний візерунок.
- Зафарбуйте однаково костюми і шапочки клоунів кольоровими олівцями.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

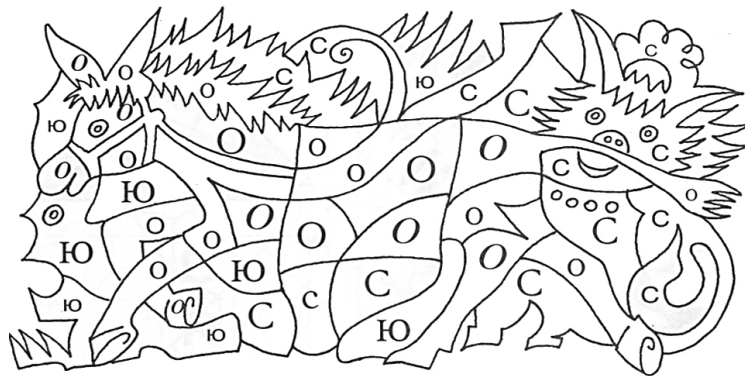
1. Бесіда

- Яку букву вчилися писати?
- Пригадайте та назвіть слова, що починаються з букви *о*.
- Чи є буква *о* в словах *клоун* і *шапочка*?
- Де вона знаходиться? (*У середині слів.*)

2. Рефлексія «Сходинок вражень»

Настрій зображено у вигляді сходинок: перша — враження від уроку погане; друга — добре; третя — впевнений у своїх силах; четверта — відмінне. Наприкінці уроку учень ставить себе на сходинку, що відповідає його настрою.

Завдання для цікавої перерви

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 37. ВЕЛИКА БУКВА О. СКЛАДАННЯ РОЗПОВІДІ ЗА МАЛЮНКАМИ

Мета: ознайомити учнів з великою друкованою буквою О, її використанням під час написання імен, прізвищ; учити друкувати велику букву О; закріплювати вміння друкувати малу букву о; удосконалювати вміння робити звуковий аналіз слів; учити позначати друкованою буквою (великою чи малою) перший звук у сприйнятих на слух словах; формувати вміння читати чистомовки, розпізнавати букви О й о у тексті; учити сприймати на слух текст, відповідати на запитання за його змістом; розвивати спостережливість, уміння розповідати за малюнком; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну та природничу компетентності; формувати інтерес до читання; виховувати старанність.

Обладнання: цеглинки LEGO; малюнки із зображеннями тварин; табличка для стіни слів; картки для роботи в парах; куб; картки для гри «Розвідники»; смайлики для рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, природнича.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

— Погляньте у віконечко.	(Діти протягують руку.)
— Чомусь сховалось сонечко.	(Знижують плечима.)
— А ми засвіtimo сонечко.	(Показують на себе.)
— Таке велике сонечко.	(Руки в сторони.)
— Таке веселе сонечко.	(Посміхаються одне одному.)
— Я — сонечко!	(Показують на себе.)
— Ти — сонечко!	(Показують одне на одного.)
— Ми — сонечка!	(Беруться за руки.)
— Ми — світимося всі!	

2. Вправа-гра «Правда чи ні?»

(Учитель читає висловлювання. Якщо воно правдиве, учні сигналізують зеленою цеглинкою, якщо ні — червоною.)

- Буква о позначає звук [о];
- звук [о] приголосний;
- звук [о] утворюється тільки з голосу;
- буква о має форму трикутника;
- у слові *орел* звук [о] міститься на початку слова;
- буква о має форму овала.

3. Вправа «Обери предмет». Робота в групах

Кожна група має на столі фігурки або малюнки тварин: слон, зебра, ведмідь, осел, олень, поні, вовк, верблюд...

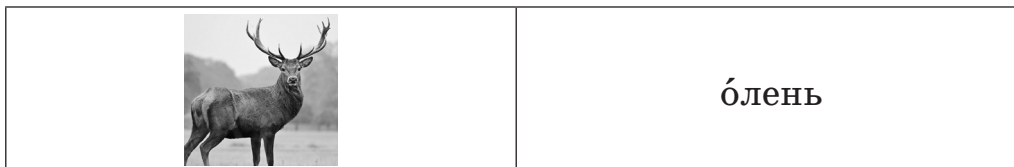
За певний час учням необхідно вибрати лише ті фігурки (малюнки), на яких зображено тварин з буквою о у назві.

4. Робота над загадкою

- Він нікого не чіпає.
В лісі їсть траву, гуляє,
Але гіллястими рогами
Може впоратись з вовками! (Олень.)

5. Розміщення слова *олень* на стіні слів

- Хто такий олень? Де його можна зустріти?
- З якої букви починається слово *олень*?

6. Звуковий аналіз слова *олень*

7. Словникова робота. Робота в парах за карткою

— Допишіть слова у словосполучення та речення.

З лісу вийшов...

Розлогі роги в...

Принесли сіна...

8. Вправа «Кубування»

— Як виглядає олень? Який він має розмір? Якого він кольору?

— На кого схожий олень? Чим він відрізняється від лося, коня, корови?

9. Гра «Спробуй, повтори!». Робота в групі

(Перший учень називає словникове слово. Другий учень повторює це слово й додає своє зі стіни слів. Третій учень повторює вже два слова й додає своє. Повторити ланцюжок слів стає дедалі складніше, оскільки він увесь час подовжується.)

Абетка.

Абетка, алфавіт.

Абетка, алфавіт, дятел.

Абетка, алфавіт, дятел, вересень.

Абетка, алфавіт, дятел, вересень, жовтень.

Абетка, алфавіт, дятел, вересень, жовтень, листопад.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

— Яку букву ми вивчили попереднього уроку? Який звук вона позначає?

— Навіщо потрібна велика буква *О*?

— Чи є в нашому класі діти, у яких імена або прізвища починаються з букви *О*?

2. Робота за сторінкою букваря (с. 38)

1) Бесіда за малюнком.

— Розгляньте малюнок. Кого ви бачите? Дайте імена хлопчикові та дівчинці.

— Куди прийшли діти? Кого вони зустріли у зоопарку?

— Піднесіть руки, хто з вас був у зоопарку. Що вам там найбільше сподобалося та запам'яталося?

2) Аналіз будови великої літери «О».

— На що схожа велика літера *О*? Чим відрізняються велика та маленька літери *Оо*?

3) Друкування великої літери «О».

- Друкування у повітрі за зразком;
- письмо зворотною стороною олівця;
- письмо в зошиті за клітинками;
- письмо великої букви *О* у чергуванні з вивченими буквами.

4) Пальчикова гімнастика «Сидить білка на візку».

Сидить білка на візку,

Продає вона горішки:

Лисичці-сестричці,

Горобцю, синичці,

Мишкові косолапому,

Зайчику вусатому.

Кому в зобок,

Кому в хустку,

Кому в лапочку.

(Стискання і розтискання пальчиків у кулачок у ритмі віршика.)

(По черзі загинають пальчики.)

5) Читання букв. Інтонування вигуків з вивченими буквами (с. 38).

б) Розвиток зв'язного мовлення.

- Кого бачите на малюнку? Дайте хлопчикові ім'я, яке починалося б літерою *О*.
- Куди потрапив Олег (*Олександр, Олексій*)? Який вираз обличчя хлопчика? Як ви гадаєте, що його злякало?
- Що вигукнув хлопчик? Прочитайте.
- Хто зображений на іншому малюнку? Де знаходяться діти? Який у них настрій? Чому?
- Що викрикують діти на святі? Прочитайте.

3. Слуховий диктант

- Послухайте слова та надрукуйте лише перші літери кожного слова.
Оксана, осінь, один, океан, акула, Олег, Андрій, Оленка.

4. Читання чистомовки із нарощуванням темпу читання (с. 39)

Фізкультхвилинка

Наш гусак піднявся на кладку,
Став, як завжди, на зарядку.
Повернувся вліво, вправо —
Чітко робить вільні вправи.

От зробив гусак зарядку
Та у річку — бух із кладки!
Каже качур: «Так-так-так,
Фізкультурник наш гусак!»

5. Диференційована вправа

Для дітей, які вміють читати	Для дітей, які не знають усіх букв
Самостійне напівголосне читання тексту	Самостійне знаходження букв <i>О, о</i> у тексті

6. Слухання тексту (с. 39)

7. Бесіда за змістом тексту

- Про кого йдеться у тексті?
- Що робили на озері Олег із татом?
- Що упіймав Олег? А тато?
- Який заголовок можна дібрати до цього тексту?

8. Диференційована вправа

Для дітей, які вміють читати	Для дітей, які не знають усіх букв
Друкування із «розсипанки» букв слова <i>морозиво</i>	Самостійне знаходження та обведення букв <i>О, о</i> у слові <i>морозиво</i>

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Гра «Розвідники»

- Відшукайте у словах велику букву *О* та обведіть її.

Школяр, Оля, хлопчик, Оксана, школа, Остап, зошит, Олексій, дошка, Орися, Олена.

2. Малювання в «альбомі вражень»

- Намалюйте в «альбомі вражень» те, що вам сьогодні здалося цікавим.

3. Рефлексія

- Домалюйте емоцію смайлику відповідно до вашого настрою після уроку.

- Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 38. НАПИСАННЯ ВЕЛИКОЇ БУКВИ О

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою О; учити її писати; формувати вміння з'єднувати велику букву О з малою та елементами букв; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, не виходити за межі робочого рядка і нарядкової лінії, дотримувати поля; удосконалювати вміння розповідати за малюнком; розвивати спостережливість; формувати компетентність спілкування державною мовою, соціальну та здоров'язбережувальну компетентності; виховувати охайність, старанність, інтерес до історій про подорожі.

Обладнання: картка для гри «Пошуковці»; табличка зі словами; ребус; цеглинки LEGO; мильні бульбашки.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

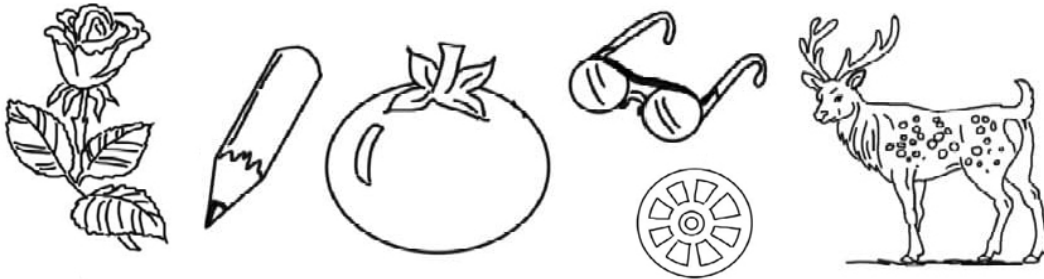
1. Організаційний момент

Щиросердно привітаєм
В цьому класі нас усіх.
В парах гарно покружляєм,
Не шкодуєм ніг своїх.

Три плескання, три притопи,
Присідання і підскок.
Посміхнулись, привітались
І почнемо наш урок.

2. Гра «Пошуковці»

— На малюнку знайдіть предмети, у назвах яких є буква о, та поділіть їх на склади.

— Розфарбуйте лише той малюнок, у назві якого найменше складів. (Олень.)

— Відшукайте та обведіть тільки букву о.

квасоля	морква	помідор	огірок	картопля	кабачок	горох	боби
---------	--------	---------	--------	----------	---------	-------	------

— Що спільного у цих словах? (Це назви овочів.)

— Чим овочі корисні для здоров'я людини?

3. Звуковий аналіз слова овочі

— Викладіть фішками звукову схему слова овочі.

— Поділіть його на склади. Який склад наголошений?

— Яким звуком починається слово? (Звуком [о].) Який це звук?

— Якою буквою позначається звук [о] на письмі?

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота над ребусом

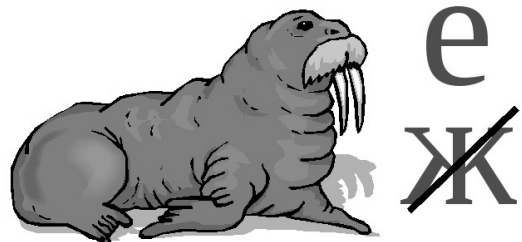
— Хто зображений на малюнку?

— Яке слово утворилося? (Море.)

— Які ще великі водойми ви знаєте? (Океан.)

— Хто був на морі? А хто бачив океан?

— На чому пересуваються цими великими водоймами? (На кораблях, пароплавах.)

2. Робота в зошиті (с. 22)

1) Робота в групах.

- Розгляньте малюнок. Кого ви бачите на ньому? (Дітей.)
- Попрацюйте в групах: придумайте історію про те, як діти, зображені на малюнку, вирушили у подорож морями й океанами.

(Через певний час представник групи презентує складену розповідь.)

- А хто з вас мав можливість подорожувати морем або океаном?
- Що вам найбільше запам'яталось з подорожі?

Фізкультхвилинка

А тепер у нас розминка,
А тепер фізкультхвилинка.
Встали рівно біля парт,
Починаємо наш старт.
Ось зігнули так ручата
Й полетіли, мов качата.
Ніжками затупотіли,
Потім разом всі присіли.
До сонечка потяглися

І у боки так взялися.
Вправо разом нахилились,
Вліво, щоб не помилились.
Руки вниз ми опустили
Й трохи ними потрусили.
Шию трішки розім'яли
І за парти посідали.
А тепер мерщій до справ,
Кожен вченим з нас щоб став.

2) Вправа «Відшукай та порахуй».

- Знайдіть на малюнку предмети, у назвах яких є буква *о*, та порахуйте їх. (Острів, корабель, бінокль, сонце, вода, океан.)

Діти друкують ці слова в стовпчик на дошці.

- Придумайте імена дітям, які плывуть на кораблі, але так, щоб вони починалися літерою *о*.

Діти друкують імена у другий стовпчик на дошці.

- Які з цих слів потрібно писати з великої букви? Чому?
- Тому на уроці ми будемо вчитися писати велику рукописну букву *О*.

3) Графічний аналіз великої букви «О».

- Розгляньте велику рукописну літеру *О*.
- На що вона схожа? З якого елемента складається?

4) Тренувальні вправи.

- Відшукайте на малюнку всі овали та наведіть їх.

5) Вправа «Чарівна мотузочка».

- Змодельуйте зі своєї мотузочки велику літеру *О*.

6) Письмо великої літери «О».

- Де починається письмо цієї літери? (Під надрядковою лінією.)
- (Буква «О» пишеться під рахунок «раз і».)

7) Пальчикова гімнастика.

ОКУЛЯРИ

Вихідне положення. Зробити обома руками кільця. Піднести до очей, імітуючи окуляри.

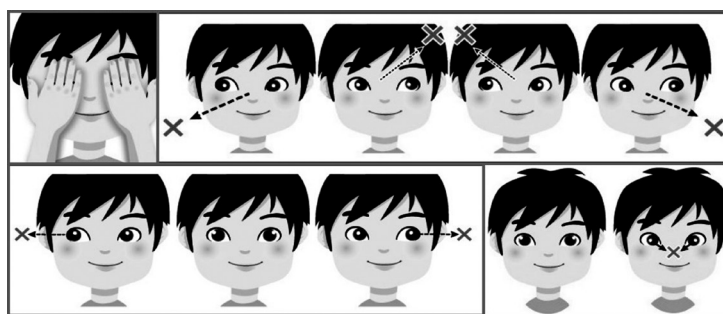
Краще бачити хотів (хотіла),
Окуляри я надів (наділа).

8) Письмо великої букви «О» у чергуванні з елементами букв.

- Які елементи чергуються в рядку з великою буквою *О*?

9) Гімнастика для очей.

- Повторіть очима напрямок, зазначений стрілочками.

10) *Письмо малої та великої літер «оО».*

11) *Письмо вивчених літер у рядку.*

12) *Релаксаційна пауза «Ледарі».*

— Сьогодні ви багато займалися, грали і, напевно, втомилися. Я пропоную вам трохи полінуватися. Заплющте очі. Уявіть, що ви — ледарі та лежите на м'якому-м'якому килимі. Навколо тихо і спокійно, ви дихаєте легко та вільно. Відчуття приємного спокою і відпочинку охоплює все ваше тіло. Ви спокійно відпочиваєте, ви лінуєтеся. Відпочивають ваші ручки, відпочивають ваші ніжки. Відпочивають ручки у... (*ім'я дитини*), відпочивають ніжки у... (*ім'я дитини*). Приємне тепло охоплює все ваше тіло, вам ліньки ворухитися, вам приємно. Ваше дихання абсолютно спокійне. Ваші руки, ноги, все тіло розслаблене. Почуття приємного спокою наповнює вас ізсередини. Ви відпочиваєте, ви лінуєтеся. Приємна лінь у всьому тілі. Ви насолоджуєтеся цілковитим спокоєм і відпочинком, який приносить вам сили і гарний настрій. Потягніться, скиньте з себе лінь і на рахунок «три» розплющте очі. Ви відчуваєтеся добре, ви гарно відпочили, у вас бадьорий настрій.

13) *Вправа для розвитку спостережливості.*

— Чим займаються діти на малюнку? (*Пускають мильні бульбашки.*)

— Знайдіть серед бульбашок однаково заштриховані та продовжте їхнє штрихування олівцем.

— Заштрихуйте кульки, що залишилися.

14) *Динамічна гра «Злови бульбашку».*

— На яку букву схожа мильна бульбашка?

(*Учитель запрошує учнів на середину класу та пропонує «спіймати» якомога більше мильних бульбашок.*)

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Вправа «Висока вежа». Робота в групах

Учні у групі будують вежу, ставлячи цеглинки по черзі. Ставлячи цеглинку, дитина називає ім'я на букву О. Якщо дитина за 5 секунд не називає імені, вона пропускає хід. Виграє група, яка за відведений час побудує вищу вежу.

2. Рефлексія «Пантоміма»

Учні пантомімою повинні показати результати своєї роботи. Наприклад, руки вгору — задоволені, голова вниз — незадоволені, затулити обличчя руками — байдуже.

— Дякую за урок!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 39. ЗВУК [y]. МАЛА БУКВА у. РОЗПОВІДЬ ЗА МАЛЮНКАМИ

Мета: ознайомити учнів з друкованою малою буквою у; учити друкувати її; удосконалювати вміння роботи звуковий аналіз слів, добирати слова зі звуком [y] на початку, в середині та в кінці; удосконалювати вміння виконувати завдання на встановлення відповідності, будувати речення і розповіді за малюнками; формувати компетентності спілкування державною мовою, фізкультурну, соціальну та здоров'язбережувальну компетентності; виховувати старанність, інтерес до життя птахів.

Обладнання: картки-малюнки для створення команд; картки із завданням для конкурсів «Хто швидше?», «Відшукай слово», «Покажи картку»; таблички для стіни слів; синельні палички; картон; схеми речень; квітка-алфавітка; паперові фігурки спортсменів; силует п'єдесталу.

Тип уроку: комбінований урок.

Форма проведення: урок-змагання.

Освітні галузі: мовно-літературна, фізкультурна, соціальна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

1. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Дзвінок до роботи кличе вже нас.
Країною знань мандрувати нам час.

Працюймо завзято і дружно усі,
Щоб всі молодцями були у кінці.

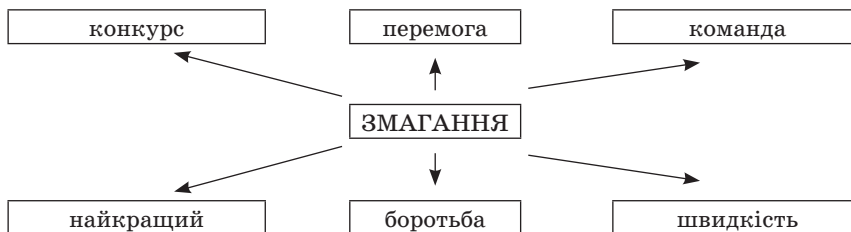
2. Вступна бесіда

— Друзі, сьогодні на уроці пропоную вам продемонструвати найкращі результати, позмагатися в активності, організованості, працездатності.

— А що називають змаганням? (*Намагання перевершити, перемогти когось у чому-небудь.*)

— Якими бувають змагання? (*Спортивними, інтелектуальними, професійними.*)

3. Складання «асоціативного куща» до слова змагання

4. Робота над загадкою

- Бокс, хокей, бобслей, футбол,
Сноуборд і волейбол...

Стадіон, басейни, корт —
Об'єднало слово... (*спорт*).

— Отже, темою нашого змагання сьогодні буде «Спорт».

5. Створення команд

(Учням пропонують обрати картку із зображенням певного виду спорту: хокей, футбол, спортивна гімнастика, плавання. Обравши картку, діти займають місце за столом з відповідною позначкою та обирають капітана команди.)

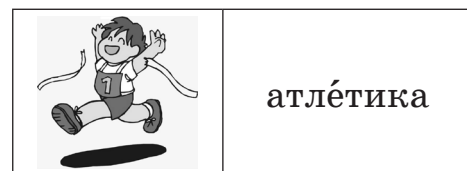
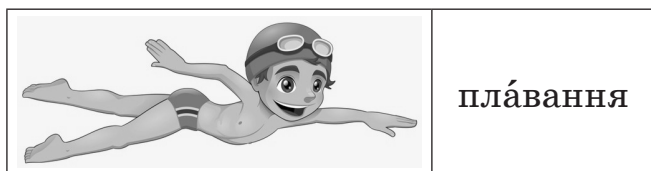
6. Перший конкурс «Відшукай слово»

Команда отримує картку із зашифрованою назвою виду спорту. Щоб прочитати слово, потрібно закреслити всі букви о.

ООГООІОМОООНООООАООСООТОООИООООКОООАОООО
ООООПОООЛОООАООООВООООАООООНООНОЯОООО
ОВОООЕООСОООООЛОУОООВОООАООНОНОЯО
ООАООТОООЛОЕООООТОООИООООКООООАОООО

Учитель підбиває підсумки конкурсу.

7. Розміщення слів плавання, гімнастика, атлетика, веслування на стіні слів

8. Конкурс «Хто швидше?»

— Знайдіть спільне та поєднайте.

Басейн, плавки, ласты, гумова шапочка —	гімнастика.
Чешки, стрічка, булава, килим —	веслування.
Човен, весло — гребок; річка, озеро —	атлетика.
Спортзала, турнік, гантелі, штанги —	плавання.

Учитель підбиває підсумки конкурсу.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Робота за сторінкою букваря (с. 40)

1) Бесіда.

- Що ви бачите на малюнку? Які це букви?
- Ким є велика буква У? А мала?
- Де знаходяться велика та мала букви Уу?
- Що вони роблять?
- Як ви вважаєте, навіщо велика буква У (*учитель*) подає малій букві у (*учневі*) указку?
- Спробуйте передбачити, що відбуватиметься далі?

2) Звуковий аналіз слова «указка».

- Викладіть з фішок звукову схему слова *указка*.
- Порівняйте її зі схемою на сторінці букваря.
- Виділіть перший звук у слові *указка*.
- Як ми його вимовляємо? (*Рот відкритий, немає жодних перешкод.*)
- Отже, як називається звук [у], якщо він утворюється лише з голосу? (*Голосним.*)

Фізкультхвилинка

Що ж, мабуть, прийшла пора
Трохи відпочити.
Хочу на фізкультхвилинку
Всіх вас запросити.
Раз — підняли руки вгору,
Два — нагнулися додолу.
Руки в боки.

Повернулись, повернулись
І вправо, і вліво,
Щоб нічого не боліло.
Раз, два, три, чотири!
Набираємося сили.
Повернись, повернись,
До сусіда посміхнись.

3) Ознайомлення з малою буквою «у».

- Моделювання букви із синельних паличок;
- «оживлення» букви.

4) Друкування літери «у».

- Друкування літери зворотною стороною олівця;
- друкування мокрим пальчиком на картоні;

- друкування у зошиті за клітинками;
- друкування у чергуванні з літерою о.

5) Робота за малюнками.

- Розгляньте малюнок. Що робить буква у на першому малюнку?
- Складіть речення за малюнком. (Буква «у» кидає в урну обгортку від цукерки.)
- Викладіть з фішок звукову схему слова *урна*.
- Яким звуком починається це слово? Якою буквою цей звук позначається на письмі?

Аналогічну роботу проводять за іншими малюнками цього завдання. (У слові «павук» букву «у» діти друкують у четвертій клітинці, а в слові «кенгуру» дві букви «у» — одна в п'ятій клітинці, а друга — в останній. Якщо в класі є учні, які знають усі букви, вони можуть надрукувати в клітинках цілі слова («урна», «павук», «кенгуру»).

6) Конкурс «Дружба — сила».

Команді злагоджено пропонують разом прочитати завдання Читалочки.

Фізкультхвилинка для очей

Сплять маленькі совенята. (Очі заплющені.)
 Раз — розкрили оченята,
 Подивилися навколо, (Колові рухи очима.)
 Потім вгору і додолу.

(Лише очима, головою не рухати.)

Оченята — блим, блим, блим!

Відпочити треба їм!
 Вправо, вліво оченята
 Повертали совенята.
 Совенята будуть спати,
 А ми будемо читати.

7) Конкурс «Знайди відповідність» (с. 40).

За певний час усім членам команд слід знайти відповідність між схемою та малюнком. Команда сигналізує поєднанням рук, якщо всі учні виконали завдання.

Учитель підбиває підсумки конкурсу.

8) Конкурс «Покажи картку».

Команди мають на столах картки із зображеннями вужа, страуса, кенгуру і жолудя. Кількість карток відповідає кількості учасників у команді. Учитель демонструє схему, де звук [у] знаходиться в кінці слова. Учні мають швидко підняти картки із зображенням кенгуру, коли вчитель демонструє схему, де звук [у] знаходиться у середині слова, учні відповідно піднімають малюнки вужа, страуса, жолудя.

— Який малюнок був зайвим? Чому?

Учитель підбиває підсумки конкурсу.

9) Колективна гра.

- Кого ви бачите на першому малюнку?
- Що робить хлопчик?
- Що він вигукує, граючись з паровозиком?
- Як плаче немовля?
- Хто зображений на третьому малюнку? Що в них сталося?
- Що вигукують діти, заблукавши в лісі? Що слід робити, аби не заблукати?

10) Конкурс «Розсели пташку».

- Яких пташок ви бачите на сторінці букваря?
- Де їх можна зустріти?
- Що ви знаєте про лелеку та шпаків?
- Хто будує цим птахам житло?
- Чим відрізняються гнізда лелеки та шпака?

Завдання для команд: скласти речення про птахів та їхні гнізда, використавши схеми.

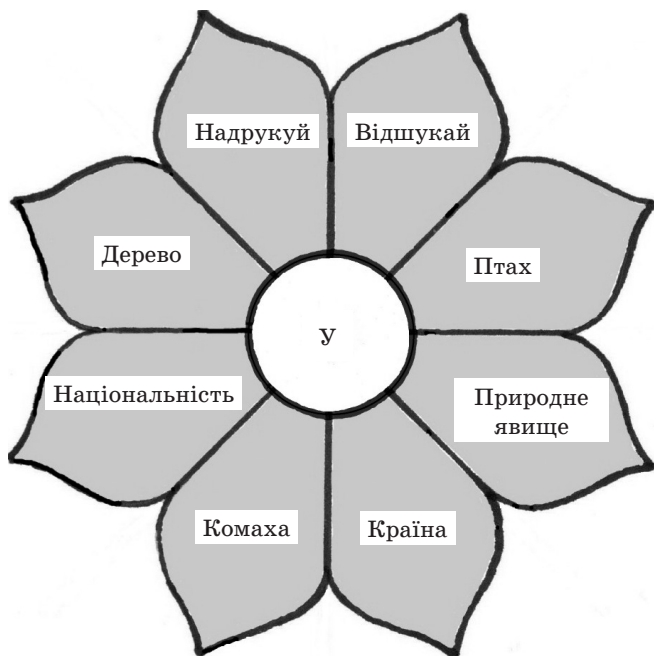
у . у .

Учитель підбиває підсумки конкурсу.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Конкурс капітанів

Капітани виходять до дошки, відривають пелюстку з квітки-алфавітки та виконують завдання.
— Відповідай на літеру У.

українець
кукурудза
туман
Україна
журавель
гусак
муха
зозуля
дуб
жук

Учитель підбиває підсумки конкурсу капітанів та змагання в цілому.

2. Вправа «Інтерв'ю»

- Яку букву вивчали сьогодні на уроці-змаганні?
- Який звук вона позначає? Що ви можете сказати про цей звук?

3. Рефлексія

— На дошці зображений п'єдестал. Якщо після цього уроку ви почуваетесь переможцем, чемпіоном, розмістите свою фігурку спортсмена на першому місці; якщо ви щось не розуміли, не встигли — на другому місці; якщо вам було важко — на третьому.

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

2. Цікавинки для малят

- Тривалість життя дерева бука нерідко досягає 300 років.
- Деревину бука починають заготовляти, коли йому понад 100 років. Діаметр стовбура може бути всього лише півметра.
- Дерево застосовують і в кулінарному мистецтві. З його деревини виготовляють оцет. Плоди використовують для різних десертів, пирогів і тортів. У місцях, де росте багато букових дерев, люди навчилися виготовляти борошно з його плодів. З нього печуть млинці, печиво й оладки. До того ж з горішків отримують ароматне масло, що широко застосовують у косметології.

3. Робота за сторінкою зошита (с. 23)

1) *Бесіда за малюнком.*

— Розгляньте малюнок. Яке дерево зображене на сторінці зошита? (*Дуб.*)

— Де знаходиться звук [у] в слові *дуб*?

— Послухайте вірш та доповніть його рядочки.

Дуже все було цікаво!
Розглядали ми... (*удава*).

Він із дерева звисав,
Та не злавив, хоч не спав.

— Вимовте ще раз назву цієї тварини. (*Удав.*)

— Поділіть це слово на склади. Скільки складів у слові?

— Назвіть перший склад. (*У-*) Назвіть другий склад. (*-дав.*)

— Хто сидить на дереві разом з удавом? (*Папуга.*)

— У якому складі слова *папуга* є звук [у]?

— На уроці читання ви вчилися друкувати букву *у*, а на уроці письма навчитесь писати рукописну літеру *у*.

Фізкультхвилинка

В казковому лісі розминка.
Настала фізична хвилинка.
Втому проженем руками,
Вгору їх піднімем з вами.
Потім присядемо дружно,
Ноги згинаємо пружно.
Руки, мов крила, розправим
І до плечей їх поставим.
Коло вперед покрутили,

Потім назад повторили.
Голову вниз опустили,
Потім назад нахилили,
Потім наліво поклали,
Потім направо. І стали
Рівно і струнко.
Швидко скінчилась хвилинка.
Нас збадьорила розминка.

2) *Розвиток зв'язного мовлення.*

— Чому папуга зображений під парасолькою?

— Який дощ іде — літній чи осінній? теплий чи холодний?

— Чому ви так уважаєте?

— Які елементи ви бачите на малюнку?

— Що цими елементами зобразив художник? (*Дощ.*)

— Знайдіть і наведіть похилі лінії, а потім похилі з петлею вниз.

3) *Пальчикова гімнастика «Ножиці».*

Вихідне положення. Великий, безіменний палець та мізинець притиснути до долоні. Вказівний та середній пальці витягнути вперед. Вони то розходяться, то сходяться, імітуючи рухи ножиць. Долоні розташовані паралельно до столу. Спочатку вправу виконувати повільно, поступово темп прискорити. Стежити, щоб пальці були прямими.

Швачка в дім до нас прийшла,
Мені ножиці дала,
Я тканини і папір
Ріжу, ріжу до сих пір.

4) *Графічний аналіз малої букви «у».*

— З яких елементів складається мала буква *у*?

— З якою буквою літера *у* має спільний елемент?

— Викладіть букву *у* з квасолинок.

5) *Письмо малої букви «у» за стрілочками.*

6) *Письмо малої букви «у» у поєднанні з малою буквою «о».*

7) *Гімнастика для очей.*

8) *Письмо буквосполучень.*

— Прочитайте буквосполучення, записані на наступному рядочку.

— Що утворилося? (*Уа, ау.*)

— Коли ми чуємо *уа*? (*Коли плаче дитина.*)

— Коли гукають *ау*? (*Коли хтось заблукав і шукає тих, кого загубив.*)

9) *Вправа на розвиток спостережливості.*

— Хто зображений на малюнках?

— Послухайте загадку та розфарбуйте відгадку.

• Хоч не олень — роги має,
І не птиця, а літає.
Чорний-чорний, а не крук,
Це малий, моторний... (*жук-рогач*).

• Жорсткокрилий, кривоногий,
Темний, має чорні роги.
Без хвоста і без вусів
Повзає серед дубів.
З дерева вночі злітає,

— З'єднайте лініями пари однакових жуків.

— Якому жукові бракує пари?

— Намалюйте простим олівцем жука-сонечко на порожньому місці праворуч біля малюнків.

— Яких ще жуків ви знаєте?

Незграбніше всіх літає...

А малих ховає в пень...

Хто, скажіть, це?... (*Жук-олень*.)

• Його пожива — це листочки,
Домівка — деревце чи кущ.
З'являється щотравня точно
Поважний, галасливий... (*хрущ*).

• Червона спинка,
Чорні краплинки. (*Сонечко*.)

10) *Цікавинки для малят.*

• Усього на Землі зустрічається понад 350 тисяч видів жуків!

• Кожна третя комаха на нашій планеті — жук.

• «Дроворуб-титан» — найбільший жук у світі, його розміри сягають 17 сантиметрів.

• Жук-олень — найбільший жук, що зустрічається на території Європи.

• У бджіл п'ять очей: три у верхній частині голови і два — спереду.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

— Яку букву вчилися писати?

— Пригадайте слова, що містять букву *у*.

— Чи є буква *у* в назвах жуків, яких ви зафарбовували?

— Де вона знаходиться? (*У середині слів.*)

2. Емоційно-художня рефлексія

— Оберіть картину, що відповідає вашому настрою після уроку. Прикріпіть під нею стікер зі своїм іменем.

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 41. ВЕЛИКА БУКВА У. СКЛАДАННЯ РЕЧЕНЬ ЗА МАЛЮНКАМИ

Мета: ознайомити учнів з великою друкованою буквою У; вчити друкувати її; розширити знання школярів про вживання великої букви (*у назвах країн і на початку речення*); закріплювати вміння друкувати малу букву у та інші вивчені літери; удосконалювати вміння робити звуковий аналіз слів, писати слухові диктанти, складати речення за малюнками, читати чистомовки, розпізнавати букви У й у в тексті; учити сприймати на слух текст, відповідати на запитання за його змістом; розвивати спостережливність, уміння порівнювати, розповідати за малюнком і про події з власного життя; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну та громадянську компетентності; виховувати старанність, інтерес до життя тварин.

Обладнання: картки для вправи «Догори ногами»; таблицка для стіни слів; стрічки з літерами; палички для лічби; цеглинки LEGO; ромашка запитань Блума; смайли для рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, громадянська.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Пролунав уже дзвінок,
Починається урок.
Приготуйте без мороки

Все, що треба до уроку.
Книжку, зошит, ручку, олівці.
Приготувались? Молодці!

2. Вправа «Догори ногами». Робота в парах

- Ми вже вивчили декілька букв української абетки. Пригадаймо їх.
- Подивіться на картку-завдання. Що відбулося з буквами?
- Спробуйте впізнати їх та написати правильно.

Учні отримують картку, на якій вивчені букви записані догори ногами. Пара має впізнати букву та надрукувати її правильно.

- Яку букву було впізнати найлегше? А найскладніше?

3. Вправа «Хор»

- Які звуки позначають вивчені букви?

- Буква *а* — звук?..
- Буква *о* — звук?..
- Буква *у* — звук?..

- За допомогою чого утворюються ці звуки? (*Голосу.*)

- Голосні звуки можна співати. Пропоную вам створити хор.

(Учитель розподіляє партії: одні групи співають звук [а], другі — звук [о], треті — звук [у]. За сигналом учителя учні починають співати. Долонями учитель регулює звучання «хору»; долоня до долоні — «хор» мовчить; долоні розходяться в сторони — звуки співають голосніше; долоні сходяться — звуки співають тихіше.)

4. Вправа «Плесни — тупни»

— Послухайте вірш. Якщо ви почуєте слова зі звуком [у] — плесніть у долоні, якщо звука [у] в слові немає — тупніть ногою.

Уляна уранці узвар готувала,
Уласа з удавом на базар послала.

На ринку удава Улас не продав,
Солодким узваром його напував.

5. Вправа «Початок — кінець». Робота зі стіною слів. Робота в парах

(Учні дають завдання одне одному: відгадати словникове слово за першою та останньою буквами.)

П...Я (*плавання*)
Г...А (*гімнастика*)
В...Я (*веслування*)
А...А (*атлетика*)

О...Б (*олень*)
В...Б (*вересень*)
Ж...Б (*жовтень*)
Л...Д (*листопад*)

6. Робота над загадкою

- Красивий, щедрий рідний край,
І мова наша солов'їна.
Люби, шануй, оберігай
Усе, що зветься... (Україна).

6. Розміщення слова Україна на стіні слів

8. Складання сенкана до слова Україна

Україна.
Рідна, єдина.
Любимо, шануємо, вивчаємо.
У кожного тільки одна.
Батьківщина.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Метод «Прес». Робота в групах

— Попереднього уроку ми вивчили малу літеру *у*. Як ви вважаєте, чи потрібна в українській мові велика літера *У*?

Обговорюють питання в групах. Після завершення обговорення групи презентують свої думки за алгоритмом.

Ми вважаємо...

Тому що...

Наприклад...

Отже...

2. Бесіда

— Отже, які слова пишуться з великої букви? (Якщо не пролунала відповідь, що з великої букви пишуться назви країн, учитель повідомляє учням про це.)

— Які країни, що починаються літерою *У*, ви знаєте? (Уганда, Угорщина, Узбекистан, Уругвай.)

— Яку назву має країна, у якій ми живемо?

— З якої літери пишеться слово *Україна*?

Фізкультхвилинка

Україна,	(Діти розводять руки в сторони.)
Рідний край,	(Піднімають руки догори.)
Поле, річка,	(Повороти тулуба з розведеними в сторони руками.)
Синій гай.	(Присідання.)
Любо стежкою іти.	(Ходьба.)
Тут живемо я і ти!	(Беруть одне одного за руки.)

3. Робота за сторінкою букваря (с. 42)

1) Бесіда за малюнком на с. 42.

— Кого ви бачите на малюнку?

— Дайте імена хлопчикові та дівчинці.

— У що одягнені діти? Де вони живуть? Як ви здогадалися?

2) **Графічний аналіз великої літери «У».**

- Порівняйте зображення малої та великої літер Уу. Чим вони схожі? Чим відрізняються?
- На що схожа буква У?

3) **Вправа «Вирощуємо літеру». Робота в групах.**

На початку довгої смужки паперу написано маленьку літеру у, в кінці цієї смужки — велику літеру. По черзі в групах за годинниковою стрілкою учні пишуть поступово збільшені букви.

4) **Вправа «Чарівні перетворення».**

- Викладання літери У з паличок для лічби;
- створення веселкової палітри букви У;
- письмо літери У пальчиком по власній долоні;
- письмо літери У в зошиті за клітинками;
- письмо літери У у чергуванні з великими літерами А та О.

5) **Читання сходинок букв за вказаним напрямком.**

6) **Інтонування вигуків (Завдання Читалочки).**

7) **Розвиток зв'язного мовлення.**

- Кого ви бачите на першому малюнку? Як називається дитинча курки?
- Подивіться на схему.

У _____ .

- Яким словом починається речення?
- Чому, на вашу думку, це слово написано з великої літери?
- Перше слово в реченні завжди пишеться з великої букви.
- Складіть речення за малюнком та схемою.

8) **Пальчикова гімнастика «На роботу».**

(Стиснути пальчики в кулачок. По черзі розгинати їх, починаючи з великого. А зі словами: «Встали вчасно всі...» широко розчепірити пальці.)

Старший встав — не лінувався.
Вказівний за ним піднявся —
Розбудив сусід його.

Той — свого, а той свого.
Встали вчасно всі брати —
На роботу треба йти.

4. **Слуховий диктант**

Діти друкують у клітинках тільки перші букви поданих слів.

Україна, Уляна, успішно, овочі, учитися, Андрій, акуратний, усмішка, Оленка.

5. **Робота над чистомовкою (с. 43)**

— Яким може бути дуб? (Великим, старим, високим, кремезним.) Зуб? Жук? Павук?

У-у-у — високий дуб.
У-у-у — здоровий зуб.

У-у-у — рогатий жук.
У-у-у — страшний павук.

Чистомовку учні перечитують кілька разів (ланцюжком, хором), пришвидшуючи темп читання.

6. **Робота над текстом (с. 43)**

1) **Читання тексту вчителем.**

— Де була Улянка?

2) **Стратегія «Ромашка запитань Блума».**

Що змінилося?

Кого?

Коли?

Де?

Як?

Чому?

- Де була Улянка з бабусяю?
- Кого бачили Улянка з бабусяю у зоопарку?
- Коли Улянка була у зоопарку?
- Як поведився папуга?
- Що відчувала дівчинка у зоопарку?
- Чому дівчинці сподобалося у зоопарку?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Вправа «Продовж речення»

- Сьогодні на уроці вчили букву...
- Буква У позначає звук...
- Звук [у]...
- З великої букви пишуться...

2. Вправа «Дай сигнал»

— Якщо почуте слово пишеться з великої літери, піднесіть вгору червону цеглинку, якщо з маленької — зелену.

Україна, узвар, удав, Устина, Ужгород, урок, Уляна, увага.

3. Рефлексія

- Прикріпіть стікер на відповідний смайл.
- Оцініть наш урок!

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 42. НАПИСАННЯ ВЕЛИКОЇ БУКВИ У

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою У; вчити її писати; формувати вміння з'єднувати велику букву У з раніше вивченими буквами; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, не виходити за межі робочого рядка і нарядкової лінії, дотримувати поля; удосконалювати вміння розповідати за малюнком; активізувати слова тематичних груп «Український національний одяг» та «Державні символи України»; розвивати спостережливість; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну та громадянську компетентності; виховувати почуття гордості за свою Батьківщину, інтерес і повагу до українських звичаїв і традицій.

Обладнання: цеглинки LEGO; малюнки островів для рефлексії; паперовий рушник; справжній рушник; державні символи України; українській віночок; картка для вправи «Встанови відповідність».

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, громадянська.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Знову день почався, діти,
Всі зібрались на урок.

Тож пора нам починати —
Кличе в подорож дзвінок.

2. Вправа «Впіймай звук»

— Піднесіть зелену цеглинку, якщо почуєте слово зі звуком [у], та червону — якщо ні.

Усміхалася Устинка:
— Я — маленька українка,
Я кульку купувала,

Узори вишивала.
Уквітчала я хустинку
Цвітом маку та барвінку.

3. Вправа «Встанови відповідність». Робота в парах

— Встановіть відповідність між словами та поєднайте їх стрілочками.

Україна	тварина
удав	ім'я
Умань	країна
Уляна	напій
узвар	місто

— Які слова на картці написано з великої літери? Чому?

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Робота за сторінкою зошита (с. 24)

1) *Бесіда.*

— Кого ви бачите на малюнку?

— У який одяг одягнені діти? (*Український.*)

— Опишіть одяг хлопчика. (*Вишита сорочка, кептарик, шаровари, чоботи.*)

— У що одягнена дівчинка? (*Вишиванка, спідничка, вишитий фартушок, чобітки.*)

— Що хлопчик простягає дівчинці?

— Що позначено рисочками внизу віночка? (*Стрічки.*)

— Чи маєте ви або ваші родичі український одяг?

— Який саме? Коли ви його одягаєте?

— Як називається наша країна?

— З якої букви потрібно писати це слово?

— На уроці будемо вчитися писати велику букву У.

Фізкультхвилинка

Встаньте, діти, посміхніться,
Землі нашій поклоніться
За щасливий день вчорашній.
І до сонця потягніться.

В різні боки нахиліться.
Веретеном покрутіться.
Раз присядьте, два присядьте
І за парти тихо сядьте.

2) Графічний аналіз великої букви «У».

3) Гра «Прикрась віночок».

- Наведіть кольоровими олівцями елементи та прикрасьте віночок.
- Що ви знаєте про українській віночок?

4) Цікавинки для малят.

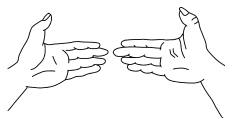
- Український віночок ще з давніх-давен уважали дівочим оберегом.
- Мальва, калина, безсмертник, деревій, незабудка, чорнобривці, барвінок, любисток, волошка, ромашка, червоний мак, хміль — це 12 основних квіток в українському віночку, хоча додавали соняшник, півонію й ружу, м'яту і материнку, польовий дзвіночок і лілею, вишневий і яблуневий цвіт тощо.
- Український вінок неодмінно прикрашений різнокольоровими стрічками, що прикривають дівочі коси, захищаючи волосся від чужого ока.
- Кожен колір (загалом 12) стрічки, як і квітів, також має символічне значення, наприклад, коричневий — земля-годувальниця; блакитний та синій — небо і вода; жовтий і помаранчевий — сонце і хліб; зелений — краса і молодість.

5) Моделювання великої букви «У» із синельних паличок.

6) Письмо великої букви «У» в зошиті під рахунок «раз і, два і».

7) Пальчикова гімнастика «Ворота».

Вихідне положення. Долоні поставити на ребро, пальцями один до одного — «ворота зачинені». Пальці випрямлені та напружені.

Ми ворота зачинили,
В дім нікого не пустили.

Ворота відчиняються та зачиняються.

Вихідне положення: див. п. 1.

Розвернути долоні паралельно одна до однієї, пальці спрямовані від себе. Набути вихідної позиції.

А коли відчиним їх,
Друзів впустимо своїх.

8) Письмо великої літери «У» в поєднанні з малими літерами.

9) Прийом «Правда — неправда».

Учитель промовляє фразу. Якщо діти згодні — говорять: «Правда», якщо почули помилку — «Неправда».

- У слові *рушник* — два склади.
- Слово *Україна* пишеться з малої літери.
- Слова *хліб* та *рушник* починаються однаковим звуком.
- Імена пишуться з великої літери.

10) Робота за малюнком (с. 24).

- Що зображено на малюнку?
- Що ви знаєте про прапор і герб України? Де бачили їх?
- Якого вони кольору?
- Прапор та герб — це державні символи України.
- Прапор — символ незалежної держави. Прапор України — синьо-жовтий.

Його кольори позначають синє небо та золоту ниву. Кольори на прапорі «читають» згори до низу. Сьогодні синьо-жовтий прапор майорить на всіх державних установах України, під ним ходять у моря-океани українські пароплави. Стрімко злітає це знамено і на різних спортивних змаганнях.

— А де ми у нашій школі бачимо це знамено?

— Тризуб — це герб України. Він золотий на голубому тлі. Відображає триєдність життя: батько — мати — дитя, які символізують собою силу, мудрість, любов. На ньому можна прочитати слово *Воля*.

— Зафарбуйте прапор і герб.

11) *Фізкультхвилинка для очей.*

12) *Продовження роботи за малюнком.*

— Рушник — символ довгої життєвої дороги. З хлібом-сіллю на рушничку зустрічають дорогих гостей. Він бережно огортає образ. Його стелять на добру долю молодим на весіллі.

— Що означає вислів «зустрічати хлібом-сіллю»? (*«Зустрічати хлібом-сіллю» означає зустрічати урочисто, гостинно, щедро.*)

— Чи доводилося вам бачити, як зустрічають хлібом-сіллю?

— Коли це було? Кого так зустрічали? Як це відбувалось?

— Розфарбуйте кольоровими олівцями вишитий рушник і хлібину.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

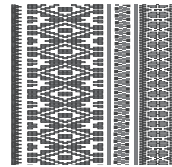
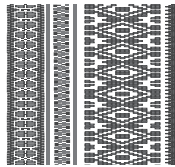
— Яку букву ви навчилися писати сьогодні на уроці?

— Навіщо потрібна велика буква? (*Щоб записувати імена, прізвища, клички тварин, назви країн, перше слово в реченні.*)

— Назвіть слова, що починаються з великої букви У.

2. Гра «Виший рушничок»

— Прикрасьте рушничок великою буквою У.

3. Рефлексія «Острови»

— Оберіть острів, що відповідає вашому настрою після уроку, та прикріпіть на нього стікер зі своїм іменем.

Острів Незадоволення	Острів Суму	Острів Радості	Острів Здивування	Острів Інтересу

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 43. ЗВУК [и]. БУКВА и. ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ МІЖ МАЛЮНКАМИ І ЗВУКОВИМИ СХЕМАМИ СЛІВ. РОБОТА З ДІТЯЧОЮ КНИЖКОЮ

Мета: ознайомити учнів з друкованою буквою *и*; вчити друкувати її; удосконалювати вміння робити звуковий аналіз слів, виконувати завдання на встановлення відповідності, складати речення за малюнками, читати чистомовки, розпізнавати букву *и* в тексті; учити сприймати на слух текст, відповідати на запитання за його змістом; формувати уявлення про кросворди і вміння розгадувати їх; розвивати вміння розповідати за малюнком і про події з власного життя; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну та здоров'язбережувальну, мистецьку, природничу компетентності; розвивати інтерес до дитячих книжок; виховувати турботливе ставлення до свого здоров'я, прагнення бути охайним.

Обладнання: репродукція картини І. Шишкіна «Ліс перед грозою»; цеглинки LEGO у «Чарівному мішечку»; таблиця для стіни слів; малюнки тварин; гілочка; синельні палички; малюнок для вправи «Переплутанка слів»; малюнки грибів; виставка книжок; листки для рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Форма проведення: віртуальна екскурсія до осіннього лісу.

Освітні галузі: мовно-літературна, природнича, соціальна та здоров'язбережувальна, мистецька.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

2. Робота над загадкою

- Навесні веселить,
Влітку холодить,
Грибами, ягодами обдарує,
- Восени засинає,
Навесні знову оживає. (Ліс.)

— Запрошую вас на екскурсію до осіннього лісу.

3. Робота за картиною. Стратегія «Входження в картину»

- Подивіться на репродукцію картини.
- Що на ній відбувається?
- Чому ви так вважаєте?
- Які звуки ви чуєте, опинившись у цій картині?
- Що відчуваєте?
- Що б ви зробили, потрапивши у картину?
- Який заголовок можна дібрати до картини?
- Який настрій у вас після перегляду репродукції?
- Перед вами була картина Івана Івановича Шишкіна «Ліс перед грозою».

4. Вправа «Чарівний мішечок». Робота в групах

Учні в групі по черзі витягують з чарівного мішечка одну цеглинку LEGO. Кожен колір означає певне завдання:

- синій — поділити слово на склади;
 - жовтий — визначити наголос;
 - червоний — назвати голосні звуки у слові;
 - зелений — назвати приголосні звуки;
 - оранжевий — порахувати кількість звуків.
- Що в осінньому лісі можна побачити синього кольору? (Небо.)
(Учні аналізують слово за годинниковою стрілкою у групах відповідно до витягнутих цеглинок.)
— Які предмети матимуть жовтий (червоний, зелений, оранжевий) колір? (Листя, дерева, кущі, трава.)

Аналогічну роботу проводять з названими словами.

5. Розучування уривка вірша

- Щоб опинитися в осінньому лісі, розучимо вірш.

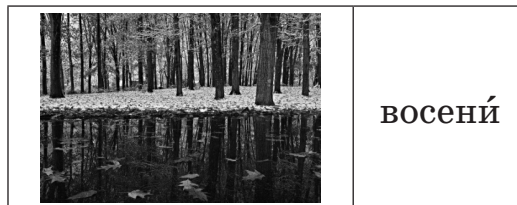
ЯК ГАРНО В ЛІСІ ВОСЕНИ!

Як гарно в лісі восени!
Кленову гілочку торкни —

Вона здригається, бринить,
Немов струни сталева нить.

6. Розміщення слова *восени* на стіні слів

- Скільки складів у слові?
- Назвіть перший звук у слові.
- Яким звуком закінчується слово?
- Складіть слова зі звуків слова *восени*. (*Син, вони, оси, неси...*)

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Читання речень

У а, а.

У а, у, а.

У о, а.

У и, и.

2. Звуковий аналіз слова *риби*

- Поділіть слово *риби* на склади. Який кінцевий звук у кожному складі?
- Вимовте звук [и]. Який він за звучанням? (*Голосний, бо утворюється тільки з голосу.*)
- Для позначення цього звука на письмі використовують букву *и*.

3. Графічний аналіз букви *и*

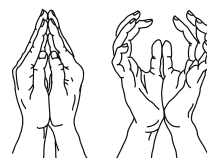
- З яких елементів складається літера *и*?
(*Учитель пропонує дітям викласти букву «и» з демонстраційних гілочок.*)
- Розфарбуйте букви *и*, що зустрілися нам у лісі.
- Викладіть літеру *и* з кольорових олівців.
- Змоделуйте літеру *и* із синельних паличок.

4. Пальчикова гімнастика «Квітка»

Пучки пальців обох рук зімкнуті. Долоньки трішки круглясті, схожі на пуп'янок. Нижні частини долонь притиснути одну до одної, а пальці широко розчепірити по колу і трохи вигнути. Утворюється «велика квітка, що розпустилася».

Сяє сонечко привітне —
Квітка з пуп'янки розквітне.

5. Друкування літери *и*

- Письмо літери *и* у повітрі за зразком учителя;
- письмо літери *и* на оксамитовому папері;
- письмо літери *и* в зошиті за клітинками;
- письмо літери *и* у чергуванні з літерами *у, о*.

6. Робота за букварем (с. 44)

1) *Бесіда.*

- Куди потрапила літера *и* на сторінці букваря?
- Яку пору року зображено на малюнку? Чому ви так вирішили?
- Що робить буква на узліссі?
- Що таке узлісся? (*Смуга на краю лісу.*)
- Які гриби ростуть на галявині?
- Хто був у лісі? Якої пори року?
- Чи можна дітям збирати гриби? За якої умови?
- Чому дітям не можна збирати гриби без дорослих?
- Як називають гриби, що не можна їсти? (*Неїстівними.*)

2) Звуковий аналіз слова «гриби».

- Викладіть звукову модель слова *гриби*.
- Скільки складів у слові?
- Який склад наголошений?
- Порівняйте свою схему зі схемою в букварі.

Фізкультхвилинка

Стали, дітки, у рядок,
Всі підемо на лужок.
На квітучому лужку
Гудуть бджоли: «жу-жу-жу».
Разом з ними політаєм,
Крильцями помахаем.
Покрутились вліво, вправо,

Глянули, де кращі трави,
Пошукали квіточок,
Щоб зібрати з них медок.
Політали, покрутились,
Дуже бджілки натомились.
Щоб набратися їм сили,
Всі у вулик полетіли.

7. Вправа «Переплутанка слів». Робота в парах

— Друзі, в нашому лісі виросло багато грибів, але вони всі переплуталися! Щоб зібрати кошик грибів, потрібно їх спочатку впізнати. Попрацюйте в парах та дізнайтеся, які гриби заховалися на галлявині.

- Які з цих грибів ви покладете до свого кошика?
- У назвах яких грибів ви чуєте звук [и]? (*Сироїжка, дощовик, лисичка.*)
- Поділіть назви цих грибів на склади. Яке слово має найбільше складів?

8. Робота над текстом (с. 45)

1) Первинне сприймання тексту.

— Спробуйте здогадатися, де на малюнку Дмитрик, а де — Михайлик.

2) Читання тексту «ланцюжком».

3) Гра «Розвідники».

— Відшукайте слова із буквою *и*.

9. Бесіда

- Хто з братів охайний? Чому ви так вирішили?
- Що означає бути охайним?
- Навіщо потрібно доглядати за собою?
- До чого призведе порушення правил особистої гігієни?

10. Робота з дитячою книжкою. Грицько Бойко «Бруднуля»

1) Розглядання виставки книжок.

— Пропоную роздивитися та почитати книжки з віршами і текстами про гігієну, турботливе ставлення до здоров'я.

2) Читання вірша Грицька Бойка «Бруднуля».

— Послухайте вірш Грицька Бойка «Бруднуля». До чого закликає автор?

БРУДНУЛЯ

Шапочка у глині,
Сажа на коліні,
Пальчики зелені,
Плаття у смажені.
У смажені навіть ніс,
На щоках сліди
вд сліз.

Отака Ганнуля,
Дівчинка-бруднуля.
Ранком вона встала —
Постіль не прибрала.
І надула губки:
— Нащо чистить
зубки? —
Умивалась нашвидку:
Бруд увесь —
на рушнику.

Отака Ганнуля,
Дівчинка-бруднуля.
Мама доною одягла,
В коси бантик заплела.

Відійшла лиш мама —
Бантик під ногами.
Отака Ганнуля,
Дівчинка-бруднуля.
За обідом прямо
Влізла в суп руками.
Надкусила пиріжок
І поклала в фартушок.
Стала руки витирати —
На скатерці
пальці знати.

Отака Ганнуля,
Дівчинка-бруднуля.
На машину, на візок
Сиплють хлопчики
пісок.
А вона піском мерщій
Наповня беретик свій.
Буде гарна гірка, —
Та берегу — гірко...
Отака Ганнуля,

Дівчинка-бруднуля.
Ось трима вона в руці
Кольорові олівці.
І уже біля вікна
Розмальована стіна.
А до столу сіла —
Розлила чорнило.
Отака Ганнуля,
Дівчинка-бруднуля.
В пальтечку
своїм новім
Вийшла вона з дому,
А вернулася у дім
Ніби у старому.
— З гірки я
спускалась!

На пальті каталась!
Отака Ганнуля,
Дівчинка-бруднуля.
Спати вона лягала —
Не помила ніжки.

Плаття і панчішки
Кинула під ліжко.
Отака Ганнуля,
Дівчинка-бруднуля.
Після дощику в дворі
Любо гратись дівворі.
Всі такі гарненькі,
Всі такі чистенькі.
Тільки — де Ганнуля,
Дівчинка-бруднуля?
Вся замурзана, брудна,
Неохайна дуже, —
Подивіться: ось вона
Влізла у калюжу.
Як у вашім дитсадку
Ви зустрінете таку, —
То скажіть їй хором:
— Сором! Сором!

Сором!

3) Бесіда за змістом вірша.

- Яке ім'я мала дівчинка — героїня вірша?
- Чому її звали бруднулею?
- Як поводитися Ганнуля за столом?
- Які поради ви дали б дівчинці?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву сьогодні вивчали на уроці?
- Який звук позначає буква *и*?
- Яке місце в слові ніколи не займає ця буква?

2. Рефлексія

- Де ми були сьогодні на екскурсії?
- З деяких дерев в осінньому лісі вже позлітали листочки. Якщо урок-екскурсія вам сподобався, оберіть жовтий листочок; якщо виникали питання — зелений; якщо екскурсія здалася нецікавою — червоний. Прикрасьте своїм листочком наше класне дерево.
- Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 44. НАПИСАННЯ БУКВИ *и*. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ (*Овочі і фрукти*)

Мета: ознайомити учнів з рукописною буквою *и*; вчити її писати; формувати вміння з'єднувати букву *и* з іншими буквами; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, не виходити за межі робочого рядка, дотримувати поля; актуалізувати слова тематичної групи «Овочі і фрукти», знання про кольори й геометричні фігури; розвивати спостережливість, уміння аналізувати, встановлювати взаємозалежні зв'язки; удосконалювати вміння спілкувати з однокласниками на задану тему, розповідати за малюнком, про події з власного життя; формувати компетентності спілкування державною мовою, математичну, соціальну та здоров'язбережувальну компетентності; виховувати охайність, старанність, бажання допомагати дорослим.

Обладнання: об'ємні букви; предметні малюнки; слова-ознаки на картках; цибуля, огірок, груша, картоплина.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, математична, соціальна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

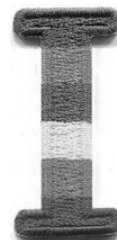
1. Організаційний момент

А тепер, сідайте, діти.
Домовляймося — не шуміти,
Руку гарно піднімати,

Чітко, в лад відповідати,
На уроці не дрімати,
Краще знання здобувати.

2. Вправа «Лабіринт»

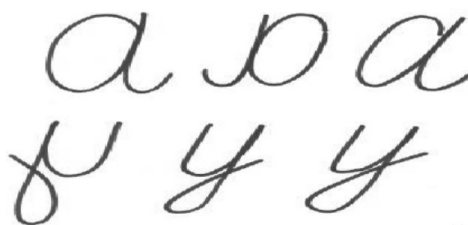
До дошки запрошують учнів. Із зав'язаними очима на дотик пропонують відгадати букви.

3. Гра «Вчитель»

— Знайдіть правильно написані літери. Наведіть їх олівцем.

— Закресліть букви, написані неправильно.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота на сторінці зошита (с. 25)

1) Бесіда за малюнком.

- Чим займаються хлопчики?
- З чого будують будинок? (З деталей конструктора.)
- Яких кольорів деталі конструктора?
- Скільки деталей жовтого кольору? синього? зеленого? фіолетового? червоного?
- Якої форми фігури тримають хлопчики?
- Придумайте імена хлопчикам і складіть розповідь про них.
- Зверніть увагу на білі частини конструктора. Які елементи на них написано?

2) Письмо елементів букв.

— Знайдіть та наведіть одну похилу лінію із заокругленням унизу.

— У яких фігурах написано по одній похилій лінії? (У трикутниках.)

— Наведіть поєднання двох ліній із заокругленням унизу.

— У яких фігурах написано поєднання двох ліній із заокругленням унизу? (У квадратах.)

— Доберіть за цим малюнком слова, у яких є звук [и]. (Хлопчики, кубики, будинок.)

— Пригадайте, що ви знаєте про цей звук з уроку читання. (Звук [и] голосний, позначається буквою «и».)

— На уроці читання ви вчилися друкувати букву *и*, а на уроці письма навчитися писати рукописну літеру *и*.

Фізкультхвилинка

Заніміла наша спинка

І затерпли кулачки.

Знов у нас фізкультхвилинка,

Мої любі діточки!

Позгинали вправні пальці

В кулачок і з кулачка.

А тепер, немов у танці,

Затанцюєм гопачка.

І ось так поставим руки

До плечей — і розведем,

Колові ми зробим рухи

І на парти покладем.

3) Графічний аналіз букви «и».

4) Письмо букви «и» в робочих рядках зошита під рахунок «раз і, два і».

5) Письмо букви «и» у поєднанні з вивченими буквами.

6) Пальчикова гімнастика «Замок».

Вихідне положення. Долоні притиснуті одна до одної. Пальці переплести.

Рухами імітувати слова вірша.

Замок на двері тут висить.

(Швидко з'єднувати пальці «в замок» та роз'єднувати.)

Хто б зміг його нам відчинить?

— Потягнули!

(Пальці зчеплені, потягнути пальці, не розчіплюючи їх.)

— Покрутили!

(Посовати зчепленими пальцями від себе, до себе.)

— Постукали!

(Пальці залишаються «у замку», постукають основами долоней одна об одну.)

— Й відчинили!

(Розчепити пальці.)

7) Письмо вивчених раніше букв.

8) Релаксаційна пауза «Квітка Радості».

— Заплющте очі та уявіть, що у вас у руках знаходиться чарівна квітка — Квітка Радості. Ваші руки відчувають незвичайне тепло, вона зігріває вас, ваше тіло, вашу душу. Ви протягуєте руку і розглядаєте Квітку Радості. Уявіть, якого вона кольору. Якого розміру? Можливо, вона має запах. Можливо, ви почуєте приємну музику, що лине від квітки... І вам хочеться її послухати. Подумки зберіть усю радість від цієї квітки й помістіть у своє серце. Ви відчуваєте, як радість входить у вас, як зігріває вашу душу... Я хочу, щоб сьогодні й надалі ви відчували допомогу від Квітки Радості. І коли у вас трапляються неприємності, або погано на душі, можна собі допомогти тим, що ми робимо зараз: уявити в руках Квітку Радості й подумки помістити її в своє серце. А зараз розплющте очі.

9) Вправа на встановлення закономірності (с. 25).

— Назвіть предмети, розташовані у верхній частині малюнка. (Миша, равлик, рибалка.)

— А тепер — у нижній. (Листок, риба, сир.)

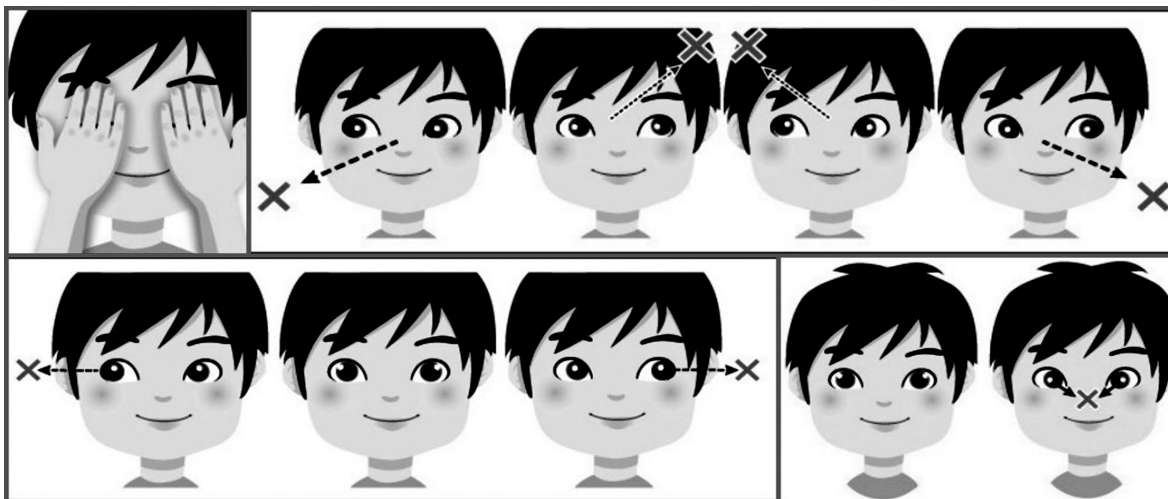
— Чому, на вашу думку, поєднані равлик та листочок? (Равлик сидить на листках або їсть листя.)

— Доберіть пару для мишки та хлопчика. Поясніть свій вибір.

10) Вправа «Чарівний олівець».

— Розфарбуйте малюнки відповідними кольорами.

Гімнастика для очей

2. Розвиток зв'язного мовлення

1) Вправа «Ти — мені, я — тобі».

Учні об'єднуються в дві групи: хлопчиків та дівчаток. Відбувається послідовний діалог між групами.

Група хлопчиків	Група дівчаток
— Що Сергійко з татом принесли із саду?	— Що Наталя з мамою принесли з городу?
Сергійко з татом принесли із саду груші.	Наталя з мамою принесли з городу огірки.
Сергійко з татом принесли із саду яблука.	Наталя з мамою принесли з городу помідори.
Сергійко з татом принесли із саду сливи.	Наталя з мамою принесли з городу капусту.
Сергійко з татом принесли із саду абрикоси.	Наталя з мамою принесли з городу цибулю.
	Наталя з мамою принесли з городу моркву.

— Як назвати одним словом плоди, що принесла Наталя? А Сергійко?

— Звідки беруться овочі у вас удома?

— Хто їх зазвичай заготовляє?

— Кому доводилось допомагати дорослим членам сім'ї збирати чи купувати овочі та фрукти?

Коли і де це відбувалося?

2) Вправа «Твій вибір».

На дошці прикріплено малюнки огірка, моркви, слив, яблук. Учніям необхідно обрати картку зі словом-ознакою, що характеризує обраний овоч або фрукт.

- ДОВГИЙ
- ОРАНЖЕВА
- ЧЕРВОНЕ
- КРУГЛЕ

- СОЛОДКА
- ТВЕРДА
- СИНЯ
- ЗЕЛЕНИЙ

- КРУГЛА
- ПРОДОВГУВАТА
- СОКОВИТЕ
- КИСЛУВАТЕ

УРОК 45. ЗВУК [i]. МАЛА БУКВА і. СКЛАДАННЯ РЕЧЕНЬ ЗА МАЛЮНКАМИ

Мета: ознайомити учнів з друкованою малою буквою *i*; вчити друкувати *ii*; удосконалювати вміння робити звуковий аналіз слів, добирати слова зі звуком [i] на початку, в середині та в кінці; учити будувати речення зі службовим словом *i*; розвивати логічне мислення, вміння складати речення і розповіді за малюнками, розгадувати кросворди; формувати компетентності спілкування державною мовою, природничу, соціальну та здоров'язбережувальну компетентності; виховувати старанність, інтерес до навчальної діяльності.

Обладнання: цеглинки LEGO; таблиці для стіни слів; каса букв; картки для вправ «Відшукай букву» та «Встанови відповідність».

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, природнича, соціальна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Видумуй, пробуй, твори!
Розум, фантазію прояви!

Активним та уважним будь
І про кмітливість не забудь!

2. Бесіда

- Яку букву вивчили попереднього уроку?
- Який звук вона позначає?

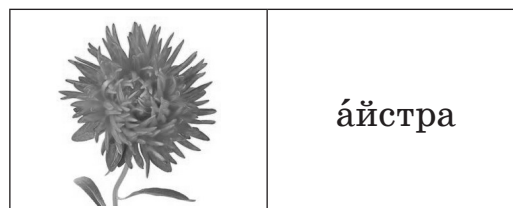
3. Гра «Мисливці»

— Послухайте уважно слова та «вполюйте» (*піднесіть вгору зелену цеглинку*) лише ті, в яких є звук [и]. Коли ж його немає, слід піднести червону цеглинку.

Айстра, жоржина, хризантема, ехінацея, чорнобривці, фуксія, настурція, цинія, петунія, флокса, майори.

- Що спільного між цими словами?
- Якої пори року можна побачити ці квіти?

4. Розміщення слів *ехінацея*, *фуксія*, *айстра*, *жоржина* на стіні слів

5. Словникова робота

1) «Клавіатура».

— Зараз ми спробуємо «надрукувати» слова, що розмістили на стіні слів.

(До дошки запрошують учнів у кількості, відповідній кількості букв у слові. Кожен учень обирає собі букву. За сигналом учителя учні шикуються у відповідному порядку, голосно називаючи свою букву. Таким чином «друкують слово».)

2) «Сторінка енциклопедії».

— Яка з надрукованих нами квіток не лише милує наше око, а ще й приносить користь здоров'ю людини? (*Ехінацея*.)

— Ехінацея — гарний засіб для підвищення імунітету. Рослина також поліпшує відновлення тканин — виготовленими з неї засобами можна обробляти рани, фурункули, а також будь-які запалення шкіри.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота над загадкою

- В квітнику у мене виріс
Синьоокий, пишний... (*ірис*).

2. Звуковий аналіз слова

— Викладіть звукову модель слова *ірис* за допомогою фішок.

— Назвіть перший звук.

— Який він за звучанням? (*Голосний, бо утворюється тільки з голосу.*)

— Для позначення цього звуку на письмі використовують букву *і*.

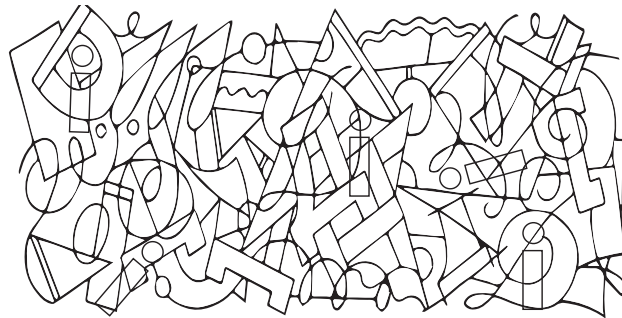
3. Ознайомлення з буквою. Графічний аналіз букви *і*

— Що вам нагадує буква *і*?

— З яких елементів вона складається?

4. Вправа «Відшукай букву»

— Знайдіть та розфарбуйте букву *і*.

Фізкультхвилинка

Раз, два, три, чотири —
Наші руки, ніби крила.
(*Діти змахують руками.*)
Полетіли, полетіли,
Раз — присіли,

Два — присіли. (*Присідають.*)

На рахунок: раз, два, три
Пострибаєм разом ми.
А скажу: чотири, п'ять —
Наші ніжки побіжать.

5. Письмо букви *і*

- Письмо по контуру зворотною стороною олівця;
- письмо в зошиті за клітинками.

6. Робота за сторінкою букваря (с. 46)

1) *Бесіда*.

— Діти, розгляньте малюнок у букварі.

— Що відбувається? Чи впізнали ви літери?

— Від кого тікають літери *і*? Чому вони бояться цього птаха?

— Що ви знаєте про індику? Хто бачив цього птаха? Де?

— Індик — це найбільший зі свійських птахів, що володіє чудовим зором. Цих птахів розводять на м'ясо. М'ясо індики вважають дієтичним продуктом.

2) *Звуковий аналіз слова «індик».*

— Викладіть на столі фішками звукову модель слова *індик*. Порівняйте свою схему зі схемою в букварі.

- Скільки складів у цьому слові?
- Назвіть перший звук. Який він? Якою буквою позначається звук [і] на письмі?

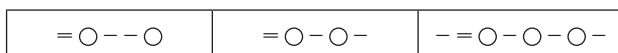
3) Складання речень за малюнком.

- Що робить буква *i* на першому малюнку? (*Буква «i» розглядає іграшки на ялинці.*)
- Якому слову відповідає звукова схема під малюнком?
- У якому місці слова знаходиться звук [і]?

(Аналогічну роботу проводять з двома наступними малюнками.)

7. Вправа «Встанови відповідність»

- Поєднайте схему слова з малюнком.

- Де знаходиться звук [і] у словах *мішок, сніговик, зірки*?

8. Складання речень за малюнками

- Кого ви бачите на малюнку? (*Хлопчика та дівчинку.*)
- Складіть про них речення. (*Хлопчик і дівчинка — діти.*)
- Викладіть за допомогою цеглинок LEGO схему цього речення.
- Скільки слів у вашому реченні?

Отже, буква *i* — це маленьке слово. Воно об'єднує слова у реченні, тому і називається *службовим*.

9. Робота над кросвордом

- Як звати дівчинку?
- Які квіти ростуть у Наталчиному садку?
- Які з названих квітів підходять до звукових схем?
- Отже, які квіти дівчинка збрала у букет?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бліцопитування

- Яку букву сьогодні вивчали?
- Який звук вона позначає?
- Доберіть слово, що починається літерою *i*.
- Доберіть слово, у якому літера *i* стоїть у середині слова; у кінці.

2. Рефлексія

Вправа «Твоя думка важлива»

Учень читає початок фрази, написаний на дошці, та продовжує свою думку.

- Я дізнав(ла)ся, що...
 - Мене здивувало, що...
- Мені сподобалося, що...
 - Можливо, було б краще, якщо...
- Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 46. НАПИСАННЯ МАЛОЇ БУКВИ *i*

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою *i*; вчити її писати; формувати вміння з'єднувати букву *i* з іншими буквами; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, не виходити за межі робочого рядка, дотримувати поля; формувати вміння писати ручкою; розвивати спостережливність, уміння порівнювати, узагальнювати, розповідати за малюнком; формувати компетентності спілкування державною мовою, природничу компетентність; виховувати охайність, старанність, інтерес до навчальної діяльності.

Обладнання: малюнки із зображеннями гномиків; кольорові стікери; квасоля; куб; картка з буквами.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, природнича.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

2. Гра «Знайди пару». Робота в парах

— Поедняйте на картці стрілочками друковані та рукописні букви.

			
Оо	Аа	Уу	Ии

3. Гра «Впіймай букву *i*»

— Яку букву ми вивчили на уроці читання?

— Який звук вона позначає?

— Якщо ви почуєте цей звук у слові, плескайте у долоні. (*Читання вірша вчителем.*)

Індик в миску воду лив.

Індик шию довго мив.

Індичатко помагало —

Індика за хвіст тримало.

І гусак почав сваритись:

«Індики, вже годі митись!»

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою зошита (с. 27)

1) *Бесіда за малюнком.*

— Розгляньте малюнок. Кого ви бачите?

— Що ви знаєте про цих птахів?

2) *Прийом «Кубування».*

- Як виглядає індик? (*Розмір, колір...*)
- На кого він схожий?
- Чим індик відрізняється від індичат?

3) *Складання речення про сімейство індиків.*

— Куди вирішили помандрувати птахи?

— Чим може закінчитися ця подорож?

4) *Аналіз елементів букв, зображених над малюнком і на воді.*

5) *Письмо похилої лінії із заокругленням унизу (над птахами).*

6) *Письмо похилої лінії із заокругленням унизу і крапкою зверху (зображені на воді).*

— Доберіть за цим малюнком слова, у яких є звук [i]. (*Індики, річка, міст.*)

— Що ви вчили про цей звук на уроці читання?

— На уроці читання ви вчилися друкувати букву *i*, а на уроці письма навчимося писати рукописну літеру *i*.

Фізкультхвилинка

Щоб ніколи не хворіти,
Треба вправи вам робити.
Із-за парт швиденько встали,
Спинки гарно розрівняли,
На носочки піднялись
І до сонця потяглись.

Руки разом опустили
І швидесенько присіли.
Потім встали, руки в боки,
Всі красиво робим кроки.
Назад — вперед прогнулись добре.
Не будем мати ми хвороби.

7) Графічний аналіз букви «і». Моделювання букви з квасолин.

— З яких елементів складається буква і? (З двох елементів — короткої похилої лінії із заокругленням унизу і крапки над нею зверху.)

8) Письмо малої букви «і» в робочих рядках зошита.

9) Письмо малої букви «і» з раніше вивченими буквами.

2. Пальчикова гімнастика «Жабка»

Вказівний палець та мізинець підняти угору та тримати напівзігнутими.
Середній та безіменний притиснути до долоні великим пальцем.

Скаче жабка у траві
І скрекоче: «Ква-кве-кви!»

3. Продовження роботи в зошиті

1) Письмо малої літери «і» у поєднанні з великими літерами.

2) Письмо ручкою малої літери «і».

3) Гра «Знайди спільне».

— Назвіть предмети, зображені на малюнках.

— Чому поєднані пірамідка та літачок? (Бо вони іграшки.)

— Знайдіть спільне між іншими малюнками і з'єднайте кожну пару малюнків стрілочкою.

4) Вправа для очей.

5) Гра «Чарівний олівець». Робота в парах.

— Попрацюйте в парах. Один учень називає предмет з малюнка, інший — колір, яким потрібно його розфарбувати.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Технологія «Мікрофон»

— Яку букву вчилися писати на уроці?

— Чи є буква в назвах предметів і тварин, які ви зафарбовували?

— Де саме вона знаходиться? (У середині слів.)

2. Рефлексія «Гномики»

— Віддайте жетон тому намальованому гному, настрої якого поділяєте наприкінці уроку.

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 47. ВЕЛИКА БУКВА І. СКЛАДАННЯ РЕЧЕНЬ ЗА МАЛЮНКАМИ

Мета: ознайомити учнів з великою друкованою буквою і; вчити друкувати її; закріплювати вміння друкувати вивчені літери; удосконалювати вміння робити звуковий аналіз слів, писати слухові диктанти, складати речення за малюнками, читати чистомовки, розпізнавати букви і й і у тексті; учити сприймати на слух текст, відповідати на запитання за його змістом; розвивати спостережливість, уміння узагальнювати, розповідати за малюнком і про події з власного життя; формувати компетентності спілкування державною мовою та соціальну компетентність; виховувати повагу до старших членів родини.

Обладнання: картки для вправи «Засели будинок»; табличка для стіни слів; малюнки із зображеннями ліхтарів, торту; кольорові стікери.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Ми дуже любим рідну мову,
Її мелодію чудову,

Тож починаємо урок,
Нехай знання ідуть вам впрок.

2. Мовленнєва розминка

Ніс сміхунчик сміху міх — сміх розсипався на міст.

(Учні вправляються у швидкому та чіткому промовлянні скоромовки.)

3. Гра «Незвичайна луна»

— Що таке луна? Де її можна почути?

— Яку частину слова зазвичай повторює луна?

— Наша луна незвичайна. Послухайте слово та повторіть його перший склад.

Імена, пісок, білка, сідло, іскра, інтелект, істина, ікра, іриски, піон, індик, іволга, гітара, міст, мімоза, кіно, ніколи, ікона, лід.

— Який звук звучав у кожному слові першого складу?

— Якою буквою він позначений на письмі?

— Де може стояти звук [i] у слові?

4. Вправа «Засели будинок». Робота в парах

i									
		i							
			i						
				i					
	i								

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою букваря (с. 48)

1) Бесіда за малюнком.

— Розгляньте малюнок. Кого ви бачите?

— Кого зустріли діти? Хто такі інопланетяни?

— На якій планеті ми живемо?

— Чи можемо ми бути інопланетянами? Що для цього потрібно зробити?

— Як інопланетяни опинилися на Землі?

— Де приземлився їхній корабель?

— Хто цей корабель побачив?

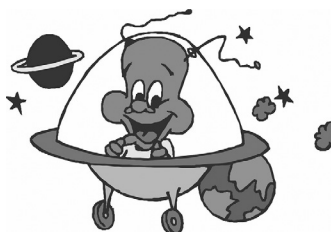
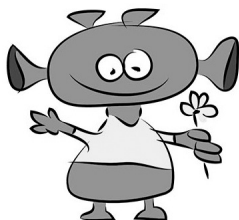
— Друзі, зверніть увагу: серед інопланетян також є хлопчик та дівчинка.

— Як їх розрізнити?

2) Хвилинка фантазії. Робота в групах.

— Що могло статися з дітьми? Придумайте пригоду, в яку потрапили хлопчик та дівчинка, та чим закінчилася їхня зустріч з інопланетянами. Складаючи свою історію, дайте імена хлопчику, дівчинці, а також інопланетянам.

— Хочу зауважити, що імена у дітей-інопланетян мають бути незвичними та починатися літерою І. (Групи презентують свої пригоди.)

— З якої букви пишуться імена?

— Яку велику літеру потрібно вміти писати, аби записати імена інопланетян? (Потрібна велика буква «І».)

— Тому сьогодні на уроці ми будемо вчитися писати велику літеру І.

2. Графічний аналіз великої літери І. Порівняння великої та малої літер

— Послухайте вірш. На що схожа буква І?

Мов кілочок, буква і
З шапкою на голові...
Чи не шапка то, а крапка
У малої букви і?

А велика личко мила,
Певно, шапку загубила.
Отакі вони чудні,
Дві сестриці — букви І-і.

С. Жупанин

— Чим відрізняються велика та мала літери І, і?

3. Письмо великої друкованої літери І

- Письмо пальчиком по контуру на сторінці букваря;
- письмо в клітинках за напрямком стрілочок;
- письмо великої букви І у чергуванні з вивченими буквами о, у, А, О, У.

4. Складання речень за малюнком. Робота в парах

- Розгляньте малюнок. Кого ви бачите?
- Як називається маленьке слово і? (Службовим.)
- Яке речення можна скласти за першим малюнком? (Півень і лебідь — птахи.)
- Попрацюйте в парах, розкажіть по черзі одне одному свої речення.

5. Слуховий диктант

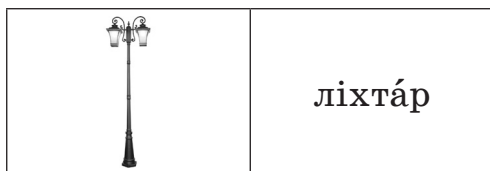
— Уважно слухайте слово та друкуйте лише першу літеру. Які слова пишуться з великої літери? (Імена, назви країн.)

Інна, іскри, історія, Алла, Україна, Ігор, однаковий, апетит, Олексій, ідуть, урок.

(Взаємоперевірка написаного — за еталоном на дошці.)

6. Читання скоромовки зі Щебетунчиком

7. Розміщення слова ліхтар на стіні слів

- Навіщо використовують ліхтарі?
- Якими вони бувають? (Вуличними, ручними.)

8. Вправа на розвиток критичного мислення. Робота в групах

— Знайдіть три спільні ознаки між ліхтарями на малюнку.

1-ша група

3-тя група

2-га група

4-та група

9. Робота над текстом

1) Первинне сприймання тексту.

— Що відчував дідусь?

2) Вправа «Журналіст». Робота в групах.

— Попрацюйте в групах. Складіть одне запитання за змістом тексту для учнів іншої групи.

(Представник групи ставить запитання наступній групі за годинниковою стрілкою.)

— Піднесіть руки, хто знає день народження своїх дідуся та бабусі.

— Які подарунки ви готуєте їм на свято?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

— З якою буквою сьогодні ознайомилися?

— Які слова пишуться з великої літери?

2. Рефлексія «Торт»

— Прикріпіть кольоровий стікер у центрі торта, якщо маєте найкращі враження від уроку; якщо урок здався вам не дуже цікавим — далі від центру; якщо урок не сподобався — на краю торта.

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 48. НАПИСАННЯ ВЕЛИКОЇ БУКВИ І

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою *І*; вчити її писати; формувати вміння з'єднувати велику букву *І* з раніше вивченими буквами; повторити написання вивчених букв; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, не виходити за межі робочого рядка і нарядкової лінії, дотримувати поля; формувати вміння писати ручкою; удосконалювати вміння розповідати за малюнком; розвивати спостережливість, вміння порівнювати; виховувати охайність, старанність, інтерес до навчальної діяльності.

Обладнання: складова таблиця; звукові схеми; предметні малюнки; картки з малюнками для вправи «Подарунок» та рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

А тепер, сідайте, діти!
Домовляймося — не шуміти,
Руку гарно піднімати,

Чітко, в лад відповідати,
На уроці не дрімати,
Краще знання здобувати.

2. Гра «Читання навпаки»

- Прочитайте склади з таблиці.
- Прочитайте кожен склад навпаки. (*ао — оа, ау — уа.*)

АО	АУ	АІ	АІ	ОУ
УІ	ІІ	ОІ	УІ	ОІ

3. Вправа «Знайди пару». Робота в парах

- Знайдіть звукову схему до кожного малюнка, поєднайте їх стрілочками.

-о-о́-	-о́---о	--о́-	-о́--о	-о-о́-о
--------	---------	-------	--------	---------

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Послухайте уривок. З якої він казки?

...Ото Івасик як підріс трошки, став просити батька:

— Зробіть мені, татку, човник та весельце, то я буду рибку ловити, та Вас при старощах годуватиму.

- Молодці! Здогадалися! Вимовте ім'я хлопчика. Назвіть перший звук. Який це звук?
- Якою буквою він позначається на письмі?
- З якої літери пишуться імена?
- Ми вже навчилися писати малу літеру *і*. Сьогодні на уроці навчимося писати велику літеру *І*.

2. Робота за сторінкою зошита (с. 28)

1) *Бесіда за малюнком.*

- Чим зайняті діти на малюнку? (*Грають в індійців.*)
- Що допомогло здогадатися про гру? (*Одяг, луки і стріли, пір'я на голові.*)
- Чи грали ви в цю гру? З ким?
- Розкажіть, як це відбувалося.
- Придумайте зображенням на малюнку хлопчикам імена на букву І.

2) *Графічний аналіз букви «І».*

- З яких елементів вона складається?
- Звідки потрібно починати письмо цієї літери?

3) *Моделювання великої букви «І» із синельних паличок.*

4) *Письмо великої літери «І» у повітрі.*

5) *Наведення елементів літери на малюнку олівцем.*

Фізкультхвилинка

Добре те, що сонце світить!	(<i>Руки вгору.</i>)
Добре те, що вітер віє!	(<i>Коливаються.</i>)
Добре те, що цей ось ліс	(<i>Присідають.</i>)
Разом з нами ріс і ріс!	(<i>Підтягуються.</i>)
Добре те, що в нашій річці синя, не брудна водиця.	(<i>«Купаються».</i>)
І мене матуся рідна після школи зустріча.	(<i>Стрибають.</i>)
Добре гратися надворі.	(<i>Плескають у долоні.</i>)
Добре вчитися у школі!	(<i>Сідають за парти.</i>)

6) *Письмо букви «І» в робочих рядках зошита.*

7) *Письмо великої букви «І» у поєднанні з іншими вивченими буквами.*

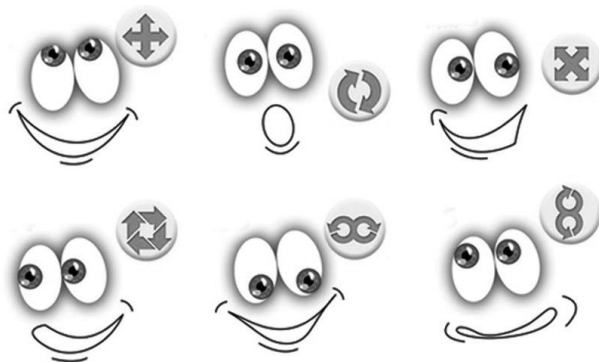
8) *Пальчикова гімнастика «Пензлик».*

Стіл, стілець, вікно і лаву
Я пофарбував на славу.
Киця лагідно муркоче —
Фарбуватись також хоче.

9) *Письмо вивчених букв.*

10) *Письмо ручкою великої букви «І» та з'єднання великої «І» з малою.*

11) *Гімнастика для очей.*

12) *Вправа на розвиток спостережливості.*

- Порівняйте ялинкові гілочки.
- Яких іграшок бракує на другій і третій гілках?
- Домалюйте їх простим олівцем. Зафарбуйте малюнки.
- На яке свято ми прикрашаємо ялинку?

- Коли воно настає?
- Хто любить це свято? Чому?
- Як готуються до Нового року у ваших родинах?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. «Інтерв'ю»

- Яку букву вчилися писати? Навіщо потрібна велика буква?

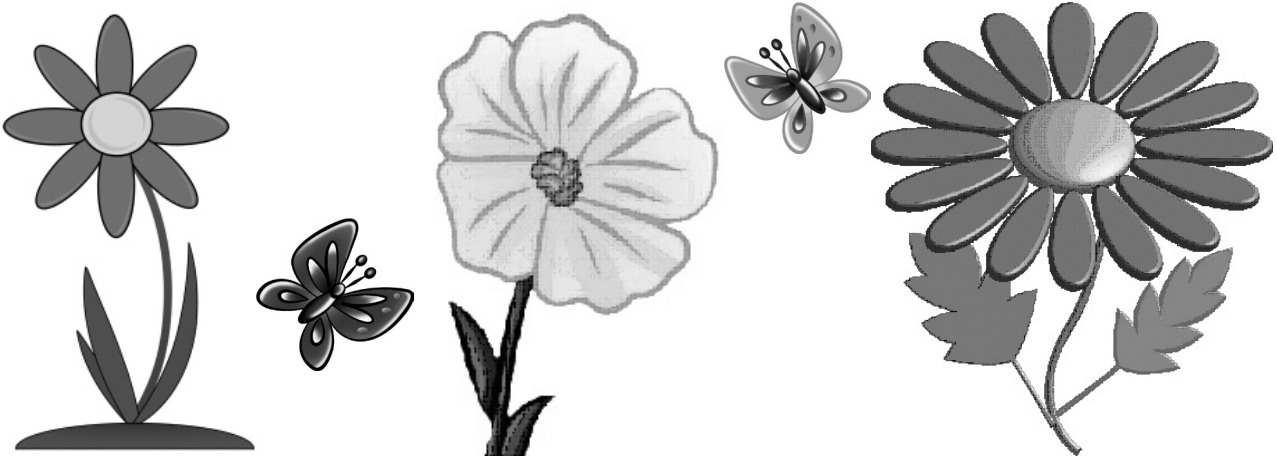
2. Вправа «Подарунок»

- Візьміть на столі ялинкову іграшку. Напишіть на ній велику літеру *I* та перетворіть її на фантастичну істоту.
- Подаруйте іграшку своєму сусідові.

3. Рефлексія «Галявина»

- Посадіть свого метелика на квітку фіолетового кольору, якщо урок вам сподобався; жовтого — якщо не все вам здалося цікавим та зрозумілим; червоного — якщо було нецікаво та незрозуміло.

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 49. ЗВУК [e]. МАЛА БУКВА e. СКЛАДАННЯ РЕЧЕНЬ ЗА МАЛЮНКАМИ

Мета: ознайомити учнів з друкованою малою буквою e; вчити друкувати її; удосконалювати вміння робити звуковий аналіз слів, добирати слова зі звуком [e] на початку, в середині та в кінці; активізувати слова тематичної групи «Кінотеатр»; розвивати логічне мислення, уміння складати речення і розповіді за малюнками; формувати компетентності спілкування державною мовою; виховувати старанність, інтерес до навчальної діяльності.

Обладнання: кубик (прийом «Кубування»); конверти із завданням; синельні палички; розфарбовка літери; табличка для стіни слів; контейнер з манкою; кольоровий картон.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, природнича, здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

«Самоналаштування»

— Покладіть руки на парту, заплющте очі та промовте: «Я зможу сьогодні добре працювати на уроці. Я бажаю всім однокласникам успіхів на сьогоднішньому уроці».

2. Робота над загадкою

- Вчора ще у річці плескалась водичка.
Як з'явився сивий дід, то зробив з водички... (лід).

3. Вправа «Кубування»

- Як це виглядає? (Опиши колір, форму, розмір, властивості на дотик...)
- На що це схоже?

4. Робота над скоромовкою

Криголам ламає лід,
Залишає в морі слід.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Гра «Розсипанка». Робота в групах

(Представник групи обирає конверт із завданням, у якому потрібно зібрати слово з «розсипаних» букв. Слова, складені групами, друкують на дошці.)

I група — СЕІКМО (ескімо)

II група — КЕАРН (екран)

III група — ПТКАЕВЛІ (евкаліпт)

IV група — СКАЕКТОРВА (екскаватор)

V група — ЛЕКАЕКТРИ (електрика)

— Послухайте слова, що утворилися. Що між ними спільного? (Починаються звуком [e].)

— Як ми вимовляємо звук [e]? (Рот відкритий, немає жодних перешкод.)

— Отже, що звук [e] голосний, бо утворюється тільки з голосу.

2. Ознайомлення з буквою e. Графічний аналіз букви

— Звук [e] на письмі позначається буквою e.

3. Моделювання літери e із синельних паличок

4. Пальчикова гімнастика «Човен»

Вихідне положення. Обидві долоні поставлені на ребро і з'єднані «ківшиком», великі пальці притиснуті до долонь.

- По річці плине човен,
Він дітлахами повен.

5. Вправа «Впізнай букву»

Ефа отруйна
В пустелі живе.

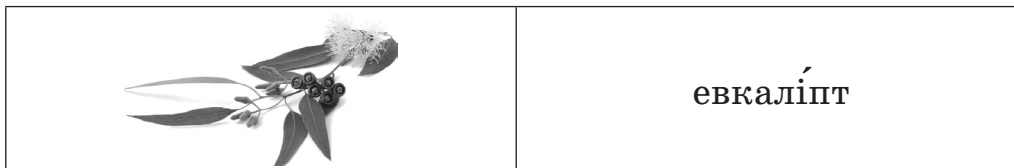
Вона загорнулась
Буквою «е».
Наталія Звіркова

— Розфарбуйте малу літеру *е*.

6. Розміщення слова *евкаліпт* на стіні слів

(Учитель звертається до слів, розміщених на дошці, із вправи «Розсіпанка».)

— Яке слово на дошці є назвою рослини? (*Евкаліпт*.)

— Де ми чуємо звук [е] у слові *евкаліпт*?

7. Словникова робота. «Мозковий штурм». Робота в групах

(Учні за певний час мають сформулювати свої припущення про значення цього слова. За сигналом учителя представники груп ознайомлюють клас зі своїм варіантом відповіді.)

Висновок. Отже, евкаліпт — це рослина. Дерево з довгими, вузькими листочками. Має лікувальні властивості.

«Сторінка енциклопедії»

- Евкаліпт — вічнозелене дерево, батьківщиною якого є Австралія.
- Досягає до 100 метрів заввишки.
- Листя евкаліпта розташовані в перевернутому вигляді для уникнення прямого впливу сонячного світла і втрати води.
- З листків евкаліпту готують ефірні масла, відвари. Листки мають відмінні лікувальні властивості. Використовують для полегшення симптомів бронхіту, ангіни, закладеності носа.
- З кори евкаліпта виготовляють папір.
- Основною їжею коал є листя евкаліпта.
- Евкаліпт може жити понад 250 років.

* Учитель може запропонувати відчутти запах аромамасла евкаліпту за умови відсутності протипоказань використання цього засобу в дітей.

8. Робота за сторінкою букваря (с. 50)

1) *Бесіда.*

- Які букви зображено на сторінці?
- Куди потрапили букви?
- Що вони роблять у кінотеатрі?
- Про кого букви переглядають фільм?
- Чи бували ви в кінотеатрі?
- Які фільми любляете переглядати?
- Які правила поведінки у кінотеатрі ви знаєте?

Фізкультхвилинка

Хлопчики й дівчатка!
Колони підрівняйте
Й розминку-веселинку
Зі мною починайте.
Раз — підняти руки вгору,
Два нагнутися дотолу.
Три, чотири — прямо стати.
Будем знову починати.
Руки в боки, руки так,
Руки вгору, як вітряк.

Вище руки підніміть
І голівки потрясіть.
Нахил вліво — раз, два, три,
Нахил вправо — раз, два, три.
Нахилились, розігнулись.
Навкруг себе повернулись.
Раз присядьте,
Два присядьте
І за парти тихо сядьте.

2) Звуковий аналіз слів «екран», « черепаха», « бегемот».

- Викладіть з фішок звукові моделі слів.
- Яке з цих слів має звук [e] на початку слова?
- Де знаходиться звук [e] у словах *черепаха* та *бегемот*?
- Яке слово найкоротше? найдовше?
- Якою буквою позначається звук [e]?

3) Друкування літери «е».

- Письмо букви у контейнері з манкою;
- письмо букви мокрим пальчиком по кольоровому картону;
- письмо букви по контуру;
- письмо в зошиті за зазначеним напрямком.

4) Складання речень за малюнками.

- Розгляньте перший малюнок. Як називається машина, біля якої зображено літеру *e*?
 - Що робить літера *e*? (*Буква «e» спостерігає за екскаватором.*)
 - На якому місці знаходиться [e] у слові *екскаватор*?
- (*Аналогічну роботу проводять за іншими малюнками цього завдання.*)

5) Читання букв з Читалочкою (разом, естафетою, прискорюючи темп).

6) Складання речень за малюнком та службовими словами.

- Подивіться на перший малюнок. Яке слово буде першим у реченні? (*У.*)
- Чому літера *У* велика?
- Отже, перше слово в реченні пишеться з великої літери.
- Що зображено на малюнках? (*Лелека і перо, метелик і крило.*)
- Діти, рисочка між малюнками означає, що під час вимовлення речення потрібно зробити паузу між цими словами.

(*Учні складають речення та вправляються у правильному їхньому інтонуванні.*)

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Гра «Хто більше?»

- Пригадайте та назвіть усі слова з буквою *e*, що лунали сьогодні на уроці.
- Який звук позначає літера *e*?

2. Рефлексія

- Я знаю...
- Я запам'ятав(ла)...
- Я зміг(змогла)...
- Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 50. НАПИСАННЯ МАЛОЇ БУКВИ е

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою е; вчити її писати; формувати вміння з'єднувати букву е з іншими буквами; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, не виходити за межі робочого рядка, дотримувати поля; формувати вміння писати ручкою; розвивати спостережливність, уміння порівнювати, встановлювати логічні зв'язки, розповідати за малюнком; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну, природничу, інформаційну компетентності; виховувати охайність, старанність, інтерес до історії розвитку телефонних апаратів.

Обладнання: каса букв, малюнки із зображенням телефону, цеглинки LEGO, «Потяг настрою», смайлики.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, природнича, інформатична.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

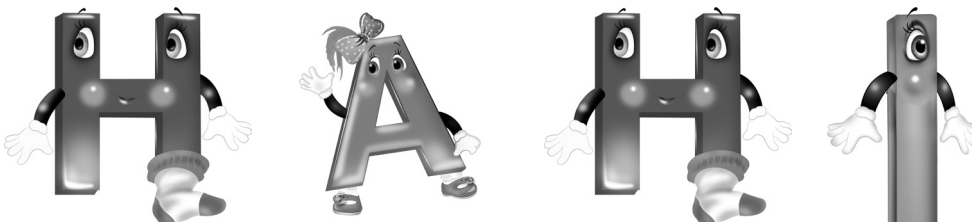
1. Організаційний момент

Емоційне налаштування. Метод «Закінчи речення»

- Очі дивляться... (*та все бачать*).
- Вуха слухають... (*та все чують*).
- Голова... (*думає*).
- Яким буде урок? (*Найцікавішим!*)
- Які у нас діти? (*Найкращі!*)

2. Гра «Розсипанка»

- Яку літеру вчили попереднього уроку? (*Велику літеру «І»*.)
- Складіть із поданих букв ім'я для дівчинки, що починається літерою І.

- Чому слово *Інна* написано з великої літери?

3. Складання речення зі слів, що починаються літерами слова *Інна*

Наприклад, *Інна несе новий альбом*; або *Іринка нарізає ножем апельсин*.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою зошита (с. 29)

1) Гра «Переплутанка».

- Відновіть слова, що помінялися своїми частинами, та прочитайте їх.

МЕТЕХА ЧЕРЕЛЕВ ПАЛІК

(*Черепаха, метелик, лев*.)

- Розгляньте малюнок на с. 29. Що ви знаєте про тварин, зображених на малюнку?
- Де їх можна зустріти? Кого із зображених тварин ви бачили?
- Як ви вважаєте, чи можуть у реальному житті дружити лев, черепаха та метелик? Чому?

2) Вправа «Продовжи ланцюжок».

Учні «ланцюжком» добирають ознаки до тварин.

Лев — сильний, великий, сміливий, хоробрий, швидкий, спритний, коричневий...

Метелик — легкий, різнобарвний, гарний, красивий...

Черепаха — зелена, повільна, велика...

3) Гра «Маленькі письменники».

— Пропоную вам пофантазувати й скласти розповідь про трьох друзів — лева, черепаху й метелика; зокрема, про пригоду, що сталася з ними. Під час складання своєї розповіді не забудьте скористатися словами нашого «ланцюжка».

(Після завершення відведеного часу учні за бажанням презентують свої розповіді.)

Фізкультхвилинка

Лісовичок Ох
Став на мох,
Ручками помахав,
Весело пострибав,
Нахил вправо, нахил вліво —
Можна братися до діла.
Полічили до п'яти —
(Діти повільно підіймають руки вгору.)

Діткам треба підрости.
(Потягуються, дивляться на кінчики пальців.)
Буду в бубон довго бити,
Дітки ж — слухати й лічити.
Скільки бубон пробубнить,
Стільки нахилів зробить.
Скільки покажу грибків —
Стільки зробите стрибків.

4) Наведення елементів на сторінці зошита.

5) Повідомлення теми уроку.

— Відшукайте на малюнку слова, у яких є звук [e].

— Що ви знаєте про цей звук? (Він голосний. На письмі позначається буквою «е».)

— На уроці читання ви вчилися друкувати букву *e*, а на уроці письма навчитися писати рукописну літеру *e*.

6) Графічний аналіз літери «е».

— Розгляньте зображення рукописної букви *e*.

— Що вона нагадує?

— Звідки слід починати письмо цієї літери?

— У якому напрямку рухати олівець?

7) Вправа «Чарівна мотузочка».

— Змоделюйте зі своєї мотузочки букву *e*. Покажіть її своєму сусідові.

8) Письмо малої букви «е» в робочих рядках зошита.

9) Письмо малої букви «е» з вивченими раніше буквами.

2. Пальчикова гімнастика

Гей, дівчата та хлоп'ята,
Нумо пальці рахувати!
Перший — це товстий, великий.
З нього ми почнемо лік.
Вказівний — то палець другий,
Він всім вказувати звик.
Ну, а третій — довший всіх,

Він середній серед них.
А четвертий — підмізний.
Чим він від усіх відмінний?
П'ятий пальчик довго спав,
Тож мізничком він став.
Всі ми пальчики назвали,
До п'яти порахували.

3. Продовження роботи в зошиті

1) Продовження письма букви «е» з раніше вивченими буквами.

2) Гра «Скільки нас?».

— Плесніть у долоні, дівчатка. Скільки нас?

— Підстрибніть, хлопчики. Скільки нас?

— Підведіть руки ті, хто любить морозиво. Скільки нас?

— Присядьте ті, у кого є вдома кімнатний улюбленець. Скільки нас?

— Плесніть ті, кому подобається вчити букву *e*. Скільки нас?

3) Письмо ручкою малої букви «е».

4) Вправа на розвиток спостережливості.

— Який із зображених телефонів найстаріший? Розфарбуйте його червоним кольором.

— Який найновіший? Як називається такий телефон? (Мобільний, або смартфон.)

- Знайдіть сучасного чоловіка та з'єднайте його зі смартфоном.
- Відшукайте чоловіка з минулого століття і з'єднайте його з найдавнішим телефоном.
- Які із зображених на малюнку телефонів вони бачили чи користувалися ними?
- Які ще телефони ви знаєте? (*Радіотелефони, кнопкові.*)
- Який телефон мрієте мати?

5) Цікавинки для малят.

- Як ви вважаєте, хто найпершим поговорив по мобільному телефону?

Зрозуміло, що це був співробітник компанії, яка їх випускає, а саме співробітник компанії *Motorola* Мартін Купер. Він здійснив перший дзвінок 1973 року, перебуваючи на одній з вулиць Нью-Йорка. Кому ж він зателефонував, якщо тоді майже ні в кого не було таких телефонів? Він зателефонував своєму конкурентові Джоелу Енджелу з компанії AT&T, що була на той момент найбільшою в світі.

6) Вправа «Веселий олівець».

- Розфарбуйте малюнки на сторінці зошита.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Гра «Мій телефон»

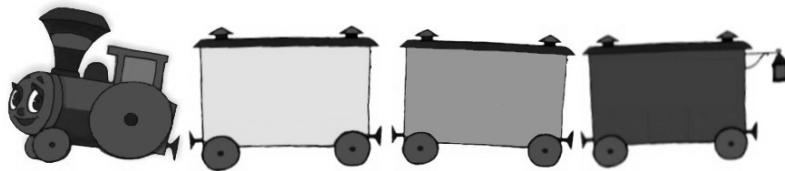
- Зберіть з цеглинок LEGO свій телефон та придумайте йому назву зі звуком [e].

2. Бесіда

- Яку букву вчилися писати?
- Який звук вона позначає?

3. Рефлексія «Потяг настрою»

— Друзі, запрошую вас вирушити на перерву потягом. Оберіть собі вагон, що відповідає вашому враженню від уроку, та посадіть у нього свій смайлик, домалювавши певну емоцію.

- Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 51. ВЕЛИКА БУКВА Е. СКЛАДАННЯ РЕЧЕНЬ ЗА МАЛЮНКАМИ

Мета: ознайомити учнів з великою друкованою буквою *Е*; вчити друкувати її; закріплювати вміння друкувати вивчені літери, писати слухові диктанти; удосконалювати вміння складати речення за малюнками, читати чистомовки, розпізнавати букву *е* в тексті; вчити сприймати на слух текст, відповідати на запитання за його змістом; розвивати спостережливість, уміння порівнювати значення слів, розповідати за малюнком і про події з власного життя; формувати здатність спілкуватися рідною мовою; виховувати уважність, інтерес до навчання.

Обладнання: маршрутні листи; матеріали для станцій; дипломи.

Тип уроку: урок формування вмінь і навичок.

Форма проведення: урок-марафон.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Вправа «Комплімент»

Урок починається з того, що вчитель підходить до першого учня і говорить: «Ти мені подобаєшся, тому що ти дуже добрий»; учень повертається до сусіда і продовжує комплімент: «Ти мені подобаєшся, бо ти серйозний» і т. ін.

Урок проводять за участю батьків-партнерів. Батьки мають організувати супровід дітей за маршрутом та ознайомлення із завданнями на станції.

Утворюють команди на початку уроку. Учні обирають картку з друкованою літерою *е* різного кольору та за сигналом учителя об'єднуються.

2. Складання правил участі в марафоні

- Друзі, що таке марафон? (*Спортивні змагання з бігу на дистанцію.*)
- Як необхідно виконувати завдання на станціях? (*Швидко та організовано.*)
- Як слід рухатися від станції до станції під час проведення уроку-марафону?
- Як потрібно працювати, щоб отримати задоволення від цього уроку? (*Бути активними, старанними, творчими.*)

3. Обрання капітанів команд. Отримання маршрутних листів

МАРШРУТНИЙ ЛИСТ

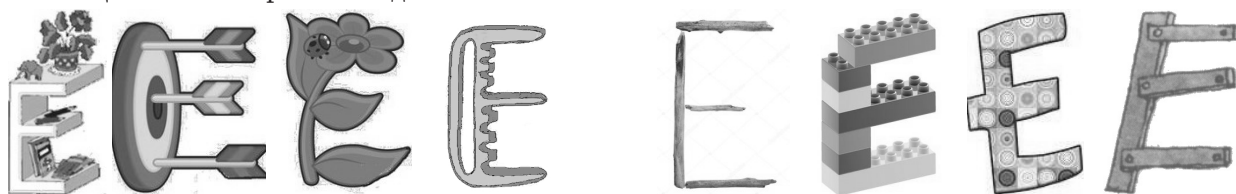
- Станція 1. «Упізнай літеру»
- Станція 2. «Слухняний язичок»
- Станція 3. «Упіймай звук»
- Станція 4. «Встанови відповідність»
- Станція 5. «Відшукай та прочитай»
- Станція 6. «Чарівний мішечок»

Організація марафону передбачає початок руху команд з різних станцій з метою ухилення зустрічей в одному місці. Завдання командам на станціях пропонують заздалегідь проінструктовані батьки.

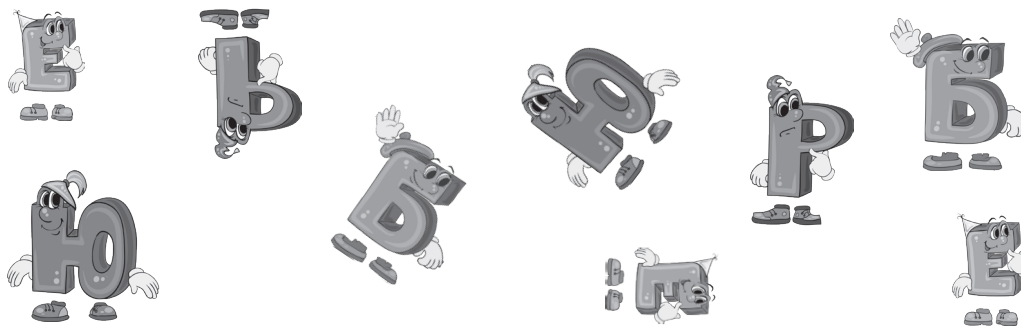
II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Станція 1. «Упізнай літеру»

- Яку літеру вивчали попереднього уроку? (*Малу літеру «е».*)
- Сьогодні ми познайомимося з її подругою — великою літерою *Е*.
- На що схожа літера *Е*? Змодельуйте її.

— Знайдіть на картці велику літеру *Е* та обведіть її.

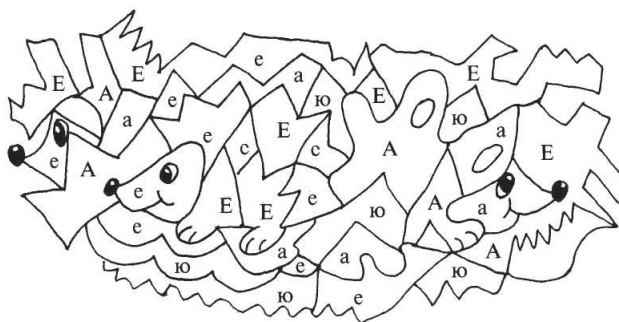

— Складіть літеру *Е* з пазлів.

Вправа «Розвідники»

— Розшукайте на малюнку та наведіть кольоровим олівцем літеру *Е*.

2. Станція 2. «Слухняний язичок»

Вередували вереднички,
Що не зварили вареничків.

3. Станція 3. «Впіймай звук»

— Плесніть у долоні, як почуєте слово зі звуком [е].

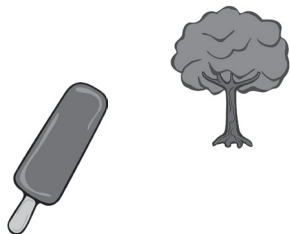
Страус ему — енергійний,
Елегантний, емоційний.
Етикету він охоче

Малюків навчити хоче:
— На екскурсії в савані
Будьте чемні та охайні!

4. Станція 4. «Встанови відповідність»

— Відгадайте загадку. Поєднайте слово-відгадку з відповідною звуковою схемою.

- Навесні прокинеться, з сонечком обніметься,
Та зелені шати нумо приміряти. (*Дерево*)

Як желе, мої боки:
І прозорі, і м'які.
Якщо зловиш мене ти —
Можу руку обпекти! (*Медуза*)

- Солоденьке, як медок,
Холодненьке, як льодок.
І дорослим, і малим —
До смаку воно усім.
В спеку залюбки їмо
Шоколадне... (*ескімо*).

- В морі плаваю на дні,
Там спокійніше мені,

- Всі його люблять,
Всі його чекають.
А хто подивиться —
Кожен скривиться. (*Сонце*.)

- ○ - ○ - ○	- ○ - - ○	○ - = ○ - ○	- ○ - ○ - ○
-------------	-----------	-------------	-------------

5. Станція 5. «Відшукай та прочитай»

— На картці зашифровані слова. Знайдіть їх та прочитайте.

ПАТЕЧ	ЙЦЦУК	ЙЦУКЕНГ
ОЙЕЦУ	НЕГЗХ	ФІВАПРО
КЕЛНГ	ФРВАП	БЕГЕМОТ
ШЗЕФІ	ОЕЯЧС	ЙЦУКЕНГ
ВАВАП	МПРОЛ	ФІВАПРО
РОІЛД	ДАЙУК	ЯЧСМИТЬ
ЯЧЗМИ	ЕХУКЕ	ЙЦУКЕНГ
ТЬОБЙ	НАГШЗ	(Бегемот.)
ЙЦРКЕ	(Черепаша.)	
(Телевізор.)		

— Складіть речення зі словами: *телевізор, черепаха, бегемот.*

(По телевізору показували черепаху та бегемота.)

6. Станція 6. «Чарівний мішечок»

У чарівному мішечку заховані фігурки (або картки з малюнками): ельф, ему (страус), ефа (змія).

— Дістаньте з мішечка фігурки, назвіть ці предмети.

— Доповніть слова пропущеними літерами.

— Складіть разом фантастичну розповідь про всі предмети, що були у мішечку.

	Л	Ь	Ф
--	---	---	---

	М	У
--	---	---

	Ф	А
--	---	---

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Підбиття підсумків марафону

Учитель підбиває підсумки проведеного уроку-марафону й нагороджує команди дипломами:

- «За швидкість виконання завдань»;
- «За найбільшу кількість правильних відповідей»;
- «За творчість та креативність»;
- «За уважність та активність».

2. Рефлексія

		
Не зовсім усе виходило, але я старався(лася)!	Мало що вийшло, не розумів(ла)...	Усе вийшло! Уроком задоволений(а)!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 52. НАПИСАННЯ ВЕЛИКОЇ БУКВИ Е

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою *Е*; вчити її писати; формувати вміння з'єднувати велику букву *Е* з раніше вивченими буквами; повторити письмо вивчених букв; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, не виходити за межі робочого рядка і надрядкової лінії, дотримувати поля; формувати вміння писати ручкою; удосконалювати вміння розповідати за малюнком; розвивати спостережливість, уміння порівнювати, знаходити в групі однакові предмети; формувати компетентності спілкування державною мовою, математичну та здоров'язбережувальну компетентності; виховувати охайність, старанність, інтерес до велосипедів.

Обладнання: «Чарівний мішечок»; цеглинки LEGO; синельні палички; картка для рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, математична, здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Раз, два, три, чотири, п'ять —
Прошу всіх рівенько встать.
Пролунав уже дзвінок —
Починається урок.

2. Вправа «Слухняний язичок»

Летіла лелека, заклекотіла до лелеченят.

- Про кого йдеться у скоромовці?
- Який звук чуємо найчастіше? (*Звук [e].*) Який він?
- Якою буквою позначається звук [e]?

3. Гра «Чарівний мішечок». Робота в групах

— Розберіть слово *лелека*, користуючись чарівним мішечком.

Учні в групі по черзі виймають з мішечка цеглинку. Кожен колір означає певне завдання: синій — поділити слово на склади; жовтий — визначити наголос; червоний — назвати голосні звуки в слові; зелений — назвати приголосні тощо. Обравши цеглинки, група аналізує слово.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою зошита (с. 30)

1) Бесіда за малюнком.

- Кого ви бачите на малюнку?
- Чим займаються діти?
- Який у них настрій?
- Чого ви так вирішили?
- Що ви запропонуєте дітям, у яких немає велосипеда?

2) Прийом «Прогнозування». Робота в групах.

— Попрацюйте в групах. Складіть розповідь про те, що може відбуватися далі.
(Представник групи презентує свій варіант розповіді.)

3) Бесіда.

- Хто з вас уміє кататися на велосипеді?
- У кого є велосипед?
- З ким ви катаєтесь?
- Придумайте імена дітям, зображеним на малюнку, що починаються на літеру *Е*. (*Ельдар, Едгар, Емілія, Елла, Едіта...*)
- З якої літери пишуться імена людей?
- Отже, сьогодні ми вчитимемося писати велику літеру *Е*.

4) *Графічний аналіз літери «Е».*

— Розгляньте велику літеру *Е*. З яких елементів вона складається?

— У якому напрямку рухається олівець під час її написання?

— Знайдіть на малюнку верхній елемент букви *Е* й наведіть його олівцем, потім — нижній і, насамкінець, наведіть поєднання цих елементів.

5) *Моделювання великої літери «Е» із синельних паличок.*

6) *Гра «Створи букву з другом».*

Учням пропонують домовитися, хто з пари робитиме верхній елемент, а хто — нижній. Змоделювавши один елемент, учні поєднують два півовали, отримуючи букву *Е*.

Фізкультхвилинка

Косооке зайченятко —
Довгі вушка, гарні лапки —
Повернулось вправо, вліво,
Головою покрутило.
Пострибало, потягнулось,
За морквинками нагнулось.

І почало їх збирать —
Один, два, три, чотири, п'ять.
Першу, другу — мамі й тату,
Дві морквинки — сестрі й брату.
На пеньочок тихо сіло,
П'яту моркву смачно з'їло.

7) *Письмо великої друкованої літери «Е» в робочих рядках зошита.*

8) *Письмо великої літери «Е» у поєднанні з вивченими буквами.*

2. *Релаксаційна пауза «Водоспад»*

— Заплющте очі. Уявіть, що ви стоїте біля водоспаду. Чудовий день, блакитне небо, тепле сонце. Гірське повітря свіже і приємне. Вам дихається легко і вільно. Але водоспад наш незвичайний, замість води в ньому падає м'який білий світ. Уявіть, що ви стоїте під цим водоспадом і відчуйте, як цей прекрасний білий світ струмує по вашій голові. Ви відчуваєте, як він ллється по чолу, потім по обличчю, по шиї. Білий світ тече по плечах, допомагає їм стати м'якими. А ніжне світло тече далі по грудях, по животу. Нехай світло гладить ваші ручки, пальчики. Світло тече і по ногах, і ви відчуваєте, як тіло стає м'якшим, і ви розслабляється. Цей дивовижний водоспад з білого світла обтікає все ваше тіло. Ви почуваетесь абсолютно спокійно. З кожним подихом ви дедалі сильніше розслабляється. А тепер потягніться і на рахунок «три» розплющте очі. Чарівний світ наповнив вас свіжими силами та енергією.

3. *Продовження роботи в зошиті*

1) *Письмо великих літер, вивчених раніше.*

2) *Гра «Покажи букву». Робота в парах.*

Учні моделюють букву, скориставшись руками, ногами та тілом. Виграє та пара, чия буква відгадали.

3) *Письмо ручкою великої літери «Е» та буквосполучень.*

4) *Вправа на розвиток спостережливості.*

— Скільки велосипедів зображено на малюнку?

— Чи всі велосипеди однакові?

— Чим вони відрізняються?

— Чи є серед них однакові? З'єднайте їх лініями.

— Якому велосипеду бракує пари? Домалюйте її.

— Розкажіть, про який велосипед ви мрієте.

— Чи корисно кататися на велосипеді? Чому?

— Зафарбуйте однакові велосипеди однаковими кольорами.

III. *ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА*

1. *Бесіда*

— Яку букву вчилися писати?

— Навіщо потрібна велика буква?

— Назвіть слова, що починаються з великої букви *Е*.

2. Рефлексія

— Зафарбуйте ту частину кола, з надписом на якій ви погоджуєтесь.

— Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

- Розфарбуй.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 53. ЗВУКИ [л], [л']. МАЛА БУКВА л. ЧИТАННЯ СКЛАДІВ З БУКВОЮ л

Мета: учити розрізняти звуки [л] і [л']; удосконалювати вміння робити звуковий аналіз слів; ознайомити учнів з друкованою малою буквою л, що може позначати звуки [л] і [л']; учити друкувати букву л; формувати вміння читати склади-злиття з буквою л; добирати слова зі звуками [л] і [л']; розвивати фонематичний слух, уміння аналізувати й порівнювати мовні звуки, складати речення і розповіді за малюнками; виховувати старанність, інтерес до навчальної діяльності.

Обладнання: конверти із завданням; предметні малюнки; картки для вправи «Відшукай букву»; фішки для рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, природнича.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Міні-інтерв'ю

— Якою була перерва? (*Веселою, короткою...*)

— З яким настроєм ви прийшли на урок? (*З гарним, сумним, надзвичайно веселим...*)

— А яка зараз повинна бути обстановка на уроці, щоб ви змогли засвоїти нову тему? (*Робоча.*)

— Отже, створімо таку робочу атмосферу.

2. Робота над загадкою

- Знизу вгору, знову вниз
Чудо-віз мене підвіз.

Без керма і без коліс,
Тягне вгору, потім вниз! (*Ескалатор.*)

— Яким звуком починається слово *ескалатор*?

— Якою буквою позначається звук [e]?

3. Слуховий диктант

Апельсин, Іринка, орел, Оксана, Україна, електричка, удав, індик, Андрійко.

4. Робота над текстом (*підручник, с. 53*)

1) *Слухання тексту.*

2) *Бесіда за змістом.*

— Про що йдеться у тексті?

— Де знаходиться метро?

— Як пасажери спускаються у метро?

3) *Вправа «Відшукай та порахуй».*

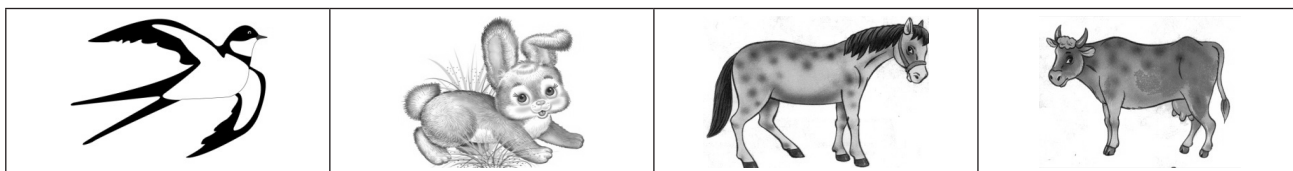
— Знайдіть у тексті слова з буквою *e* та порахуйте, скільки їх.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Вправа «Четвертий зайвий». Робота в групах

(*Представник групи обирає конверт із завданням. З-поміж чотирьох малюнків потрібно знайти зайвий. За сигналом учителя кожна група, аргументуючи свій вибір, прикріплює зайвий малюнок на дошку.*)

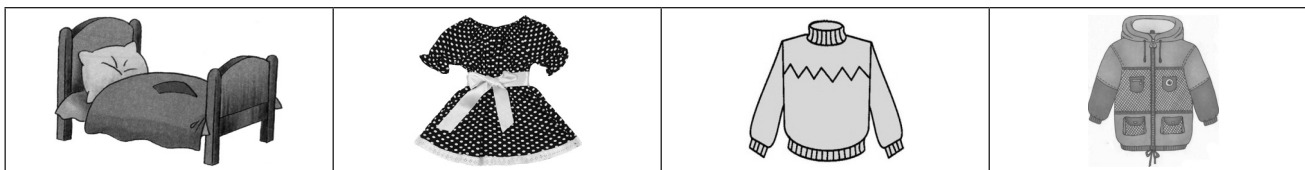
I група

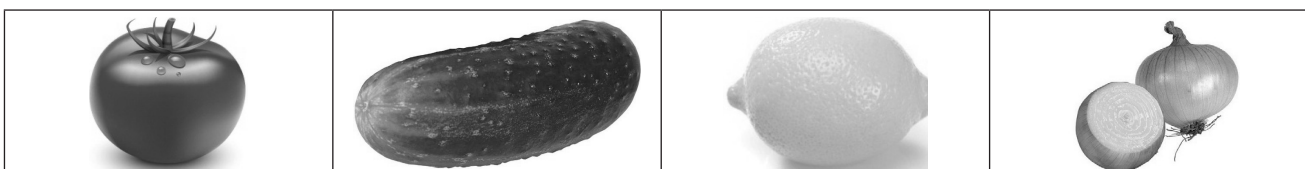
II група

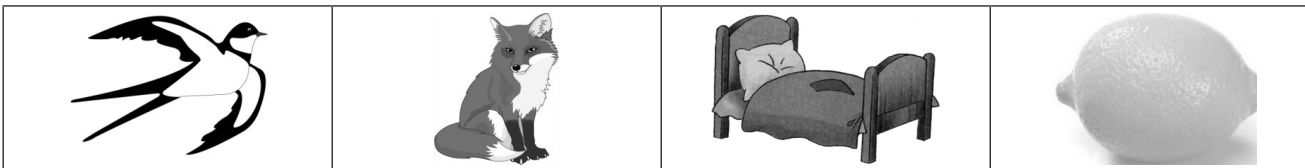
III група

IV група

— Якими звуками починаються зайві слова? ([л], [л'].)

— Якою буквою позначаються ці звуки?

2. Робота за сторінкою букваря (с. 54)

1) *Бесіда.*

- Які букви зображено на сторінці?
- Що вони роблять?
- Чому букви не бояться лева?
- Які букви? Який лев?
- Що можна сказати про лева і букви — вони вороги чи друзі?

2) *«Спілка письменників». Робота в групах.*

- Попрацюйте в групах і придумайте історію про лева та букви.
(Через певний час представники груп презентують свої розповіді.)

3) *Звуковий аналіз слова «лев».*

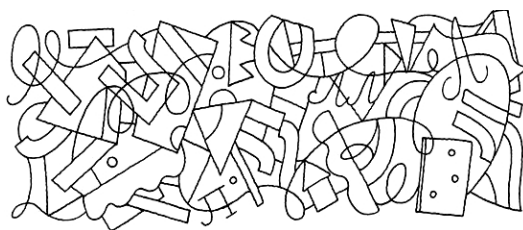
- Викладіть з фішок звукову схему слова.
- Назвіть перший звук слова.
- Як вимовляється звук [л]? (Під час вимовляння звука [л] язик упирається в передні верхні зуби та піднебіння, утворюючи перешкоду для видихуваного повітря.)
- Якщо під час вимовляння звука повітря отримує перешкоду, то цей звук — приголосний.

4) *Ознайомлення з буквою «ел». Графічний аналіз букви.*

- З яких елементів складається буква «ел»?
- На що вона схожа?

5) *Вправа «Відшукай букву».*

- Відшукайте букву «ел» та наведіть її кольоровим олівцем.

6) Письмо друкованої літери «ел».

- Письмо літери у повітрі за зразком учителя;
- письмо літери зворотною стороною олівця;
- письмо літери у зошиті в клітинку за зазначеним напрямком;
- письмо складів літери «ел» з буквами *a, o, i, u, y*.

7) Складання речень за малюнком.

- Кого бачите на першому малюнку? Що робить ластівка? (*Ластівка несе у вузлику букву «ел».*)
- Чим займається літера «ел» на другому малюнку? (*Буква «ел» зриває малину.*)
- Що зробила літера «ел» на третьому малюнку? (*Буква «ел» залізла в пенал.*)

8) Вправа на порівняння звуків.

- Назвіть зображені на малюнках предмети. (*Лимон і літак.*)
- Порівняйте вимову перших звуків у цих словах. (*У слові «лимон» звук [л] твердий, а в слові «літак» звук [л'] м'який.*)
- Пригадайте та покажіть фішки, якими позначено твердий та м'який приголосні звуки.

9) Вправа «Встанови відповідність».

- Доберіть до малюнка звукову модель слова.

10) Читання слів з опорою на малюнок та звукову модель слова.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву вивчали на уроці?
- Які звуки вона позначає?
- Якими є звуки [л], [л']? (*Вони приголосні, перший твердий, а другий — м'який.*)

2. Читання складів луною

Дівчатка читають по одному складу, хлопчики повторюють за ними.

ЛА ЛУ ЛІ ЛІ ЛО ЛЕ

Хлопчики читають по одному складу, дівчатка повторюють за ними.

АЛ УЛ ИЛ ІЛ ОЛ ЕЛ

3. Рефлексія

		
<p>— Мені було цікаво та легко працювати на уроці.</p>	<p>— Було цікаво, але не все зрозуміло.</p>	<p>— Було сумно та нецікаво.</p>

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 54. НАПИСАННЯ МАЛОЇ БУКВИ л І СКЛАДІВ З НЕЮ

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою л; учити її писати; формувати вміння читати й писати склади з буквою л; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою; розвивати спостережливість, уміння аналізувати, порівнювати, доповнювати групу предметів, об'єднаних за певною ознакою, розповідати за малюнком; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну та здоров'язбережувальну компетентності; виховувати охайність, старанність, інтерес до навчання.

Обладнання: малюнки-пазли; малюнки для добірки слів з буквою л; зразок написання букви; таблиця складів.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Стали, дітки, всі рівненько
Усміхнулися гарненько,

Настрій на урок взяли
Й працювати почали.

2. Робота в групах. Гра «Збери пазли»

(Діти складають малюнок-пазл, представник групи презентує роботу і називає слово.)

- Розгляньте малюнки. Що їх поєднує? (У кожній назві є буква «л».)
- Де чуємо «ел» у слові лисиця?
- А у слові малина? У слові лелека?
- Якою буває лисиця?
- Де ми можемо зустріти лисичку? (У казках, у зоопарку.)

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

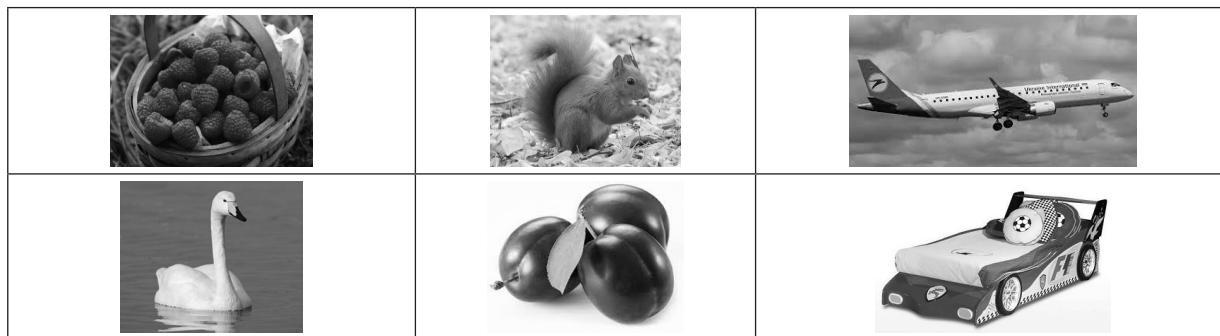
1. Робота за сторінкою зошита (с. 31)

- Розгляньте малюнок.
- Чи знаєте ви, з якої казки прийшли до нас на урок ці тварини?
- Що сталося між Лисичкою та Журавлем?
- Як ви гадаєте, чому герої казки не могли порозумітися між собою?
- Що б ви їм порадили?
- З якої букви починається слово лисиця?
- А який звук вона позначає: твердий чи м'який?

2. Гра «Добери слова»

— Доберіть слова зі звуками [л], [л'].

(Учні добирають слова та визначають м'якість — твердість звука.)

3. Продовження роботи в зошиті

- 1) *Графічний аналіз рукописної букви «ел».*
- 2) *Письмо елементів букви «ел».*
- 3) *Письмо малої букви «ел».*

- У контейнері з манкою;
- в рядочку зошита.

Фізкультхвилинка

Працювати перестали
І тепер всі дружно встали.
Будемо відпочивати,
Нумо, вправу починати!
Руки вгору, руки вниз
І легесенько прогнись.

Покрутились, повертілись,
На хвилинку зупинились.
Пострибали, пострибали,
Раз — присіли,
Другий — встали.
Всі за парти посідали.

- 4) *Читання складів, записаних у рядках.*
— Порівняйте звучання перших звуків.
- 5) *Письмо складів (письмо останніх двох рядків ручкою).*
- 6) *Пальчикова гімнастика.*

По річці пливе кораблик,
Він пливе здалеку,
(Скласти ручки «човником» і робити хвилеподібні рухи.)
На кораблику чотири
Дуже хоробрих моряки. (Показати чотири пальці.)

У них вушка на маківці, (Підняти руки до голови, показати вушка зігнутими долонями.)
У них довгі хвости, (Приставляти руку до попереку, зображувати рухи хвостиком.)
Але страшні їм тільки кішки,
Тільки кішки і коти. (Обидві руки підняти до голови, зображувати котячі кігті та писати.)

7) *Гра «Знайди зайвий малюнок».*

- Чому, на вашу думку, малюнки розташовано навколо букви «ел»?
- Чи у всіх назвах малюнків є буква «ел»?
- Визначте, які звуки позначає буква «ел» у цих словах.
- У якому слові немає букви «ел»? (У слові «котик».)
- Обведіть котика. Намалюйте поруч тваринку або предмет, у назві якого є буква «ел».
- Зафарбуйте всі малюнки.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. **Бесіда**

- Яку букву ми навчилися писати під час уроку?
- Які звуки вона може позначати? (Тверді та м'які.)
- Доберіть слова, у яких буква «ел» позначає твердий звук, потім — м'який.

2. **Рефлексія «Жовта гора»**

- Розташуйте на горі свій смайлик відповідно до рівня ваших досягнень на уроці.

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 55. ВЕЛИКА БУКВА Л. ЧИТАННЯ СКЛАДІВ, СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ ЛІТЕРАМИ

Мета: ознайомити учнів з великою друкованою буквою Л; учити друкувати іі; закріплювати вміння друкувати вивчені літери, писати слухові диктанти; удосконалювати вміння складати речення за малюнками, читати чистомовки, розпізнавати букву «ел» у тексті; учити сприймати на слух текст, відповідати на запитання за його змістом; розвивати спостережливість, уміння порівнювати значення слів, розповідати за малюнком і про події з власного життя; формувати компетентності спілкування державною мовою; виховувати уважність, інтерес до навчання.

Обладнання: картки для вправи «Знайди пару», мнемотаблиці, малюнки ключа, табличка для стіни слів; кольорові стікери.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, природнича.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

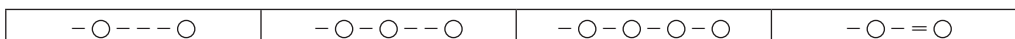
Наш урок читання
Цікавий, незвичайний.
Ледарів у нас немає.

Умощуйтеся зручніше,
Працуйте веселіше.

2. Гра «Знайди пару». Робота в парах

Завдання:

- з'єднати малюнок зі звуковою схемою;
- поділити слова на склади;
- поставити наголос.

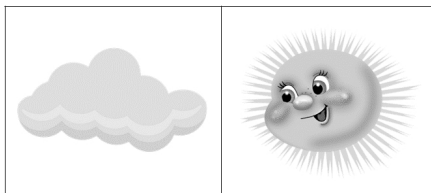
3. Складання речень за мнемотаблицями

— Діти, відгадайте загадку.

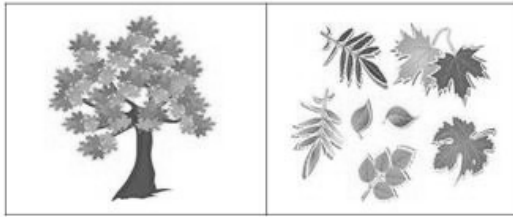
- Прийшла дівчина до хати,
Узялась хазяйнувати:

Вправно скриню відімкнула,
В жовту свитку ліс вдягнула. (*Осінь.*)

— Складіть речення про осінь, зважаючи на малюнки.

Наприклад. З-за хмарки посміхається сонечко.

Наприклад. Деревя одягнули золоте листячко.

Наприклад. Діти збирають шишки та жолуді.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Вправа «Сплети ланцюжок»

— Опишіть літеру «ел» словами, що починаються звуками [л] або [л']. (*Ласкава, лагідна, ласунка, легенька, любляча...*)

2. Вправа «Буква загубилася»

— Вставте пропущені літери.

..имон ..ариса ..евеня ..лія ..іза ..елека ..еонід

— У які слова ви вставили велику літеру *Л*? Чому?

— Сьогодні ми на уроці будемо вчитися писати велику літеру *Л*.

3. Ознайомлення з великою літерою *Л*

— Розгляньте велику літеру *Л*.

— Порівняйте її з маленькою літерою. Чим вони схожі? Чим відрізняються?

— З яких елементів складається літера *Л*?

4. Моделювання літери *Л* із синельних паличок

5. Письмо великої літери *Л*

- Письмо літери мокрим пальчиком;
- письмо літери в зошиті у клітинках за зазначеним напрямком;
- письмо складів: *Ло Ла Лу Ли Лі Ле*.

6. Робота за сторінкою букваря (с. 56)

1) *Бесіда.*

— Чим займається хлопчик? (*Склеює з деталей літак.*)

— А його сестричка? (*Спостерігає за роботою братика.*)

— Чи любите ви конструювати?

— Чим ви користуєтеся для конструювання?

— Які конструктори ви маєте?

— Доберіть імена для хлопчика та дівчинки.

2) *Читання складів та слів з Читалочкою.*

3) *Читання речень з опорою на малюнки.*

— Які слова в реченнях надруковано з великої букви?

— Чому? (*Слово «У» — з великої, бо воно стоїть на початку речення; слова «Лоли» й «Алли» — також з великої букви, бо це імена дівчаток.*)

4) *Робота над чистомовками (промовляння ланцюжком, хором, пришвидшуючи темп читання).*

7. Слуховий диктант

Лариса, лікар, ласкавий, Оля, аптека, лікувати, Україна, Англія, Індія, літо, осінь, український.

8. Робота над текстом (с. 57)

1) *Первинне сприймання тексту.*

— Про кого ви почули в тексті?

2) *Вправа «Пошукай — відшукай» (для дітей, які не вміють читати).*

— Знайдіть слова з літерою «ел».

3) Читання тексту учнями, які вміють читати.

4) Бесіда за змістом тексту.

— Хто бачив живих журавлів?

— Де і коли ви бачите цих птахів?

— Чи доводилось вам бачити, як у небі летять птахи?

— Деякі птахи летять зграями. Це ластівки, горобці, ворони. А наприклад, дикі гуси, лелеки відлітають ключем.

— А як відлітають журавлі? (*Ключем.*)

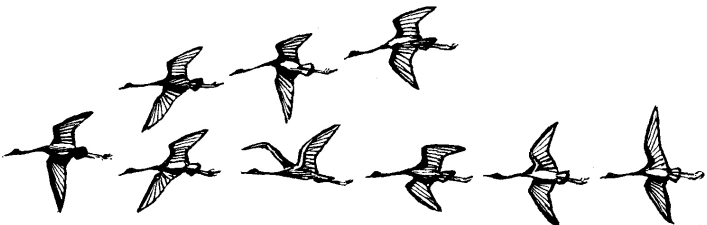
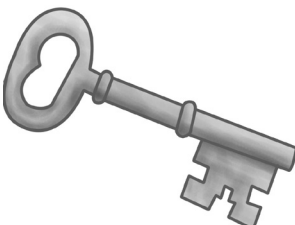
— Складіть речення про цих птахів, уживаючи слово *ключ*. (*У небі ключ журавлів.*)

— Назвіть предмет, зображений на іншому малюнку.

— Що ним роблять?

— Зверніть увагу, що різні малюнки називаються однаково — *ключ*.

9. Розміщення слова *ключ* на стіні слів

	КЛЮЧ	
---	------	---

10. Словникова робота

У небі видно журавлів.

Двері відчинили новим .

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бліцопитування

— Яку букву вивчали на уроці?

— Навіщо потрібно вміти друкувати велику букву «ел»?

2. Рефлексія

«приклад»

«байдужий»

«закипів»

-100°

-50°

0°

+50°

+100°

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 56. НАПИСАННЯ ВЕЛИКОЇ БУКВИ Л, СКЛАДІВ І СЛІВ З НЕЮ

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою Л; учити її писати; формувати вміння писати склади і слова з великою буквою Л; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, розповідати за малюнком; розвивати спостережливість, вміння порівнювати, знаходити в групі однакові предмети; виховувати охайність, старанність, бажання вживати ягоди.

Обладнання: зразок написання букви; табличка «Пальчикова гімнастика»; картка.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Всі мерщій сідайте, діти!
Домовляймося не шуміти,
На уроці не дрімати,
Руку вчасно підіймати.

І, щоб не було мороки,
Всі готові до уроку?
Тож, гаразд, часу не гаймо
І урок розпочинаймо.

2. Мовленнєва розминка

Ла-ла-ла — молоко... (*пила*).
Ло-ло-ло — ідемо в... (*село*).
Лу-лу-лу — купили ми... (*пилу*).

Ли-ли-ли — липку... (*полили*).
Лі-лі-лі — рученьки... (*малі*).

- Який звук під час розминки зустрічається найчастіше?
- Якою буквою його позначимо?
- Сьогодні ми будемо вчитися писати велику букву «ел» та поєднувати її з іншими літерами.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою зошита (с. 32)

1) *Бесіда за малюнком.*

- Хто зображений на малюнку?
- Чим займаються дівчата?
- Чому в однієї дівчинки кошик повний ягід, а в іншої — порожній? (*Бо ця дівчинка складала ягоди не у кошик, а у свій ротик.*)
- Чи любите ви малину?
- Чи бачили, як вона росте?
- Кому доводилось збирати малину?
- Які страви можна приготувати з малини?
- Чи корисна малина? А чому?
- Які ще ягоди ви знаєте?
- Які ягоди любляете найбільше?
- Що незвичайного на малюнку? (*Написана буква «ел» та елементи цієї букви.*)

2) *Гра «Вгадай ім'я дівчинці».*

- Дайте імена дівчатам, які збирають малину. (*Лариса, Леся, Люда, Любов.*)
- З якої букви пишуться імена?
- Сьогодні ми навчимося писати велику букву «ел».

3) *Графічний аналіз букви «ел».*

- З яких елементів складається мала буква л?
- А велика?
- Чим вони відрізняються? (*Розміром.*)
- У якому напрямку рухається олівець?

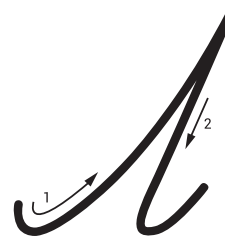
4) *Письмо елементів великої букви «ел».*

5) *Письмо великої букви «ел».*

- Гра «Чарівна квасолька» (викладання букви «ел» з квасолин).
- Письмо великої букви «ел» у робочому рядку сітки зошита.

Фізкультхвилинка

Щось не хочеться сидіти,
Треба трохи відпочити.
Руки вгору, руки вниз,
Та легенечко прогнись.
Руки в боки, руки так,
Руки вгору, як вітряк.
Вище руки підніміть
І спокійно опустіть.
Плесніть, діти, кілька раз.
За роботу, все гаразд!

6) *Письмо складів і слів з великою буквою «ел».*

- Прочитайте склади.
- Яке з'єднання використали під час письма складів *Лл, Ли, Ло, Ла, Лу, Ле?*

7) *Письмо імен (Лола, Алла).*

- Які ще імена з літерою «ел» ви знаєте?

8) *Пальчикова гімнастика.*

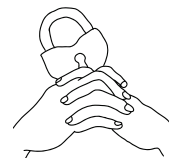
КУЛАЧОК

Цей пальчик — маленький,	(Загинати мізничок.)
Цей пальчик — слабенький,	(Загинати безіменний пальчик.)
Цей пальчик — довгенький,	(Загинати середній пальчик.)
Цей пальчик — сильненький,	(Загинати вказівний пальчик.)
Цей пальчик — товстун,	(Загинати великий пальчик.)
Ну а разом — кулачок.	

ЗАМОК

Пальці переплетено в «замку». Похитувати долонями в різні сторони, потім трусити руками, стукати зап'ястями, розчепити долоні та показати.

Ой, який складний замок!
Треба відімкнути:
Похитали, потрусили,
Ще й постукали — й відкрили.

9) *Письмо вивчених великих букв.*

- Назвіть букви, написані на рядку.
- Які з букв мають спільний елемент?

10) *Письмо складів.*

11) *Гра «Збираємо ягідки».*

- Прочитайте склади у першому рядку, потім — у другому.
- Чи є однакові? З'єднайте однакові ягідки лініями.
- Яка ягідка залишилася без пари? Напишіть у порожній малинці склад *-іл*.
- Доберіть слова, що починаються цими складами.
- Порахуйте ягідки. Скільки ягід з однаковими складами? Скільки пар однакових ягід утворилося?
- Зафарбуйте ягідки. Якими кольорами ви скористаєтеся?

2. Гра «Хто зайвий?»

Завдання: упізнати та назвати квіти, знайти з-поміж них зайву, обвести букву *Л*.

		
конвалії	гладіолуси	кульбабка
		
волошки	троянди	лілеї

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву навчилися писати?
- Навіщо потрібна велика буква?
- Назвіть слова, що починаються з великої букви *Л*.

2. Рефлексія. «Драбинка успіху»

Учень малює на драбинці чоловічка на висоті, що відповідає рівню його досягнень на уроці.

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 57. ЗВУК [м]. МАЛА БУКВА м. ЧИТАННЯ СКЛАДІВ І СЛІВ З ВИВЧЕНИМИ ЛІТЕРАМИ. РОБОТА З ДИТЯЧОЮ КНИЖКОЮ

Мета: ознайомити учнів з друкованою малою буквою м; учити її друкувати; удосконалювати вміння робити звуковий аналіз слів; формувати навичку читання; розвивати спостережливість, уміння порівнювати значення слів, складати речення й розповіді за малюнками, установлювати відповідність між складами, малюнками і словами; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну та громадянську компетентності; виховувати старанність, інтерес до дитячих книжок.

Обладнання: картки для роботи в парах; плакат із зображенням сонечка для утворення та читання складів; таблиця зі словом *мишка* для розміщення на стіні слів; розмальовки для гри «Відшукай букву», для проведення рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Горішок знань міцний — це знає кожен.
Та нам — не відступать!
Його вам розколоти допоможе
Бажання ваше все на світі знать!

2. Бесіда

- Яку букву вивчали попереднього уроку?
- Які звуки позначає буква «ел»?
- Наведіть приклади слів, у яких буква «ел» позначатиме м'який звук.
- Наведіть приклади слів, у яких буква «ел» позначатиме твердий звук.

3. Вправа «Сонечко»

- З'єднайте букви у складі, прочитайте.

4. Гра «Знайди слово». Робота в парах

Завдання: обвести ті предмети, у назвах яких є буква «ел».

(Після завершення роботи — презентація робіт учнів.)

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою букваря (с. 58)

1) Бесіда за малюнком.

— Які букви завітали до нас на урок?

— Як ви гадаєте, що вони роблять? (Вийшли на прогулянку.)

— У який час букви вийшли погуляти? (Пізно ввечері, коли зійшов місяць і небо вкрилося зірками.)

— Який місяць? (Добрий, привітний.)

— Спробуйте придумати за малюнком розповідь про те, як велика і мала букви «ем» пішли гуляти далеко від дому. (Наприклад: Велика і мала букви «ем» пішли гуляти далеко від дому. Поверталися пізно, уже стемніло. Букви почали хвилюватися, що в темряві заблукають. Та на небі одна за одною почали з'являтися зорі, виглянув місяць. Вони світили, щоб букви бачили дорогу й не заблукали.)

— Відшукайте на малюнку предмети, назви яких починаються на 'букву «ем». (Мак, місяць.)

2) Звуковий аналіз слів «мак» та «місяць». Порівняння вимови звуків [м] і [м'].

3) Ознайомлення з малою буквою «м».

- Демонстрування букви вчителем;
- аналіз елементів, з яких складається буква;
- викладання букви *м* із синельної палички;
- друкування малої букви *м*: у повітрі, у зошиті.

Фізкультхвилинка

Руки в сторону та вгору —
 На носочки підніміться.
 Підніміть голівку вгору
 Й на долоньки подивіться.
 Руки в сторони розводим,
 Опускаєм плавно вниз,
 Присідати ми почнемо,
 Добре ноги розімнемо.
 Раз присіли — руки прямо.

Встали. Знову все так само.
 Вправо дружно почали.
 Нахил вліво — раз, два, три!
 Повертаємося вправо.
 Все виконуємо гарно.
 Вліво, вправо повернулись.
 Ось розминці вже й кінець.
 Хто ж старався — молодець!

2. Продовження роботи за букварем (с. 58)

1) Складання речень за малюнками. Робота в групах.

(Учні об'єднуються у три групи за кольорами: жовтий, червоний, зелений.)

1-ша група (жовті). Складають речення за першим малюнком, роблять звуковий аналіз слова *морква*, визначають місце звука [м] у цьому слові.

2-га група (червоні). Складають речення за другим малюнком, роблять звуковий аналіз слова *ромашка*, визначають місце звука [м] у цьому слові.

3-тя група (зелені). Складають речення за третім малюнком, роблять звуковий аналіз слова *сом*, визначають місце звука [м] у цьому слові.

(Після завершення роботи — презентація груп.)

2) Читання складів та слів з буквою «ем».

3) Гра «Добери малюнок» (вправа на встановлення відповідності між складами, малюнками і словами).

4) Гра «Склади речення».

(Діти складають речення за поданим початком і малюнком.)

Зразок учителя на прикладі першого речення:

Мала мишка стала на задні лапки. Мала мишка шукає свою нірку.

Складання речень учнями.

3. Пальчикова гімнастика

(Діти виконують рухи за вчителем.)

МИШЕЧКО-ШКРЯБОТУШЕЧКО

Мишечко-шкряботушечко,

Не йди в поле —

Ведмідь сколе.

Мишечка не послухала,

Пішла в поле,

Ведмідь сколов:

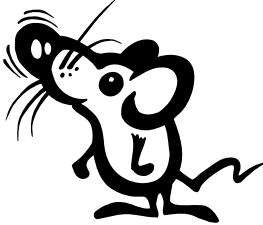
Кіль, кіль, кіль, кіль.

4. Словникова робота. Розміщення слова мишка на стіні слів

1) Робота за малюнком підручника (с. 59).

2) Демонстрування тваринки мишки та мишки комп'ютерної.

3) Розміщення таблички зі словами на стіні слів.

	ми́шка	
---	--------	---

4) Складання речень із новими словами.

(Мишка вилізла з нірки. На столі лежить комп'ютерна мишка.)

5. Робота з дитячою книжкою

(Учитель самостійно обирає книжки чи книжку, за якими проведе цей етап уроку.)

Інформація для вчителя. Порекомендуйте учням під час перерви обрати книжку та прочитати її для себе чи друга (упровадження елементів методики «Щоденні 5»).

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

— Яку букву ми сьогодні вивчили?

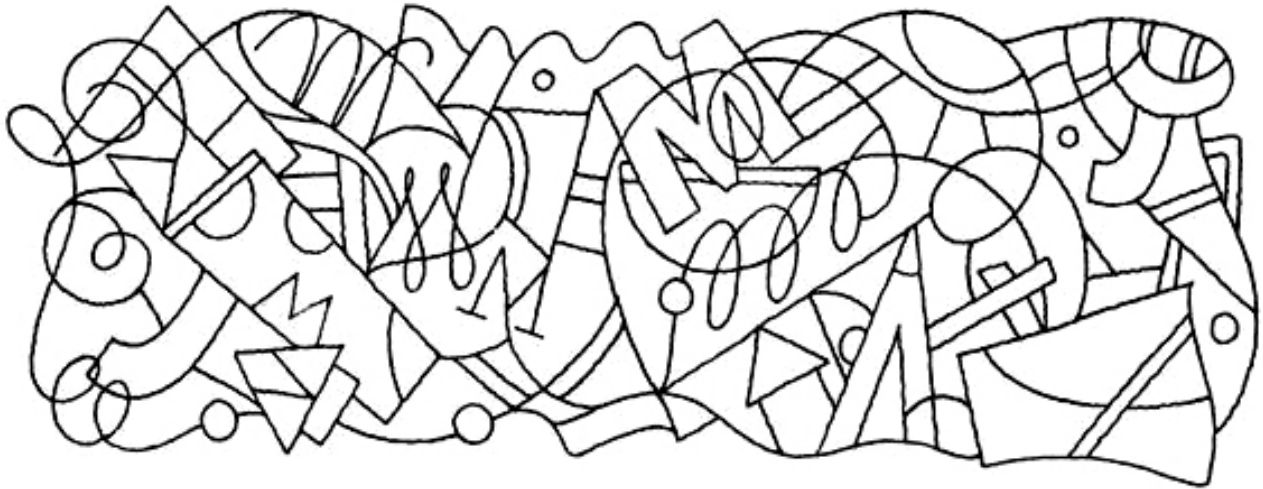
— Які звуки вона позначає?

— Що ви знаєте про ці звуки?

— Перед якою буквою літера «ем» позначає м'який звук? (Перед буквою «і».)

2. Гра «Відшукай букву»

- Відшукайте на малюнку букви «ем» та розфарбуйте їх синім олівцем.
- Скільки букв ви знайшли? (5.)

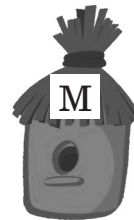
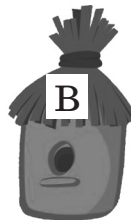

3. Рефлексія

- Яка тваринка сьогодні у вас гостювала? (Мишка.)
- Мишка любить грати м'ячем.
- Розфарбуйте м'яч зеленим олівцем, якщо на уроці вам сподобалося працювати і все вийшло.
- Розфарбуйте м'яч жовтим кольором, якщо на уроці у вас постали питання.
- Розфарбуйте м'яч червоним кольором, якщо ви залишилися незадоволені уроком.
- Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

- Допоможи ведмедику знайти подарунок із медом. Розфарбуй.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 58. НАПИСАННЯ МАЛОЇ БУКВИ *м*, СКЛАДІВ, СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ БУКВАМИ. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ (*Сім'я*)

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою *м*; учити її писати; формувати вміння читати й писати склади та слова з буквою *м*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою; розвивати спостережливість, вміння аналізувати, порівнювати, доповнювати групу предметів, об'єднаних за певною ознакою, розповідати за малюнком; виховувати охайність, старанність, прагнення допомагати своїм рідним, цінувати свою сім'ю.

Обладнання: картки для гри-розминки; табличка зі словами для заповнення стін слів; плакат для складання «асоціативного куща» з малюнком родини в центрі; картки-малюнки для групової роботи; виставка фотографій з теми «Моя сім'я».

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, громадянська, здоров'язберезувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

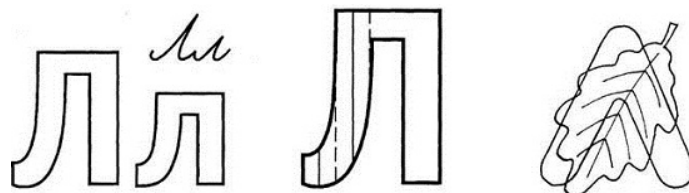
1. Організаційний момент

Сьогодні у нас незвичайний урок.
Сьогодні ми зробимо ще один крок
В країну чудову, в країну відому,
Що нас так чекає й збагачує мову.

Країна цікава, тож парти свої
Перетворіть у всюдиходи малі.
Всі сядьте рівненько, працюйте уважно,
Потрапить туди щоб було вам неважко.

2. Гра-розминка «Заштрихуй букву»

- Яку букву вивчали попереднього уроку письма? (*Велику букву «Л»*.)
- Заштрихуйте букви *Лл* за зразком.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

— У кожної людини є найрідніші люди. Хто це? (*Мама, тато, сестрички, братики, бабуся, дідусь.*)

— Як одним словом сказати про всіх? (*Сім'я.*)

2. Словникова робота. Розміщення слів *сім'я, родина* на стіні слів

— Так, тато — господар дому, мама — його берегиня, діти — радість, окраса і поміч. Це справжня сім'я, родина.

сім'я

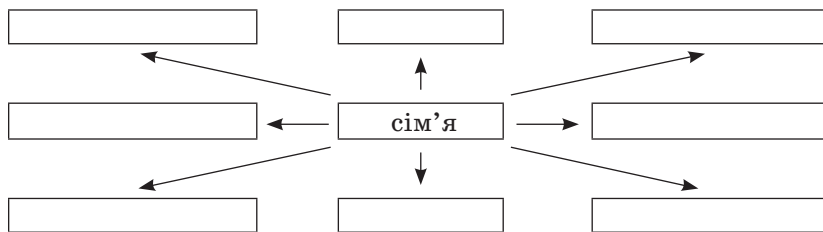
родина

— Зважаючи на власні фото, розміщені на виставці, розкажіть про вашу родину.

3. Складання «асоціативного куща» до слова *сім'я*

— Які асоціації виникають у вас, коли ви чуєте слово *сім'я*?

— Сьогодні на уроці ми будемо пригадувати нашу сім'ю, членів родини, навчимося писати нову букву.

4. Робота за сторінкою зошита (с. 33)

1) *Бесіда за малюнком.*

— Кого ви бачите на малюнку?

— Чим займаються діти з мамою?

— Хто ще слухає казку? (*Котик.*)

— Чи любите ви, щоб вам читали книжки?

— Хто їх вам читає? Можливо, ви вже читаете книжки самостійно?

— Які книжки вам подобаються?

— Пригадайте, яку букву ми вивчили сьогодні на уроці читання?

— Доберіть за малюнком слова, у яких є буква «ем». (*Мама, м'яч, ведмедик.*)

— Складіть речення з ними.

— На уроці читання ми навчилися друкувати букву «ем», а на уроці письма — навчимося писати рукописну.

2) *Аналіз рукописної букви «м».*

- Розглядання зображення рукописної букви *м* на плашці вгорі сторінки зошита;
- пошук елементів букви *м* на малюнку.

3) *Письмо елементів букви «м», малої букви «м» у робочому рядку сітки зошита.*

Фізкультхвилинка

— Що об'єднує кожную родину? (*Спільна праця.*)

— Запрошую нашу класну родину на фізкультхвилинку «Саджанці садили».

Ми копали ямку.
Води лили склянку.
Саджанця садили
І його ростили.
Біля нього ми ходили,
Ми земельку розпушили.
Ти рости до неба,
Бо ж нам яблук треба!
Вітре, гілок не ламай,
Краще гусінь обмітай!
Яблуньку широку
Підстрижу щороку.

5. Продовження роботи в зошиті (с. 33)

1) *Письмо складів та слів з буквою «м».*

2) *Списування речення.*

— Прочитайте речення.

- Як пишеться перше слово в реченні? (З великої букви.)
- Що ставиться в кінці речення? (Крапка.)
- Спишіть речення.

3) Робота за малюнком.

- Прочитайте склад, написаний на зеленому кружечку.
- Чому від нього відходять стрілочки до малюнків? (Назви зображених на малюнках предметів починаються на «мо».)
- Чому стрілочку проведено до аркуша паперу? (Бо там потрібно намалювати предмет, що також починається на «мо».)
- Доберіть слова, що починаються на склад *мо*. (Морква, морозиво.)
- Намалюйте один із цих предметів простим олівцем на плашці. Розфарбуйте.
- Складіть речення із цими словами.

4) Пальчикова зарядка. Вправа «Бабусині окуляри».

Це — бабусина хатинка.
В ній — бабуся Катерина
В окулярах і хустинці...
Ти не бачиш, бо в хатинці!

6. Розвиток зв'язного мовлення першокласників із теми «Сім'я»

1) Робота за малюнком (с. 34).

- Розгляньте обидва малюнки.
- Чи схожі сім'ї, зображені на них? Чому?
- Якою є сім'я на першому малюнку? (У сім'ї на першому малюнку всі дружно прибирають у кімнаті.)
- А на другому малюнку? (На другому малюнку працює тільки бабуся, а її внуки в цей час розважаються.)
- Яка сім'я вам більше подобається? Чому?
- Чи допомагаєте ви своїм родинам? Яким чином?

2) Розігрування сценки «Як я допомагаю рідним» (робота в парах).

(Учні утворюють пари й виконують ролі хлопчиків, зображених на малюнку, — розповідають одне одному, як допомагають рідним.)

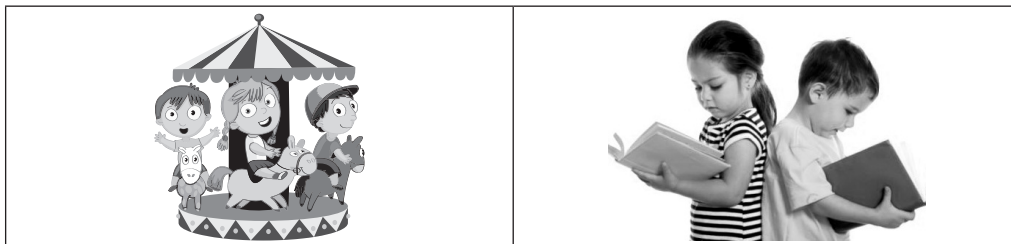
3) Бесіда за малюнком «Відпочинок сім'ї».

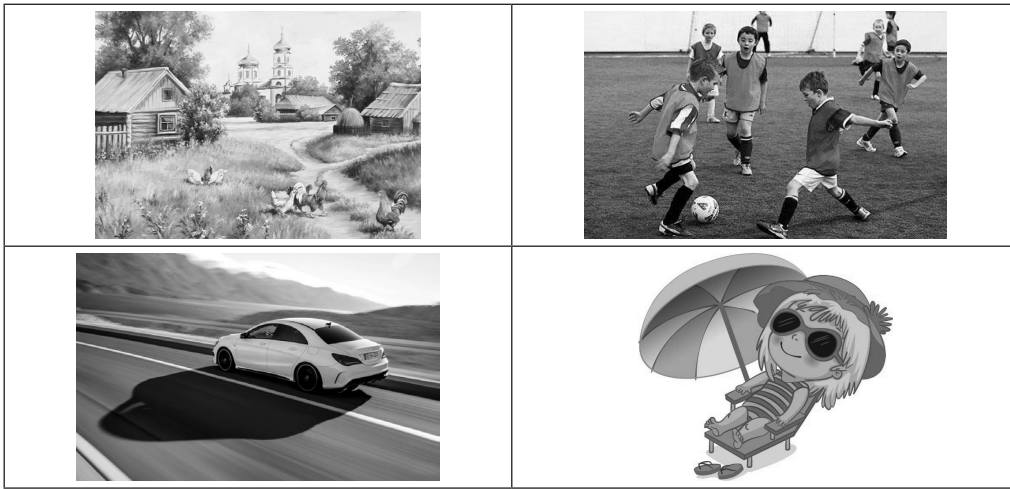
- Розгляньте малюнок.
- Кого ви бачите на ньому?
- Чим зайнятий батько і син?
- А мама і доньки?
- Де любите відпочивати ви разом зі своєю сім'єю?

4) Гра «Розкажи про відпочинок» (робота в групах).

(Учні об'єднуються у 4 групи «сім'ї» за порами року. «Голови родин» (капітани) отримують картки із зображенням предмета.)

Завдання: зважаючи на малюнок, пояснити, який відпочинок обирає їхня сім'я.

(Після завершення роботи — презентація груп.)

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву ми вчилися писати на уроці?
- Доберіть слова, у яких буква *м* на початку; у середині; у кінці.
- Що таке родина? Якою вона повинна бути?
- Сьогодні ми говорили про речі, найважливіші для кожної людини. Родина має бути згуртованою, міцною. Бо сильна родина — це міцна держава.

Родина, родина — від батька до сина,
Від матері — доні добро передай.
Родина, родина — це вся Україна
З глибоким корінням, з високим гіллям.

- Тож шануйте своє коріння. Любіть і бережіть свої родини!

2. Рефлексія

- Доповніть речення.
- Я дізнався(лася), що...
- Я зрозумів(ла), що...
- Я запам'ятав(ла), що...
- Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 59. ВЕЛИКА БУКВА М. ЧИТАННЯ СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ ЛІТЕРАМИ

Мета: ознайомити учнів з великою друкованою буквою М; учити друкувати її; закріплювати вміння друкувати вивчені літери, писати слухові диктанти; формувати навичку читання; удосконалювати вміння розпізнавати велику й малу букви «ем» у тексті; учити сприймати на слух текст, відповідати на запитання за його змістом; розвивати вміння розповідати за малюнком і про події з власного життя; формувати вміння розгадувати ребуси; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну, громадянську та природничу компетентності; виховувати уважність, інтерес до навчання.

Обладнання: картки для роботи в парах, для гри «Відшукай гриб»; цеглинки LEGO.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Пролунав уже дзвінок,
Починається урок.
Приготуйте без мороки

Все, що треба до уроку.
Книжку, зошит, ручку, олівці.
Приготувались? Молодці!

2. Вправа «Щоб ротик був слухняним». Робота над чистомовкою

Малювали мавпенята
Мавпу-маму, мавпу-тата,

Малювали мальву-квітку.
Будуть малярами дітки.

Т. Коломієць

— Який звук чуємо найчастіше? (*Звук [м].*)

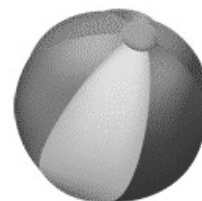
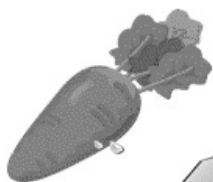
— За допомогою якої букви запишемо його у зошит? (*Букви «ем».*)

— Повторімо вірш разом.

3. Гра «З'єднай букву зі словом». Робота в парах

Завдання:

- розфарбуйте одну половину букви зеленим кольором, а іншу — синім;
- з'єднайте з буквою М тільки ті малюнки, назви яких починаються зі звуків [м'] та [м].

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою букваря (с. 60)

Бесіда за малюнком

— Розгляньте малюнок. Чим займаються діти? (*Сидять на лавочці та мріють, хто ким стане, коли виросте.*)

— Ким мріє стати хлопчик? А дівчинка? (*Хлопчик мріє стати моряком, а дівчинка — модельєром.*)

— Ким мрієте стати ви?

— Придумайте імена на букву *М* зображенням на малюнку дітям.

— З якої букви пишуться імена? (*З великої.*)

— Сьогодні ми будемо вчитися писати велику букву *М*, склади та слова з нею.

2. Розглядання та аналіз великої друкованої букви *М*, порівняння з малою

3. Друкування букви *М*

- Письмо за зразком по контуру;
- письмо у повітрі;
- письмо у зошиті.

4. Читання складів та слів з Читалочкою

5. Читання тексту

1) *Ознайомлення з новою буквою «ен», що позначає звук [н].*

2) *Читання слів «лимон», «малина».*

3) *Читання тексту.*

- Читання тексту вчителем;
- читання учнями по реченню ланцюжком;
- повторне читання тексту учнями.

6. Бесіда за текстом

— Скільки дівчаток у мами? Назвіть їхні імена.

— Що у Лоли та Алли?

— Що робила Міла?

— Що у мами?

— Що робила мама?

Фізкультхвилинка

Станьмо, діти, чітко в ряд.

Вирушаємо у сад.

Руки вгору піднімаєм,

Наче яблука зриваєм.

Назбираємо багато,

Щоб узимку ласувати.

Швидше, діти, треба стати.

Будем дрова ми рубати.

Раз — підняли руки вгору,

Два — змахнули всі додолу.

І рубаємо завзято,

Хай тепло заходить в хату.

7. Слуховий диктант

Завдання: за допомогою цеглинок LEGO учні сигналізують, яку букву писатимуть — велику чи малу (*велика буква — цеглинка жовтого кольору, мала буква — цеглинка зеленого кольору*).

Марійка, мрія, мороз, Аліна, ласкавий, Едик, олівці, українка, модний, Максим, Михайлик, мо-
крий.

8. Продовження роботи за букварем (с. 61)

1) *Читання речень.*

— Чи любите ви спускатися з гірки?

— У букварі також є гірка, але вона незвичайна. Щоб з неї спуститися, потрібно прочитати речення з верхнього до нижнього.

— Розгляньте гірку, прочитайте речення біля неї.

- Читання речень згори вниз ланцюжком.
- Читання речень знизу вгору.

— Коли кататися веселіше: якщо спускаєшся сам чи з друзями?

— Дійсно, веселіше гуртом, тому й пропоную прочитати речення хором, спускаючись з гірки, а потім — піднімаючись. (*Читання речень.*)

2) **Кероване читання.**

- Подивіться на малюнок. Як ви гадаєте, про що буде текст?
- Прочитаймо 1-й і 2-й абзаци.
- Як ви гадаєте, яким виявилось морозиво?
- Прочитаймо 3-й абзац.
- Чи справдилися ваші очікування?

3) **Повторне читання тексту учнями.**

4) **Бесіда.**

- Яке морозиво їли діти?
- Як його потрібно їсти?
- Яке морозиво полюбляєте їсти ви?
- Який заголовок ви дібрали б до цього тексту?

Фізкультхвилинка.

Стрибу-стрибу!
Скоки-скоки!
Прилетіли дві сороки.
Прискакали жабенята,
Стали у танку кружляти.

Прибігла лисонька,
Заграла на скрипочці.
Скре-ке-ке, ква-ква-ква!
Щоб спочила голова.

5) **Гра «Назви букви, що ти знаєш».**

Завдання: учні, які ще не знають усіх букв, знаходять і обводять тільки вивчені букви, а першокласники, які вміють читати, складають із розсіпанки букв слово *мухомор* і друкують його в клітинках під малюнком.

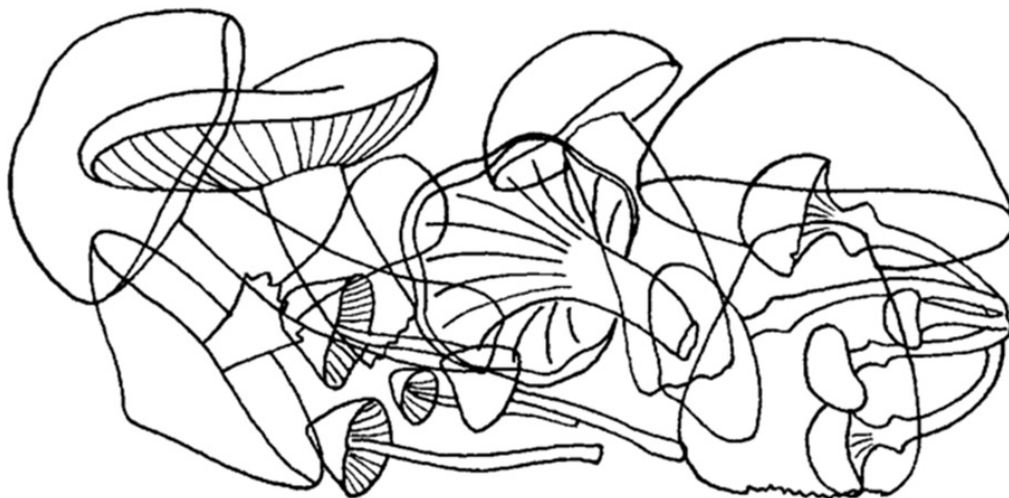
- Чи можна мухомор уживати в їжу? Чому?

ЦІКАВІ ФАКТИ ПРО МУХОМОР

- У багатьох європейських мовах назва цього гриба походить від його старовинного способу застосування — як засобу проти мух.
- Вікінги часто вживали настоянку з мухомора напередодні битви. Під час битв воїни ставали безстрашними, а також нечутливими до болю.
- Існує декілька різновидів мухомора. Найотруйніший поміж них — мухомор пантерний.
- Мазь на основі цих мухоморів — ефективний засіб при сонячних ураженнях шкіри та слизових оболонок, рентгенівських і алергічних дерматитах.
- У лісах середньої смуги мухомор сіро-рожевий, або цезарський гриб, що росте на середземноморському узбережжі та в країнах Південної Європи, вважають делікатесом.

6) **Гра «Відшукай гриб».**

Завдання: знайти гриби на малюнку та порахувати їхню кількість.

7) Розгадування ребуса.

— Чи знаєте ви, що таке ребус? (Ребус — це загадка, у якій потрібно скласти слово з букв і малюнків.)

— Кому доводилося розгадувати ребуси?

— Нумо розгадаємо його разом.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

— Яку букву ми вивчали на уроці?

— Навіщо потрібно вміти друкувати велику букву? (Щоб записувати імена, прізвища, назви країн, перше слово у реченні.)

— Доберіть слова, що пишуться з великої букви М.

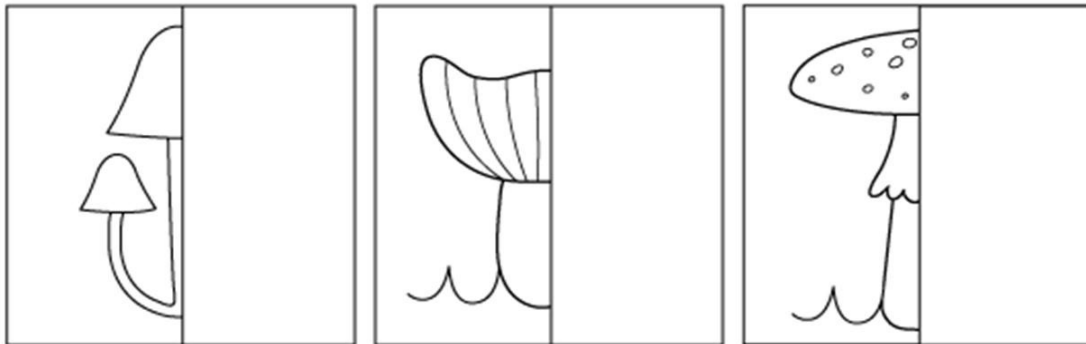
2. Рефлексія

На уроці я:

- дізнався(лася)...
 - зрозумів(ла)...
 - навчився(лася)...
 - найбільший мій успіх — це...
 - найбільші труднощі я відчув(ла)...
 - я не вмів(ла), а тепер умію...
 - я змінив(ла) своє ставлення до...
 - наступного уроку я хочу...
- Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

- Домалюй!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 60. НАПИСАННЯ ВЕЛИКОЇ БУКВИ М, СКЛАДІВ, СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ БУКВАМИ

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою М; учити її писати; формувати вміння писати склади і слова з великою буквою М; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, розповідати за малюнком; розвивати спостережливість, уміння порівнювати, знаходити в групі однакові предмети; формувати вміння розгадувати ребуси; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну, громадянську компетентності; виховувати охайність, старанність, інтерес до подорожей.

Обладнання: картки для парної роботи, синельні палички, контейнери з манною крупою, картки «Види транспорту», розмальовка «Машина» для проведення рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Форма проведення: уявна мандрівка.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Ось дзвінок сигнал нам дав,
Працювати час настав.
Тож і ми часу не гаймо,
Урок наш розпочинаймо.

2. Вправа «Де живе буква "ем"». Робота в парах

- Розгляньте малюнок.
- Яку букву побачили? Обведіть ті предмети, у назвах яких є буква «ем».
- Виконайте звуковий аналіз одного зі слів (*за вибором*).

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота над загадкою

- Не автобус і не віз,
Маю четверо коліс,
Вік з дорогою дружу,
Все по ній кудись біжу. (*Машина.*)

- Як ми можемо назвати машину інакше? (*Автомобіль.*)
- Сьогодні ми будемо мандрувати машиною. Хто любить пересуватися автомобілем?
- Що найбільше подобається робити під час такої мандрівки?

- Чи любите ви спостерігати за природою за вікном?
- Під час нашої подорожі навчимося писати велику букву *М*, склади та слова з нею.

2. Робота за сторінкою зошита (с. 35)

1) *Бесіда за малюнком.*

- Розгляньте малюнок. Хто разом з нами їде в машині? (*Сім'я.*)
- Назвіть, з кого складається сім'я.
- Яка машина?
- Що робить машина?
- Що роблять члени сім'ї? (*Посміхаються, розмовляють, розглядають, дивляться, радіють.*)
- Придумайте на букву «ем» імена членам сім'ї, зображеної на малюнку.

2) *Аналіз елементів букви «М».*

- Розглядання зразка написання великої рукописної букви *М* на плашці вгорі сторінки;
- аналіз елементів букви;
- порівняння малої букви *м* та великої рукописної букви *М*;
- моделювання букв із синельних паличок;
- пошук на малюнку першого елемента букви *М* і наведення його олівцем, потім — другого, третього та поєднання всіх елементів.

3) *Письмо великої рукописної літери «М».*

- У повітрі;
- у контейнері з манною крупою;
- в робочих рядках зошита.

4) *Письмо складів та слів із буквою «М».*

Фізкультхвилинка

— Під час будь-якої мандрівки необхідно відпочивати і тим, хто їде, і навіть машині. Чим займаються водії під час зупинки машини? (*Заправляють її бензином, витирають скло, накачують шини тощо.*)

— Зупиняймося! Відпочиньмо та упорядкуймо нашу машину.

Біля кожної машини
Перевіримо ми шини.
(*Присідання з імітацією рухів.*)
Ми качаєм, ми качаєм,
Свої шини надуваєм.
(*Нахили вперед з імітацією рухів.*)
Не бува аварій в нас,

Бо є шини про запас.
(*Руки на поясі, повороти ліворуч-праворуч.*)
Стук-дзень, стук-дзень, їздим, їздим цілий день.
(*Довільна ходьба з імітацією рухів.*)
А ось і наші гаражі,
Заїжджайте чимскоріш.
(*Діти сідають на стільчики.*)

— Готові їхати далі! Вперед!

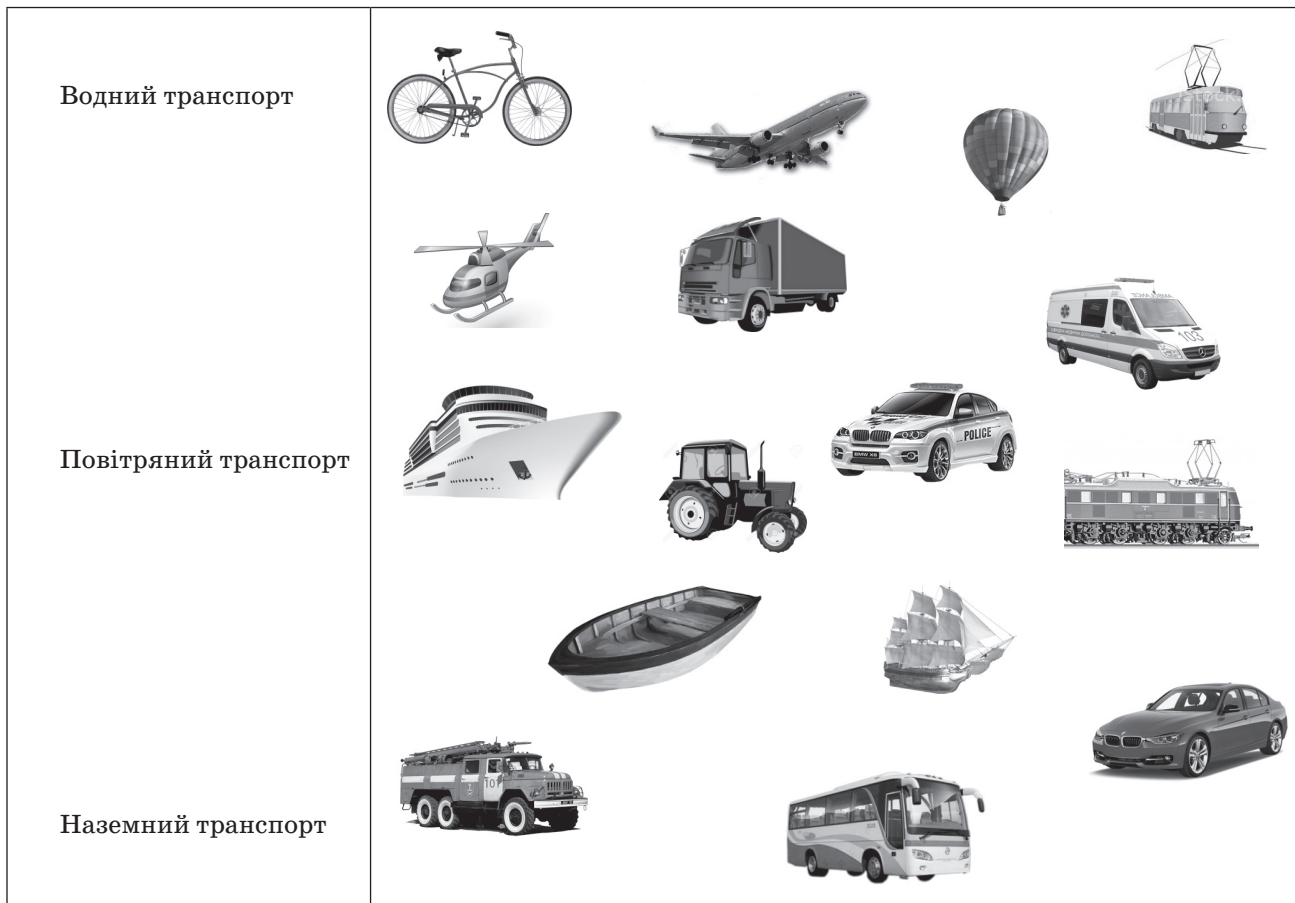
3. Продовження роботи у зошиті

1) *Списування речення.*

- Прочитайте речення.
- Пригадайте, як пишеться перше слово в реченні? (*З великої букви.*)
- Що ставиться в кінці речення. (*Крапка.*)
- Спишіть речення.

2) *Гра «Види транспорту». Робота в групах.*

- Які види транспорту ви знаєте? (*Наземний, повітряний, водний.*)

Завдання: вибрати малюнки до карток та з'єднати їх лінією.

1-ша група — водний транспорт;

2-га група — повітряний транспорт;

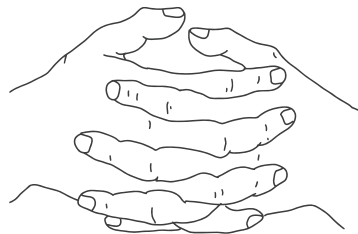
3-тя група — наземний транспорт.

(Після завершення роботи — презентація груп.)

3) Пальчикова зарядка «Машина».

Пальці рук, крім великих, складають у «замок». Це — «мотор». Великими пальцями виконувати обертальні рухи. Спочатку «мотор» працює швидко, потім поступово обертання сповільнюється.

Мчить машина
За машинами.
Шелестить
Машина шинами.

4) Вправа «Хто уважний?».

- Який вид транспорту зображено на малюнку? (Наземний, мотоцикли.)
- Порахуйте і скажіть, скільки їх.
- Хто їздив на мотоциклі? Що ви відчували під час такого руху?
- Знайдіть у групі предметів однакові. З'єднайте їх лініями.
- Чим відрізняються решта?
- Зафарбуйте однакові мотоцикли однаковими кольорами, а решту — різними.

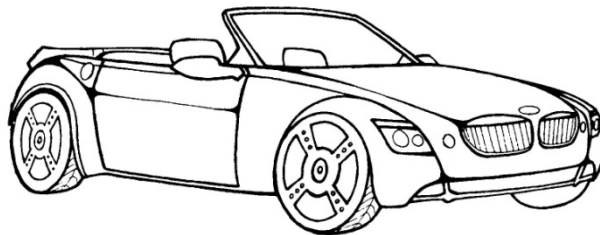
III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Наша подорож завершується.
- Яку букву вчилися писати?
- Навіщо потрібна велика буква?
- Назвіть слова, що починаються з великої букви М.

2. Рефлексія

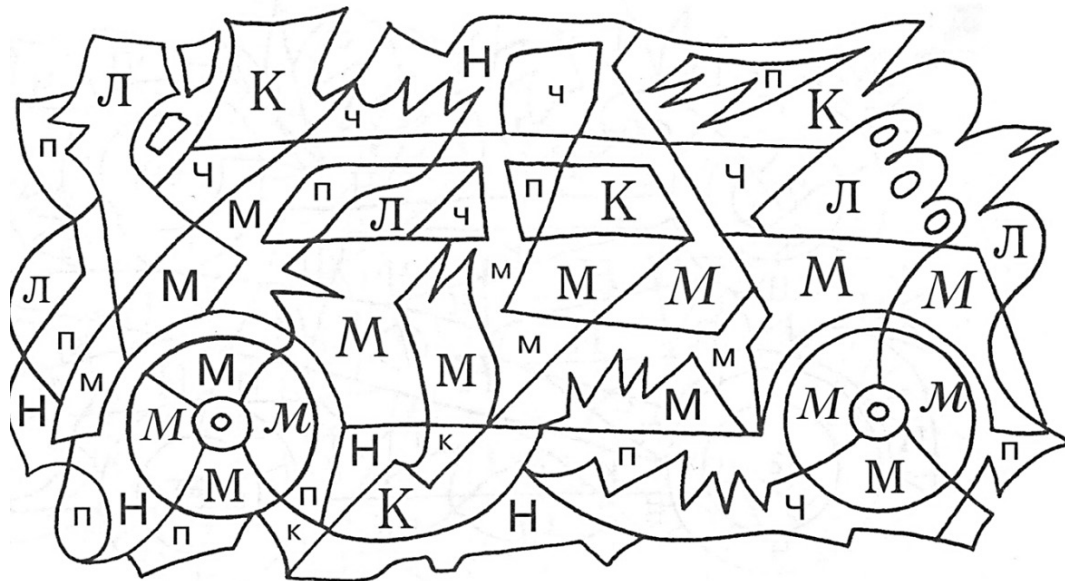
— Подивіться на малюнок. Тепер у кожного з вас є власний автомобіль на згадку про нашу подорож.

- Розфарбуйте машину зеленим кольором, якщо у вас сьогодні все вийшло.
- Розфарбуйте її жовтим кольором, якщо постали питання.
- Розфарбуйте червоним кольором, якщо вам важко, незрозуміло.
- Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

- Розфарбуй частинки малюнка із буквами Мм та розкажи, який транспорт заховався.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 61. ЗВУКИ [с], [с']. МАЛА БУКВА с. ЧИТАННЯ СКЛАДІВ І СЛІВ З ВИВЧЕНИМИ ЛІТЕРАМИ

Мета: ознайомити учнів з друкованою малою буквою с; учити її друкувати; удосконалювати вміння робити звуковий аналіз слів; формувати навичку читання; розвивати вміння складати речення й розповіді за малюнками, установлювати відповідність між складами, малюнками і словами; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну, громадянську, природничу компетентності, загальнокультурну грамотність; виховувати старанність, інтерес до навчання.

Обладнання: картки для роботи в парах; аркуші із зображенням собаки для групової роботи; репродукція картини Ольги Симонової «Під дощем»; малюнок із собаками; малюнок лося; картки трьох кольорів для рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, здоров'язбережувальна, мистецька, математична.

Хід уроку

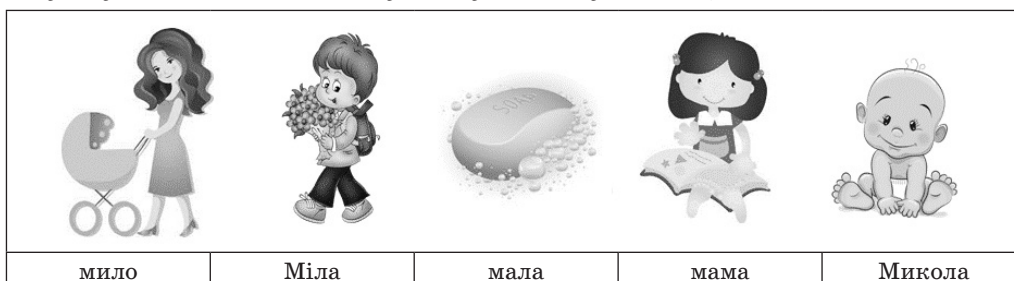
I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

2. Гра «Знайди відповідні слова». Робота в парах

Завдання: учням необхідно стрілочкою з'єднати малюнок із відповідним словом.

(Звернути увагу на слово «Микола», у якому є нова буква «к».)

— Які слова в картці написано з великої букви? Чому? *(Імена пишуться з великої літери.)*

— Що поєднує всі ці слова? *(В усіх словах є буква «ем».)*

— Які звуки позначає буква «ем»?

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за букварем (с. 62)

1) Робота за малюнком.

— Розгляньте малюнок. Хто допоможе впізнати букви на ньому?

— Що роблять букви? *(Дресирують собаку.)*

— У кого є собака вдома? Чи дресируете ви його?

2) Складання «асоціативного куща» «Що необхідно собаці для життя?». Робота в групах.

(Діти отримують аркуші паперу, у центрі яких зображено собаку. Навколо нього необхідно намалювати (чи написати) умови, необхідні песику для життя. Після виконання завдання — презентація роботи. Групи по черзі називають, що необхідно для існування песика. Головна умова — не повторюватися)

3) Стратегія «Входження в картину».

— Кого ви бачите на картині?

— Скільки песиків?

— Де відбувається подія? Коли?

— Чому песики сидять під парасолькою?

- Який настрій вони мають?
- Чому, на вашу думку, вони засмучені?
- Кого вони очікують?
- Як би ви назвали цю картину?

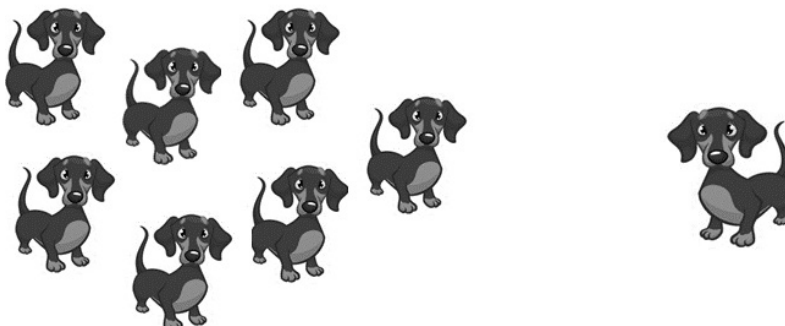
— Насправді, картину написала художниця Ольга Симонова, а називається вона «Під дощем».

— Так, дійсно, песики в очікуванні господаря, який подарує їм тепло, смачненько нагодує, погладить, а вони натомість віддячать йому своєю вірністю.

— Якщо вам подарували цуценя, чи на ваше прохання його придбали батьки, слід пам'ятати, що воно — жива істота, потребує вашої підтримки, допомоги, уваги і, обов'язково, вашої любові. Ти завжди відповідальний за тих, кого приручив.

4) Звуковий аналіз слова «собака».

- Складання схеми слова;
 - виділення першого звука;
 - робота за малюнком.
- Подивіться на малюнок. Скільки собак праворуч? (1.)
- А скільки ліворуч? (Сім.)

- Якою цифрою позначимо кількість собак ліворуч? (7.)
- Вимовте слово *сім*. Назвіть перший звук.
- Порівняйте перший звук у слові *собака* з першим звуком слова *сім*. (У слові «собака» перший звук твердий, а у слові «сім» — м'який.)
- На письмі ці звуки позначають буквою «ес». Сьогодні на уроці ми ознайомимося із малою друкованою буквою «ес».

5) Ознайомлення з буквою «ес».

- Розглядання зображення малої друкованої букви *с*;
- аналіз її написання;
- моделювання букви із синельної палички;
- друкування малої букви *с* у клітинках.

Фізкультхвилинка

2. Продовження роботи за букварем (с. 62)

1) Складання речень за малюнками.

- Хто тримає букву «ес»? (Сова тримає букву «ес».)
- Де сидить буква «ес» на іншому малюнку? (Буква «ес» сидить у лисиці на носі.)
- Що побачила буква «ес»? (Буква «ес» побачила ананас.)

2) Звуковий аналіз слів. Робота в групах.

- Об'єднання учнів класу в три групи.
- Звуковий аналіз слів:
 - 1-ша група — слово *сова*;
 - 2-га група — слово *лисиця*;
 - 3-тя група — слово *ананас*.

(Учні виконують роботу на підготовлених аркушах паперу. Після виконання роботи — презентація групи.)

3) Читання складів за таблицею та утворення з ними слів.

4) Читання складів та встановлення відповідності між складами, малюнками і словами (с. 63).

5) Гра «Склади слова з кубиків одного кольору».

- Розгляньте малюнок. Кого ви бачите на ньому?
- Придумайте ім'я хлопчикові, щоб воно починалося на букву «ес».
- Що є у хлопчика? (*Кубики*.)
- Якого кольору кубики у нього?
- Допоможіть хлопчикові скласти слова з кубиків одного кольору.
- Складіть речення зі словами, що утворилися.

Фізкультхвилинка

(Учні виконують рухи за вчителем, повторюють двічі.)

Цуценятко —
Ще маляtko,
Але схоже вже

На татка:
Кого добре знає —
Хвостиком махає.

6) Гра «Утвори слово».

- Чи всі букви вам знайомі? Обведіть олівцем тільки вивчені букви.
- Хто допоможе розпізнати букву, що не обвели?
- Прочитайте слово. Надрукуйте його.

7) Гра «Гірка для читання».

- Діти, які звірі живуть у лісі?
- Чи відома вам тварина *лось*?
- Поверніться на 28-му сторінку букваря та знайдіть лося серед інших тварин (*або демонстрування на малюнку чи слайді*).
- Прочитаймо речення, спускаючись з гірки (*зверху донизу*).
- А тепер — піднімаючись на неї (*знизу вгору*) (*можна запропонувати читання ланцюжком чи хором*).

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву вивчали на уроці?
- Які звуки вона позначає? (*[c]* і *[c']*.)
- Що ви знаєте про ці звуки? (*Вони приголосні, перший твердий, а інший — м'який*.)

2. Рефлексія

Вправа «Кольорова рефлексія»

(В учнів на партах — картки трьох кольорів.)

Картка зеленого кольору означає: я задоволений уроком; він був корисним для мене; я багато, з користю працював на уроці; я розумів усе, про що йшлося на уроці.

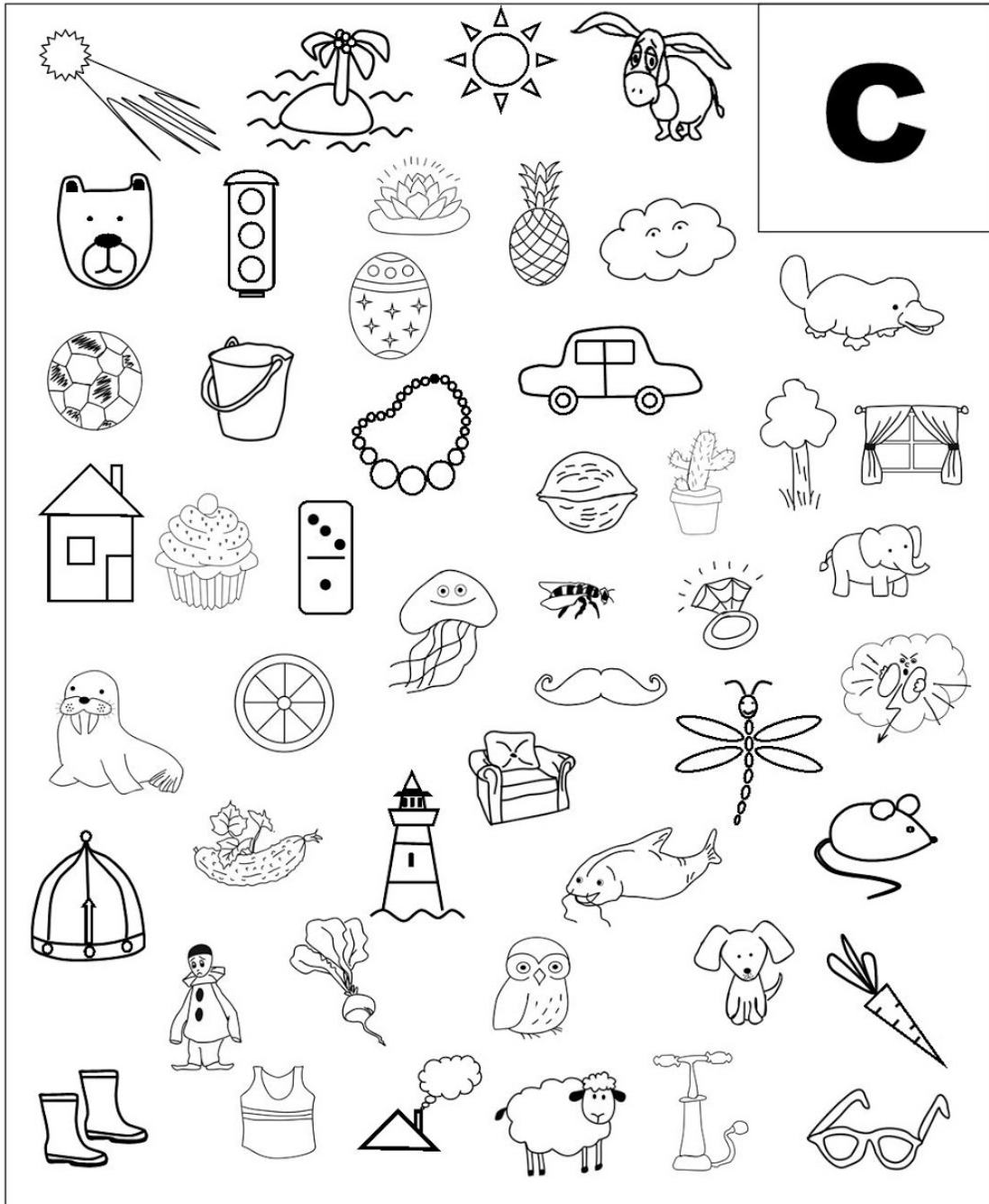
Картка жовтого кольору означає: урок був цікавим, здебільшого, корисним; я брав активну участь у ньому; зміг виконати багато завдань; під час уроку мені було досить комфортно.

Картка червоного кольору означає: користі від уроку я отримав мало; розумів небагато з того, про що йшлося на ньому.

- Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

- Знайдіть усі предмети, у назвах яких є буква «с». Обведіть їх, розфарбуйте.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 62. НАПИСАННЯ МАЛОЇ БУКВИ *с*. ПИСЬМО СКЛАДІВ, СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ БУКВАМИ

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою *с*; учити її писати; формувати вміння читати й писати склади та слова з буквою *с*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою; розвивати спостережливість, уміння аналізувати, порівнювати, розповідати за малюнком; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну, громадянську, природничу компетентності; виховувати охайність, старанність, інтерес до природи.

Обладнання: зображення слоненяти; сома; картка для роботи в парі; аркуші-розмальовки до гри «Подарунок слоненяті».

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

2. Вступна бесіда

— Сьогодні до нас на урок завітав незвичайний гість. Хто?

- Здивувалась дівтора:
«Це тварина чи гора?»

Як же їсть він? Як він п'є?»
А для цього хобот є! (Слон.)

— Слон — великий, а до нас завітало маленьке слоненя. Чому саме воно? (У слові «слоненя» — перша буква «ес», її почали вивчати на уроці читання.)

— Так, молодці! Здогадалися. Слоненя хоче разом із нами працювати та більше дізнатися про букву «ес», навчитися писати рядкову букву «ес».

3. Гра «Обери друга». Робота в парах

— Розгляньте малюнок.

— Щоб нашому слоненяті не було сумно, необхідно йому допомогти знайти друзів. Подумайте, з ким би воно змогло подружитися. (Синичка, страус, свинка, собака...)

— Чому ви так вирішили? (Це живі істоти.)

— Що об'єднує всі предмети, зображені на малюнку? (Усі їхні назви починаються на букву «ес».)

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою зошита (с. 36)

1) *Бесіда за малюнком.*

- Розгляньте уважно малюнок.
- Як ви гадаєте, наш гість — маленьке слоненя, знайде нових друзів? (*Так.*)
- З ким воно подружиться? (*Лисиця, лось, сорока, сова.*)
- А де мешкають ці тваринки?
- Чому художник, на вашу думку, намалював на цій сторінці саме цих тварин? (*Бо в їхніх назвах є буква «ес».*)
- Складіть речення про нових друзів слоненяти.

2) *Аналіз написання букви «ес».*

- Розгляньте зображення рукописної букви *с* на плашці вгорі сторінки зошита. З якого елемента складається буква? (*З малого півовалу.*)
- Пригадайте, як пишеться півовал. (*Пояснення вчителя.*)
- Наведіть олівцем півовали, зображені пунктиром на малюнку.

3) *Письмо малої букви «с» у робочому рядку сітки зошита.*

Фізкультхвилинка

2. Продовження роботи в зошиті (с. 36)

1) *Письмо складів і слів із рукописною буквою «с».*

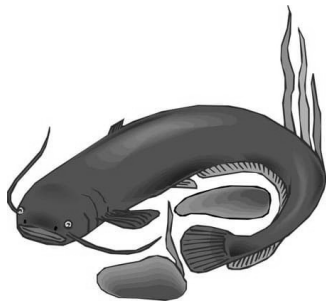
2) *Письмо речень.*

- Прочитайте перше речення.
- Скільки слів у ньому? Як напишемо перше слово в реченні? (*З великої букви.*)
- Що ставиться в кінці речення? (*Крапка.*)
- Спишіть речення.
- Прочитайте друге речення. Скільки у ньому слів?
- Яке слово перше? З якої букви будемо його писати?
- Який розділовий знак стоятиме в кінці речення?
- Спишіть речення.

3) *Гра «Утвори слово».*

- Подивіться на рядок букв. Знайдіть по дві однакові букви й закресліть їх.
- Які букви залишилися?
- Яке слово утвориться з букв, що залишилися? (*Сом.*)
- Що ви знаєте про сома?

Інформація для вчителя. Цікаві факти про сома

- У березні 2011 року в Італії було спіймано найбільшого сома в Європі. Вага рибини сягала 114 кг, а довжина сома виявилася 2,5 м. Витягнув рибу рибалка Роберт Годи, який протягом години тягнув її до берега за допомогою своїх друзів. У результаті вдалої риболовлі, вилловлений прісноводний сом став найбільшою рибою, спійманою в Європі.

- Соми володіють великою силою і можуть навіть перекинути човен. Крім того, за бажанням риба може прорвати сіті рибалок і «забрати» собі весь улов.

- Сом вважають найбільшим річковим хижаком. Вага риби максимально може становити до 230 кг при її довжині в 3 м. Девід Віллер, американський зоолог, у своїй книзі «Риби-вбивці» згадує про сома завдовжки 6,3 м і вагою 500 кг.
- Сом є дуже розумною і хитрою рибою. Для того щоб заманити до себе здобич, він ворушить вусиками, таким чином, імітуючи рухи черв'яків, і тримає пащу відкритою. Коли здобич попала на гачок, сом утягує воду в себе разом зі своєю здобиччю.
- Сом — це жадібна риба. Причому дуже. Риба з'їдає все їстівне, що потрапляє у воду. Траплялося, сом тягнув під воду телят або собак.
- Сом є рибою осідлою. Все життя він проводить в одній ямі, що «облаштував» для себе. І тільки надзвичайні обставини можуть змусити його вирушити на пошуки нового житла.
- Соми ведуть самотній спосіб життя.
- Сом — це нічний хижак. Уночі він любить плавати поблизу водних заростей, шукаючи жаб, якими він не проти поласувати.

4) Пальчикова зарядка «Річка та рибка».

«Річка». Хвилястий, плавний рух розслаблених кистей рук.

«Рибка». Випрямлені долоні притиснуті одна до одної. Пальці спрямовані від себе.

Повертати зімкнуті долоні праворуч — ліворуч, імітуючи рухи риби хвостом.

Хвостиком б'є наша рибка маленька,
В річці живе ця манюня гарненька.

— Слоненяті дуже сподобалося бавитися разом з вами та рибками. Продовжуємо далі!

5) Малювання сома на плащі.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

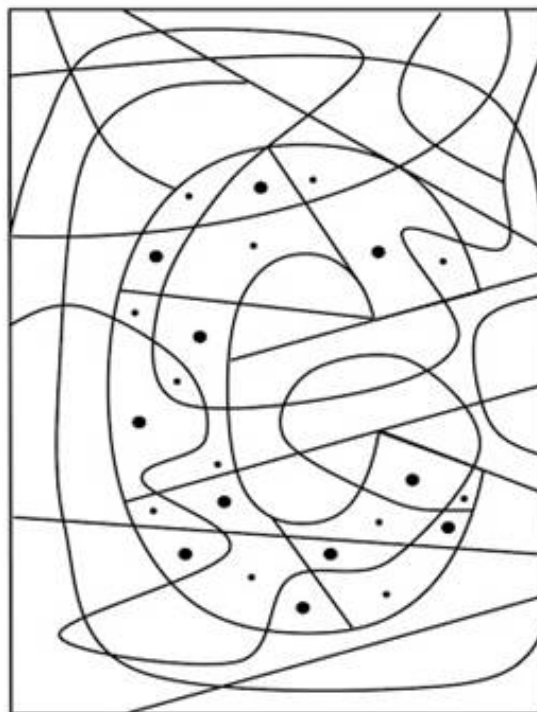
1. Бесіда

- Яку букву вчилися писати сьогодні на уроці?
- Доберіть слова, у яких буква «ес» позначає твердий звук [с].
- А тепер — слова зі звуком [с'].
- Хто завітав сьогодні до нас у гості?

2. Гра «Подарунок слоненяті»

— Щоб нашому гостеві запам'яталася сьогоднішня зустріч, пропоную зробити йому подарунок.

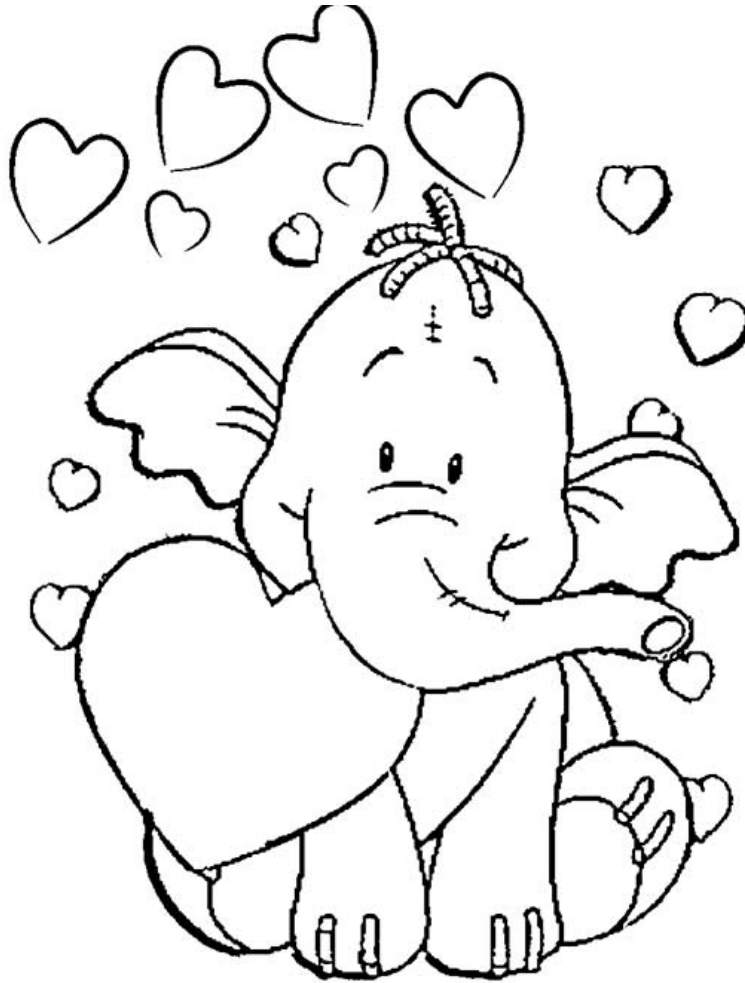
Знайдіть на малюнку букву «ес» і розфарбуйте її. Виконуйте роботу дуже старанно.

3. Виставка розмальовок-подарунків

4. Рефлексія

— Нашому слоненяті сьогодні дуже сподобалося працювати разом з вами. Він дарує вам своє серце.

— Розфарбуйте його червоним кольором, якщо зустріч зі слоненям і наш урок вам сподобалися, у вас усе вийшло.

— Розфарбуйте серце жовтим кольором, якщо вам було цікаво, але не все вийшло так, як вам хотілося б.

— Розфарбуйте серце зеленим кольором, якщо ви були байдужими до зустрічі з нашим героєм уроку, у вас не все вийшло.

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 63. ВЕЛИКА БУКВА С. ЧИТАННЯ СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ ЛІТЕРАМИ

Мета: ознайомити учнів з великою друкованою буквою С; учити друкувати її; закріплювати вміння друкувати вивчені літери, писати слухові диктанти; формувати навичку читання; удосконалювати вміння розпізнавати велику й малу букви «ес» у тексті; учити сприймати на слух текст, відповідати на запитання за його змістом; розвивати вміння розповідати за малюнком і про події з власного життя; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну, громадянську компетентності; виховувати бажання вживати корисну їжу.

Обладнання: мікрофон; малюнок до гра «Доведи, чому?»; зображення самоката; синельні палички; табличка зі словом *сонечко* для розміщення на стіні слів; картки для проведення рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Форма проведення: урок-прогулянка.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Пролунав шкільний дзвінок,
Всіх покликав на урок!
Одне одному всміхнімося
І мерщій до роботи берімося!

2. Гра «Мікрофон по колу»

— Яку букву ми вивчали попереднього уроку?

Завдання: передаючи мікрофон по колу, назвати слово, у якому є буква «ес».

(Після проведення гри діти сідають за парти.)

3. Гра «Доведи чому?»

— Розгляньте малюнок. Чому на ньому оселилася буква «ес»? *(Бо всі слова починаються на букву «ес».)*

— Назвіть усі предмети, зображені на малюнку.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Повідомлення теми уроку

— Сьогодні на уроці ми продовжуємо вивчати букву «ес», на нас очікує зустріч із великою буквою С.

— Запрошую вас на прогулянку... А на чому, здогадайтеся!

- Не автобус і не віз,
Має двоє він коліс.
Все одно йому я рад,
Кращий друг мій... (самокат).

— Хто з вас має самокат удома?

— Коли на них каталися?

— Чи подобається вам таке заняття?

— Готові до незвичайної прогулянки? Поїхали!

2. Стратегія «Кубування» (1-ша сторона куба «Опишіть»)

— Ми їдемо на самокаті. Опишіть його. (Наприклад: самокат невеликий за розміром, має два чорні колеса, металевий, кольоровий тощо.)

— До нас хочуть долучитися ще двоє дітей. З ними ми зустрінемося на сторінці букваря.

3. Робота за сторінкою букваря (с. 64)

1) Бесіда за малюнком.

— Чим займаються діти?

— Як ви гадаєте, чи подобається їм це заняття?

— Який у них настрій? А у вас?

— Хочу запропонувати вам придумати імена зображеним на малюнку дітям, але щоб вони були на букву С.

— З якої букви пишуться імена? (З великої.)

— Наша команда поповнилася друзями.

2) Робота над віршем Тамари Маршалової «Самокат».

Зрештою отримав я
Самокат! У сяйві дня
Мчу на ньому, як стріла:
— Розбігайся, дівора!
Та кричать мені: — Зажди!
Стій! На вулицю не їдь!
Там машини. Повертай!
Краще їх не зачіпай!

Знай, що пустоці на трасі
Всі призводять до нещастя.
Бо машини там літають,
Відних пустунів збивають.
І подумав я: «Ага!
Поверну-но я назад.
На подвір'ї, біля хати,
Малюків почну катати».

— Що отримав хлопчик у подарунок?

— Як хлопчик катався на самокаті спочатку?

— Що кричали діти? Чому?

— Чому не можна їздити на самокаті проїжджою частиною?

— Яких правил руху необхідно дотримувати тим, хто їде на самокаті?

— Де краще кататися?

— Молодці! Поїхали!

3) Ознайомлення з великою друкованою буквою «С».

- Розглядання букви;
- порівняння її з малою буквою;
- моделювання за допомогою синельних паличок;
- друкування букви за стрілочками, у повітрі, у клітинках за поданим зразком.

Фізкультхвилинка для тих, хто їде на самокаті

А тепер у нас розминка,
А тепер фізкультхвилинка.
Встали рівно біля парт,
Починаємо наш старт.
Ось зігнули так ручата
Й полетіли, мов качата.
Ніжками затупотіли,
Потім разом всі присіли.
До сонечка потяглися
І у боки так взялися.
Вправо разом нахилились,
Вліво, щоб не помилились.
Руки вниз ми опустили
Й трохи ними потрусили.
Шию трішки розім'яли
І за парти посідали.
А тепер мерщій до справ,
Кожен вченим з нас щоб став.

4. Продовження роботи за букварем

1) *Читання чистомовки: повільно, ланцюжком, хором, прискорюючи темп читання.*

2) *Слуховий диктант.*

Світланка, сміятися, Маринка, світло, Славко, Леся, обличчя, Україна, електричка, олень, Івась, Соня.

Учні друкують тільки першу букву з кожного слова (*велику чи малу*).

3) *Робота над скоромовкою.*

Біля школи Катя каталася на самокаті.

— Молодці! Рухаємося далі!

4) *Гра «Надрукуй!».*

Завдання: назвати малюнки і надрукувати ці назви в клітинках.

5) *Робота над текстом.*

• Передбачення.

— Розгляньте малюнок. Як ви гадаєте, про що йтиметься в тексті?

• Читання тексту вчителем уголос.

• Читання тексту учнем, який добре читає.

• Добирання заголовка.

• Бесіда.

— Ви виїхали на прогулянку на самокаті. Чи можна вас назвати спортсменами? (*Так.*)

— А чи люблять спортсмени соки?

— Як ви вважаєте, чи корисні соки для здоров'я дітей і дорослих? Чому?

— Молодці! Поїхали далі! Нам слід переїхати через місток.

6) *Пальчикова зарядка «Місток».*

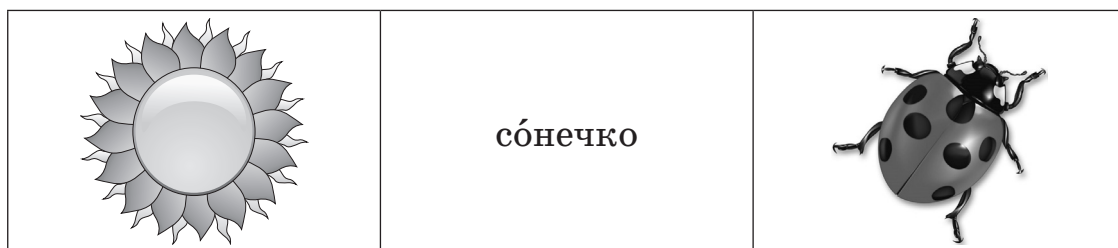
Великий та вказівний пальці лівої руки випрямити, розташувати паралельно один до одного, з'єднати з великим та вказівним пальцями правої руки. Решту пальців (*середній, безіменний та мізинець*) випрямити, притиснути один до одного та утримувати в такому положенні.

З дідом ми через ставок
Зробимо для всіх місток.
Кожен хай сміливо йде,
В воду він не впаде!

— Молодці, їдемо далі!

7) *Словникова робота. Розміщення слова «сонечко» на стіні слів.*

- У яку погоду краще кататися на самокаті? (*У сонячну, теплу.*)
- Недарма на нашій дорозі бачу сонечко. Але їх чомусь два. Чому?

— Складіть два речення з цим словом, щоб у кожному воно мало різне значення. (*На небі світило яскраве сонечко. Жук сонечко має червоні крильця з чорними крапочками.*)

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Пригадайте, яку букву вивчали на уроці. Навіщо потрібно вміти друкувати велику букву С? (*Щоб записувати імена, прізвища, назви країн, перше слово в реченні.*)
- Доберіть слова, що пишуться з великої букви С.

2. Рефлексія

- Наша прогулянка завершується. Чи сподобалося вам?
- Наші нові друзі теж прощаються з вами. Але у них є до вас пропозиція: розфарбуйте самокати зеленим кольором, якщо прогулянка і наш урок вам сподобалися, у вас усе вийшло; жовтим кольором, якщо вам було цікаво, але не все вийшло так, як вам хотілося б; червоним кольором, якщо ви були байдужими до зустрічі з нашими новими друзями, у вас не все вийшло.

(*Картки заготовлені вчителем за кількістю дівчаток та хлопчиків у класі.*)

- Дякую за урок!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 64. НАПИСАННЯ ВЕЛИКОЇ БУКВИ С. ПИСЬМО СКЛАДІВ, СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ БУКВАМИ

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою С; учити її писати; формувати вміння писати склади і слова з великою буквою С; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення, розповідати за малюнком; розвивати спостережливість, логічне мислення; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну, громадянську, здоров'язбережувальну компетентності; виховувати охайність, турботливе ставлення до свого здоров'я.

Обладнання: картки для гри «Відшукай букву С»; сік; синельні палички; картки для рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, здоров'язбережувальна.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Починаємо урок.
Будем добре працювати,
Хороші результати будемо мати.

2. Вправа «Запам'ятай!»

— Запам'ятайте ім'я хлопчика та слова, у яких є буква «ес».

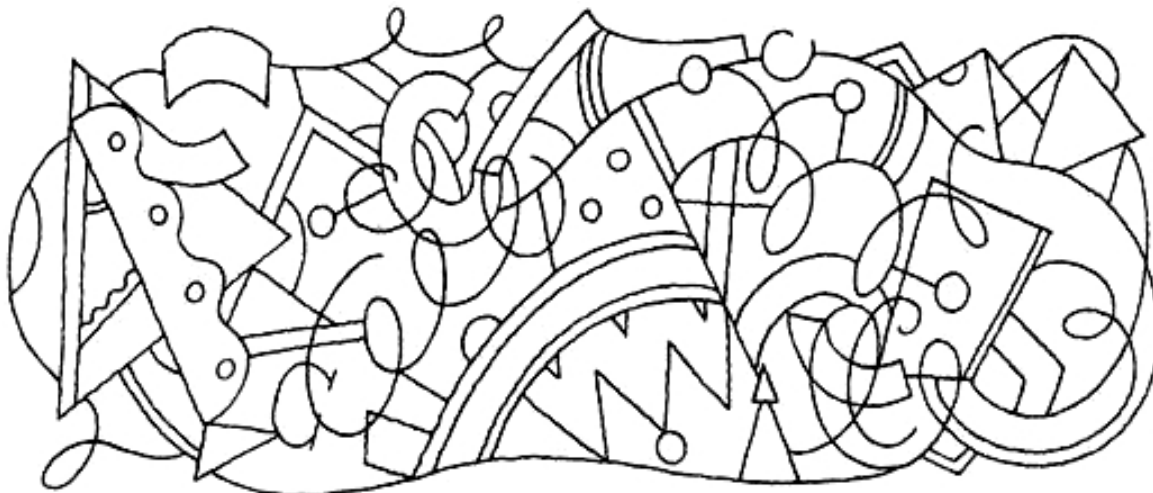
Мати просить в Саші: — Сину!
Ти сходи у магазин!
Купиш сир, ситро, сирок,
І яець один лоток,
М'яса, сухарів, редиски,

Сині сливи і іриски,
Ще насіння, сіль, сирок,
І смородину, синок,
Трохи сала й ковбасу!
— Мамо, я ж не донесу!

- Як звали хлопчика?
- Як пишуться імена?
- Що попросила купити мама у магазині?
- Що поєднує ці слова?
- Чи відгукнувся хлопчик на прохання мами?
- Яким виявився Сашко?

3. Гра «Знайди букву С». Робота в парах

- Будьте уважними! Відшукайте на малюнку букву «ес».
- Які звуки вона може позначати?

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою зошита (с. 37)

1) *Бесіда за малюнком.*

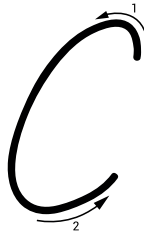
- Хто зображений на малюнку?
- Що робить дівчинка?
- Яка комаха над нею літає?
- Чи знаєте ви, чому вона прилетіла? (*Оси люблять фрукти й соки і прилітають на їхній запах.*)
- Чи здогадуєтеся ви, який сік п'є дівчинка? (*Червоний колір має малиновий, полуничний, сливовий, смородиновий, вишневий соки.*)
- Які соки куштували ви? Який є вашим улюбленим?
- Чи знаєте ви, яка користь від соків? Коли їх потрібно вживати?
- Придумайте дівчинці ім'я на букву «ес».
- З якої букви напишемо її ім'я?
- Сьогодні на уроці будемо вчитися писати велику букву С.

2) *Порівняння написання великої та малої букв «Сс».*

- Чим велика буква «ес» відрізняється від малої? (*Розміром.*)
- Моделювання букв за допомогою синельних паличок.

3) *Письмо букви «С».*

- Наведення півовалів на малюнку;
- письмо великої рукописної літери С у робочих рядках зошита.

Фізкультхвилинка

В казковому лісі розминка.
Настала фізична хвилинка.
Втому проженем руками,
Вгору їх піднімем з вами.
Потім присядемо дружно,
Ноги згинаємо пружно.
Руки, мов крила, розправим
І до плечей їх поставим.
Коло вперед покрутили,

Потім назад повторили.
Голову вниз опустили,
Потім назад нахилили,
Потім наліво поклали,
Потім направо. І стали.
Рівно і струнко.
Швидко скінчилась хвилинка.
Нас збадьорила розминка.

2. Продовження роботи в зошиті (с. 37)

1) *Письмо складів і слів із великою буквою «С».*

2) *Списування речень.*

- Прочитайте перше речення. Як звуть дівчинку? Як будемо писати це слово?
- Що ставиться в кінці речення? (*Крапка.*)
- Прочитайте друге речення.
- Скільки слів у цьому реченні? Назвіть перше слово.
- Як будемо писати перше слово в реченні?
- Що ставиться в кінці речення?
- Прочитайте третє речення.
- Скільки слів у ньому? Назвіть перше слово.
- Як будемо писати перше слово в реченні?
- Хто Сіма для мами? (*Донечка.*)

3) Пальчикова гімнастика «Донечка».

Руки на столі.

Почергова зміна положень на рахунок «раз — два». «Раз»: ліва рука — кулачок, права рука — долонька. «Два»: ліва рука — долонька, права рука — кулачок.

Повторити декілька разів.

Кулачок, долонька
Є у мами донька.
Ось долонька, кулачок,
Ходить донька у садок.

4) Робота за малюнком.

- Які плоди ви бачите на малюнку?
- Що може міститися в скляночках з трубочками під цими плодами? (*Сік із цих плодів.*)
- Який сік ви хотіли би бачити в останній склянці? Намалюйте над цією склянкою плід, з якого виготовляють цей сік.
- Порівняйте, чим відрізняються соки в кожній склянці. (*Кольором, смаком; виготовлені з різних плодів.*)
- Молодці, ви гарно попрацювали! Ваші батьки приготували для вас сюрприз — сік, що ви зможете випити на перерві. Сподіваюся, що він надасть вам енергії та сил для подальших занять.

Сьогодні, завтра, через рік —
Я буду завжди пити сік.
На сто відсотків натуральний.
Це вибір завжди оптимальний.
Він спрагу зразу утамує,
Із молоком ще й повоює.

- Пийте сік, будьте здоровими!

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву ми вчилися сьогодні писати?
- Навіщо потрібна велика буква?
- Назвіть слова, що починаються з великої букви С.

2. Рефлексія

- Наш урок завершується. Чи сподобалося вам?
- Розфарбуйте стакан із соком червоним кольором, якщо наш урок вам сподобався, у вас все вийшло; жовтим кольором — якщо вам було цікаво, але не все вийшло так, як вам хотілося б; зеленим кольором — якщо вам не сподобалося, у вас не все вийшло.
- Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 65. ЗВУКИ [н], [н']. МАЛА БУКВА н. ЧИТАННЯ СКЛАДІВ І СЛІВ З ВИВЧЕНИМИ ЛІТЕРАМИ

Мета: ознайомити учнів з друкованою малою буквою *н*; навчити її друкувати; удосконалювати вміння робити звуковий аналіз слів; формувати навичку читання; розвивати вміння складати речення й розповіді за малюнками; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну, громадянську компетентності; виховувати старанність, інтерес до навчання.

Обладнання: картки для гри «Знайди букву С»; картки для гри «Придумай і запиши імена дітей»; аркуші з буквою *н*.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, здоров'язбережувальна.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Погляньте у віконечко:	(Діти протягують руку.)
Чомусь сховалось сонечко.	(Знижують плечима.)
А ми засвіtimo сонечко.	(Показують на себе.)
Таке велике сонечко.	(Руки в сторони.)
Таке веселе сонечко.	(Посміхаються одне одному.)
Я — сонечко!	(Показують на себе.)
Ти — сонечко!	(Показують одне на одного.)
Ми — сонечка!	(Беруться за руки.)
Ми — світимося всі!	

2. Бесіда

- Який звук найчастіше повторювався під час привітання? (Звук [с].)
- Який він? (Твердий.)
- Придумайте слова, у яких звук [с] буде м'яким.
- Якою буквою він позначений?

3. Гра «Знайди букву С». Робота в парах

- Обведіть олівцем малюнки, у назвах яких є буква «с». Назвіть ці слова.

4. Гра «Придумай і запиши імена дітям». Робота в парах

Завдання: придумати імена дітям, щоб вони починалися на букву *С*.

- Придумайте речення з одним із імен дітей.
- З якої букви напишемо імена?

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою букваря (с. 66)

1) Бесіда за малюнком.

— Розгляньте малюнок. Хто допоможе нам та підкаже, яка буква завітала сьогодні до нас на урок?

- Чим займаються букви?
- Куди вони складають нитки? (*У кошук.*)
- Навіщо вони буквам? (*Для в'язання.*)
- Якого кольору нитки?

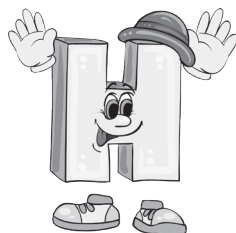
2) Звуковий аналіз слова «нитки».

- Побудова звукової схеми;
- порівняння її зі схемою, поданою під малюнком;
- виділення першого звуку [н], визначення того, що він приголосний, твердий.

3) Ознайомлення з друкованою буквою «ен».

- Визначення елементів, з яких вона складається;
- друкування букви (*у повітрі, олівцем у клітинках*).

4) Гра «На що схожа буква "н"». Робота в парах.

(Учні виконують завдання, коментують роботи.)

5) Звуковий аналіз слів «ніс» і «нитки». Порівняння перших звуків у словах.

Фізкультхвилинка

Всі піднесли руки — раз!
 На носках стоїть весь клас,
 Два присіли, руки вниз,
 На сусіда подивись.
 Раз! — і вгору,
 Два! — і вниз,
 На сусіда подивись.

Будем дружно ми вставати,
 Щоб ногам роботу дати.
 Раз — присіли, два — піднялись.
 Хай мужніє ваше тіло.
 Хто старався присідати,
 Може вже відпочивати.

6) Гра «Що роблять букви?». Робота в групах.

Завдання:

- Скласти речення про те, що робить буква «ен» на малюнках.

1-ша група. 1-й малюнок (Буква «ен» взяла ножиці.)

2-га група. 2-й малюнок (Буква «ен» гортає книжку.)

3-тя група. 3-й малюнок (Букви «ен» чистять банан.)

(Після виконання роботи — презентація групи.)

- Звуковий аналіз слів:

1-ша група — слово ножиці;

2-га група — слово книжка;

3-тя група — слово банан.

7) Читання складів та слів із літерою «ен».

8) Гра «Стрибаємо сходами» (утворення та читання слів зі складів).

9) Гра «Весела гірка». Читання речень.

10) Робота над чистомовкою.

- Повільне читання ланцюжком;
- читання хором;
- читання, прискорюючи темп.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

— Яку букву вивчали на уроці?

— Які звуки вона позначає? (Звуки [н] і [н'].)

— Що ви знаєте про ці звуки? (Вони приголосні, перший твердий, а інший — м'який.)

— Перед якою буквою літера «ен» позначає м'який звук? (Перед буквою «і».)

2. Гра «Хто добере більше слів з буквою “ен”?» (Робота в групах)

Завдання: вимовити звук, що позначає буква, визначити — твердий він чи м'який.

3. Рефлексія

Вправа «Долонька»

Кожен палець — це місце, де записують (ма-люють) відповіді на запитання.

Великий палець — «Мій настрій»; вказівний палець — «Що цікавого я вивчив сьогодні?»; середній — «Що здалося складним? Які я мав труднощі?»; безіменний — «Мені не сподобалося сьогодні»; мізинець — «Що б я хотів ще вивчити? Що мені було б цікаво?».

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 66. НАПИСАННЯ МАЛОЇ БУКВИ *н*, СКЛАДІВ, СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ БУКВАМИ

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою *н*; навчити писати *їі*; формувати вміння читати й писати склади та слова з буквою *н*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення; розвивати спостережливість, уміння аналізувати, порівнювати, розповідати за малюнком; розвивати компетентності спілкування державною мовою, соціальну, громадянську компетентності; виховувати охайність, старанність, інтерес до тварин.

Обладнання: картки для гри «Зайва буква»; мнемотаблиця; картки для зорового сприйняття; контейнери з манною крупою; малюнки (презентація) із зображенням слонів.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, здоров'язберезувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

2. Гра «Зайва буква». Робота в парах

Завдання: обвести зайву букву в кожному рядку.

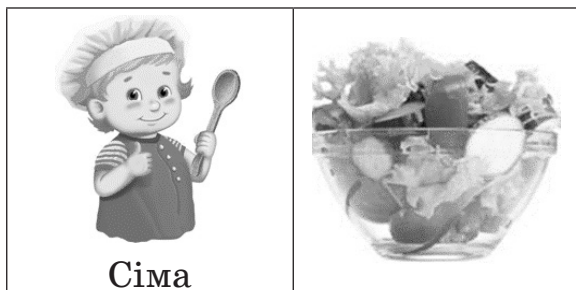
і	с	і	і	і
с	с	і	с	с
л	м	л	л	л
о	о	о	а	о

— Яке слово утворилося? (*Сіма.*)

— Що це за слово? (*Ім'я дівчинки.*)

— З якої букви запишемо це слово? (*З великої.*)

3. Складання речення з опорою на мнемотаблицю

— Розгляньте малюнки. Складіть речення. (*Сіма готує салат.*)

— Порівняйте перші звуки слів *Сіма* та *салат*.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

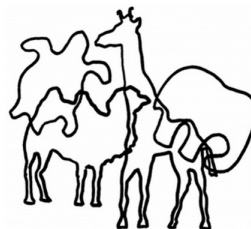
1. Розвиток зорового сприйняття

— Уважно розгляньте малюнки.

— Кого ви побачили? (*Черепашка, слон, верблюд, жираф.*)

— Як ви гадаєте, де можна побачити всіх цих тварин разом? (*У зоопарку.*)

— Запрошую вас відвідати зоопарк у нашому зошиті.

2. Робота за сторінкою зошита (с. 38)

1) *Бесіда.*

- Куди прийшли діти?
- Кого вони побачили в зоопарку?
- Яка тварина найбільше привернула їхню увагу?
- Хто з вас уже бував у зоопарку?
- Яких тварин бачили? Яка тварина зацікавила вас найбільше?
- Як ви гадаєте, чому художник намалював на цій сторінці саме цих тварин? *(Бо в їхніх назвах є буква «ен».)*
- Де у слові *носоріг* чуємо звук [н]?
- А де чуємо звук [н] у слові *слон*?
- Пригадайте з уроку читання, якою буквою позначимо цей звук? *(Буквою «ен».)*
- Сьогодні на уроці ми навчимося писати рядкову букву *н*.

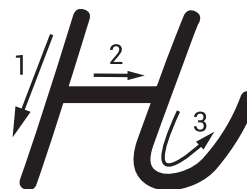
2) *Розглядання зображення рукописної букви «н».*

3) *Аналіз написання букви.*

- З яких елементів складається буква *н*?
- Знайдіть елементи на плашці та наведіть їх олівцем.

4) *Письмо малої букви «н».*

- У повітрі;
- у контейнері з манкою;
- у робочому рядку сітки зошита.

Фізкультхвилинка

3. Продовження роботи в зошиті

1) *Письмо складів та слів з буквою «н».*

- Порівняння перших звуків складів *ні* та *ни*.
- Письмо за зразком, поданим у зошиті.
- Повторення типів з'єднань літер (*верхнє, середнє й нижнє*).

2) *Списування речень.*

- Прочитайте речення.
- Пригадайте, як пишеться перше слово в реченні? *(З великої букви.)*
- Що ставиться в кінці речення? *(Крапка.)*
- Спишіть речення.

3) *Робота за малюнком.*

- Кого ви бачите на малюнку?
- Де можна побачити слонів у таких прикрасах? *(У цирку або на святі в тих країнах, де слони живуть на волі, наприклад, в Індії.)*
- Ці слони дикі чи приручені? Чому ви так вважаєте?
- Чи доводилось вам бачити таких слонів живцем? Де саме і коли?

Інформація для вчителя. Цікаві факти про слона

- Слон — найбільший у світі сухопутний ссавець.
- Слони живуть стадами, де головною є найстарша слониха.
- Слони не залишають одне одного в біді, вони опікуватимуться малюнком, який утратив матір.

- Мозок слона (5 кг) більше, ніж у будь-якої іншої наземної тварини. Їм властива значна різноманітність емоцій і почуттів, зокрема горе, грайливість, співчуття і самосвідомість.
- Вони чують музику і навіть можуть використовувати музичні інструменти, а також малювати.
- Під час зустрічі слони вітаються, потискаючи хоботи.
- Слони добре плавають, але не можуть стрибати або бігти галопом. У них дійсно є тільки два варіанти ходи: прогулянка і більш швидка хода, подібна до бігу.
- Найбільший офіційно зареєстрований слон мав вагу 12 000 кг. Вага африканського слона може досягати 7,5 тонн, а висота в плечах — 4 м.
- Індійські слони на третину легші та досягають заввишки не більше ніж 3 м.
- Через гігантські розміри слони довго шукають їжу. Дорослий слон може з'їсти 200 кілограмів трави, пагонів чагарників та листя на добу. П'ють слони від 100 до 300 літрів на добу, залежно від температури навколо. Хобот цього велетня вміщує всього 7,5–8 літрів рідини.
- Через великий апетит зуби слона дуже швидко зношуються і змінюються не двічі за життя, як у людей, а 6 або 7 разів.
- Слони сплять стоячи, щільно згрупувавшись. Тільки слоненята лягають спати на землю.
- Живуть слони близько 70–80 років, а народжувати потомство можуть до 50 років. Найстарший зареєстрований слон прожив 82 роки.

4) Пальчикова зарядка.

НОЖИЦІ

Пальці правої руки стиснуті в кулак, виставити вперед вказівний і середній. Рухати ними, імітуючи різання ножицями.

Швачка в дім до нас прийшла,
Мені ножиці дала,
Я тканину і папір
Ріжу, ріжу
До сих пір.

5) Гра «Хто уважний?».

Завдання: на малюнку (зошит, с. 38) — пари однакових слонів. Необхідно домалювати візерунок на останньому слоніві, а потім зафарбувати кольоровими олівцями кожен пару однаково.

- Скільки всього слонів?
- По скільки однакових слонів ви зафарбували?
- Скільки пар однакових слонів утворилось?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву вчилися писати на уроці?
- Доберіть слова, у яких буква «ен» позначає звук [н], а потім — звук [н'].

2. Рефлексійне коло

Учні утворюють коло, а вчитель ставить запитання, які він хоче дослідити.

- Розкажіть про свій емоційний стан під час уроку і наприкінці.
- Що нового ви дізналися? Чого навчилися?
- Які причини цього?
- Як ви оцінюєте свою участь на уроці?

(Учні говорять по черзі.)

- Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 67. ВЕЛИКА БУКВА Н. ЧИТАННЯ СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ ЛІТЕРАМИ

Мета: ознайомити учнів з великою друкованою буквою *Н*, навчити друкувати її; закріплювати вміння друкувати вивчені літери, писати слухові диктанти; формувати навичку читання; удосконалювати вміння розпізнавати велику й малу букви «ен» у тексті; учити сприймати на слух текст, відповідати на запитання за його змістом; розвивати вміння розповідати за малюнком і про події з власного життя; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну, громадянську компетентності; виховувати бажання брати участь у шкільних заходах.

Обладнання: м'яч-смайлик; зображення казкових персонажів; цеглинки LEGO; чек-листи; табличка для оновлення стіни слів; картки для проведення рефлексії; книжки про подорож Незнайка.

Тип уроку: комбінований урок.

Форма проведення: уявна подорож з казковими героями.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Вправа «Передай усмішку»

(Учні утворюють коло, у руках учителя — м'яч-смайлик.)

— Розпочинаємо наш урок, передаючи нашого м'яча-смайлика та усмішку одне одному по колу.

(Учитель передає м'яча учневі, який стоїть поруч, посміхається. Гра триває далі по колу.)

2. Вправа «Зустрічаємо гостей»

— Сьогодні до нас на урок завітали гості. Чи впізнали ви їх?

(З'являється малюнок казкових персонажів: Знайка та Незнайка. Добре, якщо ролі казкових персонажів зіграють старші діти школи.)

— Нашим гостям дуже цікаво побувати на нашому уроці, виконати вправи разом із вами та подивитися, як ви впораєтеся із завданням, що вони підготували.

Завдання 1

— Що спільного в іменах наших гостей? *(Звук [н].)*

— Де ми чуємо цей звук? *(У слові «Незнайко» — на початку слова, у слові «Знайко» — в середині.)*

— Як запишемо імена казкових персонажів? *(З великої букви.)*

— Першу букву в імені *Знайко* ми навчимося писати трішечки пізніше, а першу букву в імені *Незнайко* — сьогодні.

Завдання 2. Стратегія «Кубування» (1-ша сторона куба «Опишіть»)

— Наші герої досить різні. Спробуйте описати Знайка. (Наприклад: він розумний, читає багато книжок, тому носить окуляри.)

— Опишіть Незнайка. (Наприклад: він веселий, постійно щось вигадує та досліджує, але не завжди у нього все виходить; не завжди думає про наслідки дій.)

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Завдання 3. Відгадування загадки від гостей уроку

- Під землею — дивне місто:
Все в огнях, як у намисті.
В нім будинки не стоять,
По залізних рейках мчать. (Метро.)

— Чи бували ви у метро? У якому місті? Що вам сподобалося в метро?

2. Робота за сторінкою букваря (с. 68)

— Знайко і Незнайко запрошують вас проїхатися у вагоні потяга в метро.

1) Завдання 4. Робота за малюнком.

— Нас чекають нові зустрічі. Кого ви бачите на малюнку?

— Куди можуть їхати діти?

— Як вони проводять час у дорозі? (Слухають музику в навушниках.)

— У кого з вас є навушники?

— Коли ви ними користуєтеся? Яку музику любляете слухати?

— Придумайте дітям імена на букву «ен». З якої букви будемо їх писати?

2) Завдання 5. Аналіз друкованої букви «ен».

- Розглядання великої друкованої букви *Н*;
- порівняння її з малою буквою.

3) Завдання 6. Друкування букви «Н».

Письмо великої друкованої літери *Н* (у повітрі, друкування у клітинках).

Фізкультхвилинка. Кінезіологічні вправи

— Знайко пропонує виконати нам досить незвичайну, але дуже корисну фізкультхвилинку.

Будьте уважними! Починаймо!

- Вправа «Позитивне налаштування».

Два пальці з'єднати разом на обох руках. Покласти на горбки на чолі, трохи вище його середини, на лінії між бровами та лінією росту волосся. Цим ми сприяємо посиленню кровообігу, активізації лобових часток мозку. Може навіть з'явитися відчуття, що горбки на лобі пульсують, а ви — заспокоюєтесь.

- Вправа «Заземлення».

Стати на носки. Опуститися на п'яти. Енергійно стукати п'ятами по підлозі, стоячи на місці. Вправа допомагає позбутися напруження, відчутти опору.

- Вправа «Базовий баланс».

1-ше — випити води. Це заспокоює та позбавляє стресу.

2-ге — вправа «Крюки». Руки перехрестити, долоні розвернути одна до одної, пальці скласти в «замок», права рука опиняється зверху. Можна також перехрестити ноги. Комфортним рухом повернути руки так, щоб пальці опинилися просто перед обличчям. Постояти 1–2 хвилини. Змінити руки: тепер зверху опиниться ліва. Ця вправа дає змогу налагодити спільну роботу обох півкуль мозку.

- Вправа «Трикутник».

Руки витягнути перед собою і з'єднати кінцівки пальців. Таким чином, тулуб та руки утворюють трикутник. Дивитися на його вершину, але голову не опускати, стежити лише очима. Описати «трикутником» у повітрі знак нескінченності (перевернуту вісімку). Це вправа на інтеграцію півкуль мозку.

3. Продовження роботи за букварем (с. 68)

1) Завдання 7. Читання імен.

- Прочитайте імена, що починаються на букву *Н*.
- Прочитайте імена, у яких є дві букви «ен».
- Прочитайте імена, що починаються на голосний звук.

2) Завдання 8. Вправа «Їдемо з гірки» (читання, спускаючись з гірки: спочатку повільно ланцюжком, потім хором, прискорюючи темп, та індивідуально).

3) Завдання 9. Слуховий диктант.

За допомогою цеглинок LEGO учні сигналізують, яку букву писати — велику чи малу (*велика буква — цеглинка жовтого кольору, мала буква — цеглинка зеленого кольору*).

Низько, Назар, називати, нести, Наталя, спати, модний, Леся, уважний, Іринка, носик, економний, Марійка, народний.

4) Завдання 10. Читання для друга (робота в парі).

Робота за чек-листом (після виконання одного із завдань учні в чек-листі ставлять позначку)

ЧЕК-ЛИСТ

1. Прочитали.
2. Дібрали заголовок.
3. Знайшли на малюнку Аліну.
4. Знайшли на малюнку Ніну.

5) Завдання 11. Стратегія «Кубування» (1-ша сторона куба «Опишіть»).

— Опишіть дівчаток.

Фізкультхвилинка

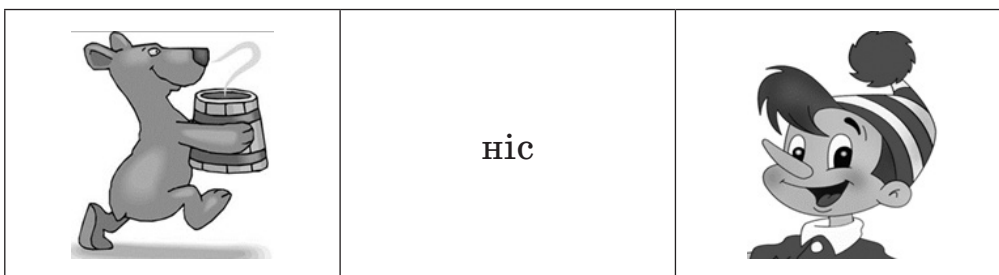
Вийшли на зарядку
Школярі, школярі —
Дівчатка й хлопчачки.
Школярі, школярі вийшли на зарядку.
Раз, два, три! Раз, два, три!
Ноги піднімайте!

Раз, два, три! Раз, два, три!
Всі в рядок ставайте.
Ось так, ось так ноги піднімайте.
Раз, два, три! Раз, два, три!
Обернулись!

6) Завдання 12. Робота над текстом (с. 69).

- Читання тексту вчителем.
- Читання тексту учнем, який добре читає.
- Бесіда.
 - Яка подія відбувалася в школі?
 - Хто співав на сцені?
 - Що надягли дівчатка?
 - Як співали дівчатка?

7) Завдання 11. Словникова робота. Розміщення слова «ніс» на стіні слів.

— Складіть речення, замінюючи малюнки словами. (У першому реченні це слово означає дію, що виконує *Вінні-Пух*, а в іншому — назву частини тіла.)

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву вивчали на уроці?
- Навіщо потрібна велика буква? (Щоб записувати імена, прізвища, назви країн, перше слово в реченні.)
- Доберіть слова, що пишуться з великої букви *Н*.

2. Рефлексія

Вправа «Кольорова рефлексія»

(В учнів на партах — картки трьох кольорів.)

Картка зеленого кольору означає: я задоволений уроком; він був корисним для мене; я багато, з користю працював на уроці; я розумів усе, про що йшлося на уроці.

Картка жовтого кольору означає: урок був цікавим, здебільшого, корисним; я брав активну участь у ньому, зміг виконати багато завдань; під час уроку мені було досить комфортно.

Картка червоного кольору означає: користі від уроку я отримав мало; розумів небагато з того, про що йшлося на ньому.

- Нашим друзям сподобалося працювати разом з вами. На згадку про зустріч вони приготували вам подарунки — книжки Миколи Носова, автора, який придумав наших улюблених персонажів.
- Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

- Розфарбуй. Розкажи батькам про нових друзів.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 68. НАПИСАННЯ ВЕЛИКОЇ БУКВИ Н. ПИСЬМО СКЛАДІВ, СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ БУКВАМИ

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою *Н*; навчити її писати; формувати вміння писати склади і слова з великою буквою *Н*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення, складати розповідь за малюнком; розвивати спостережливість, логічне мислення; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну, громадянську компетентності; виховувати охайність, інтерес до тварин.

Обладнання: пазли «Буква Н»; синельні палички; контейнери з манною крупою; плакат із зображенням дерева; стікери двох кольорів.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, здоров'язбережувальна.

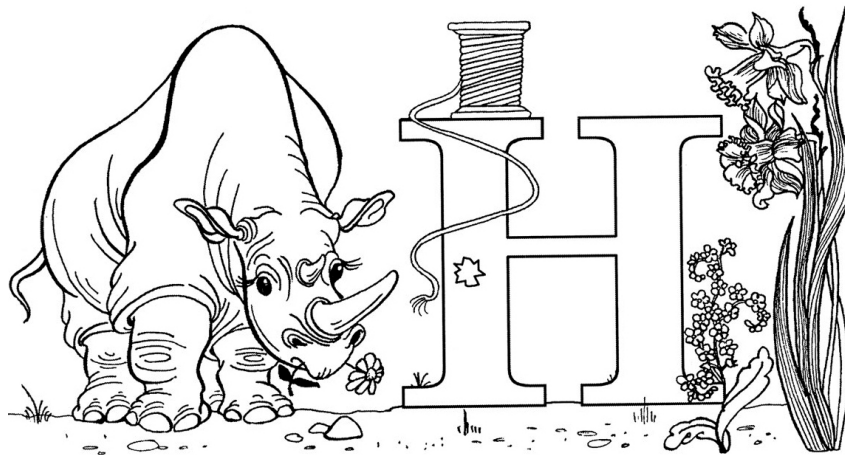
Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

2. Гра «Збери пазл». Робота в групах

- 1) Об'єднання в 4 групи.
- 2) Виконання завдання (скласти пазл).

3) *Бесіда.*

— Яку букву утворили?

— Назвіть предмети, зображені на малюнку. Що їх об'єднує?

4) *Звуковий аналіз слів.*

1-ша група — слово *нитки*;

2-га група — слово *носоріг*;

3-тя група — слово *ножиці*;

4-та група — слово *нотки*.

(Після завершення роботи — презентація груп.)

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою зошита (с. 39)

1) *Бесіда за малюнком.*

— Розгляньте малюнок та скажіть, яку тваринку на ньому зображено.

— Де можна побачити таких коней?

— Чи каталися ви на поні?

- Що відчували? (*Страх, хвилювання, радість, задоволення.*)
- Чи сподобалося вам катання на поні?
- Придумайте імена дітям і кличку поні, щоб вони починалися на букву «ен».
- З якої букви потрібно писати імена?
- Які ще слова пишуться з великої букви?
- Сьогодні ви дізнаєтеся ще одне правило. Запам'ятайте, що клички тварин також пишуться з великої букви.
- Пропоную вам скласти розповідь за малюнком.

Інформація для вчителя. Цікаві факти про поні

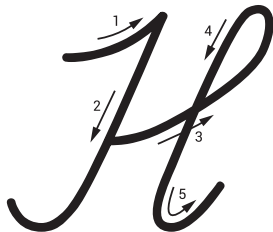
- Слово «поні» походить від галльського *ponaidh*, що означає «маленький кінь».
- У світі налічується близько 30 порід поні.
- За англійською міркою, до поні належать половина кінських порід світу.
- Батьківщиною поні є Північна Європа (*Скандинавія*). Поні розводять у Північній Америці, Європі та Японії.

- У Великій Британії до поні належать коні заввишки до 147,3 см, у Німеччині — до 120 см.
- Хоча поні часто називають конячкою для дітей, але спочатку їх виводили для виконання певної роботи (*наприклад, шотландські поні дуже сильні, незважаючи на свої мініатюрні розміри*). Вони можуть перевозити вантаж, що в 20 разів перевищує їхню власну вагу. Раніше їх використовували на рудниках і у вугільних шахтах під землею для перевезення копалин (*за рік такі конячки перевозили до 3 тисяч тонн копалин*). Багато поні не бачили сонячного світла, повсякчас працюючи під землею.

2) Повідомлення теми уроку.

— Сьогодні ми навчимося писати велику букву «ен», щоб правильно записувати в зошит імена людей і клички тварин.

3) Аналіз елементів букви «Н».

- Демонстрування зразка великої рукописної букви *H* на плашці вгорі сторінки;
- аналіз елементів букви;
- пошук елементів на малюнку та наведення їх олівцем;
- моделювання букви *H* із синельних паличок.

4) Письмо букви.

- Письмо у повітрі;
- письмо у контейнері з манною крупою;
- письмо великої рукописної літери *H* у робочих рядках зошита.

Фізкультхвилинка

2. Продовження роботи в зошиті

1) Письмо складів і слів із великою буквою «Н».

2) Списування речень.

- Прочитайте речення.
- Як пишеться перше слово в реченні? (*З великої букви.*)
- Що ставиться в кінці речення? (*Крапка.*)
- Спишіть печення.

3) Пальчикова зарядка.

- Хто це?

Зобразити поні руками. Права долоня на ребрі від себе. Великий палець догори. Згори на неї накладено ліву долоню під кутом, створюючи пальцями гриву. Великий палець догори. Два великі пальці утворюють вушка.

Хоч маленьке, а красиве,
Як біжить, то в'ється грива.
Копитцями туп-туп-туп,
По каменю цок-цок-цок,

4) Гра «Поясни, чому?».

- Розгляньте малюнок унизу сторінки.
- Як ви гадаєте, чому від букви «ен» відходять стрілочки до малюнків? (Бо назви зображених на малюнках предметів закінчуються на букву «ен».)
- Доберіть слова, що закінчуються на букву «ен». (Наприклад: диван, кавун, мікрофон та ін.)
- Намалюйте один із названих предметів простим олівцем на плашці. Розфарбуйте.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву вчилися писати?
- Навіщо потрібна велика буква? (Щоб записувати імена, прізвища, клички тварин, назви країн, перше слово в реченні.)
- Назвіть слова, що починаються з великої букви *Н*.

2. Рефлексія

Методика «Рефлексійне дерево»

У дітей два стікери одного кольору та по два — іншого. Необхідно написати (намалювати) дві речі, які запам'яталися чи сподобалися на уроці, і дві — що не сподобалися чи здалися нецікавими. Перші стікери діти ліплять на кроні дерева, інші — біля коріння.

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

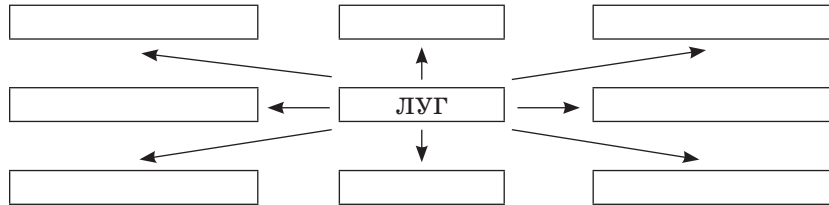
II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Вступна бесіда

- Хочу сьогодні запросити вас відпочити в одному гарному місті. Здогадайтесь, де?
- Зимом біле, навесні чорне, літом зелене, восени золоте.
 - Здогадались? Так, я запрошую вас до лугу.
 - Яким може бути луг?

2. Складання «асоціативного куща» до слова луг

(Наприклад: зелений, шовковистий, великий, золотистий, сонячний, із травичкою та кущами тощо.)

3. Робота за сторінкою букваря (с. 70)

1) Бесіда за малюнком.

- Куди потрапили букви?
- Яку тварину ви бачите?
- Що ви знаєте про корову?
- Хто бачив корову в реальному житті?
- Чим зайняті букви?
- Як ви гадаєте, яким чином корова може віддячити буквам за смачну травичку?
- Складіть розповідь за малюнком.

2) Звуковий аналіз слова «корова».

- Побудова схеми слова біля дошки та індивідуально;
- порівняння складеної схеми зі схемою у підручнику;
- виділення першого звуку в слові;
- вправлення у вимовлянні звуку [к].

3) Ознайомлення з малою друкованою буквою «ка».

4) Друкування букви «ка».

- Аналіз елементів букви;
- друкування букви у повітрі;
- друкування у клітинках.

5) Виділення звуків [к] та [к'].

- Подивіться, хто завітав у гості до нашої корови? (Кішка.)
- Вимовте слово кішка.
- Назвіть перший склад.
- Вимовте перший звук. Який він? Який звук пом'якшує її? (Перед буквою «і» буква «ка» позначає м'який звук [к'].)
- Пригадайте слова, у яких є склад кі. (Кіно, ківі, кіоск, кігті та ін.)

- Чим корівка може пригостити нашу кішку? Умова: у слові повинна бути буква «ка»! (Молоко, сметанка.)

Фізкультхвилинка

Сірий котик міцно спав,
Навіть пісню не співав.
Та нарешті він проснувся
І довкола озирнувся.
Став смачненько потягатись
І чистенько умиватись.
Порозчісував він вуса

Довгі-довгі, русі-русі.
Зуби й кігті погострив
Й до комірчини побрів.
Буде мишку полювати
І добро оберігати.
Й ми, як котик, відпочили,
Щоб зміцніли наші сили.

4. Продовження роботи за букварем

1) Гра «Що роблять букви?». Робота в групах.

- Складання речення про те, що робить буква «ен» на малюнках.
1-ша група. 1-й малюнок (Буква «ка» зустрілася з курчачком.)
2-га група. 2-й малюнок (Буква «ка» відчинила вікно.)
3-тя група. 3-й малюнок (Буква «ка» ловить метелика.)
- Звуковий аналіз слів.
1-ша група — слово *курча*;
2-га група — слово *вікно*;
3-тя група — слово *метелик*.

2) Читання складів, утворення з них слів. Гра «Утвори слово» (с. 71).

3) Артикуляційна вправа. Робота над чистомовкою.

Фізкультхвилинка. Кінезіологічні вправи

- Позитивне налаштування.
Два пальці з'єднати разом на обох руках. Покласти на горбки на чолі, трохи вище його середини, на лінії між бровами та лінією росту волосся. Цим ми сприяємо посиленню кровообігу, активізації лобових часток мозку. Може навіть з'явитися відчуття, що горбки на лобі пульсують, а ви — заспокоюєтесь.

- Ковпак для думання.
Великим і вказівним пальцями м'яко відтягнути назад і притиснути масажуючи раковини вуха. Великий палець тримати на тильній частині вуха, вказівний — на передній. Масаж слід почати зверху і йти вниз, уздовж «згорнутих» ділянок вушної раковини до мочок. Важливо тримати голову прямо. Повторити вправу 3–4 рази. Кровообіг таким чином посилюється в скроневих ділянках. Це допомагає роботі короткочасної пам'яті, поліпшує рівновагу, дає змогу сконцентруватися.

- Заземлення.
Підвестися на носки. Опуститися на п'яти. Енергійно стукати п'ятами по підлозі, стоячи на місці. Вправа допомагає позбутися напруження, відчуття опору.

4) Вправа «Весела гірка».

- Повільне читання ланцюжком;
- читання хором;
- читання, прискорюючи темп;
- вибіркоче читання.
— Знайдіть та прочитайте речення, у якому йдеться про Оленку.
— Знайдіть та прочитайте речення, у якому йдеться про Максима.
— Знайдіть та прочитайте речення, у якому йдеться про клоуна.
— Знайдіть та прочитайте речення, у якому йдеться про коника.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Пригадайте, яку букву вивчали сьогодні на уроці.
- Які звуки вона позначає?
- Що ви знаєте про ці звуки?
- Перед якою буквою літера «ка» позначає м'який звук? (Перед буквою «і».)

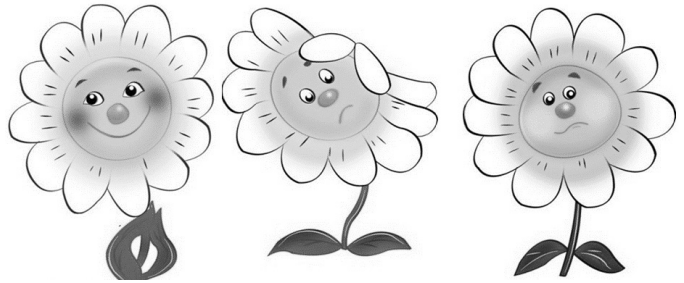
2. Гра «Добери слова»

— Доберіть слова з буквою «ка», вимовте звук, що вона позначає, визначте: твердий він чи м'який.

3. Рефлексія

Вправа «Ромашка»

- Чи можна на лузі побачити ромашку?
- Зберімо ромашки!

(Перед кожним учнем на парті — 3 ромашки.)

— Оберіть собі квітку, що відповідатиме вашій активності на уроці, вашій старанності й уважності.

А тепер підніміть і покажіть мені:

- ромашка з посмішкою — урок сподобався;
 - куточки ротика опущені вниз — урок не сподобався;
 - пряма лінія — не визначився.
- Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

- Склади букву.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

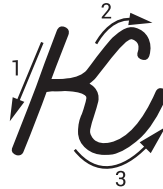
- Чи бували ви в цирку?
- Чиї виступи там бачили?
- Які з них найбільше сподобалися? Чому?
- Доберіть слова з буквою «ка» за малюнком. (*Клоун, котик, колесо, колобок, цирк.*)

2) Аналіз елементів букви «к».

- Розглядання зображення рукописної букви *к* на плашці вгорі сторінки зошита;
- аналіз елементів;
- пошук елементів букви *к* на малюнку;
- моделювання букви *к* із синельних паличок.

3) Письмо малої букви «к».

- У повітрі;
- у робочому рядку сітки зошита.

Фізкультхвилинка

Рано-вранці крокодили
На зарядку всі ходили.
А за ними вирушали
Тигри, леви і шакали.
Поспішали кенгуру,
Несли в торбах дівтуру.
Антилопи і горили

Теж зарядку там робили.
Слон поволі, наче робот,
Піднімав свій довгий хобот.
Раз і два, і три, й чотири —
Присідали крокодили,
Лиш ледачі бегемоти
Не вилазили з болота.

- Які тварини разом із нами робили зарядку?
- Яких із них можна побачити у цирку?

3. Продовження роботи в зошиті

1) Читання та письмо складів і слів із рукописною буквою «к».

2) Читання та списування речень.

- Прочитайте речення.
- Як пишеться перше слово в реченні? (*З великої букви.*)
- Що ставиться в кінці речення? (*Крапка.*)
- Спишіть речення.

3) Гімнастика для очей.

- Глибоко вдихніть, замруживши очі якомога сильніше. Напружте м'язи шиї, обличчя, голови. За-тримайте дихання на 2–3 секунди, потім швидко видихніть, широко розплющивши на видиху очі. Повторіть 5 разів.
- Заплющте очі, помасажуйте надбрівні дуги і нижні частини очних ямок коловими рухами — від носа до скронь.
- Заплющте очі, розслабте брови. Покрутіть очними яблуками зліва направо і справа наліво. Повто-ріть 10 разів.
- Поставте великий палець руки на відстані 25–30 см від очей, дивіться двома очима на кінець пальця 3–5 секунд, заплющте одне око на 3–5 секунд, потім знову дивіться двома очима, за-плющте інше око. Повторіть 10 разів.
- Покладіть край пальців на скроні, злегка стиснувши їх. 10 разів швидко і легко кліпніть. За-плющте очі і відпочиньте, зробивши 2–3 глибокі вдихи. Повторіть тричі.

4) Бесіда за малюнком.

- Кого ви бачите на малюнку?
- Скільки котиків і скільки клубочків?
- Чим зайняті котики?

- Якого кольору клубочки?
- Як ви гадаєте, яке завдання очікує на вас? (*Визначити, який клубочок розмотує кожний котик, і навести ниточки таким кольором, як клубочок.*)
- З чого ви розпочинатимете виконувати завдання?
- Отже, беремо олівець такого кольору, як клубочок, і наводимо ним нитку від клубка до котика.
- Розфарбуйте котиків.
- Придумайте клички котикам.
- Як пишуться клички тварин? (*З великої букви.*)
- А в кого з вас є котики вдома?
- Чим вони люблять бавитися?
- Як ви ставитеся до своїх улюбленців?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву вчилися писати?
- Доберіть слова, у яких буква «ка» позначає твердий звук [к].
- Доберіть слова зі звуком [к'].

2. Рефлексія

Вправа «Мікрофон»

На уроці я:

- дізнався(*лася*)...
- зрозумів(*ла*)...
- навчився(*лася*)...
- найбільший мій успіх — це...
- найбільші труднощі я відчув(*ла*)...
- я не вмів(*ла*), а тепер умію...
- я змінив(*ла*) своє ставлення до...
- на наступному уроці я хочу...

Завдання для цікавої перерви

- Розфарбуйте клітинки, у яких записано букву «ка».

и	л	к	б	є	к	н
л	о	к	ь	а	к	д
у	ж	к	ж	к	а	л
ь	є	к	к	б	б	з
б	р	к	у	к	ж	й
ь	т	к	н	з	к	з
б	ж	к	ж	є	к	й

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 71. ВЕЛИКА БУКВА К. ЧИТАННЯ СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ ЛІТЕРАМИ. РОБОТА З ДИТЯЧОЮ КНИЖКОЮ

Мета: ознайомити учнів з великою друкованою буквою К; навчити друкувати її; закріплювати вміння друкувати вивчені літери, писати слухові диктанти; формувати навичку читання; удосконалювати вміння розпізнавати велику й малу букви «ка» в тексті; учити сприймати на слух текст, відповідати на запитання за його змістом; розвивати вміння розповідати за малюнком і про події з власного життя; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну, громадянську, загальнокультурну компетентності; виховувати інтерес до дитячих книжок, спортивних занять, любов до тварин.

Обладнання: картки для роботи в парах; цеглинки LEGO; табличка зі словами для розміщення на стіні слів; репродукція картини Деббі Кук «Гра»; клубок ниток.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, здоров'язбережувальна, мистецька.

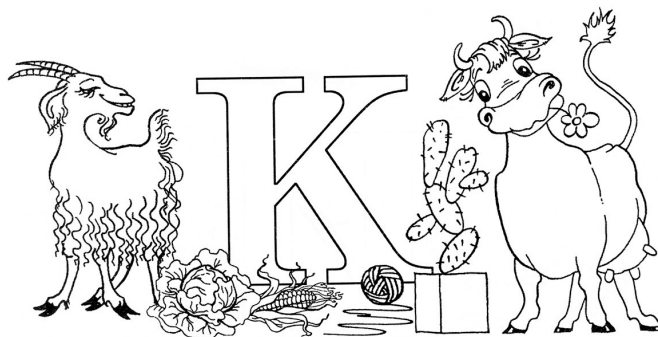
Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

2. Гра «Знайди слово». Робота в парах

- Яку букву вивчали?
- Розгляньте малюнок. Обведіть ті предмети, назви яких починаються на букву «ка».
- Зробіть звуковий аналіз одного зі слів (*за вибором*).

3. Гра «З'єднай склад і малюнок». Робота в парах

Завдання: з'єднати лінією малюнок і перший склад слова.

				кі
	ка			
ки				
		ко		
				ку

- У яких словах буква к позначає твердий звук? А в яких — м'який?
- Який звук пом'якшує її?

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою букваря (с. 72)

1) *Бесіда за малюнком.*

- Розгляньте малюнок. Кого ви бачите на ньому?
- Де знаходяться діти?
- Чим вони займаються?
- Вони вміють кататися на ковзанах?
- Який настрій у дітей?
- Хто з вас уміє кататися на ковзанах?
- Хто вас навчив кататися? Де і з ким ви катаєтеся?
- Придумайте імена дітям, щоб вони починалися на букву «ка».
- З якої букви пишуться імена? (*З великої.*)

2) *Аналіз великої друкованої букви «К».*

- Розглядання великої друкованої букви *К*;
- порівняння її малою буквою *к*;
- моделювання букв із цеглинок LEGO;

3) *Друкування великої букви «К».*

- Письмо у повітрі;
- друкування у клітинках.

4) *Читання складів та слів з буквою «ка».*

5) *Бесіда за малюнком.*

- Розгляньте малюнок. Кого ви бачите на малюнку?
- Придумайте імена дівчаткам і кличку собаці.
- З якої букви пишуться клички тварин? (*З великої.*)
- Чим зайняті дівчатка?
- Що написано у клітинках на асфальті? (*Склади.*)
- Прочитайте склади з чотирьох букв; із трьох.
- Прочитайте склади, розташовані в рядок; потім — у стовпчик.

Фізкультхвилинка

Часу гаяти не варто —
Руки покладемо на парти.
Маємо, бо час настав

Повернутися до справ.
Всі веселі? От чудово!
А тепер до праці знову.

2. Продовження роботи за букварем

1) *Читання для друга (парна робота).*

2) *Вибіркове читання.*

- Прочитайте імена дівчаток; імена хлопчиків.
- Прочитайте імена, що починаються на голосний звук.
- Прочитайте імена, що починаються на приголосний звук.
- Прочитайте імена, що закінчуються на голосний звук.
- Прочитайте імена, що закінчуються на приголосний звук.

3) *Слуховий диктант.*

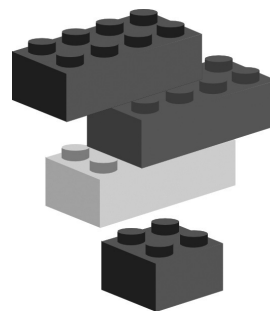
Завдання: за допомогою цеглинок LEGO учні сигналізують, яку букву писати — велику чи малу (*велика буква — цеглинка жовтого кольору, мала буква — цеглинка зеленого кольору*).

Клава, квіти, новий, сміливий, Микола, капуста, Надійка, олівець, екран, короткий, Україна, Костя, іній, любити.

Учні друкують тільки першу букву з кожного слова (*велику чи малу*).

4) *Гра «Весела гірка» (читання повільно ланцюжком, потім індивідуально та хором, прискорюючи темп).*

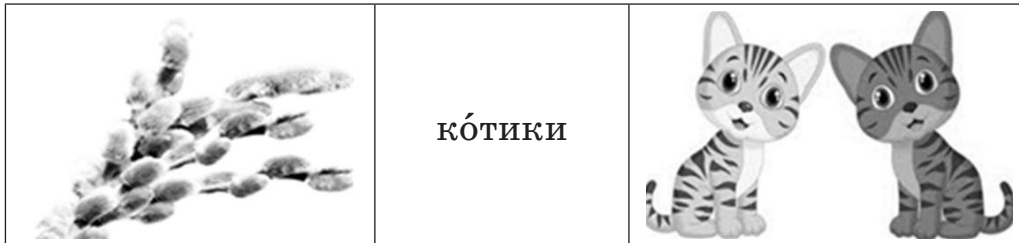
- Які розділові знаки стоять у кінці речень? (*Крапка та знак оклику*)
- Якщо в кінці речення стоїть знак оклику, як їх слід читати? (*Піднесено, емоційно.*)

5) Читання тексту (с. 73).

- Самостійне читання тексту учнями, які вміють читати.
- Завдання для учнів, які не знають усіх букв: знайти й обвести букву «ка» (велику й малу).
- Читання тексту вчителем або учнем, який добре читає.
- Бесіда за змістом тексту.
 - Де побував Максимко?
 - Хто сподобався в цирку хлопчикові?
 - Чим тепер зайнятий Максимко?
 - Які команди виконує Бровко?
 - У кого з вас є собака?
 - Чи дресируєте ви його?
 - Як доглядаєте за кімнатним улюбленцем?

б) Розміщення слова «котики» на стіні слів.

- Розгляньте малюнки. Назвіть предмети, зображені на них.
- Малюнки різні, але мають однакову назву — котики.
- Складіть два речення, щоб слова мали різні значення. (Наприклад. Навесні на вербі з'являються котики. На траві гралися два веселі котики.)

Фізкультхвилинка

Кіт збирався до роботи, Та завадили турботи: Треба висушить хвоста, Накрутити вуса, Почесати живота І помити писок. Цілий день такі турботи, Що не встигнеш до роботи!	(Потягуються.) (Розводять руки в сторони.) (Показують «хвіст».) (Глядять живіт.) (Лічать пальцем.) (Розводять руками, крутять головою.)
---	--

3. Робота з дитячою книжкою. Опрацювання оповідання В. Сухомлинського «Найледачіший кіт у світі»

1) Стратегія «Кероване читання»

- Актуалізація життєвого досвіду учнів.
 - Як ви вважаєте, кого називають ледарем?
- Словникова робота.
 - Ледар* — людина, яка не любить працювати; ледача; нероба.
 - Чи були у вашому житті моменти, коли вас називали ледарем? Розкажіть про це.
- Передбачення за назвою розповіді.
 - Сьогодні ми ознайомимося з оповіданням Василя Сухомлинського, який був учителем і написав багато історій для дітей. Щоранку він приходив до класу, в якому навчалися такі самі учні, як і ви. Вони разом з учителем писали казки та оповідання. Одне з них — «Найледачіший кіт у світі».
 - Як ви вважаєте, про кого йтиметься в оповіданні? Чому?
 - А чи може кіт бути ледачим?
 - Як ви вважаєте, чому кота назвали найледачішим?
 - Заплющте очі та уявіть такого кота. Який він? Чому ви вважаєте, що він повинен бути саме таким?
- Усвідомлення змісту.
 - Оповідання ми будемо читати за частинами.

Частина 1

Лежав на столі товстий пухнастий кіт. Дівчинка поставила перед ним дві тарілки: одну — зі сметаною, іншу — з молоком.

Кіт подумав: «Це дівчинка принесла мені частування. Але що краще: сметана чи молоко?»

Зупинка 1

- Про кого ви дізналися з першої частини оповідання?
- Яким ви уявили котика?
- Що таке частування?
- Чому кіт нічого не з'їв?
- Як ви вважаєте, що відбуватиметься далі?
- Чому ви так вважаєте? Які слова з тексту можуть обґрунтувати вашу думку?

Частина 2

— Як ви гадаєте, що станеться далі? Яким буде кіт? (*Висловлювання дітей.*)

Кіт збирався подумати, що краще, але не міг думати. Він був ледачий. Але ось у віконце залетів горобець. Залетів, сів на стіл і клює там якісь крихти. Тепер перед котом було вже три смачні страви: сметана, молоко і горобець.

Та хіба легко вирішити, що з цих трьох страв смачніше?

Зупинка 2

- Що ви відчули, слухаючи другу частину оповідання?
- Чи виправдалися ваші очікування? Чому?
- Як ви гадаєте, що вибере кіт? Чому? Що буде далі?

Частина 3

Кіт збирався подумати, що ж смачніше, але думати було важко. Він заплющив очі й заснув. Це був найледачіший у світі кіт.

Обговорення

- Чи думали ви, що оповідання матиме таку кінцівку?
- Що вас здивувало?
- Чому кіт нічого не з'їв?
- Чому кіт став таким ледачим?
- Що може статися з котом далі?
- Чи може людина бути так само ледачою?
- Як ви уявляєте життя ледачої людини?

2) Стратегія «Входження в картину».

- Розгляньте репродукцію картини.
- Кого ви на ній бачите?
- Який кіт?
- Коли відбувається подія? Чому?
- Чим він зайнятий?
- Чи схожий цей кіт на того кота, про якого ми прочитали оповідання? Чому?
- На вашу думку, це сучасна картина? Чому?
- Як би ви назвали цю картину?

— Цю картину написала сучасна художниця Деббі Кук, яка народилася та працює в Англії. Її картини досить популярні, їхні репродукції зображують на сучасних листівках, посуді, канцелярії.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

— Яку букву вивчали на уроці?

— Навіщо потрібно вміти друкувати велику букву? (*Щоб записувати імена, прізвища, клички тварин, назви країн, перше слово в реченні.*)

— Доберіть слова, що пишуться з великої букви *К*.

2. Рефлексія

— Про яку тваринку сьогодні йшлося?

— Чим полюблює бавитися кошеня?

— Пропоную вам узяти участь у вправі «Клубок».

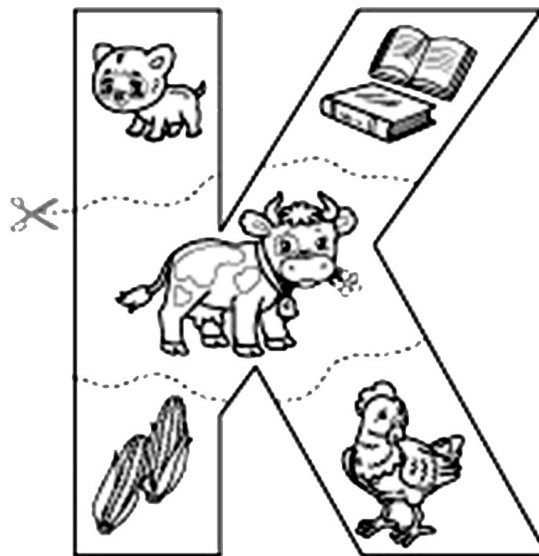
(*Діти утворюють коло.*)

Умова проведення вправи: кожний учасник розповідає, що дізнався на занятті, яку нову інформацію почув. Учень тримає в руках клубок і після розповіді віддає його іншому учасникові, залишаючи в себе кінчик нитки.

— Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

- Склади пазл. Розкажи про тварин, зображених на малюнку.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою зошита (с. 41)

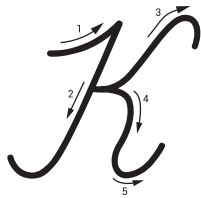
1) *Бесіда за малюнком.*

- Чим займаються дівчатка?
- Який у них настрій? Чому ви так вважаєте?
- Чи корисним є це заняття?
- Хто з вас любить скакати на скакалці?
- Чи стрибаєте ви у такий спосіб, як дівчатка на малюнку?
- Який ще спосіб стрибання на скакалці ви знаєте?
- Придумайте імена дівчаткам на букву «ка».
- З якої букви слід писати імена?
- Які ще слова пишуться з великої букви?

2) *Повідомлення теми уроку.*

- Сьогодні на уроці ми навчимося писати велику букву *К*, склади і слова з нею.

3) *Аналіз великої рукописної букви «К».*

- Розглядання зразка великої рукописної букви *К* на плашці вгорі сторінки;
- аналіз елементів, з яких складається буква *К*;
- пошук елементів букви на малюнку та наведення їх олівцем.

4) *Письмо великої рукописної літери «К» у робочих рядках зошита, складів, слів із нею.*

Фізкультхвилинка

Встало сонце.
Потягнулось,
Всім привітно посміхнулось.
І заграли промінці,
Понеслись в усі кінці.
Сонце в небо випливало.
Танцювало, танцювало.

Промінці летять до нас:
«Потанцюйте, перший клас!»
Сяю, сяю, сяю, сяю,
Я свою роботу знаю —
Промінцями виграю!
Ну, а ви робіть свою.

2. Продовження роботи у зошиті

1) *Списування речень.*

- Прочитайте речення.
- Як пишеться перше слово в реченні? (*З великої букви.*)
- Що ставиться в кінці речення? (*Крапка.*)
- Спишіть речення. Будьте уважними!

2) *Словникова робота.*

- Хто зображений на малюнку? (*Кит.*)
- Який голосний звук є в цьому слові? (*[и]*)
- Зверніть увагу на те, що стрілочка йде від букви *и* до кита.
- Який малюнок має бути на іншій плашці, на яку вказує стрілочка від букви *і*? (*Якщо в слові «кит» замінити букву «и» на «і», то утвориться слово «кіт», тому на плашці потрібно намалювати кота.*)

- Намалюйте кота. Розфарбуйте малюнки.

Фізкультхвилинка. Кінезіологічні вправи

- Вправа «Гаки»

Вихідне положення: стоячи, сидячи, лежачи (*на вибір*). Схрестити щиколотки ніг зручно. Потім витягнути руки вперед, схрестивши долоні одна до одної, зчепивши пальці в «замок», вивернути руки всередину на рівні грудей так, щоб лікті були спрямовані вниз.

• Вправа «Перехресні рухи»

Підняти і зігнути ліву ногу в коліні, ліктем правої руки доторкнутися до коліна лівої ноги, потім повторити те саме з правою ногою і лівою рукою. Повторити вправу 8–10 разів.

3. Розвиток мовлення з теми «Одяг і взуття» (с. 42)

1) Відгадування загадок.

- Не вдягають їх хлоп'ята,
Мов принцеси, в них дівчата. (*Сукня.*)
- Комірець і рукави,
Більш для хлопчиків вони. (*Сорочка.*)
- На голову вдягаємо,
Вушка захищаємо. (*Шапка.*)
- Я на блискавці буваю,
У негоду захищаю. (*Куртка.*)

— Як одним словом можна назвати ці предмети? (*Одяг.*)

- У домівці їх взувають,
Біля ліжечка знімають. (*Капці.*)
- Ступні ніг нам обіймають,
Під штанці їх надягають. (*Шкарпетка.*)
- Вдень — завзяті та проворні:
Можемо бігати, стрибати,
А вночі ми безпорадні,
Бо лягають ноги спати. (*Черевики.*)

— А яким словом можна назвати ці предмети? (*Взуття.*)

— Сьогодні ми поговоримо про одяг та взуття.

2) Бесіда за першим малюнком.

— Розгляньте перший малюнок. Куди прийшли діти?

— Назвіть предмети, що можна придбати в першому магазині. А в іншому?

3) Робота в парах. Складання розповіді «Що я придбав би у магазині».

(*Учні розповідають одне одному, який одяг чи взуття вони хотіли б придбати в цих магазинах.*)

4) Гра «Вибери речі».

Дівчатка обирають речі для Оленки, проводять лінію до них; хлопчики обирають речі для Лесика, також проводять лінію.

5) *Робота за другим малюнком.*

- Розгляньте малюнки. Поясніть, що на них не так.
- Що знаходиться в кімнатах?
- У якому стані всі речі?
- Який висновок можна зробити про господарів цих кімнат?
- Яку пораду їм можна дати?
- Розкажіть, як ви дбаєте про власний одяг.

III. **ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА**

1. **Бесіда**

- Яку букву вчилися писати?
- Навіщо потрібна велика буква? (*Щоб записувати імена, прізвища, клички тварин, назви країн, перше слово в реченні.*)
- Назвіть слова, що починаються з великої букви *К*.

2. **Вправа «Кольорова рефлексія»**

В учнів на партах є картки трьох кольорів.

Картка зеленого кольору означає: я задоволений уроком; він був корисним для мене; я багато, з користю працював на уроці; я розумів усе, про що йшлося на уроці.

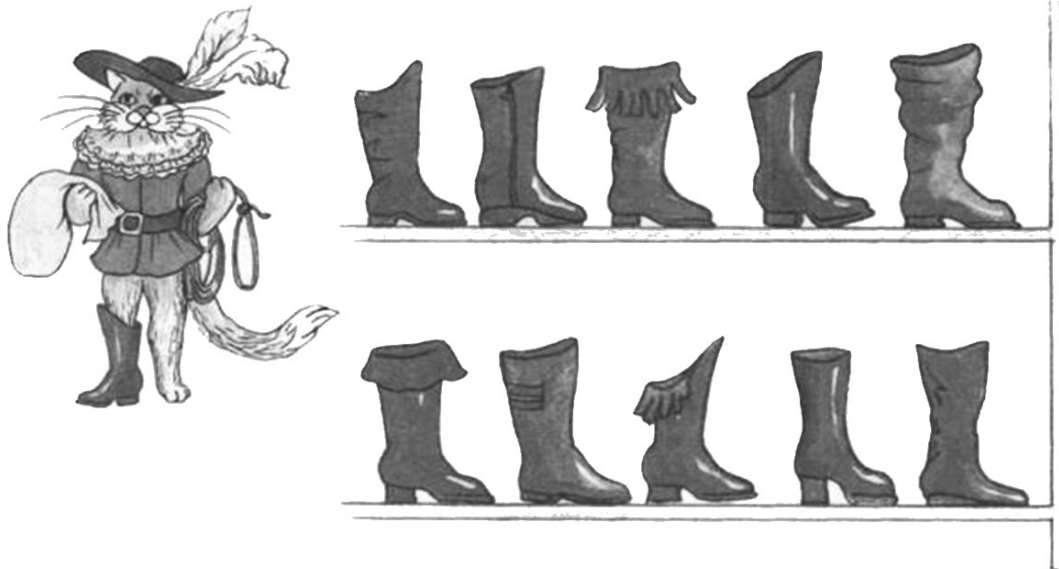
Картка жовтого кольору означає: урок був цікавим, здебільшого, корисним; я брав активну участь у ньому, зміг виконати багато завдань; під час уроку мені було досить комфортно.

Картка червоного кольору означає: користі від уроку я отримав мало; розумів небагато з того, про що йшлося на ньому.

- Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

- Допоможи котові знайти другий черевик. Обведи його.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 73. ЗВУК [в]. МАЛА БУКВА в. ЧИТАННЯ СКЛАДІВ, СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ ЛІТЕРАМИ

Мета: ознайомити учнів з друкованою малою буквою в; навчити її друкувати; удосконалювати вміння робити звуковий аналіз слів; формувати навичку читання; розвивати вміння складати речення й розповіді за малюнками; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну, громадянську компетентності; виховувати старанність, інтерес до навчання.

Обладнання: картки до гри «Знайди букву»; роздрукована на аркуші буква «ве»; малюнок із зображенням вовка; синельні палички; ромашки для рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, здоров'язбережувальна, природознавча.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Ось дзвінок сигнал нам дав:
Працювати час настав.

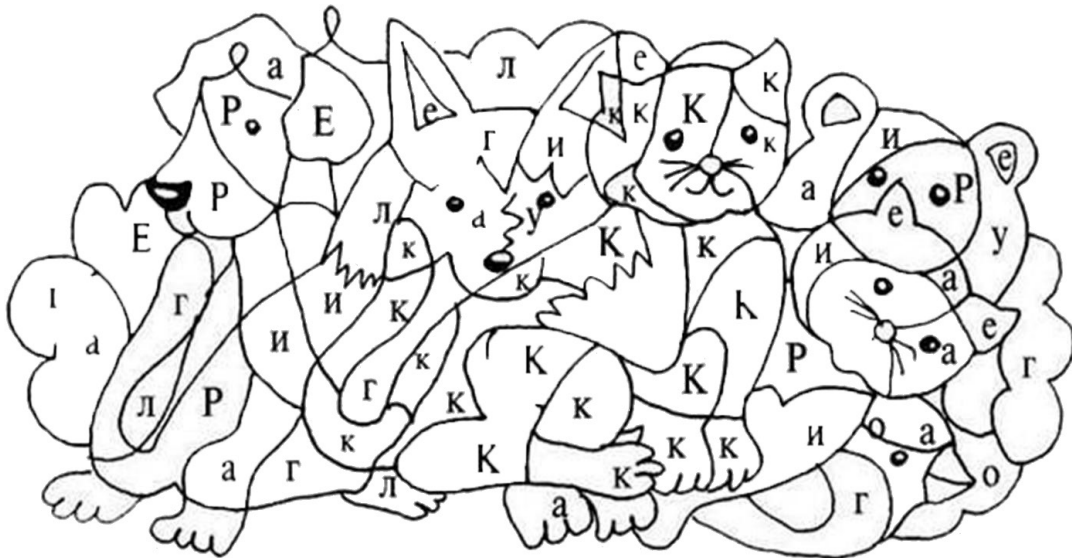
Тож і ми часу не гаймо,
Урок наш розпочинаймо.

2. Мовленнєва розминка. Робота над скоромовкою

Ва-ва-ва — ми вчимо слова.
Ву-ву-ву — пісню знаємо нову.
Ви-ви-ви — котика злови.

3. Робота в парах. Гра «Знайди букву»

— Хто заховався у малюнку? Зафарбуйте ділянки з буквою к. З'ясуйте, хто мешкає у малюночку.

- Кого побачили? (Кошеня.)
- Зробіть звуковий аналіз слова кошеня.
- З якої букви починається це слово?
- Які звуки позначає буква «ка»?

4. Гра «Злови букву»

— Запам'ятайте слова з буквою «ка».

Каченята йшли рядочком,
Раптом гілочку знайшли,
Із якої два листочки

Вниз і вгору відросли.
Качка — дітям: «Кач-ках-ка!
Придивіться: буква «Ка»».

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою букваря (с. 74)

1) *Бесіда.*

- Кого ви бачите на малюнку?
- Чим зайняті букви?
- З яких квітів сплетено віночок?
- Що нагадують ці кольори, коли дівчатка надягають вінки?
- Придумайте розповідь про букви і віночок.
- У кого з дівчаток є віночок?
- Коли ви його надягаєте?

— Так, невід’ємним атрибутом дівчат із давніх часів на території України є віночок. Він прикрашав голівоньки дівчат, використовувався в традиційних обрядах та зберігався за образами. Українські дівчата влітку ходили з непокритою головою, обвиваючи її стрічкою, а на свята надягали вінки. До українського віночка вплітали різноманітні квіти, а всього в одному вінку могло бути до 12 різних квіток.

Кожна квітка у віночку щось символізувала.

2) *Звуковий аналіз слова «віночок».*

- Який звук на початку слова? (Звук [в’].)
- Який це звук?
- Звуки [в] та [в’] позначаються буквою «ве», яку сьогодні ми будемо вчити.

3) *Аналіз елементів, з яких складається друкована буква «ве».*

4) *Гра «На що схожа буква “в”». Робота в парах.*

5) *Моделювання букви із синельних паличок.*

6) *Друкування букви «в», складів із нею.*

Фізкультхвилинка

Шумить вітер, шумить ліс.
Тихо лісом ходить лис.
Заховався зайчик в кущ.
Із куща піднявся хрущ.
Не хитайте ви куща,

Не лякайте-но хруща.
Хай росте угору ліс,
Не чіпа хай зайця лис.
Тільки вітер: «Шу-шу-шу!»
Сядьте тихо, вас прощу».

2. Продовження роботи за букварем

1) *Гра «Що роблять букви?». Робота в групах.*

- *Завдання:* скласти речення про те, що робить буква «ве» на малюнках.
 - 1-ша група. 1-й малюнок (Буква «ве» залізла на виноград.)
 - 2-га група. 2-й малюнок (Буква «ве» несе олівці.)
 - 3-тя група. 3-й малюнок (Буква «ве» тягне лева за хвіст.)
- Звуковий аналіз слів.
 - 1-ша група — слово *виноград*;
 - 2-га група — слово *олівці*;
 - 3-тя група — слово *хвіст*.

2) *Читання складів та слів з буквою «ве». Гра «Склади у бульбашках».*

3) *Робота над чистомовкою. Артикуляційна вправа.*

(Учні читають повільно, а потім — прискорюючи темп читання.)

Фізкультхвилинка

4) *Гра «Склади слово».*

- Діти з букв складають слово «вовк».
- Де мешкають вовки?

- Який це звір? (*Хижий.*)
- Чим корисні вовки?
- Де можна побачити вовків у реальному житті? (*У зоопарку.*)

5) **Стратегія «Кубування»** (опис вовка за малюнком).

6) **Гра «Весела гірка».** Читання речень.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву вивчали на уроці?
- Які звуки вона позначає? (*[в] і [в']*.)
- Що ви знаєте про ці звуки? (*Вони приголосні, перший твердий, а інший — м'який.*)
- Доберіть слова з буквою «ве».
- Який звук вона позначає — твердий чи м'який?

2. Рефлексія

Вправа «Ромашка»

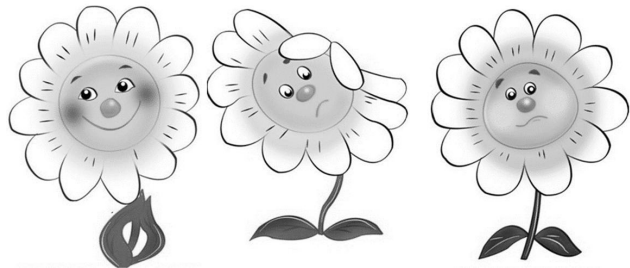
— Сьогодні ми говорили про віночок, у який влітають квіти. Тому і підсумок підіб'ємо завдяки ромашці.

(Перед кожним учнем на парті — 3 ромашки.)

— Оберіть собі квітку, що відповідатиме вашій активності на уроці, вашій старанності та уважності.

— А тепер підніміть і покажіть мені:

- ромашка з посмішкою — урок сподобався;
- куточки ротика опущені вниз — урок не сподобався;
- пряма лінія — не визначився.

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 74. НАПИСАННЯ МАЛОЇ БУКВИ *в*, СКЛАДІВ, СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ БУКВАМИ

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою *в*; навчити писати її; формувати вміння читати й писати склади та слова з буквою *в*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення; розвивати спостережливість, уміння аналізувати, порівнювати, розповідати за малюнком; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну, громадянську компетентності; виховувати охайність, старанність, інтерес до українського національного вбрання.

Обладнання: картки до гри «Буква загубилась»; табличка зі словом *ярмарок* для стіни слів; контейнер з манною крупою.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, здоров'язбережувальна, громадянська.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Продзвенів для нас дзвінок,
Починаємо урок,
Попрацюємо старанно,

Щоб почути у кінці,
Що у нашій першій класі
Учні — просто молодці!

2. Гра «Буква загубилась». Робота в парах

— Розгляньте малюнки. Вставте букви, яких бракує в словах.

		
☐ лоун	Олен ☐ а	Леси ☐

(Після завершення роботи — презентація пар.)

— Чому слова *Оленка* та *Лесик* написано з великої букви?

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою зошита (с. 43)

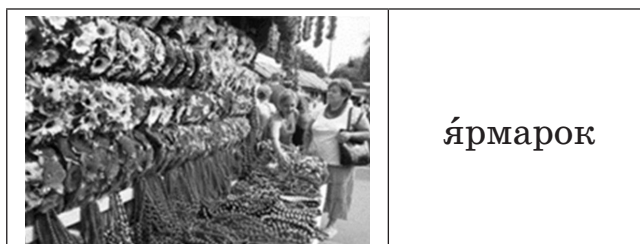
1) *Бесіда за малюнком.*

— Розгляньте малюнок. Прочитайте слово, надруковане червоними буквами. (*Ярмарок.*)

— Чи знаєте ви, що воно означає?

Ярмарок — це тимчасовий періодичний захід, у рамках якого продавці демонструють та продають товар споживачам.

(На стіні слів з'являється табличка зі словом «ярмарок».)

- Хто бував на ярмарку?
- Подивіться на малюнок. Кого ви бачите на ньому?
- Що роблять на ярмарку дівчинка з мамою?
- Що розглядає дівчинка? (*Віночок.*)

— Чи знаєте ви, що в Україні вінки мали сонячну символіку? Дівчину у вінку асоціювали із сонцем, що сходить. Сплетений із пахучих трав та ніжних квітів, прикрашений барвистими стрічками і наділений магічним змістом, український вінок є одним з найдавніших символів нашої країни.

- Доберіть за малюнком слова з буквою «в». (*Вінок, вишиванка, квіти, жовтий, висять.*)
- Що поєднує всі ці слова?
- Які звуки може позначати буква «в»?

— На уроці читання ви вивчили друковану букву «в», а на уроці письма навчимося писати рукописну літеру *в*.

2) Аналіз елементів букви «в».

- Розглядання зображення рукописної букви *в* на плашці вгорі сторінки зошита;
- аналіз елементів, з яких складається буква;
- пошук елементів букви на малюнку;
- наведення елементів олівцем.

3) Письмо малої букви «в».

- У повітрі;
- у контейнері з манною крупою;
- у робочому рядку сітки зошита.

Фізкультхвилинка

Руки в сторону та вгору —
 На носочки піднялись.
 Підніміть голівку вгору
 Й на долоньки подивись.
 Руки в сторони розводим,
 Опускаєм плавно вниз.
 Присідати ми почнемо,
 Добре ноги розізнемо.
 Раз присіли — руки прямо,

Встали. Знову все так само.
 Вправо дружко почали.
 Нахил вліво — раз, два, три!
 Повертаємося вправно,
 Все виконуємо гарно.
 Вліво, вправо повернулись.
 Ось розминці вже й кінець.
 Хто ж старався — молодець!

2. Продовження роботи за сторінкою зошита

1) Письмо складів та слів з рукописною буквою «в».

2) Списування речень.

- Прочитайте речення.
- Пригадайте, як пишеться перше слово в реченні? (*З великої букви.*)
- Що ставиться в кінці речення? (*Крапка.*)
- Спишіть речення.

3) Пальчикова зарядка «Сова».

Руки стиснуті в кулачки, пальці притиснуті, великі пальці заокруглені вгорі, вказівні разом висунуті вперед.

Що воно за дивна птиця?
 Світла денного боїться,
 Дзьоб гачком, великі очі,
 І не спить їй щоночі.

- Вимовте слово *сова*. Де ми чуємо звук [в]?

4) Робота за малюнком.

- Чи відомий вам предмет, зображений на малюнку?
- Вимовте слово. Де в цьому слові знаходиться буква *и*?
- На який предмет вказує стрілочка?
- Яка буква знаходиться під буквою *и*?
- Який малюнок має бути на другій плашці? (Якщо в слові «віник» замінити букву «*и*» на «*о*», то утвориться слово «вінок», тому на плашці слід намалювати вінок.)
- Намалюйте віночок. Розфарбуйте малюнки кольоровими олівцями.
- Складіть речення про зображені на малюнках предмети.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву вчилися писати на уроці?
- Доберіть слова, у яких буква «*ве*» позначає твердий звук [в].
- Доберіть слова зі звуком [в'].

2. Рефлексія

Вправа «Рефлексивне коло»

Діти утворюють коло, а вчитель ставить запитання, що він хоче дослідити.

- Розкажіть про свій емоційний стан під час уроку і наприкінці.
- Що нового ви дізналися? Чого навчилися?
- Які причини цього?
- Як ви оцінюєте свою участь на уроці?

(Діти говорять по черзі або за бажанням.)

— Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

- Розфарбуй.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 75. ВЕЛИКА БУКВА В. ЧИТАННЯ СЛІВ, РЕЧЕНЬ І ТЕКСТУ З ВИВЧЕНИМИ ЛІТЕРАМИ. УЯВЛЕННЯ ПРО ОСОБОВІ ЗАЙМЕННИКИ *він, вона, воно, вони* (без уживання термінів)

Мета: ознайомити учнів з великою друкованою буквою *В*; навчити друкувати її; закріплювати вміння друкувати вивчені літери, писати слухові диктанти; формувати навичку читання, уміння замінювати іменники займенниками *він, вона, воно, вони* (без уживання термінів), добирати заголовок до прочитаного тексту; розвивати вміння розповідати за малюнком і про події з власного життя, розгадувати кросворди; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну та громадянську компетентності; виховувати інтерес до навчальної діяльності.

Обладнання: плакат «Велосипед»; аркуші із зображенням велосипеда для групової роботи; табличка для стіни слів; репродукція картини Є. Сегала «Велосипедист»; синельні палички; аркуші білого паперу; контейнери з манною крупою; цеглинки LEGO; картки для проведення рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Форма проведення: уявна мандрівка.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, здоров'язбережувальна, мистецька.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Нумо, діти, підведіться!
Всі приємно посміхніться.

Пролунав уже дзвінок,
Починаємо урок!

2. Вступна бесіда

— Сьогодні ми вирушаємо у мандрівку. *Перша зупинка* — для кмітливих. Інформація про транспорт, на якому будемо рухатися, міститься на плакаті. Згадайте, що це за транспорт.

- Хто має власний велосипед і вміє на ньому їздити?
- Чи давно ви навчилися кататися на ньому?
- Де і з ким ви любите їздити на велосипеді?

3. Складання «асоціативного куща» до слова *велосипед*. Робота в групах

(Діти отримують аркуш паперу із зображенням велосипеда, пишуть або малюють асоціації з цим словом, наприклад: спорт, рух, здоров'я, задоволення, навантаження, навички, спільний відпочинок або сімейний відпочинок тощо.)

4. Розміщення слова *велосипед* на стіні слів

- Сьогодні ми будемо мандрувати на велосипеді сторінками букваря, візьмемо у подорож букву *в*. Як ви гадаєте, чому?
- Де ми чуємо звук [в] у слові *велосипед*?

5. Словникова робота. Робота в парах за карткою

— Допишіть слова у словосполучення: *велосипед, велосипедах, велосипедом.*

		
Біжить поруч із	Їдуть на	Купили

6. Розучування уривка вірша «Велосипед»

— Щоб нам розпочати мандрівку, необхідно вивчити слова вірша.

Маю я велосипед,
Поспішаю уперед —
Натискаю на педалі:
Нумо швидше! Нумо далі!

— Готові до мандрівки? Уперед! (*Діти імітують рух на велосипеді.*)

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Друга зупинка — «Мистецька»

Стратегія «Входження в картину»

- Подивіться на репродукцію картини.
- Що відбувається на ній?
- Який настрій має дитина? Чому ви так уважаєте?
- Де і коли відбуваються події?
- На вашу думку, це сучасна картина? Чому?
- Чи є сучасним велосипед, на якому їде хлопчик? Чому?
- Що б зробили ви, опинившись на цій картині?
- Який заголовок можна дібрати до цієї картини?

— Перед вами була картина художника Євгена Сегала «Велосипедист». Сподіваюсь, гарний настрій від маленького велосипедиста перейде до вас та збережеться протягом уроку.

— Рухаємося далі! (*Діти імітують рух на велосипеді.*)

2. Третя зупинка — «Друзі букваря». Робота за сторінкою букваря (с. 76)

1) *Бесіда за малюнком.*

— Кого ви бачите на малюнку?

— На чому катаються діти? Вони так само велосипедисти, як і ви!

— Пропоную вам дібрати імена нашим маленьким друзям. Умова: імена повинні починатися на букву «ве».

— З якої букви пишуться імена? (*З великої.*)

- У яких випадках на письмі ми використовуємо велику букву?
- А в кого з вас імена та прізвища починаються на букву «ве»?
- Запросіть дітей до участі в нашій мандрівці.
- Яких правил необхідно дотримувати велосипедистам? *(Орієнтовні відповіді дітей: намагатися їздити в шоломі; кататися у спеціально відведеному місці; пам'ятати, що рухатися велосипедом проїжджою частиною можна з 14 років; необхідно перевіряти справність велосипеда тощо.)*

2) Порівняння великої друкованої букви «В» із малою. Побудова букв із синельних паличок.

- Чим схожі велика друкована буква В та мала?
- А чим вони різняться?
- Змоделюйте із синельних паличок велосипед. *(Діти з декількох паличок моделюють велосипед.)*

3) Гра «На що схожа буква "В"». Робота в парах (на аркуші паперу діти малюють предмети, схожі на букву «В»).

3. Четверта зупинка — «Тренування для велосипедистів» (фізкультхвилинка)

- Навіть треновані велосипедисти зупиняються, відпочивають та роблять зарядку. Готові?

Руки в сторону та вгору —
 На носочки піднялись.
 Підніміть голівку вгору
 Й на долоньки подивись.
 Руки в сторони розводим,
 Опускаєм плавно вниз.
 Присідати ми почнемо,
 Добре ноги розізнемо.
 Раз присіли — руки прямо,

Встали. Знову все так само.
 Вправо дружно почали.
 Нахил вліво — раз, два, три!
 Повертаємося вправо,
 Все виконуємо гарно.
 Вліво, вправо повернулись.
 Ось розминці вже й кінець
 Хто ж старався — молодець!

- Молодці! Тепер можна мандрувати далі!

4. П'ята зупинка — «Пиши-читай»

1) Друкування літери «В» та слів з нею.

- Письмо букви В у повітрі за зразком учителя;
- письмо букви В пальчиком у контейнері з манною крупкою;
- письмо в зошиті за клітинками;
- письмо слів із буквою В за зразком.
- Чому подані слова надруковано з великої букви?

2) Робота за букварем (с. 76).

- На вас чекає Читалочка. Читаймо склади.
- Читання, спускаючись з гірки *(ланцюжком, індивідуально, хором, прискорюючи темп)*.
- Читалочка пропонує вам прочитати імена дітей. Прочитайте слова самостійно.
- Вибіркове читання.
- Увага, завдання! Прочитайте жіночі імена.
- Прочитайте чоловічі імена.
- Прочитайте імена, що складаються з 4-х букв.
- Прочитайте найдовше ім'я.
- Прочитайте імена, що починаються на букву В.

3) Слуховий диктант.

За допомогою цеглинок LEGO учні сигналізують, яку букву писати — велику чи малу *(велика буква — цеглинка жовтого кольору, мала буква — цеглинка зеленого кольору)*.

Віталій, витирати, відомий, Катруся, мандрувати, Валентина, верба, одиниця, Настуня, Світланка, крокодил, Володя, лагідний, вечір.

4) Ознайомлення із займенниками (без уживання термінів) (с. 77).

— Для того щоб наше мовлення було красивим, аби не повторювалися слова, одні слова замінюються іншими. Назви предметів, тварин і людей можна замінити словами *він, вона, воно, вони*. Наприклад: *учень — він, учениця — вона, сонце — воно, квіти — вони*.

— Спробуймо дібрати до кожного малюнка слово! (Під керівництвом учителя діти замінюють зображені малюнки відповідними займенниками.)

5) Побудова звукової схеми до слова «ведмідь».

6) Пальчикова гімнастика.

Середній і безіменний пальці притиснуті згори великим. Вказівний та мізинець трохи підняті вгору й зігнуті.

Вовк ведмедя розбудив:
— Вже весна, гуляти йди!
Виліз велетень з барлоги —
Вовк тікає в ліс від нього.

7) Читання тексту (с. 77).

— Діти, зверніть увагу на слово в першому рядочку, у якому рамочкою обведено букву. Це буква «пе», ми будемо її вивчати пізніше.

— Хто знає цю букву і зможе прочитати це слово? (Купили.)

— Читаймо текст ланцюжком.

8) Бесіда за змістом тексту.

— Що купили мама і Клава?

— Якими були сливи? А кавуни?

— Що мила мама? А що мила Клава?

— Хто ласував сливами та кавуном?

— Який заголовок ви би дібрали до цього тексту?

— Прочитайте слова, у яких є буква «ве».

5. Шоста зупинка — «Малий розумник»

1) Розгадування кросворда (с. 77).

(Діти розгадують кросворд — записують у клітинки назви малюнків, позначені відповідною цифрою.)

1) Грізний погляд, буйна грива,
Дужий, спритний, горділивий.
Заричить — усяк змовкає,
Бо він цар — це кожен знає. (Лев.)

3) Не гіркий і не солоний,
А солодкий і червоний.
Як же зветься цей товстун?
Здогадалися?.. (Кавун).

2) Ой цвіте на Україні красне літо,
Ой збирають чорноброви в гаю квіти,
В'яжуть стрічку й квіточку в стіжок,
Щоб до танцю вратись в оберіг — ... (вінок).

4) Світло в дім несе воно,
Називається... (вікно).

— Яке слово утворилося по вертикалі у виділених клітинках? (Слово «вовк».)

— Розгляньте малюнки. Чи є на них зображення вовка? Що ви знаєте про нього? (Розповіді дітей.)

— Скільки букв «ве» у слові *вовк*?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

Сьома зупинка — «Повернення додому»

1. Вправа «Мікрофон»

— Ми повернулися додому!

— Яку букву вивчали на уроці?

— Навіщо потрібно вміти друкувати велику букву? (Щоб записувати імена, прізвища, клички тварин, назви країн, перше слово в реченні.)

— Назвіть слова, що пишуться з великої букви *В*.

2. Письмо до себе

Завдання: написати (намалювати), що сподобалося вам під час сьогоднішньої мандрівки.

3. Рефлексія

— Подивіться на малюнок. Що везе хлопчик-велосипедист? (*Повітряну кульку.*)

— Розфарбуйте кульку зеленим кольором, якщо у вас сьогодні все вийшло.

— Розфарбуйте її жовтим кольором, якщо по-стали питання.

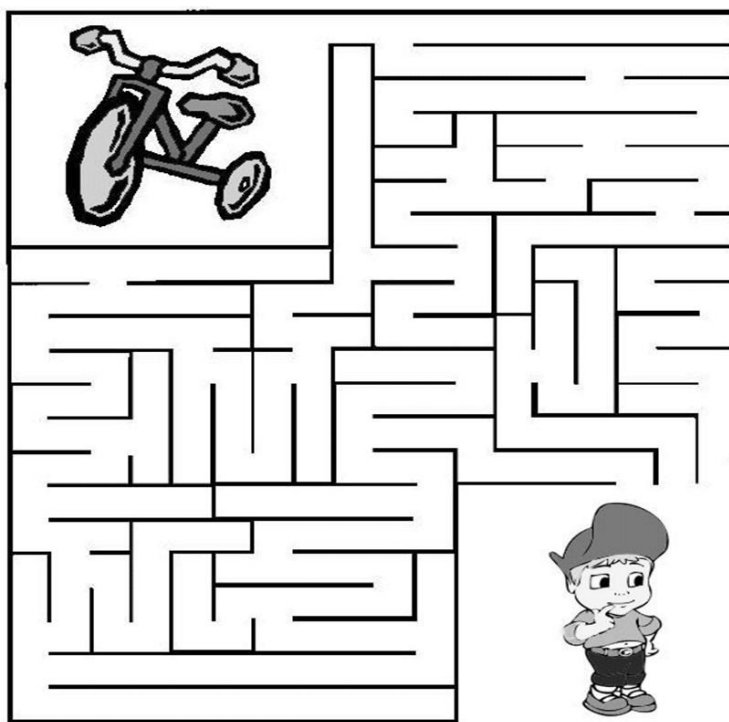
— Розфарбуйте червоним кольором, якщо вам важко, незрозуміло.

— Дякую за роботу!

Завдання для кмітливих (для використання під час перерви)

- Придумайте хлопчикові ім'я на букву В.
- Проведіть його лабіринтом до велосипеда.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 76. НАПИСАННЯ ВЕЛИКОЇ БУКВИ В. ПИСЬМО СКЛАДІВ, СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ БУКВАМИ

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою В, навчити її писати; формувати вміння писати склади і слова з великою буквою В; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення, складати розповідь за малюнком; розвивати спостережливість, логічне мислення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, математичну грамотність; виховувати охайність, інтерес до святкових дійств.

Обладнання: малюнки-пазли із зображенням дівчинки, вареників, вишень; контейнери з манною крупою; плакат із зображенням ялинки; шаблони ялинкових кульок.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, здоров'язбережувальна, математична.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

2. Гра «Збери малюнок». Робота в групах

(Лідери груп обирають конверт із завданням, учні складають малюнок-пазл. Один із учасників групи презентує роботу та називає предмет, що утворився.)

— Розгляньте малюнки. Що їх поєднує? (У назві кожного є буква «ве».)

— Де чуємо букву «ве» у слові *вареники*?

— А у слові *дівчинка*?

— Де сховалася буква «ве» у слові *вишня*?

— Ім'я дівчинки починається з букви «ве». Яке ім'я дівчинки?

— Насправді, дівчинку звать Віра. Послухайте вірш про неї та запам'ятайте імена дітей, що починаються на букву «ве».

3. Гра «Щоб ротик був слухняним»

Віра вишень накупила,
Вареників наварила.
Запросила в гості
Вітю, Васю, Костю.

— Назвіть імена дітей, що починаються на букву «ве». Скільки їх?

— Скільки дівчаток згадано у віршику? (1 — Віра.)

— Скільки хлопчиків завітає у гості? (3 — Вітя, Вася, Костя.)

— Кого більше: дівчаток чи хлопчиків? На скільки?

— Скільки всього дітей?

— Пригадайте, з якої букви пишуться імена.

— Сьогодні ми навчимося писати велику букву В, поєднувати її з іншими буквами, будемо писати слова, робити звуковий аналіз слів та складати речення. А щоб ваші роботи в зошитах були гарними, каліграфічними, потрібно уважно слухати, вчитися правильно сидіти за партою і старанно, не поспішаючи, все виконувати.

— Повторімо віршик разом!

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою зошита (с. 44)

1) Бесіда за малюнком.

- Розгляньте малюнок. Кого ми бачимо на ньому?
- До якого свята готуються діти? Чому ви так вирішили?
- У яких костюмах діти зустрічають Новий рік?
- Ви чекаєте на Новий рік?
- Чого ви очікуєте від свята?
- Які костюми ви підготували разом з батьками?
- Чи вивчили нові пісні, вірші?
- Запропонуйте імена дітям, що будуть починатися на букву «ве».
- Пригадайте, з якої букви запишемо імена.
- Які слова ще пишуться з великої букви?

2) Письмо букви «В».

- Розглядання та аналіз зразка великої рукописної букви *В*.
(Діти під керівництвом учителя аналізують, із яких елементів ця буква складається.)
 - Знайдіть елементи букви на малюнку і наведіть олівцем — спочатку перший елемент, потім другий.

- Письмо великої рукописної букви *В*:
 - письмо букви у повітрі;
 - письмо пальчиком у контейнері з манною крупою;
 - письмо в робочому рядку зошита.

Фізкультхвилинка «Велосипедисти»

- На якому транспорті мандрували під час уроку читання?
- Готові покататися ще? (Діти повторюють рухи за вчителем.)

Їду швидко я, вперед
Мчиться мій велосипед.
Натискаю на педалі, їду далі, далі, далі!
Щось ми пальчики втомили.

Треба, щоб вже відпочили.
Тож зімкнемо їх усі.
Розізнемо, як годиться,
Й знов писати будемо вчитись.

2. Продовження роботи в зошиті

1) Письмо складів і слів із великою буквою «В».

- Прочитайте склади.
- Яке з'єднання використаємо під час письма складу *Ві? Во? Ва?*
- Пропишемо склади у повітрі.
- Пропишемо за зразком та самостійно.
- Прочитайте ім'я дівчинки. Прочитайте ім'я хлопчика.
- Пригадайте поєднання букв у словах.

2) Читання та письмо речень.

- Прочитайте речення, записані нижче.
- Як пишеться перше слово в реченні? (Із великої букви.)
- Що ставиться в кінці речення? (Крапка.)

3) Списування речень.

4) Пальчикова гімнастика

Руки на парти, пальці в кулак,
Зробимо вправу ми, дітоньки, так:
Пальці стискаємо і розтискаємо,
Мов пластилін розминаємо.
Будемо вправу з вами кінчати.
Буде тепер нам легше писати.

5) Гра «Чия маска?» (встановлення відповідності між дітьми в новорічних костюмах і масками, що вони мають надягти).

- Розгляньте уважно малюнок. Який костюм має хлопчик, від якого вже проведена стрілочка?
- Який костюм у дівчинки? Знайдіть її маску. (Діти проводять стрілочку.)
- У якому костюмі третій хлопчик? Проведіть стрілочку до його маски.
- Розфарбуйте малюнок.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву ви навчилися писати сьогодні на уроці?
- Навіщо потрібна велика буква? (Щоб записувати імена, прізвища, клички тварин, назви країн, перше слово в реченні.)
- Назвіть слова, що починаються з великої букви В.

2. Гра «Прикрашаємо ялинку»

(Учні беруть шаблон ялинкової прикраси — кульки.)

— Пропоную вам прикрасити і нашу класну ялинку. Але кульки на ній будуть незвичайні. Напишіть на ній ім'я дитини, що починається на букву «ве».

(Діти пишуть ім'я, що починається на букву «ве», розфарбовують іграшку, розміщують її на ялинці.)

— Подивіться, скільки імен ви сьогодні вивчили! Наша ялиночка стала справжньою красунею з вашою допомогою.

3. Рефлексія «Пантоміма»

— Пропоную вам продемонструвати результат власної роботи на уроці за допомогою пантоміми:

- руки вгору — роботою задоволені;
 - голова опущена донизу — роботою незадоволені;
 - обличчя затулене долонями — мені байдуже.
- Дякую за роботу!

Завдання для майстрів та майстринь (для використання під час перерви)

ГРА «ЗРОБИ САМ»

Хочеш підготуватися до новорічних свят та виготовити цікаву маску? Спробуй зробити її власноруч!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 77. ЗВУК [п]. МАЛА БУКВА п. ЧИТАННЯ СЛІВ, РЕЧЕНЬ І ТЕКСТУ З ВИВЧЕНИМИ ЛІТЕРАМИ

Мета: ознайомити учнів з друкованою малою буквою *п*; навчити її друкувати; удосконалювати вміння робити звуковий аналіз слів; формувати навичку читання, уміння добирати заголовки до прочитаного тексту; розвивати вміння складати речення й розповіді за малюнками; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну і громадянську компетентності; виховувати старанність, інтерес до сільськогосподарських професій.

Обладнання: конверти для чотирьох груп зі складами; малюнки із зображеннями вівці, верблюда, вовка, потяга; цеглинки LEGO (жовті, помаранчеві, блакитні, зелені); синельні палички; картки для стіни слів, для гри «Зрозумій мене».

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, здоров'язбережувальна.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

2. Гра «Тупай-плескай»

Інструкція: якщо ви чуєте ім'я, що починається на букву «в», — плескайте у долоні, якщо слово — назву предмета, — тупайте ногами.

Клава, Віка, весна, кава, Вова, Іван, вовк, лев, вінок.

— З якої букви пишуться імена?

3. Гра «Утвори слова». Активність у групах

(Учні класу об'єднуються у 4 групи за кольором цеглинок LEGO, що лежать у них на столі, — жовті, помаранчеві, блакитні, зелені. Капітани груп обирають конверт із завданням за методом «Сліпий капітан».)

Завдання: зі складів, що містяться в конверті, утворити слова, скласти 1–2 речення з ними.

Конверт 1

во	ка
лі	ву
ни	лі
ма	на

(Слова: вона, кавуни, малі.)

Конверт 3

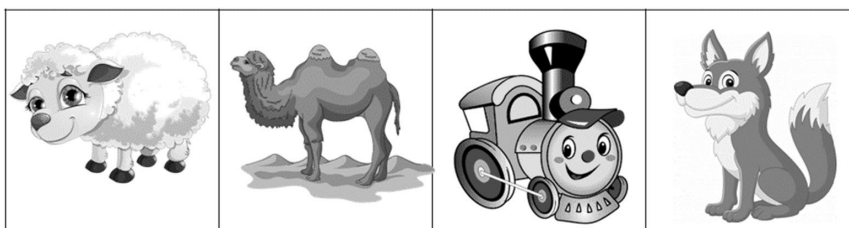
во	Кла
но	ві
ва	нок

(Слова: воно, Клава, вінок.)

(Після виконання завдання в групах діти презентують роботу.)

4. Гра «Що зайве?»

На дошці (або на презентації) — малюнки.

Конверт 2

сли	си
ви	ву
ні	во
	ни

(Слова: сливи, сині, вони.)

Конверт 4

во	Ві
на	вік
но	ка

(Слова: вона, Віка, вікно.)

- Розгляньте малюнки. Що зайве? Чому?
- Що поєднує інші слова? (*Наявність звука [в].*)
- Назвіть перший звук у слові *потяг*.
- Звук [п] позначається буквою «пе», з якою ми сьогодні ознайомимося.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Демонстрування друкованих букв Пп

2. Вправа-моделювання в групах «На що схожа буква “пе”?»

(Учні в групах вигадують, на що схожа буква «пе», моделюють предмети, використовуючи різнокольорові синельні палички.)

3. Робота за сторінкою букваря (с. 78)

1) *Бесіда.*

- Розгляньте малюнок. Кого ви бачите на ньому?
- Що робить велика буква? (*Водить щіткою по підлозі.*)
- Що робить мала буква? (*Натискає на кнопку «пуск».*)
- Які слова з буквою «пе» звучали? Де ми чуємо звук [п] у цих словах?
- Хто прибирає у вашому будинку?
- Чи допомагаєте ви здійснювати прибирання? Що саме ви робите?

2) *Звуковий аналіз слова «пилосос».*

- Побудова звукової моделі в парах та біля дошки;
- порівняння створеної звукової моделі зі схемою, поданою під малюнком;
- аналіз звука [п] під час його вимовляння.

3) *Ознайомлення учнів з друкованою буквою «пе».*

- Аналіз елементів, з яких складається буква;
- друкування букви «пе» (*умовно в повітрі, у клітинках*).

Фізкультхвилинка

Ми на човнику катались —
Веслами гребли.
Ми в квартирі прибирали —
Віником мели.
Ягоди ми збирали —
Багато раз ми присідали.

4) *Робота за малюнками.*

- Кого ви бачите на першому малюнку? (*Павича.*)
- Куди залізла буква «пе»? (*Буква «пе» залізла на хвіст павича.*)
- Де чуємо звук [п] у слові *павич*? (*На початку слова.*)
- У першій клітинці під малюнком позначте перший звук буквою «пе».
- Кого ви бачите на другому малюнку? (*Мавпу.*)
- Під чим пролізла мавпа? (*Мавпа пролізла під буквою «пе».*)
- Де чуємо звук [п] у слові *мавпа*? (*У середині слова.*)
- Надрукуйте букву «пе» у четвертій клітинці.
- Що робить буква «пе» на останньому малюнку? (*Буква «пе» дивиться на стовп.*)
- Де чуємо звук [п] у слові *стовп*? (*У кінці слова.*)
- Надрукуйте букву «пе» в останній клітинці.
- Молодці! Усі старалися, роботу виконали дуже гарно. А коли на душі добре, що з'являється на обличчі кожної людини? (*Посмішка.*)
- Де у слові *посмішка* чуємо звук [п]? (*На початку слова.*)

5) *Виконання завдання Читалочки — читання складів.*

- Читання складів, виділених синім кольором;
- визначення твердого чи м'якого звука [п] — [п'];

- читання слів із прочитаними складами (у стовпчиках зверху вниз і знизу вгору, потім по рядах — 1-й рядок, 2-й і навпаки — з нижнього до верхнього);
- обговорення значень прочитаних слів;
- складання речень із зазначеними словами.

4. Продовження роботи за букварем (с. 79)

1) Бесіда за малюнком.

- Подивіться на малюнок. Чи знайомі вам предмети, зображені на ньому?
- Що з ними відбувається? (*Кошки на парашутах спускаються на землю.*)
- Якого кольору найбільший кошик? (*Зелений.*)
- Прочитайте склад, що на ньому записано. (*По.*)
- Прочитайте слова, записані в кружечках під кошиком. (*Хорове читання.*)
- Від складу «по» до першого слова тягнеться стрілочка. Що це означає? (*Потрібно додати до складу «по» слово «ніс», утвориться слово «поніс».*)
- Утворіть та прочитайте нові слова. (*Робота в парах.*)

2) Друкування утворених слів.

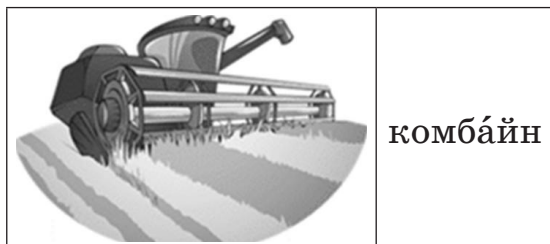
3) Складання речень зі словами, що утворили учні.

4) Робота в парах. Читання складів, утворення з них слів та словосполучень.

5) Складання речень з утвореними словами.

6) Робота над текстом.

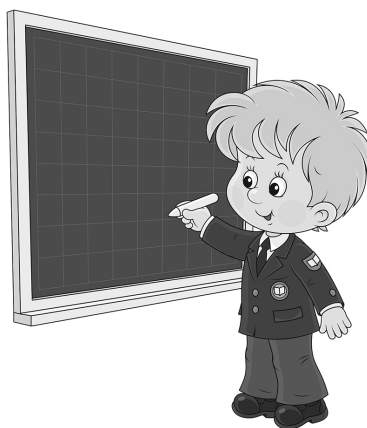
- Передбачення за малюнками.
 - Розгляньте малюнки під текстом. Що ви бачите на них?
 - Як ви вважаєте, про що йтиметься у тексті? Чому?
- Словникова робота. Розміщення слів *комбайн*, *машина* на стіні слів.

- Чи всі букви у цих словах знайомі вам?
- Попрацюйте за карткою.
- Спробуйте надрукувати слова.

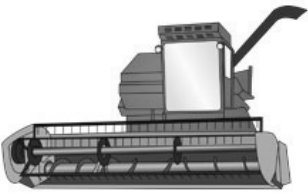

машина

комбайн

- Робота в групах «Зрозумій мене».

Представник від кожної групи обирає смужку, на якій записане слово. Учасники групи повинні придумати пантоміму, а інші діти — здогадатися, про що йдеться.

		
комбайн	пасіка	вулик

- Читання тексту ланцюжком по реченню.
- Бесіда за змістом тексту.
 - Де знаходяться діти?
 - Хто працює у полі?
 - На якій машині працював Пилип? А на якій — Павло?
 - У кого була пасіка?
 - Який заголовок ви дібрали б до цього тексту?
 - Чи виправдалися ваші очікування?
- Повторне читання тексту.

Фізкультхвилинка «Колосок»

(Діти повторюють за вчителем вірш, імітуючи рухи.)

Він виріс із зерниочки,
З тоненької билиночки.
Вітри блакитні віяли,
А хмарки дощик сіяли.
Волоссячко пишається,
На сонці наливається,
І під вітрами буйними
Шумить, шумить воно.
Ой, буде втіха кожному,
Хто виростив і виходив
Це золоте зерно!

Л. Забашта

- Вибіркове читання.
 - Доберіть із тексту речення до першого малюнка.
 - Доберіть із тексту речення до другого малюнка.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву вивчали на уроці?
- Які звуки вона позначає? ([n] і [n'].)
- Що ви знаєте про ці звуки? (Вони приголосні, перший твердий, а інший — м'який.)

2. Рефлексія «Три М»

(Учням пропонують назвати три моменти, які у них вийшли добре в процесі уроку, і запропонувати одну дію, що поліпшить їхню роботу наступного уроку.)

- Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 78. НАПИСАННЯ МАЛОЇ БУКВИ *n*, СКЛАДІВ, СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ БУКВАМИ

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою *n*; навчити писати її; формувати вміння читати й писати склади та слова з буквою *n*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення; розвивати спостережливість, уміння аналізувати, порівнювати, розповідати за малюнком; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську, екологічну компетентності; виховувати прагнення допомагати старшим по господарству, піклуватися про пташок.

Обладнання: картки для роботи в парах; картки «Допоможи пташці».

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Сьогодні у нас — незвичайний урок.
Сьогодні ми зробимо ще один крок
В країну чудову, в країну відому,
Що нас так чекає й збагачує мову.

Країна цікава, тож парти свої
Перетворить у всюдиходи малі.
Всі сядьте рівненько, працюйте уважно,
Потрапить туди щоб було вам неважно.

2. Мовленнєва розминка

Па-па-па — розсипана крупа.
Пе-пе-пе — кошени сліпе.
По-по-по — річка Лімпопо.
Іп-іп-іп — зеленіє кріп.
Ап-ап-ап — травку щипле цап.

Уп-уп-уп — поживний суп.
Оп-оп-оп — у річці короп.
Пу-пу-пу — по широкому ступу.
Пи-пи-пи — золотаві снопи.

— Який звук під час розминки зустрічався найчастіше?
— Якою буквою його позначимо?
— Сьогодні ми навчимося писати рядкову букву «пе», поєднувати її з іншими літерами, скласти звуко-складові моделі слів, будувати речення. А також ми поговоримо про птахів, про їхню користь для людей, про те, що потрібно робити, аби пташині голоси було чути і взимку.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Гра «Знайди букву «пе» (робота в парах)

Завдання: обвести букву «пе» в словах.

пісок	поле	лапи	павич
палка	потяг	пасіка	парк

— Молодці! А щоб записати ці слова до зошита, необхідно навчитися писати букву «пе».

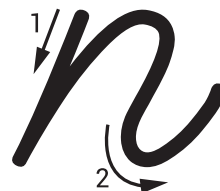
2. Аналіз рукописної букви *n* та елементів, з яких вона складається

3. Письмо рядкової букви *n*

- Гра «Знайди елементи букви» (діти знаходять та називають елементи букви, що вивчається).
- Гра «Хто краще наведе елементи букви» (спочатку перший елемент, а потім — другий).
- Гра «Чарівний шнурочок» (у кожній дитини — «чарівний» шнурок).

Завдання: зі шнурка викласти букву «пе».

- Письмо букви «пе» у робочому рядку сітки зошита.

Фізкультхвилинка

Кіт збирався до роботи, (Потягуються.)
Та завадили турботи:
(Розводять руки в сторони.)
Треба висушити хвоста, (Показують «хвіст».)
Накрутити вуса,

Почесати живота (Гладять живіт.)
І помити писок.
Цілий день такі турботи, (Лічать пальцем.)
Що не встигнеш до роботи!
(Розводять руками, крутять головою.)

— Чи можна назвати котика працьовитим? Чому?

— Я впевнена, що в нашому класі всі діти працьовиті. Ми продовжуємо працювати.

4. Продовження роботи в зошиті (с. 45)

1) Читання складів та слів, записаних у рядках.

2) Складання звукових схем до слів «півник», «пил». Порівняння звучання перших звуків ([п] — [п']).

— Коли звук [п] може бути м'яким? А коли — твердим?

3) Розглядання типу з'єднань літер у словах. Письмо слів.

4) Списування речень.

— Прочитайте перше речення. Про кого йдеться?

— Що у Лесі? (Пенал.) Назвіть перший звук. Який він?

— З якої букви будемо писати ім'я дівчинки?

— З якої букви запишемо перше слово в реченні?

— Що ставиться в кінці речення? Спишіть речення.

— Прочитайте друге речення. Що є у дитини? (Папка.)

— Де чуємо звуки [п]? Які вони? Спишіть речення.

— Прочитайте третє речення. Кого побачили діти? (Півника.)

— Назвіть перший звук. Який він? Спишіть речення.

5) Пальчикова зарядка «Папужко».

— До нас завітав папужка! Запрошую вас до пальчикової зарядки.

Папуго-папужко,
Кольорова смужко,
Де ти фарби брав,

Коли пір'я фарбував?
— Я у небо підіймався,
У веселці купався.

6) Робота за малюнком.

— Чи здогадалися ви, чому пальчикова зарядка була разом із папужкою? Так, вони завітали до вас у гості.

— Скільки в нас гостей?

— Що ви знаєте про цього птаха?

Інформація для вчителя. Цікаві факти про папугу

(Інформацію діти можуть дібрати самостійно заздалегідь.)

Папуги — надзвичайно цікаві птахи, і справа не тільки в умінні деяких з них розмовляти. Розумні та кумедні, не дарма вони такі популярні як хатні улюбленці у багатьох країнах.

- У папуг відмінно розвинене почуття ритму — вони можуть дійсно ритмічно танцювати під музику.
- Близько третини всіх видів папуг опинилися під загрозою вимирання через людську діяльність і браконьєрство.
- В Австралії існують спеціальні школи для папуг, де цих птахів учать розмовляти.

- Найменші папуги живуть у Папуа-Новій Гвінеї. Розмір дорослого папужки, точніше, довжина його тіла становить 8–9 сантиметрів.

- Найбільші папуги — амазонські, розміром з трирічну дитину. Довжина їхнього тіла може перевищувати метр.
- Зграї папуг у дикій природі можуть бути величезними. Найбільша зграя, коли-небудь виявлена, налічувала близько 70 тисяч птахів!
- У пошуках їжі папуги какаду можуть за добу пролітати понад 700 кілометрів.
- Найпопулярніший хатній папуга — хвилястий.
- У Стародавньому Римі папуга коштував дорожче, ніж раб.

— Уважно розгляньте папуг на малюнку. Чи є однакові папужки?

— Кого б ви домальовали на порожній плашці? (*Папугу, який знаходиться між однаковими птахами.*) Чому ви ухвалили таке рішення?

— Яких кольорів бувають папуги?

— Як ви вважаєте, якщо папужки схожі, як їх потрібно розфарбувати?

— Придумайте клички нашим папужкам.

7) *Малювання папуги олівцями.*

5. Хвилинка доброти

— На вашу думку, як зараз живеться пташкам? Чому?

— До нас завітав ще один гість. Хто?

- Сіра шубка із пір'їн,
На морозі жвавий він.
Не орел цей стрибунець.
Хто це, діти?.. (*Горобець*).

— Горобчик пропонує вам послухати одну історію (*С. Жупанин «Що просив горобчик?»*) та поміркувати: що слід робити, аби пташині голоси і взимку було чути? (*Учитель читає вірш.*)

Скрізь мороз лютує,
Віхола танцює,
А горобчик між снігами
Мерзне, голодує.
Залітай до хати,
Їжі в нас багато:
Ось халва і мандарини.

Ось горіхи й апельсини.
Можеш вибирати.
А горобчик мовив:
— Все у вас чудове,
Та мені лиш крихту хліба
Дайте в день зимовий.

— Що ж необхідно птахам узимку?

6. Гра «Допоможи пташці»

— Оберіть малюнки, на яких зображено те, що допоможе пташкам узимку. Обґрунтуйте власну думку, складіть речення.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

— Пригадайте, яку букву ви навчилися писати сьогодні на уроці?

2. Гра «Твердий — м'який»

Учням необхідно дібрати спочатку слова, у яких буква «пе» позначає твердий звук [п], а потім — слова зі звуком [п']. (*Грають за рядами чи групами.*)

3. Рефлексія

На уроці я:

- дізнався(лася)...
- зрозумів(ла)...
- навчився(лася)...
- найбільший мій успіх — це...
- найбільші труднощі я відчув(ла)...
- я не вмів(ла), а тепер умію...
- я змінив(ла) своє ставлення до...
- наступного уроку я хочу...

— Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

- Розфарбуй малюнки.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 79. ВЕЛИКА БУКВА П. ЧИТАННЯ РЕЧЕНЬ І ТЕКСТУ З ВИВЧЕНИМИ ЛІТЕРАМИ

Мета: ознайомити учнів з великою друкованою буквою *П*; навчити друкувати її; закріплювати вміння друкувати вивчені літери, писати слухові диктанти; формувати навичку читання, уміння добирати заголовки до прочитаного тексту; розвивати вміння розповідати за малюнком і про події з власного життя, розгадувати кросворди; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну і громадянську компетентності; виховувати інтерес до спорту, музики.

Обладнання: різнокольорові кружечки для об'єднання в групи (*жовтий, зелений, червоний, синій*); картки з малюнками для роботи в групах під час гри «Знайди предмети, у назвах яких є звук [п]»; картки для роботи в парі під час гри «Встав пропущену букву»; малюнок із зображенням дерева; картки із зображеннями плода, квітки, зеленого та жовтого листочків.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, здоров'язберезувальна.

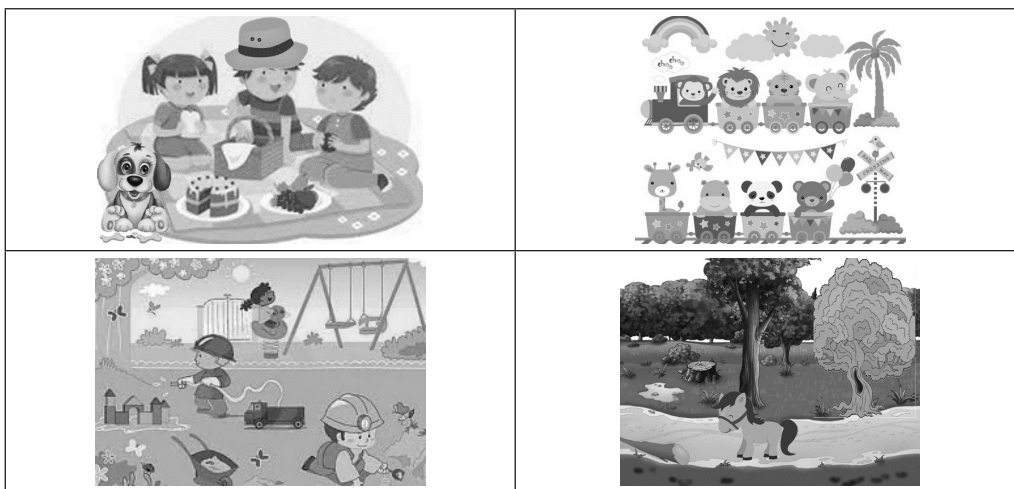
Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

2. Робота в групах. Гра «Знайди предмети, у назвах яких є звук [п]»

(Об'єднуються в групи за кольорами кружечків, що лежать на партах дітей: *жовтий, зелений, червоний, синій*.)

(Після завершення роботи діти презентують роботу груп.)

3. Вправа «Слухняний ротик». Робота над скоромовкою

Росте липа біля Пилипа.

- Читання вчителем;
- промовляння скоромовки учнями з нарощуванням темпу;
- промовляння окремими учнями (*за бажанням*).
 - Біля кого росте липа? (*Біля Пилипа*.)
 - Ви назвали ім'я хлопчика. З якої букви ми його напишемо? (*З великої*.)
 - Сьогодні ми подружимося із великою буквою *П* та навчимося її друкувати.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою букваря (с. 80)

- Розгляньте малюнок.

- Куди прийшли діти? Чим вони займаються?
- Який настрої у дітей? Як ви вважаєте, чому?
- Хто з вас уміє плавати? Кому доводилося плавати у басейні?
- Не всі діти уміють плавати, але обов'язково з часом навчаться. А яким видом спорту займаєтесь ви? Коли і де ви це робите?

— Придумайте імена дітям, зображеним на малюнку. Обов'язкова умова — імена повинні починатися на букву «пе».

— З якої букви запишемо їх? (*З великої.*)

— А коли ще ми можемо використати на письмі велику букву «пе»?

2. Розглядання букви. Аналіз її графічної будови. Порівняння малої та великої букв

3. Гра «Добери предмети з навколишнього середовища, схожі на букву “пе”»

4. Письмо друкованої букви П, складів, слів із нею

- Письмо букви у повітрі;
- письмо по клітинках зошита;
- друкування слів за поданим зразком.

Фізкультхвилинка

5. Продовження роботи за букварем. Читання речень

— Прочитайте речення. Що в них не так?

— Що можна мити? (*Миску.*)

— А що — пити? (*Сік.*)

— Як утворити правильні речення? (*Поміняти місцями друге слово в реченнях.*)

— Прочитайте речення, що утворилися. (*Ланцюжком, хором, вибірково.*)

6. Слуховий диктант

(*Учні друкують тільки першу букву з кожного слова (велику чи малу).*)

Парасолька, Павлик, приїхав, Поліна, вареники, Клава, сонце, лійка, Надійка, верблюд, модний, Максимко, Василько, квітка.

Самоперевірка: учитель повторює слова, діти піднімають цеглинки LEGO: велика буква — цеглинка жовтого кольору, мала буква — цеглинка зеленого кольору.

7. Робота над чистомовкою (с. 81)

— Щебетунчик запрошує вас прочитати чистомовку.

(*Чистомовку діти читають спочатку повільно, а потім — пришвидшуючи темп читання.*)

Фізкультхвилинка для очей

Очі швидко обертаєм,
Головою не хитаєм.
Вліво раз, два, три, чотири.
Вправо стільки ж повторили.
По колу очі обертаєм

І все навколо розглядаєм.
Раз коло, два і три, чотири.
Щільніше очі ми закрили.
На п'ять і шість їх потримали
І потім знову закружляли.

8. Робота над текстом букваря

1) Ознайомлення з буквою «ха».

— У тексті, з яким ми зараз ознайомимось, зустрінеться слово *слухали* (буква «х» обведена рамочкою). Цю букву ми ще не вивчали, запам'ятайте її. Прочитаймо разом це слово.

2) Передбачення.

— Розгляньте малюнок. Як ви гадаєте, про кого йтиметься в тексті?

3) Читання тексту вчителем.

4) Бесіда за змістом тексту.

- Чи справдилися ваші очікування?
- Хто головні герої тексту?
- Чим захоплюється Поліна?
- А ким — Павлик?

- Що робив песик, коли Поліна грала на піаніно?
- Який настрій у дітей та песика?
- Який би заголовок до цього тексту ви дібрали?
- Чи є у вас цікаві захоплення або улюблені заняття? Розкажіть про це.

5) Читання тексту ланцюжком по реченню.

6) Розгадування кросворда.

(Діти розгадують кросворд — записують у клітинки назви малюнків, позначені відповідною цифрою, або відгадують загадки.)

- У портфелі є хатинка —
Ручки там живуть, резинка,
Клей, лінійка, кутники —
Школярів помічники. (Пенал.)
- До зубів торкнись — готово,
Ти почувеш спів чудовий. (Піаніно.)
- Ношу на голові поля,
Але це зовсім не земля. (Панама.)
- І у мене є хатинка —
Зошит там живе та книжка. (Папка.)

— Яке слово утворилося по вертикалі у виділених клітинках? (Піна.)

7) Звуковий аналіз слова «піна». Робота в парах.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву вивчали на уроці?
- Навіщо потрібно вміти друкувати велику букву П? (Щоб записувати імена, прізвища, клички тварин, назви країн, перше слово в реченні.)

2. Гра «Встав пропущену букву» (робота в парах)

..илип	..оліна	..івник
..ісок	..авлик	..іна

— Прочитайте слова, що починаються на букву «пе» та пишуться з великої літери.

3. Рефлексія

Вправа «Дерево творчості»

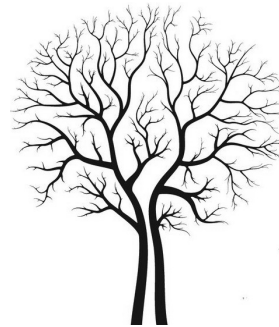
(Для проведення вправи потрібно підготувати плакат, на якому зображено дерево, картки із зображеннями плода, квітки, зеленого та жовтого листочків.)

«Плід» означає, що урок пройшов корисно, плідно.

«Квітка» — досить непогано.

«Зелений листок» — щось було, звісно, але взагалі — незрозуміло.

«Жовтий листочок» — невдалий урок.

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 80. НАПИСАННЯ ВЕЛИКОЇ БУКВИ П. ПИСЬМО СКЛАДІВ, СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ БУКВАМИ

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою П; навчити писати її; формувати вміння писати склади і слова з великою буквою П; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення, складати розповідь за малюнком; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську, математичну компетентності; розвивати спостережливість; виховувати інтерес до занять спортом.

Обладнання: картки для роботи в парах; зразок написання букви П; репродукція картини Дональда Золана «Вірний друг»; набори геометричного матеріалу в конвертах; картки трьох кольорів (зелений, жовтий, червоний) для проведення вправи «Кольорова рефлексія».

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, здоров'язбережувальна, математична, мистецька.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Самоналаштування

— Покладіть руки на парту, заплющте очі та промовляйте:

- Я зможу сьогодні добре працювати на уроці.
- Я особистість творча.
- Я бажаю однокласникам успіхів на уроці.

2. Гра «Збери дітей у похід». Робота в парах

— Кого ви бачите на малюнку? (*Дітей: хлопчика та дівчинку.*)

— Придумайте дітям імена, що починатимуться на букву «пе».

— З якої букви ви напишете їхні імена? (*З великої.*)

— Діти зібралися в похід. Допоможіть їм обрати речі, у назвах яких є буква «пе».

— Які саме речі ви обрали? (*Учні презентують роботу.*)

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою зошита (с. 46)

1) Бесіда за малюнком.

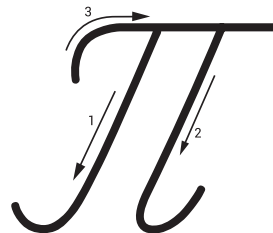
- Розгляньте малюнок. Чи знайомий він вам? Де ви сьогодні бачили подібний малюнок?
- Пригадайте імена дітей. Що слід знати, аби правильно записати їхні імена?
- Складіть розповідь про дітей, зображених на малюнку, придумавши їм імена на букву «пе».
- Чому діти займаються плаванням?
- А що ви робите для зміцнення свого здоров'я?

2) Демонстрування написання великої букви «П». Аналіз елементів, з яких вона складається.

- Саме таку красиву букву ми навчимося писати сьогодні на уроці.

3) Письмо букви «П».

- Письмо елементів букви;
- письмо в повітрі;
- письмо на оксамитовому папері;
- письмо в робочих рядках зошита;
- письмо складів і слів із великою буквою П.

4) Гімнастика для пальчиків «Пташенята в гнізді».

(Усі пальці правої руки обхопити долонею. Утворити «гніздо». Якщо ворухити пальцями правої руки, створюється враження, що у «гнізді» живі пташенята.)

Полетіла пташка-мати
Малюкам жуків шукати.
А малята не літають —
Із гніздечка виглядають.

Запитання для уважних. Які слова із буквою «пе» ми зустріли під час проведення гімнастики для пальчиків?

5) Списування речень.

- Прочитайте перше речення. Хто є у Павлика?
- Які слова в реченні записано з великої букви? Чому?
- Що стоїть у кінці речення? Спишіть речення.
- Прочитайте друге речення.
- Які слова записано з великої букви? Чому?
- Що стоїть у кінці речення? Спишіть речення.

6) Гра «Хто уважний?».

(З-поміж поданих букв слід знайти по дві однакові й закреслити їх; букви, що залишилися незакресленими, необхідно записати у рядку внизу й прочитати слово, яке утворилося, потім — намалювати те, що називає це слово.)

- Яке слово утворилося? (Песик.)
- Запишіть звукову схему до цього слова.
- У кого песик є вдома? Опишіть його.
- Намалюйте песика на плашці. За бажанням, придумайте йому кличку. Запишіть її. З якої букви потрібно написати її?

Фізкультхвилинка

Щось стомилась наша спинка
І затерпли пальці.
Встанем, друзі, на хвилинку.
Скачем на скакалці.
Присідаєм і встаємо,
Пальцям працю ми даємо:

В кулачок і з кулачка,
Щоб була рука гнучка.
Трохи шию розім'яли
І за парти посідали.

2. Стратегія «Входження в картину»

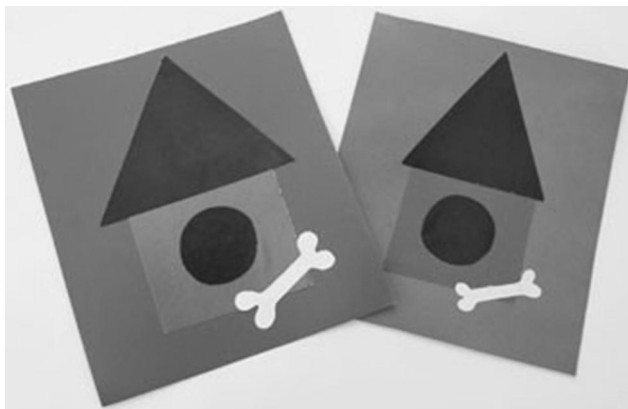
- Кого ви бачите на репродукції картини?
- Придумайте кличку песикові та ім'я хлопчикові, щоб вони починалися на букву «пе».
- Де відбуваються події? Чому ви так вважаєте?
- Коли відбуваються події?
- Який настрій у хлопчика? А в песика? З чого це видно?
- Чи можна сказати, що песик і хлопчик — друзі? Чому?
- Що вас вражає на цій картині? Чому?
- Якби поруч із песиком був ти, яким би ти був?
- Яку назву ви дали б репродукції цієї картини?

— Картину написав Дональд Золан, американський художник, який почав малювати з трьох років. Картина називається «Вірний друг».

3. Вправа «Будиночок для друга-песика»

- Кожному песикові необхідно житло. Чому?
- Як називається житло для собак?
- Ми спробуємо за допомогою геометричного матеріалу побудувати для песика будку.
- Які геометричні фігури є у вашому конверті?
- Побудуйте будиночок для песика.

(Самостійна робота учнів.)

Демонстрування робіт учнів.

4. Письмо для себе

Завдання: написати (намалювати) з теми «Якби я мав песика, то обов'язково...», або «У мене є песик. Я люблю його, тому що...».

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву ви навчилися писати сьогодні на уроці?
- Навіщо потрібно вчитися писати велику букву *П*?

2. Рефлексія

Вправа «Кольорова рефлексія»

(В учнів на партах — картки трьох кольорів.)

Картка зеленого кольору означає: я задоволений уроком; він був корисним для мене; я багато, з користю працював на уроці; я розумів усе, про що йшлося на уроці.

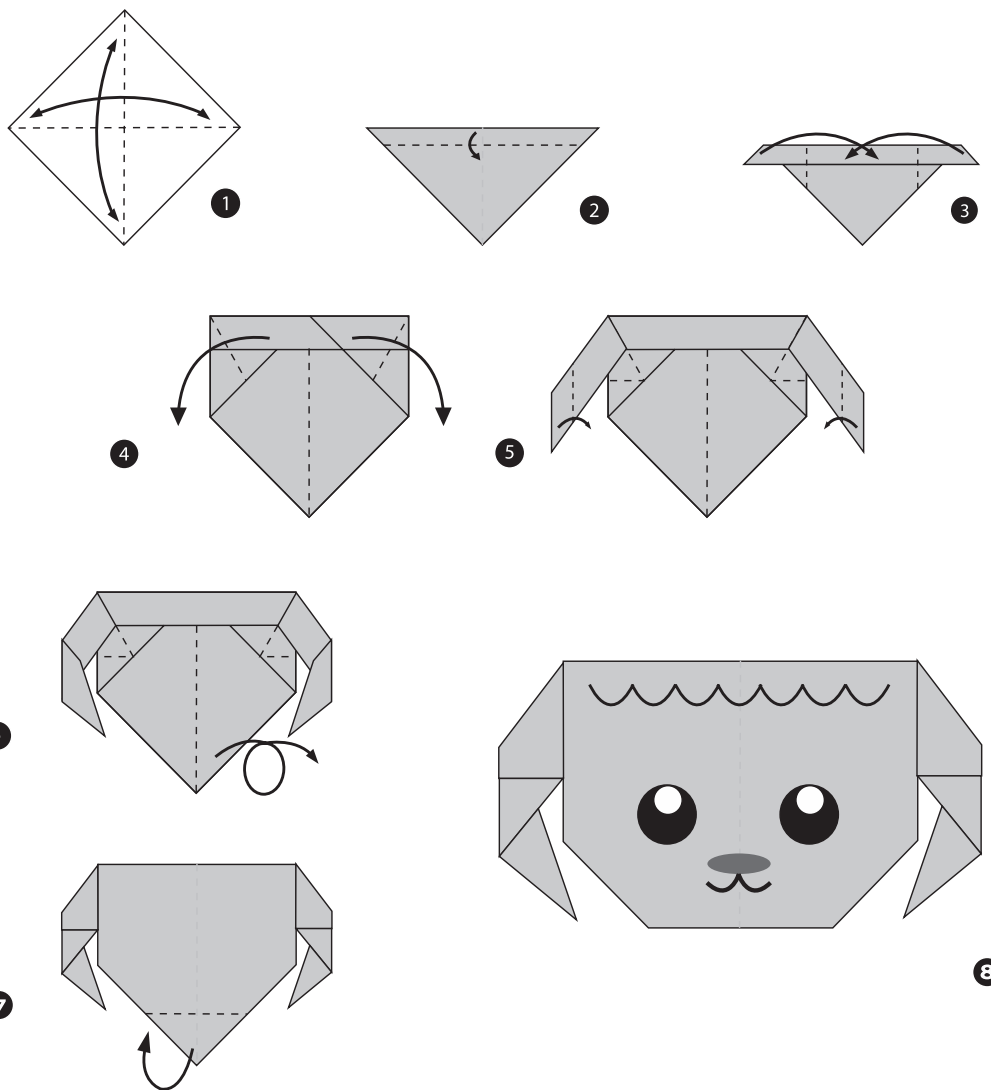
Картка жовтого кольору означає: урок був цікавим, здебільшого, корисним; я брав активну участь у ньому, зміг виконати багато завдань; під час уроку мені було досить комфортно.

Картка червоного кольору говорить: користі від уроку я отримав мало; розумів небагато з того, про що йшлося на ньому.

— Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

- Виготовити з кольорового паперу песика, придумати йому кличку.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 81. ЗВУКИ [p], [p']. МАЛА БУКВА p. ЧИТАННЯ СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ ЛІТЕРАМИ

Мета: ознайомити учнів з друкованою малою буквою *p*; навчити її друкувати; удосконалювати вміння робити звуковий аналіз слів; формувати навичку читання; розвивати вміння складати речення й розповіді за малюнками, розрізняти значення багатозначних слів; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальною, громадянською, природничу компетентності; виховувати старанність, інтерес до навчальної діяльності.

Обладнання: конверти із загадками; картка для стіни слів; індивідуальні картки для роботи над словниковими словами.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

2. Гра «Злови букву “пє”»

Учитель читає вірш, учні плескають у долоні, чуючи слово зі звуками [п], [п'].

Букву *П* почну вивчати,
Щоб навчитися читати!
Слів на «*Пе*» великий ряд:
перемога і парад,
прапор, право, полонина,
пів — до всього половина,
полуниця, пава, пір'я,

порт, папуга і подвір'я,
поле, пугач та пшениця,
постіль, посуд, паляниця,
парасоля, пальма, птаха,
перепілка, пух, папах.
Букву *П* не важко вчити,
якщо вірш цей повторити!

3. Робота в групах. Звуковий аналіз слів *поле, песик, павук, півник*

(Групи отримують у конвертах загадки. Завдання: записати звукову модель слова-відгадки.)

- Зимою біле,
Весною чорне,
Влітку зелене,
Восени стрижене. (*Поле.*)
- Лиш один у цілім світі,
«Восьминогий» плете сіті.
Ловить сітями комах,
А не рибок і не птах.
Завдає комахам мук —
Поїдає їх... (*павук.*)
- Він — не вершник, а зі шпорами,
Його одяг — з узорами.
Час він знає, як і люди,
Сам — не сторож, а всіх будить. (*Півень.*)
- Полюбляє він ковбаску,
І хазяйську любить ласку.
Дім він завжди захищає.
Як зовуть його, хто знає? (*Песик.*)

(Презентація роботи учнів.)

— Яким може бути звук [п]? (*Твердим та м'яким.*)

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою букваря (с. 82)

1) *Бесіда з малюнком.*

- Подивіться на малюнок. Хто знає, яка буква зображена?
- Кого зловили букви?
- Що ви знаєте про рака?
- Як називаються частини тіла, за які рака тягнуть букви?
- Як називаються передні кінцівки рака? (*Клешні.*)
- Чому рака брати до рук слід обережно?
- Хто з вас бачив живого рака? Де відбувалася така подія?
- Чи брали ви його до рук?

Інформація для вчителя. Цікаві факти про раків

- Забарвлення рака змінюється залежно від місцеперебування і властивостей води: від зеленувато-бурого до синьо-коричневого кольору.
- Рак широкопалій занесений до Червоної книги України.
- Завдовжки раки можуть вирости до 20 см. Рак живе в річках і озерах. Головна умова для його існування — чиста вода. У забруднених місцях рак не може жити і гине. Удень раки ховаються в своїх укриттях: у норах, під камінням, у корінні дерев, а вночі виходять годуватися.
- М'ясо раків білого кольору і має приємний, ніжний смак.
- У Фінляндії регулярно влаштовують свята, присвячені ракам, а в Швеції кожної другої середи серпня на честь частування раками відбувається святковий пікнік.
- На Русі раки завжди були дуже популярними. У салаті «Олів'є» за рецептом кінця XIX століття мало бути 25 відварених раків.

2) Звуковий аналіз слова «рак».

3) Артикуляційна вправа. Розучування вірша А. Камінчука «Рак».

РАК

Рак, рак,
Неборак.
Ходить він
Таки не так!

Там, де брід,
Де очерет —
Ходить задом
Наперед!

2. Повідомлення теми уроку

— На письмі звук [р] позначається буквою «ер». Сьогодні на уроці ми будемо вчитися писати малу друковану букву «ер», читати склади, слова із нею.

3. Робота в зошиті. Друкування букви «ер»

- У повітрі (здійснюючи рух за напрямком стрілочок);
- у клітинках;
- друкування складів та слів із буквою р.

4. Робота із синельними паличками. Побудова букви «ер»

Фізкультхвилинка

(Діти за вчителем виконують рухи відповідно до віршованих рядків.)

Виліз з річки задом рак,
Не повернеться ніяк!
Рака хвиля розвертає,
Ніби в жмурки з раком грає.

Крутить рака на всі боки,
Навела на нього вроки...
І не знає бідний рак,
Повернутись йому як!

5. Порівняння перших звуків у словах *рак* та *рік*

РАК

РІК

— Запишіть звукові схеми слів: *рак* — *рік*.

6. Продовження роботи за сторінкою букваря (с. 82)

1) Робота за малюнком.

— Розгляньте малюнки. Чим займається буква «ер» на першому малюнку? (Буква «ер» зустрілася з равликом.) Виконаймо звуковий аналіз слова *равлик*.

— Що робить буква на іншому малюнку? (Буква «ер» сидить у кріслі.)

— Виконаймо звуковий аналіз слова *крісло*.

— Чим займається буква «ер» на третьому малюнку? (Буква «ер» дивиться на календар.)

— Виконаймо звуковий аналіз слова *календар*.

— Чи однаково звучав звук [р] у названих словах? Чому?

2) Читання слів із буквою «ер».

- Читання складів, виділених синім кольором;
 - визначення твердого чи м'якого звука;
 - читання слів з опорою на прочитані склади (спочатку в стовпчиках зверху вниз і знизу вгору, потім по рядках — 1-й рядок, 2-й, 3-й, 4-й і навпаки — з нижнього до верхнього).
- Оберіть слово, що вам найбільше сподобалося, та складіть з ним речення.

3) Закріплення навичок читання.

- Робота над чистомовкою.
- Вправління у читанні слів з вивченими буквами.
- Робота в парі: читання діалогу.
- Бесіда.
 - Кого ловили хлопчики?
 - Чим діти ловили раків?
 - Якими були раки?

Фізкультхвилинка для пальчиків

Лікарю наш Айболить,
В мене пальчик вже болить.
Щоб змогла я знов писати,

Треба пальчик розім'яти.
Один, два, три, чотири, п'ять,
Буду знову я писать.

— До кого звернувся хлопчик за допомогою? (До лікаря.)

— Де в цьому слові чуємо звук, що вивчаємо? Який він: твердий чи м'який?

4) Словникова робота. Розміщення слова «кран» на стіні слів.

- Робота за малюнком (с. 83).
 - Назвіть предмети, зображені на малюнках.
 - Яку функцію виконує кран, зображений на лівому малюнку?
 - А на правому?
 - Отже, працюють вони по-різному, а називаються однаково.
 - Яке слово заховалося у схемі?
 - До нашої стіни слів розміщуємо ще одну табличку.

- Робота за карткою.
Допиши слово *кран* у речення.

Відкрию _____, помію

_____ буде новий

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву вивчали на уроці?
- Які звуки вона позначає?

2. Повторне читання складів із буквою «ер» у закритій та відкритій позиціях

3. Гра «Назви слово»

Завдання: дібрати слова з буквою «ер»; вимовити звук, який вона позначає; визначити — твердий він чи м'який.

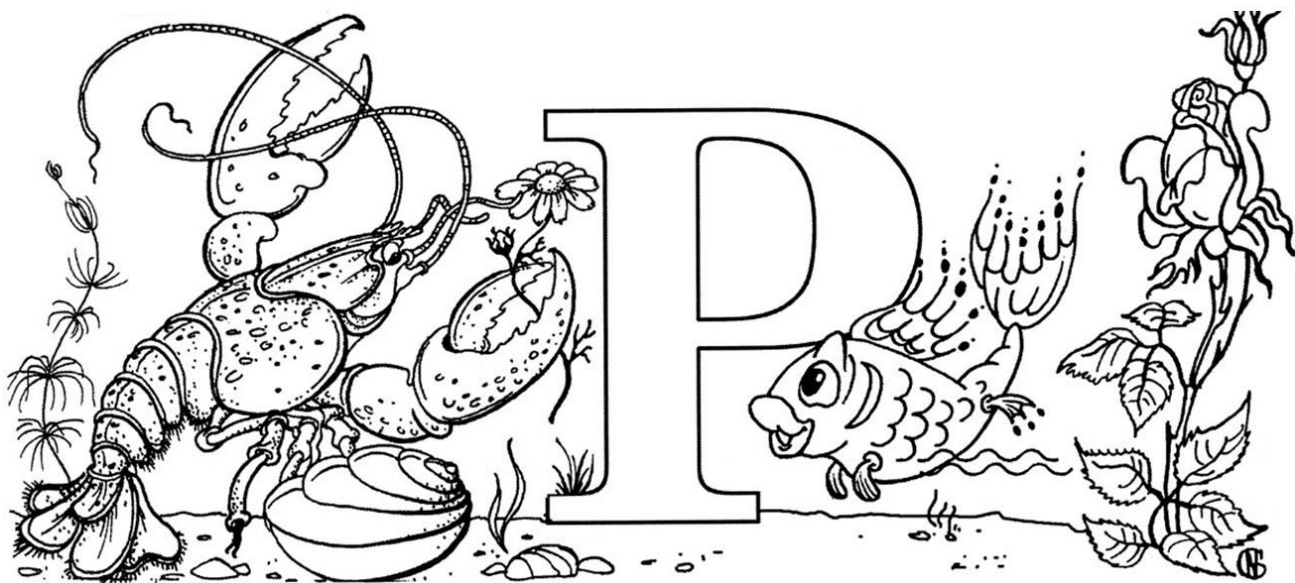
4. Рефлексія «Сонце світить на...» (вправу проводять у колі)

Учитель промовляє фразу «Сонце світить на...». Учень, ім'я якого було названо, повинен одним реченням сказати, що йому сподобалося під час уроку, що нового він дізнався чи навпаки повторив. Далі той, хто відповідав, продовжує гру, промовляючи: «Сонце світить на...», називаючи ім'я наступного учня, і т. ін. (Учасники вправи можуть висловлюватися за бажанням.)

— Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

- Визначити предмети, у назвах яких є буква «ер». Розфарбувати.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 82. НАПИСАННЯ МАЛОЇ БУКВИ *p*, СКЛАДІВ, СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ БУКВАМИ

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою *p*; навчити писати її; формувати вміння читати й писати склади та слова з буквою *p*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення; розвивати спостережливість, уміння аналізувати, порівнювати, розрізняти значення багатозначних слів, розповідати за малюнком; виховувати старанність, охайність.

Обладнання: картки для групової та парної роботи.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Ось дзвінок сигнал нам дав,
Працювати час настав.

Тож і ми часу не гаймо,
Урок наш розпочинаймо.

2. Мовленнєва розминка. Робота над скоромовкою

Мурлика муркоче —
Морозива хоче.

Муркоче руденький —
Замерзнеш, дуренький.

— Який звук ми чули найчастіше?

— Пригадайте з уроку читання, якою буквою позначається звук [p].

— Сьогодні на уроці письма ми навчимося писати малу букву «ер», склади та слова з нею.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою зошита (с. 47)

1) Робота за малюнком.

— Кого ви бачите на малюнку?

— Як ви гадаєте, де можуть знаходитися такі великі равлик та рак? Чому на них можуть спокійно залазити діти? (Діти знаходяться на ігровому майданчику, равлик і рак виготовлені з бетону.)

— Чим зайняті діти? (Вони граються.)

— Чи доводилося вам гратися на таких майданчиках? Якщо так, то де?

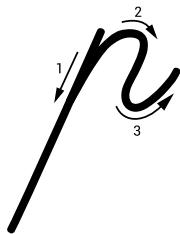
— Чи цікаво дітям на таких ігрових майданчиках? Чому?

— Доберіть за малюнком слова з буквою «ер». (Равлик, рак, ріжки.)

— Вимовте перший звук у кожному слові.

— Який він: твердий чи м'який? Обґрунтуйте власну думку.

2) Поелементний аналіз рукописної букви «p».

- Розглядання букви на сторінці зошита;
- пошук елементів букви на малюнку;
- письмо елементів букви по контуру.

3) Демонстрування зразка написання вчителем. Письмо малої букви «p» у робочому рядку сітки зошита.

4) Читання складів та слів, поданих у зошиті, їхнє написання.

ру руки

— Прочитайте склад, а тепер — слово. Назвіть перший звук. Який він: твердий чи м'який? Запишіть.

ер перерва

— Прочитайте склад і слово в наступному рядку. Де чуємо звук [р]? Який він: твердий чи м'який? Запишіть.

р равлик

— Назвіть букву та прочитайте слово в третьому рядку. Назвіть перший звук. Який він: твердий чи м'який? Запишіть.

— Прочитайте слова у четвертому рядку. У якому слові звук [р] буде м'яким? (*Рік.*)

5) Письмо слів: «рак», «рік», «урок».

Фізкультхвилинка «Веселі звірята»

— Веселі звірята запрошують вас відпочити. А чи є в назві фізкультхвилинки слова з буквою «ер»?

Звірі в лісі проживають
І роботу також мають.
Тож виходять на полянку
І зарядку роблять зранку.
Встали й ми побіля парт.
Встали всі: — Мерщій на старт.
Лапки вгору, лапки вниз,
Землі-матінці вклонись.

Сонцю руки простягни,
До проміння поверни.
А тепер прогнімо спини
І замремо на хвилину.
Розігнулись, пострибали,
Потім трішки політали
І за парти посідали.

2. Продовження роботи у зошиті

1) Списування речень.

— Прочитайте перше речення. У якому слові чуємо вивчений звук? (*Урок.*)

— Який звук: твердий чи м'який?

— Назвіть перше слово у реченні. З якої букви будемо його писати?

— Що ставимо в кінці речення?

— Спишіть речення.

— Прочитайте друге речення. У якому слові чуємо вивчений звук? (*В обох. Скоро перерва.*)

— У зазначених словах звуки тверді чи м'які?

— Назвіть перше слово у реченні. З якої букви будемо його писати?

— Що ставимо в кінці речення?

— Спишіть речення.

2) Гра «Впізнай малюнок».

— Розгляньте малюнки. Розкажіть, що зображено на першому малюнку, а що — на другому.

— Що спільного між цими предметами? (*Назва.*)

— Які ще предмети називають таким словом? (*Ручка для письма, ручка в малій дитини.*)

— Намалюйте на плашці предмет, що вам подобається більше.

— Складіть речення з цим словом, щоб у кожному воно мало різне значення. (*Наприклад: Тато прикрутив до дверей нову ручку. У сумочки була довга ручка. Ми вчимося писати ручкою.*)

— Розфарбуйте малюнки.

3) Пальчикова гімнастика «Равлик».

Тицяє ріжками равлик —

(*Великий палець правої руки притримує середній і безіменний; вказівний і мізинець — прями.*)

Замкнена в саду хвіртка.

(*Тицяє «ріжками» в долоню лівої руки.*)

Відчини скоріше хвіртку,

(*Ліва рука «відчиняє» хвіртку.*)

Пропусти додому равлика.

(*Права рука «проповзає».*)

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Гра із синельними паличками

— Яку букву ви навчилися писати сьогодні на уроці?

— Викладіть цю букву з пухнастої палички.

— Викладіть із паличок предмет, у назві якого буква «ер» позначатиме твердий звук [р], а потім — слова зі звуком [р'].

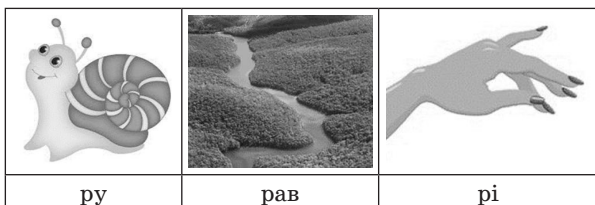
2. Гра «З'єднай перший склад слова та малюнок». Робота в групах

1) Об'єднання в групи за порами року.

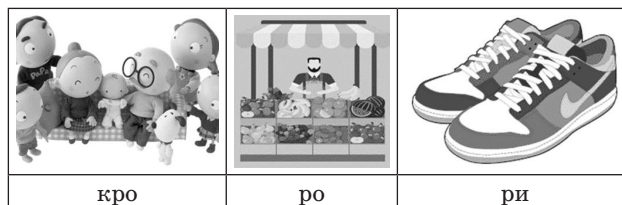
2) Робота в групах.

(Картки можуть бути розрізаними, учні поєднують перший склад із малюнком; або картки роздруковані, учні з'єднують склад із малюнком за допомогою стрілочок.)

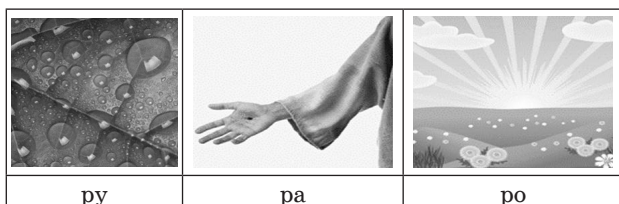
Завдання для групи «Зима»

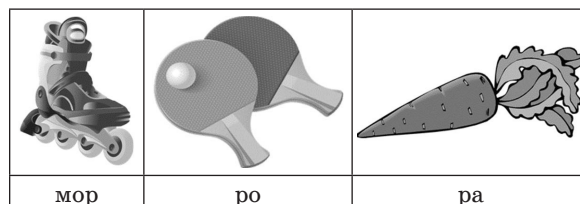
Завдання для групи «Літо»

Завдання для групи «Весна»

Завдання для групи «Осінь»

3. Гра «Склади схему до слова». Робота в парах

зебра	риба	ріка

4. Рефлексія

Вправа «Кольорова рефлексія»

(В учнів на партах — картки трьох кольорів.)

Картка зеленого кольору означає: я задоволений уроком; він був корисним для мене; я багато, з користю працював на уроці; я розумів усе, про що йшлося на уроці.

Картка жовтого кольору означає: урок був цікавим, здебільшого, корисним; я брав активну участь у ньому; зміг виконати багато завдань; під час уроку мені було досить комфортно.

Картка червоного кольору означає: користі від уроку я отримав мало; розумів небагато з того, про що йшлося на ньому.

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 83. ВЕЛИКА БУКВА Р. ЧИТАННЯ СЛІВ, РЕЧЕНЬ І ТЕКСТУ З ВИВЧЕНИМИ ЛІТЕРАМИ. РОБОТА З ДИТЯЧОЮ КНИЖКОЮ

Мета: ознайомити учнів з великою друкованою буквою Р; навчити друкувати іі; закріплювати вміння друкувати вивчені літери, писати слухові диктанти; формувати навичку читання, уміння добирати заголовки до прочитаного тексту; розвивати вміння розповідати за малюнком і про події з власного життя; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну та здоров'язбережувальну; виховувати інтерес до дитячих книжок, спортивних занять, любов до тварин.

Обладнання: м'яка іграшка крокодил; картки зі словами для визначення складів у слові; прищіпки; табличка зі словом *красиво*; контейнер з манною крупою; цеглинки LEGO; розмальовки для проведення рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Форма проведення: урок-гра.

Освітні галузі: мовно-літературна, математична, соціальна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

2. Мовленнєва розминка «Щоб ротик був слухняним»

Подібні три брата:
Кіндрат — на Панкрата,

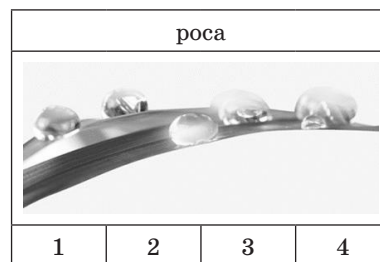
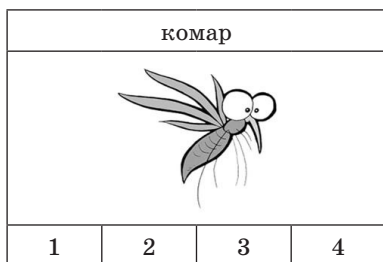
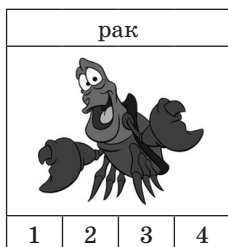
Панкрат — на Марата,
Марат — на Кіндрата.

— Який звук під час промовляння скоромовки ви чули найчастіше?

— Пригадайте, яким може бути звук [р]?

3. Завдання 1. Гра «Порахуй склади» (гра з прищіпками)

(Для роботи необхідні два комплекти карток: для вчителя — демонстраційний (або використання слайдів презентації) та для дітей — меншого розміру. Під час демонстрації вчитель або учень читає слово, діти самостійно визначають кількість складів у ньому, чіпляють прищіпку на число внизу картки, що відповідає кількості складів у слові. Учні піднімають картку вгору, учитель перевіряє правильність виконаного завдання.)

— Що поєднує всі опрацьовані слова? (У всіх словах міститься буква «р».)

4. Завдання 2. Гра «Слово в слові». Робота в групах

— Утворіть із букв слова *красиво* нові слова. Умова: у кожному слові повинна бути буква «р».
(Рак, рис, сир, роса, коса.)

Презентація роботи груп.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Завдання 3. Попрацюй за букварем! Робота за сторінкою букваря (с. 84)

1) Робота за малюнком.

- Кого ви бачите на малюнку?
- Чим зайняті діти?
- Який у них настрій? Чому ви так вважаєте?
- Хто з вас уміє кататися на роликах?
- Чи важко було навчитися?
- З ким ви любите кататися?
- Яким видом спорту полюбляють займатися інші учні класу? Розкажіть.
- Придумайте імена на букву *Р* дітям, зображеним на малюнку.
- Придумайте на букву *Р* кличку песикові.
- Пригадайте, з якої букви пишуться імена та клички тварин. (*Із великої.*)
- Як ви гадаєте, це правило слід запам'ятати нашому гостеві? Чому?
- Чи є імена та прізвища в учнів нашого класу, що починалися б на букву «ер»?

2) Завдання 4. Пиши-читай. Аналіз будови малої та великої букви «ер».

3) Письмо великої друкованої літери «Р».

- У повітрі;
- у контейнері з манною крупою;
- друкування у клітинках.

4) Читання складів та слів у клітинках, їхнє друкування за поданими зразками.

5) Вправа «Читаємо з Читалочкою». Читання складів та слів (зверху вниз, потім знизу вгору).

- Чому всі слова надруковано з великої букви?
- Прочитайте імена дівчаток.
- А тепер прочитайте імена хлопчиків.
- Скільки імен дівчаток ми прочитали? А скільки імен хлопчиків?
- Яких імен більше?
- Скільки всього імен прочитано?

Фізкультхвилинка

2. Продовження роботи за букварем (с. 84)

1) Читання, спускаючись з гірки.

- Повільно ланцюжком;
- індивідуально та хором;
- прискорюючи темп.

2) Завдання 5. Слуховий диктант.

Завдання: за допомогою цеглинок LEGO учні сигналізують, яку букву писати — велику чи малу (*велика буква — цеглинка жовтого кольору, мала буква — цеглинка зеленого кольору*).

Орієнтовні слова: Рая, розумний, рухатися, Україна, Петрик, конверт, Віра, просити, Рекс, мудрий, Людмила, Руслан, однаковий, радісний.

3) Завдання 6. Гра «Читай за стрілочками» (с. 85).

(Діти утворюють слова, з'єднуючи стрілочками склади і букви.)

- Які слова утворилися? Що вони означають?
- Складіть із ними речення.

4) Вправляння в читанні слів з вивченими буквами.

5) Завдання 7. «Читай-відповідай!». Робота над текстом.

- Пропедевтична робота: слово *вирушили*, виділення букви *ш*.
 - Хто з вас вже знає букву «ша»?
 - Прочитаймо разом слово *вирушили*.

- Читання тексту учнями ланцюжком.
- Бесіда за змістом тексту.
 - Хто вирушив на ринок?
 - Коли це відбувалося?
 - Які овочі мама купила на суп?
 - Що купили Вірі? Роману? А Русланові?
 - Куди поклали всі покупки?
 - Який заголовок ви дібрали б до цього тексту?
 - Назвіть імена дітей, які починаються на вивчену букву. З якої букви слід їх писати?

3. Завдання 8. «Будь здоровий!». Фізкультхвилинка (використання 2-х цеглинок конструктора LEGO)

(Учні утворюють коло, перед кожною дитиною є 2 з'єднані цеглинки LEGO синього та червоного кольору.)

— Уважно слухайте та виконуйте команди:

- станьте попереду цеглинок;
- порухуйте, скільки цеглинок у вас;
- станьте позаду цеглинок;
- станьте праворуч від цеглинок;
- станьте ліворуч від цеглинок;
- візьміть цеглинки до рук;
- підніміть їх угору;
- опустіть руки;
- об'єднайтеся в групи по 4 та складіть крокодила із тих цеглинок, що у вас є.

4. Робота з дитячою книжкою

(Учитель самостійно обирає книжки чи книжку, за якими проведе цей етап уроку.)

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву вивчали на уроці?
- Навіщо потрібно вміти друкувати велику букву? (Щоб записувати імена, прізвища, клички тварин, назви країн, перше слово в реченні.)

2. Гра «Добери слово»

Умова: дібрати слова, що пишуться з великої букви Р.

3. Рефлексія «Повітряна кулька для крокодила»

(У дітей — розмальовки крокодила з повітряною кулькою.)

- Розфарбуйте кульку зеленим кольором, якщо ви задоволені уроком, він був корисним для вас.
- Розфарбуйте кульку жовтим кольором, якщо урок був цікавим, здебільшого, корисним, ви брали активну участь у ньому, змогли виконати багато завдань.
- Розфарбуйте кульку червоним кольором, якщо користі від уроку ви отримали мало, зрозуміли небагато з того, про що йшлося на ньому.
- Подивіться, скільки красивих кульок з'явилося в нашому класі!

(Учитель демонструє декілька справжніх повітряних кульок, на одній із них написано кличку крокодила — Рем.)

- На одній із кульок щось написано. Хто прочитає? (Хтось із учнів читає слово.)
- Що це за слово, як ви вважаєте? Так, це кличка нашого крокодила. Його звать Рем. Як ми запишемо його кличку?
- Молодці, ви допомогли нашому новому другові та виконали гарно всі завдання!
- Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 84. НАПИСАННЯ ВЕЛИКОЇ БУКВИ Р. ПИСЬМО СКЛАДІВ, СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ БУКВАМИ. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ (Посуд)

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою Р; навчити писати її; формувати вміння писати склади і слова з великою буквою Р; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення, вести діалог, складати розповідь за малюнком; розвивати спостережливість; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну та здоров'язбережувальну компетентності; виховувати охайність, прагнення до чистоти, бажання допомагати дорослим у домашніх справах.

Обладнання: картки для роботи в групах; контейнери із манною крупою; фотографії міст Рим та Рівне; малюнки із зображенням каструлі.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Пролунав уже дзвінок,
Починається урок.
Приготуйте без мороки
Все, що треба до уроку.

Книжку, зошит, ручку, олівці.
Приготувались?
Молодці!

2. Робота над чистомовкою

Ра-ра-ра — дуже рада дівтора.
Арк-арк-арк — ми поїдем в зоопарк.
Ро-ро-ро — доберемось на метро.
Ру-ру-ру — в зоопарку кенгуру.

Ру-ру-ру — рие кріт собі нору.
Ру-ру-ру — заєць обдира кору.
Ра-ра-ра — закінчилася в нас гра.

- Який звук чули найчастіше?
- Яких тварин діти зустріли в зоопарку?
- Хто з вас був у зоопарку? Які тварини вам сподобалися? Чому?
- З якою тваринкою ви познайомилися на уроці читання?
- Як звали крокодила?

3. Робота в групах. Гра «Відшукай слова»

(Учні об'єднуються у три групи.)

Завдання: з'єднати склади так, щоб утворилися слова; дібрати до слова малюнок.

Ро І

на

ман

ри

Рек Ві

сик

ра

- Назвіть слова, що утворилися.
- Які це слова? (Це імена дітей та кличка собаки.)
- З якої букви напишемо ці слова? (З великої.)

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою зошита (с. 48)

1) Бесіда за малюнком.

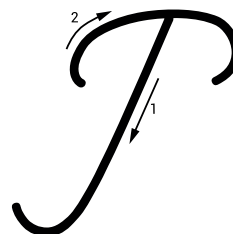
- Кого ви бачите на малюнку?
- Де знаходяться діти?
- Чим вони зайняті?
- А де ви відпочивали цього року? Поділіться спогадами.
- Придумайте дітям, які знаходяться у воді, імена на букву Р.
- Що потрібно пам'ятати, аби правильно писати ці імена? (Знати, що імена пишуться з великої букви, і вміти писати велику букву «Р».)
- Сьогодні на уроці ми будемо вчитися писати велику букву Р, склади та слова з нею.

2) Аналіз елементів, з якої складається велика рукописна буква «Р». Розглядання її зразка на плашці вгорі сторінки.

3) Письмо елементів на малюнку олівцем (спочатку перший елемент, а потім — другий).

4) Письмо великої рукописної літери «Р».

- У контейнері з манною крупкою;
- у повітрі;
- у робочих рядках зошита.

5) Вправляння в письмі.

- Письмо складів та слів з великою буквою Р (звернути увагу на поєднання букв у словах).
 - Чи знайомі вам слова Рим і Рівне?
 - Що вони означають? (Назви міст.)
 - З якої букви пишемо?

- Списування речення.
 - Прочитайте перше речення.
 - Хто відпочиває на морі?
 - З якої букви запишемо імена дітей?
 - Що поставимо у кінці речення?
 - Спишіть речення.
 - Прочитайте друге речення.
 - Де відпочивала Ірина? (У Римі.)
 - Місто Рим — столиця Італії, має свою багатовікову історію. Дуже цікаве місто з пам'ятками архітектури, справжній музей просто неба. Приваблює туристів з усіх куточків світу.
 - Які слова в реченні писатимемо з великої букви? Чому?
 - Спишіть речення.

Фізкультхвилинка «Весела прогулянка»

— Демонструйте те, що я скажу.

Ми в зоопарку...

Ви — маленькі тигренята, які щойно прокинулися. Тож потягніться, випустіть кігтики...

— А зараз тягніться вгору, як жирафи...

— Пострибайте, як кенгуру, щоб стати спритними та сильними...

— Уявіть, що перед нами — машина часу... Нас перенесено до Рима... Ми обережно, зацікавлено крокуємо вулицями Рима...

— А на клумбах Рівного дуже багато квітів. Присідаємо, нюхаємо їх...

— Сідаємо у літак... Ми — пілоти, які сидять за його штурвалом. Полетіли...

— Ми вдома... Ось наш клас... Сідаємо за парти, щоб здобувати знання.

2. Продовження роботи за сторінкою зошита

Робота за малюнком

— Роздивіться малюнок. Як ви гадаєте, чому від букви «ер» відходять стрілочки до малюнків? (Бо в назвах зображених на малюнках предметів є буква «ер».)

— Чому стрілочку проведено до аркуша паперу? (Бо там слід намалювати предмет, у назві якого також є буква «ер».)

— Доберіть слова — назви транспорту, у яких є буква «ер». (Катер, моторолер, ракета та ін.)

— Намалюйте один із названих предметів простим олівцем на плашці.

— Складіть речення за власним малюнком.

3. Розвиток зв'язного мовлення за темою «Посуд» (с. 49)

1) Відгадування загадок.

• Сама не їм,
А всіх годую. (Ложка.)

• Наче паровоз гуде,
Шумить, гуде, і пара йде.
Смачний заварює нам чай.
Хто ж він такий? От відгадай! (Чайник.)

• Біля тулуба два вуха,
А голови немає. (Каструля.)

• Буваю глибока, буваю мілка,
Буваю велика, буваю мала,
То борщику, то кашки повна. (Тарілка.)

— Яким одним словом об'єднати всі слова-відгадки? (Посуд.)

2) Робота за малюнками.

Гра «У гості до Домовичка»

— Розгляньте уважно малюнок.

— Назвіть предмети, зображені на столі. Для чого вони призначені?

— А що стоїть на плиті? Для чого призначені ці предмети?

— Хто побачив, як нашкодив Домовичок? (Каструлю поставив на стіл поруч із посудом для чаю, а тарілку поставив на плиту.)

— Поясніть, чому каструля і миска не можуть стояти там, де намальовані.

Гра «Поясни настрій»

— Розгляньте наступний малюнок.

— Який настрій посуду на першому малюнку?

— Як ви гадаєте, чому цей посуд задоволений, веселий? (Бо чистий, акуратно складений.)

— Який настрій посуду на іншому малюнку?

— Чому посуд має поганий настрій? (Тому, що він брудний лежить у раковині.)

— Яким чином можна поліпшити настрій нашій посуді?

Пальчикова гімнастика «Помічник»

Посуд миє наш Антошка.

(Потирати долоні один від одного.)

Миє вилку, чашку, ложку.

(Розгинати пальці з кулачка, починаючи з мізинця.)

Вимив блюде і склянку.

І закрити міцніше кран.

(Імітувати рух кистю руки.)

3) Робота в парах «Розкажи...».

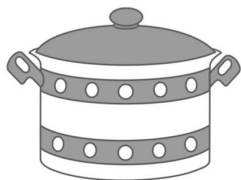
Учні повинні розказати одне одному, чи миють вони посуд удома, як часто це роблять, як реагують на це дорослі члени сім'ї.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву ви навчилися писати сьогодні на уроці?
- Навіщо потрібно вчитися писати велику букву Р? (Щоб записувати імена, прізвища, клички тварин, назви країн, перше слово в реченні.)
- Назвіть слова, що починаються з великої букви Р.

2. Рефлексія «Чарівна каструля»

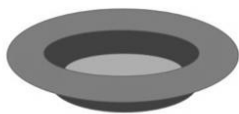
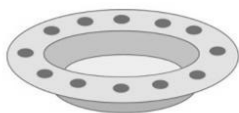
- Нанесіть на каструлю візерунок зеленим кольором, якщо ви задоволені уроком, він був корисним для вас.
- Жовтим кольором — якщо урок був цікавим, корисним, ви брали активну участь у ньому, змогли виконати багато завдань.

- Нанесіть на каструлі візерунок червоним кольором, якщо користі від уроку ви отримали мало.
- Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

ДИДАКТИЧНА ГРА «РОЗСТАВ ЧАШКИ НА БЛЮДЦЯ»

- Доберіть до кожного блюдця чашку і ложечку з однаковим візерунком.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 85. ЗВУКИ [т], [т']. МАЛА БУКВА *т*. ЧИТАННЯ СЛІВ, СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ ЛІТЕРАМИ

Мета: ознайомити учнів з друкованою малою буквою *т*; навчити друкувати її; удосконалювати вміння робити звуковий аналіз слів; формувати навичку читання; розвивати вміння складати речення й розповіді за малюнками; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну та здоров'язбережувальну; виховувати старанність, інтерес до навчальної діяльності.

Обладнання: картка для розміщення на стіні слів; індивідуальні сигнальні картки трьох кольорів (*сині, жовті, червоні*); картки із зображенням ромашки для проведення рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Пролунав дзвінок,
Починається урок.
Наші вушка на маківці.

Очі ширше відкриваємо,
Слухаємо і запам'ятовуємо.
Ні хвилини не втрачаємо.

2. Робота над скоромовкою

1) Читання скоромовки вчителем.

Варка варила вареника,
Василь взяв вареника.

Варка — Василя варехою.
Василь — Варку вареником.

2) Словникова робота.

— Чи знаєте ви, що таке вареха? (*Вареха — ополоник.*)

3) Розміщення слова на стіні слів.

4) Промовляння скоромовки учнями за вчителем у різному темпі (*повільно, у середньому темпі, швидко*).

5) Бесіда.

— Який звук чули найчастіше?

— Які імена дітей зустріли?

— Як пишуться імена в текстах? (*З великої букви.*)

3. Гра «Будь уважним!». Робота із сигнальними картками

У кожного учня — картки трьох кольорів. Колір відповідає позиції звука: синій — на початку слова, жовтий — у середині, червоний — у кінці. Учитель вимовляє слово, учень підіймає відповідну картку.

Орієнтовні слова: орел, рубає, комар, кролик, бар, ріпка, огірок, капуста, морква, роса.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Робота за букварем (с. 86)

1) Робота за малюнком.

— Розгляньте малюнок. Що роблять букви?

- Як ви гадаєте, яке свято може бути в них? (*День народження.*)
- Складіть невеличку казку про те, як буква святкувала свій день народження.
- Плесніть у долоні ті учні, хто святкує день народження восени.
- Тупніть ногою ті учні, у кого день народження взимку.
- Підведіться ті, хто відзначає день народження навесні.
- Покружляйте ті, у кого день народження влітку.
- Розкажіть про ваш день народження.
- Що найбільше чекає кожен іменинник? (*Торт.*)
- Який торт вам більше подобається?

2) **Звуковий аналіз слова «торт».**

3) **Артикуляційна вправа. Вимова та аналіз звука [т].**

(Учні повинні з'ясувати, що під час вимовляння звука видихуване повітря натрапляє на перешкоди, отже, цей звук приголосний.)

4) **Ознайомлення з буквою «т».**

- Демонстрування друкованої букви *т*;
- аналіз елементів, із якої складається літера «те»;
- викладання букви із пухнастого дроту;
- друкування букви «те» (*у повітрі, у клітинках зошита*) та слів із нею.

5) **Робота в групах. Робота за малюнками.**

- **Завдання:** скласти речення про те, що робить буква «те» на малюнках.

1-ша група — 1-й малюнок. (*Буква «те» тримає тарілку.*)

2-га група — 2-й малюнок. (*Буква «те» взяла молоток.*)

3-тя група — 3-й малюнок. (*Буква «те» стоїть на мосту.*)

- **Звуковий аналіз слів.**

1-ша група — слово *тарілка*;

2-га група — слово *молоток*;

3-тя група — слово *міст*.

Фізкультхвилинка

Що ж, мабуть, прийшла пора
Трохи відпочити,
Я вас хочу на зарядку,
Друзі, запросити.

Руки вгору піднімаєм,
Швидко вниз їх опускаєм.
Нахил вправо, нахил вліво —
Повторімо знову вміло.

6) **Вправа «Угості до Читалочки». Вправлення в читанні слів з буквою «те».**

- Читання виділених синім кольором складів;
- визначення твердих та м'яких звуків, що позначає буква «те»;
- читання слів із вивченими складами (*спочатку в стовпчиках зверху вниз і знизу вгору, потім по рядах — 1-й рядок, 2-й, 3-й, 4-й і навпаки — з нижнього до верхнього*);
- складання речень із прочитаними словами.

7) **Артикуляційна гра «Разом із Щебетунчиком» (с. 87).**

Робота над чистомовкою (*діти читають спочатку повільно, а потім — прискорюючи темп читання*).

8) **Читання словосполучень та складання речень із ними.**

Завдання: прочитавши кожне словосполучення, учні мають сказати, чи доводилось їм виконувати таку дію. Якщо так, то в клітинці поруч ставлять галочку, якщо ні, то залишають клітинку порожньою.

Фізкультхвилинка. Кінезіологічні вправи

- Вправа «Вухо — ніс».

Лівою рукою взятися за кінчик носа, а правою рукою — за ліве вуха. Одночасно відпустити вуха і ніс, плеснути в долоні, потім змінити положення рук «з точністю до навпаки».

- Вправа «Кочерга».

Підняту стопу вивернути всередину і 8 разів хитнути нею вперед і назад. Виконати ті самі рухи другою ногою.

9) Вправляння в читанні слів із вивченими буквами. Вправа «Спускаємося з гірки».

- Читання повільно ланцюжком;
- індивідуально;
- хором;
- прискорюючи темп.

10) Робота за малюнками.

- Кого ви бачите на малюнках? (*Ластівка і листівка.*)
- Яку букву пропущено під першим малюнком? (*Букву «а».*)
- А яку — під другим? (*Букву «и».*)
- Чи може одна буква змінити значення слова?
- Складіть речення з кожним зі слів.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву вивчали на уроці?
- Які звуки вона позначає?

2. Гра «Хто краще?»

Читання складів із буквою «те» — закритих (*ат, от, ут, ит, іт, ет*) і відкритих (*склади-злиття: «та», «то», «те», «ти», «ту», «ті»*).

3. Гра «Питання для уважних»

- Перед якою буквою літера «те» позначає м'який звук? (*Перед буквою «і».*)

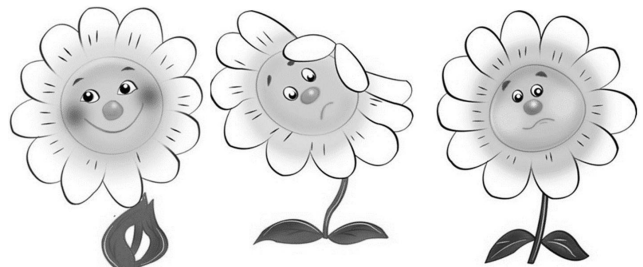
4. Рефлексія. Вправа «Ромашка»

(*Перед кожним учнем на парті — 3 ромашки.*)

— Оберіть собі квітку, що відповідатиме вашій активності на уроці, вашій старанності та уважності.

А тепер підніміть і покажіть мені:

- ромашка з посмішкою — сподобався урок;
- куточки ротика вниз — урок не сподобався;
- пряма лінія — не визначився.

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 86. НАПИСАННЯ МАЛОЇ БУКВИ *m*, СКЛАДІВ, СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ БУКВАМИ

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою *m*, навчити писати її; формувати вміння читати й писати склади та слова з буквою *m*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну та здоров'язбережувальну, математичну грамотність; розвивати вміння розповідати за малюнком; виховувати інтерес до казок, лялькового театру.

Обладнання: картка для розміщення на стіні слів; аркуші для складання «асоціативного куща»; малюнки до обговорення правил поведінки в театрі; картки до гри «Лото».

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна, мистецька, математична.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Затихнув гомін.
В залі згасло світло,

І, враз заповнивши всі чуття,
Розсунулась завіса...

— Як ви гадаєте, де ми повинні зараз опинитися? Хто здогадався?

— Так, у театрі.

2. Гра «Ввічливі слова»

Театр відкривається!
До початку все готово!

Квитки пропонуються
За ввічливе слово.

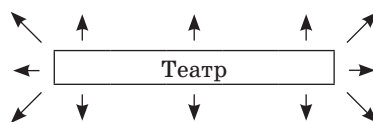
(Учні називають увічливі слова.)

— А що ви знаєте про театр?

3. Складання «асоціативного куща» за темою «Театр»

1) Об'єднання в групи.

2) Робота в групах.

(Білет, сцена, актор, гример, афіша, костюмер, оркестр, декоратор, ляльковий театр, маска, глядач, зала тощо.)

4. Вправа «Незакінчене речення»

— Продовжте речення: «Люди ходять до театру, бо...». (Учні висловлюють власні думки.)

5. Обговорення правил поведінки в театрі

— Чи знаєте ви, як необхідно поводитися у театрі?

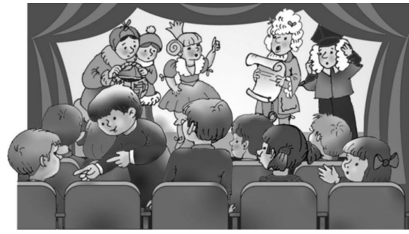
ПРИЧЕПУРІТЬСЯ

До театру вбратись стильно
Чи костюм вдягнуть спортивний?
Ні секунди не вагайтесь!
Як на свято одягайтесь!
А дублянки, куртки, пальта
В гардеробі залишайте!

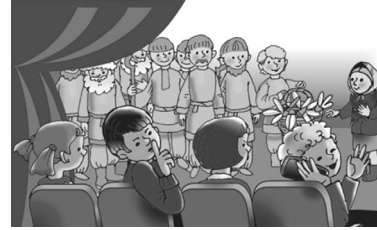
ПРИХОДЬТЕ ВЧАСНО

Почалася вже вистава,
І на сцені так цікаво...
Та спізнився якийсь дивак
І товчється по ногах!
Так затамте, театрали:
Третій дзвоник — всі до зали!

ВИМКНІТЬ ТЕЛЕФОНИ

Подих всі затамували...
Раптом звуки залунали:
«Дзень-дзелень» і «тра-ля-ля»!
— От халепа! Звідкіля?
— Хтось не вимкнув телефон!
— Ой, здається мій рингтон...

НЕ БАЗКАЙТЕ

— У принцеси сукня гарна!
— Це ж актриса легендарна!
Є про що поговорити,
Але просять поруч діти:
— Тсс! Помовч, не розмовляй,
До антракту почекай!

АПЛОДУЙТЕ

От і все. Кінець вистави,
Оплески і крики «Браво!».
Та нечемно поспішати,
Слід акторів привітати.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Бесіда за малюнком у зошиті (с. 50)

- Де знаходяться діти? (У ляльковому театрі.)
- Що вони роблять?
- Як ви гадаєте, яку виставу вони переглядають? Доведіть власну думку.
- Що відбувається на сцені?
- Чи були ви в ляльковому театрі? Яку виставу переглядали? Чи сподобалося вам у театрі?

2. Відгадування загадок. Визначення позиції букви «те» у словах-відгадках

- У театрі грає ролі:
Нині — вчителя у школі,
Завтра буде інша роль —
То бідняк він, то король. (Актор.)
- Всі костюми доглядає
Та артистів одягає.
Доберуть й перуку
Золоті ці руки! (Костюмер.)

— Доберіть за малюнком інші слова з буквою «те», визначте місце звука [т] у цих словах. (Театр, вистава.)

3. Доповнення стіни слів новими словами («театр», «репертуар», «сценарій», «сценарист», «режисер», «звукооператор», «постановка»)

Гра «Лото»

Учитель роздає учням картки із зображенням цифр (або ж порожні аркуші 5×5 см).

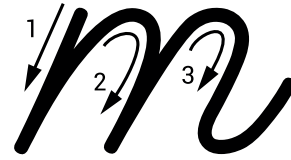
Завдання: вибрати на стіні слів будь-яке слово з теми, порахувати кількість букв у ньому, знайти картку з відповідним числом на означення кількості букв (або ж записати число фломастером самостійно) та прикріпити під словом.

- Яке слово найдовше? Чому?
- Яке найкоротше? Чому?
- На скільки букв найдовше слово відрізняється від найкоротшого?
- У яких словах ми чуємо звук [т]?
- Сьогодні на уроці письма ми навчимося писати букву «те», склади та слова з нею.

4. Аналіз елементів та зображення рукописної букви *t*

5. Письмо елементів рукописної букви *t*

- Пошук елементів на малюнку;
- письмо елементів букви олівцем (спочатку знаходять і наводять перший елемент, другий, третій, потім — з'єднання першого й другого елементів, першого й третього елементів і, насамкінець, — зображення цілої букви «т»).

6. Письмо малої букви *t* в робочому рядку сітки зошита

Фізкультхвилинка

Ми по вулиці ідем,
Гарно всі себе ведем.
Ось і «зебра», зупинись.
Вліво, вправо подивись.
Вільно скрізь, машин нема.

Йду по «зебрі» прямо я.
До театру ми прийшли,
Тихо в залу всі зайшли,
Зайняли свої місця.
Почалась вистава ця.

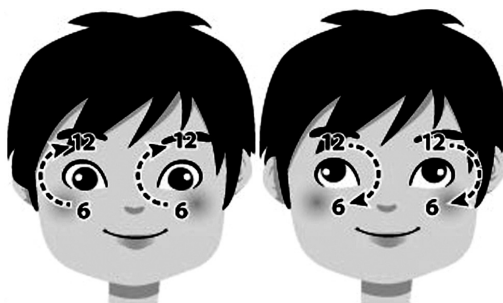
7. Письмо складів та слів з рукописною буквою *t*

- Читання складів та слів;
- аналіз типів з'єднань літер (верхнє, середнє і нижнє);
- письмо у повітрі;
- письмо в рядках зошита.

8. Списування речень

- Прочитайте перше речення. Що відбувається у театрі?
- Як пишемо перше слово в реченні?
- Що ставиться в кінці речення?
- Спишіть речення.
- Прочитайте друге речення. Ким є діти?
- Як пишемо перше слово в реченні?
- Що ставиться в кінці речення?
- Спишіть речення.

Фізкультхвилинка (гімнастика для очей)

9. Гра «Пригадай казки»

- Розгляньте малюнки. Персонажі яких казок на ньому зображені?
- Які казки та які персонажі подобаються вам найбільше? Чому?
- Намалюйте на плашці свого улюбленого персонажа з казки.
- Розфарбуйте малюнки кольоровими олівцями.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву ви навчилися писати сьогодні на уроці?
- Доберіть слова, у яких буква «те» позначає твердий звук [т].
- Доберіть слова зі звуком [т'].

2. Рефлексія. Гра-пантоміма «Маски настрою»

Діти повинні показати свій настрій за допомогою пантоміми.

— Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

- Розгляньте малюнок. Персонажів якої казки ви бачите на ньому?
- Виготуйте ляльки для пальчикового театру.
- Підготуйте виставу «Ріпка».

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 87. ВЕЛИКА БУКВА Т. ЧИТАННЯ СЛІВ, РЕЧЕНЬ І ТЕКСТУ З ВИВЧЕНИМИ ЛІТЕРАМИ

Мета: ознайомити учнів з великою друкованою буквою Т, навчити друкувати її; закріплювати вміння друкувати вивчені літери, писати слухові диктанти; формувати навичку читання, уміння добирати заголовок до прочитаного тексту; розвивати вміння розповідати за малюнком і про події з власного життя; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну та здоров'язбережувальну; виховувати інтерес до професій батьків.

Обладнання: картка для роботи в парах; прищіпки; малюнок із дітьми та квітами; аркуші для запису сенкану; синельні палички.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Вушка, прислухайтесь!
Очки, придивляйтесь!
Носику, глибше дихай!
Ротику, посміхнісь!

Спинки, розправляйтесь!
Ручки, піднімайтесь!
Нумо до роботи
Дружно всі взялись!

2. Бесіда

- Яку букву вивчали на попередніх уроках? (Букву «т».)
- Які звуки вона може позначати?

3. Гра «Знайди слова на букву т». Робота в парах

- Причепіть прищіпку до малюнка, на якому зображено предмет, у назві якого є буква «те».
- Скільки таких слів?
- Залиште прищіпки на тих малюнках, на яких зображено предмет, у назві яких буква «те» знаходиться в середині слова.
- Скільки таких слів?

4. Гра «Відшукай квітку»

— Сьогодні на нашому уроці буде багато гостей. Зустрічайте братика Тарасика й сестричку Тамару. Їм необхідна допомога. Тарасикові слід вибрати квітку, назва якої починається на твердий звук [т], а Тамарі — на м'який [т'].

- Складіть речення зі словами — назвами квітів.
- Як ви гадаєте, для кого діти підготували квіти?

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою букваря (с. 88–89)

1) *Бесіда за малюнком.*

- Кого ви бачите на малюнку?
- Чим займаються діти з татом?
- Який настрій у всіх?
- Хто з вас уміє грати в теніс? Коли навчилися це робити? З ким любите грати?
- Яким спортом любляють займатися інші діти?
- Придумайте на букву «те» імена дітям і татові, зображеним на малюнку.
- З якої букви пишуться імена? (*З великої.*)
- Коли використовують велику букву?

2) *Аналіз елементів букви «Т».*

- Порівняння написання друкованих великої та малої букв *Тт*.
- Утворення букв із синельних паличок.

3) *Письмо друкованої великої букви «Т».*

4) *Читання слів із буквою «Т» у клітинках та додрукування їх за поданими зразками.*

5) *Гра «Разом із Читалочкою».*

- Читання слів, розташованих у двох верхніх стовпчиках — зверху вниз, потім знизу вгору;
- читання імен дівчаток, а потім — хлопчиків;
- читання слів у трьох стовпчиках зі спостереженням, як утворилось кожне друге слово в стовпчику (*від першого*);
- читання речення.

Фізкультхвилинка

Слухати ми перестали
І тепер всі дружно встали.
Будем ми відпочивати,
Нумо вправи починати!
Руки вгору, руки вниз,
І легесенько прогнись.

Покрутились, повертілись,
На хвилинку зупинились.
Пострибали, пострибали.
Раз — присіли, другий — встали.
Всі за парти посідали,
Вчитись знову ми почали.

2. Слуховий диктант

Учні друкують тільки першу букву з кожного слова (*велику чи малу*).

Орієнтовні слова: Тамара, Тетянка, трактор, ранок, Віктор, квіти, Мурка, сміливий, мороз, ворона, теніс, Руслан.

3. Гра «З'єднай правильно»

Діти читають спочатку частини речень у стовпчику ліворуч, потім — ті, що знаходяться праворуч; з'єднують обидві частини речення.

4. Робота над текстом

- Читання тексту вчителем.
- Читання тексту учнями ланцюжком по реченню.
- Бесіда.
 - У кого тато був таксистом?
 - А у кого тренером?
 - У кого — трактористом?
 - Яким одним словом можна об'єднати слова *таксист*, *тренер*, *тракторист*? (Професії.)
 - Доберіть заголовки до тексту.

5. Робота в групах. Складання сенкану за темою «Професії»

1) Об'єднання в групи «Таксист», «Тренер», «Тракторист».

2) Робота в групах.

Варіанти сенканів

Таксист. Уважний, охайний. Везе, ремонтує, кермує. Доставить швидко до місця. Професіонал!	
Тренер. Спритний, творчий. Навчає, розвиває, мотивує. Організовує заняття учнів класу. Перемога!	
Тракторист. Брудний, веселий. Перевозить, ремонтує, сіє. Важко працює у полі. Трудівник!	

3) Презентація роботи груп.

Фізкультхвилинка

Щось стомилась наша спинка
І затерпи пальці.
Встанем, друзі, на хвилинку.
Скачем на скакалці.
Присідаєм і встаємо,
Пальцям працю ми даємо:
В кулачок і з кулачка,
Щоб була рука гнучка.
Трохи шию розім'яли
І за парти посідали.

УРОК 88. НАПИСАННЯ ВЕЛИКОЇ БУКВИ Т. ПИСЬМО СКЛАДІВ, СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ БУКВАМИ

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою Т, навчити писати її; формувати вміння писати склади і слова з великою буквою Т; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення, складати розповідь за малюнком; розвивати спостережливість; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну та здоров'язбережувальну; виховувати інтерес до походів.

Обладнання: картка для розміщення на стіні слів; аркуші для складання «асоціативного куща»; конверт з картою походу; контейнери із манною крупою; зразок написання букви Т; медалі «Юний турист».

Тип уроку: комбінований урок.

Форма проведення: урок-мандрівка.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

2. Повідомлення вчителя

— Сьогодні вранці під дверима нашого класу я помітила конверт, на якому було написано «Запрошуємо у туристичний похід». Що таке туристичний похід?

— Так, туристичний похід — спланована подорож організованої групи туристів, з використанням активних форм пересування за визначеним маршрутом, під час проходження якого можливе подолання природних перешкод: перевалів, порогів, печер тощо різних категорій та ступенів складності. (На стіні слів вивішують табличку «похід».)

- Чи хотілося б вам стати туристами і піти у похід?
- А хто вже ходив у похід з батьками чи друзями? Які враження залишилися?
- Отже, вирушаємо нашою дружньою командою за маршрутом, що є у конверті.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Гра «Пригадай!»

— Щоб вирушити в дорогу, необхідно пригадати, яку букву вивчили попереднього уроку? Які звуки вона позначає?

— Відгадайте загадки.

- Є комп'ютерний, письмовий,
Однотонний, кольоровий.
Ми за ним навчаємось,
Пишемо і граємось. (Стил.)
- Купили новеньке,
Таке собі кругленьке,
Качають у руках,
А воно все у дірках. (Сито.)

Робота в парах. Звуковий аналіз слів-відгадок

— Молодці! Якщо ми вирішили стати туристами, слід обміркувати, що візьмемо з собою в похід.

2. Мандрівка маршрутом

1) 1-ша зупинка маршруту «Збори».

— Що необхідно мати кожному туристові в поході?

- Довго теплим бути в ньому каві, чаю запашному.
У мандрівці та поході стане завжди у пригоді.
(Термос.)
- Під склом знаходиться,
На південь і північ дивиться.
Якщо з ним підеш,
Назад дорогу легко знайдеш. (Компас.)
- Маю я меридіани, паралелі, океани,
І міста, й країни, й ріки,
Захід, північ, південь, схід,
Що ж таке я? Назовіть. (Карта.)
- На привалі юнаки поскидали рюкзаки,
І з маленької торбинки змайстрували
вмить хатинку. (Намет.)

— Які ще речі можуть стати у пригоді в поході?

— Молодці, юні туристи, вирушаємо у путь!

Діти за вчителем промовляють вірш.

- Хто крокує з рюкзаком?
- Ми, туристи!
- Хто з нудьгою не знайомий?
- Ми, туристи!
- Нас вперед ведуть...
- Дороги!
- Наш девіз...
- «Завжди вперед!»

2) 2-га зупинка маршруту «Турист — це...».

Складання «асоціативного куца»

— Якими повинні бути туристи? (Сильними, витривалими, веселими, розумними, допитливими, спостережливими.)

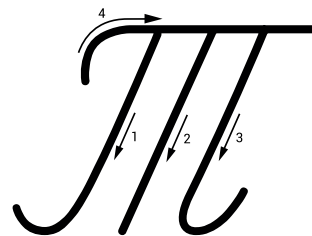
— Чи легко бути в поході одному? З ким краще мандрувати? (Із друзями.)

— Пропоную подружитися з однією родиною, яка теж любить ходити у походи.

3) 3-тя зупинка маршруту «Нові друзі». Робота за сторінкою зошита (с. 51).

- Бесіда за малюнком.
 - Кого ви бачите на малюнку? (Сім'ю.)
 - З кого складається ця родина?
 - Хто є вірним другом сім'ї?
 - Куди вирушила ця сім'я?
 - Яке спорядження взяла сім'я в дорогу?
 - Придумайте на букву «те» імена членам сім'ї та кличку собаці.
 - Що потрібно знати, аби правильно записати ці слова? (Знати, що імена й клички пишуться з великої букви, і вміти писати велику букву «Т».)
 - Сьогодні під час походу ми навчимося писати велику букву Т, склади та слова з нею.

- Письмо елементів великої букви *T*.
— Розгляньте зразок великої рукописної букви *T* на плашці вгорі сторінки. З яких елементів складається ця буква?
— Знайдіть ці елементи на малюнку і наведіть олівцем — спочатку перший елемент, потім — другий і третій.

4) 4-та зупинка маршруту «Відпочинок у горах».

Фізкультхвилинка

Раз-два — піднімається гора.
Три, чотири — це круті гірські схили.
П'ять, шість — це орли дивний танець завели.
Сім, вісім — це смерічки похилилися до річки.
Дев'ять, десять — це вода з водоспаду витіка.

5) 5-та зупинка маршруту «Вчуся нового».

- Письмо великої рукописної літери *T*:
у повітрі;
у контейнері з манною крупою;
у робочих рядках зошита.
- Письмо складів і слів із великою буквою *T*
- Списування речень
— Прочитайте перше речення. Як звуть хлопчика? (*Толик.*)
— Як напишемо ім'я дитини? (*З великої букви.*)
— Що є у Толика? (*Ракетки.*)
— У яку гру можна грати ракетками?
— Як пишеться перше слово в реченні? (*З великої букви.*)
— Що ставиться в кінці речення? (*Крапка.*)
— Запишіть речення.
— Прочитайте друге речення.
— Що є у дітей? (*Ролики.*)
— Скільки слів у реченні? (*3.*)
— Як пишеться перше слово в реченні? (*З великої букви.*)
— Що ставиться в кінці речення? (*Крапка.*)
— Запишіть друге речення.

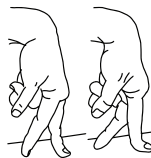

6) 6-та точка маршруту «Привал».

Пальчикова гімнастика

Пройди «ніжками» по доріжці спочатку повільно, потім — швидше.

Дощик з неба копотить.
Хто боїться, той біжить.
Де ти, сонечко? Ти де?
Хто за хмаркою знайде?

7) 7-ма точка маршруту «Спортивна». Робота за малюнком.

- Розгляньте малюнок унизу сторінки.
- Назвіть спортивний інвентар, зображений на малюнках.
- Скажіть, Навіщо він призначений?
- Який ще спортивний інвентар вам відомий? (*Ковзани, м'яч, скакалка, шахи тощо.*)
- Намалюйте один із названих предметів на плашці.
- Складіть речення за цим малюнком.
- Розфарбуйте малюнки кольоровими олівцями.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

— Любі друзі, із поверненням до дому з тривалого походу!

— Яку букву навчилися писати під час походу?

— Навіщо вона потрібна? *(Щоб записувати імена, прізвища, клички тварин, назви країн, перше слово в реченні.)*

— Назвіть слова, що починаються з великої букви Т.

— Ви — молодці! Тому кожен заслуговує на медаль — «Юний турист». *(Учитель вручає медалі дітям.)*

2. Рефлексія

— Якщо тобі сподобалося працювати на уроці, усе зрозуміло, — розмалюй біле коло медалі зеленим кольором.

— Якщо виникали утруднення, але в тебе все вийшло, ти все зрозумів, — жовтим кольором.

— Якщо тобі важко було зрозуміти тему уроку — червоним кольором.

— Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

- Склади пазл. Яка буква утворилася? Розфарбуй.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 89. ЗВУКИ [д], [д']. МАЛА БУКВА д. ЧИТАННЯ СКЛАДІВ, СЛІВ, РЕЧЕНЬ І ТЕКСТУ З ВИВЧЕНИМИ ЛІТЕРАМИ

Мета: ознайомити учнів із друкованою малою буквою д, навчити друкувати її; удосконалювати вміння робити звуковий аналіз слів; формувати навичку читання, уміння добирати заголовок до тексту, правильно вимовляти дзвінкий звук [д] у кінці складу і слова; розвивати вміння складати речення й розповіді за малюнками; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну та здоров'язбережувальну, природничу компетентності; виховувати старанність, турботливе ставлення до навколишнього середовища.

Обладнання: цеглинки LEGO; картка для роботи в парах; таблички зі словами для розміщення на стіні слів; синельні палички; плакат із намальованим деревом; листочки зеленого, жовтого, червоного кольорів.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

2. Гра «Так — ні»

Умова гри: якщо твердження правильне — підняти вгору зелену цеглинку, якщо неправильне — червону.

- Перше слово в реченні пишеться з маленької букви.
- Деякі імена та прізвища пишуться з великої букви.
- Усі імена та прізвища пишуться з великої букви.
- Клички тварин завжди пишуться з великої букви.
- У кінці речення ставиться крапка.

3. Гра «З'єднай малюнок із ім'ям». Робота в парах

			
- о - о́ - о	- о - о́ -	= о́ - о	- о́ - о -
Тіна	Тамара	Толик	Тимур

— З'єднайте малюнок із ім'ям дитини, користуючись схемою слова.

— Чим захоплюється Тіна? Поясніть власну думку. (*Тіна захоплюється малюванням, вона тримає пензлик.*)

— Куди ідуть Толик і Тамара? Чому ви так вважаєте? (*Діти ідуть до школи, у них рюкзаки.*)

— Що у вільний час подобається робити Тимурові? (*Тимур полюбляє рибалити.*)

— Чим схожі всі імена, записані на картці? (*Усі починаються на букву «те».*)

— З якої букви запишемо імена дітей? (*З великої.*)

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за букварем (с. 90)

1) Бесіда за малюнком.

— Хто зображений на малюнку?

- Чи впізнали ви букви, що ведуть дитину за руки?
- Чому саме букви «де» ведуть дитину? (Бо слово «дитина» починається на цю букву.)
- Розгляньте дитину, опишіть її. (Мала, з білявим волоссям, у синіх повзунках, із соскою в роті та іграшкою в руці.)
- Як ви вважаєте, це дівчинка чи хлопчик? (Напевно, хлопчик, бо повзунки синього кольору.)
- Зверніть увагу на малу персоніфіковану букву. Вона — дівчинка чи хлопчик? Чому ви так вважаєте?

2) Звуковий аналіз слова «дитина».

- Побудова звукової моделі;
- порівняння зі схемою, запропонованою під малюнком;
- виділення першого звука у слові *дитина*;
- спостереження за його вимовою.

3) Ознайомлення з малою друкованою буквою «де».

- Аналіз елементів, з яких складається літера «де»;
- друкування букви у повітрі;
- друкування букви у зошиті.

4) Гра «На що схожа буква “де”?» (робота із синельними паличками).

— На що схожа буква «де»?

Матеріал для вчителя

КВАРТИРНЕ ПИТАННЯ

Буква «Де», неначе дім...
 Захотіли жити в нім
 Пес Дружок та кішка Діна
 Й Дикобраз — цей неодмінно;
 Дятел-красень та Дельфін —
 З моря випірнув аж він;
 Та й Ведмідь прийде... Прийде,
 Бо у нього аж дві «де»!..

5) Читання, друкування та звуковий аналіз слів «діти» і «дім».

Фізкультхвилинка

Всі піднесли руки — раз!
 На носках стоїть весь клас,
 Два присіли, руки вниз,
 На сусіда подивись.
 Раз! — і вгору,
 Два! — і вниз,
 На сусіда подивись.

Будем дружно ми вставати,
 Щоб ногам роботу дати.
 Раз — присіли, два — піднялись.
 Хай мужніє ваше тіло.
 Хто старався присідати,
 Може вже відпочивати.

2. Продовження роботи за букварем

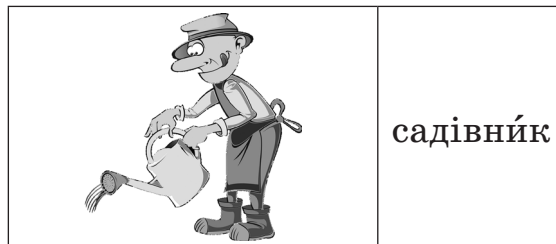
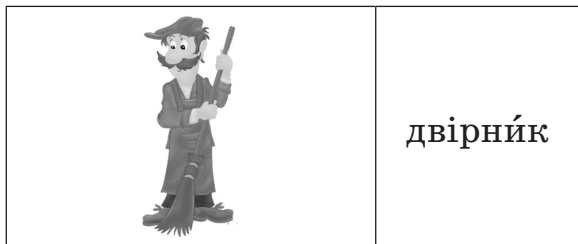
1) Гра «Що роблять букви?» (робота в групах).

- **Завдання:** скласти речення про те, що робить буква «ен» на малюнках;
1-ша група — 1-й малюнок. (Буква «де» сидить на дивані.)
2-га група — 2-й малюнок. (Буква «де» несе відро.)
3-тя група — 3-й малюнок. (Буква «де» їде на велосипеді.)
 (Після виконання роботи — презентація групи.)
- Звуковий аналіз слів.
1-ша група — слово *диван*;
2-га група — слово *відро*;
3-тя група — слово *велосипед*.

2) Читання складів та слів із літерою «де».

3) Словникова робота (с. 91).

- Бесіда.
— Розгляньте малюнки, прочитайте слова, що допоможуть вам пояснити, як утворилися назви професій. (Слово «двірник» утворилося від слова «двір», а слово «садівник» — від слова «сад».)

- Розміщення слів на стіні слів.
- Складання речень з вивченими словами.

4) Робота над текстом.

- Читання тексту вчителем.
- Бесіда.
— Що робили дорослі та діти у дворі?
— Коли вони висаджували дерева?
— Що висаджували хлопчики?
— Кому допомагала дівчинка?
- Повторне читання ланцюжком по реченню.

Фізкультхвилинка

Сильний вітер до землі
Гне дерева молоді,
А вони ростуть, міцніють
Вгору тягнуться, радіють.

(Присідають.)
(Підводяться.)
(Встають навшипиньки, руки тягнуть угору.)

- Читання за абзацами з елементами бесіди.
— Прочитаймо перший абзац.
— Ким працює тато Данилка?
— Куди він радив садити липи і клени? А тополі?
— Читаймо другий абзац.
— Скільки дерев посадив Дмитрик? Які дерева то були?
— Які дерева посадив Данилко?
— Що робив Дениско?
— Читаймо третій абзац.
— Що робили Дарина і мама?
— Яким тепер буде двір?
— Доберіть до тексту заголовки.
— Чи ростуть біля ваших будинків дерева? Які?
— Чи доводилося вам щось садити?
— Як ви можете турбуватися про красу й чистоту своїх дворів? (Підтримувати чистоту, не ламати дерев і кущів, не зривати квітів тощо.)

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву вивчали на уроці?
- Які звуки вона позначає? (Звуки [d] і [d'].)
- Що ви знаєте про ці звуки? (Вони приголосні, перший твердий, а другий — м'який.)
- Перед якою буквою літера «де» позначає м'який звук? (Перед буквою «і».)

2. Гра «Хто більше?» (робота в групах)

Завдання: дібрати по 2 слова з буквою «де»; вимовити звук, що вона позначає; визначити — твердий він чи м'який.

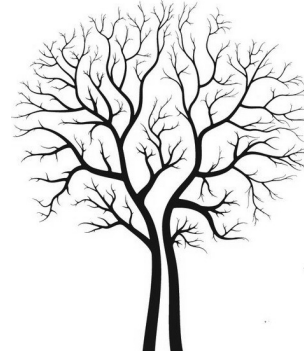
3. Рефлексія. Вправа «Дерево зростання»

(Для проведення вправи потрібно підготувати плакат, на якому зображено дерево, листочки зеленого, жовтого та червоного кольорів.)

Зелені листочки — урок пройшов корисно, все зрозуміли, активно працювали.

Жовті листочки — працювали досить непогано, більшість udało зроби.

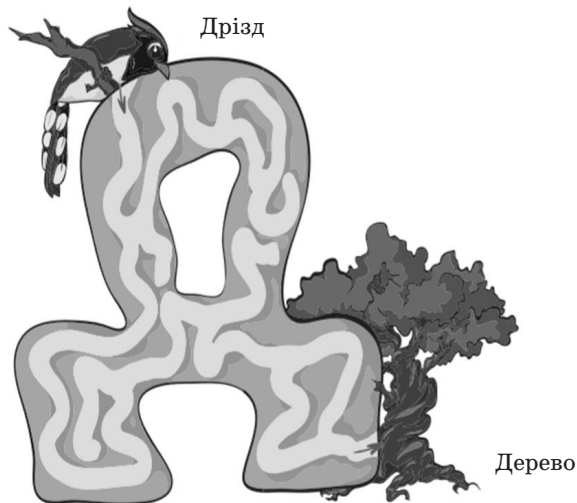
Червоний листочок — урок невдалий, багато незрозумілого.

— Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

- Прочитай, який птах хоче дістатися дерева. Скільки букв «де» в назві птаха? Допоможи йому знайти шлях до дерева.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 90. НАПИСАННЯ МАЛОЇ БУКВИ *д*, СКЛАДІВ, СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ БУКВАМИ

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою *д*; навчити писати *ії*; формувати вміння читати й писати склади та слова з буквою *д*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення; розвивати вміння розповідати за малюнком; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну та здоров'язбережувальну, природничу компетентності; виховувати інтерес до тварин, бажання піклуватися про них.

Обладнання: жолуді; контейнери з манною крупою; аркуші білого паперу; розмальовки жолудів.

Тип уроку: комбінований урок.

Форма проведення: уявна прогулянка до лісу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

2. Мовленнєва розминка

— Чи бували ви у лісі? Сьогодні добрий лісовичок запрошує вас прогулятися лісовою стежкою.

Готові?

— Ми у лісі. Надягаємо шапки-невидимки, щоб не сполохати лісових мешканців.

— Як же ліс розмовляє?

Вітерець у ліс: і ш-ш-ш,

(Діти повторюють за вчителем.)

Повзе вуж: с-с-с.

Прилетів жук: ж-ж-ж.

Заспівав комарик: з-з-з.

Пролетів птах: щух-щух-щух.

Запахав їжачок: пих-пих-пих.

— А ось і лісова галявина. А посеред галявини росте велетенське дерево.

- З жолудя він проростає,
В кроні сил чимало має.

Кабани плоди смакують,
Люди міць його цінують. *(Дуб.)*

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за малюнком у зошиті (с. 52)

— Яке дерево зображене на малюнку? Як ви гадаєте, дуб — молодий чи старий? Чому ви так уважаєте? Що ви знаєте про дуб?

— Чи впізнали ви пташку, зображену на малюнку?

— Що робить дятел?

— А в дубі є дупло. Хто знає, що це?

— Чи доводилося вам бачити живого дятла? Де саме і коли?

— Чи знаєте ви, яку користь приносить дятел?

Інформація для вчителя. Цікаві факти про дятла

- Цілий день працюю в гаї,
Я не цвяхи забиваю,
Діловито дзьобом б'ю.
Шкідників я дістаю. *(Дятел.)*

У природі існує близько 220 різновидів дятлів, головною відмінною рисою яких є спосіб добування їжі. Майже всі вони «кують» дерево до того, поки не з'явиться отвір, з якого можна поживитися чимось їстівним. Язик дятла — незамінне знаряддя для здобування їжі.

Найбільший вид з цього сімейства — королівський дятел. Його довжина сягає понад півметра. А ось карликовий дятел — найменша пташка. Він не виростає більше 8 см. Дятел за один прийом їжі може поглинути до 1000 мурах, але погано йому не стане.

У Північній Америці живе жолудевий дятел, дуже запасливий за своєю натурою. Так, готуючись до зими, він відкладає близько 400 жолудів, по одному в отворах різних дерев.

Звичайний дятел витрачає на створення свого житла зовсім небагато часу, максимум до двох тижнів. Але, є і такий представник, який по кілька років будує для себе комфортні умови перебування в природі — кокардовий дятел, що живе в південно-східній частині Америки. 1995 року ці милі пташки завдали непоправної шкоди НАСА. Вони зробили величезну кількість отворів у баку для пального шаттла Діскавері, тим самим відстрочили старт на найближчі пару місяців.

У природі дятли виконують важливу роль. З одного боку вони знищують багато шкідників дерев, причому саме недоступних птахам інших видів (*короїдів, пильщика, п'ядунів*), тому дятлів називають *санітарами лісу*. Але користь від них стає очевидною тільки в стиглих лісах, де багато старих, хворих дерев, що є розсадниками для шкідливих комах. У молодих посадках дерева не так заражені, тому тут дятли можуть іноді завдавати шкоди, роздбовуючи деревину. Велика кількість дупел не лише сприяє зараженню посадок паразитичними грибами, гнилизною, але і псує структуру деревини.

2. Складання сенкану про дятла. Робота в групах

Наприклад:

Дятел.

Гарний, строкатий.

Дістає, лікує, видовбує.

Дятел приносить користь лісу.

Лікар.

(Після завершення роботи — презентація груп.)

3. Робота над скоромовкою

Дятел дерево довбав.

Дощик дятла не дістав:

У дуплі у дятла дім.

Дятленяттам добре в нім.

— Чому дощик не дістав дятла?

— Які звуки найчастіше повторювались?

— Сьогодні на уроці ми навчимося писати букву «де», щоб записати ці слова.

Фізкультхвилинка

Дятел дзьобом дуб лікує

І дупло собі майструє.

«Раз, два, три, чотири, п'ять!» —

Час настав відпочивать.

Раз, два, три, чотири —

Ми у гай ходили,

Зайчика зустріли.

Зайчик прудко так стрибає,

Пташка весело літає,

Швидко лис десь пробіжить,

Їжачок в кущах сидить.

4. Аналіз елементів рукописної букви д

— Ми продовжуємо прогулянку лісом.

— Що це?! Бум-бум-бум! Та це ж жолуді падають з дуба.

— Що можна з них зробити? (*Поробки.*) А якщо жолуді залишаться в землі, то навесні з них виростуть молоді дубочки.

- Пропоную вам визначити елементи букви *д* та викласти їх на парті за допомогою жолудів.
- Визначення елементів букви *д*.
- Викладання елементів із жолудів.
- Наведення елементів у зошиті олівцем.

5. Письмо рукописної букви *д*

— У кожного з вас є чарівний жолудь — той, що вам подобається найбільше. Він допоможе вам упоратися з наступним завданням.

Письмо букви:

- у повітрі;
- у контейнері з манною крупою;
- у робочих рядках зошита.

6. Письмо складів і слів із рукописною буквою *д*

7. Списування речень

- Прочитайте перше речення.
- Скільки слів у ньому?
- Як пишеться перше слово в реченні? (*З великої букви.*)
- Що ставимо в кінці речення?
- Запишіть речення.

(Аналогічно опрацьовують 2-ге і 3-тє речення.)

Фізкультхвилинка з Лісовичком

Лісовичок Ох став на мох,
 Ручками помахав,
 Весело пострибав,
 Нахил вправо, нахил вліво —
 Можна братися до діла.
 Полічили до п'яти.
 (Діти повільно підіймають руки вгору.)
 Діткам треба підрости.
 (Потягуються, дивляться на кінчики пальців.)
 Буду в бубон довго бити,
 Дітки ж — слухати й лічити.
 Скільки бубон пробубнить,
 Стільки нахилів зробіть.
 Скільки покажу грибоків —
 Стільки зробіте стрибків.

8. Гра «Буква загубилась»

- Поки ми були на прогулянці, загубилася буква.
- Подивіться на малюнки внизу сторінки і назвіть букву, написану на зеленому кружечку. Поясніть, чому від неї відходять стрілочки до малюнків. (*Бо в назвах зображених на малюнках тварин є буква «де».*)
- Доберіть слова — назви тварин, у яких є буква «де». (*Ведмідь, динозавр, дикобраз.*)
- Зробіть звуковий аналіз слова *ведмідь*. Скільки звуків [д] у ньому? Які вони? (*Перший — твердий, інший — м'який.*)
- Намалюйте одну з цих тварин простим олівцем на плашці, а потім — розфарбуйте.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

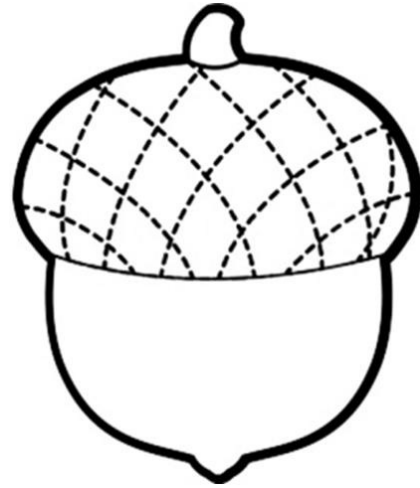
- Ось ми і повернулися з прогулянки до нашого рідного класу.
- Пригадайте, яку букву вчилися писати?
- Доберіть слова, в яких буква «де» позначає твердий звук [д]. А тепер — слова зі звуком [д'].

2. Рефлексія. Вправа «Чарівний жолудь від Лісовичка»

— Розфарбуйте шапочку жолудя зеленим кольором, якщо ви задоволені уроком, він був корисним для вас.

— Розфарбуйте шапочку жолудя жовтим кольором, якщо урок був цікавим, здебільшого, корисним, ви брали активну участь у ньому, змогли виконати багато завдань.

— Розфарбуйте шапочку жолудя червоним кольором, якщо користі від уроку ви отримали мало, зрозуміли небагато з того, про що йшлося на ньому.

— Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

- Розмалуй лише ті клітинки, у яких написано літеру «де», та уважно подивись, що утворилося.

с	в	д	д	д	р	н
к	о	д	л	д	у	к
у	р	д	о	д	в	л
ь	в	д	в	д	а	з
ж	ш	д	а	д	о	т
ь	д	д	д	д	д	з
і	д	в	в	в	д	л

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 91. ВЕЛИКА БУКВА Д. ЧИТАННЯ СКЛАДІВ, СЛІВ, РЕЧЕНЬ І ТЕКСТУ З ВИВЧЕНИМИ ЛІТЕРАМИ

Мета: ознайомити учнів з великою друкованою буквою *Д*; навчити друкувати її; закріплювати вміння друкувати вивчені літери, писати слухові диктанти; формувати навичку читання, уміння добирати заголовки до прочитаного тексту; розвивати вміння розповідати за малюнком і про події з власного життя; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну та здоров'язбережувальну, мистецьку компетентності; виховувати інтерес до навчання.

Обладнання: картка для роботи в парах; картка з буквеним текстом для гри; цеглинки LEGO; репродукція картини Романа Федосенка «Мрійники»; картки із зображенням катера для рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна, мистецька.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

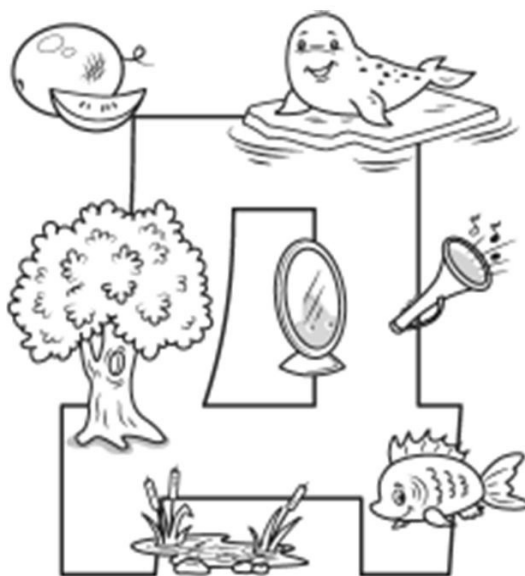
1. Організація класу

2. Бесіда

- Яку букву вивчили попередньому уроку?
- Які звуки позначає буква «де»?

3. Гра «Знайди помилку». Робота в парах

— Розгляньте малюнки. Які предмети зайві? Чому? (Зайві слова «тюлень», «рогоз», «риба». У них немає букви «де».)

4. Гра «Хованки». Робота в парах

- Серед буквеного тексту заховались слова. Знайдіть їх та підкресліть олівцем.

РОДОВОДЯТЕЛПРОДРІЗДРОДОВОСЛІДРОПОНОМДИВАН

КАПОРДІМЛАЛДІТИ

- Виконайте звуковий аналіз слова (на вибір).

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за букварем (с. 92)

1) Бесіда за малюнком.

- Куди прийшли діти з дідусем?
- Якої пори року це відбувається?
- Яка річка за розміром? Який берег?
- Хто з вас бував біля річки? Як вона називається? Чому до річки дітям потрібно ходити тільки з дорослими?
- Придумайте на букву «де» імена дітям і дідусеві, зображеним на малюнку.
- Пригадайте, з якої букви пишуться імена. (З великої.)
- У яких ще випадках використовують велику букву?

2) *Порівняння великої друкованої букви «Д» із малою буквою.*

3) *Друкування великої друкованої літери «Д».*

- У повітрі;
- у клітинках зошита.

4) *Вправа «Читаю з Читалочкою». Читання складів та слів із буквою «Д».*

5) *Бесіда.*

— Чому слова *Десна, Дніпро* записано з великої букви? (*Це назви річок.*)

— Дніпро і Дністер — це найбільші річки нашої держави. Вони довгі, широкі та дуже красиві.

— Прочитаймо речення про ці річки, спускаючись з гірки.

6) *Читання речень. Вправа «З гірки» (повільно ланцюжком, потім індивідуально та хором, прискорюючи темп).*

Фізкультхвилинка

Раз, два! — всі присіли.
Потім вгору підлетіли.
Три, чотири! — нахилились,
Із струмочка гарно вмилась.
П'ять! Шість! — всі веселі.

Крутимось на каруселі.
Сім, вісім! — в потяг сіли,
Ніжками затупотіли.
Дев'ять, десять! — відпочили,
І за парти дружно сіли.

2. Продовження роботи за букварем (с. 93)

1) *Вправа «По сходах із динозавриком».*

— До нас завітав маленький динозаврик. Він так само, як ви, вчиться читати. Допоможемо йому подолати сходи, піднімаючись та спускаючись ними.

2) *Вправа «Читай — вимовляй!» (порівняння вимови звуків [д] і [т] у словах, правильне читання слів із цими звуками).*

3) *Слуховий диктант.*

Завдання: за допомогою цеглинок LEGO учні сигналізують, яку букву писати — велику чи малу (*велика буква — цеглинка жовтого кольору, мала буква — цеглинка зеленого кольору*).

Орієнтовні слова: дерева, Дарина, Дніпро, дарувати, Наталя, килимок, Володя, телевізор, Рая, Поліна, вінок, Дмитро.

Фізкультхвилинка

4) *Робота над текстом.*

- Читання тексту вчителем або учнями, які вже добре читають.
- Бесіда.
 - Про що йдеться в тексті?
 - Де жив дідусь?
 - Де каталися діти? На чому?
- Читання тексту ланцюжком по реченню.
- Читання тексту по абзацах із елементами бесіди.
 - Прочитайте перший абзац.
 - Хто відвідав діда Дениса?
 - Де знаходиться дідусів дім?
 - Який Дніпро?
 - Прочитайте другий абзац.
 - На чому дідусь катав дітей?
 - Що відчували діти?
 - Прочитайте третій абзац.
 - Скільки часу діти провели у дідуся?
 - Придумайте заголовок до тексту.

3. Стратегія «Входження в картину»

— Розгляньте репродукцію картини. Кого ви бачите?

— Де знаходяться діти?

— Коли відбуваються події?

— Куди дивляться діти?

— Що вони бачать перед собою?

— Як ви гадаєте, чому діти зупинилися саме на цьому місці?

— Про що вони мріють?

— Як ви вважаєте, це сучасна історія чи ні?

Чому?

— Як би назвали цю картину?

— Це репродукція картини сучасного художника Романа Федосенка «Мрійники».

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

— Яку букву вивчали на уроці?

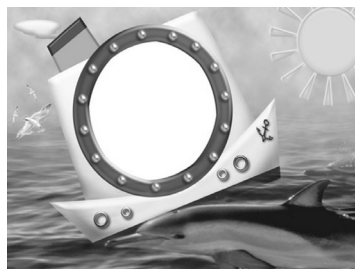
— Навіщо потрібно вміти друкувати велику букву? (Щоб записувати імена, прізвища, клички тварин, назви річок, країн, перше слово в реченні.)

— Доберіть слова, що пишуться з великої букви Д.

2. Рефлексія. Вправа «Катер мрій»

— На ваших картках — катер, що має великий ілюмінатор (віконечко на кораблі, катері).

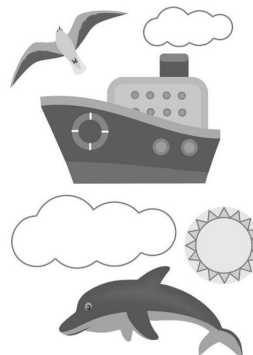
Намалюйте у ньому смайлик із посмішкою, якщо вам сподобалося працювати на уроці, у вас все вийшло; байдужий смайлик, якщо вам було цікаво, але не все вдалося; засмучений смайлик, якщо зрозуміли небагато з того, про що йшлося на уроці.

— Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

- Використовуючи надані матеріали, виконайте аплікацію.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 92. НАПИСАННЯ ВЕЛИКОЇ БУКВИ Д. ПИСЬМО СКЛАДІВ, СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ БУКВАМИ

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою Д; навчити писати її; формувати вміння писати склади і слова з великою буквою Д; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення, складати розповідь за малюнком; застосовувати знання про вживання великої букви; розвивати спостережливість, фантазію; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну та здоров'язбережувальну, природничу компетентності; виховувати інтерес до природи.

Обладнання: миші (м'які іграшки); іграшковий кораблик; контейнер із манною крупою; папір для оригамі; прапорці трьох кольорів (зелений, жовтий, червоний) для проведення рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Форма проведення: урок-прогулянка.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича, технологічна.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Пролунав шкільний дзвінок,
Всіх покликав на урок!

Одне одному всімхінімося
І мерщій до роботи берімося!

2. Бесіда

- Як букву ми вивчили під час уроку читання?
- Пригадайте слова, що починаються на велику букву Д.

3. Вправа на увагу. Робота в парах

- Знайдіть однакові групи букв та підкресліть їх.

дДдД ДДдд ддДД дДдД ДдДд дДдД

4. Робота над чистомовкою

Ди-ди-ди — дибали діди.
Де-де-де — Дениско іде.
Да-да-да — весела хода.
Ді-ді-ді — човен на воді.

Ду-ду-ду — на річку піду.
Ди-ди-ди — треба випити води.
Ду-ду-ду — граю на дуду.
Ді-ді-ді — пташка у гнізді.

- Яке ім'я ви почули в чистомовці?
- Як ми його запишемо?
- А кого звали Денисом у тексті, який ми читали на уроці читання? (Дідуся.)
- До нас на урок завітали незвичайні моряки. Хто вони?

5. Читання вірша Даниїла Хармса «Кораблик»

По річці пливе кораблик.
Він пливе здалеку.
На кораблику четверо
Дуже хоробрих моряків.
У них вушка на маківці,
У них довгі хвости,
І страшні їм тільки кішки,
Тільки кішки та коти!

— Як ви гадаєте, що за моряки пливли на цьому кораблі? Хто вони? Миші! Зустрічайте гостей! (З'являються іграшкові миші, або ляльки для театру.)

— Миші запрошують нас до річкової прогулянки на їхньому кораблику.

6. Тренувальна вправа на розвиток дрібної моторики

— Для початку прогулянки нам необхідно заштрихувати вітрила кораблика прямою лінією згори вниз, а човен — прямою лінією зліва направо.

— Молодці! Вирушаймо в путь!

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою зошита (с. 53)

1) Бесіда за малюнком.

— Що зображено на малюнку?

— Яка річка за розміром?

— Що пливе по річці?

— Яку споруду зображено над річкою?

— Навіщо потрібний міст?

— Пригадайте з уроку читання, яка річка найбільша в Україні?

— Чи може на малюнку бути зображений Дніпро?

— Чому ви так вважаєте?

— Чи бачили ви Дніпро або інші великі чи малі річки?

— Яку назву вони мають?

— Пригадайте, з якої букви слід писати назви річок?

— Які ще слова пишуться з великої букви?

— Щоб ці слова записати у зошиті, нам слід навчитися писати велику букву *Д*.

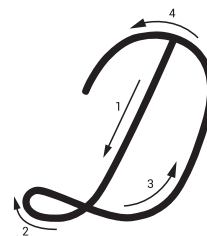
— Попереду, як ми вже роздивилися, — міст. Щоб під ним проплисти, слід роздивитися зразок великої букви *Д*. Із яких елементів вона складається? Наведіть ці елементи олівцем.

— Усі моряки займаються спортом, роблять зарядку. Миші-моряки запрошують відпочити, виконавши фізичні вправи.

Фізкультхвилинка

2) Письмо букви «Д».

- У повітрі;
- у контейнері із манною крупою;
- у робочих рядках зошита.

3) Письмо складів, слів з великою буквою «Д».

4) Списування речень.

— Попереду — небезпека. Наш корабель може сісти на міль. Урятувати нас може правильне списування речень. Будьте уважними!

— Прочитайте перше речення.

— Скільки в ньому слів?

— Скільки в реченні слів, які ми запишемо з великої букви? Назвіть їх.

— Які розділові знаки є у реченні? (*Тире*.)

— Що ставимо в кінці речення? (*Крапку*.)

— Спишіть речення.

— Прочитайте друге речення.

— Скільки слів у ньому?

— З якої букви пишемо перше речення?

— А чому з великої букви пишемо друге речення?

— Що ставимо в кінці речення? (*Крапку*.)

— Спишіть речення.

5) Пальчикова гімнастика «Човник».

— Вирушаймо далі!

Дві долони пригорну

І по річці попливу.

(Долони з'єднати човником.)

Дві долони, дівтора, —

Це човник — мрія моя.

(Водити складеними руками ліворуч — праворуч.)

Вітрила підніму.

Синім морем попливу.

(Підняти вгору випрямлені долони.)

А зі мною по хвилях

Пливуть рибки тут і там.

(Хвилеподібні рухи обома долонями.)

б) Робота за малюнком.

— Любі діти! Ми потрапили на незвичайний острів. Розгляньте малюнок. Хто знає цих тварин?

— Що вам відомо про динозаврів? (Коли вони жили? Яких розмірів були? Чим харчувалися? тощо.)

— Скільки всього динозаврів намальовано?

— Чи є серед них однакові? З'єднайте їх стрілочкою чи лініями.

— Розфарбуйте кольоровими олівцями пари однакових тварин.

— Придумайте клички динозаврикам, бажано — на букву «де» або з цією буквою в середині чи в кінці.

2. Складання історії про динозаврика за методом «Сторітеллінг»

— Придумайте історію про динозаврика, користуючись схемою: *герой — незвична ситуація — поява проблем (або ворогів) — втручання чарівного помічника — щасливе розв'язання ситуації.*

Матеріал для вчителя. Цікаві факти про динозаврів

1. Слово «динозавр» придумав британський палеонтолог Річард Оуен 1842 року. Грецькою перекладається як «страшна ящірка».
2. Перші динозаври, що з'явилися під час тріасового періоду 230 000 000 років тому, були маленькими і легкими. Великі динозаври — такі, як брахіозавр і трицератопс, — з'явилися під час юрського і крейдяного періодів.
3. На сьогодні відомо приблизно 500 видів динозаврів. Скільки їх було насправді — вчені не знають і, чесно кажучи, навряд чи коли-небудь дізнаються.
4. Найскладнішим питанням з приводу зовнішнього вигляду динозаврів є колір їхньої шкіри. На жаль, до наших часів дійшли тільки кістки і зуби доісторичних ящерів, а шкірних покривів, на жаль, не збереглося жодного шматочка. Залишається тільки припускати, що забарвлення динозаврів залежало від навколишнього середовища.
5. Ніхто точно не знає про тривалість життя динозаврів. Деякі вчені вважають, що динозаври жили 200 років.
6. Динозаври жили на всіх континентах, зокрема в Антарктиді.
7. Усі динозаври відкладали яйця. Виявлено близько 40 видів яєць динозавра.
8. Одні вчені вважають, що удар метеорита, що впав на півострів Юкатан у Мексиці 65,5 млн років тому, спричинив вимирання динозаврів; інші вважають, що вони вимерли через зміни клімату, але факт залишається фактом: про причини вимирання динозаврів досі не з'ясовано.
9. 1923 року дослідник Рой Чепмен Ендрюс уперше виявив гніздо динозавра в пустелі Гобі в Монголії. До цього вчені не знали, як народжувалися діти динозаврів.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

— Наш човник приплив до берега рідного класу. Дякуємо мишкам-капітанам за чудову річкову прогулянку! Сподіваюсь, вам було цікаво.

— Що ж ми встигли зробити за час подорожі?

— Яку букву ви вчилися сьогодні писати?

— Навіщо потрібна велика буква? (Щоб записувати імена, прізвища, клички тварин, назви річок, країн, перше слово в реченні.)

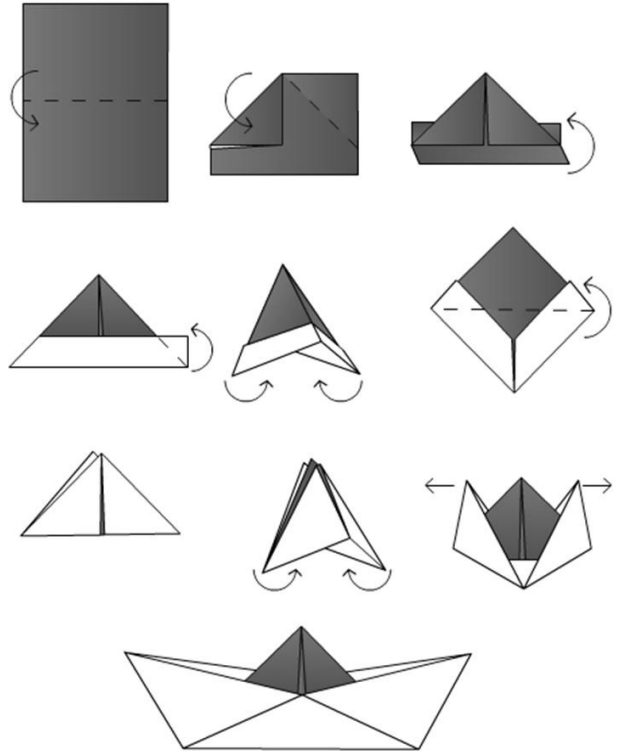
— Назвіть слова, що починаються з великої букви Д.

2. Рефлексія. Вправа «Мій човник»

(Учні під керівництвом учителя виготовляють човник у техніці оригамі.)

Після того, як човник виготовлено, учні приклеюють прапорець:

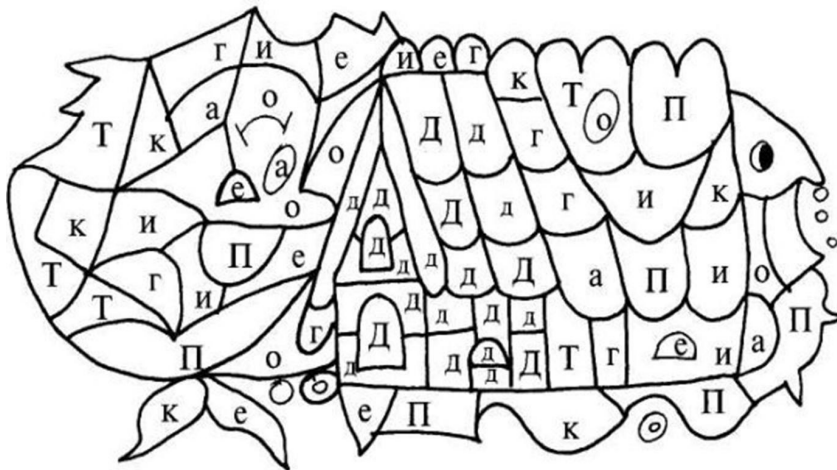
- зеленого кольору, якщо дітям сподобалося працювати на уроці;
- жовтого, якщо було цікаво, але не все вдалося;
- червоного, якщо діти зрозуміли небагато з того, про що йшлося на уроці.

— Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

- Розфарбуй ділянки, у яких є буква «де». Що утворилося?

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 93. ЗВУКИ [з], [з']. МАЛА БУКВА з. ЧИТАННЯ СКЛАДІВ, СЛІВ І ТЕКСТУ З ВИВЧЕНИМИ ЛІТЕРАМИ. УЯВЛЕННЯ ПРО СЛОВА, ОДНАКОВІ ЗА ЗВУЧАННЯМ І НАПИСАННЯМ, АЛЕ РІЗНІ ЗА ЗНАЧЕННЯМ

Мета: ознайомити учнів з друкованою малою буквою з; навчити друкувати її; удосконалювати вміння робити звуковий аналіз слів; формувати навичку читання, уміння добирати заголовок до тексту, правильно вимовляти дзвінкий звук [з] в кінці складу і слова; розвивати вміння складати речення й розповіді за малюнками; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну та здоров'язбережувальну, мистецьку компетентності; виховувати старанність, спостережливість, увагу до значення слова.

Обладнання: картки для гри «Знайди відповідні слова»; картки для «асоціативного куца»; репродукція картини Вінсента ван Гога «Зіркова ніч»; кольорові картки для рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна, мистецька.

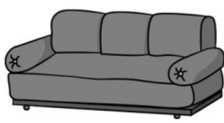

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

2. Гра «Знайди відповідні слова» (робота в парах)

Завдання: учням необхідно стрілочкою з'єднати малюнок із відповідним словом.

				
динозаврик	диван	Дмитрик	дерево	дівчинка

— Які слова на картці написано з великої букви? Чому? (Імена пишуться з великої літери.)

— Що поєднує всі ці слова? (В усіх словах є буква «де».)

— Які звуки позначає буква «де»?

— Назвіть слова, що складаються з двох складів.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за букварем (с. 94)

1) Робота за малюнком.

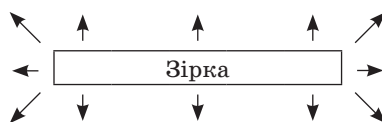
— Розгляньте малюнок. Хто допоможе впізнати букви на ньому?

— Що роблять букви?

— Що можуть утворювати зірки? (Сузір'я.)

— Які сузір'я вам відомі?

2) Складання «асоціативного куца» до слова «зірка». Робота в групах.

Діти отримують аркуші паперу, у центрі яких зображено зірки. Навколо них необхідно намалювати (чи написати) асоціації, що виникають. Після виконання завдання — презентація роботи. Групи по черзі називають асоціації. Головна умова: не повторюватися.

3) Стратегія «Входження в картину».

— Що ви бачите на картині?

— Скільки зірок зображено на репродукції картини?

— Який час доби?

— Яку пору року зображено на картині?

Чому?

— Як би ви назвали цю картину?

— Насправді, картину створив видатний голландський художник Вінсент ван Гог. Вона називається «Зіркова ніч».

4) Звуковий аналіз слів «зірка» і «зоря».

- Складання схеми слів;
- виділення першого звука.

— Порівняйте перший звук у слові *зірка* з першим звуком слова *зоря*. (У слові «зоря» перший звук твердий, а у слові «зірка» — м'який.)

— На письмі ці звуки позначаються буквою «зе». Сьогодні на уроці ми ознайомимося із малою друкованою буквою «зе».

5) Ознайомлення з буквою «зе».

- Розглядання зображення малої друкованої букви з;
- аналіз її написання;
- моделювання букви із синельної палички;
- друкування малої букви з у клітинках.

Фізкультхвилинка

(Учні виконують рухи за вчителем; повторити двічі.)

Раз! Два! Три! Чотири! П'ять!

(Встають і виходять з-за парт.)

Час прийшов нам спочивать.

Тож піднімем руки вгору,

(Потягування.)

Ніби глянемо на зорі.

А тепер всі руки в боки,

(Стрибки.)

Як зайчата, — скоки-скоки!

Десять, дев'ять, вісім, сім!

Час за парти нам усім.

2. Продовження роботи за букварем (с. 94)

1) Складання речень за малюнками.

— Що тримає буква «зе»?

— Чим ласує буква «зе»?

— Що побачила буква «зе»?

2) Звуковий аналіз слів. Робота в групах.

- Об'єднання учнів класу в три групи.
- Звуковий аналіз слів.

1-ша група — слово *замок*;

2-га група — слово *морозиво*;

3-тя група — слово *водолаз*.

(Учні виконують роботу на підготовлених аркушах паперу. Після виконання роботи — презентація групи.)

3) Читання складів за таблицею та утворення з ними слів.

4) Читання складів та встановлення відповідності між складами, малюнками і словами.

5) Гра «Відлуння». Робота в парах.

Один учень читає склади, а інший показує і повторює.

Фізкультхвилинка

б) Гра «Читай швидко».

- Прочитайте слова у швидкому темпі.
- Якою буквою вони закінчуються?
- Надрукуйте маленьку букву «зе» у зошитах.

7) Стратегія «Передбачення» (с. 95).

- Розгляньте малюнок до тексту.
- Хто міг намалювати малюнок до цього тексту?
- Про яку пору року може йтися у тексті? Чому?
- Які зимові розваги намальовані?
- Яку назву можна дати цьому тексту?

8) Робота над текстом.

- Читання тексту вчителем.
- Читання «ланцюжком» по реченню.
- Читання «буксиром».
- Вибіркове читання.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву вивчали на уроці?
- Які звуки вона позначає? (Звуки [з] і [з'].)
- Що ви знаєте про ці звуки? (Вони приголосні, перший твердий, інший — м'який.)
- Знайдіть і обведіть вивчену літеру. Зробіть звуковий аналіз слова *зебра*.

И	Ї	З	Є	І	Г	В	З
В	Ж	Е	Н	А	З	Е	К
Й	Е	З	Ж	Е	Є	З	У
У	Ж	С	З	Ц	І	Е	З
				С	З	Є	Е
				У	Є	З	Ж
				К	З	І	Ш
				З	Е	Ж	А

2. Рефлексія. Вправа «Кольорова рефлексія»

(В учнів на партах — картки трьох кольорів.)

Картка зеленого кольору означає: я задоволений уроком; він був корисним для мене; я багато, з користю працював на уроці; я розумів усе, про що йшлося на уроці.

Картка жовтого кольору означає: урок був цікавим, здебільшого, корисним; я брав активну участь у ньому; зміг виконати багато завдань; під час уроку мені було досить комфортно.

Картка червоного кольору означає: користі від уроку я отримав мало; розумів небагато з того, про що йшлося на ньому.

- Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 94. НАПИСАННЯ МАЛОЇ БУКВИ з. ПИСЬМО СКЛАДІВ, СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ БУКВАМИ

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою з; навчити писати її; формувати вміння читати й писати склади та слова з буквою з; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення; розвивати вміння розповідати за малюнком; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну та здоров'язбережувальну, природничу компетентність; виховувати інтерес до тварин.

Обладнання: зображення зебри; картка для роботи в парі; зображення зозулі; аркуші-розмальовки до гри «Подарунок зебрі».

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

2. Вступна бесіда

— Сьогодні до нас на урок завітав незвичайний гість. Хто?

- У савані проживає,
Чорно-білі смужки має.

І весела, і пригожа,
На конячку дуже схожа. (Зебра.)

— Так, до нас завітала маленька зебра. А хто здогадався, чому саме вона? (Зебра — перша буква «зе», її почали вивчати на уроці читання.)

— Так, молодці! Здогадалися. Зебра хоче разом із нами працювати та більше дізнатися про букву «зе», навчитися писати рядкову букву «зе».

3. Гра «Обери друга». Робота в парах

— Розгляньте малюнок.

— Щоб нашій зебрі не було сумно, необхідно їй допомогти знайти друзів. Подумайте, з ким би вона змогла б подружитися. (Заєць, зубр, змія, зяблик.)

— Чому ви так вирішили? (Це живі істоти.)

— Що об'єднує всі предмети, зображені на малюнку? (Всі назви починаються на букву «зе».)

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою зошита (с. 54)

1) Бесіда за малюнком.

— Розгляньте уважно малюнок.

— Як ви гадаєте, наш гість — зебра — має друзів? (Так.)

- З ким вона подружилася? (*Із зозулями.*)
- А де мешкають ці тваринки? (*У зоопарку.*)
- Чому художник, на вашу думку, намалював на цій сторінці саме цих тварин? (*Бо в їхніх назвах є буква «зе».*)

Складіть речення про нових друзів зебри.

2) Аналіз написання букви «зе».

— Розгляньте зображення рукописної букви з на плашці вгорі сторінки зошита. З яких елементів складається буква?

— Пригадаймо, як пишеться маленький правий півовал і великий півовал, що переходить у петлю.

— Наведіть олівцем півовали, зображені пунктиром на малюнку.

3) Письмо малої букви «з» у робочому рядку сітки зошита.

Фізкультхвилинка

2. Продовження роботи в зошиті (с. 54)

1) Письмо складів і слів із рукописною буквою «з».

2) Письмо речень.

— Прочитайте перше речення.

— Скільки слів у ньому? Як напишемо перше слово в реченні? (*З великої букви.*)

— Що ставиться в кінці речення? (*Крапка.*)

— Спишіть речення.

— Прочитайте друге речення. Скільки у ньому слів?

— Яке слово перше? З якої букви будемо його писати?

— Який розділовий знак стоятиме в кінці речення?

— Спишіть речення.

3) Гра «Утвори слово».

— Погляньте на рядок букв. Знайдіть по три однакові букви й закресліть їх.

— Які букви залишилися?

— Яке слово утвориться з букв, що залишилися? (*Зозуля.*)

— Що ви знаєте про зозулю?

Інформація для вчителя. Цікаві факти про зозулю

Не існує в Україні жодної людини, яка не знає про існування зозулі. Майже всі в дитинстві рахували кількість відведених їм років, коли кувала ця пташка. Загальновідомо те, що зозуля не бажає сама рости своїх дітей, а підкидає їх у гнізда інших птахів. Тому її ім'я стало називним. Матерів, які залишають своїх дітей, називають «зозулями». Напевно, цим і обмежуються знання більшості людей про цього птаха. А скільки ще цікавої інформації можна знайти про зозулю! Наведемо лише декілька цікавих фактів про зозулю, що найбільш вражають...

Маленькі зозуленята поводяться в чужому гнізді як господарі. Народившись у гнізді іншої птиці, вони вже за пару годин здатні викинути яйця і рідних пташенят прийомної матері з гнізда. Як слабке і сліпе пташеня примудряється це робити? Воно розчепірює свої крильця і залазить під інше пташеня чи яйце таким чином, щоб воно розмістилося на спині. Потім робить невеликий поворот — і ось яйце, а іноді й пташеня вже летить униз. Розмовляючи в лісі із зозулею, багато хто вважає, що це самка. До неї навіть звертаються, використовуючи жіночий рід. Цікавим фактом є те, що самка зозулі може видавати тільки не чутні людському вуху звуки. Кувати вміє тільки самець зозулі. А робить він це не просто так. Так самець запрошує до спаровування самок. Тихі звуки, що видають самки, самець чує на значній відстані. За один день самець зозулі може злучитися з кількома самками. Готова до спаровування самка займає свою територію, на якій вибирає гнізда для підкидання майбутнього потомства...

4) Пальчикова зарядка.

Олівець в руці катаю,
Поміж пальчиків кручу.
Неодмінно кожен палець
Буť слухняним я навчу.

— Зебрі дуже сподобалося бавитися з олівцем. Продовжуємо далі!

5) Малювання зозулі на плашці.

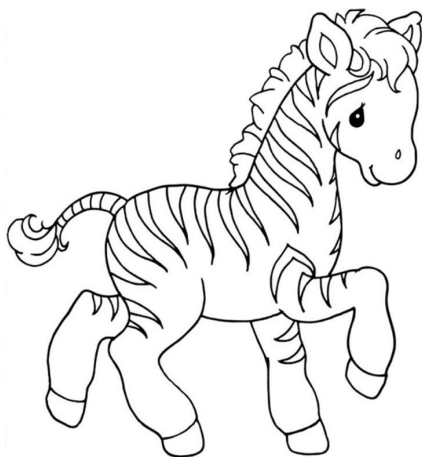
III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву вчилися писати сьогодні на уроці?
- Доберіть слова, у яких буква «зе» позначає твердий звук [з].
- А тепер — слова зі звуком [з'].
- Хто завітав сьогодні до нас у гості?

2. Гра «Подарунок зебрі»

— Щоб нашої гості запам'яталася сьогоднішня зустріч, пропоную зробити їй подарунок.

— Розфарбуйте її. Зробіть звуковий аналіз слова *зебра*. Намагайтеся виконувати роботу дуже старанно.

3. Рефлексія. Вправа «Серце друга»

— Нашій зебрі сьогодні дуже сподобалося працювати разом з вами. Вона дарує вам своє серце.

— Розфарбуйте його червоним кольором, якщо зустріч із зеброю і наш урок вам сподобалися, у вас усе вийшло.

— Розфарбуйте серце жовтим кольором, якщо вам було цікаво, але не все вийшло так, як вам хотілося б.

— Розфарбуйте серце зеленим кольором, якщо вам байдуже до зустрічі з нашою гостею, у вас не все вийшло.

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 95. ВЕЛИКА БУКВА З. ЧИТАННЯ СЛІВ, РЕЧЕНЬ І ТЕКСТУ З ВИВЧЕНИМИ ЛІТЕРАМИ

Мета: ознайомити учнів з великою друкованою буквою З; навчити друкувати її; закріплювати вміння друкувати вивчені літери, писати слухові диктанти; формувати навичку читання, уміння добирати заголовок до прочитаного тексту; розвивати вміння розповідати за малюнком і про події з власного життя; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну та здоров'язбережувальну компетентності; виховувати інтерес до казок.

Обладнання: мікрофон; малюнок до гри «Доведи чому»; зображення потяга; синельні палички; табличка зі словом *ковзанка* для розміщення на стіні слів; картки для проведення рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Форма проведення: урок-подорож.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

2. Гра «Мікрофон по колу»

— Яку букву ми вивчали попереднього уроку?

Завдання: передаючи мікрофон по колу, назвати слово, у якому є буква «зе».

(Після проведення гри діти сідають за парти.)

3. Гра «Доведи чому»

— Розгляньте малюнок. Чому на ньому оселилася буква «зе»? *(Бо всі слова починаються на букву «зе».)*

— Назвіть усі предмети, зображені на малюнку. Поставте до них питання *хто?* або *що?*

— Який предмет тут зайвий? Чому?

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Повідомлення теми уроку

— Сьогодні на уроці ми продовжуємо вивчати букву «зе», але тепер на нас очікує зустріч із великою буквою З.

— Запрошує вас у подорож, а на якому виді транспорту... Здогадайтеся!

- Пасажирський чи товарний,
Металевий він і гарний.
Все ховає у вагонах
І стає лиш на перонах. *(Залізничний транспорт.)*

— Хто з вас їздив потягом? Куди?

— Чи подобається вам подорожувати на залізничному транспорті?

— Готові до незвичайної подорожі? Поїхали!

2. Стратегія «Кубування» (1-ша сторона куба «Опишіть»)

— Ми їдемо потягом. Опишіть його.

— Хочу вам повідомити, що до нас мають намір долучитися ще троє дітей. З ними ми зустрінемося на сторінці букваря.

3. Робота за сторінкою букваря (с. 96)

1) Виконання завдання Читалочки.

— Прочитайте імена цих дітей.

— Скільки хлопчиків їде з нами потягом? А дівчаток?

2) Робота над текстом.

- Читання тексту вчителем.
- Читання учнями пошепки.
- Читання ланцюжком.
 - Кому мама розповіла казку?
 - Про кого була казка?
 - А які казки вам читали батьки?
 - Яка ваша найулюбленіша казка?
 - З якої букви пишуться імена? (З великої.)
 - Наша команда поповнилася друзями.

3) Робота над віршем «Чух-чух-чух».

Чух-чух, чух-чух — потяг мчить,
В нім Лисиця й Вовк сидить.
Машиністом — сірий Вовк,
Пасажири — куцих полк.

Зайченята, стережіться!
Хитра Лиска — провідниця.
Зачиняйтесь на замок!
Недалечко сірий Вовк.

Бесіда

- Хто їхав потягом?
- Хто був машиністом?
- Хто був провідницею?
- Чому від такої провідниці потрібно зачинятися? Поясніть.
- Яких правил слід дотримувати, подорожуючи потягом? Розкажіть.
- Молодці! Поїхали!

4) Ознайомлення з великою друкованою буквою «З».

- Розглядання букви;
- порівняння її з малою буквою;
- моделювання за допомогою синельних паличок;
- друкування букви за стрілочками, у повітрі, у клітинках за поданим зразком.

Фізкультхвилинка для тих, хто мандрує потягом

А тепер у нас розминка,
А тепер фізкультхвилинка.
Встали рівно біля парт,
Починаємо наш старт.
Ось зігнули так ручата
Й полетіли, мов качата.
Ніжками затупотіли,
Потім разом всі присіли.
До сонечка потяглися

І у боки так взялися.
Вправо разом нахилились,
Вліво, щоб не помилились.
Руки вниз ми опустили
Й трохи ними потрусили.
Шию трішки розім'яли
І за парти посідали.
А тепер мерщій до справ,
Кожен вченим з нас щоб став.

4. Продовження роботи за букварем (с. 97)

1) Читання чистомовки (повільно, ланцюжком, а потім — хором, прискорюючи темп читання).

2) Слуховий диктант.

Зіна, завірюха, Маринка, дідусь. Роман, Семен, Леся, окуляри, Україна, Дмитрик, коза, Ліза, Назар, олень, Івась.

Учні друкують тільки першу букву з кожного слова (*велику чи малу*).

3) Робота над скоромовкою.

Залізне зубило залізо любило,
Зубило в залізо залізно залізло.

— Молодці! Рухаємося далі!

4) Гра «Надрукуй!».

Завдання: першокласники мають назвати малюнки і надрукувати їхні назви в клітинках.

5) Робота над текстом.

- Передбачення.
— Розгляньте малюнок. Як ви гадаєте, про що йтиметься в тексті?
- Читання тексту вчителем вголос.
- Читання тексту учнем, який добре читає.
- Добирання заголовка.
- Бесіда.
— Про які казки йдеться? Назвіть їх.
— Хто розповідав казки?
— Скільки казок розповіли нам діти?
— Діти грали в гру чи просто слухали уривки казок?
— Молодці! Поїхали далі! Нам час переїхати через місток.

6) Пальчикова зарядка «Місток».

Великий та вказівний пальці лівої руки випрямити, розташувати паралельно один до одного та з'єднати з великим та вказівним пальцями правої руки. Решту пальців (*середній, безіменний та мізинець*) випрямити, притиснути один до одного та утримувати в такому положенні.

З дідом ми через ставок
Зробимо для всіх місток.
Кожен хай сміливо йде,
В воду він не впаде!

7) Робота з анаграмами (робота в групах).

- Складіть слова і запишіть друкованими літерами у відповідних місцях.
- Усі слова починаються на букву «зе» і відповідають на питання *що?*

ААЗАВБ
ГЗІБА
РЕНЗО
АДВОЗ
ЗЛІАЗО

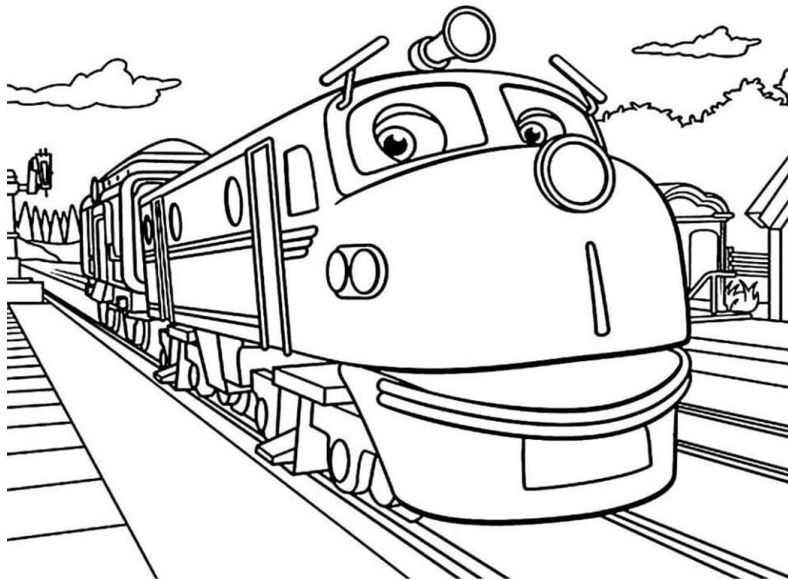
III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

— Пригадайте, яку букву вивчали на уроці? Навіщо потрібно вміти друкувати велику букву З?
(Щоб записувати імена, прізвища, назви країн, перше слово в реченні.)

— Доберіть слова, що пишуться з великої букви З.

2. Рефлексія «Веселий потяг»

— Наша подорож потягом уже завершується. Чи сподобалося вам?

— Наші нові друзі теж прощаються з вами. Розфарбуйте потяг *зеленим* кольором, якщо подорож і наш урок вам сподобалися, у вас все вийшло;

жовтим кольором, якщо вам було цікаво, але не все вийшло так, як вам хотілося б;

червоним кольором, якщо ви були байдужими до зустрічі з нашими новими друзями, у вас не все вийшло.

Завдання для цікавої перерви

- Складіть пазл. Назвіть предмети, зображені у букві. Які предмети належать до живої природи?

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 96. НАПИСАННЯ ВЕЛИКОЇ БУКВИ З, СКЛАДІВ, СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ БУКВАМИ

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою З; навчити писати її; формувати вміння писати склади і слова з великою буквою З; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення, складати розповідь за малюнком, застосовувати знання про вживання великої букви; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну та здоров'язбережувальну компетентності; розвивати спостережливість, фантазію; виховувати інтерес до явищ природи.

Обладнання: картки для гри «Знайди»; зимовий пейзаж; картки-сніжинки для рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

2. Гра «Доведи чому»

- Розгляньте малюнок.
- Розфарбуйте тільки ті предмети, що містять у назві букву «зе».

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Повідомлення теми уроку

— Сьогодні на уроці ми продовжимо вивчати букву «зе», але тепер на нас очікує зустріч із великою буквою З.

— Вона запрошує вас на прогулянку. Щоб правильно вдягтися, відгадайте загадку!

- Кружляє ніжно білий пух,
Міняє зайчик свій кожух,
Вдягає лиска рукавички,

Співають весело синички,
Ведмідь в барлозі вже дрема,
Яка пора? Скажіть! (Зима.)

— Готові до прогулянки?

2. Стратегія «Кубування» (1-ша сторона куба «Опишіть»)

— Ми вийшли на вулицю. Що ви бачите навкруги?

— Які зміни відбулися у природі?

3. Робота за сторінкою зошита (с. 55)

1) Бесіда за малюнком.

- Хто зображений на малюнку?
- Де знаходяться діти? Хто поруч з ними?
- Що роблять діти?
- Придумайте дівчинці ім'я на букву «зе».
- З якої букви напишемо її ім'я?
- Сьогодні на уроці будемо вчитися писати велику букву З.

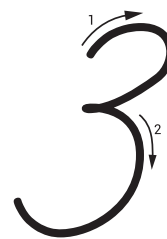
2) Порівняння написання великої та малої букв «Зз».

- Чим велика буква «зе» відрізняється від малої?
- На що вона схожа?

3) Моделювання букв за допомогою синельних паличок.

4) **Письмо букви «З».**

- Наведення півовалів на малюнку;
- письмо великої рукописної літери З у робочих рядках зошита.

Фізкультхвилинка

4. **Продовження роботи в зошиті (с. 55)**

1) **Письмо складів і слів із великою буквою «З».**

2) **Списування речень.**

- Прочитайте перше речення. Зі скількох слів воно складається?
- Що ставиться в кінці речення? (*Крапка.*)
- Прочитайте друге речення.
- Скільки слів у цьому реченні? Назвіть перше слово.
- Як будемо писати перше слово в реченні?
- Що ставиться в кінці речення?
- Прочитайте третє речення.
- Скільки слів у ньому? Назвіть перше слово.
- Як будемо писати перше слово в реченні?
- Що діти побачили на склі? (*Візерунки.*)

3) **Пальчикова гімнастика.**

- Пальчик-пальчик, де ти був?
- Я з цим братом в ліс ходив,
А з цим братом борщ варив,
З цим я кашки скуштував,
А з найменшим заспівав.

4) **Робота за малюнком.**

- Уявіть себе Морозом. Намалюйте свій візерунок на вікні! (*Діти працюють під музичний супровід.*)

III. **ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА**

1. **Бесіда**

- Яку букву ми вчилися сьогодні писати?
- Навіщо потрібна велика буква?
- Назвіть слова, що починаються з великої букви З.

2. **Рефлексія**

- Наш урок завершується. Чи сподобалося вам?

— Розфарбуйте сніжинку *синім* кольором, якщо наш урок вам сподобався, у вас все вийшло; *блакитним* кольором, якщо вам було цікаво, але не все вийшло так, як вам хотілося б; залиште *білою*, якщо вам не сподобалося, у вас не все вийшло.

- Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 97. ЗАКРІПЛЕННЯ ВМІННЯ ЧИТАТИ. РОБОТА З ДИТЯЧОЮ КНИЖКОЮ

Мета: закріплювати вміння читати слова з вивченими буквами; формувати навичку читання, уміння добирати заголовки до тексту; розвивати вміння відповідати на запитання за змістом прочитаного, порівнювати зміст тексту з малюнком, знаходити відмінності між ними; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну та здоров'язбережувальну компетентності; виховувати уважність, спостережливість, інтерес до читання.

Обладнання: картки із загадкою; предметний малюнок Карлсона; картки для ігор («Утвори слово», «Доповни речення»), «З'єднай слово з малюнком», «Читаємо за напрямком», «Кольорові прислів'я»; слово ковзанка для стіни слів; картки для рефлексії.

Тип уроку: урок закріплення знань, умінь та навичок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Люблю я свій розум,
Увагу і пам'ять.
Працює мій мозок,
І вчусь я старанно.

Сприймаю все нове
І мислю логічно,
Учителя слово
Здійсню практично.

2. Вступна бесіда

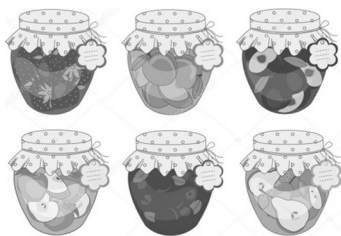
— Сьогодні на уроці до нас долучиться один персонаж дуже відомого твору. Хто?

- На даху товстун живе.
Він з пропелером літає
Та варення полюбляє...
Згадався, хто це є?

3. Робота в групах

- До нас завітав Карлсон.
- Згадайте, що найбільше полюбляє Карлсон? (Варення.)
- Він прийшов не з порожніми руками. Карлсон приніс нам банки з варенням. Але скуштувати його ми зможемо лише за умови виконання завдань.

— Сьогодні у нас не просто урок, а урок-практикум: ми покажемо Карлсону, чого навчилися. Виконаємо багато практичних завдань: будемо описувати, розфарбовувати, об'єднувати, читати, складати, зіставляти і т. ін.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Стратегія «Кубування»

- Відкриваємо першу банку варення.
- Спробуємо використати три грані куба (опишіть, порівняйте, знайдіть застосування).

- Складіть речення зі словом *варення*.
- Накресліть у зошиті схеми до цих речень.
(Діти зачитують складені речення.)

2. Гра «Утвори слова». Робота в групах

- Щоб відкрити другу банку з варенням, слід виконати завдання на етикетці.
- Прочитайте слова і скажіть, за допомогою яких двох слів вони утворені.
- Заповніть таблицю.

НОСОРИГ	НІС + РІГ
КОСОЛАПИЙ	?
ПАРОВОЗ	?
ЗОРЕПАД	?
?	ЛИСТЯ + ПАДАТИ
?	СНІГ + ХОДИТИ
?	ЛІС + ПАРК
?	КРИГА + ЛАМАТИ

- Складіть по одному реченню з кожним складним словом.

Фізкультхвилинка (повторити двічі)

Руки вгору підіймаєм,
Потім вниз їх опускаєм.
Ту-лу-бом повигинаєм.
Раз, два, три — відпочиваєм.

Ручками ми помахаем
І легенько пострибаєм.
Трішки ми поприсідаєм.
Вдих та видих — і сідаєм.

3. Гра «Доповни речення». Робота в групах

- Для того щоб відкрити наступну банку варення від Карлсона, вам слід зробити звуковий аналіз слів зі звуком [з].

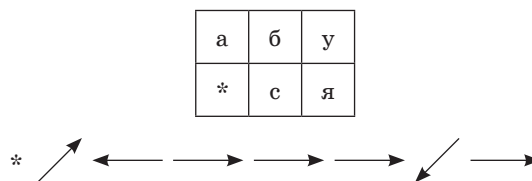
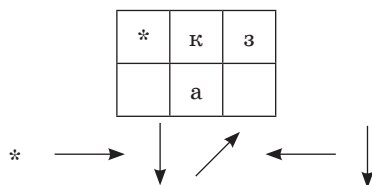
- Доповніть речення словами з картки.

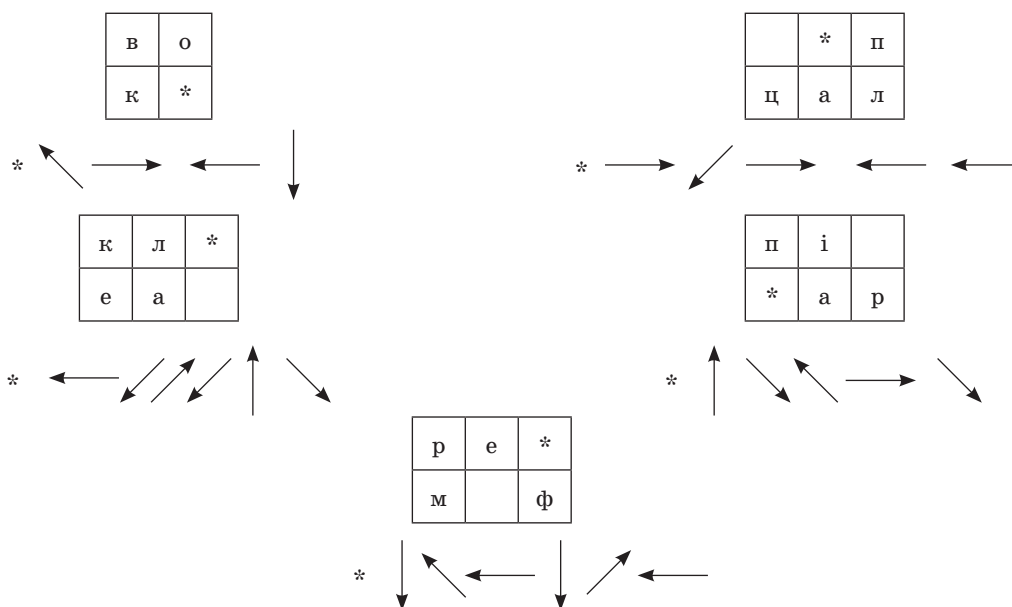
Я з друзями грав у
Малюкам треба їсти багато
... потрібно чистити вранці та ввечері.
На небі з'явилися
... вкрита снігом.

пара	кури
лото	риба
каша	мило
вода	зима
зубр	коса
гора	коза
рука	зорі

4. Читання за напрямком

- Карлсон на етикетці записав слова. Читати їх слід за напрямком стрілки, а потім записати поряд на картці.
- Після виконаної роботи перевіряємо. Які слова утворилися?
- Прочитайте слова, у яких є м'які приголосні звуки.
- Прочитайте слова, що складаються з двох складів.
- Прочитайте слова, що складаються з трьох складів.

5. Робота за букварем (с. 98)

1) Читання чистомовки (повільно, ланцюжком, а потім хором, прискорюючи темп читання).

2) Слуховий диктант.

Повінь, Олесь, Анна, бобер, віск, зима, сніговик, сніжинка, Сергій, дятел, лисиця, Бахмут, Україна, зірка, Зіна.

Учні друкують тільки першу букву з кожного слова (велику чи малу).

3) Робота над скоромовкою.

Зупинився на зрубі зубр.
Задивився зубр на зруб.

— Молодці! Ви впоралися з цим завданням добре, а тому відкрили п'яту банку з варенням.

Фізкультхвилинка

Надимаючи вітрила,
Річкою кораблик мчав.
А за ним сопів щосили
Кількатонний пароплав.
Пливе поважно пароплав
Туди, де він ще не бував.
Річкові долає милі,
Перемагає хвилі.

(Діти набирають у легені повітря й повільно випускають.)
(Імітація плавання.)
(Біг на місці.)
(Нахили тулуба ліворуч — праворуч.)
(Імітація плавання.)
(Нахили тулуба вперед — назад.)
(Стрибки на обох ногах.)
(Відновлення дихання.)

4) Робота над текстом (с. 98).

- Читання вчителем або учнями, які гарно читають.
- Читання ланцюжком.

5) Словникова робота. Розміщення слова «ковзанка» на стіні слів.

— Відгадайте загадку.

- Ковзани Василько взяв,
Усіх враз зачарував.
Він до цього має хист,
Бо Василько... (фігурист).

— Де катаються фігуристи?

— Де можна кататися на ковзанах?

КОВЗАНКА

- Для яких видів спорту ще потрібна ковзанка?
- Склавши два речення з цим словом, ми відкриваємо останню, шосту банку з варенням.

6. Робота з дитячою книжкою. Уривок твору А. Ліндґрен «Про Карлсона, що живе на даху»

1) Бесіда.

- З ким ви любите читати книжки?
- Як говорить книжка? (*Мовчки.*)
- Коли вона заговорить? (*Коли ми її прочитаємо.*)
- Ким стане вам книжка? (*Другом, порадником.*)
- Чому? (*Вона навчає, звеселяє.*)
- Якою книжка буває? (*Мудрою, правдивою, жартівливою.*)

2) Робота над текстом.

Був чудовий весняний вечір, і вікно стояло відчинене. Білі фіранки легенько колихалися, немовби махали маленьким блідим зіркам, що мерехтіли вгорі на весняному небі.

Малюк підійшов до вікна і почав дивитися надвір. Раптом він почув якийсь легеньке дзижчання. Воно дедалі дужчало. Несподівано повз вікно повільно пролетів маленький товстий чоловічок. Це був Карлсон, що живе на даху, але ж Малюк ще не знав того

Карлсон тільки зміряв Малюка довгим поглядом і полетів собі далі. Він зробив невеличке коло над дахом сусіднього будинку, облетів димар і повернувся назад до вікна. Тепер він додав швидкості та промчав повз Малюка, ніби невеличкий реактивний літак.

Він кілька разів пролітав отак за вікном, а Малюк стояв принішклий і очікував, що ж буде далі. Від хвилювання в нього аж мороз пішов по спині, бо ж не щодня отак перед очима пролітають маленькі товсті чоловічки.

Врешті Карлсон уповільнив літ біля самого підвіконня і сказав:

- Привіт! Можна присісти скраєчку?
- О, будь ласка, — відповів Малюк і додав: — А що, важко отак літати?
- Тільки не мені, — поважно сказав Карлсон. — Мені нічого не важко, бо я найкращий у світі літун! Проте я не раджу кожному лантухові наслідувати мене.

— Як тебе звать? — спитав Карлсон.

— Малюк. Хоч насправді я звусь Сванте Свантесон.

— А мене, уяви, як не дивно, звать Карлсон. Просто Карлсон і годі. Привіт, Малюче!

— Привіт, Карлсоне! — сказав Малюк.

— Скільки тобі років? — спитав Карлсон.

— Сім, — відповів Малюк.

— Чудово. Говоримо далі, — мовив Карлсон.

Він хвацько перекинув через підвіконня свої маленькі товсті ноги й опинився в кімнаті.

Тут Карлсон дістав із книжкової полицки Малюка його іграшкову парову машину.

— Нумо запустимо її, — мовив він.

— Без тата не можна, — сказав Малюк. — Машину мені дозволяють заводити тільки разом з татом або братом Боссе.

— З татом, з Боссе або Карлсоном, що живе на даху, — зауважив Карлсон. — Найкращий у світі машиніст — це Карлсон, що живе на даху. Так і передай своєму татові!

- Виразне читання вчителем.
- Колективне обговорення.
- Вправа «Жива картина».
- Вправа «Займи позицію».

Повісити в класі три плакати: «За», «Проти», «Не знаю».

Запропонувати учням дискусійне питання і попросити їх визначити власну позицію щодо нього. Дітям потрібно стати біля обраного плаката. Кілька учнів (*обирає учитель*) обґрунтовують свою позицію. Після викладення різних точок зору учитель запитує, чи не змінив хто-небудь з дітей думки. Учні, які перейшли до іншого плаката, повідомляють причини свого переходу. Наприкінці можна попросити учасників назвати найбільш переконливі аргументи обох сторін.

- Вправа «Добре — погано» (*розглядання проблеми з різних точок зору*).

Оголосити питання для обговорення. Попросити учнів розглянути цей предмет з різних точок зору, назвати гарні та погані сторони. Один з учнів заповнює таблицю «Добре», інший — «Погано». Порахувати, чого більше. Зробити висновок. Надати поради, як змінити ситуацію, як позбутися поганого.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1) *Бесіда.*

- Сьогодні ви плідно працювали, удосконалювали навички читання.
- З яким твором ви сьогодні ознайомилися?
- Хто автор цього твору?
- Назвіть головних персонажів.

2) *Рефлексія.*

— Розфарбуйте банку з варенням від Карлсона зеленим кольором, якщо вам усе сподобалось і все вийшло; жовтим кольором, якщо постали питання; червоним кольором, якщо вам було важко, незрозуміло.

— Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

- Розфарбуй.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 98. УДОСКОНАЛЕННЯ ВМІННЯ ПИСАТИ ВИВЧЕНІ БУКВИ, СЛОВА І РЕЧЕННЯ З НИМИ. СПИСУВАННЯ ДРУКОВАНОГО РЕЧЕННЯ. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ (Меблі)

Мета: пригадати й закріпити письмо вивчених букв; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою; формувати вміння списувати з друкованого тексту; активізувати тематичну групу слів із теми «Меблі»; розвивати вміння узагальнювати, спілкуватися з однокласником на задану тему, розповідати за малюнком, формулювати поради; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну та здоров'язбережувальну компетентності; виховувати кмітливість, охайність.

Обладнання: картки для роботи в групах; аркуші для складання «асоціативного куща»; предметні малюнки з теми «Меблі»; смайлики для проведення рефлексії.

Тип уроку: урок закріплення знань, умінь та навичок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

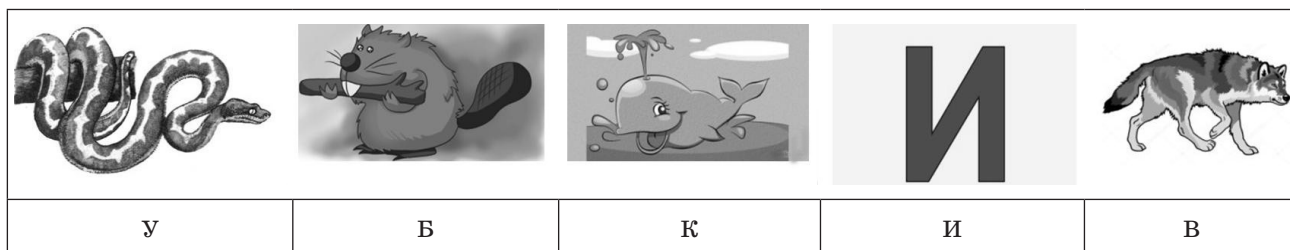
I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Стали, дітки, всі рівненько
Усміхнулися гарненько,
Настрій на урок взяли
Й працювати почали.

2. Робота в групах. Гра «Збери слово»

Діти складають слово за першими буквами назв предметів.

- Сьогодні на уроці ми згадаємо всі вивчені букви.
- Назвіть голосні, що ви вже вивчили. А тепер — приголосні.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою зошита (с. 56)

- Продублюйте малі рукописні букви на першому рядку.
- Продублюйте великі рукописні букви на другому рядку.
- Коли вживаються великі букви на письмі?

2. Гра «Добери слово»

- Доберіть за другим рядком імена, назви річок, країн.

3. Продовження роботи у зошиті

- Назвіть намальовані предмети.
- Яке слово складається з одного складу?
- Яке слово складається з двох складів?
- Яке слово складається з трьох складів?
- Зробіть звуковий аналіз слова *відро*. Складіть з ним речення.
- Пропишіть назви предметів у рядку (самостійно): *відро, намисто*.
- Складіть речення зі словом *намисто*.

Фізкультхвилинка

Працювати перестали
І тепер всі дружно встали.
Будемо відпочивати,
Нумо, вправу починати!
Руки вгору, руки вниз
І легесенько пригнись.

Покрутились, повертілись,
На хвилинку зупинились.
Пострибали, пострибали,
Раз — присіли, другий — встали.
Всі за парти посідали

4. Продовження роботи у зошиті (с. 56)

1) Гра «Кмітливі».

— Чи є у вас бажання стати чарівниками, які з одних слів утворюють інші?

— Прочитайте першу пару слів. (*Сік — рік.*)

— Поясніть, як зі слова *сік* утворилося слово *рік*? (*Букву «ес» замінили на «ер».*)

— Наведіть цю пару слів ручкою.

— Перетворіть наступні слова. (*Під керівництвом учителя учні перетворюють слова, замінюючи підкреслену букву на іншу так, щоб утворилось нове слово, і записують утворені пари слів: віник — вінок, кит — кіт, тісто — місто.*)

2) Робота за малюнком.

• Бесіда

— Коли відбуваються події? Назвіть пору року.

— Кого ви бачите на малюнку?

— Дайте дітям імена (*опора на наступний рядок*).

— Так, це Оксанка і Тарасик.

— Що вони роблять?

— Як називається предмет, яким вони граються? (*М'яч.*)

— Скільки складів у цьому слові?

— Розфарбуйте незафарбовані деталі малюнка.

Фізкультхвилинка для очей

КІТ ВАСЬКО

У ч и т е л ь

Сплять маленькі кошенята,
Всі заплющте оченята!

(*Діти заплющують очі.*)

Д і т и

А Васько не хоче,
Він розплющив очі!

(*Очі розплющені.*)

У ч и т е л ь

Подивився вгору, вниз,
Поводив очима скрізь.

(*Очі вгору, вниз, по колу, головою не рухаючи.*)

І праворуч, і ліворуч,
Перевірив: вуха поруч!
Знову — вгору, знову — вниз,
Лапою помацав ніс.

(*Діти, дивлячись на свій вказівний палець, наближають його до носа.*)

— Ось і вправа закінчилась.
Очі ваші не втомились?

3) Письмо імен та речення.

— Напишіть імена дітей.

— Напишіть речення.

— Чому в цьому реченні дві великі букви? Поясніть.

5. Розвиток зв'язного мовлення (с. 57)

1) Бесіда.

- Розгляньте малюнки та назвіть зображені предмети.
- Скільки їх?
- Яким словом їх можна об'єднати? (Меблі.)

2) Складання «асоціативного куща» до слова «меблі».

3) Робота в парах.

Учні об'єднуються в пари і розпитують одне в одного, які меблі є в їхніх квартирах чи будинках.

4) Гра «Допоможи Домовичку»

- Що переплутав Домовичок?
- Яку пораду ви можете йому дати?
- Чи трапляється з вами, що речі опиняються не на своїх місцях?
- Хто вам давав пораду або допомагав?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Які букви ми сьогодні згадували?
- Кому ми давали поради?

2. Рефлексія

- Оберіть свій настрій з-поміж смайликів!

- Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 99. ЗВУК [й]. МАЛА БУКВА й. ЧИТАННЯ СЛІВ, РЕЧЕНЬ І ТЕКСТУ З ВИВЧЕНИМИ ЛІТЕРАМИ. УЯВЛЕННЯ ПРО СЛОВА, ПРОТИЛЕЖНІ ЗА ЗНАЧЕННЯМ

Мета: ознайомити учнів з друкованою малою буквою й; навчити друкувати її; удосконалювати вміння робити звуковий аналіз слів; формувати навичку читання, уявлення про слова, протилежні за значенням, уміння добирати заголовки до тексту; розвивати вміння складати речення й розповіді за малюнками; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну та здоров'язбережувальну компетентності; виховувати спостережливість, увагу до значення слів, інтерес до дитячих розваг.

Обладнання: картки для ігор («Знайди предмети», «Розсипане прислів'я», «Головоломка», «Встав пропущені букви»); картки для рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

2. Робота в групах. Гра «Знайди предмети, у назвах яких є звук [з]»

(Об'єднуються в групи за кольорами кружечків, що лежать на партах дітей: жовтий, зелений, червоний, синій.)

(Після завершення роботи діти презентують роботу груп.)

— Який малюнок зайвий?

3. Вправа «Слухняний ротик». Робота над чистомовкою

Ай-ай-ай — ми підемо в гай.

Йй-йй-йй — край чарівний мій.

- Читання вчителем;
- промовляння чистомовки учнями з пришвидшенням;
- промовляння окремими учнями (за бажанням).

- Який звук зустрічається найчастіше?
- Сьогодні ми подружимося із маленькою буквою «ій», навчимося її друкувати та читати склади і слова із нею.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Гра «Спільний звук»

— Знайдіть спільний звук у словах *йорж, йод, гай, змій*. (Звук [й].)

2. Артикуляція звука [й]

(Під час вимовляння звука [й] видихуване повітря натрапляє на перешкоди, отже, цей звук приголосний.)

Після цього педагог повідомляє, що на письмі звук [й] позначають буквою «ій», ознайомлює дітей з малою друкованою буквою «ій», концентрує увагу на алфавітній назві цієї букви («ій»). Варто сказати учням, що буква «ій» завжди позначає тільки м'який звук [й].)

3. Гра «Впіймай звук»

Учитель читає вірш, діти плескають у долоні, чуючи звук [й].

Йоржа впіймав на вудку Йосип,
Схопив і зойкнув: ой-ой-ой!
Не знав, напевно, Йосип досі,
Який колючий йоржик той.

4. Колективне складання звукових схем слів-відгадок

- Є предмет і є риба, які називаються однаково.
Що це? І хто це? (*Йорж*.)
- Біла птиця в небі вертиться, хвіст, як струна;
Перерветься хвіст — пада птиця, як той лист. (*Змій*.)

= ○ --	-- ○ =
йорж	змій

5. Робота за сторінкою букваря (с. 100)

1) Бесіда за малюнком.

- Що робить буква «ій» на малюнках?
- Визначте, де стоїть буква у словах.

2) Читання з Читалочкою.

- Читання слів учнями самостійно.
- Читання за вказівками вчителя.
(Прочитати слова по кілька разів: спочатку в стовпчиках зверху донизу і знизу вгору, потім прочитати слова з буквою «ій» на початку, після цього в кінці слів і, нарешті, в середині.)

- Складання речення зі словом на вибір. Креслення схеми речення у зошиті.

6. Розглядання букви. Аналіз її графічної будови

Гра «Добери предмети з навколишнього середовища, схожі на букву "ій"»

— На яку із вивчених букв вона схожа? Чим відрізняється?

7. Письмо друкованої букви й, складів, слів із нею

- Письмо букви у повітрі;
- письмо по клітинках зошита;
- друк слів за поданим зразком.

Фізкультхвилинка

Встало вранці ясне сонце,
Заірнуло у віконце.

Ми до нього потяглися,
За промінчики взялися.

Нумо дружно присідати
Сонечко розвеселяти.
Встали — сіли! Встали — сіли!
Бачте, як розвеселили!

Стало й сонце танцювати,
Нас до кола припрошати.
Нумо разом! Нумо — всі!
Потанцюймо по росі.

8. Гра «Розсипане прислів'я». Робота в парах

— Зберіть слова і прочитайте прислів'я. Запишіть його у зошиті. (*Варто згадати, як пишуться речення.*)

і		умій		Умій		сказати		замовчати
---	--	------	--	------	--	---------	--	-----------

9. Читання речень (с. 101)

- Читання учнями.
- Вибіркове читання.
 - Прочитайте речення з питальною інтонацією.
 - Прочитайте речення з окличною інтонацією.
 - Від яких слів утворилось кожне друге слово в перших трьох рядках (*липовий утворилося від слова «липа», сосновий — від «сосна», кленовий — від «клен».*)
 - Чому листок не сосновий? Поясніть.
 - Чому мед не кленовий, а липовий? Поясніть.

Фізкультхвилинка для очей

Очі швидко обертаєм,
Головою не хитаєм.
Вліво — раз, два, три, чотири!
Вправо — стільки ж повторили.
По колу очі обертаєм

І все навколо розглядаєм.
Раз коло, два і три, чотири.
Щільніше очі ми закрили.
На п'ять і шість їх потримали
І потім знову закружляли.

10. Робота над текстом (с. 101)

- 1) *Ознайомлення з буквою «йа».*
 - У тексті, з яким ми зараз ознайомимося, зустрінемося слово *змія* (*буква «я» обведена рамочкою*). Цю букву ми ще не вивчали, запам'ятайте її. Прочитаймо разом це слово.
- 2) *Передбачення.*
 - Розгляньте малюнок. Як ви гадаєте, про що йтиметься в тексті?
- 3) *Читання тексту вчителем.*
- 4) *Бесіда за змістом тексту.*
 - Чи справдилися ваші очікування?
 - Хто головні герої тексту?
 - Хто змайстрував змія?
 - Хто допомагав татові?
 - Що робили діти?
 - Чи подобалося їм це заняття? Чому? Прочитайте з тексту це речення.
 - Який настрій у дітей?
 - Який заголовок до цього тексту ви дібрали б?
 - Чи є у вас цікаві захоплення або улюблені заняття? Розкажіть про це.
- 5) *Читання тексту ланцюжком по реченню.*

11. Робота над головоломкою. Робота в групах

У завданні — поле з різними літерами. Частина з них повторюються по 2–3 рази (*їх потрібно викреслити*), решта літер — в одному екземплярі. Саме з цих літер, що не повторюються, необхідно скласти слово. Таким чином, закресливши все «непотрібне», дитина отримає розрізнений набір літер, анаграму. Розшифрувавши її, вона має записати отримане слово (*літера*) внизу сторінки.

--	--	--	--	--	--

- Скільки разів вам зустрілась буква *й*?
- Чи є ця буква у слові, що ви отримали?
- Прочитайте отримане слово.
- Назвіть тільки тверді приголосні. Назвіть м'які приголосні.
- Скільки складів у слові *літера*?
- Зробіть звуковий аналіз отриманого слова.
- Складіть речення із розсипаних слів.

«ій»	Літера	позначає	приголосний	завжди	м'який	звук.
------	--------	----------	-------------	--------	--------	-------

— Запам'ятайте це правило.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

— Яку букву вивчали на уроці?

2. Гра «Встав пропущену букву» (робота в парах)

липови..	Андрі..ко	ма..стер
Меркурі..	сміливи..	згра..ка

— Прочитайте слова, у яких буква «ій» стоїть у кінці слова.

3. Рефлексія. Вправа «Дерево успіху»

Для проведення вправи потрібно підготувати плакат, на якому зображено дерево, картки із зображеннями плода, квітки, зеленого та жовтого листочків.

«Плід» означає, що урок пройшов корисно, плідно.

«Квітка» — досить непогано.

«Зелений листок» — щось було, звісно, цікаво, але взагалі — незрозуміло.

«Жовтий листочок» — «чахлий», невдалий урок.

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 100. НАПИСАННЯ МАЛОЇ БУКВИ *й*; СКЛАДІВ І СЛІВ З ВИВЧЕНИМИ БУКВАМИ. СПИСУВАННЯ ДРУКОВАНОГО РЕЧЕННЯ

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою *й*, навчити писати її; формувати вміння читати й писати склади та слова з буквою *й*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати надруковане речення; розвивати вміння розповідати за малюнком; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну та здоров'язбережувальну, громадянську компетентності; виховувати прагнення прикрашати навколишній світ.

Обладнання: картки для гри-розминки; табличка зі словами для заповнення стіни слів; картки-малюнки для групової роботи.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна, громадянська.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

2. Гра-розминка «Заштрихуй букву»

— Яку букву вивчали попереднього уроку письма? (Велику букву «З».)

— Заштрихуйте букву З вертикальними лініями.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Гра «Впіймай звук»

(Учитель читає вірш, діти плескають у долоні, чуючи звук [й].)

Скрізь ми вже бували, скрізь його шукали.
Я спитав у сойки:
— Де живе Ойойко?
— Є тут недалеко
Ойойкове гніздечко! —
Я у гай, та в гаї теж його немає.

Вибіг на стежину, глянув: там — ожина.
Я до ягід — рукою.
— Ой! — пожаливсь кропивою.
Де не візьмись сойка:
— От і знайшов Ойойка!

— На цьому уроці ви будете вчитися писати малу рядкову букву *й*, склади та слова з нею.

2. Словникова робота. Розміщення на стіні слів *ожина*, *стежка*

ожі́на

сте́жка

— Доповніть речення.

Я йшов по вузькій ...

У лісі ми назбирали ...

3. Робота за сторінкою зошита (с. 58)

1) Бесіда за малюнком.

— Чим займається дівчинка?

— Як називається посудина, з якої вона поливає квіти?

— Де ростуть квіти?

— Де і навіщо садять клумби?

- Де вам доводилося бачити клумби?
- Які квіти там росли?
- Чи ростуть квіти біля вашого будинку? Хто за ними доглядає?
- Доберіть за малюнком слова з буквою *й*. (*Лійка, айстри.*)
- Де вони знаходяться?

2) Написання малої букви «й».

Аналіз рукописної букви

- Розглядання зображення рукописної букви *й* на плашці вгорі сторінки зошита;
- пошук елементів букви *й* на малюнку.
- письмо елементів букви *й*, малої букви *й* у робочому рядку сітки зошита.

Фізкультхвилинка

Трава низенька-низенька, (*Присідають.*)
 Деревя високі-високі,
 (*Стають на пальці ніг, руки піднімають угору.*)
 Вітер дерева колише, гойдає,
 (*Нахил тулуба ліворуч — праворуч.*)
 Птахи летять, відлітають,
 (*Помахи руками, як крилами.*)
 А діти тихенько за парти сідають.

3) Письмо складів та слів з буквою «й».

4) Списування речення.

- Прочитайте речення.
- Як пишеться перше слово в реченні? (*З великої букви.*)
- Що ставиться в кінці речення? (*Крапка.*)
- Спишіть речення.

Фізкультхвилинка для очей

5) Робота за малюнком.

- Прочитайте букву, написану в зеленому кружечку. Чому від неї відходять стрілочки до малюнків? (*Бо в назвах зображених на малюнках предметів є буква «й».*)
- Доберіть слово-назву предмета та намалюйте цей предмет.
- Розфарбуйте малюнки кольоровими олівцями.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву вчилися писати?
- Який звук вона завжди позначає?
- Доберіть слова, у яких є буква *й*.

2. Рефлексія

- Доповніть речення.
- Я дізнався(*лася*), що...
- Я зрозумів(*ла*), що...
- Я запам'ятав(*ла*), що...
- Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 101. ВЕЛИКА БУКВА Й. ЧИТАННЯ СЛІВ, РЕЧЕНЬ І ТЕКСТУ З ВИВЧЕНИМИ ЛІТЕРАМИ

Мета: ознайомити учнів з великою друкованою буквою Й; навчити друкувати її; закріплювати вміння друкувати вивчені літери, писати слухові диктанти; формувати навичку читання, уміння добирати заголовок до прочитаного тексту; розвивати вміння розповідати за малюнком і про події з власного життя; формувати компетентності спілкування державною мовою; виховувати інтерес до читання.

Обладнання: картки для ігор («Знайди пару», «Відшукай слово»); фішки для звукового аналізу; табличка для оновлення стіни слів; малюнки пташок для рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, природнича, здоров'язбережувальна.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

2. Гра «Знайди слово». Робота в парах

— Яку букву вивчали?

— Розгляньте малюнок. Обведіть зеленим ті предмети, назви яких починаються на букву й; червоним — ті предмети, у назві яких буква й знаходиться в середині слова.

— Зробіть звуковий аналіз одного зі слів (за вибором).

3. Гра «З'єднай склад і малюнок». Робота в парах

Завдання: з'єднати лінією малюнок і перший склад слова.

	ЧАЙ		КРЕЙ
	ЖАЙ	ГОЙ	
	ЗАЙ		
ГАЙ	ЛІЙ		
	МАЙ	АЙ	

— Який звук позначає буква й?

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою букваря (с. 102)

1) *Бесіда за малюнком.*

- Кого ви бачите на малюнку?
- За чим спостерігає хлопчик?
- Що робить підйомний кран?
- А хто з вас бачив справжній підйомний кран? Де саме? Коли?
- Чи можна дітям перебувати на будівництві?

— Так, дітям категорично заборонено перебувати на будівництві, особливо біля підйомного крана, бо це небезпечно для життя.

- Придумайте на букву «ій» ім'я хлопчикові, зображеному на малюнку.
- З якої букви пишуться імена? (З великої.)
- Які ще слова пишуться з великої букви?

2) *Ознайомлення учнів з великою друкованою буквою «Й».*

- Розгляньте велику букву **Й**. З яких елементів вона складається?
- Порівняйте велику та малу букви **й**. Чим вони схожі та відрізняються?
- Змодельуйте літеру **Й** з синельних паличок.

3) *Друкування великої літери «Й» та слів з нею.*

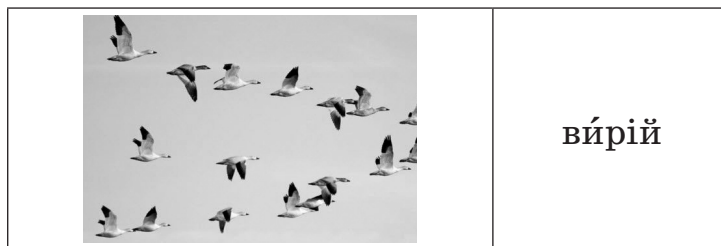
- Друкування літери у повітрі;
- друкування літери у клітинках;
- друкування слів за зразком.

4) *Читання слів з буквою «ій».*

- Читання слів у стовпчиках зверху донизу і знизу вгору;
- читання слів по рядах зліва направо;
- вибіркоче читання.
 - Прочитайте слова з буквою «ій» на початку, у кінці слів, в середині.

5) *Словникова робота.*

Розміщення слова «вирій» на стіні слів

- Що означає слово *вирій*?
- Доповніть речення.

Восени птахи відлітають у

Навесні перелітні пташки повертаються з

Фізкультхвилинка

б) *Робота над текстом.*

- Первинне сприймання тексту.
 - Кого називають пернатими?
- Читання тексту «естафетою».
 - Який заголовок можна дібрати до цього тексту?

7) Читання для друга (парна робота).

— Які птахи, крім зозуль, восени залишають рідний край?

8) Артикуляційна вправа. «Читаймо з Щебетунчиком».

- Читання чистомовки у повільному темпі;
- читання з прискоренням темпу.

2. Слуховий диктант

Учні друкують тільки першу букву з кожного слова (велику чи малу).

Йогурт, Йосип, йод, Віктор, Роман, канікули, лижі, Пушок, Дніпро, Україна, народний, веселий.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Вправа «Нагодуй пташку»

— Чому пташок потрібно підгодовувати взимку?

— Чим можна пригостити пташок?

— Пропоную вам пригостити пташок, які залетіли до нашого класу. Для цього дайте відповіді на питання, розташовані на зворотній стороні насінин.

(На дошці прикріплено малюнок пташки. Учні по черзі беруть зі столу малюнок насінини, відповідають на питання, записане на них та прикріплюють малюнок біля пташки.)

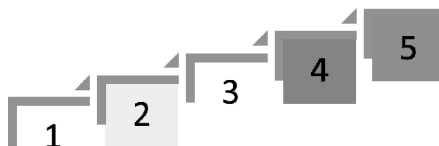
— Яку букву вивчали на уроці?

— Навіщо потрібно вміти друкувати велику букву? (Щоб записувати імена, прізвища, клички тварин, назви казок, річок, країн, перше слово в реченні.)

— Доберіть слова, що починаються на букву «ій».

2. Рефлексія «Сходінки успіху»

Учні розташовують свою фішку відповідно до власного вибору.

— Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви.

- Відшукайте та розфарбуйте літеру «ій».

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 102. НАПИСАННЯ ВЕЛИКОЇ БУКВИ Й, СКЛАДІВ, СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ БУКВАМИ. СПИСУВАННЯ ДРУКОВАНОГО РЕЧЕННЯ

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою Й, навчити писати її; формувати вміння писати склади і слова з великою буквою Й; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати і будувати речення за поданим початком, складати розповідь за малюнком, застосовувати знання про вживання великої букви; розвивати спостережливість; формувати компетентності спілкування державною мовою; виховувати інтерес до навчання.

Обладнання: ребус; зразок написання букви; контейнери з манкою.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Погляньте у віконечко.

Чомусь сховалось сонечко.

А ми засвіtimo сонечко.

Таке велике сонечко.

Таке веселе сонечко.

Я — сонечко!

Ти — сонечко!

Ми — сонечка!

Ми — світимося всі!

(Діти протягують руку.)

(Знижують плечима.)

(Показують на себе.)

(Руки в сторони.)

(Посміхаються одне одному.)

(Показують на себе.)

(Показують одне на одного.)

(Беруться за руки.)

2. Вправа «Відгадай слово»

- Це рідина рудого кольору.
- Ним обробляють ранки.
- Це ліки. *(Йод.)*

3. Вправа «Чарівні перетворення». Робота в групах

— Складіть з букв слова *йод* речення.

За сигналом учителя групи презентують свої речення.

Наприклад: Йосип обійняв друга. Йодом обробили Дмитрика. Йогурт опинився дома.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Робота за сторінкою зошита (с. 59)

1) *Бесіда за малюнком.*

— Розгляньте малюнок та скажіть, хто на ньому зображений.

— Що сталося з хлопчиком?

— Чим мама обробляє ранку хлопчиків?

— Як хлопчик міг поранитися? *(Напевно, доторкнувся до їжачка і вколовся.)*

— Чи доводилося вам ранитися?

— Коли і як це траплялося?

— Хто допоміг вам обробити ранку? Чим саме?

— Що ви відчували?

Цікавинки про йод

- Йод є рідкісним елементом, але незважаючи на це він поширений практично скрізь.
- 99 % запасів йоду в світі знаходиться в Японії та Чилі.
- Пари йоду використовують для виявлення відбитків пальців.
- Найбільше йоду містять водорості.
 - Придумайте на букву «й» ім'я хлопчиків, зображеному на малюнку.

- З якої букви слід його писати?
- Які ще слова пишуться з великої букви?
- Сьогодні ми навчимося писати велику літеру *Й*.

2) **Аналіз елементів букви «Й».**

- Розглядання зразка великої рукописної букви *Й* на плашці вгорі сторінки;
- аналіз елементів букви;
- пошук елементів на малюнку та наведення їх олівцем;
- моделювання букви *Й* із синельних паличок.

3) **Письмо букви:**

- письмо у повітрі;
- письмо у контейнері з манною крупою;
- письмо великої рукописної літери *Й* у робочих рядках зошита.

Фізкультхвилинка

Щоб ніколи не хворіти,
Треба вправи вам робити.
Із-за парт швиденько встали,
Спинки гарно розрівняли,
На носочки піднялись
І до сонця потяглись.

Руки разом опустили
І швидесенько присіли.
Потім встали, руки в боки,
Всі красиво робим кроки
Назад — вперед прогнулись добре.
Не будем мати ми хвороби..

4) **Письмо складу «Йо» і слова «Йосип».**

5) **Письмо речення «У Йосипа рана».**

— Яке слово в реченні написано з великої літери? Чому?

6) **Робота над реченнями.**

- Доповнення речення, наведення ручкою слів та дописування.
— Що поставите в кінці речення?
- Читання надрукованого речення і запис його рукописними літерами.
— Як пишуться слова в реченні?

Пальчикова гімнастика.

Долоні розгорнуті на себе, великі пальці переплетені — «голівка птаха». Решта зімкнених пальців — «крила». Швидко «помахати» ними.

Горобцю казала кішка:
— Понявчи зі мною трішки.
Та він знай собі — цвірінь!
А нявчати йому лінь.

7) **Вправа «Відгадай та намалюй».**

- З-поміж поданих букв знайдіть по дві однакові й закресліть їх.
- Прочитайте слово, що утворилося із букв, що залишилися. (*Теплий*.)
- Намалюйте те, що називає це слово.
- Які речі можуть бути теплими? (*Шарф, суп, чай, пиріг*.)
- Намалюйте один із них на плашці.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву вчилися писати?
- Навіщо потрібна велика буква? (Щоб записувати імена, прізвища, клички тварин, назви країн, перше слово в реченні.)
- Пригадайте слова з буквою «ій».
- Визначте місце звука [й] у слові.
- Якою буквою (малою чи великою) потрібно позначати його на письмі?

2. Рефлексія. «Плесни, тупни, посміхнись!»

- Якщо урок вам сподобався, все виходило — плесніть у долоні. Якщо було цікаво, але виникли питання — посміхніться. Якщо урок не сподобався, ви дрімали на уроці — тупніть ногою.
- Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

- Розгадайте анаграми з буквою Й.

1. ЧЙА
2. АРАТМВЙ
3. КАЧЙА
4. ОГЙ
5. ОЙГТУР

6. СЛОБРЙТЕУ
7. АРТСЙА
8. ЛАЙКІ
9. РЙЙ
10. МАКЙА

- Зберіть пазл.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 103. ЗВУК [Б]. МАЛА БУКВА Б. ЧИТАННЯ СЛІВ, РЕЧЕНЬ І ТЕКСТУ З ВИВЧЕНИМИ ЛІТЕРАМИ. УЯВЛЕННЯ ПРО ЗАЛЕЖНІСТЬ ЗНАЧЕННЯ СЛОВА ВІД ЗМІНИ НАГОЛОСУ В НЬОМУ

Мета: ознайомити учнів з друкованою малою буквою б; навчити друкувати її; удосконалювати вміння робити звуковий аналіз слів; формувати навичку читання, уявлення про залежність значення слова від зміни наголосу в ньому, вміння добирати заголовок до тексту; розвивати вміння складати речення й розповіді за малюнками; формувати компетентності спілкування державною мовою, соціальну, мистецьку та природничу компетентності; виховувати спостережливість, увагу до значення слів, прагнення допомагати дорослим у хатніх справах.

Обладнання: цеглинки LEGO; картки із буквосполученнями; картки «Вилучи зайве»; репродукція картини Ла-пітта Рональда «Zoo»; картка «Розсипанка»; малюнки тварин; фішки для звукового аналізу; куб; картки з приказками.

Тип уроку: комбінований урок.

Форма проведення: уявна екскурсія.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, мистецька, природнича.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Доброго ранку!
Доброго дня!
Хай плещуть долоньки,
Тупають ніжки,
Працюють голівки

Та сяють усмішки.
Доброго ранку!
Доброго дня!
Бажаєте ви, бажаю вам я!

2. Вправа «Аукціон слів». Робота в групах

Учитель вивішує на дошці буквосполучення, а учні в групах мають придумати якомога більше слів з ним. Перемагає група, яка придумала більше слів.

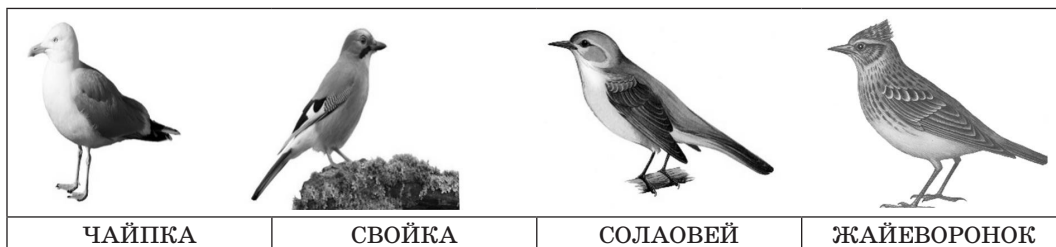
Наприклад:

ЙО — Йосип, йод, район, майонез,

АЙ — край, майка, майстер,

3. Гра «Вилучи букву»

На картках записано слова із зайвими буквами, учні мають вилучити зайву букву та прочитати слово. Якщо завдання виконане правильно, відкривається малюнок із зображенням цього слова.

4. Вправа «Правда — неправда»

— Послухайте моє висловлювання. Якщо, на вашу думку, я маю рацію — піднесіть вгору зелену цеглину, якщо ні — червону.

- Слово *тварини* складається з трьох складів.
- У слові *жук* — два голосні звуки.
- Слова *лелека* та *ластівка* починаються однаковим звуком.
- Слово *узимку* починається і закінчується однаковим звуком.
- Слово *Йосип* пишеться з маленької літери.

— Ви дуже розумні діти!

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Стратегія «Входження в картину»

- Розгляньте полотно. Що зобразив художник?
- Що привернуло вашу увагу?
- Біля яких тварин зібралось найбільше глядачів?
- Якщо б ви опинилися у цій картині, до яких тварин вам би хотілося підійти?
- Чи були ви в зоопарку?
- Що вам там найбільше запам'яталося?
- Як ви вважаєте, це сучасна картина? Чому зробили такий висновок?
- Яку назву можна дібрати до цієї картини?
- Ми розглядали картину художника Лампітта Рональда «Зоо» («Зоопарк»).

2. Бесіда

- Сьогодні на уроці я теж запрошую вас на екскурсію до зоопарку.
- Пригадайте, яких правил потрібно дотримувати у зоопарку.

3. Гра «Розсипанка». Робота в групах

Завдання у конвертах групи отримують через прийом «Сліпий капітан».

- На нас очікують вже перші тварини. А ось які, ви дізнаєтеся, виконавши завдання.
- Складіть з поданих букв слова та оберіть малюнок, на якому зображена ця тварина.

ЛІБАК	СКУОРБ	БРЕБО	БАРНА	ЕТМОЕГБ	БІУЛІВО
-------	--------	-------	-------	---------	---------

Представник групи за сигналом учителя озвучує складене слово та прикріплює на дошку обраний малюнок.

- Отже, назвіть цих тварин. Що спільного в їхніх назвах? (Усі починаються буквою «б».)
- Які звуки позначає буква б? (Звуки [б], [б'].)

4. Звуковий аналіз слів борсук, білка

- Складання схеми слова;
- виділення першого звука.
 - Порівняйте перший звук у слові *борсук* з першим звуком слова *білка*. (У слові «борсук» перший звук твердий, а у слові «білка» — м'який.)
 - На письмі ці звуки позначаються буквою «бе». Сьогодні на уроці ми ознайомимося із малою друкованою буквою «бе».

5. Ознайомлення з буквою «бе»

- Розглядання зображення малої друкованої букви б;
- графічний аналіз;
- моделювання букви із синельних паличок;
- друкування малої букви б у клітинках.

Фізкультхвилинка

Плеснемо в долоні:
Хлоп-хлоп-хлоп!
Скачемо на конях:
Гоп-гоп-гоп!
Летимо, як птахи:
Шусь-шусь-шусь!

Як повзуть мурахи?
Хрусь-хрусь-хрусь.
Пострибав горобчик:
Цінь-цінь-цінь!
Дівчинка і хлопчик —
Молодці!

6. Стратегія «Кубування» (використання 1-ї і 2-ї сторін куба)

— Відгадайте загадку — і дізнайтеся, кого ми зустрінемо у зоопарку.

- Чорне — біле, чорне — біле —
У очах аж зарябіло!
Посмугована конячка
Гордо по савані скаче.
Як драбинка, в неї ребра.
Хто це, діти? Звісно... (*зебра*)!

- Де знаходиться звук [б] у цьому слові?
- Як виглядає зебра?
- На кого вона схожа? А чим відрізняється?

7. Робота за сторінкою букваря (с. 104)

1) *Бесіда.*

- Діти, зебра привела нас на сторінку букваря. Розгляньте її.
- Які букви зображено на малюнку?
- Що роблять ці літери?
- На якому дереві сидить білка?
- Пофантазуйте, про що букви можуть говорити з білкою.

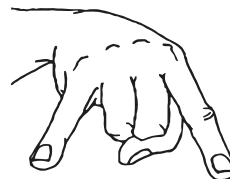
2) *Друкування слів з буквою «бе».*

- Що робить буква «бе» на малюнках? (*Буква «бе» зав'язала бант. Буква «бе» фотографує зебру. Буква «бе» розглядає краба.*)
 - Визначте місце звука [б] у словах *бант, краб*.
- Друкування слів *зебра* і *краб* у зошитах у клітинку.

Пальчикова гімнастика

Пальці стиснуті в кулачок. Вказівний та мізинчик розчепірені. Дитина рухає ними, просуваючи руку по парті вперед.

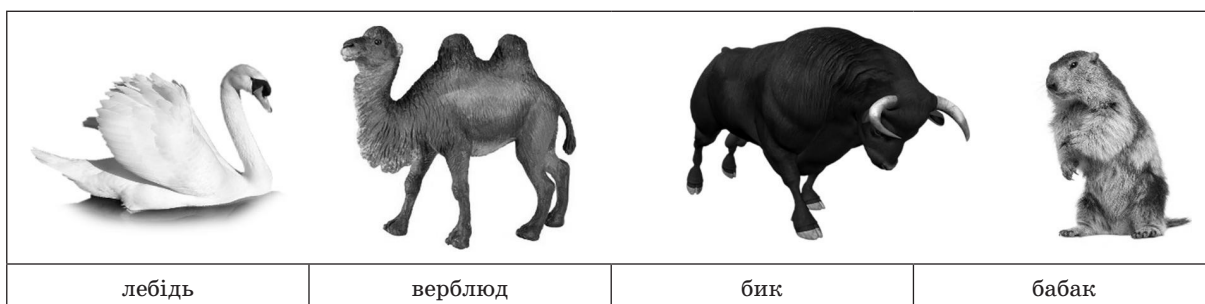
Жук у жолудя питав:
— Де ти шапочку придбав?
От якби мені таку —
Був би красень я в ліску.

8. Гра «Визволи тваринку»

— Діти, сталася неприємність. Працівники зоопарку забули коди від замків на клітках і тепер не можуть погодувати тварин. Замки можна відімкнути, якщо правильно порахувати кількість складів у назві кожної тварини. Допоможіть, будь ласка, мешканцям зоопарку!

Учні називають тварину, зображену на малюнку, рахують кількість складів та демонструють відповідь за допомогою цеглинок LEGO.

9. Продовження роботи за сторінкою букваря (с. 105)

Вправа-спостереження за словами

- Розгляньте малюнки. Які тварини на них зображені?
- Де сидить бобер? А білка?
- Прочитайте речення під малюнками.
- Порівняйте написання виділених слів (*обидва слова складаються з тих самих букв*).
- Зверніть увагу на наголос у цих словах. Він різниться. (*У першому слові наголошений перший склад, у другому — другий.*)
- Прочитайте речення, вимовляючи виділені слова відповідно до наголосу.
- Що означає виділене слово в першому реченні? (*Слово означає «берег річки».*)
- А в другому? (*Дерево березу.*)
- Чи залежить значення слова від наголосу?

10. Вправа «Зberi приказки». Робота в парах

— Ми завершуємо нашу екскурсію зоопарком. А що говорить про тварин український народ? Зберіть приказки, тоді дізнаєтеся.

На картках написано частини приказок. Учні, працюючи в парах, повинні дібрати до кожного початку приказки її кінцівку.

Горобець маленький,		як баран на нові ворота.
Дивиться,		своє болото хвалить.
Крутиться,		а сердечко має.
Кожен кулик		як білка в колесі.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву вивчали на уроці?
- Які звуки вона позначає? Що ви знаєте про ці звуки?
- Де побували на екскурсії?

2. Рефлексія. Вправа «Продовж слово»

Учні знаходять слова, що починаються на подані букви, описуючи, чим вони займалися на уроці.

Ч... (<i>читали, ...</i>)	З... (<i>знайомилися, ...</i>)
Д... (<i>ділили, дивувалися, ...</i>)	В... (<i>вивчали, ...</i>)
С... (<i>спостерігали, сміялися...</i>)	П... (<i>подорожували, ...</i>)

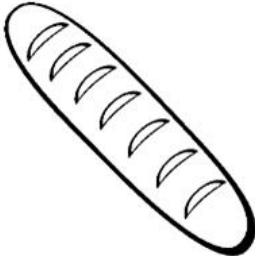

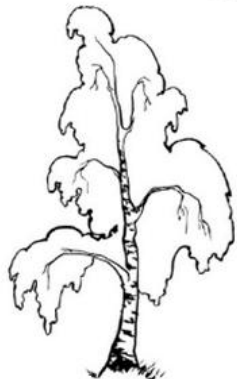

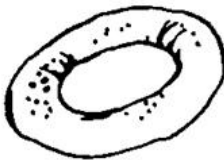
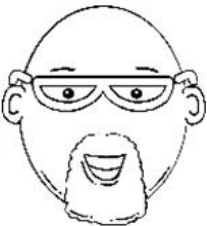
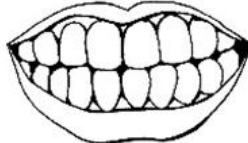

— Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

- Прочитайте слова, закресліть зайве.

Бук	Банк	Дуб	Буквар
Бук	Бант	Дуб	Буква
Бик	Банк	Дуб	Буква
Бук	Банк	Зуб	Буква

• Прочитайте слова та з'єднайте їх з малюнком.

Батон		
Бабка		
Зуби		
Бант		
Банка		
Бублик		
Береза		
Борода		
Білка		
Собака		
Барабан		

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 104. НАПИСАННЯ МАЛОЇ БУКВИ **б**. ПИСЬМО СКЛАДІВ, СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ БУКВАМИ. СПИСУВАННЯ ДРУКОВАНОГО РЕЧЕННЯ

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою *б*; навчити писати *ії*; формувати вміння читати й писати склади та слова з буквою *б*; установлювати логічні зв'язки; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати друковане речення; розвивати вміння розповідати за малюнком, пояснювати свій вибір; формувати компетентності спілкування державною мовою; виховувати інтерес до тварин.

Обладнання: картка для коментованого письма; табличка для оновлення стіни слів; зразок написання літери.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, природнича.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Встало вранці ясне сонце,
Зазирнуло у віконце.
Ми до нього потяглися,
За промінчики взялися.

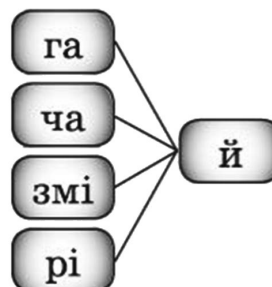
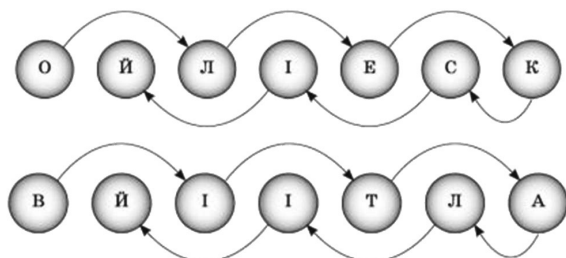
Будем дружно присідати,
Сонечко розвеселяти.
Сіли, встали, встали, сіли,
Бачте, як розвеселили.

2. Гра «Впіймай звук»

Йосип йогурт купував,
Його вдома смакував:

Ну й солодкий йогурт мій,
Полуничний, запашний.

3. Коментоване письмо

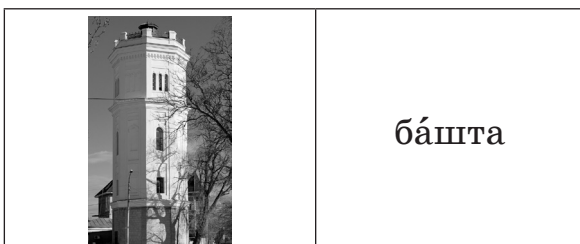
- З якої літери напишете слова *Олексій* та *Віталій*? Чому?
- Що спільного у всіх записаних словах?

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Бесіда за малюнком у зошиті (с. 60)

- Розгляньте малюнок. Чим займаються діти?
- Із чого вони складають будинок?
- Який будинок у них утворився?
- Чи знаєте ви, як називається висока вузька будівля?

2. Словникова робота. Розміщення слів *башта*, *вежа* на стіні слів

Цікавинки для малят

- Висота башти значно перевищує розміри основи.
- Іноді весь об'єм башти зайнятий одними лише сходами.
- Українське слово *башта* почали вживати у XVI столітті.
- Це слово через чеську (*bašta*) і, можливо, через польську (*baszta*) мови прийшло в українську з італійської.
 - Доповніть словосполучення словами *башта* або *вежа*.
 - Побудували ..., висока ..., найбільшу ..., розмістився у

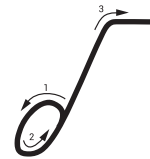
3. Бесіда

- У кого з вас є конструктор?
- Чи подобається вам гратися з ним?
- Що ви найбільше любляете складати з деталей конструктора?
- Доберіть за малюнком слова з буквою «бе». (*Будинок, балкон, будують.*)
- Для записування цих слів потрібно вміти писати букву «бе», тому сьогодні на уроці письма учні будуть учитися це робити.

4. Робота за сторінкою зошита (с. 60)

1) Аналіз рукописної букви «б»:

- Розглядання зображення рукописної букви *б* на плашці вгорі сторінки зошита;
- пошук елементів букви *б* на малюнку.

2) Письмо елементів букви «б», малої букви «б» у робочому рядку сітки зошита.

Фізкультхвилинка

Плів павутинку павучок —
І заболів йому бочок.
Встанем разом на хвилинку
Й проведем фізкультхвилинку.
Руки вгору, руки вниз.

Вліво, вправо повернись.
Сіли — встали, сіли — встали.
Кошенята заплигали.
У долоньки заплескали
І за парти посідали.

3) Письмо складів та слів з буквою «б».

4) Списування речення.

- Прочитайте початок речення. Доповніть його словом *будинок*, наведіть ручкою початок речення та запишіть його кінцівку.
- Як пишеться перше слово в реченні? (*З великої букви.*)
- Що ставиться в кінці речення? (*Крапка.*)

5) Списування речень з друкованого та рукописного тексту.

Пальчикова гімнастика

Учитель декламує віршик і показує долоню, а потім по черзі з'єднає з великим пальцем решту, починаючи зі вказівного.

— Пальчику, пальчику,
Де ти бував?
— Я з цим братом в ліс ходив,
А з цим братом борщ варив,
З цим я кашки скуштував,
А з найменшим заспівав.

6) Вправа «Хто де живе?».

- Розгляньте малюнки. Чи ви впізнали зображених тварин? (*Голуб, лебідь, собака.*)
- Що намальовано поруч із тваринами? (*Їхні домівки.*)
- Назвіть кожну домівку. (*Хатинка на воді, голуб'ятня, будка.*)
- Визначте, у якому будиночку мешкає кожна з тварин, і покажіть це стрілочкою.

7) **Розвиток зв'язного мовлення.**

— Складіть за малюнком речення про те, де хто мешкає.

(Голуби мешкають у голуб'ятні. Гніздо лебедів знаходиться в хатинці на воді. Собака мешкає в будці.)

8) **Вправа «Веселий олівець».**

— Яких кольорів можуть бути зображені на малюнках тварини та їхні житла?

— Розфарбуйте малюнки кольоровими олівцями.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Яку букву вчилися писати?
- Які звуки вона позначає?
- Доберіть слова з буквою «бе».

2. Рефлексія. Вправа «Сенкан»

— Оберіть тваринку з останнього завдання та складіть про неї сенкан.

ХТО? ЩО?

ЯКИЙ? ЯКИЙ?

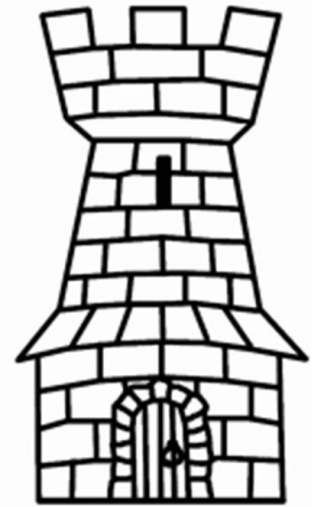
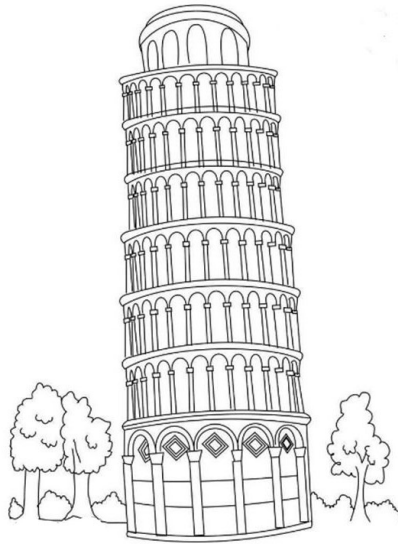
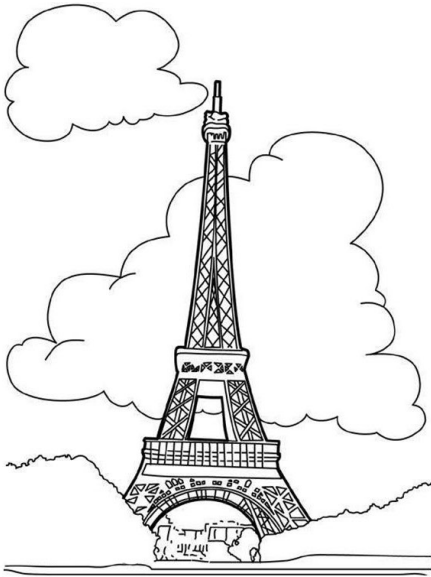
ДІЯ? ДІЯ? ДІЯ?

РЕЧЕННЯ.

ХТО? ЩО?

Завдання для цікавої перерви

- Розфарбуй та порівняй.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 105. ВЕЛИКА БУКВА Б. ЧИТАННЯ СЛІВ, РЕЧЕНЬ І ТЕКСТУ З ВИВЧЕНИМИ ЛІТЕРАМИ

Мета: ознайомити учнів з великою друкованою буквою Б; навчити друкувати її; закріплювати вміння друкувати вивчені літери, писати слухові диктанти; формувати навичку читання, уміння добирати заголовок до прочитаного тексту; розвивати вміння розповідати за малюнком і про події з власного життя; формувати компетентності спілкування державною мовою; виховувати інтерес до читання, занять музикою, спортом.

Обладнання: ребус; картки «Відшукай та обведи»; ромашка запитань Блума; кораблики для рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, фізкультурна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Вправа «Абетка гарних слів»

— Яку літеру вивчили попереднього уроку?

— Так, літеру Б. Вона є головною героїнею нашої гри.

Кожен учасник повинен назвати гарне слово, що починається на цю літеру (*бадьорий, благодатний, благородний, бережливий, безкорисний, бездоганний...*).

2. Розгадування ребуса

(Небо.)

3. Стратегія «Кола по воді»

Н — неосяжне,

Е — епічне, експресивне,

Б — біле, бездоганне,

О — однорідне, оксамитове,

4. Гра «Відшукай та обведи»

Учніам пропонують попрацювати на картках: знайти у словах та обвести букву «бе».

бабка	коло	клуб	билина	краб
банка	Колобок	клумба	рибина	бик
рубка	колосок	клоун	калина	бак

— Знайдіть слово, у якому дві букви «бе».

— Викладіть його звукову схему.

— Знайдіть ім'я казкового героя. З якої букви воно написане?

— Прочитайте слова, у яких буква «бе» знаходиться на початку слова, в кінці слова, в середині слова.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою букваря (с. 106)

1) *Бесіда за малюнком.*

— Кого ви бачите на малюнку?

— Чим займаються діти?

— На чому грає хлопчик? А дівчинка?

- Хто з вас уміє грати на музичному інструменті? На якому саме? Де вчилися грати?
- Назвіть предмети, у назві яких є буква «бе».
- Придумайте імена дітям на букву «бе», зображеним на малюнку.
- Які з дібраних слів необхідно писати з великої букви? (*Імена дітей.*)
- У яких ще випадках використовують велику букву?

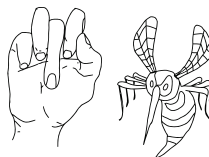
2) Ознайомлення з великою друкованою буквою «Б».

- Графічний аналіз великої букви *Б*;
- порівняння великої та малої літер *Бб*;
- письмо літери у повітрі;
- друкування літери у клітинках;
- друкування складів з літерою *Б*;
- друкування слів *Борис*, *Бровко*.
 - Чому ці слова надруковано з великої букви?

Пальчикова гімнастика

Виставити середній палець, притиснути його між вказівним та безіменним, поворушити ним.

Оса осі в осінні дні
Сумні виспівує пісні.
Тумани сиві на росі —
Сховатись ніде вже осі.

3) Читання для друга («Щоденні 5»).

- На чому грав Борис?
- Хто грав на барабані?
- Якою музика була?

2. Слуховий диктант

Учні друкують тільки першу букву з кожного слова (*велику чи малу*).

Орієнтовні слова: Борода, Богдан, Борис, бадмінтон, ракетки, Київ, вітання, святковий, Десна, Миколаїв, добрий, знаходити, багатий.

Фізкультхвилинка

3. Продовження роботи за букварем (с. 107)

1) Читання з гірки.

- Читання речень з інтонуванням.
 - Про що ви дізналися з тексту? (*Дізналися, що дуби ростуть у лісі, риба водиться в озері, а краби — в морі.*)
- Читання ланцюжком;
- читання хором з пришвидшенням;
- індивідуальне читання.

2) Гра «Лови помилку».

- Прочитайте частини речень, записані ліворуч.
- Прочитайте частини речень, записані праворуч.
- Чи правильно дібрано кінцівки речень?
- виправте помилки та прочитайте речення правильно.

3) Робота над текстом.

- Первинне сприймання тексту.

Стратегія «Ромашка запитань Блума»

Учитель читає текст перший раз. Учні відповідають на запитання, записані на пелюстках ромашки.

- Як брати потрапили до спортивної зали?
- Коли брати вирішили почати тренування?

- Чому тато привів синів до спортивної зали?
- Де брати зустріли тренера?
- Що сказав тренер хлопцям?

- Читання «ланцюжком».
- Стратегія «Порушена послідовність». Робота в парах.

Речення з тексту розташовані у порушеній послідовності. *Завдання:* відновити порядок речень.

1. Тато привів синів до спортивної зали.
2. Бориско та Богдан були задоволені.
3. Там вони зустріли тренера.
4. Бориско і Богдан — брати.

- Бесіда.
 - Доберіть заголовок до цього тексту.
 - Хто з вас любить займатися спортом?
 - Яким саме? Де ви займаєтеся?
 - Хто мріє стати спортсменом?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Вправа «Мікрофон»

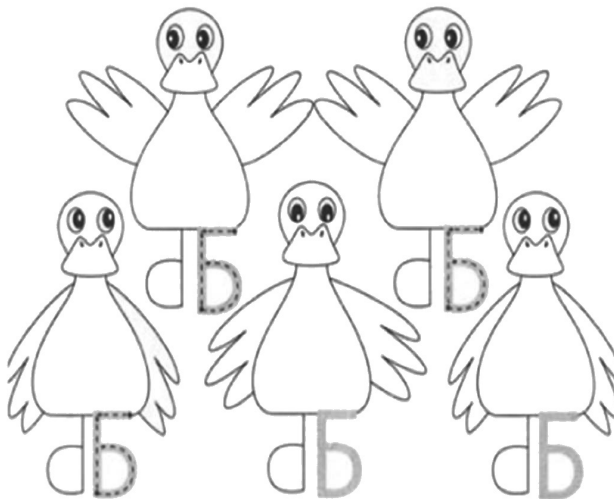
- Яку букву вивчали на уроці?
- Навіщо потрібно вміти друкувати велику букву? (*Щоб записувати імена, прізвища, клички тварин, назви казок, річок, країн, перше слово в реченні.*)
- Доберіть слова, що починаються на букву «бе».
- З якої букви (*великої чи малої*) їх необхідно писати?

2. Рефлексія. Вправа «Запусти кораблик»

Ті діти, які вважають, що добре засвоїли тему, розташовують свій кораблик у морі, а ті, хто не впевнений у цьому, залишаються біля берега.

Завдання для цікавої перерви

- Знайдіть букву *Б* на лапках каченят і наведіть її.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 106. НАПИСАННЯ ВЕЛИКОЇ БУКВИ Б, СКЛАДІВ, СЛІВ І РЕЧЕНЬ З ВИВЧЕНИМИ БУКВАМИ. СПИСУВАННЯ ДРУКОВАНОГО РЕЧЕННЯ

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою Б; навчити писати її; формувати вміння писати склади і слова з великою буквою Б; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати і будувати речення за поданим початком, застосовувати знання про вживання великої букви, складати розповідь за малюнком; розвивати спостережливність, кмітливість; формувати компетентності спілкування державною мовою; виховувати турботливе ставлення до бабусь і дідусів.

Обладнання: картка «Подарунки»; зразок написання літери; куб.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Вправа «Спіймай мій настрій»

Дітям пропонують попрацювати в парі, виконуючи дії, що називає вчитель.

— Усміхніться, «зніміть» усмішку зі свого обличчя долонею та «подаруйте» своєму сусідові.

«Прийміть» усмішку, «прикрасьте» нею своє обличчя.

2. Вправа «Подарунки». Робота в парах

— Прочитайте речення. З'єднайте дітей та їхні подарунки.

Микола

Борис

Слава

Роман

У Романа — барабан. У Слави — бубон. У Миколи — кубики. У Бориса — собака.

- Назвіть слова, у яких буква «бе» на початку слова. (*Барабан, бубон, Борис.*)
- Назвіть слова, у яких буква «бе» у середині слова. (*Барабан, бубон, кубики, собака.*)
- Назвіть слова, що містять два склади.
- У яких словах три склади?
- З якої букви написано слово *Борис*? (*З великої букви «Б».*) Чому?
- Які ще слова пишуться з великої букви?
- Сьогодні ми будемо вчитися писати велику букву Б.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Робота за сторінкою зошита (с. 61)

1) **Бесіда за малюнком.**

- Хто зображений на малюнку?
- Чим зайняті бабуся й онуки?
- Чим вона їх пригощає?
- Про що, на вашу думку, говорила бабуся з онуками за столом?
- Придумайте на букву «бе» імена дітям, зображеним на малюнку. (*Бориско і Богданка.*)
- З якої букви потрібно їх писати?

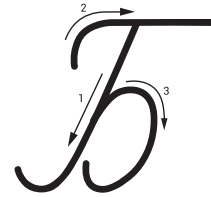
2) **Розвиток зв'язного мовлення.**

- Прочитайте і доповніть, на кого або на що схожа бабуся.

Б А Б У С Я	лагідна, як _____.
	працьовита, як _____.
	мила, як _____.
	добра, як _____.
	красива, як _____.

3) **Аналіз елементів букви «Б».**

- Розглядання зразка написання великої рукописної букви *Б* на плашці вгорі сторінки;
- аналіз елементів букви;
- моделювання букв із синельних паличок;
- пошук на малюнку першого елемента букви *Б* і наведення його олівцем, потім — другого, третього та поєднання всіх елементів.

4) **Письмо великої рукописної літери «Б».**

- У повітрі:
- у контейнері з манною крупою;
- у робочих рядках зошита.

5) **Письмо складів та слів із буквою «Б» та слова «Борис».**

Фізкультхвилинка

6) **Робота над реченнями.**

- Читання речення;
- доповнення речення;
- наведення ручкою початку речення і дописування його;
- читання надрукованого речення і запис його рукописними літерами;
- списування речення, поданого рукописними літерами.
 - Як пишеться перше слово в реченні? (*З великої букви.*)
 - Що ставиться в кінці речення? (*Крапка.*)

Пальчикова гімнастика

Біля хатинки півник співає,
Мишка в цей час домівку підмітає.
Киця на віконці штанці підшиває.

7) **Вправа «Відгадай — намалюй».**

- Назвіть предмет, зображений на малюнку.
- Визначте місце букви *у* в цьому слові.
- Якою буквою слід замінити букву *у* в другому слові?
- Поміркуйте, який малюнок має бути на другій плашці? (*Якщо в слові «булка» замінити букву «у» на «і», то утвориться слово «білка», тому на плашці потрібно намалювати білку.*)
- Намалюйте білку і зафарбуйте обидва малюнки кольоровими олівцями.
- Якими кольорами ви будете зафарбовувати булку? А білку?

8) Стратегія «Кубування».

- Опишіть білочку за допомогою кубика.
- Як вона виглядає? (Колір, розмір, форма.)
- Чим харчується білочка?
- На кого схожа білочка?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

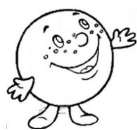
- Яку букву вчилися писати на уроці?
- Навіщо потрібна велика буква? (Щоб записувати імена, прізвища, клички тварин, назви країн, перше слово в реченні.)
- Пригадайте слова з буквою «бе» на початку слова, в середині.

2. Рефлексія

- Заплющте очі та згадайте приємні моменти нашого заняття.
- Я рада, що протягом усього заняття ви були уважними.
- Я хочу, щоб усі, хто працював добре, — посміхнулися мені, а хто відчуває в собі потенціал працювати ще краще — поаплодували собі.
- Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

- Встав букву.
Б__к бу__ка __аран ку__ики зеб__а
- Як звучить героя казки? З'єднай.

Буратіно

Карлсон

Лисиця Аліса

Кіт Базиліо

Колобок

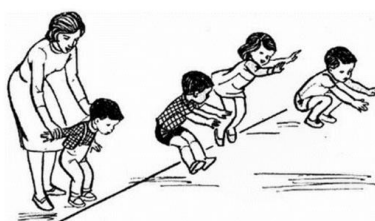
- Як називається спортивна гра? З'єднай.

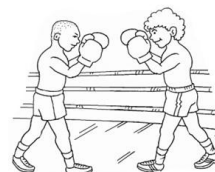
Стрибки

баскетбол

бокс

біг

- Роз'єднай слова.
бананбабанкдублікармороззубоктатобоксер

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 107. ЗАКРІПЛЕННЯ ВМІННЯ ЧИТАТИ

Мета: закріплювати вміння читати слова з вивченими буквами; розвивати навичку читання, уміння добирати заголовки до тексту, відповідати на запитання за змістом прочитаного, зіставляти зміст тексту з малюнком, розповідати за малюнком, аргументувати свою думку; формувати компетентності спілкування державною мовою; виховувати уважність, спостережливість, інтерес до природи.

Обладнання: лист від квітки; квітка-семицвітка; картки («Розшифруй скоромовку», «Добери пару»); пазли; табличка для оновлення стіни слів; малюнки для роботи з текстом; пелюстки для рефлексії.

Тип уроку: урок закріплення знань, умінь і навичок.

Освітні галузі: мовно-літературна, природнича, здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Вправа «Доброго дня»

— Доброго дня! Доброго, теплого, сонячного дня! Олександр Дюма, видатний французький письменник, коли чекав гостей на звану вечірку, у гардеробі вішав табличку з написом: «Отут, разом з одягом, залишайте свій поганий настрій». Мені б дуже хотілося, щоб і ви залишили негатив, якщо такий є, за дверима класу і налаштувалися на роботу.

2. Повідомлення вчителя

— Діти, листоноша приніс нам листа.

Доброго ранку, любі діти!

Я — чарівна квітка-семицвітка. Запрошую вас разом зі мною навчатися і грати. Для цього ви повинні відривати по одній пелюстці й виконувати завдання. За правильні й чіткі відповіді я даруватиму вам маленькі квіточки.

Квітка-семицвітка.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. 1-ша пелюстка (червона)

Зі мною будете грати,
Знання закріплювати.

1) Вправа «Розшифруй скоромовку». Робота в парах.

На картці записано зашифровану скоромовку. *Завдання:* закреслити однакові букви, що повторюються в кожному слові, та прочитати скоромовку.

Веюлююкі муюрахоюи граюли ую шаюхи,
Аж малженькі мужрашки — уж шажшки.

2) Гра «Так чи ні?».

Зіграти хочеться мені
З тобою, друже, в «так чи ні».
Тобі питання задаю,
Готуй же відповідь свою!
Відповідай, коли мастак,
Чи «ні», чи «так»!

- У слові *зима* чуємо голосні звуки [і], [а]?
- Звук [і] у слові *лід* чуємо на початку слова?
- У слові *білий* два склади?
- У слові *листопад* наголошений третій склад?
- У слові *осінь* п'ять звуків?
- Вже настала зима. Це речення складається з чотирьох слів?

2. 2-га пелюстка (жовта)

Друже, ти не позіхай,
Слова в стовпчиках швидше читай.

Завдання від Читалочки. (Робота за сторінкою букваря, с. 108)

- Читання для друга («Щоденні 5»).
- Що спільного мають слова кожного стовпчика? (Вони називають ознаки певної пори року.)
- Читання слів знизу вгору по стовпчиках і по рядах зліва направо.
- Що спільного мають слова останнього ряду? (Відповідають на питання «який?» і називають кольори.)
- Які кольори називають барвистими і золотистими?

3. 3-тя пелюстка (зелена)

Усі звуки пригадай,
До слів схему добирай!

1) Вправа «Добери пару».

					
○ = ○ - ○	- ○ - ○	○ - ○ -	- ○ - ○ -	- ○ - ○	- ○ -

2) Вправа «Збери пазл». Робота в групах.

Завдання: зібрати групою пазли та викласти індивідуально звукові моделі слів — назв тварин.

4. 4-та пелюстка (синя)

Хто ж там, хто вже так стомився
І наліво похилився?

Треба дружно нам всім встати,
Фізкультпаузу почати!

Фізкультхвилинка

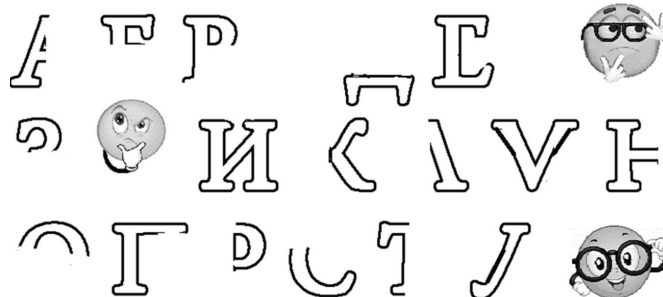
Хлопчики й дівчатка!
Колони підрівняйте
Й розминку-веселинку
Зі мною починайте.
Раз — підняти руки вгору,
Два нагнутися додолу.
Три, чотири — прямо стати.
Будем знову починати.
Руки в боки, руки так,
Руки вгору, як вітряк.

Вище руки підведіть
І голівки потрясіть.
Нахил вліво — раз, два, три!
Нахил вправо — раз, два, три!
Нахилились, розігнулись.
Навкруг себе повернулись.
Раз — присядьте,
Два — присядьте
І за парти тихо сядьте.

5. 5-та пелюстка (біла)

Букви ти скоріш згадай,
Друкувати починай!

1) Вправа «Впізнай та віднови».

2) Слуховий диктант.

Учні друкують лише першу літеру слова (*велику чи маленьку*).

Лиса Аліса, кіт Базиліо, Буратіно, розбійник Бармалей, ведмежатко Умка, поросятко П'ятачок, черепашки Ніндзя.

Гімнастика для очей

Міцно стиснути повіки.
Розімкніть повільно віки.
Декілька разів моргніть,
Вправу ще раз повторіть.
Поморгайте дві хвилини
Швидко-швидко, час бо лине.

Притуліться до долонь,
Проведіть ними до скронь.
Всі заплющіть міцно очі,
Вверх та вниз ними ведіть.
Зосередьтеся на точці
І спокійно вже сидіть.

6. 6-та пелюстка (рожева)

Отже, букви знаємо,
Текст читати починаємо!

Читання тексту. Робота за сторінкою букваря (с. 108)

- Первинне сприймання тексту.
 - Чому ліс був сумний?
 - Хто до нього завітав?
 - Що принесла кожна пора року?
 - Чому ліс припинив сумувати?
- Читання тексту «ланцюжком».
 - Чи не нагадує вам цей текст казку? А чим саме?
 - Придумайте заголовок до тексту.

- Яка пора року у нас за вікном?
- За якими ознаками ви це визначили?
- А яких ознак цієї пори не видно за вікном?
- Словникова робота.
 - Прочитайте слова.

ПРИЛИНУЛА ГАМІРНО

- Що вони означають?
- Якими словами їх можна замінити?
- Вправа «Відшукай та опиши».
- Знайдіть у тексті слова, що описують предмети, зображені на малюнках.

			
Самотній, сумний, казковий	Білий	Весела, радісна	Золотисті

7. 7-ма пелюстка (блакитна)

Якщо уважними ви будете,
Нові знання із гри здобудете!

Вправа «Розкажи разом зі мною»

Учитель розповідає історію, учні доповнюють її, відповідаючи на запитання.

Завітали до лісу два хлопчики. Звали їх так: в імені першого було два звуки [в], а в імені іншого — звук [о]. Як їх звали? (*Вова, Толя.*) Зустріли вони в лісі дівчинку Марійку. Вова допоміг їй зібрати ягоди, в назві яких чувся звук [с]. (*Суніці.*) А Толя — гриби (*теж зі звуком [с]*). Які гриби з'явилися у дівчинки в кошику? (*Маслюки, сиріжки, лисички.*) Хлопчики провели Марійку додому, допомогли донести кошик, а Марійка пригостила Вову і Толю фруктами, у назвах яких були звуки [м], [л], [г]. (*Яблуко, груша, мандарин.*)

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Що на уроці було найцікавішим?
- Які завдання квітки найбільше сподобалися?
- А які здалися складними?

2. Рефлексія. Вправа «Квітка засвоєння»

Учні прикріплюють на дошці пелюстки квітки.

- Зелені — все зрозуміло;
- сині — майже все зрозуміло;
- жовті — зрозуміло наполовину;
- оранжеві — дещо зрозуміло;
- червоні — нічого не зрозуміло.
- Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 108. УДОСКОНАЛЕННЯ ВМІННЯ ПИСАТИ ВИВЧЕНІ БУКВИ, СЛОВА І РЕЧЕННЯ З НИМИ. ПОБУДОВА РЕЧЕНЬ ЗА ПОДАНИМ ПОЧАТКОМ І МАЛЮНКАМИ

Мета: пригадати й закріпити письмо вивчених букв; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати друковані слова; розвивати вміння розповідати за малюнком, будувати речення за поданим початком і малюнком; формувати компетентності спілкування державною мовою; виховувати кмітливість, охайність.

Обладнання: дзиґа; малюнки Сороки, Буратіно, Незнайка, Сови, Попелюшки; цеглинки LEGO; конверти із завданнями.

Тип уроку: урок закріплення знань, умінь і навичок.

Форма проведення: інтелектуальна гра.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

2. Повідомлення вчителя

— Урок сьогодні незвичайний: урок-гра «Що? Де? Коли?». Зараз ви — знавці. Проти вас гратимуть ваші друзі — герої казок та мультфільмів. Вони ставитимуть вам свої запитання, а ми шукати-мемо відповіді.

Обрати питання та суперників нам допоможе дзиґа.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Перший раунд

— Проти вас грає Сорока-білобока.

— Завдання: розшифрувати скоромовку, закресливши букви, що повторюються у кожному слові, та швидко її промовити.

Псо басзару йшосв барасн,
бусбонів ус барабсан.

— Яка буква найчастіше зустрічається в скоромовці? (Буква «Б».)

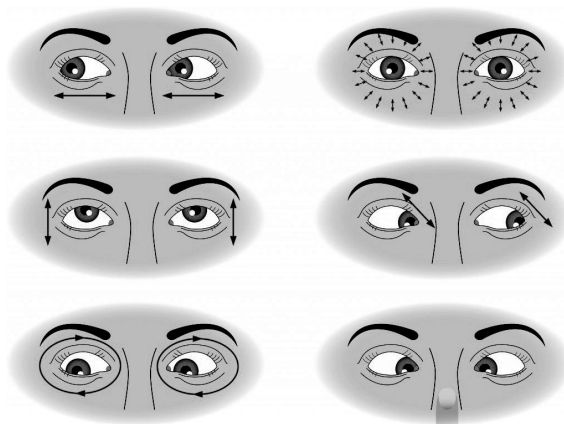
— Придумайте слова, що починаються літерою «бе».

2. Другий раунд «Допиши пару»

— Веселий дерев'яний хлопчик на ім'я Буратіно звертається до вас із завданням: дописати до кожної рядкової рукописної літери велику рукописну літеру. (Завдання виконують у зошиті на с. 62.)

Гімнастика для очей

— Пауза — відпочинок для очей.

3. Третій раунд

— Своє питання надіслав Незнайко. Він цікавиться, чи зможете ви відновити порушену послідовність слів у прислів'ї?

без, Світ, добрих, не, людей.

— Як ви розумієте це прислів'я?

— Запишіть у зошит лише перші букви кожного слова.

Фізкультхвилинка

Станем струнко! Руки в боки!
Пострибаєм, як сороки,
Як сороки-білобоки.
Стриби-стриби!
Скоки-скоки!
А тепер, мов жабенята,
Слід в присядки пострибати.
Ква-ква-ква!
Ще раз: ква-ква! —
Щоб спочила голова.

4. Четвертий раунд «Встанови відповідність»

— Проти вас грає Мудра Сова! Вона довго спостерігала за вами. Побачила, що знаєте букви, вмiєте списувати, швидко говорити. Чи зможете ви дібрати правильно звукові моделі слів?

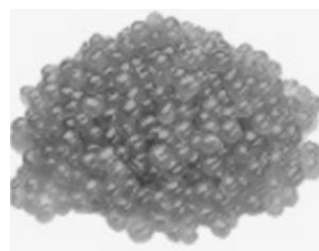
Увага — на дошку!

-ó-ó

=ó-ó

ó--ó

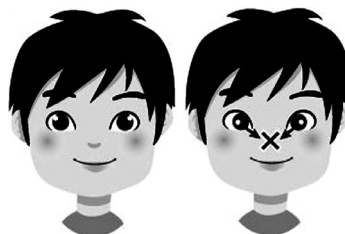
-ó--ó

-ó--ó

Гiмнастика для очей

Очі щiльно ми закрили —
Це один, два, три, чотири.
Потiм ширше розкриваєм,
Вдалині щось роглядаєм.
I поки ми роглядали
До шести порахували.
Щоб очi наші вiдпочили,
Робим це разiв чотири.

5. П'ятий раунд «Збери слова» (с. 62)

— Листа надіслала Попелюшка. Вона просить вас допомогти зібрати слова, що «розсипалися» на сторінці зошита.

— Складіть речення зі словами *насос, сосна, нора, рано*.

6. Шостий раунд «Поділи смаколики»

— Діти, до вас звертаються трое поросят. Вони просять вас поділити між ними смаколики.

Ніф-Ніфа пригостить солодощами, назва яких складається з одного складу, Наф-Нафа — з двох складів, Нуф-Нуфа — з трьох складів.

На дошці вчитель вивішує малюнки із зображенням смаколиків. Учні поділяють їхні назви на склади та виставляють відповідну кількість цеглинок LEGO.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

— Яке завдання на уроці було для вас найцікавішим?

— А яке із завдань здалося складним?

2. Рефлексія. Вправа «Що здивувало?»

— Аристотель сказав: «Пізнання починається з подиву». Розкажіть, що викликало у вас здивування на уроці?

— Дякую за роботу!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 109. ЗАКРІПЛЕННЯ ВМІННЯ ЧИТАТИ

Мета: закріплювати вміння читати слова з вивченими буквами; розвивати навичку читання, уміння добирати заголовки до тексту, відповідати на запитання за змістом прочитаного, за малюнком; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну та здоров'язбережувальну, компетентність у природничих науках; виховувати прагнення провести канікули активно і з користю.

Обладнання: 4 конверти із роздрукованими загадками; 4 конверти з предметними картинками на тему «Пори року»; репродукція картини Роберта Дункана «Діти з ялинкою»; плакат із зображенням ялинки; кульки (зелені, червоні, сині) для проведення рефлексії.

Тип уроку: урок закріплення знань, умінь і навичок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Дзвонить дзвіночок:
Дзелень, дзелень!
Сміється сонце,
Збудився день.

Кличе дзвіночок:
Бім-бам! Бім-бам!
Урок розпочати час школярам.

2. Гра «Пори року». Робота в групах

- Об'єднання учнів у 4 групи.
- Капітани команд (*спікер, лідер*) отримують конверт № 1 із загадками. Учні читають загадку та відгадують її. Один учень презентує роботу групи.

- Хто це лісом зараз ходить? —
Розмаїття ягід родить,
Тепло. Раді всі звірята.
А в пташок — вже пташенята. (*Літо*).

- Кружляє ніжно білий пух,
Міняє зайчик свій кожух,
Вдягає лиска рукавички,
Співають весело синички,
Ведмідь в барлозі вже дріма,
Яка пора, скажіть?.. (*Зима*).

- Коли вона загляне в сад,
Налетіть соком виноград,
І пізні яблука ранет
Солодкі стануть, наче мед.
Як помандрує по галях
З чарівним пензлем у руках,—
Все розмалює на путі,
Берізки стануть золоті!
І ми її уклінно просим:
— Заходь у гості, щедра... (*Осінь*).

- Все у зелені довкола:
Пасовища, ліс і поле.
Мчать струмочки до ріки,
Ліплять гнізда ластівки,
І в сороки новина, —
Облетіла всіх вона,
Сповідуючи: — ... (*Весна*)!

- Капітани команд отримують конверти № 2, що містять набори предметних малюнків із теми «Пори року».

Завдання: обрати ті малюнки, що відповідають слову-відгадці, прокоментувати свій вибір (*можна створити колективне панно «Пори року»*).

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою букваря (с. 110)

1) *Робота над чистомовкою (перший раз читають повільно, з кожним наступним разом пришвидшуючись).*

- Читання речень зверху донизу;
- читання речень у зворотному напрямку (з нижнього речення до верхнього).
 - Хто бажає прочитати чистомовку?
 - Діти, які розділові знаки стоять у кінці кожного речення?
 - Як необхідно читати речення, у кінці яких стоїть крапка?

2) *Бесіда за змістом чистомовки.*

- Чому весело у дворі?
- Чого ви очікуєте від Нового року?
- Які справи ви плануєте зробити під час зимових канікул?

Фізкультхвилинка

3. **Робота над текстом**

- Читання тексту вчителем або учнем, який добре читає (*учні класу стежать — водять пальцем по рядках*).
- Бесіда.
 - Яку звістку принесла Ніна Степанівна?
 - Чому діти раділи початку канікул?
 - Чим вони будуть займатися під час канікул?
 - Як ви вважаєте, який настрій буде у дітей? Чому?
- Повторне читання тексту ланцюжком (*кожний учень читає одне речення*).
- Читання тексту по абзацах із наступною бесідою.
 - Читаймо перший абзац.
 - Що сказала Ніна Степанівна?
 - Що кричав Сергійко? Хто його підтримав?
 - Читаймо другий абзац.
 - Чому діти раділи зимовим канікулам? Що чекає на дітей?
 - Читаймо третій абзац.
 - Що першокласники підготували до свята?
 - Читаймо четвертий абзац.
 - Як змінилася природа з настанням зими?
 - Що дістане дівчата? Який настрій буде у них?
 - Подумайте та запропонуйте заголовок до цього тексту. (*Можна запропонувати підготувати варіанти відповідей у групах.*)

Фізкультхвилинка

4) *Робота за малюнками (с. 111).*

- Бесіда.
 - Кого ви бачите на малюнках?
 - Що об'єднує всі ці малюнки?
- Складання розповіді за малюнком. Робота в парах.

Учитель пропонує кожній парі учнів, які сидять за однією партою, підготувати розповідь за одним із малюнків. Після підготовки впродовж 1–2 хв кожна пара по черзі озвучує свою розповідь (*має висловитись кожний учасник пари*), а решта дивляться на цей малюнок і, за потреби, можуть доповнити розповідь своїм реченням.

 - Як ви хочете провести свої зимові канікули?
 - Чи використаєте ви розваги, зображені на малюнках, під час своїх канікул?

2. Стратегія «Входження в картину»

- Яку пору року зображено на картині?
- Як ви гадаєте, який місяць зими зобразив художник? Чому?
- Де відбуваються події? Чому ви так вирішили?
- Кого ви бачите?
- Чим зайняті діти? А пес?
- До якого свята готується малеча?
- Який настрій у дітей?
- Як ви назвали б цю картину?
- Цю картину написав відомий сучасний американський художник Роберт Дункан. Картина називається «Діти з ялинкою».

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Що нового сьогодні на уроці ви дізналися?
- Що було для вас найцікавішим?

2. Гра «Закінчи речення»

ВЕСЕЛИЙ НОВИЙ РІК

Новий рік, Новий... (рік)
Вже ступає на... (поріг).
Бути танцям круг... (ялинки),
Бути пісні, бути... (грі).
— Новий рік, Новий... (рік),
Ти з яких прийшов... (доріг)?
Розкажи нам, що ти... (бачив),
Що у пам'яті... (зберіг)?

— Я веселий Новий... (рік),
З дальніх я прийшов... (доріг),
А тепер в гостях у... (вас)
В гарний день, у добрий... (час).
— Новий рік, Новий... (рік),
Подаруй нам білий... (сніг),
На ялинці... (угорі)
Ясну зірку... (запали).

В. Малишко

3. Рефлексія. Вправа «Ялинка»

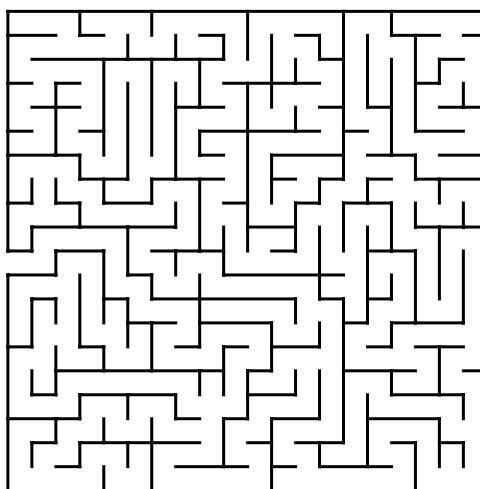

— Отже, незабаром Новий рік. Пропоную вам прикрасити нашу ялинку новорічними іграшками.
Якщо протягом уроку у вас все вийшло, подаруйте ялинці *червону* кульку;
якщо було важко, але ви впоралися, — *синю* кульку;
якщо було складно, вам потрібна допомога — *зелену*.

— Дякую за роботу!

Завдання для цікавої перерви

- Проведи новорічного персонажа до подарунка.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 110. НАПИСАННЯ РОЗДІЛОВИХ ЗНАКІВ ! ? , . ЗАПИСУВАННЯ РЕЧЕНЬ З НИМИ

Мета: навчити писати розділові знаки ! ? , ; пригадати й закріпити письмо вивчених букв; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати надруковані речення; розвивати вміння правильно інтонувати речення зі знаками оклику, питання та комою, розповідати за малюнком і про події з власного життя; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну та здоров'язбережувальну, компетентність у природничих науках; виховувати кмітливість, інтерес до зимових свят.

Обладнання: мнемотаблиці; малюнок для складання речень; подарунки трьох кольорів (*синій, жовтий, рожевий*) для проведення рефлексії.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

2. Вправа «Сюрприз» (проводиться у колі)

(Учитель заздалегідь приносить до класу коробку, в якій заховано сніжку або шматочок льоду.)

— Сьогодні для вас я підготувала сюрприз, але його потрібно відгадати. Вам необхідно передавати чарівну скриньку та ставити запитання, на які можна відповісти лише одним словом: «так» або «ні». (Гра триває, доки не вгадають предмет.)

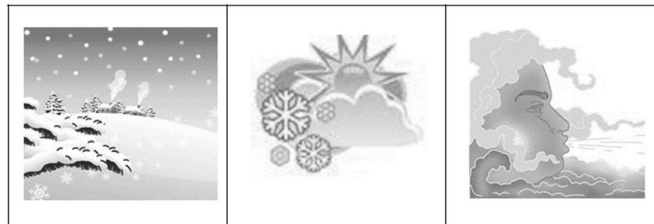
— Яка пора року робить нам такі сюрпризи?

— Які ознаки зими ви знаєте?

— Що відбудеться із нашою сніжкою до кінця уроку? (Вона розтане.)

— Що утвориться? (Вода.)

3. Складання речень про зиму за мнемотаблицями

Наприклад: Взимку йде сніг та дме сильний вітер.

Наприклад: Взимку діти ліплять сніговиків, катаються на лижах та санчатах.

Наприклад: Діти чекають на свято та подарунки.

4. Бесіда

- А яке свято наближається?
- Чого ви очікуєте від свята?

5. Декламування віршів учнями

За горами, за лісами
Їдуть-їдуть дивні сани,
І викрешують копита,
Сріблом сонячним підбиті,
В зоряній височині
Метеори вогняні.

Миколай мандрує світом.
Він дарує чемним дітям
Те, про що їх світлі мрії.
Тут для кожного дари є.

Не забуде він нікого:
Ні хорошого, ні злого.
Миколай з небес весь час
Бачить кожного із нас.

Разом з нами він радіє,
І дарує нам надію.
Він всіх вас чудово знає.
З святом всіх ми вас вітаєм!

Є на світі свят багато
Урочистих, визначних,
Але Миколая свято
Найприємніше із них.

Миколай святий — не казка,
Це не Дід Мороз, о ні!
Миколайчику, будь ласка,
Ти приходи до мене в сні!

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за сторінкою зошита (с. 63)

1) Бесіда за малюнком.

- Яка подія відбувається на малюнку?
- Хто є учасниками новорічного свята?
- Який настрій у дітей? Чому ви так вважаєте?
- Чи приносив вам Святий Миколай подарунки? Які саме?
- Як діти готуються до Нового року?
- Чи готуєте ви карнавальні костюми?

2) Письмо розділових знаків та речень.

- Пригадайте, який розділовий знак потрібно ставити в кінці речення, щоб передати радість, захоплення? (*Знак оклику*.)
 - Знайдіть цей знак навколо малюнка і наведіть олівцем.
 - Напишіть знак оклику ручкою в першому рядку.
 - Прочитайте речення, записані в першому рядку. З якою інтонацією їх слід читати?
 - Запишіть речення.
- Пригадайте, який знак використовують, коли потрібно про щось запитати? (*Знак питання*.)
 - Знайдіть цей знак на малюнку і наведіть його олівцем.
 - Напишіть ручкою знак питання в другому рядку зошита і речення з цим знаком.
 - Прочитайте надруковані речення зі знаком питання і знаком оклику, подані в третьому та четвертому рядках.
 - Запишіть їх рукописними літерами.

Фізкультхвилинка

У володарки Зими
Трішечки замерзли ми.
Грудень каже: «Пострибай!»
Січень просить: «Присідай!»
Встали — сіли, встали — сіли,
Розіграли наше тіло.

Лютий місяць нагадав:
Час нам братися до справ.
Сіли, дітки, всі гарненько.
Спинки держимо рівненько.
Книги розгортаємо —
Знання здобуваємо!

3) Ознайомлення учнів із комою.

- Демонстрування знаку;
- пояснення його написання (*кому використовують, перераховуючи предмети чи людей, тварин, ознаки, дії. Наприклад: Святий Миколай подарував дітям іграшки, цукерки, фрукти. Діти*

біля ялинки співали, танцювали, гралися. Ялинку прикрасили червоними, синіми, жовтими, сріблястими кульками.)

4) Читання друкованого речення з комами, дотримуючи відповідної інтонації.

5) Запис речення рукописними літерами.

Пальчикова зарядка

Раз, два, три, чотири, п'ять, Ми у двір пішли гуляти.	(Загинають пальчики по одному.)
Бабу снігову ліпили, Пташок крихтами годували,	(Імітують ліплення грудок.) («Кришать хлібець» всіма пальчиками.)
З гірки ми потім каталися, А ще в снігу валялися.	(Ведуть долонькою правої руки по долоні лівої руки.) (Кладуть долоньки на стіл то однією, то другою стороною.)
Всі в снігу додому прийшли, З'їли суп і спати лягли.	(Струшують долоньки.) (Рухають уявною ложкою, кладуть руки під щок.)

2. Робота за малюнком

— Складіть речення за малюнком. Назвіть усі подарунки, що приготували для дітей.

— Який розділовий знак використаємо, записуючи це речення?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Які розділові знаки вчилися писати?
- Коли використовують знак оклику? знак питання? кому?
- Придумайте речення, у яких потрібно використовувати ці знаки.

2. Рефлексія «Обери подарунок»

— Дякую за роботу!

— Напередодні свят обери собі подарунок:

- синього кольору, якщо на уроці гарно працював, був активним, усе вийшло;
- жовтого кольору, якщо було цікаво, але складно;
- рожевого кольору, якщо тобі було складно, вийшло не все.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 111. ПІДСУМКОВИЙ УРОК ЗА СЕМЕСТР. РОБОТА З ДИТЯЧОЮ КНИЖКОЮ

Мета: закріплювати вміння читати слова з вивченими буквами; розвивати навичку читання; формувати компетентність спілкування рідною мовою; виховувати інтерес до книжок, бажання читати.

Обладнання: анаграма; малюнок класної ялинки; аркуш із зображенням новорічної ялинки для складання «асоціативного куща»; картки для роботи в групах; репродукція картини Карла Ларсена; кульки для рефлексії.

Тип уроку: урок закріплення знань, умінь та навичок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

1. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

2. Вступна бесіда

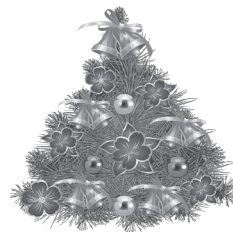
— Сьогодні на уроці ми будемо готуватися до свята. Прочитавши анаграму, дізнаєтеся, до якого.

Вправа «Розгадай анаграму»

кір йивоН

— Ми готуємося до святкування Нового року і будемо на уроці прикрашати класну ялинку кольоровими кульками.

— А як називається пора року, коли святкують Новий рік? (*Зима.*)

— Які опади випадають узимку?

3. Гра «Чого без чого не буває?»

- Дощу не буває без... (*хмари*).
- Снігу не буває без... (*морозу*).
- Завірюхи не буває без... (*снігу, вітру*).
- Льоду не буває без... (*води, морозу*).
- Бурульки не буває без... (*відлиги*).
- Ковзанки не буває без... (*льоду*).

4. Складання «асоціативного куща» «Що необхідно до святкування Нового року?». Робота в групах

Діти отримують аркуші паперу, у центрі яких зображено новорічну ялинку. Навколо необхідно намалювати (*чи написати*) умови або предмети, необхідні для святкування новорічного свята. Після виконання завдання презентують роботу. Групи по черзі називають, що необхідно для святкування. Головна умова: не повторюватися.

— Ми вішаємо на ялинку першу кульку.

5. Словникова робота. Робота в парах за картками

— Допишіть слова у реченнях. (*Новий рік, Новий рік, ялинку, ялинку.*)

На ми прикрашаємо ялинку.
... .. — це сімейне свято.
Дід Мороз складає подарунки під
Чим прикрашають ... ?

— Оберіть зайве речення (*питальне*). Чому?

— У нас готова ще одна кулька для ялинки.

6. Звуковий аналіз слова *ялинка*

7. Розучування вірша Платона Воронька

— Щоб нашу ялинку прикрашала ще одна кулька, необхідно вивчити вірш.

Падав сніг на поріг,
Кіт зліпив собі пиріг.
Поки смажив, поки пік,

А пиріг водою стік.
Кіт не знав, що на пиріг
Треба тісто, а не сніг.

— На нашій ялинці з'являється ще одна кулька.

Фізкультхвилинка

Сірий зайчик сів і жде,
Спритно вухками пряде.
Зимно зайчику стояти —
Треба трішки пострибати.
Скік-скік, скік-скік.
Треба трішки пострибати,
Пострибавши, відпочити
Й (*назва предмета*) учити.

(*Присідання.*)

(*Приклавши кисті до вух, то розгинають, то згинають їх.*)

(*Стрибки.*)

(*Сідають за парти.*)

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Стратегія «Входження в картину»

- Погляньте на репродукцію картини.
- Що відбувається на ній?
- До якого свята готується дівчинка?
- Який настрій вона має?
- Де знаходиться ялинка?
- Чому ви так уважаєте?
- На вашу думку, — це сучасна картина? Чому?
- Розкажіть, як ви прикрашаєте ялинку у себе вдома.
- Яку назву можна дати цій картині?

— Перед вами — картина шведського художника Карла Ларсена «Ялинка».

— Сподіваюсь, святковий настрій картини перейшов і до вас та збережеться протягом уроку. Прикрасьмо ялинку ще однією кулькою.

2. Робота за сторінкою букваря (с. 110)

1) Читання «Біг по доріжці».

— Читаємо тільки виділені склади, пришвидшуючись поступово.

2) Читання «відлунням» (*учитель читає речення, а діти читають за ним це саме речення*).

3) Бесіда за змістом тексту.

— Як назвали б цей текст? Чому?

— Нумо поділимо на склади слово *канікули*.

4) **Вибіркове читання.**

- Знайдіть і прочитайте найдовше слово.
- Знайдіть у тексті слова *зима, подарунки, карнавал.*

5) **Гра «Сніжинка».**

Учитель читає слово з тексту, а учні добирають інші слова за цією тематикою. *Наприклад:* сніжинка — зима, лижі — гірка, канікули — відпочинок і т. ін.

3. **Робота в парах**

- З'єднайте малюнки з відповідними словами.

			
ковзани	велосипед	лижі	санчата

- Який малюнок, на вашу думку, зайвий? Чому?

Фізкультхвилинка для очей

Очі щільно ми закрили —
Це один, два, три, чотири.
Потім ширше розкриваєм,
Вдалині щось роглядаєм.

І поки ми розглядали,
До шести порахували.
Щоб очі наші відпочили,
Робим це разів чотири.

4. **Робота з дитячою книжкою**

1) **Передбачення за назвою оповідання.**

— Сьогодні ми прочитаємо оповідання В. Сухомлинського, який був відомим учителем. Щоранку він приходив до класу, в якому навчалися такі самі учні, як і ви. Діти разом із учителем писали казки та оповідання. Одне з них — «Як діти раділи, а ялинка плакала».

- Як ви гадаєте, про що йтиметься в оповіданні? Чому?
- А чи може ялинка плакати?
- Як ви вважаєте, а чому діти раділи?

2) **Кероване читання (читання по частинах із використанням ілюстрацій).**

— Ми будемо читати оповідання за частинами. Коли я прошу зупинитися, припиніть читати, не забігаючи наперед.

- Читання першої частини.
 - Поміркуйте над прочитаним.
 - Про кого ви дізналися в першій частині?
 - Що зробили люди? Назвіть дії, які вони виконали. (*Поїхали, зрубали, поставили, прибрали.*)
 - Що, на вашу думку, станеться далі?
 - Що ви відчуваєте з наближенням новорічного свята?
- (Читання другої та третьої частини — аналогічно).
 - Чому Ялинка заплакала?
 - Як би ви вчинила на місці дітей, які святкували Новий рік?
 - Чому слід берегти природу?
 - Ялинка — це частина живої чи неживої природи?

ЯК ДІТИ РАДІЛИ, А ЯЛИНКА ПЛАКАЛА

(Перша частина.) Наближався Новий рік. Поїхали люди до лісу, зрубали струнку Ялинку. Привезли її у велику світлу кімнату. Поставили посередині, прикрасами та цукерками прибрали. Бігають

УРОК 112. ПІДСУМКОВИЙ УРОК ЗА СЕМЕСТР. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ (*Побутова техніка*)

Мета: активізувати слова тематичної групи «Побутова техніка»; розвивати вміння встановлювати відповідність між видовими поняттями і родовим, розповідати за малюнком і про події з власного життя; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну та здоров'язбережувальну компетентності; виховувати турботливе ставлення до власного здоров'я, прагнення дотримувати правил безпеки під час користування побутовими електроприладами.

Обладнання: м'які іграшки або малюнки Фіксиків; аудіозапис мелодії з мультфільму «Фіксики»; конверти із малюнками побутової техніки; білі аркуші; кольорові олівці; ялинка, ялинкові іграшки (*на кожную дитину*).

Тип уроку: урок закріплення знань, умінь та навичок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна та здоров'язбережувальна.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

У цей ранковий, добрий час
Я рада, діти, бачить вас.
Треба всім нам привітатись.
Вліво-вправо поверніться,

Одне одному всміхніться.
Чи готові до уроку? Молодці!
То ж сідайте. Працювати почали.

2. Бесіда

(*Лунає мелодія з мультфільму «Фіксики».*)
— Що це за мелодія лунає? Чи знайома вона вам?
— Зустрічайте: сьогодні у нас в гостях улюблені герої багатьох дітей — Фіксики: Сімка та Нулик!

3. Відгадування загадок

— Наші гості приготували для вас завдання, бо самі багато знають та вміють, бажають, щоб ви зростали кмітливими та розумними.

- От загадка, то загадка:
Де поїду — стане гладко.
Тільки пальцем не торкай,
Обпечешся, так і знай!
Щоб зручніше було тобі —
Маю ручку на собі. (*Праска.*)
- В нас на кухні — білий кіт.
Він прив'язаний за дріт.
День і нічку муркотить,

- В животі мороз сидить. (*Холодильник.*)
- Товстопуза біла пані
Крутить одяг в барабані.
(*Пральна машинка.*)
- Запам'ятав науку —
Збирає-ковтатє пилюку. (*Пилосмок.*)
- Сушить він волосся всім
Теплим вітерцем своїм. (*Фен.*)

— Як можна назвати одним словом слова-відгадки? (*Техніка.*)

— Де ми її використовуємо? (*У побуті.*)

— Як ви вважаєте, про що сьогодні йтиметься на уроці? (*Про побутову техніку.*)

4. Гра «Чим і що я роблю»

— Сімка цікавиться: чи знаєте ви, що можна робити за допомогою побутової техніки?

- Пилосмоком я... (*збираю пил.*)
- Праскою я... (*прасую речі.*)
- Пральною машиною я... (*перу речі.*)
- Електричним чайником я... (*нагріваю воду.*)
- По телевізору я... (*переглядаю мультфільми.*)

- У холодильнику я... (зберігаю продукти).
- За допомогою годинника я... (дізнаюсь час).
- На плиті я... (готую їжу).
- Телефоном я... (розмовляю).

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота в зошиті (с. 64)

1) Бесіда за малюнком.

— Наші гості дуже давно товаришують із Домовичком. Привітаймо Домовичка фірмовим знаком Фіксиків!

- Хто здогадався, куди потрапив Домовичок? (У магазин.)
- Як називається магазин, у якому продають техніку? (Магазин побутової техніки.)
- Назвіть техніку, що побачив Домовичок у магазині.

2) Гра «Назви предмет». Робота в парі.

— У Фіксиків нове завдання: один учень / учениця читає слова, подані на плашці, а інший/інша називає побутовий прилад, який допомагає виконувати роботу, що називає це слово чи сполучення слів.

3) Складання речень про роботу названих приладів побутової техніки.

Фізкультхвилинка

— Ви гарно попрацювали, тому Фіксики запрошують вас відпочити. Потанцюймо під улюблену музику наших гостей!

(Діти виконують рухи під музику з м/ф «Фіксики» разом з учителем.)

2. Гра «Знайди, що до чого». Робота в групах

(Групи отримують конверти із малюнками побутової техніки, що слід об'єднати з тим предметом, який до нього підходить. Наприклад: до праски підходить картинка з чистим одягом, адже ми прасуємо одяг після того, як він буде випраний.)

1-ша група

- Холодильник — харчові продукти
- Пральна машина — брудна білизна
- Пилосмок — брудний килим
- М'ясорубка — м'ясо

2-га група

- Телевізор — герой мультфільму
- Комп'ютер — мишка
- Фотоапарат — фотографія
- Лампа — світильник

3-тя група

- Соковилка — сік
- Магнітофон — диск
- Мікрохвильова піч — їжа
- Духовка — торт

3. Гра «Так — Ні»

— Іноді Нулик намагається допомогти мамі вдома, але часто плутає деякі прилади. Скажіть «так», якщо він правильно використав прилад, «ні» — якщо помилився.

- Витирав пил праскою.
- Прасував одяг феном.
- Почистив килим пилосмоком.
- Нагрів обід у холодильнику.
- Підсмажив грінки у тостері.
- Заморозив лід у мультиварці.

4. Обговорення правил користування побутовими предметами

- Розгляньте малюнок унизу (с. 64).
- Що відбувається на першому? на другому?
- Які правила користування електроприладами ви пам'ятаєте? *(Дітям не можна вмикати й вимикати електроприлади без дозволу дорослих, тягнути за шнур увімкнений прилад.)*
- Фіксики дуже задоволені вашими знаннями!

5. Складання колективної розповіді про пригоду, що сталася з Домовичком

— Щоб допомогти нашим гостям дістатися свого казкового будинку, необхідно скласти колективну розповідь про пригоду, що сталася з Домовичком. А закінчити її потрібно порадою — як слід користуватися побутовою технікою.

Фізкультхвилинка

Раз, два, три, чотири, п'ять, Ми у двір пішли гуляти.	<i>(Загинають пальчики по одному.)</i>
Бабу снігову ліпили, Пташок крихтами годували, З гірки ми потім каталися, А ще в снігу валялися.	<i>(Імітують ліплення грудок.) («Кришать хлібець» всіма пальчиками.) (Ведуть долонькою правої руки по долоні лівої руки.) (Кладуть долоньки на стіл то однією, то іншою стороною.)</i>
Всі в снігу додому прийшли, З'їли суп і спати лягли.	<i>(Струшують долоньки.) (Рухають уявною ложкою, кладуть руки під щоку.)</i>

6. Читання й обговорення вірша В. Кленца «Дід Мороз до нас прийшов»

Через гори, через ліс
Дід Мороз гостинці ніс,
До дітей ішов на свято,
Зміряв він доріг багато.

Натомився, сів на пні:
— Відпочити слід мені.
Тут сьогодні заночую,
Завтра — далі помандрую.

Відпочив, набрався сил
І пішов до міст і сіл,
Де горять вогні ялинки,
Де Оксанки і Даринки,
І Ганнусі, й Петрусі,
Де його чекають всі.
Йдуть в танок дорослі й діти
Вміє Дід розвеселити.

- Хто йде до нас у гості? Ви чекаєте Діда Мороза?
- А чому ви його чекаєте? *(Очікуємо подарунків.)*
- Пропоную вам і нашим гостям Фіксикам підготувати малюнки із зображенням подарунка, що ви хотіли б знайти під новорічною ялинкою.
(Учні малюють подарунки, потім кладуть під ялинку, яка стоїть у класі.)

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Що на уроках письма вам найбільше подобалося робити?
- Які із завдань, запропонованих в зошиті, були найцікавішими? Чому?

2. Рефлексія «Побажання до Нового року»

Діти обирають ялинкову прикрасу, вішають її на ялинку та висловлюють побажання друзям, Фіксикам.

— Нехай ваші бажання здійсняться у Новому році, а у Фіксиків буде менше ремонтів побутової техніки! Безпеки, здоров'я і миру!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. *Богемський О.* Цуценятко ще малює. [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://www.megaznaika.com.ua/lyrics/virshi-pro-sobak-pro-pesykiv/>
2. *Бойко Г.* Мурлика муркоче... [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://posnayko.com.ua/reader/knizhnaaya-polka/zagadki-schitalki-chistogovorki-skorogovorki/murlyka-444.html>
3. *Большакова І.* Критичне мислення. Початкова школа / Інна Большакова — К. : «Вид. дім “Перше вересня”», 2016.— 144 с.— (Бібліотека «Шкільного світу»).
4. *Буква С.* [Електронний ресурс].— Режим доступу: http://alfavit-v-podelkah.blogspot.com/2014/08/blog-post_5.html
5. *Віршовані фізкультхвилинки* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://klasnaocinka.com.ua/uk/article/virshovani-fizkultkhhvilinki.html>
6. *Виховний захід на тему: «З нетерпінням я чекаю день Святого Миколая»* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://erudyt.net/vihovni-zahodi/svyato-mykolaya/vyhovnyj-zahid-na-temu-z-neterpinnuam-ya-chekayu-den-svyatoho-mykolaya.html>
7. *Вірші про рака.* Збірник віршів [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://www.megaznaika.com.ua/lyrics/virshi-pro-raka/>
8. *Віршики на всяк випадок* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://klasnaocinka.com.ua/uk/article/virshiki-na-vsyak-vipadok.html>
9. *Віршовані вправи для очей* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://pushkarnatalia.jimdo.com/здоровенькі-були/гімнастика-для-очей/>
10. *Вірш Л. Забашти* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://znaniya.com/task/5302983>
11. *Вправи для очей* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://pushkarnatalia.jimdo.com/здоровенькі-були/гімнастика-для-очей/>
12. *Вправи для проведення тренінгу* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://klasnaocinka.com.ua/uk/article/vpravi-dlya-provedennya-treningu.html>
13. *Вправи, що допоможуть учням краще запам'ятовувати та налаштують на роботу* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://osvitoria.media/experience/22416/>
14. *Гра «Професії»* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://www.mybaby.pl.ua/news/a-406.html>
15. *Дзвоник кличе на урок.* Організаційний момент уроку. [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://chervonopoch.klasna.com/uk/article/dzvоник-kliche-na-urok-organizatsiinii-moment-urok.html>
16. *Дидактичні ігри «Іграшки»* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://udnz15.org/didaktichni-igri-igrashki>
17. *Довідник цікавих фактів та корисних знань.* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://dovidka.biz.ua/rozpovid-pro-simvoli-ukrayini/>
18. *Дев'ять кінезіологічних вправ, які змусять мозок працювати на повну потужність* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://uagolos.com/9-kineziologicheskikh-vprav-iaki-zmysiat-mozok-pracuvati-na-rovny-potyjnist/>
19. *Жупанин С.* Смерековий край [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://chytanka.com.ua/static/621.ukr.html> — Назва з екрана. — (Дата звернення 09.10.2018)
20. *Загадки про горобця* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://megaznaika.com.ua/zagadku/zahadku-pro-horobtsya/>
21. *Загадка про метро* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://megaznaika.com.ua/zagadku/zahadku-pro-transport-pojezd-avtobus-trolejbus-metro-velosyped/>
22. *Загадки про олівець, зошит, ручку (шкільне приладдя)* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://dovidka.biz.ua/zagadki-pro-olivets-zoshit-ruchku/>
23. *Загадки про професії* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://pustunchik.ua/ua/checkyourself/zagadki/zagadki-o-professiyakh>
24. *Загадки про свійських птахів* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://pustunchik.ua/ua/checkyourself/zagadki/zagadki-o-domashnikh-ptitsakh-na-ukrainskom-yazyke>
25. *Загадки про тварин Африки* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://dovidka.biz.ua/zagadki-pro-tvarin-afriki/>

26. *Загадка про стіл* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://dovidka.biz.ua/zagadki-pro-mebli>
27. *Заняття на тему: побутові прилади* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://www.happy-land.org/post/household-appliances>
28. *Звуки д, позначення їх буквами Дд.*[Електронний ресурс].— Режим доступу: http://edufuture.biz/index.php?title=Звуки_д,_позначення_їх_буквами_Дд.Повні_уроки
29. *Клуб поезії. Велосипед.* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://www.poetryclub.com.ua/getpoem.php?id=358966>
30. *Клуб поезії. Рак.* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://www.poetryclub.com.ua/getpoem.php?id=440516>
31. *Клуб поезії. Сік* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://www.poetryclub.com.ua/getpoem.php?id=190335>
32. *Костецький А. Головна професія* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://posnayko.com.ua/reader/knizhna-ya-polka/stihotvoreniya-k-1-sentyabrya/golovna-professiya-597.html>
33. *Конспекти занять з використанням ІКТ* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://udnz15.org/dodatki>
34. *Критичне мислення* [Електронний ресурс].— Режим доступу: osnova.com.ua/UserFiles/files/МарАвг16_Большакова_Short.pdf
35. *Критичне мислення* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://www.edustartup.com.ua/wp-content/uploads/2016/01/Що-називається-критичним-мисленням.docx>
36. *Логопедичні скоромовки* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://www.obozrevatel.com/mamaclub/rannee-razvitie/material/logopedichni-skoromovki-456.html>
37. *Маршалова Т. Самокат* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://maysterni.com/publication.php?id=15043>
38. *Методики рефлексії в початкових класах* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://naurok.com.ua/metodiki-refleksii-v-pochatkovih-klasah-51850.html>
39. *Модельна навчальна програма. Тиждень 10 : «Театр».* Навчально-методичні матеріали до Модельної навчальної програми для першого класу / За ред. Гальчевської Н., Козак О., Товкало М., Волощенко О., Андрушко Л., 2017.
40. *На допомогу вчителю: віршики до початку уроку* [Електронний ресурс].— Режим доступу: https://bookwoed.blogspot.com/2017/11/blog-post_15.html
41. *Ніконенко Т. В., Шатіло Д. О.* Рефлексія та її роль у впровадженні технології організації навчальної взаємодії вчителя та учнів на уроках математики в початковій школі [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://conference.pu.if.ua/forum/files/11-13052016/3/Shatilo.pdf>
42. *Організаційний момент на уроці: практика, інновації* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://maryanivkaschool.klasna.com/en/article/organizatsiini-moment-na-urotsi-praktika-innovats.html/>
43. *Пазл тварини* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://www.google.com/search>
44. *Пальчикові ігри для дітей (на українській мові)* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://svitmam.ua/user/olenakfyak/posts/32711>
45. *Пальчикова гімнастика* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://svitmam.ua/user/olenakfyak/posts/32711>
46. *Пальчикові ігри для малят* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://child-ua.blogspot.com/2015/01/blog-post.html>
47. *Письмо з'єднань, слів, речень. Закріплення знань. Переведення друкованих букв в писані* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/pismo-zednan-sliv-recenzakriplenna-znan-perevedenna-drukovanih-bukv-v-pisani-24332.html>
48. *Пристинська М. Дозвілля школярів.*— К. : «Вид. дім “Перше вересня”, 2016.— 112 с.— (Бібліотека «Шкільного світу»)
49. *Підбірка ігор та вправ на тему «Кораблик»* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://vidpoviday.com/pidbirka-igor-ta-vprav-na-temu-korablik>
50. *Підбірка ігрового матеріалу на тему «Наш дім»* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://vidpoviday.com/pidbirka-igrovogo-materialu-na-temu-nash-dim>
51. *Правила для театралів* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://jmil.com.ua/2018-1/shkola>

52. *Практичні завдання* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://childdevelop.com.ua/worksheets/2034/>
53. *Риба сом : цікаві факти* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://dovidka.biz.ua/riba-som-tsikavi-fakti/>
54. *Рефлексія в навчальному процесі: що це, навіщо, коли і як?* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://abetkaland.in.ua/refleksiya-v-navchalnomu-protsesi-shho-tse-dlya-chogo-koly-yak/>
55. *Родина* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://nashe.com.ua/song/960>
56. *Розмальовуємо за літерою «Н»* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://childdevelop.com.ua/worksheets/3597>
57. *Розмалюй малюнки на літеру «С»* [Електронний ресурс].— Режим доступу: (*українська абетка*) <https://childdevelop.com.ua/worksheets/5009/>
58. *Січовик І. Скоромовки-спотиканки* [Електронний ресурс].— Режим доступу: http://abetka.ukrlife.org/skoro_sich.htm
59. *Тематичні дні у 1-му класі. І семестр.* / авт.-упоряд. Н. А. Жиганюк, О. В. Кирилова, І. В. Кодола, О. В. Стеценко, О. П. Чернобай, А. С. Яковенко.— Х. : Вид. група «Основа», 2018.— 142, [2] с.— (*Серія «Нова українська школа»*).
60. *Технології уроку: організаційний момент* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://www.classwork.in.ua/?p=1132>
61. *Туристичний кросворд «Відгадай загадки»* [Електронний ресурс].— Режим доступу: http://www.chl.kiev.ua/7/crossword_26_4.html
62. *Туристичний похід* [Електронний ресурс].— Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Туристичний_похід
63. *Український віночок* — символ нації [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://razom.media/vinochok/>
64. *Українські загадки* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://zagadki.in.ua/griznij-roglyad-bujna-griva/>
65. *Учим буквы. Сборник заданий.* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://nataliigromaster.blogspot.com/p/41.html>
66. *Фізхвилинки* [Електронний ресурс].— Режим доступу: http://pochatkovatyschenko.blogspot.com/p/blog-page_2.html
67. *Цікаві факти про мухомор* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://svitfactiv.com/tsikavi-fakti-pro-mukhomor/>
68. *Цікаві факти про папуз* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://cikavosti.com/25-cikavih-faktiv-pro-papuz/>
69. *Цікаві факти про поні* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://dovidka.biz.ua/tsikavi-fakti-pro-poni/>
70. *Цікаві факти про раків* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://dovidka.biz.ua/tsikavi-fakti-pro-rakiv/>
71. *Цікаві факти про слона* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://dovidka.biz.ua/tsikavi-fakti-pro-slona/>
72. *Цікаві фізкультхвилинки для Сергійка та Іринки* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://teacher.at.ua/publ/19-1-0-10247>
73. *Цікаві фізкультхвилинки* [Електронний ресурс].— Режим доступу: http://nova-bdt.at.ua/publ/pedagogika/pedagogika/cikavi_fizkultkhvilinki/3-1-0-13
74. *Цікаві мовні ігри* [Електронний ресурс].— Режим доступу: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/37703/a
75. *Цікаві факти про динозаврів* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://dovidka.biz.ua/tsikavi-fakti-pro-dinozavriv/>
76. *Цікаві факти про дятла* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://dovidka.biz.ua/tsikavi-fakti-pro-dyatliv/>
77. *Чорновіл Т. Цирк!* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://probapera.org/publication/13/4277/tsyrk.html>
78. *Як учителю отримати зворотний зв'язок від учнів? Кілька перевірених методик.* [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://nus.org.ua/articles/yak-uchytelyu-otrymaty-zvorotnyj-zv-yazok-vid-uchniv-kilka-efektyvnyh-metodyk/>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Абрамюк Тетяна Леонідівна — учитель початкових класів Бахмутської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 12 Бахмутської міської ради Донецької області, спеціаліст вищої категорії;

Іванова Наталя Олексіївна — учитель початкових класів Бахмутської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 12 Бахмутської міської ради Донецької області, спеціаліст I категорії;

Оніщенко Ірина Валентинівна — учитель початкових класів, методист міського методичного кабінету Управління освіти Бахмутської міської ради, спеціаліст вищої категорії, старший учитель.

Навчальне видання

Серія «Мій конспект»

АБРАМЮК Тетяна Леонідівна,
ІВАНОВА Наталя Олексіївна,
ОНІЩЕНКО Ірина Валентинівна

**УКРАЇНСЬКА МОВА (НАВЧАННЯ ГРАМОТИ).
1-й КЛАС. ЧАСТИНА 1**

Головний редактор *Ю. Є. Бардакова*

Редактор *О. В. Грабар*

Відповідальний за видання *Ю. М. Афанасенко*

Технічний редактор *Є. С. Островський*

Коректор *О. М. Журенко*

Підписано до друку 10.01.2019. Формат 84×108/16.

Папір газет. Друк офсет. Гарнітура Шкільна.

Ум. друк. арк. 22.68. Замовлення № 19-01/14-05.

ТОВ «Видавнича група «Основа»

61001, м. Харків, вул. Плеханівська, 66

тел. (057) 731-96-34

e-mail: office1@osnova.com.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 6058 від 01.03.2018 р.

Телефон для замовлення: 0-800-505-212

(Безкоштовно з мобільних та стаціонарних телефонів України)

Надруковано у друкарні ТОВ «ТРИАДА-ПАК»

м. Харків, пров. Сімферопольський, 6. Тел. +38(057)703-12-21

www.triada-pack.com, email: sale@triada.kharkov.ua

ISO 9001:2015 № UA228351, FAMO TRIADA LLC (065445)

Код ПШМ222	Ціна 140,00
---------------	----------------

Безкоштовні Інтернет-марафони від Видавничої групи «Основа»!

Інтернет-марафон — це цікава інформація, нові ідеї та практика застосування, атмосфера творчості й натхнення, спілкування з експертами та колегами

Простір для професійного зростання освітян!

Взяти участь в Інтернет-марафонах варто не лише заради нової інформації, але й заради тієї творчої енергетики, яку спікери передають слухачам!

- 4 рази на рік: у березні, червні, серпні та жовні;
- спікери: вчителі змін, тренери НУШ, працівники освіти, іноземні фахівці;
- безкоштовні вебінари на актуальні теми;
- 100% корисної та якісної інформації!

Долучайтеся до нашої події онлайн або переглядайте записи всіх вебінарів на YouTube-каналі Інтернет-марафону: www.youtube.com/c/MARAFONOSNOVA

Приєднуйтеся до нас у Facebook!

На сторінці Інтернет-марафону www.fb.com/InternetMarafon:

- дізнавайтесь про анонси;
- беріть участь у розіграшах подарунків;
- переглядайте безкоштовно записи вебінарів;
- замовляйте сертифікати: паперові чи електронні.

Приєднуйтеся і запрошуйте колег!

Станьте спікером Інтернет-марафону!

Бажаєте поділитися власним досвідом та напрацюваннями із колегами? Станьте спікером наших Інтернет-марафонів! Надси-лайте свої листи на електронну пошту marafon.osnova@gmail.com

Зростаєте разом із ВГ «Основа»! Зустрінемося на Інтернет-марафонах!

Пишіть нам:

на електронну пошту: marafon.osnova@gmail.com

ІНТЕРНЕТ-МАРАФОН
ВІСНИК ПРАКТИЧНОЇ ОСВІТИ